

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА УНИВЕРЗИТЕТ „СВ.
КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н

НА

УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“

ВО СКОПЈЕ

Број 1166

Скопје, 2 април 2018 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на наредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италиќ формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**iu**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1166 од 2 април 2018 година

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Меѓународни организации и интеграции** од авторот доц. д-р Елена Макревска Дисоска, пријавен на Економскиот факултет во Скопје.....9-15
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Маркетинг-комуникацки микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија** од м-р Ивана Стојановска, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....16-24
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Улогата и примената на методологијата за следење и мерење на оперативниот ризик во банките, со особен осврт на банките во Република Македонија** од м-р Горан Купенков, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....25-34
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Станските директни инвестиции и социо-економскиот развој на Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција** од м-р Есфер Алиџи, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....35-47

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области интерна медицина и пулмологија со фтизиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**н.сов. д-р Златица Димитријевиќ Гошева, в.н. сор. д-р Деска Димитријевска, в.н. сор. д-р Јагода Стојковиќ**).....48-146
2. Реферат за избор на 1 лице во насловно звање во наставно-научните области: анестезиологија, анестезиологија и реанимација и здравствена нега на Медицинскиот факултет во Скопје (**ас. докторанд д-р Марија Јовановски-Срцева, ас. докторад д-р Вања Цамбазовска Трајковска, ас. д-р Александра Пановска Петрушева**).....147-251
3. Реферат за избор на асистент-докторанд по предметот патологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Селим Комина**).....252-266
4. Рецензија на ракописот **Практикум по анатомија, за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје**, од авторите: **н.сор. д-р Елизабета Чадијковска, н. сор. д-р Билјана Бојадиева-Стојаноска, н. сор. д-р Аце Додевски и ас. д-р Билјана Трпковска**, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.....267-272
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Аденотонзилотомија наспроти класична тонзилоаденоидектомија во решавање на горноопструктивниот синдром кај деца евалуирани со полисомнограф** од д-р Весна Петреска-Дуковска, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....273-282
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија** од д-р Иво Каев, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....283-292
7. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Прогностичка важност на 6-минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија** од д-р Наталија Ангелкова, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....293-305
8. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Маркери на инфламација, нивната улога и значење во евалуацијата во дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата кај болните од астма од м-р Елена Јовановска Јанева**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....306-319
9. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Возраста и коморбидитетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување** од д-р Звездана Петронијевиќ, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....320-330

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје (**Фатма Аземовска, Елена Мојсова, Ана Андоновска, Роза Костеска, Емире Адеми, Бурхан Салији, Елзина Полику**).....331-332

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Казненоправен третман на делата на омраза од м-р Александар Маркоски**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....333-343
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години од м-р Сања Томиќ**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....344-347
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**м-р Дејан Савески**).....348

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области: математика и алгебра на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Валентина Миовска**).....349-362
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Влијанието на соматотипот и нивото на аденочортикотропниот хормон и кортизолот врз тренажниот процес кај млади фудбалери** од кандидатката **м-р Ели Ханциска**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....363-369
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**м-р Абдула Букла, м-р Теута Зенку**).....370
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Славица Тофиловска, Емилија Ѓоргиева**).....371

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и хемиско инженерство-друго на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Александра Бужаровска**)....372-383
Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и животна средина на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Анита Грозданов**).....384-408
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) технологија на облека и технологија на конфекција (конструкција на облека 1, конструкција на облека 2 и CAD/CAM во конфекциско производство) на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Маја Јанкоска**).....409-419

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Реферат за избор на истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) терапија и здравствена заштита на животни на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Александар Цветковиќ**).....420-451

2. Реферат за избор на истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) болести на непреливни животни на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Бранко Ангеловски**).....452-471
3. Реферат за избор на истражувач во сите научни звања во наставно-научната област андрологија и вештачко осеменување на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Љупчо Мицков**).....472-483

ФАКУЛТЕТ ЗА ДИЗАЈН И ТЕХНОЛОГИИ НА МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје (**Кристина Сушелска**).....484

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на наставник во звањето редовен професор во научната област свињарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Владо Вуковиќ**).....485-505

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**д-р Катарина Тројчанец**).....506-521

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Реферат за избор на наставник во наставно-научно звање во научната област фундаментална кинезиологија по предметите Антропомоторика, Теорија и методика на фитнес и бодибилдинг, Техника и тактика на фитнес и бодибилдинг, Физичка подготовка во фитнес и бодибилдинг, Педагошка пракса со дипломска работа, на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**д-р Владимир Вуксановиќ**).....522-532
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Структура и разлики на ситуациономоторичките стереотипи и психолошките особини кај карате-репрезентативци и натпреварувачи** од м-р Елена Соклевска Илиевски пријавена на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје.....533-542

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на учебникот **Процена и стратегии за работа со ученици со дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија** од група автори, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....543-549
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија** од м-р Соња Стефановиќ, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....550-557
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Миграциите во Кичевско-бродскиот регион од 1912 до 1958 година – причини и последици** од м-р Лимко Безјароски, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....558-567
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција кај муслиманите во**

- Република Македонија од м-р Фатмир Заими**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....568-577
5. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Слободан Марковиќ, м-р Данка Јовева**).....578

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: македонистика, фонетика и фонологија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Искра Пановска-Димкова**).....579-596
2. Реферат за избор во звањето редовен професор во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: историја на книжевноста на романските народи (француска и франкофонски книжевности) и теорија и историја на цивилизацијата (француска и франкофонски култури и цивилизации) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Снежана Петрова**).....597-633
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Адвербијализацијата во македонскиот јазик** од **м-р Лилјана Пандева**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....634-638

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Корелативната зависност меѓу надворешната трговија и економскиот раст на Европската Унија** од кандидатката **м-р Костадинка Панова**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....639-644

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Домувањето и неговото влијание врз животот на граѓаните во Република Македонија – фокус на ромската популација** од **м-р Љиљана Алчева**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....645-649
2. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**м-р Анастасија Трајковска**).....650
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**Марија Гудеска Митреска**).....651

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ИНТЕГРАЦИИ“
ОД АВТОРОТ ДОЦ.Д-Р ЕЛЕНА МАКРЕВСКА ДИСОСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет од 7.3.2018 година, бр. 02-498/2, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот **Меѓународни организации и интеграции** од авторот: **доц. д-р Елена Макревска Дисоска**, наменет за студентите на **Економскиот факултет во Скопје** (назив на единицата), за предметот **Меѓународни организации и интеграции**, избрани се проф. д-р Билјана Секуловска-Габер и проф. д-р Ирена Кикеркова.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Економски факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Меѓународни организации и интеграции
Назив на предметната програма:	Меѓународни организации и интеграции
Назив на студиската програма:	Надворешна трговија
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Неделен фонд на часови 6+0 ЕКТС- кредити: 8
Предметот Меѓународни организации и интеграции на Економскиот факултет е задолжителен предмет за студентите од втора година на депарتمانот надворешна трговија и избран предмет на сите останати департмани на Економскиот факултет во Скопје, со фонд на часови 6+0, број на ЕКТС-кредити 8 и се слуша во третиот семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 264 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 8 поглавја (вклучувајќи ги предговорот, листата на кратенки, табели, графикони

	и слики, како и библиографијата) и содржи 10 слики, 6 графикони, 11 табели и 17 „боксови“.
--	--

РЕЦЕНЗЕНТИ

- 1. Проф. д-р Билјана Секуловска –Габер с.р.**
- 2. Проф. д-р Ирена Кикеркова с.р.**

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: Д-Р БИЛЈАНА СЕКУЛОВСКА-ГАБЕР

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот со наслов „Меѓународни организации и интеграции“ од авторката Елена Макревска Дисоска има за цел да го потенцира значењето на меѓународните организации и регионалните интеграции во светската политика и глобалното управување кое е подложно на постојани промени. При тоа, анализирани се карактеристиките, начинот на нивното функционирање и опсегот на нивните активности. Во првиот дел (главите од I-IV) се анализирани позитивните и негативните аспекти на меѓународните организации, и тоа на примерите на Организацијата на обединетите нации, меѓународните финансиски институции и Светската трговска организација. Процесот на регионализам, од друга страна, е предмет на анализа на вториот дел од ракописот, при што во глава V е анализиран процесот на регионално интегрирање општо во светот (по одделни континенти), додека во главите VI-VIII авторката се концентрира на Европската Унија, како највисок дострел на супранационалноста, па оттаму и најзначајна регионална интеграција, како во европски, така и во светски рамки.</p> <p>Ракописот е пишуван на коректен македонски јазик и е лесно читлив и разбирлив, посебно од причина што на почетокот е дадена листа на употребуваните кратенки (на македонски и англиски јазик) за одделните меѓународни организации и интеграции. Истовремено, потполно се почитувани стандардите на цитирање на богато користената, пред сè странска литература (преку 100 библиографски единици, како и двојно повеќе веб-страници од кои се користени најнови податоци). Податоците се преточени во слики, графикони и табели и се тесно поврзани со третираната проблематика.</p> <p>Она што претставува главен квалитет на ракописот е фактот дека неговата содржина излегува надвор од рамките на чисто економската, и завлегува во правната, политичката, историската и други сфери на влијанија. Истото е направено од причина што се чини дека покрај влијателните држави, токму меѓународните организации и интеграции би требале да ја одиграат главната улога во воспоставувањето на новиот меѓународен поредок и</p>
--	---

	во обликувањето и остварувањето на новиот концепт на колективна безбедност и развој, кој, покрај економската, има и значајна воена, демографска, еколошка, технолошка и психолошка содржина.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е потполно усогласен со предметната програма, при што мора да се напомене дека вклучувањето на т.н. „боксови“ во текстот, на истиот му додаваат вредност и претставуваат негов главен квалитет. Ова посебно од причина што примерите третирали во „боксовите“ се најчесто поврзани со прашања за меѓународната позиција, начинот на меѓународното интегрирање и внатрешното организирање на Република Македонија, земја кандидат за членство во ЕУ. Оттаму, токму преку овие и слични примери, ракописот пред студентите ги поставува секогаш актуелните прашања и дилеми поврзани, од една страна со придобивките од „стандардизацијата“ а од друга со недостатоците од „униформноста“.
Предлози за потребни корекции:	Корекција на незначителен број јазични грешки и потреба од дополнително техничко/визуелно уредување на страниците на ракописот.
Оцена на ракописот:	Од сето погоре кажано може да се оцени дека авторката, во својот текст, сосема коректно и од близина (повикувајќи се на најсвежи информации) ја истакнува суштинската цел на постоењето и функционирањето на секоја меѓународна организација и регионална интеграција, независно од тоа дали е формирана од држави, поединци, друштва, здруженија и слично. Оттаму, таа со право не потсетува дека меѓународните организации и регионалните интеграции претставуваат меѓународна „спојница“ во која се соочуваат, конфронтираат и здружуваат различните интереси, т.е. се настојува различните меѓународни субјекти да бараат и предлагаат решенија за проблемите што не можат да бидат решени во рамките на националната политика на една држава или во рамките на билатералните односи помеѓу државите.
Категоризација:	Учебник

<p>Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:</p>	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 264 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 8 поглавја (вклучувајќи ги предговорот, листата на кратенки, табели, графикони и слики, како и библиографијата) и содржи содржи 10 слики, 6 графикони, 11 табели и 17 „боксови“.</p>
--	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како **учебник** по предметот **Меѓународни организации и интеграции**, примарно наменет за студентите на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ-Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Билјана Секуловска- Габер с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: Д-Р ИРЕНА КИКЕРКОВА

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Учебничката материја е поделена на два дела и осум глави. Првиот дел ги опфаќа: поимот за меѓународни организации; Организацијата на обединетите нации, како една од најстарите и најзначајните меѓународни организации од чие признавање зависи членувањето во сите останати релевантни меѓународни организации; меѓународните финансиски институции почнувајќи од ММФ, Меѓународната банка за обнова и развој, Светската банка и Групаацијата на Светската банка, европските финансиски институции – ЕБРД, ЕИБ и СЕБ, заклучно со избрани меѓународните финансиски институции од американско, африканско, азиско потекло и развојната банка на БРИКС-земјите. Првиот дел завршува со Светската трговска организација, како прва меѓународна организација што ги регулира меѓународните трговски односи.</p> <p>Вториот дел од учебникот е посветен на процесот на регионално интегрирање во меѓународната економија. Најпрво се претставени поважните мултилатерални преференцијални трговски договори по одделни континенти заклучно со најновите т.н. мегарегионални интеграции, како здружување на регионални интеграции од различни континенти. Понатаму, цело едно поглавје е посветено на етапите на регионално интегрирање во ЕУ, додека седмата глава се однесува на европските институции, а осмата, последна глава, на политиката на проширување и на добрососедство на ЕУ.</p> <p>Материјалот е пишуван на приемчив и лесно разбирлив начин, со целосно почитување на академските стандарди во поглед на стилот, наведувањето на изворите и илустрирањето на текстот со релевантни податоци прикажани во табели, графикони и слики. Дополнителна вредност на учебничкиот материјал му даваат најновите информации од релевантните области поставени во специјални боксови. На почетокот на учебникот е дадена листата на употребуваните кратенки за различните меѓународни организации и регионални интеграции што се среќаваат во текстот, како и предговор кон првото издание на учебникот напишан од авторката. Во референци се наведени 109 статии, учебници и книги, од кои најголемиот број се</p>
--	--

	од англиското говорно подрачје и датираат по 2005 година. Веднаш потоа е дадена листа на 183 веб-страници од кои биле користени податоци за потребите на учебникот.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Материјалот предаден за рецензирање е 100 % усогласен со предметната програма. Покрај формалниот аспект и следењето на сите академски стандарди, материјалот во целост ја следи и ја отсликува објективната реалност и современите измени во (не)функционирањето на меѓународните организации и институции, од една страна, како и најновите текови во процесите на регионалното интегрирање, од друга страна.
Предлози за потребни корекции:	Незначителни технички корекции.
Оцена на ракописот:	Ракописот ги исполнува сите предвидени стандарди утврдени со Законот и правилниците на УКИМ и на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ за да биде издадеден како факултетски учебник. Покрај формалниот аспект и следењето на сите академски стандарди, материјалот во целост ја следи и ја отсликува објективната реалност и современите измени во (не)функционирањето на меѓународните организации и институции, од една страна, како и најновите текови во процесите на регионалното интегрирање, од друга страна.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 264 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 8 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи содржи 10 слики, 6 графикони, 11 табели и 17 боксови.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како **учебник** по предметот **Меѓународни организации и интеграции**, примарно наменет за студентите на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ - Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Ирена Кикеркова с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАРКЕТИНГ-КОМУНИКАЦИСКИ МИКС ВО ЈАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, КОМПАРИРАНО СО СОСТОЈБАТА ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА“ ОД М-Р ИВАНА СТОЈАНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 2.3.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р **Ивана Стојановска** со наслов „**Маркетинг-комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**“, во состав: проф. д-р Снежана Ристевска-Јовановска (претседател), проф. д-р Нада Секуловска (ментор), проф. д-р Томе Груевски (член), доц. д-р Николина Паламидовска-Стерјадовска (член) и проф. д-р Татјана Петковска-Мирчевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р **Ивана Стојановска**, со наслов „**Маркетинг-комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**“, содржи 220 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со македонска поддршка, со 1,5 проред и големина на букви 12, со фусноти кон текстот, 216 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во пет глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведниот дел** е опфатена актуелноста на проблематиката, преку која се прикажани потребата и причините за обработка на токму оваа теза. Во овој дел е презентирана моменталната слика за јавните институции во Република Македонија од комуникациски и промотивен аспект, укажани се факторите кои креираат неопходност за развој на точно дефиниран маркетинг-комуникациски микс, а воедно извршено е негово компарирање со државите од Европската Унија.

Првата глава од трудот е насловена **Маркетинг-комуникациски активности кај институциите од јавниот сектор**, и се однесува на маркетинг-комуникацискиот микс кој се користи во јавните институции, видовите на маркетинг-комуникациски активности, сплетот на маркетинг-интегрирани комуникации и појаснување каков е нивниот придонес за создавање на поголем имиџ и репутација на јавните институции. Анализиранио е значењето на маркетинг-интегрираните комуникации и направена е компарација помеѓу користењето на

различни интегрирани комуникации. На крајот од оваа глава разработени се елементите кои го сочинуваат секој комуникациски план, кој придонесува за поголема ефективност и ефикасност на јавните институции, при настапот пред јавноста. Комуникацискиот план содржи елементи, кои дефинираат што треба да биде цел на разработка и активност на институциите, како што се анализа на состојба, дефинирање на целни јавности, дефинирање и поставување на примарни цели, дефинирање на стратегии и тактики, спроведување на планот за комуникација, како и евалуација на спроведените активности.

Втората глава од трудот е насловена **Економската пропаганда како маркетинг-комуникациска алатка за комуницирање со јавноста кај институциите од јавниот сектор** и помеѓу другото, во неа се говори за важноста на економската пропаганда, при промоција на јавните институции и промоцијата на нивните услуги пред граѓанскиот сектор. Во неа се споменуваат одредени средства, кои се користат како дел од економската пропаганда, како што се огласите, деловно пропагандните средства, надворешно пропагандните средства, проекционите пропагандни средства и други пропагандни средства кои се повеќе добиваат можност да бидат применети во праксата на јавните институции. Во оваа глава, посочени се и најчестите медиуми (дневен печат, печатени публикации, телевизии, радио и др.), коишто се користат за комуникација на јавните институции со јавноста и спецификите и можностите коишто ги нуди секој медиум одделно.

Третата глава од овој труд е насловена **Продажна промоција и директен маркетинг како маркетинг-комуникациски алатки за комуницирање со јавноста кај институциите од јавниот сектор**, и во неа се образложени и дефинирани функциите и значењето на продажната промоција кај институциите, како метод за комуницирање со јавноста. Се споменува значењето на дефинирањето на стратегиите и тактиките кои се користат при продажната промоција на јавните институции, со цел да се овозможи нивно ефективно спроведување, преку кое институциите ќе го трасираат патот, кон подобро презентирање пред нивните целни публики и промоција на сопствените услуги. Уште една алатка од маркетинг-комуникацискиот микс, која е обработена во оваа глава, е користењето на директниот маркетинг од страна на институциите од јавниот сектор, а се говори и за методите за комуникација со јавноста коишто се користат од страна на институциите од јавниот сектор или се покажале како успешен метод во примената на директниот маркетинг.

Четвртата глава од овој труд е насловена **Односите со јавност како средство за масовно комуницирање кај институциите од јавниот сектор**. Во неа се опфатени фазите во процесот на планирање на односите со јавност, дефинирана е потребата за нивно планирање и процесот на планирање кој е потребен за нивно спроведување. Воедно, посочено е и значењето добро изградените професионални односи со интерната и екстерната јавност, како специфични групи на јавности. Од суштинско значење за институциите од јавниот сектор е градењето на добри односи со медиумите, нивно негување и одржување, како и посебниот начин на комуникација со институциите. Во оваа глава, разработени се и неколку техники за односи со јавност за работа со медиумите како специфични канали за комуникација со целните публики, од коишто најмногу зависи, како услугите на институциите ќе бидат претставени во јавноста. Оваа глава се заокружува со претставување на карактеристиките на односите со јавност, кога

институциите од јавниот сектор се наоѓаат во кризни ситуации, можни стратегии и тактики во услови на криза, подготовка на кризни сценарија и нивна разработка, како и неопходноста од комуникација кога јавните институции се наоѓаат во криза од каков било карактер, бидејќи несомнено тоа е состојба која не може да се спореди со ниедна друга во текот на деловното работење.

Петтата глава од овој труд претставува истражување за користењето на **Маркетинг-комуникацискиот микс кај институциите од јавниот сектор, студија на случај**, и во неа се дава осврт на практикувањето на маркетинг-комуникацискиот микс од страна на институциите од јавниот сектор во Република Македонија. За да се утврди мислењето на граѓаните, за нивото на квалитет на комуникацијата која ја практикуваат јавните институции – министерствата и општините во Република Македонија, реализирани се две посебни истражувања. Едното е наменето само за нивото на задоволство од работењето на министерствата, а второто само за локалната самоуправа во Република Македонија. Истражувањата, секое поединечно, опфаќаат над 150 испитаници, од различни градови, етничка припадност, возраст и образование. Направена е и компарација во однос на користењето на различните инструменти на промоцијата, како дел од комуникацискиот микс кај институциите од јавниот сектор, помеѓу земјите од Европската Унија и Република Македонија. Во прилог на овој труд е изработен предлог-модел за комуницирање со јавноста кај институциите од јавниот сектор во Република Македонија, преку кој авторката на овој труд изнесува свое видување, како институциите од јавниот сектор во Република Македонија треба да ги користат посебните алатки на маркетинг-комуникацискиот микс, за нивна поголема промоција, подобро разбирање, создавање доверба со нивната целна публика и креирање на подобра репутација.

Како заокружување на сите претходно изложени тези, направен е збирен **заклучок** на извршените анализи. Тука се прикажани сублимати од опфатените емпириски и теоретски истражувања, и изведени се главните заклучоци од секоја од обработуваните тези. Исто така, наведени се насоки и опции за понатамошно развивање во оваа област.

При изработката на оваа дисертација се користени извори од домашна и странска литература, податоци преземени од интернет, како статистички податоци преземани директно од јавните институции.

Предмет на истражување

Предметот на пријавениот докторски труд се однесува на маркетинг-комуникацискиот микс, како оптимална комбинација на сите облици и методи на промоција на одредени активности или проекти на институциите од јавниот сектор во Република Македонија. Целта на овој труд е да се покаже дека практикувањето на маркетинг-комуникацискиот микс од страна на институциите во Република Македонија придонесува за градење на позитивна перцепција на граѓаните за квалитетот на услугите кои ги нудат институциите и нивната ефикасност. Целите на докторскиот труд произлегуваат од предметот на истражувањето, а како генерални цели на истражувањето можат да се наведат:

- дефинирање на најчестите стратегии на комуникацискиот микс, коишто ги користат институциите од јавниот сектор во Република Македонија;

- анализа на состојбата во која се наоѓаат институциите од јавниот сектор во Република Македонија, по прашањето како се користи комуникацискиот микс;
- компарација помеѓу Република Македонија и земјите од Европската унија, во однос на примената на маркетинг комуникацискиот микс, од страна на институциите од јавниот сектор;
- дефинирање на интерните и екстерните јавности на институциите од јавниот сектор;
- утврдување на каналите за комуникација на институциите од јавниот сектор со нивните целни публики;
- дефинирање на начелата за ефективен комуникациски микс на институциите од јавниот сектор;
- спроведување на истражување за активностите на институциите од јавниот сектор, со цел да се открие како тие го користат маркетинг-комуникацискиот микс за зголемување на нивниот имиџ и репутација.

Теоретската и емпириска анализа на овој труд резултира со корисни сознанија и заклучоци кои наоѓаат практична примена во секојдневното работење на јавните институции.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Промоцијата е дел од маркетинг-системот која го обезбедува излезниот тек на информациите од институциите насочени кон јавноста. Промоцијата може да се дефинира како збир на различни активности преку кои институциите настојуваат нивните услуги да ги направат повеќе видливи за корисниците, со лично ангажирање и со пласирање на пораки користејќи ги медиумите како средство за комуникација кај што поголем број субјекти. Комуникацијата може да биде дефинирана како пренесување, примање и обработка на информации. Успешното користење на комуникацијата во програма на маркетинг-комуникацискиот микс не е случајност, туку е резултат на добро планирање, кое овозможува контрола и редослед на активности. Добро подготвениот комуникациски план преку кој институциите се претставуваат пред интерната и екстерната јавност, е предуслов за постигнување на успешна комуникација, како и можност да се влијае на ставовите и мислењата на јавноста, кои доколку се променат во позитивна насока, успехот за институцијата е неминовен. Постапката за планирање на елементите од маркетинг-комуникацискиот микс вклучува собирање на постојани информации, дијагноза на ситуацијата, дефинирање на проблемот, формирање на цели и специфични задачи, дефинирање на целни сегменти, креирање на порака, одлуки за користење канали за комуникација, изработка на програма, оценување на програмата, модифицирање на програмата и практикување на истата. Во услови на глобално работење многу е важно да се одржува врската помеѓу имиџот на институцијата кој се персонализира во јавноста и вистинската состојба на работење во јавните институции. Градењето на корпоративниот имиџ на една институција има стратешко значење за локалното и глобално опкружување, и е тесно поврзан со улогата на корпоративниот идентитет, чија цел е позитивно да делува на репутацијата или имиџот на институцијата, а истиот всушност се создава и преку инструментите на маркетинг комуникацискиот микс. Согласно со функцијата, маркетинг-комуникацискиот микс треба да биде составен дел од стратешкиот менаџмент план на институциите, а економската пропаганда и односите со јавност

како дел од инструментите на маркетинг комуникацискиот микс, да бидат дел од стратешките деловни функции на јавните институции.

Во согласност со таа улога, ефективниот маркетинг-комуникациски микс треба да им овозможи на институциите да ги идентификуваат своите долгорочни развојни цели и политики, како и можните закани по нивното успешно реализирање, да ги мобилизира и ангажира сите квалитетни човечки и материјални ресурси за остварување на целите и да спроведе успешна промотивна стратегија. Со посебна важност се потенцира комуникацијата со медиумите, како фактор на движечка комуникациска сила на глобално и на локално ниво.

Хипотезата која е поставена на почетокот на овој труд е да покаже дека добро испланираните маркетинг-комуникациски активности на јавните институции, соодвено и професионално реализирани, обезбедуваат значајна комуникација со граѓаните, за сите активности и проекти на институциите.

Овој труд претставува теоретски, компаративен и истражувачко-аналитички текст, кој треба да ги посочи клучните методи, техники и алатки кои се потребни, а треба да се земат во предвид при креирањето на елементите на маркетинг-комуникацискиот микс во јавните институции, нивно планирање, спроведување и анализирање на ефектите од спроведената стратегија за комуникација, каналите преку кои се спроведуваат елементите на маркетинг комуникацискиот микс, како и препораките за успешно работење на јавните институции. За секој елемент од маркетинг-комуникацискиот микс, направена е и споредба со практиките во европските земји.

Краток опис на применетите методи

Со цел да се опфати проблематиката, преку истражување на повеќе аспекти, и да се добие комплетно сознание за истражуваната појава, при изработка на овој труд се користат неколку техники на истражување. Во трудот се комбинирани техники на интернет-истражување со конвенционално истражување, со цел откривање на подетални информации за испитуваната појава, а како методолошки постапки се користат:

- метод на дедукција како аналитички и специјалистички методолошки пристап;
- метод на индукција како синтетички генерализаторски пристап;
- метод на компарација;
- метод на анализа.

Анализата се вршеше врз основа на претходно проучувана научно-теоретска содржина што вклучува евалуација на сите достапни материјали, а се однесува на преферирањето методи, политики и стратегии на маркетинг-комуникации во институциите од јавниот сектор. Овие материјали вклучуваат литература, книги, извештаи, релевантни публикации, онлајн бази на податоци, како и други објавени материјали. За потребите на овој труд се извршени две сопствени истражувања преку анкетен прашалник. Едното истражување, за практикувањето на односите со јавност од страна на министерствата во Република Македонија, беше реализирано преку анкетен прашалник, за чии одговори беше користена Ликертова скала, преку која може да се изрази степенот на согласување/несогласување со поставените прашања во форма на тврдења, преку понудените опции: потполно се согласувам, се согласувам, неутрално, не се согласувам и воопшто не се согласувам. Истражувањето е спроведено на територијата на Република Македонија, преку

анкетен прашалник во кој се содржани 18 прашања/тврдења, на примерок од 150 испитаници, во периодот јуни/јули 2017 година. Второто истражување, преку анкетен прашалник, се однесува на мислењето на граѓаните за практикувањето на односите со јавноста од страна на локалната самоуправа во Република Македонија и тоа е реализирано на територијата на Република Македонија, преку анонимен анкетен прашалник со 17 прашања изразени преку тврдења. За одговор на прашањата во истражувањето беше користена Ликертова скала, преку која може да се изрази нивото на согласување/несогласување, преку понудените опции: потполно се согласувам, се согласувам, неутрално, не се согласувам и воопшто не се согласувам. Со анкетниот прашалник беа опфатени 150 испитаници.

Иако како метод на истражување, анкетата бара студиозна, правилна и организирана подготовка и поради чувствителноста на исказите бара реален одговор, сепак оправданоста за нејзино користење лежи во тоа што таа се изведува релативно брзо поради можноста за истовремено и писмено собирање на податоци од голем број испитаници. Споредбена анализа - компарацијата како метод на истражување, беше спроведено за да се направи споредба помеѓу практиките на маркетинг комуникациите во институциите од јавниот сектор во неколку европски земји и Република Македонија. Заклучоците од овој труд се донесени по пат на дедукција, додека за потврда на веродостојноста на информациите користени се податоци од домашна и странска литература, податоци од публикации и анализи прикажани на интернет, како и податоци превземени од медиумите. Овој труд е предвидено да даде посебен придонес во поттикнувањето на јавните институции, што повеќе да ги користат маркетинг комуникациите во секојдневното работење, да инвестираат во континуирана едукација на вработените кои се задолжени за комуникација со јавноста, за да можат да се следат светските трендови, а сето тоа во интерес на граѓаните. Во таа насока се дадени и препораки, коишто од досегашни искуства можат да придонесат за ефективна комуникација, и квалитетен развој на маркетинг концептот кај јавните институции.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Од истражувањето може да се заклучи дека граѓаните имаат потреба од поголема комуникација со општините, за прашања кои се од надлежност на локалната самоуправа. Голем процент на граѓаните сметаат дека треба да се употребат повеќе алатки за комуникација со општините, да се практикува и рекламирање на проектите кои се од важност за локалното население. Бидејќи е висок процентот на испитаници кои за работењето на општините се информираат преку интернет, сосема е јасна и потребата за комуникација на општината преку соопштенија и интервјуа на градоначалникот, коишто ТВ или печатените медиуми, ги пласираат и на своите интернет-страни од каде на граѓаните им се повеќе достапни за читање. Со истражувањата се потврдува хипотезата дека добро планираните маркетинг комуникациски активности на јавните институции, соодветно и професионално реализирани, обезбедуваат значајна комуникација со граѓаните за сите активности и проекти на институциите. Во прилог на трудот даден предлог-модел на авторката на овој труд, за комуницирање на јавните институции во Република Македонија со јавноста.

Од добиените резултати од истражувањето за практикувањето на односите со јавноста од страна на министерствата во Република Македонија, кое е спроведено преку анонимен анкетен прашалник, може да се заклучи следново:

- Скоро половина од испитаниците се задоволни од достапноста на информации поврзани со работењето на министерствата, а над 90% од испитаниците се согласни дека министерствата за своите активности, треба повеќе да комуницираат со граѓаните.
- Најголем број од испитаниците сметаат дека изворот на информации за активностите и работењето на министерствата е интернетот.
- Половина од испитаниците, за работењето на министерствата се информираат преку телевизија, но и преку разговор со пријателите, додека 42,8 % ги користат весниците и магазините како средство за информирање.
- Како најдобрата форма за комуникација со јавноста, 71,5 % од испитаниците сметаат дека е користењето на соопштенија за јавност и интервјуа на министерот, додека 69, 5% дека најдобра форма за комуникација е „Ден на отворени врати“.
- Од вкупниот број на испитаници, приближно 30 % се изјасиле дека досега се имаат обратено до некое министерство, со писмено барање за одговор на прашање поврзано со нивна услуга/активност, од кои 38,2% одговор добиле за еден месец, 32,7% дека одговор сè уште немаат добиено, додека 29,1% од испитаниците се изјасиле дека одговор добиле во рок од една недела.
- Скоро 70 % од вкупниот број на испитаници сметаат дека односите со јавноста се најчест елемент за промоција на активностите на министерствата, додека помалку од половината сметаат дека продажната промоција и директниот маркетинг се најчесто користени елементи за промоција на услугите.
- Во однос на работењето на одделенијата/секторите за односи со јавноста при министерствата, половина од испитаниците се изјасиле дека се секогаш достапни за одговор на прашања и дека министерствата доволно практикуваат односи со јавноста.
- Нема сомнеж дека имиџот го креираат сите субјекти во институциите, што се потврдува со приближно 85 % од испитаниците, кои сметаат дека за имиџот и репутацијата се одговорни вработените во министерствата, како и приближно 70 % кои сметаат дека министерот е одговорен за имиџот и репутацијата на министерството кое го раководи.
- Голем број испитаници, 86 %, сметаат дека министерствата треба да ги рекламираат своите проекти за да можат да бидат што повеќе граѓани информирани за нив, но и исто така приближно 80 % од испитаниците сметаат дека министерствата е доволно да ги информираат граѓаните за нивните проекти преку соопштенија за јавност и интервјуа во медиуми, што покажува дека најдобра опција за промоција на активностите и проектите на министерствата е преку маркетинг-интегрирани комуникации.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Ивана Стојановска, со наслов **Маркетинг-комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**, претставува истражување во областа на маркетингот, поточно во промоцијата.

Главна хипотеза на овој труд е да се покаже дека добро испланираните маркетинг-комуникациски активности на јавните институции, соодветно и професионално реализирани, обезбедуваат значајна комуникација со граѓаните, за сите активности и проекти на институциите. Маркетинг-комуникациите се повеќе се составен дел од промоцијата на активностите и услугите на институциите, со помош на кои, граѓаните ќе добијат информации за новите проекти, новите услуги и други активности на институциите од јавниот сектор, и кои можат активно да придонесат во градењето на позитивна перцепција на граѓаните за работењето на јавните институции во Република Македонија. Стратешкото планирање на маркетинг-комуникациите претставува основа за позиционирањето на институциите, преку кои би се обезбедила и подобрила нивната репутација и имиџ. Со други зборови, само на таков начин јавните институции при реализација на нивните активности, ќе остварат солидни услови за зголемување на нивото на задоволство на граѓаните и јавноста во целина.

Продлабочената теоретска и емпириска анализа на овој труд резултира со корисни сознанија и заклучоци кои наоѓаат практична примена во секојдневното работење на јавните институции. Притоа, добиените резултати од истражувањето нудат анализа на сегашната состојба и сугерираат и алтернативни правци за унапредување на комуникацијата помеѓу јавноста и јавните институции и во иднина. Овој докторски труд има значаен научен и апликативен придонес во областа на маркетинг-теоријата, истовремено нудејќи научно базирани совети во насока на унапредување на комуникацијата помеѓу граѓаните и јавните институции во Република Македонија

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Ивана Стојановска, со наслов **Маркетинг комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Проверката на докторскиот труд за плагијаторство на веб-страната на Министерството за образование и наука е иницирана од менторот проф. д-р Нада Секуловска, на 9.3.2018, и е завршена на истиот ден.

Резултатот за документот е: документот содржи **69.722** зборови од кои за **5.888 (8,44%)** е пронајдено совпаѓање во 1545 документи. Притоа, зборовите кои

се совпаѓаат се од општ карактер, врз основа на што потврдуваме дека оваа докторска дисертација претставува оригинален и самостоен труд на кандидатката.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р **Ивана Стојановска** со наслов **Маркетинг-комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**, дава значаен придонес во областа на примената на комуникацискиот микс, особено кај јавните институции. Оваа дисертација има за цел да понуди информации за состојбата и употребата на комуникацискиот микс во јавните институции во Република Македонија. Изработен е предлог-модел за комуницирање со јавноста кај институциите од јавен сектор во Република Македонија, што претставува личен придонес на кандидатката во областа.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот на Економскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Ивана Стојановска** со наслов **Маркетинг-комуникациски микс во јавните институции во Република Македонија, компарирано со состојбата во Европската Унија**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Снежана Ристевска-Јовановска, претседател, с.р.

Проф. д-р Нада Секуловска, ментор, с.р.

Проф. д-р Томе Груевски, член, с.р.

Доц. Д-р Николина Паламидовска-Стрејадовска, член, с.р.

Проф. д-р Татјана Петковска - Мирчевска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА”

ОД М-Р ГОРАН КУПЕНКОВ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 26.1.2018 година, со Одлука бр. 02-189/2, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Горан Купенков со наслов **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, во состав: проф. д-р Љубе Трпески, (ментор), Михаил Петковски (член), проф. д-р Горан Петревски (член), вон. проф. Ѓорѓи Гоцков (член) и доц. д-р Кирил Јовановски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Горан Купенков, со наслов **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, содржи 215 страници компјутерски обработен текст, со 1,5 проред и големина на букви 12.

Истражувањето е изложено во девет целини, вклучувајќи ги воведот и заклучокот. Во воведниот дел од предложената докторска дисертација се согледува предметот на истражувањето, причините кои се основа за анализата на оваа

проблематика и целта на истражувањето односно крајните очекувања од истото. Во овој дел ќе биде даден и опис на методологијата применета во ова истражување.

Во вториот дел со наслов: „Концепт за ризик“ се разгледува концептот за ризик на неговото основно ниво. Се дава кус преглед на историскиот развој на свеста за ризиците кај човекот и тоа преку неговите интеракции со природата и како и со други групи на луѓе. На овој начин, преку согледувањето на ризикот во неговата суштина, се дава вовед во материјата. Во овој дел се разгледуваат и основните видови на ризици кои се јавуваат во финансиските институции.

Во третиот дел под наслов: „Управување со ризици во современите банки“ се обработува управувањето со ризиците во современите банки. Се анализира управувањето со ризикот како клучна функција во модерниот банкарски менаџмент. Потоа се разгледуваат двата клучни и традиционални вида на ризици кои се составен дел од функцијата на управување со ризици на секоја модерна банка – кредитниот и пазарниот ризик. Се разгледуваат пристапите за моделирање на кредитниот и пазарниот ризик. Понатаму се потенцира по еден клучен аспект за секој од овие ризици и тоа мерењето на кредитен ризик за кредитни портфолија, како и регулаторните иницијативи во врска со пазарниот ризик и вредноста изложена на ризик.

Четвртиот дел е насловен како: „Концепт за оперативен ризик“. Тука се разгледува концептот за оперативниот ризик. Имено, се објаснува како и зошто оперативниот ризик е присутен во секое претпријатие, во кое било време и на кое било место. Се разгледува и местото на оперативниот ризик меѓу останатите финансиски ризици, пред се кредитниот и пазарниот ризик. Потоа се опишува што се подразбира како настан на оперативен ризик, како и разните појавни форми на оперативен ризик во една компанија.

Во петтиот дел се зборува за главните аспекти на управувањето со оперативен ризик во финансиските институции. Ова поглавје ги разгледува главните аспекти на управување со оперативниот ризик. Се обработува комплетната рамка на управување со оперативниот ризик, опфаќајќи ја стратегијата, процесот на управување, инфраструктурата и окружувањето. Тука акцент се става врз процесот на управување со оперативниот ризик и неговите составни делови. Се обрнува внимание на динамиката на процесот кој се одвива во неколку нивоа: идентификација, мерење, следење и намалување на ризикот. Дополнително се разгледува и инфраструктурата потребна за управување со оперативен ризик, како и окружувањето, интерно и екстерно во кое се одвива целокупниот процес. Посебно е укажано на значењето на културата на професионалното однесување во однос на можната изложеност на оперативни ризици, на неопходната комуникација на сите

нивоа во рамки на банката, но и еднаков третман на различните категории оперативни ризици во сите фази на рамката за управување со оперативни ризици.

Шестиот дел е насловен како: Базелските спогодби и управувањето со оперативниот ризик. Тој е посветен на анализата на Базелските препораки кои се однесуваат на оперативните ризици. Во поглед на квалитативните и квантитативните квалификациони критериуми за предлог-пристапи за калкулација на економскиот капитал врз основа на изложеност на оперативен ризик се разгледуваат пет пристапи (пристап на Базен индикатор, стандардизиран и модификуван стандардизиран пристап, како и вишите пристапи за мерење на оперативниот ризик – пристап на интерно мерење, Пристап на дистрибуција на загуби и Scoreboard / Scorecard-модели).

Во седмиот дел се анализира рамката за управување со оперативниот ризик во банкарството во Република Македонија. Во него е даден осврт на состојбата со оперативниот ризик во банкарството во Република Македонија. Се разгледува неговата опфатеност во регулативата, Законот за банки, како и во конкретните одлуки на НБРМ за управување со ризик. На крајот на овој дел се дава приказ на методологијата за управување со оперативниот ризик преку анализа на случај во една банка во Република Македонија.

Во осмиот дел, кој е под наслов: „Ефекти од примената на управувањето со оперативниот ризик во банките во Република Македонија“, претставен е обид за согледување на ефектите од примената на управувањето со оперативниот ризик во банките во Македонија. Анализата во ова истражување е извршена преку емпириско истражување на квантитативниот ефект на оперативниот ризик врз финансиските перформанси на банките во Македонија, како мерка за согледување на ефектите. За да се проценат ефектите на влијанието на ризиците според Базел врз финансиските перформанси на банките во Македонија, се користат економетриски методи за анализа. Основната цел на истражувањето е да се утврди дали оперативниот ризик во взаемно дејство со останатите ризици, влијае на финансиските перформанси на банките.

На крајот, во деветтиот дел е даден заклучокот во кој се изложени заклучните согледувања и се дискутираат идни можни насоки за управувањето со оперативниот ризик.

Предмет и цели на истражувањето

Предмет на истражувањето е оперативниот ризик како поим, во неговата поширока смисла, почнувајќи од неговото дефинирање, класифицирање, па сè до

мерењето и контролирањето на овој вид ризик. Се обрнува внимание на основните поими, пред се заради релативната новост, како и неопфатеноста на оваа проблематика во домашната литература.

Поконкретно се разгледува местото на оперативниот ризик меѓу разните видови ризици што се јавуваат во финансиските организации (банките пред сè), како и влијанието на овој ризик врз перформансите на банките во Република Македонија.

Имајќи предвид дека следењето на оперативниот ризик е релативна новина во банкарската регулатива во Република Македонија, основна цел на истражувањето е да се добијат сознанија за примената на методологијата за управување со оперативен ризик во банките во Република Македонија, како и ефектите од воведувањето на оваа методологија.

Краток опис на применетите методи

Прибирањето, систематизирањето, анализирањето и претставувањето на податоците и информациите во предложена докторска дисертација се извршени со употреба на логично оправдан, заокружен и научно воспоставен пристап.

Истражувањето се спроведува со примена на теоретска и емпириска анализа. При тоа ќе се користат методите на индукција, дедукција, анализата на случај и статистичкото заклучување.

Се користат секундарни извори на податоци (податоци за банкарскиот систем на Република Македонија, објавени од страна на Народната банка на Република Македонија). Понатаму, прибраните податоци се предмет на обработка на квантитативни и квалитативни истражувачки методи.

Предмет на истражувањето е банкарскиот систем на Република Македонија, односно целата популација на банки во периодот на истражувањето. Период на истражувањето е од 2006 до 2016 година.

На крајот, преку опсервација, компаративна анализа и методот на синтеза, се дојде до заклучните согледувања на овој труд.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Некои од најголемите загуби во банкарството во светски рамки во последните две декади настанаа заради несоодветно управување со оперативните ризици. Од друга страна,

управувањето со оперативните ризици е релативна новина во банкарските системи во светот и во банкарството во Република Македонија. Некои од главните резултати од истражувањето можеме да ги сублимираме во следните точки.

- Развојот на свеста за ризиците е од суштинско значење за развојот на човекот, и тоа преку неговите интеракции со природата, како и со други групи на луѓе. Од почетните групирања на луѓето во првобитни заедници, па сè до највисоките форми на општествен развој, умешноста за справување со најразличните ризици претставува еден од суштинските фактори за опстанок и напредок на човекот. Посериозното проучување на управувањето со ризиците на академско ниво, како и на ниво на компании почнува по Втората светска војна. Во наредните децении, управувањето со ризиците доживува брз развој, благодарение на напредокот на науката, но и на сè поголемата меѓусебна поврзаност на бизнисите на глобално ниво.

- Со склучувањето на Базелската спогодба на 15 јули 1988 година од страна на централните банкарски земјите од Г-10, беше постигнат значаен договор од областа на финансиите. Регулаторите најавија дека спогодбата ќе резултира во меѓународна конвергенција на супервизорските прописи со кои се регулира адекватноста на капиталот кај банките кои делуваат интернационално. Главната цел на Базелската спогодба од 1988 година беше да се обезбедат општи услови за комерцијалните банки преку минималните стандарди за капиталните барања што треба да се применат кај сите земји членки. Базелската капитална спогодба беше модифицирана во 1994 и 1995 година во однос на деривативните инструменти, како и признавањето на билатералните договори за порамнување.

- Третманот на оперативниот ризик во Република Македонија е релативна новина. Банкарската индустрија во нашава држава посериозно се занимава со ова прашање во последните години, и тоа, пред сè, како резултат на потребата за исполнување на регулаторните барања. Иако обврската на банките за управување со оперативниот ризик е утврдена со новиот Законот за банките од 2007 г., сепак нема да погрешиме ако кажеме дека ефективната примена на управувањето со оперативниот ризик почнува со стапувањето во сила на Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот (Службен весник на Република Македонија бр. 47/2012). Подзаконските акти со кои поконкретно се уредува оваа проблематика се Одлуката за управување со ризиците, Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот и нејзините последователни измени со кои конкретно се опфаќа и оперативниот ризик. Во Анексот бр.

5 на Одлуката за управување со ризици наведени се основните принципи за управување со оперативен ризик. Битно е да се спомене дека во ова поглавје се офатени и одредбите за непрекинатост во работењето и планот за вонредни услови, со што регулаторот му дава еден поширок опфат на третманот на оперативниот ризик. Дополнително, Народната банка на Република Македонија има објавено Супервизорски циркулар бр. 10 – Управување со оперативниот ризик. Во циркуларот се наведени упатства за управување со оперативниот ризик за идентификување, оценка, следење и известување за оперативниот ризик, како и за контрола и намалување на оперативниот ризик.

Сите наведени решенија претставуваат првобитни чекори кон хармонизацијата на законските решенија со регулативата на Европската Унија. Исто така, тоа претставува приближување и кон меѓународните стандарди за мерење на капиталот од Базелската спогодба II.

- Претходните студии кои го истражуваат ефектот на финансискиот ризик врз финансиските резултати на банките покажуваат различни резултати зависно од нивото на управување со ризик. Резултатите од оваа студија покажуваат дека комбинираниот ефект на финансиските ризици влијаат негативно врз финансиските перформанси на банките. Општата цел на истражувањето беше да се разгледа улогата и примената на методологијата за следење и мерење на оперативниот ризик во банките, со особен осврт врз банките во Република Македонија.

Конкретната цел на истражувањето беше да се утврди ефектот на оперативниот ризик, во заемно дејство со кредитниот и пазарниот ризик врз финансиските перформанси на банките. Оваа концептуална рамка беше формирана врз база на Базел II Спогодбата, која детално обрнува внимание на овие три вида ризици.

- Првата тестирана хипотеза беше дека оперативниот ризик е корелиран со финансиските перформанси на банките. Резултатите од истражувањето покажаа дека индикаторот за оперативен ризик кој беше земен предвид во ова истражување – стапката на учество на оперативните трошоци во приходите на банката, има значајно негативно влијание врз стапката на поврат на капиталот. Следствено, оперативниот ризик има влијание врз финансиските перформанси на банките и тоа негативно. Ова бара значајно внимание на управите на банките на оперативните ризици, не само заради ефектот врз профитабилноста, туку и заради довербата на депонентите.

- Втората тестирана хипотеза беше дека кредитниот ризик е корелиран со финансиските перформанси на банките. Резултатите од истражувањето покажаа дека индикаторот за кредитен ризик кој беше земен предвид во ова истражување – стапката на покриеност на нефункционални кредити, има значајно негативно влијание врз стапката на поврат на капиталот. Следствено, кредитниот ризик има влијание врз финансиските перформанси на банките, и тоа негативно. Ова имплицира дека зголемената изложеност кон кредитен ризик на банката доведува кон намалување на профитот во крајна инстанца. Овој заклучок произлегува од фактот дека здравата состојба на кредитното портфолио на банката може да реагира на промените во кредитниот ризик и со тоа да има ефект врз финансиските перформанси на банките.

- Третата тестирана хипотеза беше дека пазарниот ризик е корелиран со финансиските перформанси на банките. Резултатите од истражувањето покажаа дека индикаторот за пазарен ризик кој беше земен предвид во ова истражување – нето каматната маргина, има значајно негативно влијание врз стапката на поврат на капиталот. Следствено, пазарниот ризик има влијание врз финансиските перформанси на банките и тоа негативно.

- Студијата покажува дека оперативниот ризик има значајно негативно влијание врз финансиските перформанси на банките. Истражувањето индицира дека постоењето на оперативен ризик, кој главно е асоциран со директни трошоци, може да предизвика несигурност во врска со стапката на поврат на банките, односно со способноста за остварување профит. Овој ризик е резултат на можните испади на компјутерските системи, несоодветни процеси, намерни или ненамерни човечки грешки

- Студијата, исто така, го анализираше и влијанието на пазарниот ризик врз финансиските перформанси на банките. Пазарниот ризик беше претставен преку нето каматната маргина како независна променлива во регресиониот модел.

Нето каматната маргина покажа значајно негативно влијание врз стапката на поврат на капиталот, следствено пазарниот ризик има значајно негативно влијание врз финансиските перформанси на банките. Тоа значи дека пазарниот ризик бара адекватен менаџмент и системи за негова анализа, имајќи го предвид неговото силно влијание врз перформансите на банките.

- Резултатите од ова истражување индицираат на значајно влијание на оперативниот ризик во заемно дејство со останатите ризици врз перформансите на банките. Студијата препорачува дека банкарскиот систем во целост има потреба од континуиран фокус од страна на регулаторот, подобро корпоративно управување како и инвестирање во развој на напредни техники за управување со ризиците, а се со цел да се зачува солидната состојба на македонскиот банкарски систем.

Друга препорака која не мора да се однесува директно на НБРМ, но секако би било многу значајно кога регулаторот би покренал една ваква иницијатива, е да се формира база на податоци на загуби од оперативен ризик која би била достапна до сите банки во Република Македонија. Ваквата широка база многу ќе придонесе во формирањето на интерните напредни модели за управување со оперативен ризик кај банките. Исто така ова би придонело и до поотворена комуникација во рамки на банкарскиот систем на Македонија што се однесува до овој специфичен вид на ризик, што во крајна инстанца, преку споделувањето на различни искуства би довело до намалување на изложеноста кон оперативен ризик на ниво на целиот банкарски сектор.

Понатаму, се препорачува и истражување на напредните методи за мерење на оперативен ризик, барем кај оние банки кои ги имаат прифатено. Напредниот метод се смета за најдобар за оценка на оперативниот ризик, бидејќи бара од банката да ги анализира историските податоци на загуби од оперативен ризик и да креира база на податоци каде што ќе се бележи секој настан на загуба, фреквенцијата на нивната појава и големината на загубата. Овој пристап може да резултира во развој на клучни индикатори чија функција е да ја сигнализираат појавата на ризични настани и банките би имале дискреција да ги користат сопствените интерни податоци за загуби и на тој начин би се охрабриле да развиваат поефективни методи на мерење и управување со ризиците.

Конечно, препорака на оваа студија е да се направи тест на стратегиските ефекти кои би ги имале барањата на Базел III во врска со оперативниот ризик.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Горан Купенков, со наслов **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА**

МАКЕДОНИЈА, претставува научно истражување од областа на економските кризи и нивното пренесување помеѓу земјите, како и трансформацијата од финансиска во должничка криза. Структурата на докторската дисертација (глави точки, потточки, нивните пропорции и по обем и взаемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна и концизна. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, изработена од кандидатката м-р Горан Купенков, во системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, е иницирана од менторот проф. д-р Љубе Трпески. Резултатот за документот е пронајдено прифатливо совпаѓање во документите од базата.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Горан Купенков, со наслов: **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Горан Купенков на тема: **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, претставува анализа на значајно прашање од областа на финансиите, кое се интересира за ризиците во банкарското работење.

- Кандидатот содржински целосно успеала да опфати значајни прашања од областа која ја истражува.
- Темата е актуелна и обработена на концизен начин, при што кандидатот користел релевантна домашна и странска литература.
- Анализата е извршена со примена на современи квантитативни техники и методи, што му овозможило да дојде до релевантни констатации и заклучоци.

- Прибирањето, систематизирањето и анализирањето на расположливите податоци, како и толкувањето на добиените резултати од истражувањата во докторската дисертација е извршено со примена на логичен и конзистентен пристап.
- Резултатите од истражувањата во докторската дисертација се искажани на јасен и разбирлив начин.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација напълно ги задоволува критериумите за докторска дисертација. Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема: **УЛОГАТА И ПРИМЕНАТА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ И МЕРЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК ВО БАНКИТЕ, СО ОСОБЕН ОСВРТ НА БАНКИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА,**

2. да му одобри на кандидатот м-р Горан Купенков јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубе Трпески, ментор, с. р.

Проф. д-р Михаил Петковски, с. р.

Проф. д-р Горан Петревски, член, с. р.

Вон. проф. д-р Ѓорѓи Гоцков, член, с. р.

Доц. д-р Кирил Јовановски, член, с. р.

РЕЦЕНЗИЈА**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА**

„СТРАНСКИТЕ ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ И СОЦИО-ЕКОНОМСКИОТ РАЗВОЈ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ ОД РЕПУБЛИКА ТУРЦИЈА" ОД М-Р ЕСФЕР АЛИЈИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот на „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Есфер Алијисо наслов „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција“, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 2.3.2018, ја донесе Одлуката бр. 02-410/3 на 8. 3. 2018 година за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација, во состав:

1. Д-р Наталија Николовска, редовен професор, претседател
2. Д-р Љубомир Кекеновски, редовен професор, ментор и член
3. Д-р Весна Буцевска, редовен професор, член
4. Д-р Сашо Ќосев, редовен професор, член
5. Д-р Шенај Хаџимустафа, редовен професор (Универзитет на Југоисточна Европа), член.

Членовите на Комисијата со посебно внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата, до Наставно-научниот совет на Економскиот факултет го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција“, поднесена од кандидатот м-р Есфер Алији, се состои од вкупно 131 страница компјутерски обработен текст. Основниот текст структурно е поделен на: вовед, четири поглавја, заклучок и користена литература. Користената литература е наведена на 10 страници и содржи 189 релевантни библиографски единици, периодични списанија и интернет-страници.

Странските директни инвестиции (СДИ) имаат **значајно влијание** врз економскиот успех на многу земји кои остварија динамичен економски раст и зголемување на вработеноста. Во Република Македонија, стапките на домашното штедење и на инвестициите се ниски и недоволни за остварување на подинамичен економски раст. Од друга страна, задолжувањата кај кредиторите (интернационални и домашни) не се прифатливи поради лимитираните буџетски можности за сервисирање на надворешниот долг на среден рок. Покрај недоволниот износ на штедење, тука се наоѓаат и потребите на македонската економија за нови технологии и знаење, како и освојувањето на новите пазари, што претставува посебен предизвик за домашните економски субјекти. Истовремено, динамизацијата на економската активност бара зголемен износ на инвестициите, при што имајќи ги предвид претходно наведените причини, се очекува тие да се реализираат преку привлекувањето на странските директни инвестиции како долгорочен извор и катализатор на економската активност во земјава. Со тоа, решението за промовирање на СДИ за земјите каква што е Република Македонија станува многу логично.

Целта на ова истражување е, врз основа на теоретските пристапи и практичните искуства како и врз основа на емпириските анализи, да се дојде до општи констатации за постојната состојба со СДИ во земјава, за влијанието на СДИ врз социо-економскиот развој и изнаоѓањето соодветни решенија за зголемувањето на СДИ во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција. Поради специфичноста на целите на истражувањето, за реализацијата на целите што се поставени пред оваа докторска

дисертација, се користени: економетриско-статистички методи, студија на случај, компаративен пристап, метода на анализа и синтеза и други научни методи.

Генералните резултати од направеното истражување во контекст на поставените цели покажуваат дека економската соработка помеѓу Република Македонија и Република Турција е интензивна и активна во повеќе сегменти, а посебно во однос на СДИ. Анализата покажа дека турските инвестиции имаат позитивно директно влијание врз вкупниот износ на СДИ во земјата, врз економската активност и вработеноста, додека силно индиректно влијаат врз стандардите за работа, користењето нови технологии, менаџирањето со човечките ресурси, зголемувањето на ефикасноста и ефективноста во имплементирањето на проектите итн. Иако растот на СДИ и економската соработка бележат значаен тренд на раст во последната декада, детектиравме дека сè уште остануваат сектори и сегменти во македонската економија, каде што постојниот потенцијал за соработка не е искористен, што претставува солидна основа за понатамошни анализи и истражувања.

За да се образложат и истражат тезите на предложената тема, покрај вовед и заклучни согледувања, структурирани се следниве четири дела:

Во првиот дел се анализирани странските директни инвестиции (дефиниција, видови и теориски аспекти) и нивната улога и значење во мала и отворена економија како што е економијата на Република Македонија. Во вториот дел предмет на обработка се трговските и економските односи помеѓу Република Македонија и Република Турција, каде што се анализира правната рамка на трговските и економски односи и развојот на економската соработка меѓу двете земји по потпишување на договорите. Во третиот дел се прави компарација на економските односи со Република Грција и Холандија со нашата земја. Сето тоа е ставено во контекст на компарација со актуелните економските резултати што ги имаме со Република Турција. Четвртиот и централен дел е посветен на СДИ и социо-економските ефекти со посебен осврт на инвестициите од Република Турција.

Во *првата глава* под наслов, **Теориски аспекти за странски директни инвестиции (СДИ)**, кандидатот се осврнува на основното поимно разбирање на странски директни инвестиции. Во овој дел се анализираат теориите и моделите поврзани со СДИ и нивната улога и значење во една мала и отворена економија каква што е Република Македонија. Прво се утврдува дефиницијата на СДИ и кратко се разгледува суштината на нивната

теоретска позадина. Тука се изложуваат современите теории на меѓународното движење на капиталот. Со овој приказ се следи движењето логиката и правецот на движење на капиталот на релација развиени-развиени и релација развиени-неразвиени. Најдетално се елаборира еклектичната теорија на Данинг како најсеопфатна и меѓународна најприфатена теорија за СДИ. Во истиот дел на трудот, се објаснува факторите кои влијаат врз СДИ кои се менуваат во текот на времето – исто како што се менуваат економските услови во земјата домаќин и меѓународното окружување. Во понатамошниот тек се истражува и влијанието на СДИ врз социо-економскиот развој, како што се: БДП, структурните промени, извозот, создавање на нови работни места, нивото на инвестиции, технологијата, знаењето, ефикасноста, продуктивноста, реструктурирањето на претпријатијата, корпоративното управување, платниот биланс, платите, општествена одговорност на претпријатијата, влијанието на локалниот буџет и други елементи на социо-економскиот развој. Главно, мнозинството на емпириски истражувања ја потврдуваат позитивната улога на СДИ врз економскиот раст и развој.

Во втората глава, насловена: **Трговски и економски односи помеѓу Република Македонија и Република Турција**, како што кажува насловот, предмет на обработка се трговските и економските односи помеѓу Република Македонија и Република Турција, каде што се анализира правната рамка на трговските и економските односи и развојот на економската соработка меѓу двете земји, по потпишувањето на договорите. Правната рамка за инвестициите меѓу двете држави е воспоставена со следниве договори: Спогодбата за поттикнување и заемна заштита на инвестициите меѓу Република Македонија и Република Турција, која е потпишана на 14 јули 1995 година и влегува во сила со ратификација на спогодбата на 27 октомври 1997 година. Договорот за одбегнување на двојното оданочување по однос на данокот на доход и данокот на капитал меѓу Република Македонија и Република Турција е потпишан на 16 јуни 1995 година во Анкара и влегува во сила со ратификација на спогодбата на 28 ноември 1996 година, додека одредбите од договорот се применуваат од 1 јануари 1997 година. Со опсервацијата на тоа како се склучувани договорите за билатералната соработка помеѓу двете земји, може слободно да се заклучи дека правната рамка за економските односи меѓу двете држави се воспоставена релативно брзо. Сепак, не може истото да се каже и за економските релации кои не ја следат истата динамика.

За износот на странски директни инвестиции во Република Македонија од Република Турција, НБРМ располага со податоци за **состојби** на директни инвестиции за периодот од 1997 година и податоци за **движења** на директните инвестиции за периодот од 2003 година. Народната банка на Република Македонија се уште не изготвува податоци по дејности поодделно за секоја земја, така што нема статистика за податоци за директни инвестиции од Република Турција во Република Македонија по дејности.

Гледано низ аспект на потпишаните договори и резултати со други земји, се забележува дека Република Македонија со Република Турција има небалансиран економски однос кој во последните години се подобрува со многу побрза динамика.

Треба да се потенцира дека Република Турција има голема и брза растечка економија, во моментот 16-та најголема економија во светот и 6-та по големина во споредба со економиите на земјите на ЕУ, стабилен економски раст, функционални институции на пазарната економија, динамичен и зрел приватен сектор. Гледано од овој аспект може да се истакне дека Република Македонија има потреба да бара покреативни начини како да го поттикне извозот кон Република Турција.

Во третата глава, **Трговски и економски односи помеѓу Република Македонија и Република Турција: компарација со Република Грција и Холандија**, се прави евиденција на економските односи на Република Грција и Холандија што ги забележуваат нивните економии со нашата земја. Овие податоци ни се битни за да ги споредиме со актуелните економски резултати што ги бележиме со Република Турција. Тука се јасно се спротивставени двете позиции. Од една страна, имаме многу добри политички односи, а послаба економска соработка со Република Турција, додека, од друга страна, имаме послаб политички однос со многу добри економски односи со фирми од Република Грција. Овие економски факти се потврдуваат со приложените статистички податоци од надворешната трговија и странските директни инвестиции меѓу овие земји. Исто така, за одбележување е и фактот дека инвестициите од Република Грција во Република Македонија се во сектори од големо стратешко значење. Притоа, не може да не се констатира дека наспроти добрите економски и трговски односи кои продолжуваат со висок интензитет, од друга страна, политичките односи со Република Грција се длабоко заглавени во проблематиката околу „името“ на нашата земја, со што се блокира интегрирањето на Република Македонија во

евроатлантските структури што најдиректно се рефлектира и на нашиот вкупен социо-економски развој.

Овој децениски проблем, има длабоки негативни општествени последици и нанесува значителни економски, но и други штети на македонската економија и држава. Ваквата фактичка состојба е битно да се истакне во истражувањето за да се докаже дека и покрај видливите политички пречки, сепак, политиката не е крајно одредувачки критериум за квалитетни економски и трговски односи меѓу земјите од регионот.

Во разгледување на случајот со странските инвестиции од Холандија, може да се заклучи дека таа е на прво место во директните инвестиции во Република Македонија, додека во надворешната трговија нема поголема влијание и е на 16-тото по ред место меѓу нашите трговски партнери. За разлика од Грција, која заради географската близина се јавува како важен економски партнер на Република Македонија. Имено, таа е трет најголем инвеститор-земја и четврта земја со која имаме значителен обем на трговија. Турција го држи шестото место како најголем инвеститор и како осма по ред земја, со најголем обем на трговија со Република Македонија.

Четвртиот и централен дел е посветен на СДИ и социо-економските ефекти, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција. Во овој дел се анализираат приливот на странските директни инвестиции, структурата и секторскиот пристап на СДИ во Република Македонија. Имајќи го предвид силниот и релативно брз ефект на (странските како и на домашните) инвестициите во градежниот сектор врз целокупната економска активност на земјата, трудот во овој дел, преку една анализа на случај, е насочено точно во таа насока. Тргувајќи од оваа идеја и имајќи предвид дека *анализиите во оваа сфера, во Република Македонија речиси и да не постојат*, во овој централен дел на трудот е структурирана и изработка на еден конкретен економетриско-статистички модел. Генералните резултати од направеното истражување покажуваат дека економската соработка помеѓу Република Македонија и Република Турција е интензивна и активна во повеќе сегменти, а посебно во однос на СДИ. Анализата покажа дека турските инвестиции имаат позитивно директно влијание врз вкупниот износ на СДИ во земјата, врз економската активност и вработеноста, додека силно индиректно влијаат на стандардите за работа, користењето нови технологии, менаџирањето со човечките ресурси, зголемувањето на

ефикасноста и ефективноста во имплементирање на проектите итн. Иако растот на СДИ и економската соработка со Република Турција бележи значаен тренд на раст во последната декада, детектиравме дека сè уште остануваат сектори и сегменти во македонската економија, каде што постојниот потенцијал за соработка сеуште не е доволно искористен. Тоа може да претставува солидна основа за понатамошни анализи и истражувања. Во нашето истражување, може да се набројат и следниве индиректни ефекти од СДИ кои сме ги елаборирале во оваа студија на случај, и тоа: повратно поврзување со локалните фирми, активности поврзани со заштита на животната средина, како и пример на конкретна корпоративна општествена одговорност на турските компании. Со ваквиот приод се открива и една друга димензија на функционирање на турските компании, каде што освен економската активност, се бележи и учеството во поширокиот општествен живот, каде што придонесуваат во развојот на културата, спортот и друго. Во овој дел, исто така, посочуваме и на важното функционално егзистирање на неекономските, односно културолошките фактори, кои влијаат за привлекување на инвестициите од Република Турција. Тие можат да се евидентираат како: препознавање на заедничките економски и културни вредности, корени и традиции, но и во животворноста на етничките малцинства како активен мост за подобрувањето на економската размена.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Истражувањето е спроведено во полето на економските науки, поточно во областа на меѓународната економија, економијата на културата, но и во други области од економијата. Во трудот се користени најновите референци, норми и модели за оценка во соодветната област. Исто така, наведени се и бројни истражувања за современата улога на СДИ во економијата, особено во последната декада.

На национален план постојат трудови кои парцијално ја елаборираат оваа тема без подлабок осврт на нејзините комплексни економски и неекономски димензии. Затоа, со овој труд се прави приказ, на еден интегрален и оригинален начин, со што се дава придонес

кон посеопфатно третирањето на оваа проблематика на социо-економските ефектите на СДИ со посебен осврт на инвестициите од Република Турција.

Краток опис на применетите методи

Методолошкиот приод на истражувањето е интегрален, што подразбира комбинирање на повеќе методи. Поради специфичноста на целите на истражувањето, за реализацијата на целите кои се поставени пред оваа докторска дисертација, се користени економетриско-статистичките методи, студијата на случај, компаративниот пристап, методата на анализа и синтеза и други.

Основна поддршка на истражувањето претставува обемниот сет на податоци од повеќе извори, како на пример, UNCTAD, ММФ, Државниот завод за статистика на Република Македонија, министерствата во владите, Народната банка на РМ и Државниот завод за статистика на Република Турција.

Образложение на работните хипотези и тези

Напредокот и одржливоста на економијата мора да бидат поддржани со двигател, кој не само што треба да биде стабилен туку во исто време треба да биде и насочувачки и растечки. Странските директни инвестиции (СДИ) се главен извор на финансирање за развој и креирање на работни места, воведување на проширување на технологии и идеи и обезбедуваат значителен извор на финансирање за земјите. Оттука, фокусирањето на странските директни инвестиции се чини дека е константа при поставувањето и решавањето на економските проблеми.

Поаѓајќи од основните теоретски претпоставки и искуствата во земјите на транзиција во странски директни инвестирање, основната хипотеза е следната: Странските директни инвестиции придонесуваат за поголеми економски придобивки, иновативност и конкурентност во економијата на Република Македонија.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на поставената рамка, со обединување на теоретските и емпириските аспекти, се доаѓа до заклучокот дека СДИ од Република Турција имаат позитивни директни и индиректни ефекти на социо-економскиот развој на Република Македонија.

Комуникацијата и соработката меѓу Република Македонија и Република Турција е интензивна и активна на сите нивоа. Со добрите политички односи се создаваат претпоставки да се реализираат и добри економски односи. Диктирано од коректните политички односи, правната рамка за економски односи меѓу двете држави е прилично добро воспоставена, но подобрувањето на резултатите во економската сфера, во однос на политичката сфера, заостанува и во еден поголем временски период. Гледано од асиметричен аспект, низ договорите и резултатите со други земји, се забележува дека со Република Турција имаме небалансиран економски однос кој во последните години се подобрува со многу побрза динамика.

Исто така, за да се елаборираат сите аспекти и ефекти на странските инвестиции, во трудот е направена компарација на економските односи со Република Грција и Холандија со нашата земја. Сето тоа е со цел да се разберат причините, и да се споредат со актуелните економски резултати што ги имаме со Република Турција. Тука се спротивставени двете позиции. Од една страна, имаме многу добри политички односи, а послаба економска соработка со Република Турција, додека, од друга страна, имаме послаб политички однос со многу добри економски односи со фирми од Република Грција.

Во трудот се објаснети позитивните и негативните ефекти на СДИ. Исто така, направена е детална анализа на СДИ од Република Турција по сектори во Република Македонија. Посебно е анализиран секторот градежништво, земајќи ги во предвид ефектите на овој сектор што ги има врз БДП на нашата земја. Во овој контекст е извршено и наменско интервју за споредување на ефектите во една локална фирма и во една турска компанија. Исто така, направени се анкети во најголемите турски компании во Република Македонија, во врска со јазикот на комуникација- интерно во фирмата, како и вработувањата по националност. Сето ова со цел да се утврдат влијанието и ефектите од СДИ врз клучните економски варијабли во македонската економија, креирани се и неколку едноставни модели (*регресиони и VAR*) коишто треба да ги дадат насоките и врските помеѓу овие

клучни варијабли од интерес. Резултатите од дополнителните регресиони анализи ни го покажаа и потврдија позитивниот ефект на СДИ од Република Турција врз економската активност во Република Македонија.

Во трудот се утврдени можностите за инвестирање во македонската економија, и се дадени предлози на сектори за инвестирање. Особено во овој контекст детално се анализирани неекономските фактори кои влијаат за привлекување на СДИ од Република Турција.

Во однос на Република Турција и нејзиното растечко геостратешко влијание што таа го има во регионот, особено е значајно да се има предвид актуелната мигрантска криза која, освен социо-економски, може да има и високи безбедносни ризици за регионот и за Република Македонија. Затоа, неопходно е негување на традиционално добрите односи во секоја сфера, за да се зачува и нашата политичкобезбедносна стабилност како базичен предуслов за поширок социо-економски развој на нашата земја.

На крајот, може да се заклучи дека економската соработка и релациите кои се остваруваат меѓу двете страни се одвиваат по нагорна линија и дека има голем потенцијал за соработка кој сè уште не е доволно искористен.

ОЦЕНКА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција“, поднесена од кандидатот м-р Есфер Алији, претставува истражување во полето на економските науки, поточно во областа на меѓународната економија, но опфаќа и други економски области. Докторската дисертација со своите резултати и заклучоци ги исполнува целите на истражувањето. Имајќи ја предвид широчината на областа, истражувањето со право е насочено кон потесен опсег на прашања утврдени со основната хипотеза на трудот дека СДИ имаат позитивни ефекти на социо-економскиот развој. Исполнувањето на критериумите за реална и номинална конвергенција придонесува за обезбедување стабилен и одржлив економски раст.

Тоа понатаму може да биде солидна основа за продлабочени анализи во секоја област од економијата и водич за дизајнирање на структурните реформи во земјата. Затоа што реалната конвергенција подразбира долгорочно, структурно приспособување на земјите за остварување синхронизирани економски циклуси, диверзифицирана економска структура, висока мобилност на факторите за производството, при значителен степен на отвореност на нашата економија, што би требало да води кон макроекономска стабилност на Република Македонија во целина.

Оттука, дисертацијата има големо теоретско, но и практично значење. Од научна гледна точка, истражувањето е вредно со својата уникатност, екстензивност и сеопфатност, каде што се анализираат аспектите на регионалната и меѓународна соработка, но и се евидентираат ефектите на национален план во дадената област. Сите наоди од трудот се очекува да бидат добар патоказ за носителите на економските политики во Република Македонија на патот на привлекување на СДИ и поквалитетно реализирање на структурни реформи во Република Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата внимателно ја проучија поднесената докторска дисертација на кандидатот м-р Есфер Алији под наслов „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција“ и сметаат дека таа претставува содржаен труд од полето на економските науки кое навлегува во повеќе области на ова поле. Трудот содржи теориска основа и методолошка рамка, кои обезбедуваат релевантна основа за соодветно третирање на поставените прашања.

Комисијата цени дека преку оваа дисертација, кандидатот м-р Есфер Алији одговорил на поставените цели, со тоа што ги изложува успешно двете круцијални теми кои што се:

- важноста и влијанието на странските директни инвестиции со посебен осврт на инвестициите од Република Турција врз социо-економскиот развој на Република Македонија.

- анализа на актуелните состојби и креирање на можност за побалансирана размена, како и разгледување на потенцијалните можности за привлекување поголем износ странски директни инвестиции (особено од Република Турција) во Република Македонија.

Во истражувањето, кандидатот м-р Алији користи обемна домашна и странска литература, особено релевантни се во овој домен турските извори. Дополнително, тој има солидно познавање и добро владее со методологијата на научноистражувачката работа, како во конципирањето на појдовната теориско-методолошка рамка, така и во формулирањето на добиените резултати од истражувањето. Резултатите од истражувањето во дисертацијата можат да најдат непосредна примена во македонската практика, а воедно отвораат можност за понатамошни поподробочени истражувања во овој домен.

Примена на резултатите од истражувањето

Истражувањето во овие тези треба да посочи на одредени насоки кон кои треба да се стреми Република Македонија за поголеми постигнувања во економијата базирана на странските директни инвестиции. Исто така, резултатите од ова истражување треба да посочат на идните полиња на делување во процесот на воспоставување деловни модели кои ќе доведат до успех, ново знаење, иновативност и конкурентност на Република Македонија, како и на одредени мерки со кои странските директни инвестиции поефикасно ќе придонесат за социо-економскиот развој и напредок на земјата.

Уважувјќи ги претходно изнесените ставови, Комисијата констатира дека кандидатот м-р Есфер Алији, во својот труд, успеал да одговори на предизвиците што ги поставил при дефинирањето на предметот на истражување. Тезите што ги поставува успешно ги развива со поткрепени и аргументирани ставови и заклучоци. Комисијата цени дека докторската дисертација „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција”, по својот пристап, начинот на изработка и добиените резултати, ги задоволува формалните и суштинските

услови кои се потребни за една докторска дисертација од аспект на содржина, обем и постигнато ниво на квалитет.

Имајќи го предвид изнесеното мислење и оцена на докторската дисертација, нејзината актуелност и научен пристап, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка за поднесената докторска дисертација „Странските директни инвестиции и социо-економскиот развој во Република Македонија, со посебен осврт на инвестициите од Република Турција”.
2. да определи Комисија за одбрана на докторската дисертација;
3. да одобри закажување на датум за јавна одбрана на докторската дисертација.

К о м и с и ј а

за оцена на докторската дисертација

Д-р Наталија Николовска, претседател, с.р.

Д-р Љубомир Кекеновски, ментор, с.

Д-р Весна Буцевска член, с.р.

Д-р Сашо Косев член, с.р.

Д-р Шенај Хаџимустафа член, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА 1 НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА И ПУЛМОЛОГИЈА
СО ФТИЗИОЛОГИЈА
НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците “Нова Македонија”, “Вечер” и “Коха” од 7.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области интерна медицина и пулмологија со фтизиологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-6353/41, донесена на 28.12.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Горица Брешковска, ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија, проф. д-р Дејан Докиќ, ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија, проф. д-р Бисерка Јовковска Ќаева, ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија, проф. д-р Татјана Миленковиќ, ЈЗУ Универзитетска клиника за ендокринологија и проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова ЈЗУ Универзитетска клиника за гатрохепатоентерологија.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања во научните области интерна медицина и пулмологија со фтизиологија, во предвидениот рок се пријавија н.сов.д-р Златица Димитријевиќ Гошева, в.н.сор.д-р Деска Димитријевска и в.н.сор.д-р Јагода Стојковиќ.

Н.сов.д-р Златица Димитријевиќ Гошева

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката н.сов. д-р Златица Димитријевиќ Гошева е родена на 8.1.1958 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во 1976 година. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет, Скопје. Дипломирала на 8.7.1982 година, со просечен успех 9,0.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1983/84 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила со просечен успех 9,3. На 28.12.1993 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *„Значење на имунолошката реактивност кај пациенти со илврален излив од различна етиологија”*.

Докторска дисертација пријавила во 1998 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет во Скопје.

Дисертацијата на тема: *„Маркери на инфламација - улоа и значење при асмајската болест”* ја одбрала на 25.06.2002 година, пред Комисија во состав: проф.д-р Ангелко Ѓорчев, проф. д-р Дејан Докиќ, проф.д-р Мирко Спироски, проф. д-р Предраг Трендафиловски и проф.д-р Мирослав Димитровски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област медицински науки.

Во 2003 година е избрана во звањето научен соработник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет, Скопје, во областа интерна медицина.

Во моментот е научен советник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет – Скопје, во областа интерна медицина. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1049 од 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 455a/1985, бр.551/1991, бр.638/1995, бр.727/1999, бр. 829/2003, бр/941/2008 и 1049/2013 год. како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, Скопје кандидатката н.сов. д-р Златица Димитријевиќ Гошева изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот факултет и на Стоматолошкиот факултет.

Кандидатката била ментор (едукатор) на 23 специјализанти по предметот интерна медицина.

Кандидатката учествувала како член во две комисии за полагање специјалистички испит по предметот Интерна медицина.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов „Интерна медицина – практикум“.

Научноистражувачка дејност

Д-р Златица Димитријевиќ Гошева има објавено вкупно 139 научни трудови од областа на пулмологијата и алергологијата, од кои 13 трудови во меѓународни научни списанија, 1 труд како публикација во национално медицинско списание и 125 трудови во зборници од научни собири.

Д-р Златица Димитријевиќ Гошева била раководител на 1 меѓународен научен проект, а учествувала и како член во 8 меѓународни научни проекти и 2 национални проекта.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Златица Димитријевиќ Гошева активно е вклучена во стручно-апликативната работа на ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија, Скопје. Врши стручна дејност како раководител на оддел на клиниката.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес:

- била претседател на Управен одбор на ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија;
- член на Организациониот одбор на 5 национални конгреси на МРЗ;
- генерален секретар на 4-ти Конгрес на МРЗ, септември 2008;
- генерален секретар на МРЗ до 2010 г.;

- член на Научен комитет на Конгрес на респираторна медицина на Р Македонија, 6-9 октомври 2016 год.;
- член на Европско респираторно здружение;

Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија:

- Комисија за DRG имплементација;
- Комисија за утврдување на основ за давање боледување на осигурани лица;
- Работна група за за едукација на пациенти со ХОББ.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката н.сов.д-р Златица Гошева, за летен семестар 2017 година, доби позитивна оценка 9,84 по предметот Интерна медицина под анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Златица Методија Димитријевиќ-Гошева

Институција: Медицински факултет - Скопје, ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија

Научна област: интерна медицина и пулмологија со фтизиологија

—

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

1	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиторски или изработка на семинарски труд)	108,0
	1.Клинички вежби/интерна медицина $4*15*0,03*60=108,0$	81,0
	2.Клиничко испитување/пропедевтика $3*15*0,03*60= 81,0$	40,5
	3.Стоматолози/интерна медицина $3*15*0,03*30=40,5$	
	4. Ургентна мед./вежби/3 часа*8 сем*0.03=0,54	0,72
	5. Фамилијарна мед./вежби/2 сем: $36ч*0.03=1,08$	1,08
2	Одржување на здравствена клиничка практика (18 семестар x 8часа x 5 дена x 0.06= 43.2	43.2
3	Консултации со студенти: $50*0,002*58$ сем	5,8
4	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика $6*0,2*15$ сем	18,0
5	Специјалистичка испит $2*1$ 2 специјализанти	2
6	Ментор и едукатор на здравствена едукација $10* 8* 0,08*23$	147.2
7	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум Интерна медицина – практикум	3

	Вкупно	450
--	---------------	------------

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поен
1.	Учесник во меѓународен научен проект	
	<p>1.1. Главен истражувач во 1 проект/9 поени Safety and efficacy of Sumamed therapy in the treatment of respiratory tract infections in adults and children: international, multicenter, non-comprative study, as Principal investigator (period 2007 – 2009)</p> <p>Учесник во меѓународни проекти/ 8*5=40</p>	9
2.	<p>2.1 Azithromycin sequential therapy in adults with Community acquired pneumonia (CAP): an open no comparative study, 2003, as sub-investigator</p> <p>2.2 International study with protocol no.SMB-BUSAL-SSo61 from Oct 2007 to Dec 2007, as sub-investigator</p> <p>2.3 International study with protocol no.SMB-BUSAL-SSo81 from Apr 2008 to Jan 2009, as sub-investigator</p> <p>2.4 International study BUSAL-III-08-1 as sub-investigator in the period of Nov 2008 to Dec 2009 (Newsletter No 5)</p> <p>2.5 International study BUSAL-II-08-1 as sub-investigator in the period of May 2010 to April 2011</p> <p>2.6 International study HZC113782 as sub-investigator wich is ongoing since August 2011.</p>	40
		5
		5
		5

3.	2.7 International study with protocol no.FLT 3509 since April 2013, as sub-investigator	5
	2.8 International clinical study RIVAROXDVT since april 2016 as sub-investigator	
	Учесник во национални научни проекти	5
	3.1 Тераписка ефикасност и безбедност на Tricef во лекување на респираторни инфекции	
	3.2 Тераписка ефикасност и безбедност на Avelox во лекување на CAP (пневмонија стекната во заедница)	5
		5
		5
		3
		3

<p>4.</p>	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/ стручно списание со меѓународен уредувачки одбор</p> <p>4.1 Јанева Е., Ѓорчев А., Гошева З., Димитријевска Д., Здравеска М., Тодевски Д. Арбутина С. Астма и бременост – приказ случај. Македонски медицински преглед, 2012:66(2)116–122</p> <p>4.2 Јанева Е., Ѓорчев А., Гошева З., Димитријевска Д., Здравеска М. Тодевски Д. Арбутина С., Бесими Ф. Контролирана астма во тек на бременост, Medicus 2013, Vol.17(2):197-201</p> <p>4.3 Goseva Z., Gjorcev A., Jovanovska-Janeva E., Arbutina S. Gastroesophageal reflux symptoms in patients with chronic obstructive pulmonary disease, Macedonian Journal of Medical Sciences 2014; 7 (4): 461-463</p> <p>4.4 Janeva-Jovanovska E., Goseva Z., Gjorcev A., Debreslioska A., Spirovska M., Zafirova B., Genadieva-Dimitrova M. The effect of combined therapy with ICS/LABA and ICS/LABA plus Montelukast in patients with uncontrolled severe persistent asthma based on serum IL-13 and FEV₁, Maced J Med Sci 2015, Vol3, No 2: 268-272</p> <p>4.5 Goseva Z., Janeva Jovanovska E., Gjorcev A., Arsovski Z., Pejkovska S. Role and significance of markers of inflammation in the asthmatic disease. Macedonian Journal of Medical Sciences. 2015 Dec 15: 3(4) 630-634</p> <p>4.6 Pejkovska S., Kaeva Jovkovska B., Goseva Z., Arsovski Z., Janeva Jovanovska E., Zeynel S. Predictive factors for the effect of treatment by noninvasive ventilation in patients with respiratory failure as a result of acute exacerbation of the chronic obstructive pulmonary disease. Macedonian Journal of Medical Sciences. 2015 Dec 15: 3(4): 655-660</p>	<p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p>
------------------	--	---

	<p>4.7 Goseva Z., Gjorcev A., Kaeva Jovkovska B., Janeva Jovanovska E., Angelovska I. Analysis of plasma concentrations of theophylline in smoking and nonsmoking patients with asthma. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i>. 2015 Dec 15; 3(4): 672-675.</p> <p>4.8 Goseva Z., Kaeva Jovkovska B., Gjorcev A., Janeva Jovanovska E., Arsovski Z., Pejkovska S., Tatabitovska A. Analysis of lymphocyte immunological reactivity in patients with pleural effusions of different etiology. <i>OA Maced J Med Sci</i>, Dec 25, 2015.</p> <p>4.9 Pejkovska S., Kaeva Jovkovska B., Goseva Z., Arsovski Z., Arbutina S. Body mass index as a determinant of outcome of treatment with non-invasive ventilation in patients with respiratory failure due to acute exacerbation of chronic obstructive pulmonary disease. <i>Acta morphol</i>. 2015; Vol 12 (2): 51-56.</p> <p>4.10 Arsovski Z., Dokic D., Gosheva Z., Janeva J.E., Arsovska A., Isjanovski V. Altered therapeutic response towards inhaled corticosteroids in asthmatics – smokers with mild asthma, <i>Macedonian pharmaceutical bulletin</i>, 62 (2) 43-47 (2016)</p> <p>4.11 Janeva J. E., Gjorcev A., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arsovski Z., Pejkovska S., Minov J., Trajkov D., Dimitrova G.M., Zafirova B. Role and clinical significance of IL-33 in patients with asthma, <i>Mak Med Pregled</i> 2017; 71 (1): 50-55</p> <p>4.12 Janeva Jovanovska E., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D., Genadieva Dimitrova M. Leukotriene receptor antagonists in managing severe uncontrolled asthma, <i>EMJ Allergy & Immunology</i>, Vol 2.1 (66-68) August 2017</p>	<p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p>
--	---	---

	<p>4.13 Janeva-Jovanovska E., Dokic D., Jovkovska-Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Minov J., Trajkov D., Dimitrova-Gebadieva M., Zafirovska-Ivanovska B. Relationship between Vitamin D, inflammation and lung function in patients with severe uncontrolled asthma, Maced J Med Sci, November 2017.</p>	<p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p> <p>3,6</p>
	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание</p> <p>4.14 Dokic D., Goseva Z., Veljanovska B. Azitromicin vo hospitalno lekuvanje na pnevmonii steknati vo zaednica. Vox medici, 2006: br.53: 41</p>	<p>1,6</p>
<p>5</p>	<p>Труд со оригинални научно/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <p>5.1 Пејковска С., Докиќ Д., Глигоровски Љ., Гошева З., Бушљетиќ К., Арбутина-Груевска С., Кркински Д., Стојаноски И., Грдановска Т., Арсовски З. Причини за егзацербација на</p>	<p>2</p>

<p>7.</p> <p>7.1</p> <p>8.</p> <p>9.</p>	<p>Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>7.1 Sumamed i.v. (azithromycin) во лекување на вонболнички стекната пневмонија, 17.10.2003, Охрид</p> <p>Учество во школи и работилници 2*1</p> <p>8.1 Regional winter school: Workplace Risk Assessment</p> <p>8.2 Работилница за проценка на ризиците на работното место, Скопје, 03-05 април 2008 година</p> <p>Учество на научен/стручен собир со реферат</p> <p>9.1. Учество на научен/стручен собир со реферат/усна презентација/1 поен</p> <p>9.1.1. Dimitrijevic Z. Ciljana psihodinamska psihoterapija u lecenju neuroza, XXIII Kongres na studentite po medicina i stomatologija, Sarajevo 1981</p> <p>9.1.2. Димитријевиќ З., Стефановски Т., Шестаков Ѓ. Нивото на карциноембрионалниот антиген во плевралната течност кај малигните плеврални изливи, Зборник на трудови од 7 Пулмолошки денови на лекарите на СРМ, Охрид 1985</p> <p>9.1.3. Гошева З., Пеева-Пепељугоска Е., Шестаков Ѓ., Мирковска Ј. Нивото на карциноембрионалниот антиген во серум кај малигни и немалигни изливи, Зборник на трудови, 9-ти Пулмоалерголошки научно-стручен состанок, Охрид 1989</p> <p>9.1.4. Goseva Z., Gavrilovski M., Sajkov D., Dimitrovski K., Kovkarova E., Busljetik K. Limfocitni subpopulacii kaj pacienti so plevralen izliv so maligna etiologija, Zbornik na abstrakti, X Pulmoalergoloski naučno-stručен состанок, Ohrid 1991</p> <p>9.1.5. Goseva Z., Gavrilovski M., Dimitrovski M., Kovkarova E., Busljetic K., Stojkovic J., Limfocitni subpopulacii vo krv i plevralna tecnost kaj pacienti so specifіcna (TBC) etiologija na izlivot, Zbornik</p>	<p>2</p> <p>2*1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>8*1=8</p>
--	---	---

	<p>na trudovi, I Makedonski pulmoalergoloski kongres so megunarodno ucestvo, Ohrid 1993</p> <p>9.1.6.Goseva Z., Dokic D., Boskovska M., Busljetic K., Arsovski Z. Measurements of forced expiratory volume in one second(FEV₁) and gastro-oesophageal reflux(GER) symptoms in COPD. Eur Resp J: Sept.2003:Vol 22,Supp 45: 576s</p> <p>9.1.7.Goseva Z., Gjorcev A., Dokik D., Arsovski Z., Gruevska S., Pejkovska S. Interleukin-5 kaj pacienti so bronhijalna astma, Zbornik na abstrakti od III Kongres na MRZ, 2003:29</p> <p>9.1.8.Гошева З., Ѓорчев А., Димитриевска Д., Арбутина С., Јанева Е. Маркери на инфламација и нивно значење кај бронхијалната астма, Зборник на абстракти од 4-ти Конгрес на МРЗ со меѓународно учество, сеп. 2008</p> <p>9.2 Учество на научен/стручен собир со реферат/постер презентација/0,5 поени/ 23*0,5</p> <p>9.2.1.Goseva Z., Gavrilovski M., Kovkarova E., Busljetic K. T-cell subsets and pleural tuberculosis, Annual Meeting of EAACI 1993</p> <p>9.2.2.Goseva Z., Gavrilovski M., Busljetic K. The distribution of lymphocyte subsets in peripheral blood and pleural fluid Allergy and Clinical Immunology News, ICACI 1994</p> <p>9.2.3.Goseva Z., Gavrilovski M., Kovkarova E. Levels of Immunoglobulins (IgA, IgG, IgM) in pleural fluid and in peripheral blood, Allergy and Clinical Immunology News, ICACI 1994</p> <p>9.2.4.Goseva Z., Gavrilovski M., Gligorovski Lj., Bozinovska K., Boskovska M. Immunological reactivity in patients with pleural effusions, Allergy supplement No 30, Vol 50, 1995</p> <p>9.2.5.Goseva Z., Gjorcev A.,Dimitrovski M., Zdravevska M., Jovanov S.Theophyllin in smoking and nonsmoking patients with bronchial asthma,Allergy suppNo30,Vol51, 1996</p> <p>9.2.6.Goseva Z., Dimitrovski M., Zdraveska M., Bozinovska K. The level of immunoglobulin E (IgE) and skin tests in asthma patients, Allergy supplement No 31, vol 51, 1996</p> <p>9.2.7.Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., T-cell subpopulations in patients with seasonal bronchial asthma, Allergy supplement No 31, vol 51, 1996</p>	
--	--	--

<p>9.2.8.Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K. T-cell subpopulations in asthmatic patients treated with Sodium Cromoglycate (INTAL), Allergy supp. No37,Vol 52 1997</p> <p>9.2.9.Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., Arsovski Z. Virusni infekcii i asthma bronchiale, Zbornik na trudovi od II Kongres na MRZ, 1997</p> <p>9.2.10.Goseva Z., Bozinovska K., Respiratory viral infections and exacerbation of difficult asthma, Interasthma 1997, Annual Meeting, Western Europe Chapter</p> <p>9.2.11.Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrovski M., HLA antigeni od klasa I i II povrzani so terapiskiot plan i terapiskiot efekt,Allergy No 43, vol. 53-16; ECACI 1998</p> <p>9.2.12.Goseva Z., Dimitrovski M., Kotorcevic J., Arsovski Z., Gass-analyses in asthma monitoring, World Asthma Meeting 1998: Abstract No 321</p> <p>9.2.13.Goseva Z., Gjorcev A., Dimitrovski M., Boskovska M, Jovkovski O. Comparative analyses of teophyllinemia in smoking and nonsmoking patients with bronchial asthma, Allery 2000; Vol 55, Supp 63:109</p> <p>9.2.14.Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., Jovanov S. Non-invasive ventilator support in respiratory health control, Eur Res J 2000; Vol 16, Supp 31: 134</p> <p>9.2.15.Goseva Z., Dimitrovski M., Boskovska M. Monitoring of anti-inflammatory effects of corticosteroids in asthma patients, 3-rd Mediterranean Congress-Crete 2000;Absract 27</p> <p>9.2.16.Goseva Z., Bozinovska K. Relation between respiratory infections and exacerbation of asthma, Allergy 2001:Vol 56, Supp 68:21</p> <p>9.2.17.Goseva Z., Dokic D., Gjorcev A., Boskovska M., Busljetic K.,Arsovski Z. Asthma control with inhaled corticosteroids (ICS) and beta2-agonists, Allergy2002: Vol 57, Supp73: 344</p> <p>9.2.18.Goseva Z., Dokic D., Gjorcev A., Boskovska M., Arsovski Z. Respiratory measurements in the patients with COPD, Eur Res J, Sep.2002:Vol 20, Supp 38: 153s</p> <p>9.2.19.Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Arsovski Z. The role of ECP, IL-4 and IL-5 in asthmatic patients, European Respiratory Journal: Sept. 2003: Vol 22, Supp 45: 292s</p> <p>9.2.20.Goseva Z. Values of ECP and IL-5 before and after the treatment in patients with bronchial asthma</p> <p>4 th World Asthma Meeting, Feb.2004: Abstract book: 62</p>	<p>23*0,5 = 11,5</p>
--	------------------------------

9.2.21.Goseva Z., Dokic D., Boskovska M., Arsovski Z., Gruevska S.
Non-invasive ventilatory support in the treatment of acute and chronic
respiratory failure. Eur Resp J, Sep. 2004: Abstracts: 402s

9.2.22.Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Arsovski Z., Redzepi
A. Monitoring of the allergic inflammation in asthmatics

EAACI 2007; Abstract book: Abstract No 534

9.2.23.Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Pejkovska S.

Analysis of T-cell subsets before and after the treatment

of patients with asthma, 5th Balkan Congress of Allergology and
Clinical Immunology, Oct. 2008, of Book abstracts: 7

--	--	--

--	--	--

10	<p>Апстрактни објавени во зборник на конференција -</p> <p>меѓународна конференција</p> <p>10.1.1. Stefanovski T., Kotevski Lj., Stavric Gj., Dimitrijevic Z. Our experience with perbronchial fine needle aspiration, Abstract book of 4-th World Congress for Bronchology, Rome 1984, p8</p> <p>10.1.2. Goseva Z., Gavrilovski M., Kovkarova E., T-cell subsets and pleural tuberculosis, Annual Meeting of EAACI 1993</p> <p>10.1.3. Goseva Z., Gavrilovski M., Busljetic K. The distribution of lymphocyte subsets in peripheral blood and pleural fluid Allergy and Clinical Immunology News, ICACI 1994</p> <p>10.1.4. Goseva Z., Gavrilovski M., Kovkarova E. Levels of Immunoglobulins (IgA, IgG, IgM) in pleural fluid and in peripheral blood, Allergy and Clinical Immunology News, ICACI 1994</p> <p>10.1.5. Goseva Z., Gavrilovski M., Gligorovski Lj., Bozinovska K., Boskovska M. Immunological reactivity in patients with pleural effusions, Allergy supplement No 30, Vol 50, 1995</p> <p>10.1.6. Goseva Z., Gjorcev A., Dimitrovski M., Zdravevska M., Jovanov S. Theophyllin in smoking and nonsmoking patients with bronchial asthma, Allergy supplement No 30, Vol 51, 1996</p> <p>10.1.7. Goseva Z., Dimitrovski M., Zdraveska M., Bozinovska K. The level of immunoglobulin E (IgE) and skin tests in asthma patients, Allergy supplement No 31, vol 51, 1996</p> <p>10.1.8. Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., T-cell subpopulations in patients with seasonal bronchial asthma, Allergy supplement No 31, vol 51, 1996</p> <p>10.1.9. Jovanov S., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Bozinovska K. Korelacija megu simptomite, funkcionalnite parametric, eozinofilija I tretmanot kaj pacienti so asthma bronchiale, Allergy No30, Vol.51,-63 Interasthma 1996</p> <p>10.1.10. Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K. T-cell subpopulations in asthmatic patients treated with Sodium Cromoglycate (INTAL), Allergy supplement No37, Vol 52 1997</p> <p>10.1.11. Goseva Z., Bozinovska K., Respiratory Viral infections and exacerbation of difficult asthma, Interasthma 1997, Annual Meeting, Western Europe Chapter</p> <p>10.1.12. Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrovski M., HLA antigeni od klasa I i II povrzani so terapiski ot plan i terapiski ot efekt, Allergy No 43, vol. 53-16; ECACI 1998</p>	<p>77*1=7 7</p>

	<p>10.1.13.Kotorcevic J., Gjorcev A., Todevski D., Dimitrievska D., Goseva Z., Edukacija kaj pacienti i neizjaniot efekt povrzan so terapiski ot plan i terapiski ot efekt, Allergy No 43, Vol.53-16, ECACI 1998</p> <p>10.1.14.Dimitrovski M., Goseva Z., Gjorcev A., Kotorcevic J. Eozinofilija kako marker na inflamacija kaj pacienti so asthma, Allergy No 43, Vol.53-16, ECACI 1998</p> <p>10.1.15.Goseva Z., Gavrilovski M., Boskovska M. Relation Between aeroallergens and serum IgE levels, ICACI Abstracts 1997: 185</p> <p>10.1.16.Goseva Z., Dimitrovski M., Kotorcevic J., Arsovski Z., Gass-analyses in asthma monitoring, World Asthma Meeting 1998: Abstract No 321</p> <p>10.1.17.Boskovska M., Goseva Z., Arsovski Z., Dimitrovski M. Low dose inhaled steroid plus theophylline in the treatment of asthma in comparison with double dose of inhaled steroid, World Asthma Meeting 1998: Abstracts No 556</p> <p>10.1.18.Goseva Z., Gjorcev A., Dimitrovski M., Boskovska M, Jovkovski O. Comparative analyses of theophyllinemia in smoking and nonsmoking patients with bronchial asthma, Allergy 2000; Vol 55, Supp 63:109</p> <p>10.1.19.Boskovska M., Dokic D., Goseva Z., Gjorcev A. Addition of specific immunotherapy in patients with grass-pollen allergic asthma, treated with inhaled steroid therapy, Allergy 2000; Vol 55, Supp 63: abstract 53</p> <p>10.1.20.Busljetic-Bozinovska K., Stefanovski T., Goseva Z., Boskovska M., Busljetic O., Stojkovic J. Polymorphonuclear elastase and chronic obstructive pulmonary diseases during exacerbation, Eur Res J: Aug 2000; Vol 16, Supp 31:58</p> <p>10.1.21.Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., Jovanov S. Non-invasive ventilator support in respiratory health control, Eur Res J 2000; Vol 16, Supp 31: 134</p> <p>10.1.22.Goseva Z., Dimitrovski M., Boskovska M. Monitoring of anti-inflammatory effects of corticosteroids in asthma patients, 3-rd Mediterranean Congress-Crete2000; No 27</p> <p>10.1.23.Dimitrovski M., Goseva Z., Bozinovska K. Respiratory viral infection and exacerbation of severe asthma, 3-rd Mediterranean Congress-Crete 2000; Abstract No38</p> <p>10.1.24.Gavrilovski M., Goseva Z., Jovkovski O. Levels of immunoglobulins in pleural fluid and peripheral blood, 3-rd Mediterranean Congress-Crete 2000, Abstract No 47</p> <p>10.1.25.Goseva Z., Bozinovska K. Relation between respiratory infections and exacerbation of asthma, Allergy 2001:Vol 56, Supp 68:21</p> <p>10.1.26.Boskovska M., Gerovski B., Goseva Z., Caparoska T. Inhalation of beclomethason dipropionate spray compared with</p>	
--	--	--

<p>teophylline as primary treatment for chronic mild to moderate asthma, Allergy 2001:Vol 56, Supp.68:161</p> <p>10.1.27.Gavrilovski M., Goseva Z., Dimitrovski M. Correlation between eosinophilia and exacerbation of asthma, Allergy 2001: Vol 56, Supp 68: 166</p> <p>10.1.28.Boskovska M., Dokic D., Busljetic-Bozinovska K., Arbutina S., Goseva Z. Concomitant use of low-dose inhaled corticosteroids and long-acting bronchodilator vs doubling the dose of inhaled corticosteroid in asthma patients, Eur Res J Sep.2001:98s</p> <p>10.1.29.Goseva Z., Dokic D., Gjorcev A., Boskovska M., Busljetic K.,Arsovski Z. Asthma control with inhaled corticosteroids (ICS) and beta 2-agonists, Allergy 2002:Vol 57,Supp73: 344</p> <p>10.1.30. Arsovski Z., Dokic D., Gavrilovski M., Kaeva B., Goseva Z. The effect of specific immunotherapy (SIT) on grass pollen-induced rhinoconjunctivitis, Allergy 2002:Vol 57,Supp 73:54</p> <p>10.1.31.Goseva Z., Dokic D., Gjorcev A., Boskovska M., Arsovski Z. Respiratory measurements in the patients with COPD, Eur Res J, Sep.2002:Vol 20, Supp 38: 153s</p> <p>10.1.32. Boskovska M., Busljetic K., Goseva Z., Arsovski Z. The correlation between skin prick tests, non specific bronchoprovocation test and obstruction in small airways, Eur Res J, Sep 2002: 49s</p> <p>10.1.33.Arsovski Z., Dokic D., Goseva Z., Arbutina S.</p> <p>Nitric oxide in patients with perennial allergic asthma and rhinitis. EAACI 2003: Allergy as a Global Problem, Abstract book: s117, No 378</p> <p>10.1.34.Boskovska M., Gerovski B., Dokic D., Kaeva B., Goseva Z., Gruevska S. Inhaled antiholinergic drug and β_2 agonists in combination improves quality of life in patients with COPD. EAACI 2003: Allergy as a Global Problem, Abstract book: s125, No 408</p> <p>10.1.35. Boskovska M., Gerovski B., Dokic D., Goseva Z., Busljetic K. Influence of inhaled long acting β_2 agonists on biochemical and cardiovascular status in patients with moderate/severe asthma. EAACI 2003: Allergy as a Global Problem, Abstract book: s125, No 411</p> <p>10.1.36.Arsovski Z., Dokic D., Goseva Z., Kaeva B., Arbutina S. Treatment of asthmatic patients with beclomethason dipropionate(BDP) or budesonide(B) – comparative, randomized,</p>	
--	--

	<p>double blind clinical study, European Respiratory Journal: Sept. 2003: Vol 22, Supp 45: 282s</p> <p>10.1.37. Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Arsovski Z. The role of ECP, IL-4 and IL-5 in asthmatic patients, European Respiratory Journal: Sept. 2003: Vol 22, Supp 45: 292s</p> <p>10.1.38. Goseva Z., Dokic D., Boskovska M., Busljetic K., Arsovski Z. Measurements of forced expiratory volume in one second (FEV₁) and gastro-oesophageal reflux (GER) symptoms in COPD. European Respiratory Journal: Sept. 2003: Vol 22, Supp 45: 576s</p> <p>10.1.39. Goseva Z. Values of ECP and IL-5 before and after the treatment in patients with bronchial asthma 4 th World Asthma Meeting, Feb.2004: Abstract book: 62</p> <p>10.1.40. Gruevska S., Dokic D., Goseva Z. Optimal asthma control with inhaled corticosteroids (ICS) and β_2 agonists. 4 th World Asthma Meeting, Feb.2004: Abstract book: 173</p> <p>10.1.41. Dokic D., Goseva Z., Trajkovska-Dokic E., Veljanovska B. Treatment of Chlamydia pneumoniae infection in asthmatic patients Clinical Microbiology and infection 2004; Vol 10, Supp 3: 586</p> <p>10.1.42. Arsovski Z., Dokic D., Kaeva B., Goseva Z., Boskovska M., Krkinski D., Gruevska s., Pejkovska S. The contribution of skin prick test, RAST and nasal provocation to the diagnosis of allergic rhinitis due to house dust-mite. EAACI 2004; Abstract book: Abstract No 202</p> <p>10.1.43. Nikolova M., Dokic D., Gerovski B., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Gruevska S., Pejkovska S. Adding inhaled corticosteroids</p>	
--	--	--

<p>during bronhodilatator therapy slows the deterioration of asthma. EAACI 2004; Abstract book: Abstract No 673</p> <p>10.1.44. Busljetic K., Caparoska T., Kaeva B., Boskovska M., Stojkovic J. Goseva Z., Todevski D.</p> <p>Chlamydia pneumoniae infection and asthma bronchiale</p> <p>EAACI 2004; Abstract book: Abstract No 147</p> <p>10.1.45. Arsovski Z., Dokic D., Boskovska M., Goseva Z.</p> <p>The effect of combined β_2 agonists and anticholinergic inhaled therapy in patients with COPD</p> <p>Eur Resp J, Sep. 2004: Abstracts: 341s</p> <p>10.1.46. Goseva Z., Dokic D., Boskovska M., Arsovski Z., Gruevska S. Non-invasive ventilatory support in the treatment of acute and chronic respiratory failure. Eur Resp J, Sep. 2004: Abstracts: 402s</p> <p>10.1.47. Pejkovska S., Dokic D., Goseva Z., Arsovski Z., Gruevska S., Krkinski D. Analysis of T-cell subsets in patients with tuberculous pleural effusion. Eur Resp J, Sep. 2005: Vol 26, Suppl. 49: 276</p> <p>10.1.48. Arsovski Z., Dokic D., Gavrilovski M., Goseva Z.</p> <p>The effect of antihistamine pretreatment on side effects during specific immunotherapy</p> <p>Toraks Dergisi, Apr.2006: Vol.7, Suppl 1:179</p> <p>10.1.49. Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Arsovski Z., Redzepi A. Monitoring of the allergic inflammation in asthmatics EAACI 2007; Abstract book: Abstract No 534</p>	
---	--

	<p>10.1.50.Gjorcev A., Dimitrievska D., Zdraveska M., Goseva Z., Todevska D., Arbutina S. Education of patients in the Center of asthma improve asthma management, Allergy 2008: Supplement 88, Vol.63-299</p> <p>10.1.51.Goseva Z., Gjorcev A., Dimitrievska D., Dokic D., Arsovski Z. Markers of inflammation and airway responses to allergen in asthmatic patients. Eur Resp J, Oct 2008, Abstract book: Proceedings pp.196s</p> <p>10.1.52.Pejkovska S., Dimitrievska D., Dokic D., Goseva Z., Arbutina S., Karkinski D. Oropharyngeal candidiasis with dry-powdered budesonide 800 mcg/day versus 400 mcg/day. 5 th Balkan Congress of Allergology and Clinical Immunology, Oct.2008, Book of abstracts: Abstract P-13</p> <p>10.1.53.Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Pejkovska S. Analysis of T-cell subsets before and after the treatment of patients with asthma. 5 th Balkan Congress of Allergology and Clinical Immunology, Oct.2008, Book of abstracts: Abstract P-7</p> <p>10.1.54.Arbutina S., Dimitrievska D., Dokic D., Goseva Z., Pejkovska S., Karkinski D. Role of inhaled corticosteroids in control of mild asthma in patients allergic to Linden pollen. 5th Balkan Congress of Allergology and Clinical Immunology, Oct.2008, Book of abstracts: Abstract P-12</p> <p>10.1.55.Arsovski Z., Goseva Z., Stefanovski T. The effect of inhaled beclomethason dipropionate (BDP) versus budesonide (B) in asthmatic patients 5 th Congress of International Union against Tuberculosis and Lung Disease, May 2009, Abstract book:abstract P48</p>	
--	--	--

	<p>10.1.56.Goseva Z., Gjorcev A., Arsovski Z., Arbutina S., Janeva E. Monitoring of inflammation in asthmatics versus patients with COPD International Journal on immunorehabilitation, April 2010; Vol.12, No 1, Proceedings pp 56</p> <p>10.1.57.Arsovski Z., Kaeva B., Gavrilovski M., Goseva Z., Pejkovska S., Arbutina S., Demiri F. Smoking and carotid atherosclerosis Eur Resp J, Sep.2010; Abstracts: E2059</p> <p>10.1.58.Arbutina S., Goseva Z., Arsovski Z., Busljetic K., Pejkovska S., Dimitrievska D. Viral infection in adult hospitalized with community acquired pneumonia Eur Resp J, Sep.2010; Abstracts:P2980</p> <p>10.1.59.Pejkovska S., Breskovska G., Goseva Z., Arbutina S., Busletic K., Arsovski Z. Anti-protease defences and airway inflammation during treatment of an acute exacerbation of COPD, Eur Resp J, Sep.2010; Abstracts:E316</p> <p>10.1.60.Janeva E., Gjorcev A., Dimitrievska D., Zdraveska M., Todevski D., Goseva Z., Arbutina S. Skin or blood allergy test in asthma? ECACI Jun 2012, Abstracts No 595</p> <p>10.1.61. Goseva Z., Gjorcev A., Arsovski Z., Arbutina S., Janeva E. Relation between the forced expiratory volume in one second and gastro-oesophageal reflux symptoms in asthmatics. Allergy-A Global health challenge, Jun2013, No 987</p>	
--	--	--

<p>10.1.62.Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Todevski D., Trajkov D.</p> <p>Interleukin 8 and neutrophilic asthma;Allergy- A Global health challenge, Jun 2013, No 984</p> <p>10.1.63.Arbutina S., Goseva Z., Pejkovska S., Krkinski D., Janeva E., Kaeva B. Efficacy of the fluticasone furoate nasal spray in the treatment of seasonal allergic rhinitis</p> <p>Allergy- A Global Health challenge, Jun 2013, No 1637</p> <p>10.1.64.Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Arbutina S., Zdraveska M., Dimitrievska D., Todevski D., Trajkov D.</p> <p>Evaluation of IL-8 and MEF25-75 in patients with severe COPD who were treated with combined therapy of ICSs/LABAs plus tiotropium bromide, Eur Resp J, Sep. 2013, p607</p> <p>10.1.65. Goseva Z. A three month follow up study of the effect of inhaled corticosteroids on severity of bronchial asthma</p> <p>1st European Region Conference of the IUATLD, april 2000</p> <p>10.1.66.Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D.</p> <p>Effect of combination therapy of ICSs/LABAs plus montelukast on IL-13 in patients with asthma, Abstract book, ECACI June 2014</p> <p>10.1.67.Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D. Double or triple therapy in severe asthma, Pneumo Update Eurpe 2014, Pneumology 2014</p> <p>10.1.68.Jovanovska-Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D., Dimitrova-Genadieva M., How combined therapy ICS/LABA plus montelukast affects on the inflammation in patients with severe asthma, 4 th Meeting of three</p>	
---	--

respiratory societies: Slovenia, Croatia, Hungary, 22-23 May 2015;
Book of abstracts:26

10.1.69. Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M.,
Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D., Dimitrova-Genadijeva M.
Asthma biomarkers and triple therapy in uncontrolled severe
asthma, EAACI Congress 6-10 June 2015:Allergy:new answers to old
questions, Abstract 1032.

10.1.70 Goseva Z., Gjorcev A., Jovanovska Janeva E. Combination
therapy of ICSs/LABAs plus montelukast in patients with severe
asthma. Eur Resp J.Sep 2015 Vol 46, Supp 59, Abstracts 410.

10.1.71 Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M.,
Dimitrievska D., Arbutina S., Arsovski Z., Trajkov D. Therapeutic
options available for patients with uncontrolled severe asthma. IV
Congress of respiratory medicine/Serbian Greek Workshop, J of
pulmonology and related branches Vol 52, supp1.Abstract book s164

10.1.72 Jovanovska Janeva E., Gjorcev A., Kaeva B., Goseva Z.,
Zdraveska M., Dimitrievska D., Arsovski Z., Pejkovska S., Trajkov D.
Neutrophilic airway inflammation in severe uncontrolled asthma.
ECACI 2016: Abstract 1704.

10.1.73 Gjorcev A., Jovanovska Janeva E., Goseva Z. What is new in
asthmology? SEEMF: First international medical Conference, june
2016; Abstract book: page 42.

10.1.74 Arsovski Z., Dokic D., Kaeva B., Goseva Z., Pejkovska S.,
Janeva E., Arsovska A. Altered therapeutic response to inhaled
corticosteroid in smoking patients with mild asthma. SEEMF: First
international medical Conference, june 2016; Abstract book: page
25.

	<p>10.1.75 Jovanovska Janeva E., Kaeva B., Gjorcev A., Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrievska D., Trajkov D., Dimitrova G. M. Body mass index – BMI and FEV1 in patients with severe asthma. SEEMF: First international medical Conference, June 2016; Abstract book: page 26.</p> <p>10.1.76 Janeva E., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arsovski Z., Trajkov D., Dimitrova G.M. IL-33 in patients with severe uncontrolled allergic asthma, Abstract book (No 6715) ERS Congress, September 2017</p> <p>10.1.77 Janeva E., Kaeva B., Breskovska G., Gjorcev A., Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrievska D., Angelkoska I., Debreslioska A., Stevcevska G., Trajkov D., Dimitrova G.M. Correlation between plasma levels of IL-33 and Vitamin D in patients with severe uncontrolled allergic asthma, Abstract book (No 7584) ERS Congress, September 2017</p> <p>10.2. Апстрактни објавени во зборник на конференција - национална/0,5 поени/ 34*0,5</p> <p>10.2.1. Breskovska G., Gligorovski Lj., Dimitrovski M., Gjorcev A., Angelovska G., Gavrilovski M., Dimitrijevic Z. Hemioterapija na malignite zaboluvanja na plevrata, Zbornik na trudovi, VI pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1983</p> <p>10.2.2. Gligorovski Lj., Dimitrovski M., Gjorcev A., Sivevski G., Breskovska G., Angelovska G., Dimitrijevic Z. Elektrolitni promeni pri Cor pulmonale chronicum, Zbornik na trudovi, VI pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1983</p> <p>10.2.3. Sivevski G., Caparoska T., Gerovski B., Gavrilovski M., Gligorovski Lj., Gjorcev A., Stefanovski T., Angelovska G., Dimitrovski M., Breskovska G., Dimitrijevic Z., Plevralen izliv kaj belodroben karcinom, Zbornik na trudovi, VI Pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1983</p> <p>10.2.4. Dimitrovski M., Gjorcev A., Angelovska G., Breskovska G., Gligorovski Lj., Stefanovski T., Gavrilovski M., Sajkov D., Dimitrijevic Z. Primena na kortiko-terapijata pri bronhijalna astma, Zbornik na trudovi, VI Pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1983</p>	
--	--	--

- 10.2.5.**Sajkov D., Dimitrovski M., Kotevski Lj., Stefanovski T., Dimitrijevic Z. Efekti terapije hronicne plucne insuficiencije kod pacienata sa hronicnim plucnim srcem, Zbornik na trudovi od III Jugoslovenski simpozium za kardiologija I flebologija, Ohrid 1984
- 10.2.6.**Sajkov D., Dimitrovski M., Kotevski Lj., Nikodijevic O., Gjorcev A., Stefanovski T., Antevska V., Dimitrijevic Z. Efekti terapije pacienata sa bronhijalnom astmom (alergicne etiologije) na nivo cAMP, kortizola i ACTH u plazmi, Zbornik na trudovi od VII Kongres na alergoloji I klinicki imunolozi na Jugoslavija, Herceg-Novi 1984
- 10.2.7.**Stefanovski T.,Kotevski Lj., Tadzer I.,Dimitrovski M.,Dimitrijevic Z., Sajkov D. Procena mukocilijarnog transportnog mehanizma kod bolesnika sa hronicnim bronhitom, Zbornik od VII Kongres na alergoloji i klinicki imunolozi na Jugoslavija, Herceg-Novi 1984
- 10.2.8.**Dimitrijevic Z., Stefanovski T., Shestakov Gj. Nivoto na karcinoembrionalniot antigen vo pleuralnata tecnost kaj malignite pleuralni izlivi, Zbornik na trudovi od VII Pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1985
- 10.2.9.**Stefanovski T., Dimitrijevic Z. Zografski Gj. Biopsija na plevrata so TRU-cut needle, Zbornik na trudovi od VII Pulmoloski denovi na lekarite na SRM, Ohrid 1985
- 10.2.10.**Dimitrovski M., Sajkov D., Stefanovski T., Gjorcev A.,Gligorovski Lj., Caparoska T., Dimitrijevic Z., Stevcevska G. Tretman na bronhoopstrukcijata kaj bolnite so akutno vlosena hronicna belodrobna insuficiencija, Zbornik na trudovi od VIII Pulmoloski denovi na lekarite na SRM, 1987
- 10.2.11.**Goseva Z., Peeva-Pepeljugoska E., Shestakov Gj., Mirkovska J. Nivoto na karcinoembrionalniot antigen vo serum kaj maligni i nemaligni izlivi, Zbornik na trudovi, IX Pulmoalergoloski naucno-strucen sostanok, Ohrid 1989
- 10.2.12.**Stevcevska G., Gligorovski Lj., Breskovska G., Mirkovska J., Peeva E., Goseva Z., Kaeva B. Acido-bazen status vo arteriska i kapilarna krv kaj bolnite so HOBB, Zbornik na trudovi, IX Pulmoalergoloski naucno-strucen sostanok, Ohrid 1989
- 10.2.13.**Angelovska G., Gerovski B., Breskovska G., Kaeva B., Dimitrijevic Z., Stevcevska G. Steroiden dijabet kaj bolni so asthma bronchiale, Zbornik na trudovi, IX Pulmoalergoloski naucno-strucen sostanok, Ohrid 1989
- 10.2.14.**Goseva Z., Gavrilovski M., Sajkov D., Dimitrovski K., Kovkarova E., Busljetik K. Limfocitni subpopulaciji kaj pacienti so pleuralen izliv so maligna etiologija, Zbornik na abstrakti, X Pulmoalergoloski naucno-strucen sostanok, Ohrid 1991
- 10.2.15.**Gligorovski Lj., Gjorcev A., Kaeva B., Stevcevska G., Goseva Z. Gasni analizi kaj sarkoidozata i idiopatskata belodrobna fibroza, X Pulmoalergoloski naucen sostanok, Ohrid 1991

<p>10.2.16. Busljetic K., Goseva Z., Stojkovic J., Kovkarova E. Terapiski problem na respiratornite acidozi, Zbornik na trudovi, I Makedonski pulmoalergoloski kongres so megunarodno ucestvo, Ohrid 1993</p> <p>10.2.17. Goseva Z., Gavrilovski M., Dimitrovski M., Kovkarova E., Busljetic K., Stojkovic J., Limfocitni subpopulacii vo krv i plevralna tecnost kaj pacienti so specifcna (TBC) etiologija na izlivot, Zbornik na trudovi, I Makedonski pulmoalergoloski kongres so megunarodno ucestvo, Ohrid 1993</p> <p>10.2.18. Kovkarova-Naumovski E., Stefanovski T., Stojkovski S., Naumovski Dz., Goseva Z., Busljetic K. NK-kletocen odgovor kaj pacienti so belodroben karcinom po sproveden hirurski tretman, Zbornik na trudovi, I Makedonski pulmoalergoloski kongres so megunarodno ucestvo, Ohrid 1993</p> <p>10.2.19. Goseva Z., Dimitrovski M., Bozinovska K., Arsovski Z. Virusni infekcii I asthma bronchiale, Zbornik na trudovi, II Kongres na MRZ, juni 1997</p> <p>10.2.20. Goseva Z., Gjorcev A., Dokic D., Arsovski Z., Gruevska S., Pejkovska S. Interleukin-5 kaj pacienti so bronhijalna astma. Zbornik na abstrakti od III Kongres na MRZ, 2003: 29</p> <p>10.2.21. Pejkovska S., Dokic D., Gligorovski Lj., Goseva Z., Busljetic K., Arbutina - Gruevska S., Krkinski D., Stojanoski I., Grdanovska T., Arsovski Z. Pricini za egzacerbacija na bronhijalna astma. Zbornik na apstrakti od III kongres na MRZ, 2003: 30</p> <p>10.2.22. Arbutina-Gruevska S., Dokic D., Gligorovski Lj., Arsovski Z. Goseva Z., Pejkovska S., Krkinski D., Stojanoski I., Grdanoska T. Kotevska V. Najcesti bakteriski pricinители na pnevmonija izolirani vo sputum. Zbornik na abstrakti od III Kongres na MRZ, 2003: 85</p> <p>10.2.23. Гошева З., Ѓорчев А., Димитриевска Д., Арбутина С. Јанева Е. Маркери на инфламација и нивно значење кај бронхијалната астма, Зборник на апстракти од 4-ти Конгрес на МРЗ со меѓународно учество, сеп. 2008</p> <p>10.2.24. Николау М., Гошева З., Димитриевска Д., Геровски Б., Пејковска С. Лекување на пневмонија стекната во</p>	
---	--

	<p>заедница кај возрасни пациенти, Зборник на абстракти од 4-ти Конгрес на МРЗ со меѓународно учество, сеп. 2008</p> <p>10.2.25. Арсовски З., Бушлетиќ К., Гавриловски М., Каева Б., Глигоровски Љ., Гошева З. Изменет терапевтски одговор кон кортикостероиди кај пушачи со астма, 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012. Книга на апстракти стр.30</p> <p>10.2.26. Gjorcev A., Janeva E., Goseva Z., Dimitrievska D., Zdraveska M., Todevski D., Arbutina S. Akutna respiratorna insuficiencija kaj Status asthmaticus 5-ti Kongres na MRZ , Sep.2012: Abstract book, str.40</p> <p>10.2.27. Јанева Е., Ѓорчев А., Димитриевска Д., Здравеска М., Гошева З., Тодевски Д., Арбутина С. Скала за степенот на диспнеата и објективните параметри на белодробната опструкција кај пациенти со ХОББ 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012.Кника на апстракти стр.70</p> <p>10.2.28. Ѓорчев А., Јанева Е., Гошева З.Што е ново во астмологија 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012.Кника на абстракти</p> <p>10.2.29.Гошева З., Ѓорчев А., Каева Б., Арсовски З., Арбутина С Јанева Е., Исмаили И. Т- клеточни супопулации како можни монитори на третманот на пациенти со астма, 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012 Кника на апстракти стр.87</p> <p>10.2.30.Јанева Е., Ѓорчев А., Димитриевска Д., Здравеска М.,</p>	
--	--	--

	<p>Гошева З., Тодевски Д., Арбутина С.</p> <p>Корелацијата помеѓу Body mass index – ВМІ и тежината на астмата кај возрасната популација</p> <p>5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012.Кника на апстракти стр.89</p> <p>10.2.31.Арбутина С., Пејковска С., Каркински Д., Јанева Е., Гошева З. Најчести причини за хронична непродуктивна кашлица</p> <p>ти Конгрес на МРЗ, сеп.2012, Кника на апстракти стр.108</p> <p>10.2.32.Николау М., Гошева З., Ѓорчев А., Геровски Б., Каева Б., Пејковска С., Зејнел С. Долгоделувачки бета-2 агонисти наспроти краткоделувачки бета-2 агонисти, по потреба, во третман на пациенти со умерена астма. Книга на абстракти, 5-ти Конгрес на МРЗ со меѓународно учество</p> <p>10.2.33.Gjorcev A., Goseva Z, Janeva J.E., Debreslioska A.</p> <p>Asthma and co-morbidity, III Congress of MSACI, 2014</p> <p>Abstrac book, 42</p> <p>10.2.34.Janeva E., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D.</p> <p>Effect of the combined therapy anti-leukotrienes and ICSS/LABAS on IL-8 and symptom score in patients with severe persistent asthma, III Congress of MSACI 2014</p> <p>Absract book, 94</p> <p>10.2.35 Ѓорчев А., Гошева З., Јовановска Јанева Е., Ангеловска Е. Астмата денес – реалност или контраверзија. Мак. мед преглед, Прв симпозиум “Новини во алергологијата и имунологијата 2015”, Зборник на апстракти стр.24</p> <p>10.2.36 Јовановска-Јанева Е., Гошева З., Ѓорчев А., Здравеска М., Димитриевска Д., Арбутина С., Арсовски З., Трајков Д., Димитрова Г.М. Евалуација на IL-5 и MEF75 кај пациенти со</p>	
--	--	--

тешка астма кои биле третирани со ICSs/LABAs. Мак Мед Преглед, Прв симпозиум „Новини во алергологијата и имунологијата 2015”, Зборник на апстракти, стр.53

10.2.37 Арсовски З., Докиќ Д., Каева Б., Гошева З., Ангеловска И., Јанева Е., Милетиќ М. Влијание на инхалиран Fluticasone propionate во терапија на пациенти со лесна астма. МЛД, 19 Конгрес на лекарите на Р.Македонија со меѓународно учество, октомври 2015, Зборник на апстракти, 135

10.2.38 Gjorcev A., Jovanovska Janeva E., Goseva Z. How to defeat your asthma and live with it, Abstract Book p3, Congress of respiratory medicine of the Republic of Macedonia, 6-9 Oct. 2016.

10.2.39 Јовановска Јанева Е, Горчев А., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Здравеска М., Димитриевска Д., Арсовски З. Астма и бременост, Зборник на апстракти, стр.6; Конрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016

10.2.40 Арсовски З., Каева Б., Докиќ Д., Бресковска Г., Гошева З., Груева Л., Пејковска С., Арбутина С., Јанева Е., Дебрешлиоска А., Ангеловска И. Рана пулмонална рехабилитација кај акутна егзацербација на ХОББ, Зборник на апстракти, стр.47; Конрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.

10.2.41 Пејковска С., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Арсовски З., Арбутина С., Каркински Д., Зејнел С., Јанева Е., Ангеловска И., Дебрешлиоска А. Зборник на апстракти, стр.93; Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.

10.2.42 Гошева З., Горчев А., Каева Б., Арсовски З., Пејковска С., Јовановска Ј.Е. Ефекти од употребата на бета 2агонисти во третманот кај пациенти со умерена астма, Зборник на апстракти,

	<p>стр.97; Конрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.</p> <p>10.2.43 Јовановска Јанева Е, Горцев А., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Арсовски З., Арбутина С., Пејковска С., Дебрешлиоска А., Трајков Д., Димитрова Г.М. Монтелуцаст и ИЦСС/ЛАБАС во терапија на тешка неконтролирана астма. Зборник на апстракти, стр.114; Конрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.</p> <p>10.2.44 Пејковска С., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Арсовски З., Арбутина С., Зејнел С., Чамовска Шешоска Х. Акутно фазни реактанти како предиктори на морталитет по третман со НИВ. Зборник на апстракти, стр.145; Конрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.</p> <p>10.2.45 . Јовановска Јанева Е, Горчев А., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Здравеска М., Димитриевска Д., Трајков Д., Димитрова Г.М. Важната улога на ИЛ-13 и ЛТД 4 кај пациенти со акутна егзацербација на тешка неконтролирана астма. Зборник на апстракти, стр.147; конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.</p> <p>10.2.46 Пејковска С., Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Арсовски З., Арбутина С., Јанева Е., Зејнел С., Ангеловска И., Дебрешлиоска А. Повторни приеми и преживување кај пациенти по третман со НИВ поради акутна егзацербација на ХОББ. Зборник на апстракти, стр.149; конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016.</p> <p>10.2.47 Јовановска Јанева Е., Горчев А., Јовковска Каева Б., Брешковска Г., Гошева З., Здравеска М., Димитриевска Д., Арсовски З., Арбутина С., Трајков Д., Димитрова-Генадиева М. Улогата на ИЛ-5 и ЛТД4 кај пациенти со акутна егзацербација на тешка неконтролирана астма, Зборник на апстракти (стр.51),</p>	<p>47*0,5 = 23,5</p>
--	--	---------------------------------

	<p>Втор симпозиум „Новини во алергологијата и имунологијата”, 22-24 септември 2017</p>	
--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

	Специјализација по предметот Интерна медицина	2
2.	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	
	Супспецијализација по пулмологија и алергологија	1
3.	Certificate of Completion/Good Clinical Practice/8 March 2015	1
4.	The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: "Ethical and regulatory aspects of Good Clinical Practice" Dec 2015	1
		5
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	
	1. Член на Македонското респираторно здружение	0,5
	2. Член на Лекарската комора на Македонија	0,5
	3. Член на МЛД	0,5
	4. Член на Македонското здружение за алергологија и клиничка имунологија	0,5
	5. Член на Мак. здружение на пулмолози	0,5
	6. Генерален секретар на МРЗ до 2010 г./4*0,5	0,5
	7. Генерален секретар на 4-ти Конгрес на МРЗ, септември 2008	0,5
	8. Член на Организациониот одбор на 4 Пулмоалерголошки научни состаноци/4*0,5	0,5
	9. Член на Организациониот одбор на 5 национални конгреси на МРЗ/5*0,5	2
	10. Член на Научниот комитет на Конгрес на респираторна медицина на Р Македонија, 6-9 октомври 2016 год.	0,5
	11. Член на ЕААСИ/мандатен период 4*0,5	
	12. Член на Европското респираторно здружение Член од 1990/мандатен период 4*0,5	2

	<p>Silver member 2009 – 2010</p> <p>Gold member 2010 – 2011</p> <p>New ERS membership 2016-2017 и 2017-2018</p>	<p>2,5</p> <p>0,5</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p> <p>1</p>
2.	<p>Награда за научни постигнувања од струкова организација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Благодарница - Диплома - Плакета - Награда за најдобро рангирани доктори за месец февруари 2013 г. 	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
3.	<p>Раководител на внатрешна организациона единица</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Раководител на Отсек за постинтензивна респираторна нега 2. Раководител на Оддел за респираторни инфекции 	<p>3</p> <p>3</p>
5.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	

1. Претседател на Управен одбор на ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија/1 поен*2 мандата	2
2. Претседател на Комисија за DRG-имплементација	
3. Учество во Комисија за имплементација на амбулантските пакети	
4. Учество во Комисија за имплементација на клиничките патеки	1
5. Учество во Комисија за определување продолжено лекување на пациенти во Центарот за неспецифични белодробни заболувања	1
6. Член на болнички терапевтски комитет	
7. Член во Комисија за утврдување на основ за давање боледување на осигурани лица	1
8. Член во работното тело за едукација на пациенти со ХОББ	
	1
	1
	1
	1
	9
Вкупно	43,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	450
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	260,9
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	43,0

	Вкупно	758,9
--	---------------	--------------

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1.Проф. д-р Горица Брешковска с.р.**
- 2.Проф. д-р Дејан Докиќ с.р.**
- 3.Проф. д-р Бисерка Јовковска Ќаева с.р.**
- 4.Проф. д-р Татјана Миленковиќ с.р.**
- 5.Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова с.р.**

Н.сов.д-р Деска Димитриевска

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката в.н.сop.д-р Деска Димитриевска е родена на 25.09.1961 година во Страцин, Кратово. Средно образование завршила во Скопје во 1976 година. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Медицински факултет - Скопје. Дипломирала на 23.9.1986 година, со просечен успех 8,69.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1992/1993 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила со просечен успех 9,3. Во мај 1999 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Бронхијална реактивност кај болните од бронхијална астма - промени во тек на терапија”.

Докторска дисертација пријавил на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј,“ Медицински факултет - Скопје.

Дисертацијата на тема: „Улога на маркерите на бронхијалната хиперреактивност во евалуацијата на астмата” ја одбрала на 31.03.2003 год. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на наука од научната област медицински науки.

Во 2006 година е избрана во звањето научен соработник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, а од 2011 за Виш научен соработник на Медицинскиот факултет во Скопје, во областа интерна медицина.

Во моментот е научен советник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ , Медицински факултет – Скопје, во областа интерна медицина. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1159 од 2017.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени билтени како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

3. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, Скопје кандидатката в.н.сов. д-р Деска Димитриевска изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот факултет и на Стоматолошкиот факултет.

Кандидатката била ментор едукатор на 19 специјализанти по предметот Интерна медицина. Кандидатот бил ментор едукатор на 2 субспецијализанти.

Кандидатката била ментор на 4 докторанди на III циклус студии на Медицинскиот факултет во Скопје и ментор на двајца специјализанти по пулмологија и алергологија.

Кандидатката учествувала како член во 4 комисии за одбрана на докторски труд на Медицинскиот факултет во Скопје.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов Plucne bolesti, Univerzitet u Tuzli, Medicinski fakultet Tuzla, (2012)

Научноистражувачка дејност

Д-р Деска Димитриевска има објавено вкупно 231 научен труд од областа на пулмологијата и алергологијата, од кои 12 трудови во меѓународни научни списанија.

Д-р Деска Димитриевска била раководител на 4 меѓународни научни проекти, а учествувала и како член во 1 меѓународен проект.

Д-р Деска Димитриевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија, Скопје. Врши стручна дејност како раководител на оддел на Клиниката.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес:

- била член на Управен одбор на ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија, два мандата
- член на Европското респираторно здружение

- член на Европската академија за елергологија и клиничка имунологија
- член на Македонското респираторно здружение
- член на Македонското здружение за алергологија и имунологија

Активно е вклучена во работата на стручни комисији и работни групи при ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија:

- Комисија за утврдување на основ за давање боледување на осигурани лица,

Оценка од самоевалуација

Кандидатката в.н.сop. д-р Деска Димитриевска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет (учебна 2013/2014 – 9.35, 2014/2015, 9.63, 2015/2016 – 9.53, 2016/2017 – 9.65.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Деска Томислав Димитриевска
(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **Интерна медицина и пулмологија со фтизиологија**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени

1	<p>Одржување на вежби</p> <p><u>1993- 2010(18 години)</u></p> <p>- интерна медицина (12 вежби x 2 семестра x 3 часа/неделно x9 години) x 0.03 = 38.88</p> <p>- интерна пропедевтика. (12 вежби x2 семестра x 3 часа/неделно x9 години) = x 0.03 = 38.88</p> <p>- стоматолози (12 вежби x2 семестра x 3 часа/неделно x9 години) x 0.03) = 38.88</p> <p><u>Oд (2010-2017) (7 години)</u></p> <p>- интерна м (5 вежби x 2 семестри x 3 часа по 7 години 0.03) =6.3</p> <p>- клиничко исп. (3 вежби x 2 семестра x 3 часа по 7 години 0.03)=3,78</p> <p>- стоматолози(2 вежби x 2 семестра x 3 часа по 7 години 0.03)=2,52</p> <p>- ургентна м (1 вежба x 2 семестри x 3 часа по 7 години по 0.03) =1.26</p> <p>- фамилијарна медицина (2 вежби x 2 семестра x 3 часа x5 години) x 0.03 = 1.8</p>	
2	<p>Одржување на здравствена клиничка практика (18 семестар x 8 часа x 5 дена x 0.06= 43.2</p>	
	<p>Ментор и едукатор на здравствена едукација</p> <p>10* 8* 0,08*19=121.6</p>	
3	<p>Консултации со студенти (46 семестри x 10 студенти) x 0.002 = 0.92</p>	
4	<p>Консултации со студенти во рамки на здравствена клиничка практика (14 семестри x 4 x 0,2) =11.2</p>	
8	<p>Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа 2x0.1</p>	0.3
11	<p>Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум - автор</p>	4

	Interna Medicina - Praktikum za vezbi 2004, 79-85	
	Вкупно	302.32

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр	Назив на активноста:	Поени
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во референтно научно стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (во последните 5 години). X6 (60%)	32.4
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Janeva E, Ğorčeva, Janeva E, Ğorčeva, Goševa, Dimitrievska, Zdraveska, Todevski, Arbutina: Astma i bременost: prikaz na slučaj, Mak. med pregled 2012: 66(2);116-122; (193) 2. Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, A.Gjorcev, E.Janeva, I.Pavlovska and B.Zafirova-Ivanovska: Joint Incidence of Asthma and Rhinitis in Macedonia, The Open Respiratory Medicine Journal, 2015,9,(Suppl.1: M4), 52-58,, 3. Dimitrievska D, Zdraveska M, Todevski D, Janeva E, Arbutina S, Debreslioska A: Asthma and COPD Overlap Syndrome (ACOS), MMP 2015; 69(1), 8-1. 4. Dimitrievska D, Zdraveska M, Todevski D: Total eosinophyls, ECP and IL-5 in peripheral blood during treatment with inhaled cortikosteroids in patients with asthma, MMP 2015, 69(2). 5. Janeva J. E., Gjorcev A., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arsovski Z., Pejkovska S., Minov J., Trajkov D., Dimitrova G.M., Zafirova B. Role and clinical significance of IL-33 in patients with asthma, Mak Med Pregled 2017; 71 (1): 50-55 6. Zdraveska M., Dimitrievska M., Todevski D., Janeva E. Odrzuvanje na terapijski efekt na oralni antikoagulanski (Acenocumarol) pri dolgotraen tretman na bolni so pulmonalna embolija- realnost ili vizija. Mak Med Pregled 2017, 71(2), 50-55 7. Janeva Jovanovska E., Kaeva B., Breskovska G., Goseva Z., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Trajkov D., Genadieva 	<p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p>

	<p>Dimitrova M. Leukotriene receptor antagonists in managing severe uncontrolled asthma, EMJ Allergy & Immunology, Vol 2.1 (66-68) August 2017</p> <p>8.Zdraveska M., Todevski D., Dimitrievska D., Janeva E., Minov J. Incidence of respiratory symptoms and allergic diseases in adolescent smokers in Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM); The official journal of ENSP, the European Network for Smoking and Tobacco Prevention 2017 vol. 3, 1-4.</p> <p>9. . Alexander Plum, Linda Kaljee, Marija Zdraveska, Deska Dimitrievska, Michael Simoff, Training Health Providers to Quit Tobacco: Implications for Culturally Competent Adaptation, The official journal of ENSP, the European Network for Smoking and Tobacco Prevention 2017 vol. 3, 7-10</p>	<p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p>
	<p>Пленарни предавања на научен стручен собир со меѓународно учество х3</p>	<p>18</p>

	<p>- Д. Димитриевска: Корелација помеѓу варијации на ПЕФ и промени во бронхијалната реактивност кај пациенти со бронхијална астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 02 октомври,</p> <p>- Д.Димитриевска: GOLD иницијатива, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 28 септември, 2008 г, Охрид, Македонија.</p> <p>- Д.Димитриевска: Современи модалитети на третман на астма, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 29 септември 2008 г. Охрид, Македонија.</p> <p>- Д. Димитриевска: Фактори на ризик, епидемиологија и дијагноза на ХОББ во Македонија, Многуге лица на ХОББ, 20 април 2013, Охрид,</p> <p>- Dimitrievska D: Interstitial lung diseases today, III Pulmoloski dani, Tesanj, 16.11. 2013.</p> <p>- Dimitrievska D: Risk factors, Epidemiology and Diagnosis of COPD in Macedonia, IV Pulmoloski dani, Tesanj, 25.10</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
4	<p>Секциски предавања на научен стручен собир со меѓународно учество (x2)</p> <p>- Димитриевска: PEFr- дијагностички критериуми, 2. Симпозиум „Актуелни пнеумофтизиолошки проблеми”, Струга, 12 јуни 1992.</p> <p>- Д. Димитриевска: Плеврален излив како прва манифестација на вирусен Б хепатит - презентација на случај, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 8 септември 1993.</p> <p>- Д. Димитриевска: Status astmaticus - приказ на случај, 7. Конгрес на педијатрите на Македонија со меѓународно учество, Струга, 9. об. 1994.</p> <p>- Д. Димитриевска: Гастрозофагеален рефлукс и хиатус хернија кај болните со бронхијална астма, 5 Конгрес на гастроентеролози и хепатолози, Охрид, 20 септември, 1996.</p>	36

<p>- Д. Димитриевска: Третман на акутни егзацербации на бронхијална астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 2 октомври, 1996, ММП, 50(23),51.</p> <p>- Д. Димитриевска: Бронхијална реактивност кај пациенти со бронхијална астма (БА) третирани со инхалаторни кортикостероиди, II конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 19 јуни 1997.</p> <p>- Д. Димитриевска: Третман на синуситис кај болните со бронхијална астма, II конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 20 јуни 1997.</p> <p>- Д. Димитриевска: Candida albicans кај болните со бронхијална астма третирани со инхалаторни кортикостероиди, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 29 септември 1998.</p> <p>- Д. Димитриевска: Улога на центарот за астма во евалуација на астмата во Република Македонија, I конгрес на лекарите од превентивна медицина на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 7 октомври. 1998.</p> <p>- Д.Димитриевска: Бронхијална реактивност кај болните со бронхијална астма-промени во тек на терапија; 2 Македонски имунолошки конгрес, Охрид,14 Јуни 2000</p> <p>- Димитриевска Д: Улога на вакцината против грип во превенција на акутни егзацербации кај бронхијална астма; I конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид, 17.6.1999,</p> <p>- Д.Димитриевска: Корелација на ПЕФ варијации со бронхопровокациски тест со ацетилхолин кај болните со бронхијална астма; 2. Македонски имунолошки конгрес, Охрид,13-17 Јуни 2000,</p> <p>- Д. Димитриевска: Глобална иницијатива за превенција и третман на хронична обструктивна белодробна болест; Конгрес на лекарите од превентивната медицина на Македонија, Охрид, 3 октомври 2002</p> <p>- Димитриевска Д: Синуситис и назална полипоза кај болните со бронхијална астма; III Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество,17 октомври, 2003</p> <p>- Димитриевска Д: Третман на назална полипоза кај пациенти со аспирина астма; 1st Macedonian Congress of Oto-Rino-Laryngology, September 29, 2005, Ohrid, Macedonia</p> <p>- D.Dimitrievska: Tretman sinuzitisa kod bolesnika sa bronhijalnom astmom, Majski pulmoloski dani, Jahorina, Maj, 2006</p>
--

	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно стручно списание x 4 (60%)	9.6
	<ul style="list-style-type: none"> • Димитриевска Д, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д: Третман на синуситис кај болните со бронхијална астма; ММП, 53(3-4), 1999;132-135 • Димитриевска Д, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д: ПЕФ (Peak Expiratory Flow) мониторинг кај болни со бронхијална астма; ММП, 54(1-2), 2000;117-19 • Здравеска М, Ѓорчев А, Димитриевска Д, Тодевски Д: Орофарингеална кандидијаза при третман со високи дози на кортикостероиди за инхалација; ММП, 55(1-2), 2001;3-96 • М. Zdraveska, А.Ѓорчев, D.Todevski, D. Dimitrievska, D. Dokic, J. Minov, V. Peeva-Lazova: Incidencija na iritativen faringealen sindrom pri tretman so visoki dozi na kortikosteroidi za inhalacija; MMP, 56(3-4), 2002;163-167 	<p>2.4</p> <p>2.4</p> <p>2.4</p> <p>2.4</p>
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно стручно списание x (60%) (4 x60%)= 2.4	19.2
	<ul style="list-style-type: none"> • Димитриевска Д, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д, Влашки Е: Корелација на ПЕФ варијациите со бронхопровокациски тест со ацетилхолин кај болните со бронхијална астма, Македонско списание за медицина 1997; 43(1-2):63-68 • Влашки Е, Христова М, Николовски Љ, Сечкова Л, Саздовски А, Димитриевска Д, Костовски А: Преосетливост на инхалативни алергени утврдени со кожен рrick тест кај деца со неспецифична опструктивна белодробна болест и несакани реакции од тестот; Македонско списание за медицина 1997; 43(1-2):69-77 • Влашки Е, Христова М, Николовски Љ, Сечкова Л, Костовски А, Саздовски А, Димитриевска Д: Ефект на пренаталното и постнаталното пасивно пушење врз вредноста на тоталниот серумски ИГЕ и алергиската сензибилизација; Македонско списание за медицина 1998; 44(1-2): 49-56 	<p>2.4</p> <p>2.4</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Здравеска М, Ѓорчев А, Димитриевска Д, Тодевски Д: Информираност на болните со бронхијална астма за нивната болест; Македонско списание за медицина 2000; 46(1-2):69-79 • Димитриевска Д, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д, Влашки Е: Бронхијална реактивност кај болните со бронхијална астма третирани со инхалаторни кортикостероиди; Македонско списание за медицина 2001; 47(1-2):51-58 • Јанева Е, Ѓорчев А, Гошева З, Димитриевска Д, Здравеска М, Тодевски Д, Арбутина С, Бесими Ф: Контролирана астма во тек на бременост: приказ на случај, Medicus 2012, Vol 17(2); 197-201; • M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, A.Gjorcev, E.Janeva, I.Pavlovska and B.Zafirova-Ivanovska: Joint Incidence of Asthma and Rhinitis in Macedonia, The Open Respiratory Medicine Journal, 2015,9,(Suppl.1: M4), 52-58 • Janeva E, Ѓорчев А, Гошева З, Dimitrievska D, Zdraveska M, Todevski D, Arbutina S : Астма и бременост: приказ на случај, Мак Мед Преглед 2012: 66(2);116-122; 	<p>2.4</p> <p>2.4</p> <p>2.4</p> <p>2.4</p>
--	---	---

		2.4
		2.4
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (x 3 x 60%)	3.6
	M.Zdraveska; A.Gjorcev; D.Dimitrievska ,D.Todevski, D.Dokic, Orofaringealna kandidijaza asocirana upotrebom inhalatornih kortikosteroida, Majska pulmoloski dani, Zbornik radova, 2006, 139-142	1.8
	<ul style="list-style-type: none"> • D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Ѓорчев, A. D.Todevski, Tretman sinuzitisa kod bolesnika sa bronhijalnom astmom, Majska pulmoloski dani, Zbornik radova, 2006, 177-180 	1.8
	Апстрактни објавени во зборник на конференција - меѓународна (x1)	118
	<ul style="list-style-type: none"> • А. Ѓорчев, М. Димитровски, З. Гошева, Ј. Мирковска, Д. Димитриевска: Значај одредјувања нивоа ц-АМП код аспирирске астме, VIII научни састанак алерголога и клиничких имунолога Југославије, Зборник сажетака, Копаоник, 10-13 децембар 1990 год, • А. Ѓорчев, М. Димитровски, С. Петров, Ј. Мирковска, М. Ѓорчева, Д. Димитриевска: Тераписка, оптимална, константна концентрација теаофилина (ТОКТ)- стратегија и значај, Зборник сажетака, Копаоник, 10-13 децембар 1990 год, • Gjorcev, M. Dimitrovski, E. Kovkarova, D. Dimitrievska: Muscle spasms and Creatinine phosphocinase in bronchial asthma patients, The Europ. Resp. J., Sept, 21-26th 1991, 4,14,1066, 	

- Gjorcev, M. Lazarevska, D. Dimitrievska: Candida albicans in patients with intrinsic bronchial asthma (BA), The Europ. Res. J., August 1992, 5(15), 202s,
- Gjorcev, M. Dimitrovski, D. Dimitrievska, M. Lazarevska, S. Petrov: Influence of teophylline therapy on the circadian rhythm of cAMP in patients with chronic asthma, Abs. XVth Congress of the Eur. Acad. of Allerg. and Clin. imunol, Paris, may 1992, 12(47):103,
- Gjorcev, M. Dimitrovski, M. Lazarevska, D. Dimitrievska, S. Petrov: Aim of the theophylline therapy: Therapeutic optimal and constant concentration of the theophylline (TOOKT), Abs. XVth Congress of the Eur. Acad. of Allerg. and Clin. imunol, Paris, may 1992, 12(47):103,
- Gjorcev, M. Dimitrovski, D. Dimitrievska, M. Lazarevska: Evaluation of the incidence of muscle spasms and Creatine Phosphocinase in patients with bronchial asthma, Abs. XVth Congress of the Eur. Acad. of Allerg. and Clin. imunol, Paris, may 1992, 12(47):171,
- М. Лазаревска, А. Ѓорчев, М. Димитровски, Д. Димитриевска: Б₂ агонисти, креатинин фосфокиназа и бронхијална астма, Зборник радова IX Конгрес алерголога и клиничких имунолога Југославије, Београд, 1-6 новембар 1992, 151,
- А. Ѓорчев, М. Димитровски, М. Лазаревска, Д. Димитриевска: Интернационални консензус, ПЕФ и циркадијана терапија бронхијалне астме, Зборник радова IX Конгрес алерголога и клиничких имунолога Југославије, Београд, 1-6 новембар 1992, 152-154,
- Д. Димитриевска, А. Ѓорчев, М. Димитровски, М. Лазаревска: Значај ПЕФ-ра у евалуацији бронхијалне астме, Зборник радова IX Конгрес алерголога и клиничких имунолога Југославије, Београд, 1-6 новембар 1992, 64-65,
- М. Димитровски, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска, М. Лазаревска: Аспирин сензитивна астма (АСА) и циркумдијани ритам цАМП-а, Зборник радова IX Конгрес алерголога и клиничких имунолога Југославије, Београд, 1-6 новембар 1992, 66,
- M. Dimitrovski, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Lazarevska: Severe bronchial asthma and cAMP, Abs. Annual Meeting of The Europ. Acad. of Allerg. and Clin. Imun., 1993, Rotterdam, 12-15 Sept. 1993, 16(48), 51,
- Gjorcev, M. Dimitrovski, M. Lazarevska, D. Dimitrievska: Which is the safety border of inhalatory corticosteroid therapy in patients with bronchial asthma, Abs. Annual Meeting of the Europ. Acad. of Allergy and Clin Imun. 1993, Rotterdam, 12-15 Sept. 1993, 16(48), 88
- M. Lazarevska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, M. Dimitrovski: Therapy with B₂ agonists and Creatine Phosphocinasse, Abs. Annual Meeting of the Europ. Acad. of Allergy and Clin Imun. 1993, Rotterdam, 12-15 Sept. 1993, 16(48), 89,

- D. Dimitrievska, A. Gjorcev, M. Lazarevska, M. Dimitrovski: The influence of the emotional status on the need of B₂ agonists in patients with bronchial asthma, , Abs. Annual. Meeting of the Europ. Acad. of Allergy and Clin Immun. 1993, Rotterdam, 12-15 Sept. 1993, 16(48), 34,
- M. Dimitrovski, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Lazarevska: cAMP in patients with severe bronchial asthma, The Europ. Res.J., Firenze, Sept. 1993,6(17) 149s,
- D. Dimitrievska, A. Gjorcev, T. Stefanovski, M. Lazarevska, M. Dimitrovski: Candida albicans in sputum and BAL in patients with bronchial asthma (BA) treated with inhaled corticosteroids, Abs. XV Inter. Cong. of Allerg. and Clin. Immun., Stocholm, June 26- July 1, 1994, 2, 78,
- Gjorcev, M. Lazarevska, M. Dimitrovski, D. Dimitrievska, S. Teodorova: Inhaled corticosteroids (ICS) -plasma cortisol level, FEV₁, PEF, usage of B₂ agonists and simptom score in patients treated for 1 year, Abs. XV Inter. Cong. of Allerg. and Clin. Immun., Stocholm, June 26- July 1, 1994, 2, 79,
- Lj. Gligorovski, M. Lazarevska, A. Gjorcev, D. Dimitrievska: Acido-basic changes in patients with status asthmaticus, Abs. XV Inter. Cong. of Allerg. and Clin. Immun., Stocholm, June 26- July 1, 1994, 2, 1294,
- M. Dimitrovski, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Lazarevska: Eosinophils- a marcer of the severity of the asthmatic disease, Abs. XV Inter. Cong. of Allerg. and Clin. Immun., Stocholm, June 26- July 1, 1994, 2, 1345,
- M. Lazarevska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, M. Dimitrovski, Lj.Gligorovski: Candida albicans infection in asthmatic patients-some imunological aspects, Abs. XV Inter. Cong. of Allerg. and Clin. Immun., Stocholm, June 26- July 1, 1994, 2, 374,
- Gjorcev, M. Lazarevska, M. Dimitrovski, D. Dimitrievska, S. Petrov: Inhaled corticosteroids (ICS)- three years follow up study, Amer. J. of Res. and Crit. Care Med., April 1995, 151 (4), A277
- L. Grueva, A. Gjorcev, M. Zdraveska, D. Dimitrievska: Muscle spasms, CPK and cardiac arrhythmias in asthmatic patients, treated with B₂ agonists, Amer. J. of Resp. and Crit. Care Med, April 1996,153(4), A63,
- Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska, M. Dimitrovski, L. Grueva: Plasma cortisol levels, FEV₁, PEF, usage of B₂ agonists and simptom score in patients with asthma, treated for 5 years with inhaled corticosteroids (ICS), Amer. J. of Resp. and Crit. Care Med, April 1996,153(4), A342,
- M. Dimitrovski, A. Gjorcev, L. Grueva, D. Dimitrievska, M. Zdraveska: cAMP and bronchodilator treatment in aspirine sensitive asthma (ASA), Amer. J. of Resp. and Crit. Care Med, April 1996,153(4), A345,

- Gjorcev, M. Zdraveska, D. Dimitrievska, M. Dimitrovski, L. Grueva: Specific emotional profil in asthmatics, Amer. J. of Resp. and Crit. Care Med, April 1996,153(4), A520,
- M. Lazarevska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev: The efect of inhaled corticosteroids on the HPA axis in bronchial asthma, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Budapest, June 2-5 1996, 31, 51, 59,
- Gjorcev, M. Zdraveska, M. Dimitrovski, L. Grueva, D. Dimitrievska: Therapeutic Optimal and Constant Concentration of Theophylline (TOCCT), Eur. J. of All. and Clin. Imun, Budapest, June 2-5 1996, 31, 51, 86,
- L. Grueva, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska, M. Dimitrovski: Stress situations in patients with bronchial asthma, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Budapest, June 2-5 1996, 31, 51, 88,
- D. Dimitrievska, M. Lazarevska, A. Gjorcev, T. Stefanovski, M. Dimitrovski: Correlation between blood eosinophyl count and IgE levels in patients with bronchial asthma, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Budapest, June 2-5 1996, 31, 51, 134,
- D. Dimitrievska, M. Lazarevska, A. Gjorcev: Changes in bronchial reactivity in patients with bronchial asthma treated with Beclomethasone dipropionate, Supp. of Allergy, XVth Cong. of Asth, April 24-27, 1996,30,51,18,
- M. Lazarevska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev: HLA class I and II antigens in bronchial asthma, Supp. of Allergy, XVth Cong. of Asth, April 24-27, 1996,30,51,43,
- Gjorcev, M. Lazarevska, M. Dimitrovski, D. Dimitrievska, S. Petrov: Inhaled corticosteroids (ICS)- three years follow up study, Amer. J. of Res. and Crit. Care Med., April 1995, 151 (4), A277
- J. Kotorcevik, A. Gjorcev, D. Todevski, D. Dimitrievska, D. Dokik, Z. Goseva: The education of the patients and its effects in compliance with the therapy effects improvement, EAACI'98, Birmingham, June 21-26, 1998, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 43(53), 48,
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, T. Stefanovski, D. Todevski, M. Vasik: Treatment of sinusitis in patients with bronchial asthma, EAACI'98, Birmingham, June 21-26, 1998, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 43(53), 153
- Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska, L. Grueva, D. Todevski: Safety border of inhaled corticosteroids (ICS)- 7 years follow up study, EAACI'98, Birmingham, June 21-26, 1998, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 43(53), 153
- M. Vasik, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska: Prevalence of asthma and weezing among the workers in the copper mine "Buchim", EAACI'98, Birmingham, June 21-26, 1998, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 43(53), 220,

- Dimitrievska D., Zdraveska M., Gjorcev A., Todevski D.: Total Eosinophyls in peripheral blood during treatment with inhaled corticosteroides in patients with bronchial asthma, ", EAACI'99, Brussels, July 3-7, 1999, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 545,
- Minov J., Dimitrievska D., Vlaski E., Zdraveska M., Gjorcev A., Todevski D.: Persistence of childhood asthma in the adult age, EAACI'99, Brussels, July 3-7, 1999, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 585,
- D. Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, T.Stefanovski, D.Todevski: Effect of education in asthma management; 11th ERS Annual Congress, Berlin, Germany, September 22-26, 2001, Eur.Resp.J;18(33)2001,208s,
- M.Zdraveska, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, D.Todevski: Local side effects of inhaled corticosteroids-incidence of oropharyngeal candidiasis; 11th ERS Annual Congress, Berlin, Germany, September 22-26, 2001, Eur.Resp.J;18(33)2001,266s,
- J. Minov, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska, D.Todevski: Etiological assessment of prolonged cough in out patients; 11th ERS Annual Congress, Berlin, Germany, September 22-26, 2001, Eur.Resp.J;18(33)2001,279s,
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, D. Todevski: Treatment of nasal polyposis in aspirine sensitive asthma; 11th ERS Annual Congress, Berlin, Germany, September 22-26, 2001, Eur.Resp.J;18(33)2001,425s,
- A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, L.Gjorceva: Glucose intolerance in asthmatics during treatment with high doses of inhaled corticosteroids; XXI Congress of the EAACI, Naples, Italy, June 1-5, 2002, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 73(57) 2002;23,
- D.Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, D.Todevski: Total eosinophils in peripheral blood and ECP in patients with bronchial asthma; XXI Congress of the EAACI, Naples, Italy, June 1-5, 2002, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 73(57) 2002;325,
- J.Minov, A.Gjorcev, E.Vlaski, K.Vasilevska, D.Dimitrievska, M.Zdraveska, D.Todevski, Z.Stojanovski, I.Sokolovski: Sensitization to standard aeroallergens in childhood and adult asthma; XXI Congress of the EAACI, Naples, Italy, June 1-5, 2002, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 73(57) 2002;327,
- M.Zdraveska, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, D.Todevski: Incidence of irritating pharyngeal syndrome during treatment with flunisolide vs. beclomethasone dipropionate; XXI Congress of the EAACI, Naples, Italy, June 1-5, 2002, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 73(57) 2002;340
- M.Zdraveska, A.Gjorcev, D.Dimitrievska, D.Todevski: Incidence of oral candidiasis during treatment with flunisolide vs. beclomethasone dipropionate; XXI Congress of the EAACI, Naples, Italy, June 1-5, 2002, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 73(57) 2002;340

	<ul style="list-style-type: none"> • M.Zdraveska, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, D.Todevski: Effect of inhaled corticosteroides over glucose metabolism; 12th ERS Annual Congres, Stockholm, Sweden, September 14-18, 2002, Eur.Resp.J;20(38)2002,303s • J.Minov, A.Gjorcev, K.Vasilevska, E.Vlaski, D.Dimitrievska, M.Zdraveska, D.Todevski, I.Sokolovski, Z.Stojanovski: Hypertension in asthma patients; 12th ERS Annual Congres, Stockholm, Sweden, September 14-18, 2002, Eur.Resp.J;20(38)2002,510s • D.Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, T.Stefanovski, D.Todevski, N.Nedanovska: Airway reactivity in patients with asthma treated with Budesonide; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;158 • A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Dimitrievska, T.Stefanovski, L.Grueva-Gjorceva, D.Todevski, N.Nedanovska: The education of the patients and its effects in compliance with the therapy plan and therapy effects improvement; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;159 • A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Dimitrievska, T.Stefanovski, L.Grueva-Gjorceva, D.Todevski, N.Nedanovska: Side effects of inhaled corticosteroides-HPA axis suppression; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;159 • M.Zdraveska, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, D.Todevski: Corelation of total eosinophils in peripheral blood with bronchoprovocative testing with histamine in patients with bronchial asthma; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;159 • M.Zdraveska, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, D.Todevski: Changes in glucose metabolism during treatment with high doses of inhaled corticosteroids; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;100 • J.Minov, E.Vlaski, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Todevski, I.Sokolovski: Asthma across three generations; XXth Congres of the EAACI, Berlin, Germany, May 9-13, 2001, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 68(56) 2001;164 • J.Minov, M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Zdraveska M,Todevski D: Sinusitis in bronchial asthma patients; ERS Annual Congres, Madrid, Spain, October 9-13, 1999, Eur.Resp.J;14(30)1999,480s • D.Dimitrievska: Corelation of Total Eosinophyls in peripheral blood with bronchoprovocative testing with acetylcholine in patients with bronchial asthma; XIXth Congres of the EAACI, Lisbon, Portugal July 1-5, 2000, Eur. J. of All. and Clin. Imun, 63(55) 2000;108 • J.Minov, V.Grivceva-Panovska, D. Dimitrievska, A.Gjorcev, M. Zdraveska: Accompanying allergic diseases in asthma patients; XIXth
--	--

	<p>Congres of the EAACI, Lisbon, Portugal, July 1-5, 2000, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 63(55) 2000;239</p> <ul style="list-style-type: none"> • A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, L.Grueva-Gjorceva: The influence of the emotional status on the need of B2 agonists in patients with bronchial asthma; 10th ERS Annual Congress, Florence, Italy, August 30-September 3, 2000, Eur.Resp.J;16(31)2000,240s • J.Minov, E.Vlaski, I.Sokolovski, D.Dimitrievska, A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Todevski: Asthma across two generations; 10th ERS Annual Congress, Florence, Italy, August 30-September 3, 2000, Eur.Resp.J;16(31)2000,462s • Dimitrievska D, Todevski D, Zdraveska M, Gjorcev A: Education in asthma management; XXIIth Congress of the EAACI, Paris, France, June 7-11, 2003, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 63(55) 2003;129 • Zdraveska M, Gjorcev A, Dimitrievska D, Todevski D, Dokic D: High doses of inhaled corticosteroids interfere with HPA axis function; XXIIth Congress of the EAACI, Paris, France, June 7-11, 2003, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 63(55) 2003;122 • Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Total eosinophils, ECP and IL-5 in peripheral blood during treatment with inhaled corticosteroids in patients with bronchial asthma; XXIIth Congress of the EAACI, Paris, France, June 7-11, 2003, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 63(55) 2003;119-120 • Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Treatment of nasal polyposis in patients with aspirine sensitive asthma; XXIIth Congress of the EAACI, Paris, France, June 7-11, 2003, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, 63(55) 2003;112 • Gjorcev A, Dimitrievska D, Zdraveska M, Todevski D: Education of the patients and its effect in asthma management; 13th ERS Annual Congress, Vienna, Austria, September 27-October 1, 2003, Eur.Resp.J;22(45)2003,371s • Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D: Corelation of biological markers of inflammation in peripheral blood with bronchoprovocative testing with histamine in patients with bronchial asthma; 7th Annual Congress of TTS, April 28-May 1, 2004, Antalya, Toraks dergisi, 5(1), 2004;38 • Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Effect of Nedocromil sodium in the treatment of severe asthma; 7th Annual Congress of TTS, April 28-May 1, 2004, Antalya, Toraks dergisi, 5(1), 2004;203, • Gjorcev A, Zdraveska M, Dimitrievska D, Todevski D: Educational courses improve asthma management and treatment; XXIIIth Congress of the EAACI, Amsterdam, June 12-16, 2004, Eur. J. of All. and Clin. Immunol, Abstract Book; 47 	
--	---	--

- Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D: Correlation of total eosinophyls in peripheral blood, serum level of ECP and IL-5 with bronchoprovocative testing with histamine in patients with bronchial asthma; XXIIIth Congres of the EAACI, Amsterdam, June 12-16, 2004, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Abstract Book; 51
- Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Intranasal budesonide improves quality of life in patients with rhinosinusitis; XXIIIth Congres of the EAACI, Amsterdam, June 12-16, 2004, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Abstract Book; 87-88
- Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Incidence of asthma and rhinitis-epidemiological aspects; XXIIIth Congres of the EAACI, Amsterdam, June 12-16, 2004, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Abstract Book; 200
- Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D: Bronchial reactivity in patients with asthma treated with inhalatory corticosteroides; XXIIIth Congres of the EAACI, Amsterdam, June 12-16, 2004, Eur. J. of All. and Clin. Imun, Abstract Book; 206,
- D. Dimitrievska, M. Zdravska, A .Gjorcev, D. Todevski: Treatment of Nasal Polyposis in Aspirin Sensitive Asthma; 20th Congress of the European Rhinologic Society & 23rd International Symposium on infection and Allergy of the nose; June 18-25, 2004, Istambul, Turkey; Abstract Book; 119
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, D. Todevski, A. Gjorcev, D. Dokic: Dealing with corticosteroid-induced oral candidiasis in asthmatics; 14th ERS Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,133s
- Gjorcev, D. Dimitrievska, M. Zdraveska, D. Todevski: Effect of education in asthma management; 14th ERS Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,286s
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, D. Todevski, B.Gerovski: Correlation of biological markers of inflammation in peripheral blood with bronchoprovocative testing with histamine in patients with bronchial asthma; 14th ERS Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,287s
- D. Todevski, A. Gjorcev, M. Zdraveska, D. Dimitrievska: Changes in glucose metabolism during treatment with high doses of inhaled corticosteroids; 14th ERS Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,502s
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, D. Todevski: Factors that stimulate smoking to Macedonian adolescents; 14th ERS Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,608s
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, D. Todevski: Influence of parental smoking on tobacco abuse among adolescents; 14th ERS

	<p>Annual Congres, Glasgow, UK, September 4-8, 2004, Eur.Resp.J;24(48)2004,610s</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdraveska M, Dimitrievska D, Todevski D, Gjorcev A, Dokic D: Association of bronchial asthma and atopy with incidence of HLA and DR in Macedonia; 15th ERS Annual Congres, Copenhagen, Denmark, September 17-21, 2005, Eur. Resp.J; 26(49) 2005, 591s • Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Epidemiology of Joint Incidence of Asthma and Rhinitis in Macedonia; The 4th Balkan Congress of Allergology and Clinical Immunology, Bucharest, Romania, September 22-25, 2005, Abstracts book; 58 • . Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Total Eosinophyls, ECP and IL-5 in Pheripheral Blood During Treatment with Inhaled Corticosteroids in Patients with Bronchial Asthma; The 4th Balkan Congress of Allergology and Clinical Immunology, Bucharest, Romania, September 22-25, 2005, Abstracts book; 59 • Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Correllation of biological markers of inflammation in peripheral blood with bronchoprovocative testing with histamine in patients with bronchial asthma; World Allergy Congress, Munich, Germany, June 26-July 01, 2005, Allergy&Clinical Imunollogy International, Supl.No1, 2005; 107 • Gjorcev A, Zdraveska M, Dimitrievska D, Todevski D, DokicD: Beneficial effect of nedocromil sodium in the treatment of severe asthma; World Allergy Congress, Munich, Germany, June 26-July 01, 2005, Allergy&Clinical Imunollogy International, Supl.No1, 2005; 112-113 • 87. Zdraveska M, Gjorcev A, Dimitrievska D, Todevski D, Dokic D: Incidence of irritative pharyngeal syndrome during treatment with Fluticasone propionate versus Beclomethasone dipropionate; World Allergy Congress, Munich, Germany, June 26-July 01, 2005, Allergy&Clinical Imunollogy International, Supl.No1, 2005; 122 • Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D: Incidence of oral candidiasis during treatment with Fluticasone propionate versus Beclomethasone dipropionate; World Allergy Congress, Munich, Germany, June 26-July 01, 2005, Allergy&Clinical Imunollogy International, Supl.No1, 2005; 123 • Dimitrievska D, Zdraveska M, Gjorcev A, Todevski D, Dokic D: Treatment of nasal polyposis in aspirine sensitive asthma; World Allergy Congress, Munich, Germany, June 26-July 01, 2005, Allergy&Clinical Imunollogy International, Supl.No1, 2005; 278 	
--	--	--

- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, D. Todevski, D.Dokic, Joint incidence of asthma and rhinitis in Macedonia, Eur Resp.J; 28(50) 2006, 233s
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, D. Todevski, L.Maninska, D.Dokic, Incidence of allergic diseases in adolescent smokers in Macedonia, Eur Resp.J; 28(50) 2006, 473s
- D. Todevski, A. Gjorcev, M. Zdraveska, D. Dimitrievska, S.Stojkovski, O.JOVkovski, Incidence of oral candidiasis during treatment with fluticasone propionate versus beclomethasone dipropionate; Eur Resp.J; 28(50) 2006, 314s
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev, D. Todevski, D. Dokic, Pleural effusion caused by choriocarcinoma metastaticum pleurae-case report, Eur Resp.J; 28(50) 2006, 50s
- D.Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, D.Todevski, D.Dokic, Biological markers of inflammation in peripheral blood during treatment with inhaledcorticosteroids in patients with bronchial asthma, XXV Congress of the EAACI, Vienna, Austria, 10-14 June 2006, 1174
- D.Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, D.Todevski, D.Dokic, Treatment of sinusitis in patients with bronchial asthma., XXV Congress of the EAACI, Vienna, Austria, 10-14 June 2006, 1323
- D. Todevski, M. Zdraveska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, D. Dokic, Nedocromil sodium in the treatment of severe asthma, Eur Resp.J; 30 (3) 2007, 69s
- A.Gjorcev, M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, HLA and DR in patients with asthma and atopy in Macedonia, Eur Resp.J; 30 (3) 2007, 554s
- A.Gjorcev M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, Role of educational courses in asthma management , World Asthma Meeting, WAM, Istanbul, 22-25June 2007
- M.Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, A.Gjorcev , D.Dokic, Joint incidence of athma and rhinitis in Macedonia, World Asthma Meeting, WAM, Istanbul, 22-25June 2007
- D.Dimitrievska, M.Zdraveska, A.Gjorcev, D.Todevski, Markers of inflammation in peripheral blood during treatment with inhaled corticosteroids in patients with bronchial asthma, World Asthma Meeting, WAM, Istanbul, 22-25June 2007
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, D. Todevski, A. Gjorcev, T. Stefanovski, Ultrasound in evaluation of chest pain, Eur Resp.J; 32 (3) 2008, 762s
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, D. Todevski, Incidence of rhinitis and asthma in Macedonia, Allergy, Suppl 88, Volume 63 ,2008, s88,

- Arbutina S, Gjorcev A, Kozareva K, Zdraveska M, Dimitrievska D: Effects of fluticasone propionate and specific immunotherapy VS nasal decongestives in treatment of seasonal linden pollen allergic rhinitis, *Allergy, Suppl 88, Volume 63*, 2008, 365
- Gjorcev A, Dimitrievska D, Zdraveska M, Goseva Z, Todevski D, Arbutina S, Education of patients in the center of asthma improve asthma management, *Allergy, Suppl 88, Volume 63*, 2008, 299,
- Arbutina S, Goseva Z, Arsovski Z, Busljetic K, Pejkovska S, Dimitrievska D: Viral infection in adult hospitalized with community acquired pneumonia.. *Eur Respir J* 2010; 36: Suppl. 54, 541s
- Zdraveska M, Dimitrievska D, Gjorcev A, Todevski D, Janeva E: Rhinitis – An early stage of the evolution of joint airways disease? *Eur Respir J* 2010; 36: Suppl. 54, 854s;
- Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, Arbutina S, Zdraveska M, Dimitrievska D, Todevski D, Trajkov D: Evaluation of IL-8 and MEF25-75 in patients with severe COPD who were treated with combined therapy of ICSs/LABAs plus tiotropium bromide, *Eur. Resp. J*, 2013, p 607;
- Dimitrievska D, Stefanovski T, Zdraveska M, Todevski D, Tatabitovska A: Interstitial lung diseases today, *Tesanj*, 16.11. 2013, 56-59
- D. Dimitrievska, M. Zdraveska, A. Gjorcev: Biological markers of inflammation in Peripheral blood during treatment with Inhaled Corticosteroids in patients with asthma; *Scandinavian Journal of Immunology* 68, 184–260, 2008, p. 52-53
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, A. Gjorcev, D. Todevski, E. Janeva: Rhinitis-An early stage of the evolution of joint airways diseases?; *Eur. Resp. J*, 2010, p.854
- M. Zdraveska, D. Dimitrievska, D. Todevski, A. Gjorcev, T. Stefanovski: Ultrasound in evaluation of chest pain, Imaging and measurement techniques in the evaluation, www.Docstoc.com, April 11, 2011, E 4301
- Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, Zdraveska M, Dimitrievska D, Arbutina S, Trajkov D: Double or triple therapy in severe asthma, *Pneumo Update Europe* 2014
- Jovanovska-Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, Zdraveska M, Dimitrievska D, Arbutina S, Trajkov D, Dimitrova G. Magdalena: How combined therapy ICS/LABA plus montelukast affects on the inflammation in patients with severe asthma, *Book of abstracts, 4th Meeting of three Respiratory societies: Slovenia, Croatia, Hungary, Bled, Slovenia, May 22-23, 2015*, p.26
- Zdraveska M.M., Todevski D., Redzepi A., Tatabitovska A., Ismaili I., Stefanovski T., Dimitrievska D. Transthoracic fine needle aspiration and core biopsy guided by ultrasound-advantages and drawbacks; 4

	<p>th European Congress for Bronchology and Interventional Pulmonology (ECBIP) 2017, Abstract book, 17</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dimitrievska D. Zdraveska M., Todevski D., Janeva-Jovanovska E., Arbutina S. Antibiotic strategy in treatment of respiratory infections. Sedmi strucno-naucni skup Pulmoloski dani u Tesnju, 28 oktobar, 27 • .Zdraveska M., Dimitrievska D., Todevski D., Janeva E. Treatment of COPD and Chronic airway diseases in Macedonia. MMP Abstract book, ADGP-FM 2017, s.6. 	
	<p>Апстракти објавени во зборник на конференција - национална (69x0.5)</p>	<p>34.5</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • А. Ѓорчев, М. Димитровски, Љ. Глигоровски, Е. Ковкарова Д. Димитриевска, Ј. Стојковик: “Кандида астма”, X пулмоалерголошки научно стручен состанок, Зборник на апстракти, Охрид, 16-20. 9. 1991 год, 14 • А. Ѓорчев, М. Димитровски, Ј. Стојковик, Е. Ковкарова, Д. Димитриевска, М. Ѓорчева: “Аспиринска астма-дијагностика и терапија,”X пулмоалерголошки научностручен состанок, Зборник на апстракти, Охрид, 16-20.09. 1991 год, 18 • С. Петров, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска: “103 години искуство во терапија со теофилини кај болните со бронхијална астма”, X Пулмоалерголошки научностручен состанок, Зборник на абстракти, Охрид, 16-20 09. 1991 год. 20 • М. Димитровски, А. Ѓорчев, Е. Ковкарова, Д. Димитриевска, М. Стојанов, Ј. Стојковик, М. Ѓорчева: Бронхијална астма и специфичен емоционален профил, X пулмоалерголошки научно-стручен состанок, Зборник на апстракти, Охрид, 16-20 9. 1991 год. 7 • А. Ѓорчев, Д. Димитриевска: Терапија на астма - принципи и перспективи, Зборник на апстракти од XV симпозиум на лекарите по општа медицина на Македонија, 1-2 ноември, Воена болница Скопје, 1991. 10 • Д. Димитриевска, А. Ѓорчев, М. Лазаревска, М. Димитровски: PEFr- дијагностички критериуми, 2. Симпозиум „Актуелни пнеумфтизиолошки проблеми”, Струга, 12-13 јуни 1992, 91 • А. Ѓорчев, Д. Димитриевска, М. Лазаревска, М. Димитровски: PEFr и циркумдиана терапија, 2 Симпозиум Актуелни пнеумфтизиолошки проблеми, Струга, 12-13 јуни 1992, 92. 	

- М. Лазаревска, А. Ѓорчев, **Д. Димитриевска**, М. Димитровски: PEFr-значење во во следењето на еволуцијата на бронхијалната астма, 2. Симпозиум „Актуелни пнеумофтизиолошки проблеми”, Струга, 12-13 јуни 1992, 93
- М. Димитровски, А. Ѓорчев, М. Лазаревска, **Д. Димитриевска**: Дали е PEFr исто што и одредување гликемија кај дијабетичари, 2 Симпозиум Актуелни пнеумофтизиолошки проблеми, Струга, 12-13 јуни 1992, 94,
- А. Ѓорчев, М. Димитровски, **Д. Димитриевска**, М. Лазаревска: Дијагностички алгоритам кај бронхијална астма, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 19
- А. Ѓорчев, М. Лазаревска, М. Димитровски, **Д. Димитриевска**: Инциденца на гастроезофагеален рефлукс (GER) кај болните со бронхијална астма, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 51
- А. Ѓорчев, **Д. Димитриевска**, М. Лазаревска, М. Димитровски: PEF мониторинг кај болните со бронхијална астма (БА), Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 56
- М. Лазаревска, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, В. Стојменска, В. Илиева: Candida albicans кај болните со бронхијална астма - промени во нивото на IgA, IgM и IgG, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 58
- М. Лазаревска, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, М. Димитровски, В. Антевска: Влијание на инхалаторните кортикостероиди врз “НРА” оската кај болни со бронхијална астма, Прв македонски пулмоалерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 62
- Т. Стефановски, **Д. Димитриевска**, Д. Сајков: HLA типизација кај болните со саркоидоза, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 415
- **Д. Димитриевска**, М. Лазаревска, А. Ѓорчев, М. Димитровски: Плеврален излив како прва манифестација на вирусен Б хепатит - презентација на случај, Прв македонски пулмо-алерголошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 6-10 септември 1993, 444
- **Д. Димитриевска**, М. Лазаревска, А. Ѓорчев, М. Димитровски: Status astmaticus - приказ на случај, Зборник на резимеа, 7 Конгрес на педијатрите на Македонија со меѓународно учество, Струга, 8-10. 6. 1994, 270
- М. Здравеска, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, М. Димитровски, Т. Стефановски: Плеврален излив кај вирусен В хепатитис-

	<p>приказ на случај, 5 Конгрес на гастроентеролози и хепатолози, Охрид, 19-21 септември, 1996, 149</p> <ul style="list-style-type: none"> • Д. Димитријевска, М. Здравеска, А. Ѓорчев, М. Димитровски, Т. Стефановски: Гастроезофагеален рефлукс и хиатус хернија кај болните со бронхијална астма, , 5 Конгрес на гастроентеролози и хепатолози, Охрид, 19-21 септември, 1996, 151 • А. Ѓорчев, Д. Димитријевска, М. Лазаревска: Глобална стратегија, интернационален консензус, други национални програмии Македонскиот национален план и програма за дијагноза и лекување на астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 1-5 Окт. 1996, ММП, 50(23),41 • Д. Димитријевска, М. Лазаревска, А. Ѓорчев: Корелација помеѓу варијации на ПЕФ и промени во бронхијалната реактивност кај пациенти со бронхијална астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 1-5 Окт. 1996, ММП, 50(23),44 • М. Лазаревска, Д. Димитријевска, А. Ѓорчев: Модалитети на третман на тешка хронична астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 01-05 Окт. 1996, ММП, 50(23),45 • А. Ѓорчев, М. Лазаревска, Д. Димитријевска: Местото на Недокромил во терапија на бронхијална астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 1-5 Окт. 1996, ММП, 50(23), 45 • Д. Димитријевска, А. Ѓорчев, М. Лазаревска: Третман на акутни егзацербации на бронхијална астма, 1 Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 01-05 Окт. 1996, ММП, 50(23),51 • Д. Димитријевска, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски: Бронхијална реактивност кај пациенти со бронхијална астма (БА) третирани со инхалаторни кортикостероиди, II Конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 18-21 јуни 1997, ММП, 50(28),29 • М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Димитријевска, Г. Брешковска, Д. Тодевски: HLA типизација кај бронхијална астма во Македонија, II Конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 18-21 јуни 1997, ММП, 50(28),31 • А. Ѓорчев, М. Здравеска, Л. Груева, Д. Димитријевска, Д. Тодевски: Cough related asthma - на наш материјал, II Конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 18-21 јуни 1997, ММП, 50(28),28 • Д. Димитријевска, А. Ѓорчев, М. Здравеска, Т. Стефановски, Д. Тодевски: Третман на синуситис кај болните со бронхијална астма, II Конгрес на Македонското лекарско здружение, Охрид, 18-21 јуни 1997, ММП, 50(28),45 • А. Ѓорчев, Н. Груев, Д. Тодевски, М. Лазаревска, Д. Димитријевска, Л. Груева-Ѓорчева: Астма и назална полипоза- 	
--	--	--

наши искуства и светски трендови, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 27-30 сеп. 1998, ММП,51(32), 31

- **Д. Димитриевска**, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Ј. Минов: Улога на вакцината против грип во превенција на акутни егзацербации кај бронхијална астма, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 27-30 сеп. 1998, ММП,51(32), 80
- **Д. Димитриевска**, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Ј. Минов: Candida albicans кај болните со бронхијална астма третирани со инхалаторни кортикостероиди, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 27-30 сеп. 1998, ММП,51(32), 80
- М. Здравеска, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, Д. Тодевски: Позитивен ефект на Недокромил натриум во третман на средно тешка и тешка астма, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 27-30 сеп. 1998, ММП,51(32), 80
- Ј. Минов, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, М. Здравеска: Бронхијална астма, Македонски имунолошки денови '98, Охрид, 27-30 сеп. 1998, ММП,51(32), 82
- **Д. Димитриевска**, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Ј. Минов: Улога на центарот за астма во евалуација на астмата во Република Македонија, I Конгрес на лекарите од превентивна медицина на македонија со меѓународно учество, Охрид, 06-10 окт. 1998, ММП, 52(33), 12
- М. Здравеска, **Д. Димитриевска**, А. Ѓорчев, Д. Тодевски: Колку болните од бронхијална астма знаат за својата болест, I Конгрес на лекарите од превентивна медицина на македонија со меѓународно учество, Охрид, 06-10 окт. 1998, ММП, 52(33), 12
- **Д. Димитриевска**, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски: Бронхијална реактивност кај болните со бронхијална астма-промени во тек на терапија; 2. Македонски Имунолошки Конгрес, Охрид,13-17 јуни 2000; ММП 54(43);262
- **Д. Димитриевска**, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски: Корелација на ПЕФ варијации со бронхопровокациски тест со ацетилхолин кај болните со бронхијална астма; 2 Македонски Имунолошки Конгрес, Охрид,13-17 јуни 2000; ММП 54(43);263
- Ј. Минов, В. Гривчева -Пановска, **Д. Димитриевска**, А.Ѓорчев, М.Здравеска, Д. Тодевски: Алергиски кутани манифестации кај пациенти со астма; 2 Македонски Имунолошки Конгрес, Охрид,13-17 јуни 2000; ММП 54(43);293
- Д. Тодевски, А. Ѓорчев, Л. Ѓорчева -Груева, М. Здравеска, **Д.Димитриевска**, Н.најдановска: Сензибилност и специфичност на функционалниот мониторинг во дијагностиката на астмата; 2 Македонски Имунолошки Конгрес, Охрид,13-17 јуни 2000; ММП 54(43);295

- А. Ѓорчев, Л. Груева -Ѓорчева, М. Здравеска, **Д. Димитриевска**, Д. Тодевски, Н. Најдановска: Аспиринска астма- дијагноза, терапија и контроверзи?; 2. Македонски имунолошки конгрес, Охрид, 13-17 јуни 2000; ММП 54(43);63
- Здравеска М, **Димитриевска Д**, Ѓорчев А, Тодевски Д: Третман на синуситис кај болните со бронхијална астма; I Конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид 16-19.06.1999, ММП 37; 105,
- **Димитриевска Д**, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д: Улога на вакцината против грип во превенција на акутни егзацербации кај бронхијална астма; I Конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид 16-19.06.1999, ММП 37; 106
- **Д.Димитриевска**, Т.Стефановски, А.Ѓорчев, М.Здравеска, Д.Тодевски: Глобална иницијатива за превенција и третман на хронична обструктивна белодробна болест; Конгрес на лекарите од превентивната медицина на Македонија, 02-05 октомври, 2002; ММП 56(52) 2002:11
- М. Здравеска, А. Ѓорчев, **Д. Димитриевска**, Д.Тодевски: Степен на запознаеност на болните од бронхијална астма со нивната болест; Конгрес на лекарите од превентивната медицина на Македонија, 02-05 октомври, 2002; ММП 56(52) 2002:25
- Ѓорчев А, Здравеска М, **Димитриевска Д**, Тодевски Д, Груева-Ѓорчева Л, Теодорова С, Шорко Ј: Центар за астма и едукација; III конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 15-18 октомври, 2003; ММП : 26-27,
- Ѓорчев А, Тодевски Д, Здравеска М, **Димитриевска Д**, Груева-Ѓорчева Л, Теодорова С, Шорко Ј: PEFr мониторинг-15 годишно искуство; III конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 15-18 октомври, 2003; ММП : 27
- Здравеска М, Ѓорчев А, **Димитриевска Д**, Тодевски Д, Шорко Ј: Здружена инциденца на ринит и астма; III конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 15-18 октомври, 2003; ММП : 28,
- Здравеска М, Ѓорчев А, **Димитриевска Д**, Тодевски Д, Шорко Ј: Несакани ефекти на инхалациски кортикостероиди - стравови и факти; III конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество,15-18 октомври, 2003; ММП : 28
- **Димитриевска Д**, Здравеска М, Ѓорцев А, Тодевски Д: Синуситис и назална полипоза кај болните со бронхијална астма; III конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 15-18 октомври, 2003; ММП : 29
- Тодевски Д, Ѓорчев А, **Димитриевска Д**, Здравеска М, Шорко Ј: Интерреакција на теофилинот со другите лекови; III Конгрес на

	<p>Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 15-18 октомври, 2003; ММП : 196</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ј. Минов, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска, М. Здравеска, Д.Тодевски: Етиолошка евалуација на хроничната непродуктивна кашлица; ММП, 56(3-4), 2002;144-147 • D. Todevski, A. Gjorcev, M. Zdraveska, D. Dimitrievska, K.Kovacevik: PEFr monitoring vo dijagnozata, tretman i sledenje na bolnite od astma vo ambulantnata praksa; 1 Kongres na lekarite po opsta medicina na Makedonija; Ohrid, 02-06 Juni 2004; 77-78 • Димитриевска Д, Здравеска М, Ѓорчев А, Тодевски Д, Докиќ Д: Третман на назална полипоза кај пациенти со аспирина астма; 1st Macedonian Congress of Oto-Rino-Laryngology, September 28-30, 2005, Ohrid, Macedonia, Abstract Book; 30 • Д. Димитриевска, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Е. Јанева: ГОЛД иницијатива, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г., Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 15-16 • Д. Тодевски, Т. Стефановски, О. Јовковски, С. Стојковски, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска: Улогата на ултрасонографијата на градниот кош во детекцијата на интраторакалните тумори, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г, Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 23-24 • А. Ѓорчев Д. Димитриевска, М. Здравеска, Д. Тодевски, Е. Јанева: Астма - вчера, денес и утре, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември 2008 г. Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 73 • Д. Димитриевска, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Е. Јанева: Современи модалитети на третман на астма, Книга на абстракти, 4-ти конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г. Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 74-75 • М. Здравеска, Д. Димитриевска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Е. Јанева: Ринитис и астма во Македонија, Книга на апстракти, 4-ти конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г. Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 77 • З. Гошева, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска, С. Арбутина, Е. Јанева: Маркери на инфламација и нивното значење кај бронхијална астма, Книга на апстракти, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30
--	---

	<p>септември, 2008 г. Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 81-82</p> <ul style="list-style-type: none"> • М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Димитриевска, Д. Тодевски, О. Јовковски, Е. Јанева: Белодробна емболија-дијагностичко-терапевски алгоритам, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г, Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 86-87 • М. Здравеска, А. Ѓорчев, Е. Јанева, С. А. Јоргановик, Д. Димитриевска, Д. Тодевски, Б. Зафировска: Корелација на МРЦ скала за проценка на диспнеа со основните параметрици на спирометријата ФЕВ1 и ФВЦ, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г, Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 134 • Е. Јанева, А. Ѓорчев, М. Здравеска, С. А. Јоргановик, Д. Димитриевска, Д. Тодевски, Б. Зафировска: Корелација на визуал аналог скала (ВАС) со параметрици од основната спирометрија ФЕВ1 и ФВЦ кај болни со бронхијална астма, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г, Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008. 134-135 • С. А. Јоргановик, Е. Јанева, А. Ѓорчев, М. Здравеска, Д. Димитриевска, Д. Тодевски, Б. Зафировска: Корелација на Борговата скала за проценка на диспнеата со основните параметрици на спирометријата ФЕВ1 И ФВЦ, Книга на абстракти, 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г. Охрид, Македонија, ММП 62 (супл. 72), 2008, 135-136 • М. Николау, З. Гошева, Д. Димитриевска, Б. Геровски, С. Пејковска: Лекување на пнеумонија стекната во заедница кај возрасни пациенти, Книга на апстракти, 4-ти Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 27-30 септември, 2008 г, Охрид, Македонија, ММП 62 (супл 72), 2008, 188-189. • Д. Димитриевска, М.Здравеска, А.Ѓорчев, Д.Тодевски, Е.Јанева: Астма и мали дишни патишта, 5. Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29ти септември 2012, Охрид, Македонија, ММП. • М.Здравеска, А.Ѓорчев, Д. Димитриевска, Д.Тодевски, Е.Јанева: Несакани ефекти на кортикостероиди за инхалација, 5-то Конгрес ма Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29 септември 2012, Охрид, Македонија, ММП 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • А.Ѓорчев, Е.Јанева, З.Гошева, Д. Димитријевска, М.Здравеска, Д.Тодевски, С.Арбутина: Што е ново во астмологијата?, 5-то Конгрес ма Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29ти септември 2012, Охрид, Македонија, ММП • Д.Тодевски, Т.Стефановски, М.Здравеска, А.Реџеџи, А.Татабитовска, Д.Димитријевска: Електрокаутер ресекција на ендобронхијални тумори- приказ на случај, наши искуства, 5-то Конгрес ма Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29ти септември 2012, Охрид, Македонија, ММП • М.Здравеска, Д.Димитријевска, Б.Каева: Третман на јатрогена алвеоларна хеморагија по трансbronхијална белодробна биопсија-приказ на случај, 5-то Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29 септември 2012, Охрид, Македонија, ММП 	
10	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание 1x2	2
	Вкупно	272.2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
3	Експертска активност, евалуација, стручна ревизија 5x1	5
4	Превод статија 2x0.5	1
5	Раководител на лабораторија	1
6	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2

7	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1
		10
Дејности од поширок интерес		
1	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир 1x1	1
2	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир 1x2	2
3	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир 3x1	3
4		
5	Член на факултетска комисија 2x0.5	1
6	Експертска активност, Рецензент на МСМ 3x1	3
7	Експертска активност, судско-медицински вештачења 5x1	5
9	Член на Македонско респираторно здружение	0.5
10	Награди за научни постигнувања од струкова организација-МЛД (благодарница, диплома, плакета) 3x3	9
		24.05
	Вкупно	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	302.32
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	272.8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	24.05

Вкупно	609.17
---------------	---------------

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1.Проф. д-р Горица Брешковска с.р.**
- 2.Проф. д-р Дејан Докиќ с.р.**
- 3.Проф. д-р Бисерка Јовковска Ќаева с.р.**
- 4.Проф. д-р Татјана Миленковиќ с.р.**
- 5.Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитров с.р.**

В.н.сop.д-р Јагода Стојковиќ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Јагода Стојковиќ е родена на 10.6.1958 година во с. Леуново-Гостивар. Основно и средно училиште завршила со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во учебната 1979/1980 година, а дипломирала на 16.3.1985 година, со просечна оценка 9,11.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

На 12.1.2006 година го одбрала јавниот труд на ниво на магистерски труд со наслов „Карактеристики на кортикостероидниот одговор кај пациентите со стабилна форма на ХОББ”.

Во 2007 година ја пријавила и и' била прифатена темата за изработка на докторска дисертација „Влијанието на терапијата на квалитетот на животот кај пациентите со хронична опструктивна белодробна болест”. Докторската дисертација ја одбрала и се здобила со титулата диктор на медицински науки на 12.1.2010 година.

Во јуни 2012 година е избрана за насловен доцент на Катедрата за интерна медицина при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во март 2017 година е избрана за научен соработник и вонреден насловен професор на Катедрата за интерна медицина при Медицинскиот факултет Скопје.

Во моментот е виш научен соработник во сите научни звања, во научните области: интерна медицина и пулмологија со физиологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1154 од 2.10.2017 година.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, Скопје кандидатката в.н.сop.д-р Јагода Стојковиќ изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот факултет и на Стоматолошкиот факултет.

Кандидатката учествувала како член во Комисијата за стручен испит на студентите на медицина и докторите на медицина.

Кандидатката била ментор едукатор на 4 специјализанти по предметот Интерна медицина.

Кандидатката учествувала како член во две комисии за полагање специјалистички испит по предметот Интерна медицина.

Учествувала како коавтор на книгата “Интерна медицина - практикум за вежби”, која е објавена во 2004 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Јагода Стојковиќ има објавено вкупно 66 научни трудови од област на пулмологија и алергологија, од кои 16 се печатени во целост во домашни и странски списанија

Д-р Јагода Стојковиќ била раководител на 2 меѓународни научни проекта и член во уште 3.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Јагода Стојковиќ активно е вклучена во стручно-апликативната работа на ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија, Скопје. Врши стручна дејност како раководител на оддел на Клиниката.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес:

- таа е дел од проектот за телемедицина и проектот за едукации на матични лекари на Министерството за здравство на Република Македонија;
- учество во подготовка на протоколот за кислородна терапија на пациентите со ХОББ;
- во 2016 година на Клиниката за пулмологија и алергологија ја вовела методата за одредување на TLCO (single breath);
- член на Организациониот одбор на конгрес на МРЗ во 2012;
- член на Управен одбор на Здружението на пулмолози на Република Македонија;
- генерален секретар на Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016 година, Струга.

Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при ЈЗУ У Клиника за пулмологија и алергологија:

- претседател е на Комисијата за доделување на концентратори за кислородна терапија на Клиниката за пулмологија и алергологија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката в.н.сop..д-р Јагода Стојковиќ, за зимскиот семестар 2017 година, доби позитивна оценка 9,29, по предметот Интерна медицина 9.99 од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАСТАВНО НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Стојковиќ Јагода

Институција: Медицински факултет - Скопје

Научна област: интерна медицина и пулмологија со фтизиологијз

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активнoста:	Поени
1.	Одржување на вежби (клинички) како асистент	
	Во период од 1990 до 2005 година и од 2012 до 2017 година	72,1

- Интерна медицина за медицинари, стоматолози и пропедевтика и за клиничко испитување (прв циклус студии)= $3 \cdot 15 \cdot 46 \cdot 0,03 =$	33,6
-Одржување вежби по клиничка пракса= $8 \cdot 7 \cdot 0,06 \cdot 10 = 33,6 =$	1,84
-Консултации со студенти/ $20 \cdot 0,002 \cdot 46 / =$	
-Консултација со студенти во рамките на здравствена клиничка пракса $6 \cdot 0,2 \cdot 10 =$	12
-Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса: $8 \cdot 16 \cdot 0,08 \cdot 2 =$	20,48
-Ургентна медицина: $4 \cdot 15 \cdot 10 \cdot 0,03 =$	18
-Фамилијарна медицина: $36 \text{ часа} \cdot 0,03 =$	1,08
-Ментор- едукатор на специјалистичка работа	15
Ментор и едукатор на здравствена едукација	1
$10 \cdot 8 \cdot 0,08 \cdot 4 = 25,6$	0.5
	25.6
2. Едукатор во рамки на Програма за едукација на матични лекари- 15 предавања	
	2.34
Консултација со студенти	
. Прв циклус студии 39 семестри x 30 студенти x 0.002 бода=2.26	
2. Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика 54 студенти x 0.2 бода =	

	Интерна медицина /11 семестри *8 вежби*4часа*0.	10.56
	Клиничко испитување/11 семестри*4 вежби*2часа*0.03бода	2.64
	Интерна мед. за стоматолози / 11 семестри*1 вежба*3часа*0.03бода	0.99
	Ургентна медицина /11 семестри*2вежби*2часа*0.03бода	1.32
	Семејна медицина /11 семестри*2вежби*2часа*0.03бода	1.32
2.	Позитивно рецензиран практикум-коавтор	3
	Вкупно:	222.73

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
	Учесник во национални научни проекти (x3)	15
1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. “Centri za astma i HOBV vo Republika Makedonija” 2. Учесник во проект на Lek-Ljubljana за ефикасноста на Klindamycin-от во третманот на респираторните инфекции 2000 год. 3. Учесник во проект на Lek-Ljubljana за ефикасноста на Klaritromicin-от во третманот на респираторните инфекции 2004-2005 год. 4. Учесник во проект на Алкалоид за ефикасноста на Tricef (Cefprozim) во амбулантски третман на респираторните инфекции 2011 до 2013 година 5. Avelox во третман на респираторни инфекции 	
	Учесник во меѓународни научни проекти (x5)	25
	1. “International study HZC113782” (principal investigator)	

	<p>2. "Pulse Wave Velocity sub-study of the international study with protocol number no.HZC113782" (principal investigator)</p> <p>3. "International study with protocol number no.FLT3509 (principal investigator)</p> <p>4.International study with protocol no.MARINER(principal investigator) (во тек</p> <p>5.Collaborative development of country education program to train healthcare providers on tobacco cessation, canceling in the Republic of MacedoniaHenry Ford Health System and Saints Cyril and Methodi University</p>	
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во популарно списание	1
	1.Ј.Стојковиќ."Хронична опструктивна белодробна болест"Живот и здравје"број:37, 23 ноември 2012	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	22.8
	<p>1. Beti Zafirova-Ivanovska, Jagoda Stojkovikj, Dejan Dokikj, Sasha Anastasova, Angela Debresliovska, Sead Zejnel, and Dragana Stojkovikj. The Level of Cholesterol in COPD Patients with Severe and Very Severe Stage of the Disease. Open Access Maced J Med Sci. 2016 Jun 15; 4(2): 277–282.</p> <p>Published online 2016 May 24. doi: 10.3889/oamjms.2016.063</p> <p>PMCID: PMC4908745</p>	3.6

	<p>2. Dr.Jagoda Stojkovic, B.Kaeva Female patient with Sarcoidosis first diagnosed with Asthma (case report).</p> <p>University Clinic for Pulmology and Allergology, Skopje, Makedonija</p> <p>Journal of Macedonian Association of Physiologists and Antroplogists</p> <p>Physioacta Vol 10, No 1, 2016</p> <p>3. Zafirova-Ivanovska B.,J.Stojkovic, B.Kaeva, S.Jovanovski, I.Angelovska,Debreslioska A. The effect of smoking on lung function and respiratory symptoms in population of 25-40 years who worked in state administration. I.Angelovska,Debreslioska A.Journal of Macedonian Association of Physiologists and Antroplogists</p> <p>Physioacta Vol 10, No 1, 2016</p> <p>4. Jagoda Stojkovikj, Beti Ivanovska-Zafirovska, Irina Angelovska, Angela Debreslioska, Sead Zejnel, Smiljko Jovanovski, Dragana Stojkovikj, Sasha Anastasova& Ivana JovanovskaThe Prevalence and Risk Factors of Cardiovascular Comorbidity in Patients with Severe and Very Severe COPD Global Journal of Medical Research:F: Diseases Volume 16 Issue 4 Version 1.0 Year2016</p> <p>5.Jagoda Stojkovikj, Sead Zejnel, Biljana Gerasimovska,Vesna Gerasimovska, Dragana Stojkovic, Martin Trajkovski, Irina Angelovska, Angela Debreslioska, and Smilko Jovanovski. Goodpasture Syndrome Diagnosed One Year And A Half after the Appearance of the First Symptoms (Case Report)Published online 2016 Dec 6. doi: 10.3889/oamjms.2016.127</p> <p>6.Jagoda Stojkovikj, Beti Ivanovska-Zafirovska, Irina Angelovska, Angela Debreslioska, Sead Zejnel, Smiljko Jovanovski, Dragana Stojkovikj, Sasha Anastasova& Ivana JovanovskaThe Prevalence and Risk Factors of Cardiovascular Comorbidity in Patients with Severe and Very Severe COPD Global Journal of Medical Research:F: Diseases Volume 16 Issue 4 Version 1.0 Year 2016</p>	<p>4.8</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p>
--	--	---

		3,6
3.	Трудови со оригинални начни резултати, објавени во научно/стручно списание (8) 4 бода	20.8
	<p>1. Белодробен тромбоемболизам предизвикан од карцином на бубрег Ј.Стојковиќ, Т.Чапароска, Љ.Глигоровски, С.Банев, Г.Брешковска, Г.Стевчевска, М.Митевски Македонски медицински преглед, год.54,2000, стр.29-33, бр.1-2</p> <p>2. Егзацербациите и квалитетот на животот кај пациентите со хронична опструктивна белодробна болест во тек на терапија за контрола на болеста. Ј.Стојковиќ, Г.Стевчевска, С.Станковиќ Македонски медицински преглед, год.61,2007, стр.133-139, бр. 4-6</p> <p>3. Јачината на диспнеата и промените на телесната етжина кај пациентите со хронична опструктивна белодробан болест Ј,Стојковиќ, Г.Стевчевска, М.Котевска, Д.Антова Македонски медицински преглед, год.61, 2007, стр.44-48, бр.1-3</p> <p>4.Влијанието на кортикостеридите врз метаболизмот кај постменопаузни жени со ревматски артритис М.Николиvsка- Котевска, Ј.Маческа-Јовческа, О.Џајкова-Левјаковиќ, Ј.Стојковиќ Македонски Медицински Преглед,год.61,(2007),стр.21-29, бр.1-3</p> <p>5. Хроничната кашлица како дијагностички проблем Ј.Стојковиќ, Т.Чапароска, Д.Докиќ, С.Станковиќ Македонски медицински преглед, год.60(2006),стр.76-80,бр. 1-2</p> <p>6. Влијанието на загаденоста на воздухот и начинот на живот на современиот човек во појавата на алергиските заболувања на респираторниот систем Ј.Стојковиќ, Т.Чапароска, Љ.Глигоровски, Г.Стевчевска, М.Митевски Животна средина, година 9, број 2, стр.13- 17 Скопје 1999</p>	<p>2,4</p> <p>3,2</p> <p>2,4</p> <p>2,4</p> <p>2,4</p> <p>2,4</p> <p>2,4</p>

	<p>7. Влијанието на животната средина врз ефектот на оралната имунотерапија со бактериски антигени Г.Стевчевска, Ј.Стојковиќ, Н.Пешиќ, К.Божиновска Животна средина, година 9, број 2/година 9, број 1, стр.46-51 Скопје 1999</p> <p>8. Односот на диспнеата со психичкиот статус кај пациентите со хронична опструктивна белодробна болест во тек на терапија за контрола на болеста Ј.Стојковиќ, Г.Стевчевска, М.Николковска-Котевска Македонски медицински преглед 2008; 62(1):30-35,</p> <p style="text-align: right;">Вкупно 20,8</p>	<p>2.4</p> <p>3.2</p> <p>2.4</p>
<p>5.</p>	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 6 * % + импакт фактор</p>	
	<p>1. Quality of life, forced expiratory volume in one second and body mass index in patients with COPD, during therapy for controlling the disease Stojkovic J., Stevcevska G. Prilozi (Contributions) XXX br 1,yuli 2009, str. 129-143</p> <p>2. Association of Cytokine Gene Polimorphisms with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in Macedonia Dejan Trajkov,Jagoda Mirkovska-Stojkovikj, Todor Arsov, Aleksandar Petlichkovski , Ana Strezova, Olivija Efinska-Mladenovska,Emilija Sandevska, Jean Gogusev and Mirko Spirovski Iran J Allergy Asthma Immunol March 2008;7(3):143-156</p> <p>3. Association of Cytokine Gene Polimorphisms with Bronchial Asthma in Macedonia Dejan Trajkov,Jagoda Mirkovska-Stojovikj, Aleksandar Petlichkovski , Ana Strezova,Olivija Efinska-Mladenovska,Olgica Sibinovska,Slavica Hristomanova, Eli Djulejic, Jordan Petrov, Jean</p>	<p>5,4</p> <p>3,6 + 0,653=4,253</p> <p>3,6+0,653 =4,253</p>

	<p>Gogusev and Mirko Spirovski Iran J Allergy Asthma Immunol March 2009;8(1):31-42</p> <p>4. Сезонске варијације утицаја кућне прашине на варијабилност експираторног протока циркумдијаног врха Г.Стевчевска, Г.Брешковска, Љ.Глигоровски, Б.Геровски, Н.Пешић, М.Балабанова, Ј.Стојковић Здравствена заштита, часопис за социјалну медицину,здравствено осигурање, економику, информатику и менаџмент у здравству Година XXVIII, Број 6, Септембар,1999</p> <p>5. Утицај оралне имунотерапије са бактеријским антигенима на кожную реактивност, имуноглобулински статус и Т-лимфоцитне субкласе код бронхијалне астме и хроничног обструктивног бронхитиса Г.Стевчевска, Б.Ђаева, Г.Брешковска, Ј.Стојковић, Н.Пешић Здравствена заштита, часопис за социјалну медицину,здравствено осигурање, економику, информатику и менаџмент у здравству Година XXVIII, број 7, Децембар 1999</p> <p style="text-align: right;">Вкупно 21,106</p>	<p>3,6</p> <p>3,6</p>
6.	Секциско предавање на научен/стручен собир	22.5
	1.Место и улогата на антихолинергици во современата теарпија на ХОББ-2010 година	1
	2.Големата слика-Хронични опструктивни респираторни болести-2010 (две предавања)	1
	3.Предвач за медицинска едукативна програма во рамките на организиран симпозиум со интернисти, ОРЛ и лекари од општа медицина во Струмица на 6.12.2011 год. (две предавања)	1

	4.Предавач на состанок за Симбикорт во третман на Астма и ХОББ, со презентација “COPD Guidelines” во Скопје на 17.01.2012г.	1
	5.Предавање на тема “ХОББ-актуелни теми и новини во класификација, дијагноза и третман”, Скопје, 17.4.2013 год.	1
	6.Предавач на работилница во организација на Здружение на приватни лекари во Република Македонија на тема:”Хронична опструктивна белодробна болест и бронхијална астма предизвикана од алергени од различно потекло” -две предавања Скопје, 5.10.2013	1.5
	7. Предавање на тема:”Воздух како подарок-ХОББ и влијанието врз животот на пациентите”, Струмица, 29.11.2012 –две предавања	1
	8.Предавање на работилница “Имплементација на САТ (COPD assessment Test во секојдневната клиничка пракса”, 31.10.2013, Скопје	1.5
	9. Предавање на работилница за Симбикорт во третман на Астма и ХОББ, со презентација “COPD Guidelines” во Крива Паланка на 27.12.2012 г.	1.5
	10. Предавање на работилница тема “ХОББ и егзацербации ” во организација на Berhinger Ingelheim, одржано во Струмица, на 10.5.2012	1.5
	11.Предавање на работилница тема “Астма и алергиски ринит-едно дишно стебло, една болест”, Струмица, 22.3.2013	1.5
	12.Предавање на тема “Тиотропиум бромид-Спирива во третман на ХОББ-приказ на случај”, одржано во Скопје, 20.11.2013	1
	13.Предавање на секциски состанок во организација на Алкалоид “Приказ на пациент со акутна егзацербација на ХОББ” Банско-Република Бугарија, 2.11.2013	1

	14. Предавање на секциски состанок на тема “Carbocisteine во трестманот на долнореспираторните инфекции” Струмица 11.10.2013	1
	15.Пленарно предавање на 5ти Конгрес на Македонското Респираторно Здружение со меѓународно учество со наслов “Хронична респираторна инсуфициенција- тераписки можности” Охрид, 27.9.2012	2
	16.Пленарно предавање во организација на Academic Respiratory Society на Турција и Македонското Респираторно здружение со наслов:”Psychological Conditions and Quality of life in COPD”Охрид 20.4.2013	2
	17.Пленарно предавање : Атопија кај пациантите со ХОББ-ACOS syndrome, Прв симпозиум „Новини во алергологијата и имунологијата 2015”, 18-20 септември 2015, Струга	2
	18.Telemedicine Skopje 2016 Paneuropa: предавање „Prevention of chronic respiratory diseases (the role of telemedicine), 17.11.2016	1
	Предавања при Катедрата за интерна медицина	2
	”Белодробен тромбоемболизам предизвикан од карцином на бубрег”-2000 год. ”Фреквенцијата на егзацербациите и квалитетот на животот кај пациентите со хронична опструктивна белодробна болест (ХОББ)” -2011 год. Вкупно	
7.	Апстракти објавени во зборник од конференции	22
	-меѓународни (1 бод) 1.Exacerbation of asthma bronchiale in adult patients and Chlamidia pneumoniae infection J.Stojkovic, T,Caparoska, K.Busljetic, M.Mitevski THE ANNUAL MEETING OF THE EUROPEAN ACADEMY OF ALLERGOLOGY AND CLINICAL IMUNOLOGY, BRUSSELS, BELGIUM, JULY 3-7, 1999	

	<p>2. Inhaled corticosteroids and ocular side effects in asthmatic patients J. Stojkovic, T. Caparoska, K. Busljetic, G. Stevcevska, M. Mitevski INTERNATIONAL SOCIETY FOR AEROSOLS IN MEDICINE, 12th BIENAL CONGRESS, VIENNA, AUSTRIA, JUNE 12-16, 1999</p> <p>3. Adenosine deaminase (ADA) in pleural effusions J. Stojkovic, T. Caparoskja, M. Mitevski, G. Breskovska, K. Busljetic, G. Stevcevska 30th IUATLD WORLD CONFERENCE ON LUNG HEALTH, MADRID, SPAIN, SEPTEMBER 18, 1999</p> <p>4. Five years follow up of 37 patients with pulmonary sarcoidosis T. Caparoska, J. Stojkovic, Lj. Gligorovski, B. Caeva 30th IUATLD WORLD CONFERENCE ON LUNG HEALTH, MADRID, SPAIN, SEPTEMBER 14-18, 1999</p> <p>5. Markers for lymphocyte activation in patients with stable asthma G. Stevcevska, G. Breskovska, J. Stojkovic, M. Mitevski 30th IUATLD WORLD CONFERENCE ON LUNG HEALTH, MADRID, SPAIN, SEPTEMBER 14-18, 1999</p> <p>6. Effects of short acting inhaled beta-2 agonist in exhaled nitric oxide in asthmatics G. Stevcevska, G. Breskovsk, Z. Goseva, K. Bozinovska, J. Stojkovic INTERNATIONAL SOCIETY FOR AEROSOLS IN MEDICINE, 12th BIENAL CONGRESS, VIENNA, AUSTRIA, JUNE 12-16, 1999</p>	
--	--	--

	<p>7.Circumadian rhythm of cAMP and application of teophyllin on bronchial asthma in patients</p> <p>Dimitrovski M., Gjorcev A, Gjorceva M., Mirkovska J.</p> <p>SEP-SEPCR CONGRESS, BARBICAN CENTRE, LONDON SEPT 9-14, 1989</p> <p>8.Creatinin Phosphokinase in long term administration of ventolin on bronchial asthma patients,</p> <p>Dimitrovski M. Gjorcev A, Gjorceva M, Mirkovska J.</p> <p>SEP-SEPCR CONGRESS, BARBICAN CENTRE, LONDON SEPT 9-14, 1989</p> <p>9. Chronic cough as a diagnostic problem</p> <p>J.Stojkovic, T.Caparoska, G.Breskovska, G.Stevcevska, K.Busljetic</p> <p>11th ERS ANNUAL CONGRESS BERLIN, GERMANY, SEPTEMBER 22-26 2001</p> <p>10. Influence of the decreased allergen exposition in preventing the bronchial asthma</p> <p>Gorica A.Breskovska, Biserka J.Caeva, Gencijana.J.Stevcevska,Jagoda I.Stojkovic</p> <p>12th ERS ANNUAL CONGRESS,SEPTEMBER 14-18, 2002</p> <p>11. Assessment of smoking effect on quality of life in patients with chronic obstructive pulmonary disease</p> <p>Genciana Stevcevska, Ljube Gligorovski, Gorica Breskovska, Jagoda Stojkovic, Nebojsa Pesic</p> <p>12th ERS ANNUAL CONGRESS, STOCKHOLM, SWEDEN,SEPTEMBER 14-18, 2002</p>	
--	--	--

	<p>12. Incidence of peripheral polyneuropathy among patients with COPD Jagoda Stojkovic, T.Caparovska, B.Gerovski, G.Breskovska, K.Busletic 13th ERS ANNUAL CONGRESS,STOCKHOLM, SWEDEN, SEPTEMBER 27-OCTOBER 1, 2003</p> <p>13. Variation of hormonal homeostasis and bronchial asthma among female patients J.Stojkovic, T.Caparoska, B.Gerovski, G.Breskovska, D.Dokic, K.Busljetic XXII CONGRESS OF EUROPEAN ACADEMY OF ALLERGY AND CLINICAL INMUNOLOGY 7-11 JUNE 2003, PARIS</p> <p>14. Stable chronic obstructive pulmonary disease-bronchial colonisation and inflamatory response G.Stevcevska, G.Breskovska, J.Stojkovic, N.Pesic 11th ERS ANNUAL CONGRES BERLIN, GERMANY, SEPTEMBER 22-26 2001</p> <p>15. Bronchial asthma and patients education L.Gligorovski, A.Gorcev, A.Sandevski, G.Stevcevska, B.Kaeva, J.Stojkovic XXII CONGRESS OF THE EUROPEAN ACADEMY OF ALLERGY AND CLINICAL IMMUNOLOGY 7-11 JUNE 2003 PARIS</p> <p>16. Efficiacy and safety of sublingual immunotherapy compared to the subcutaneous one in patients allergic to house dust G.Brescovska, B.Kaeva, B.Gerovski, G.Stevcevska, J.Stojkovic XXII CONGRESS OF THE EUROPEAN ACADEMY OF ALLERGY AND CLINICAL IMMUNOLOGY</p>	
--	--	--

	<p>7-11 JUNE 2003 PARIS</p> <p>17. Understanding dyspnea in stable asthma</p> <p>J.Stojkovic</p> <p>30TH CONGRESS OF THE EUROPEAN ACADEMY OF ALLERGY AND CLINICAL IMMUNOLOGY</p> <p>11-15 JUNE, 2011 ISTANBUL</p> <p>18. Mycoplasma pneumonia infections and acute exacerbations of chronic obstructive pulmonary disease (COPD)</p> <p>J.Stojkovic</p> <p>20th ERS ANNUAL CONGRESS BARCELONA, SPAIN, 18-22 SEPTEMBER 2010</p> <p>19. Association of Cytokine Gene Polimorphisms with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in Macedonia</p> <p>Dejan Trajkov, Jagoda Mirkovska-Stojkovic, Todor Arsov, Aleksandar Petlichkovski, Ana Strezova, Olivija Efinska-Mladenovska, Emilija Sandevska, Jean Gogusev and Mirko Spirovski</p> <p>Iran J Allergy Asthma Immunol September 2008; 7(3): 143-156</p> <p>20. The most frequent comorbidities in COPD and their influence on the prognosis of the disease</p> <p>Jagoda Stojkovic, Dragana Stojkovic.</p> <p>ERS ANNUAL CONGRESS 2013, BARCELONA, SPAIN, 7 - 11 SEPTEMBER 2013</p> <p>21. Psychological Conditions and Quality of life in COPD</p>	
--	---	--

	<p>Jagoda Stojkovic The many faces of COPD</p> <p>Joint Meeting of Macedonian Respiratory Society and Turkish Respiratory Society April 20-23, 2013, OHRID</p> <p>22. Psychological disorders in patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD) Jagoda Stojkovic</p> <p>The many faces of COPD Joint Meeting of Macedonian Respiratory Society and Turkish Respiratory Society</p> <p>April 20-23, 2013, OHRID</p> <p style="text-align: right;">Вкупно: 1x22=22</p>	
8.	<p>Апстракти објавени во зборник од конференции</p> <p>-национални (0,5 бода)</p>	13.5
	<p>1. Најчеста бактериска флора кај пациенти со бронхиектазии хоспитализирани на Клиниката за пулмологија и алергологија</p> <p>J. Стојковиќ, Т. Чапароска, Г. Стевчевска, К. Божиновска</p> <p>9. КОНГРЕС НА ЛЕКАРИТЕ НА МАКЕДОНИЈА, ОХРИД, ОКТОМВРИ 6-10, 1999</p> <p>2. Аминофилинемија кај пациентите со бронхијална астма третирани со обичен и ретарден Аминопхсллин (Теотард 350 мг)</p> <p>С. Петров, А. Горчев, Ј. Мирковска</p> <p>9. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНОСТРУЧЕН СОСТАНОК И 5. СЕКЦИЈА НА БРОНХОЛОЗИТЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА-ОХРИД 1989</p> <p>3. Нивото на карциоембрионалниот антиген во серум кај пациентите со малигни и немалигн плеврални изливи</p> <p>З. Гошева, Е. Пеева-Пепељуговска, Ј. Мирковска, Т. Чапаровска</p>	

	<p>9. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНО СТРУЧЕН СОСТАНОК И 5. СЕКЦИЈА НА БРОНХОЛОЗИТЕ НА ЈУГОИСЛАВИЈА-ОХРИД 1989</p> <p>4.Ацидобазен статус во артериска и капиларна крв кај боилни со ХОББ Г.Стевцевска, Лј.Глигоровски, Г.Бресковска, Ј.Мирковска, Е.Пеева, З.Гошева, Б.Каева</p> <p>9. ПУЛМОАЛЕГОЛОШКИ НАУЧНО-СТРУЧЕН СОСТАНОК И</p> <p>5. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНОСТРУЧЕН СОСТАНОК И В СЕКЦИЈА НА БРОНХОЛОЗИТЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА-ОХРИД 1989</p> <p>5.Фармакокинетика на антихистаминските лекаства А.Горчев, С.Петров, М.Димитровски, Т.Стефановски, Ј.Мирковска</p> <p>СИМПОЗИУМ-АКТУЕЛНИ ПНЕУМОФТИЗИОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ 90-ЗБОРНИК НА РЕЗИМЕА-СТРУСГА, 7-8 ЈУНИ 1990</p> <p>6Микробиолошки аспекти на спутумот кај пациенти со ХОББ Т.Чапароска, К.Буслјетиц, Ј.Стојковиц, Б.Цаева, Б.Геровски</p> <p>ПРВ МАКЕДОНСКИ ПУЛМОЛАЕРГОЛОШКИ КОНГРЕС СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО ОХРИД 6-10 СЕПТЕМВРИ 1993</p> <p>7.Клинички и патолошки карактеристики на бронхореата Т.Цапароска, К.Буслјетоц, Ј.Стојковиц, Б.Каева, Б.Геровски</p> <p>ПРВ МАКЕДОНСКИ ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ КОНГРЕС СО МЕГУМАРОДНО УЧЕСТВО 6-10 ОКТОМВРИ 1993</p> <p>8.Тераписки проблеми на репираторната ацидоза К.Бушлетиќ, З.Гошева, Ј.Стојковиќ, Е.Ќовкарова</p> <p>ПРВ МАКЕДОНСКИ ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ КОНГРЕС СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО ОХРИД 6-10 СЕПТЕМВРИ 1993</p>	
--	--	--

	<p>9.Лимфоцитни суппопулации и вредностите на серумските ИгЕ кај пациенти преосетливи на дерматофагоидес во тек на специфична имунотерапија</p> <p>Г.Брешковска, М.Димитровски, М.Гавриловски, Г.Стевчевска, Ј.Стојковиќ</p> <p>ПРВ МАКЕДОНСКИ ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ КОНГРЕС СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО ОХРИД 6-10 СЕПТЕМВРИ 1993</p> <p>10.Најчести бактериски причинители при егзацербација на ХОББ</p> <p>Ј.Стојковиќ 2. КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКОТО РЕСПИРАТОРНО ЗДРУЖЕНИЕ СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД 18-21 ЈУНИ 1997</p> <p>11.Значење на регулираност на бронхијалната астма за време на бременоста</p> <p>Ј.Стојковиќ, Т.Чапароска, Г.Брешовска</p> <p>2. КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКОТО РЕСПИРАТОРНО ЗДРУЖЕНИЕ СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД 18-21 ЈУНИ 1997</p> <p>12.Лимфоцитни суппопулации во крв и плеврална течност со специфичн (ТБЦ) етиологија на ИЗЛИВОТ</p> <p>З.Гошева, М.Гавриловски, М.Димитровски, Е.Ковкарова, К.Буслјетиц, Ј.Стојковиќ</p> <p>ПРВ МАКЕДОНСКИ ПУЛМОАЛЕРГОЛОШИ КОНГРЕС СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО ОХРИД 6-10 СЕПТЕМВРИ 1993</p> <p>13.Бронхијална астма и специфичен емоционален профил</p>	
--	---	--

	<p>М.Димитровски, А.Горцев, Е.Ковкарова, Д.Димитровски, М.Стојанов, Ј.Стојковиќ, М.Горцева</p> <p>10. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНОСТРУЧЕН СОСТАНОК, ОХРИД 16-20 СЕПТЕМВРИ 1991</p> <p>14. Candida asthma</p> <p>Горчев А., Димитровски М., Глигоровски Љ., Ковкарова Е., Димитријевска Д., Стојковиќ Ј.</p> <p>10. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНОСТРУЧЕН СОСТАНОК, ОХРИД 16-20 СЕПТЕМВРИ 1991</p> <p>15. Аспиринска астма, дијагноза и терапија</p> <p>Горцев А., Димитровски М., Стојковиќ Ј., Ковкарова Е., Димитријевска Д., Горчева М., 10. ПУЛМОАЛЕРГОЛОШКИ НАУЧНОСТРУЧЕН СОСТАНОК, ОХРИД 16-20 СЕПТЕМВРИ 1991</p> <p>16. Егзацербациите кај пациентите со ХОББ и инфекцијата со <i>Chlamydia pneumoniae</i></p> <p>Ј.Стојковиќ, Т.Чапароска, Г.Брешковска, Г.Стевчевска</p> <p>4ти КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКОТО РЕСПИРАТОРНО ЗДРУЖЕНИЕ СО МЕГЛУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД СЕПТЕМВРИ 27-30 2008</p> <p>17. Параметри за откривање на активноста и прогресијата кај саркоидозата</p> <p>Т.Чапароска, Ј.Стојковиќ, К.Бушлетиќ, Д.Буклиоска</p> <p>4ти КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКОТО РЕСПИРАТОРНО ЗДРУЖЕНИЕ СО МЕГЛУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД СЕПТЕМВРИ 27-30 2008</p>	
--	--	--

<p>18 . Chronic obstructive pulmonary disease дисеасе(COPD)</p> <p>Љ.Глигоровски, Е.Сандевска,Г.Стевчевска, Б.Каева, Ј.Стојковиќ</p> <p>4ти КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКОТО РЕСПИРАТОРНО ЗДРУЖЕНИЕ СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД СЕПТЕМВРИ 27-30 2008</p> <p>19.Приказ на случај на феморална тромбоза комплицирана со белодробна емболија како последица на ХИТ</p> <p>Станковиќ С., Стојковиќ Ј.2. КОНГРЕС НА ТРАНСФУЗИОЛОЗИТЕ НА МАКЕДОНИЈА СО МЕГУНАРОДНО УЧЕСТВО, ОХРИД 29.09- 02.10.2004</p> <p>20.ХРОНИЧНА РЕСПИРАТОРНА ИНСУФИЦИЕНЦИЈА – ТРЕАПИСКИ МОЖНОСТИ</p> <p>Јагода Стојковиќ</p> <p>5.Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество во организација на ЈЗУ-Универзитетска Клиника за пулмологија и алергологија-Скопје, Македонија</p> <p>26-29 септември 2012 година, ОХРИД</p> <p>21. РЕДУКЦИЈА НА КОРТИКОСТЕРОИДНАТА ТЕРАПИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО АСТМА</p> <p>Ј. Стојковиќ, Г. Стевчевска, С. Зејнел, И. Исмаили</p> <p>5ТИКонгрес на Македонското респираторно здружење со меѓународно учество во организација на ЈЗУ-Универзитетска Клиника за пулмологија и алергологија-Скопје, Македонија</p> <p>26-29 септември 2012 година ОХРИД</p>	
---	--

	<p>22. ОДНОСОТ МЕЃУ ВРЕДНОСТИТЕ НА ГАСНИТЕ АНАЛИЗИ, СПИРОМЕТРИСКИТЕ ПАРАМЕТРИ И ЕКГ ПРОМЕНИТЕ КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО ХОББ</p> <p>Ј. Стојковиќ, Г. Брешковска, С. Јовановски</p> <p>5ТИ Конгрес на Македнското респираторно здружење со меѓународно учество во организација на ЈЗУ-Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија - Скопје, Македонија,</p> <p>26-29 септември 2012 година ОХРИД</p> <p>23. ФЕНОТИПОВИ КАЈ ХРОНИЧНАТА ОПСТРУКТИВНА БЕЛОДРОБНА БОЛЕСТ</p> <p>Љ. Глигоровски, Е. Сандевска, З. Арсовски,</p> <p>Ј. Стојковиќ</p> <p>5. Конгрес на Македнското респираторно здружење со меѓународно учество во организација на ЈЗУ-Универзитетска Клиника за пулмологија и алергологија - Скопје, Македонија,</p> <p>26-29 септември 2012 година, ОХРИД</p> <p>24. СПЕЦИФИЧНА ИМУНОТЕРАПИЈА- ТРЕТМАН НА АЛЕРГИСКИТЕ РЕСПИРАТОРНИ ЗАБОЛУВАЊА</p> <p>Горица Брешковска, Ј. Стојковиќ, С. Пејкова</p> <p>5. Конгрес на Македнското респираторно здружение со меѓународно учество во организација на ЈЗУ-Универзитетска Клиника за пулмологија и алергологија - Скопје, Македонија,</p> <p>26-29 септември 2012 година, ОХРИД</p> <p>25. Zeinel S., Jovkivska Kaeva B., Stojkovic J., Arsovski Z., Pejkopvska S., Redzepi A. Clinical trials in pulmonary arterial hypertension: what they reveal to us. Конгрес на респираторна медицина на Република</p>	
--	--	--

	<p>Македонија, Здружение на пулмолози на Република Македонија, 6-9 октомври 2016, Струга</p> <p>26. Angelovska I., Kaeva Jovkovska B., Stojkovic J., Arsovski Z., Debreslioska A., Jovanoski S., Pejkovska S., Ismaili I. Overweight and obesity: Prevalence and effect on asthma control. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, Здружение на пулмолози на Република Македонија, 6-9 октомври 2016, Струга</p> <p>27. Дебрешлиоска А., Стојковиќ Ј., Ангеловска И., Јовановски С., Пејковска С., Јанева Е., Исмаили И. Белодробни манифестации на ревматоиден артритис. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, Здружение на пулмолози на Република Македонија, 6-9 октомври, 2016, Струга</p> <p style="text-align: right;">Вкупно 27*0,5=13,5</p>	
	Вкупно:	163.706

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Завршена специјализација	2
2.	Завршена супспецијализација	1
3.	Плакета за значаен придонес во остварување на целите и задачите на Македонското лекарско друштво	3
		6
Дејности од поширок интерес		

3.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	IX пулмоалерголошки научностручен состанок и V секција на бронхолозите на Југославија 9-13. X. 1989 год.	1
	II Конгрес на Македонското респираторно здружение, 18-21 јуни 1997 год., Охрид, Република Македонија	1
	II конгрес на Македонското респираторно здружение, 18-21 јуни 1997 год., Охрид, Република Македонија	1
	5. Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество 26-29 септември 2012 год., Охрид, Република Македонија	1
	5. Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29 септември 2012 год., Охрид, Република Македонија	1
	Генерален секретар на Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016 година, Струга	1
	Учесник на European Respiratory Network of Excellence (ERNE), Group Leader, 20-21 октомври 2012	1
	Ментор на Центарот за астма и ХОББ во Струмица до 2016	1
	-Training course for asthma educators, 13-17 november 2000, Skopje	1

	The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: "Ethical and regulatory aspects of Good Clinical Practice" Dec 2015	1
	Генерален секретар на Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија, 6-9 октомври 2016 година, Струга	0.5
	Certificate of Completion/Good Clinical Practice/8 March 2016	0.5
4.	Учество во изработка на национална програма од одредена област	1
	член на Комисија за изготвување на национални упатства на медицина базирана на докази (2006)	0.5
	член во Комисија за следење на интрахоспитални инфекции	0.5
	-Учесник во проект на МЗ за едукација на матични лекари	0.5
	-Претседател на Комисија за следење на квалитет на здравствена практика	0.5
	-Учесник во национален проект за телемедицина	0.5
	Член е на Комисијата за стручен испит на студентите на медицина и докторите на медицина	0.5
	Воведување на нова лабораториско/ клиничка или јавно здравствена метода во областа на медицинските науки и здр	4
	Употреба на прашалникот St George Respiratori Questionnaire и Medical Resrch Concil dyspnea scale, за процена на степенот на диспнеата и квалитетот на животот кај пациентите со ХОББ и астма	
	Рецензија на научноистражувачки трудови во списанија со меѓународна резенцентска комисија: 3	3
	Вкупно:	28

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	222.73
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	163.70
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	6
Дејности од поширок интерес	22
Вкупно:	414.43

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1.Проф. д-р Горица Брешковска с.р.**
- 2.Проф. д-р Дејан Докиќ с.р.**
- 3.Проф. д-р Бисерка Јовковска Каева с.р.**
- 4.Проф. д-р Татјана Миленковиќ с.р.**
- 5.Проф. д-р Магдалена Геннадиева Димитрова с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на н.сов. д-р Златица Димитриевиќ Гошева, н.сов. д-р Деска Димитријевска и в.н.с.ор.д-р Јагода Стојковиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека н.сов. д-р Златица Димитриевиќ Гошева поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во наставно-научните области интерна медицина и пулмологија со фтизиологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, н.сов. д-р Златица Димитриевиќ Гошева да биде избрана во звањето **РЕДОВЕН ПРОФЕСОР** во наставно-научните области интерна медицина и пулмологија со фтизиологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1.Проф. д-р Горица Брешковска с.р.**
- 2.Проф. д-р Дејан Докиќ с.р.**
- 3.Проф. д-р Бисерка Јовковска Каева с.р.**
- 4.Проф. д-р Татјана Миленковиќ с.р.**
- 5.Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА 1 ЛИЦЕ ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА, АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА И РЕАНИМАЦИЈА И ЗДРАВСТВЕНА НЕГА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, по конкурсот за избор во насловно звање, во наставно- научните области: анестезиологија, анестезиологија и реанимација со здравствена нега, а според член 132 од Законот за високото образование (Сл. Весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16) и членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Медицинскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 274/13), донесе решение за формирање на Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Мирјана Шошолчева, проф. д-р Билјана Кузмановска и проф. д-р Андријан Карталов.

На распишаниот конкурс објавен на 23.1.2018 година во дневните весници „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ за избор на 1 лице во насловно звање во наставно-научните области анестезиологија, анестезиологија и реанимација и здравствена нега се пријавија 4 кандидати, и тоа: асистент докторанд д-р Марија Јовановски- Срцева, асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска, ас. д-р Александра Пановска Петрушева и ас. д-р Весна Дурнев, која ги повлече своите документи.

Рецензентската комисија, откако ги разгледа доставените материјали од кандидатите, има чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ас. д-р Александра Пановска Петрушева

1. Биографски податоци

Ас. д-р Александра Пановска Петрушева е родена во Штип. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишала во учебната 1994/95 година и дипломирала во септември 2000 год. со просечна оценка 8,00. На Универзитетската клиника за анестезија, реанимација и интензивно лекување (КАРИЛ) во Скопје е вработена

од 2001 година, каде што активно е вклучена во клиничко-здравствената дејност и научната активност. Специјализацијата по анестезиологија и интензивно лекување ја завршила во 2009 год. и оттогаш работи како специјалист анестезиолог-интензивист.

2. Наставно-научна дејност

За помлад асистент на Катедрата за анестезија и реанимација на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје е избрана во мај 2008 година, а за асистент во март 2011 година. Вклучена е во клинички вежби за студенти по општа медицина, предавања на специјализанти по анестезија со интензивно лекување, едукатор е и коментор на специјализанти по анестезиологија со интензивно лекување.

3. Научноистражувачка активност

Во учебната 2004/2005 година се запишала на постдипломски студии при Медицинскиот факултет во Скопје. Во јуни 2012 година го одбрала магистерскиот труд со наслов „Компаративна евалуација на прометот на натриум кај неврохируршки болни“ со просечна оценка 10 и се стекнала со академскиот назив магистер на медицински науки. Во учебната 2012/2013 запишала докторски студии при Медицинскиот факултет во Скопје. На 2.11.2017 го одбрала својот докторски труд под наслов: „Евалуација на електролитниот, ацидо-базниот и коагулациониот статус при трансуретрална ресекција на простата“ и се стекнала со научен назив доктор на медицински науки-клиничка медицина.

Своето научноистражувачко работење го изнесува во бројни научноистражувачки и стручни трудови публикувани во научно - стручни списанија и зборници на трудови.

4. Стручно-апликативна дејност

За сето време на својата работа на КАРИЛ, активно учествува во секојдневната анестезиолошка дејност и реанимација на критични болни. Учесник е на конгреси и симпозиуми, со усна презентација на сопствени трудови и постерски презентации.

5. Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Александра Пановска Петрушева, за 2014, 2015, 2016 и 2017 година, доби позитивна оценка (просечна оценка 9,40) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

6. Оценка на наставните, научните и стручните остварувања на кандидатката.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО, СОРАБОТНИЧКО И НАСЛОВНО ЗВАЊЕ**

Кандидат Александра Пановска Петрушева

(име, татково име и презиме)

Институција: Катедра за анестезиологија со реанимација (ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ)
– Медицински факултет, УКИМ - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: анестезиологија со реанимација и здравствена нега

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	<u>Одржување вежби од прв циклус студии</u>			
	<u>А) Општа медицина:</u>			
	- анестезиологија со реанимација (2008/2009-2012/2013) 3x6 x 6г.=108	108	0.03	3.24
	- анестезија со реанимација (2013/2014-2017/8)3x6 x 4г.=72			
	<u>Б) Општа медицина</u>			
-Прва помош (2012-2017) (2 групи) 2x 7 x 2г	72	0.03	2.16	
<u>В) Медицински сестри и техничари</u>				
а. Здравствена нега (2012, 2103) 2x 15	28	0.03	0.84	
б. Ургентна медицина со анестезија(2012-2013) 2 x 6	30	0.03	0.9	

		12	0.03	0.36
		<u>вкупно 522</u>	<u> </u>	Вкупно 7.5
2	Одржување на вежби (клинички, или изработка на семинарски труд)	160	0.03	4.8
3.	<p>1. Консултации со студенти по медицина 2008-2018 (предиспитни вежби).</p> <p>2. Едукација на стажанти - студенти по медицина во VI година во траење од една недела (клиничка пракса). 5 дена по 8 ч/10 недели (2013-2018)</p> <p>3. Едукација на специјализанти по анестезија во траење од 5 години.</p> <p>4. Едукација на доктори - специјализанти по семејна медицина во траење од една недела (9 специјализанти).</p> <p>5. Турнус уролошка хирургија (2009-2016) 18 кандидати</p>	<p>550</p> <p>400</p> <p>20 дена x 6 часа x 5 г</p> <p>9 x 5 дена x 6 часа</p> <p>20 дена x 6 часа x 7 г</p>	<p>0.002</p> <p>0.03</p> <p>0.03</p> <p>0.08</p> <p>0.03</p>	<p>1.1</p> <p>12</p> <p>18</p> <p>21.6</p> <p>25.2</p>
	Вкупно			90.2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно стручно/ научно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	<p>1. Panovska Petruseva A, Kuzmanovska B, Kartalov A, Shosholcheva M, Temelkovska Stevanovska M, Zafirova-Ivanovska B, Petrova Chemerski N. Impact of duration of procedure of turp on changes in coagulation status. Physioacta. Vol. 11-No 1.2017:57-63</p>	60%	6 x 0.6	3.6
	<p>2. Aleksandra Panovska Petruseva, Biljana Kuzmanovska, Maja Mojsova, Andrijan Kartalov, Tatjana Spiroska, Mirjana Shosholcheva, Marina Temelkovska Stevanoska, Milka Zdravkovska, Sasho Dohchev, Oliver Stankov. Evaluation of changes in serum concentration of sodium in a transurethral resection of the prostate. Contributions, Sec. Med. Sci., XXXVI 1, 2015:117-127</p>	60%	6 x 0.6	3.6
	<p>3. Shosholcheva M, Kartalov A, Kuzmanovska B, Trojic T, Petrusheva A, Tolevska M. (Dilemmas on) noninvasive ventilation in acute respiratory failure. Physioacta 2016, Vol.9-No 3:57-67, UDC: 616.2-085.816.2</p>			
<p>4. B.Kuzmanovska, I. Kuzmanovski, A. Kartalov, T.Spiroska, M. Srceva Jovanovski, V.Durnev, A. Panovska Petruseva, A. Sivevski. Clinical outcome of patients with</p>				

	<p>neuromuscular deacease and acute respiratory failure treated with mechanical ventilation- four years experience. Epilepsy and Neurology, Year 14/15-1, Number 45/46:25-27</p>	60%	6 X 0.6	3.6
	<p>5. Kartalov A, Kuzmanovska B, Spirovska T, Panovska Petruseva A, Tolevska M, Durnev V, Kuzmanovski I, Jota G, Sivevski A, Zdravkovska M. The effect of transfersus abdominis plane block as a supplement of general anesthesia on postoperative analgesia in adult patient undergoing inquinal hernia repair. Epilepsy and Neurology,Year 14/15-1, Number 45/46:28-33</p>	60%	6 X 0.6	3.6
	<p>6. Adrijan Kartalov, Nikola Jankulovski, Biljana Kuzmanovska, Milka Zdravkovska, Mirjana Shosholcheva, Tatjana Spirovska, Aleksandra Panovska Petruseva, Marija Tolevska, Marija Srceva, Vesna Durnev, Gjorgji Jota, Redzep Selmani, Atanas Sivevski. Effect of adding dexamethasone as a ropivacaine adjuvant in ultrasound-guided transverses abdominis plane block for inguinal hernia repair. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVI 3, 2015:1-7</p>	60%	6 X 0.6	3.6
	<p>7. Temelkovska-Stevanovska M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Panovska Petrusheva A. A comparing the treatment of pain with continuous epidural analgesia versus systemic analgesia in patients with hip fracture. Medicus 2015, Vol.20 (2) : 208-214</p>	60%	6 x 0.6	3.6
	<p>8. Temelkovska M, Panovska-Petrusheva A, Gavriovska A. The impact of continuous epidural analgesia and continuous femoral nerve block on postoperative cardiac complications in elderly patients with hip fracture. Physioacta Vol.9 no.1, 2015</p>	60%	6 x 0.6	3.6

	ВКУПНО 8 x 3.6 = 28.8	60%	6 X 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6

				28,8
2.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание</p> <p>1. Panovska Petrusheva A, Kuzmanovska B, Kartalov A, Temelkovska Stevanovska M, Durnev V, Petrova Chemerski N. Evaluation of the changes of acid-base status and the serum sodium concentration in transurethral resection of prostate. Macedonian Journal of Anaesthesia . No 1. April, 2017: 108-116</p> <p>2. А. Карталов, М.Шољакова, Б. Кузмановска, Д. Донеv, И. Стефановски,</p> <p>А. Пановска-Петрушева, В. Цамбазовска. Постдурална пункциона главоболка: Патогенеза, превенција и третман. Acta Orthopaedica et traumatologica Macedonica vol.6 no.1, 2009. ISSN 1409-8814.</p> <p>3. А.Карталов, Ј. Нојков, Б. Кузмановска, Љ. Донеv, В. Цамбазовска, И. Стефановски, А. Пановска Петрушева, В. Цветановски, М. Цветановска. Каудален блок изведен со бупивакаин трамадол и постоперативна контрола на болката при херниопластика во детска возраст.</p>	60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4

	<p>Acta Morphologica 2008; vol.5(2):7678</p> <p>4. Б. Кузмановска, З. Николова, И. Стефановски, А. Карталов, Љ. Донеv, А. Пановска-Петрушева. Хиперкапнија предизвикана од пневмоперитонеум со јаглероден двооксид при лапараскопски хируршки интервенции. Acta Morphologica 2008; vol.5(2):76-78</p> <p>5. И. Стефановски, М. Шољакова, Б. Кузмановска, А. Карталов, А. Пановска-Петрушева, Љ. Донеv. Предизвици во интензивна терапија на пациенти со трауматска повреда на мозок-извештај од мултицентрична студија. Acta Morphologica 2008; vol.6(1):66-69</p> <p>6. Б. Кузмановска, М. Шољакова, З. Николова, А. Карталов, И. Стефановски, Љ.Донеv, А. Пановска-Петрушева. Третман на хронична малигна болка со трансдермален фентанил. Acta Orthopaedica et traumatologica Macedonica vol.6 no.1, 2009. ISSN 1409-8814.</p> <p>7. А Пановска-Петрушева, З. Николова, М. Шољакова, А. Карталов, М. Темелковска, Љ. Донеv,</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>4 x 0.6</p> <p>4 x 0.6</p> <p>4 x 0.6</p>	<p>2.4</p> <p>2.4</p> <p>2.4</p>
--	--	----------------------------------	--	---

3.	<p>Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна</p> <p>1. S. Stavridis, O. Stankov, S. Dohchev, S. Saidi, V. Stankov, M. Mojsova, A. Panovska-Petrusheva, M. Sreva, S. Komina, V. Janevska, G. Evaluation of a panel use of prognostic markers for treatment planning in prostate cancer patients. Abstract book, Simpozium “Novini vo urologijata 2016” so megunarodno uchestvo 2016</p> <p>2. A. Panovska-Petrusheva, B.Kuzmanovska, M.Mojsova, A.Kartalov, N.Pavlova. Evaluation of changes in serum concentration of sodium and potassium during transurethral resection of the prostate. Abstract book, 5th Congress of Macedonian Anesthesiologists October 2-5,2014 Skopje, R.Macedonia</p> <p>3. Panovska-Petrusheva A, Kuzmanovska B, Kartalov A, Shosholcheva M, Temelkovska Stevanovska M, Mojsova-Mijovska M, Bushinoska J, Petrova Chemerski N. Evaluation of the coagulation status in transurethral resection of prostate. Abstract book, 2nd Congress of Macedonian Association of Urology April 07-09 2017 Skopje, Macedonia</p> <p>4. Panovska-Petrusheva A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Temelkovska-Stevanovska M, Mojsova-Mijovska M, Tolevska M, Petrova Chemerski N. Evaluation of the changes of acid-base status and the serum sodium concentration in transurethral resection of prostate. Abstract book, 2nd Congress of</p>	60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

	<p>Macedonian Association of Urology April 07-09 2017 Skopje, Macedonia</p> <p>5. Bushinoska J, Kartalov A, Kuzmanovska B, Petrusheva A, Toleska M, Temenugova I, Dimitrovski A, Kostov M, Micunovic M. Superior sagittal sinus thrombosis, possible devastating complication of traumatic head injury. Abstract book, 3rd Balkan States Anesthesia Days , Orthopedic anesthesia and intensive care May 18-21 2016 Skopje,Macedonia</p> <p>6. Panovska-Petrusheva A, Jakimovski A, Mojsova Mijovska M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Spirovaska T, Petrova Chemerski N. The use of tranexemic acid in patients with traumatic bleeding-literature review. Abstract book, 3rd Balkan States Anesthesia Days , Orthopedic anesthesia and intensive care May 18-21 2016 Skopje, Macedonia</p> <p>7. Toleska M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Jankuloski N, Shosholcheva M, Bushinoska J, Dimitrovski A, Petrusheva A, Spirovaska T, Antovic S. Ultrasound-guided transversus abdominis plane (TAP) block as a part of multimodal analgesia for open unilateral inguinal hernia repair. Abstract book. 3rd Balkan States Anesthesia Days , Orthopedic anesthesia and intensive care May 18-21 2016 Skopje,Macedonia</p> <p>8. М. Мојсова, А. Арсова, М. Темелковска, А. Гавриловска, А. Пановска-Петрушева, М. Срцева. Епидурално аплициран кортикостероид во третман на болка кај пациенти со лумбален пролапс на диск.</p> <p>Зборник на апстракти, 5th congress of Macedonian anesthesiologists. 2014</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	---	----------------------------------	--	---

<p>9. М. Мојсова, А. Арсова, М. Темелковска, А. Пановска-Петрушева, А. Гавриловска, С. Ставридис, М. Срцева. Тотална интравенска анестезија со епидурален катетер при бубрежна трансплатација од сроден донор Зборник на апстракти. 5th congress of Macedonian anesthesiologists. 2014</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>10. А. Panovska-Petrusheva, М. Mojsova-Mijovska, S. Stavridis, O. Ivanovski, B. Shabani., N.Pavlova, N. Petrova-Chemerski. Anaesthetic conciderations for laparoscopic radical prostatectomy. Book of Abstracts:27 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>11. Donev Lj, Mojsova-Mijovska A, Petrusheva-Panovski A, Peltekovski A, Klisheska I, Jovanovska M. Advantages of fentanyl + bupivacaine spinal anaesthesia over bupivacanie in endoscopic urological surgeries. Book of Abstracts:32, 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p>			
<p>12. М. Мојсова-Мижовска, М. Срцева-Јовановски, А. Гавриловска-Брзанова, М. Темелковска-Стевановска, С. Ставридис, V. Durnev, А. Petrusheva, G. Spasovski. Postoperative serum creatinin level in two different hydration regimes in living donor kidney transplantation. Book of Abstracts: 49, 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>13. А. Panovska-Petrusheva, М. Mojsova-Mijovska, S. Dohcev, S. Stavridis,</p>			

<p>M. Temelkovska Stevanovska, N. Pavlova, N. Petrova-Chemerski. Pheochromocytoma surgery: current approaches in anesthetic management. Book of Abstracts: 52, 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p> <p>14. M. Mojsova-Mijovska, M.Srceva-Jovanovski, A. Gavrilovska-Brzanova, A. Petrusheva, M. Temelkovska-Stevanovska, S. Stavridis. Ultra-short anesthetic agents for kidney transplantation. Our experience. Book of Abstracts:53, 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>15. S. Stavridis, S. Saidi, J. Janculev, A. Trifunovski, V. Stankov, M. Mojsova-Mijovska, A. Panovska-Petrusheva, M. Srceva-Jovanovski. Use of resorbable extracellular matrix material in the treatment of cystocoele in postmenopausal woman. Book of Abstracts:55, 2-nd Congress of Macedonian Association of urology, 07-09 April, 2017, Skopje</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>16. A. Panovska-Petrusheva, A. Kartalov, M. Temelkovska, Lj. Donev, M. Pavlovska Srceva. Caudal Anesthesia in children, effect of volume versus concentration of bupivacaine on blacking spermatic cord during traction in orhidopexy. Book of Abstracts:100, III Congress of Macedonian Anesthesiologists with international participation, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>17. M.P.Srceva, Z Todorova-Nikolova, M. Sholjakova, I. Stefanovski, G.Taleska, M. Petrovska, A. Petrusheva, M.Mojsova, M. Marchevska, S. Achkovska. Presenting goldman cardiac risk index, AHA guidelines, detsky calculations as predictors and indicators of planning the postoperative care in patients with cardiac</p>			

<p>diseases and going non cardiac surgery. Book of Abstracts: III Congress of Macedonian Anesthesiologists with international participation, 2005</p> <p>18. M. Srceva, M. Sholjakova, D. Pendovska, I. Stefanovski, A. Petrusheva. Comparison of use of continuous insulin infusion to intermittent application of insulin. Book of Abstracts:137, III Congress of Macedonian Anesthesiologists with international participation, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>19. A Kartalov, Lj. Donev, M. Marcevska, M. Lovac, M. Petrovska, M. Temelkovska, A. Petrusheva. Comparison of sevofluoran and halothan in pediatric patient undergoing unilateral hernioplastica. Book of Abstracts:114, III Congress of Macedonian Anesthesiologists with international participation, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>20. M. Срцева, З. Тодорова-Николова, М. Шољакова, И. Стефановски, Г. Талеска, М. Петровска, А. Петрушева, М. Мојсова, М. Марчевска. Квантифицирање на ризикот на периперативните кардиолошки настани кај пациенти со кардиолошки болести кои се оперираат со помош на goldman cardiac risk index. Зборник на трудови: 65, III конгрес на анестезиолозите на Македонија со меѓународно улество, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>21. Р. Домазетов, Љ. Донеv, А. Карталов, А. Пановска-Петрушева, М. Петровска, М. Темелковска, М. Марчевска. Споредба на диференцијалната блокада при спинална анестезија со изобарен наспроти хипербарен 2% лидокаин. Зборник на трудови: 49, III конгрес на анестезиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2005</p>			

	<p>22. А.Карталов, Е. Поповска, Љ. Донеv, М. Марческа, М. Ловач, М. Петровска, А.Петрушева, М. Темелковска. Наши искуства при користење на севофлуранот во педијатриска анестезија. Зборник на трудови, III конгрес на анестезиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>23. М.Темелковска, М. Петровска, А. Карталов, Љ. Донеv, А. Петрушева, Р. Домазетов. Влијание на интрамускулно аплицираниот етилефрин во превенција на хипотензија индуцирана од спинална анестезија кај постари пациенти. Зборник на трудови: 34, III конгрес на анестезиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2005</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>24. V. Mircevski, L.J. Agai, R. Domozetov, A. Petrusheva, Lj. Donev. Our Experience with MR Cisternography and the Tr treatment of Spontaneous CSF Fistulae in the Anterior Cranial Fossa. European skull base society congress, May 2007</p>			
	<p>Вкупно: 24 x 0.6 = 14.4</p>	60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
				вкупно = 14,4
4.	<p>Труд со оригинални научни резултати објавен во научно-популарно списание 10,</p> <p>1. А. Карталов, Ј. Нојков, Л. Донеv, Б. Кузмановска А. Петрушева и сор.</p> <p>Компарација на ремифентанил-пропофолската анестезија со со блокада на сцијатниот феморален нерв кај пациенти кај кои се <i>изведува артероскопија</i>. Фармацефски информатор 2008 број 16</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	Вкупно			

				60,6
--	--	--	--	-------------

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Школи и работилници			
	- Учесник			
	1. Школа по анестезиологија- курс 1 Инхалациска анестезија, 14-16 март 2008	1	1	1
	2. Школа по анестезиологија- курс 2 Инхалациска анестезија, 22 мај 2009			
	3. Серија на континуирана едукација по анестезиологија: 1-6 циклус (2002-2010)	1	1	1
	4. Low flow anesthesia со д-р Paul Zilberman, 21.12.2012			
		6	6	6
	Вкупно			
		1	1	1
				Вкупно
				9
2.	Експертски активности			

	1. Едукација и подготовка на специјалисти од Клиниката за Инфективни болести и Фебрилни состојби во траење од 3 месеци за отварање на единици за интензивно лекување каде активно се применува интензивна респираторна терапија	1	1	1
	2. Едукација и подготовка на специјалисти од Клиниката за Неврологија во траење од 3 месеци за отварање на единици за интензивно лекување каде активно се применува интензивна респираторна терапија.	1	1	1
	Вкупно 2 x1 =2			
				Вкупно
				2
	Вкупно			9+2 =
				11

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. Број	Назив на активност:			Поени
1.	- Прва во државата воведена стручна метода			
	1. Следење на електролитниот, ацидобазниот и коагулациониот статус при ТУРП	1	4	4

	-Прва во институцијата воведена метода 1. Примена на седален блок при ТУРП 2. Примена на епидурална анестезија при лапароскопска радикална простатектомија	1 1	2 2	2 2
2.	Раководител на внатрешна организациска единица Раководител на оддел на Универзитетска клиника	1	1	1
3	Предавање на институции од јавен интерес, културно - информативни центри 1. Предавања на лекари од итната медицинска помош (Министерство за здравство)	1	1	1
	Вкупно			10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	90,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	60,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11 +
со дејности од поширок интерес	10
Вкупно	171,8

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирјана Шошолчева, претседател с.р.

2. Проф. д-р Билјана Кузмановска, член с.р.

3. Проф. д-р Андријан Карталов, член с.р.

Асистент докторанд д-р Марија Јовановски Срцева

1. Биографски податоци

Асистент докторанд д-р Марија Јовановски Срцева е родена 1976 година во Скопје, каде што го завршила средното училиште во гимназијата „Никола Карев“. Матурирала во 1994 година во средното училиште “Community Colledge” во Единбург, Шкотска. Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје го завршила во 2000 година со просечен среден успех 8,7. Специјализацијата по анестезиологија со интензивно лекување успешно ја завршила во 2008 година на Клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување (КАРИЛ), Скопје. Во 2000 та година се вработува на Институтот за срцеви заболувања во Скопје, од каде што во 2003 год. се префрлила со работни обврски на КАРИЛ во Скопје. Во моментот е раководител на единицата за постанестезиолошки третман кај пациентите на пластична и реконструктивна хирургија. Во текот на својот работен стаж воведува современи методи и техники во анестезиолошкиот пристап кај хируршките болни како: невромониторинг на n.rectus laringeus при тиреидектомија и минимално инвазивна анестезија (МИА) во пластичната хирургија. Активно се служи со англискиот и италијанскиот јазик.

2. Наставно-научна дејност

Првпат е избрана за помлад асистент на Катедрата за анестезиологија со реанимација во 2008 година, во 2010 година е избрана за асистент, а во 2015 година за асистент докторанд. Асистент докторанд д-р Марија Јовановски-Срцева учествува во наставно-образовната дејност на I и II циклус студии на студиската програма при Медицинскиот факултет во Скопје. Коментор и едукатор е на специјализанти на Катедрата за анестезија со реанимација.

3. Научноистражувачка активност

Магистерската теза со наслов „Анализа на хемодинамскиот одговор при интравенски вовед во анестезија кај пациенти кои предоперативно се на терапија со

инхибитори на ренин ангиотензин системот" ја одбранила во јуни 2013 година (со просечен успех од 9,88), а докторската дисертација на тема: „Варијации на инсулинемија и гликемија кај хируршки пациенти кои предоперативно примаат инфузии со аминокиселини" ја одбранила во јули 2016 при Медицинскиот факултет во Скопје. Во 2017 година добила степендија од Универзитетот во Јужен Велс (Лондон, В. Британија) и се запишала на двегодишни постдокторски студии. Автор е и коавтор на повеќе од 60 научни трудови од областа анестезија со реанимација и интензивно лекување, објавени во списанија со меѓународни уредувачки одбор и зборници од научни собири. Автор е на стручна монографија, објавена во странство и автор и коавтор во повеќе од 100 апстракти, објавени на зборници од конгреси со меѓународно и домашно учество. Има одржано предавања на интернационални стручни состаноци, како и секциски предавања. Учествува во повеќе меѓународни проекти, како и во подготовка на национални документи. Била раководител на неколку работилници и е коавтор на позитивно рецензиран универзитетски учебник.

4. Стручно-апликативна дејност

Асистент докторанд д-р Марија Јовановски Срцева посетувала неколку стручни едукации од областа на анестезијата и пошироки области. Добила стипендија од Европското здружение на анестезиолози (ЕСА) за учество во курсот "Teach the teachers" во Белград и Крит, во траење две недели. Во период од 3 месеци во текот на 2001 година посетувала постдипломски курс од „Кардиоваскуларни заболувања и анестезија за кардиоваскуларна хирургија" во Националниот кардиоваскуларен центар во Осака, Јапонија. Во 2003 год. добила степендија од ИАЕА (International Atomic Energy Agency) за стручно усовршување во областа на радијацииска заштита и безбедност од радијацииски извори во Атина, Грција. Во 2010 год. стручно престојувала еден месец во Белград, Србија на Клиниката за неврохирургија и Универзитетската детска клиника. Како степендист на Transplant Coordinator Scholarship Program-от, во 2012 година посетувала обука од полето на експлантациско-трансплантациската медицина со посебен осврт кон едукација на експерти во склоп на Регионалниот здравствен центар за развој на програма за донација и трансплантација на органи во Клиничкиот болнички центар "Сестре милосрднице" во Загреб. Во 2015 година посетувала едукација за болнички координатор во склоп на Donation and Transplantation Institute Center.

Член е на Здружението на лекарите по анестезија, реанимација и интензивно лекување (ЗЛАРИЛ), Македонската интернетничка асоцијација, Здружението на критично болни пациенти и е член на Комисијата за едукација при Националната фондација за трансплантација. Од мај 2010 година учествува во проектот IATC (International Anesthesia Teaching Center) и е консултант во Центарот за Даунов синдром на Р. Македонија.

Учествувала во техничката подготовка на Зборникот на трудови на 5. Конгрес на македонските анестезиолози (2014), била член на научниот одбор на I македонска конференција за алтернативи на трансфузија кај критично болни пациенти (2012), член на организицискиот одбор на 3. Конгрес на македонските анестезиолози со меѓународно учество (2006), на 1. Регионална средба на млади анестезиолози во 2003 година и на АРУД (2016), како и помошник уредник на македонското анестезиолошкото списание (МЈА).

Активен рецензент е на издавачки куќи кои издаваат списанија од областа на анестезијата, како и на неколку домашни списанија.

Активно учествувала како предавач и со стручни активности во континуираната постдипломска настава на специјалисти и специјализанти во склоп на постдипломскиот курс по анестезија (ЦЕЕА) под покровителство на ЕСА. Учесник е на многу конгреси, работилници и семинари како предавач и учесник, како во земјата така и во странство.

5. Оценка од самоевалуација

Асистент докторанд д-р Марија Јовановски Срцева, во периодот 2013-2017, според евалуацијата, одржувала вежби по предметите: Анестезиологија со реанимација (за општа медицина), Здравствена нега (медицински сестри и техничари), Ургентна медицина со анестезија и реанимација (медицински сестри и техничари) и Прва медицинска помош и добила просечна оценка 9,27.

6. Оценка на наставните, научните и стручните остварувања на кандидатката

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО, СОРАБОТНИЧКО И НАСЛОВНО ЗВАЊЕ

Кандидат Марија Илија Јовановски-Срцева

(име, татково име и презиме)

Институција: Катедра по анестезиологија со реанимација (ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ) – Медицински факултет, УКИМ - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: анестезиологија со реанимација и здравствена нега

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	<u>Одржување вежби од прв циклус студии</u>			
	<u>А) Општа медицина:</u>			
	- анестезиологија со реанимација (2008/2009-2012/2013) 3x6 x 6г.=108			
	- анестезија со реанимација (2013/2014-2017/8)3x6 x 4г.=72	108	0.03	3.24
	<u>Б) Општа медицина</u>			
	-Прва помош (2012-2017) (2 групи) 2x 7 x 2г	72	0.03	2.16
В) Медицински сестри и техничари				
	а. Здравствена нега (2012, 2103) 2x 15	28	0.03	0.84
	б. Ургентна медицина со анестезија(2012-2013) 2 x 6	30	0.03	0.9
		12	0.03	0.36
	<u>вкупно 522</u>			<u>Вкупно</u> 7.5
2.	<u>Одржување настава од вторциклус студии</u>			
	а. Специјализанти - предавања	15	0.05	0.75
3.	Консултации со студенти (2008/9-2013)	280	0.002	0.56
	Консултации со студенти (2013/9-2015)	250	0.002	0.5

4.	Едукатор на здравствена едукација -Доедукација по семејна медицина 9 специјализанти (2013-2017)	9 x 5 дена x 6 часа	0.08	21.6
5.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика -Турнус пластична и реконструктивна анестезија (2008/2013г), 11 кандидати -Турнус тораковаскуларна хирургија(2014-2016), 18 кандидати	20 дена x 6 часа x 5 г 20 дена x 6 часа x 2 г	0.03 0.03	18 7.2
6	Настава во школи и работилници - учесник	18	1	18
6.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник -коавтор, “Учебник по анестезиологија со реанимација”, Медицински факултет- Скопје, 2013 год.Автор: Марија Шољакова	1	6	6
7.	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум (коавтор) Прирачник за континуирана медицинска едукација- Исхрана на критичен болен пациент во единицата за интензивно лекување,Медицински факултет:Катедра за анестезија, 2012	1	3	3

8.	Уредник на зборник на текстови од одреден предмет 1 Macedonian Journal of Anesthesia, Skopje 2016 2. Зборник на трудови за 5. Конгрес на анестезиолози, 2-5 октомври Скопје	2	1	2
	Вкупно			87,11

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Монографија објавена во странство Insulin resistance, glycemia and cortisol levels in sutgical patients. LAP LAMBERT, Omniscryptum GmbH&co.KG, Germany, 978-3-330-05297-0.	1	12	12
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно стручно- научно списание со меѓународен уредувачки одбор 1. Srceva M, Dzoleva R, Dzikovski I, Kondov B, Spirovski Z, Vela I, Chepreganova - Changovska T, Kuzmanovski I, Tanovska N, Cholancevski R, Jankulovski N, Mircevska E, Kondov G, Mirvecki V. Thymectomy for myasthenia gravis and anesthetic implications - a retrospective study.Epilepsy and	60%	6 x 0.6	3.6

	<p>Neurology, Year 15/16, Number 47/48:28 – 34</p> <p>2. Jovanovski-Srceva M,Todorov R, Mojsova M, Kuzmanovska B, Arsova A, Sholjakova M. Changes of haemodynamic parameters during anesthesia induction in hypertensive patients treated with angiotensin converting enzym (ACE) inhibitors. Journal of Macedonian Association of Physiologist and Antropologist, 2013., vol 7(2) issn 1857-5587 Physioacta 53-61.</p> <p>3. M. Jovanovski - Srceva, B. Kuzmanovska, M. Mojsova, A. Kartalov, M. Shosholcheva, M. Temelkovska - Stevanoska, A. Gavrilovska, S. Stavridis, Z. Spirovski, B. Kondov, A. Kokareva, R. Todorov, T. Spirovska. Insulin resistance, glycemia and cortisol levels in surgical patients who had preoperative caloric load with amino acids. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVI 3, 2015: 61 – 70</p> <p>4. Јовановски Срцева М., Мојсова М., Ставридис С., Карталов А. Effects of preoperatively given amino acid infusion on blood glucose levels in surgical patients. Journal of Macedonian association of physiologist and antropologist,2012., vol 9(1) ISSN1857-5587 Physioacta,201;131-143.</p> <p>5. Dzoleva-Tolevska R, Poposka A, Georgieva D, Samardziski M, Bozinovski Z, Nanceva J, Georgiev A, Gjoshev S, Jovanovski-Srceva M. Meniscal tears. Research in Physical Education, Sport and Health, 2016, Vol 5(1): 117-120.</p> <p>6. M.Soljakova, M.Jovanovski-Srceva. Nonspecific S-T segment variations during intravenous induction in anesthesia in</p>	60%	6 x 0.6	3.6
	<p>4. Јовановски Срцева М., Мојсова М., Ставридис С., Карталов А. Effects of preoperatively given amino acid infusion on blood glucose levels in surgical patients. Journal of Macedonian association of physiologist and antropologist,2012., vol 9(1) ISSN1857-5587 Physioacta,201;131-143.</p>	60%	6 X 0.6	3.6

hypertensive patients. J Anesth Crit Care open Access 2017,8(1):00293	60%	6 X 0.6	3.6
<p>7. Kokareva A. Jovanovski- Srceva M., N. Tolevska et al. Myastenia Gravis patient presented for thyroid surgery –what could go wrong?. Acta orthopaedica et traumatologica Macedonia, No 8, December 2016:</p> <p>8. Sazdov D, Jovanovski-Srceva M, Nikolova Todorova Z. Comparative analysis of ultrasound guided central venous catheterization compared to blind cateterisation. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVIII2, 2017: 107 – 114</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>9. M. Temelkovska-Stevanovska, V. Durnev, M. Jovanovski-Srceva, M. Mojsova-Mijovska, S. Trpeski. Continuous femoral nerve block versus fascia iliaca compartment block as postoperative analgesia in patients with hip fracture; Contributions , XXXV 2, 2014:85-93</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>10. Adrijan Kartalov, Nikola Jankulovski, Biljana Kuzm anovska , Milka Zdravkovska, Mirjana Shosholcheva, Tatjana Spirovska, Aleksandra Panovska Petrusseva, Marija Tolevska, Marija Srceva, Vesna Durnev, Gjorgji Jota, Redzep Selmani, Atanas Sivevski. Effect of adding dexamethasone as a ropivacaine adjuvant in ult rasound - guided transverses abdominis plane block for inguinal hernia repair. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVI 3, 2015:35-41</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>11. Tatjana Chepreganova-Changovska, Dragana Petrovska-Cvetkovska, Marija Srceva-Jovanovski, Venko Filipce; Symptomatic epileptogenic lesions;PRILOZI, XXXV 2, 2014 MANU,CONTRIBUTIONS. Sec. Med. Sci., XXXV, 2 2014,45-5</p>	80%	6 x 0.8	4.8

<p>12. Kondov G, Spirovski Z, Topuzovska Kondova I, Colancevski R, Srceva M, Kondov B Dzikovski I Tilevska-Dimitrovska N, Marinkovic S. Surgical treatment of pleular empyema –our results. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVIII 2, 2017:99-105</p>			
<p>13. Kondov G, Kondov B, Jovanovski Srceva M, Damjanovski G, ferati I Karapetrov I tanevska N, Kokareva A. Giant Mediastinal Thymic Cyst. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVIII 2, 2017:139-145</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>14. Kondov B, Isijamovska R, Milenkovic Z, petrusheva G, Jovanovski –Srceva M, Bogdanova M, Kondov G. Impact of Size of the Tumor, Persistance of Estrogen Receptors, progesterone receptors, HER2 Neu receptors and KI67 Values of positivity of axilr lymph nodes in patients with early brest cancer with clinically negative axillary examination. Open Access Maced J Med Sci.http//doi:10.3889/oamjms2017.213</p>			
<p>15. Mircevski V, Zogovska E, Chaparovski A, Filipce V, Agai Lj, Shuntov B, Mircevski MM, Jovanovski Srceva M. Carpenter syndrome-case report and treatment. Mak Med Pregled 2016;70(2):100-104</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>16. Todorov R, Srceva M, Sazdov D, Agushi A, Rajkovska A. Therapy of arterial hypertension: comperativ study: use of antihypertensive drugs. Journal of Macedonian Association of Physiologist and Antropologist,2012., vol 6(2), Physioacta 35-40.</p>			
<p>17. Mircevski V, Zogovska E, Chaparovski A, Kostov M, Micunovic M, Bushinovska J, Jovanovski Srceva M, Mircevski M, Chuntov B. Dandy walker and extreme macrocephaly caused by enourmous</p>	60%	6 X 0.6	3.6

<p>occipital encephalocele. Mak Med Pregled 2016;70(3):164-168</p> <p>18. Sazdov D, Jovanovski-Srceva M, Nikolova Todorova Z. Landmark versus ultrasound –guided subclavian central venous catheterization with a combined short and long axis approach in an intensive care setting. Mak Med Pregled 2017;71(1):44-49</p> <p>19. Kondov B. Gramatnikovski N, Tomevski D, Kokareva A, Josifov A, Srceva M, Simeonaova A, Ristovska V, Kondov G. Intraoperative use of continuous neuromonitoring with NIRS (Near Infrared Spectroscopy) during carotid endarterectomy in awakened patients treated in cervicalplexus block: early results. Mak Med Pregled 2015;69(3):131-136</p> <p>20. Temelkovska-Stevanovska M, Trajkovska T, Mojsova M, Jovanovski Srceva M. Perioperative morbidity in elderly patients with epidural versus systemic analgesia for hip fracture surgery. Mak Med Pregled 2014;68(1):102-111.</p> <p>21. Biljana Kuzmanovska, Marija Donevska Tolevska, Andrijan Kartalov, Marija Jovanovski - Srceva, Mirjana Shosholcheva, Nikola Jankulovski. Single dose of magnesium sulfate as an adjuvant to general anesthesia improves pain control, discomfort and quality of sleep postoperatively. MMP 2016; 70 (3) : 149 – 152</p> <p>22. Stavridis S., Georgiev V., Penev M, Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Ivanovski O., Janculev J., Mojsova M., Srceva M., Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement:</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>6 X 0.6</p> <p>6 X 0.6</p> <p>6 X 0.6</p>	<p>3.6</p> <p>3.6</p> <p>3.6</p>
--	----------------------------------	--	---

Surgical techniques and follow up. Mak Med Pregled. 2012;66(1):51-57	60%	6 X 0.6	3.6
23. Ghepreganova-Cangovska T, Kuzmanovski I, Boshkovski B, petrovska-cvetkovska D, Jovanovski Srceva M , Lazarevska M, Isijanovski V, Stojcev S. Epilepsy and Neurology, Year 15/16, Number 47/48:61– 67	60%	6 X 0.6	3.6
24. Mojsova Mijovska M, Jovanovski Srceva M , Temelkovska –Stefanovska M, Panovska A, Gavrilovska A. The impact of intraoperative targeting of the central venous pressure on the onset of diuresis in living donor kidney transplantation. Acta morphol.2016;13(1):19-24.	60%	6 X 0.6	3.6
25. Gavrilovska Brzanov A, Shosolceva M, Todorova Z, Taleska G, Mojsova M, Jovanovski-Srceva M , Dzambazovska V, Brzanov N. evaluacija na efektot na pokaceniot intraabdominalen pritisok na visceralnata perfuzija Medicus .2013 ;18(2):39-46.	60%	6 X 0.6	3.6
26. Arsova A, Nikolova Todorova Z, Arsovski O, Jovanovski Srceva M . Structure of critically ill patients in intensive care unit in CARIL: Analysis for year 2011. Medicus 2012, Vol. 17 (2): 20-23	60%	6 X 0.6	3.6
27. Биљана Кузмановска, Андријан Карталов, Марија Срцева . Корелација помеѓу варијациите на средниот крвен притисок, срцевата фреквенција, оксигенацијата на крвта и оксигенацијата на мозокот во тек на лапароскопија; Medicus SSN 1409-6366 UDC 61 Vol · XVII (1) · Qershov 2012:180-186	80%	6 X 0.8	4.8
28. Aleksandra Gavrilovska - Brzanov, Biljana Kuzmanovska, Andrijan Kartalov, Ljpcó Donev, Albert Leshi, Marija Jovanovski - Srceva , Tatjana Spirovská,			

	<p>Nikola Brzanov, Risto Simeonov. Evaluation of Anesthesia profile in Pediatric patients after inguinal hernia repair with caudal block or local wound infiltration. OA Maced J Med Sci.2016:89-93.</p> <p>29. Gavrilovska-Brzanov A, Nikolova Z, Jankulovski N, Sosolceva M, Taleska G, Mojsova-Mijovska M, Jovanovski-Srceva M, Angusev D, Sazdov D, Brzanov, Evaluation of the Effects of Elevated Intra-Abdominal Pressure on the Respiratory Mechanics in Mechanically Ventilated Patients: Macedonian Journal of Medical Sciences. 2013 Sep 1 ; 6(3):261-265. 5</p> <p>30. A. Gavrilovska - Brzanov, M. Shosholcheva, B. Kuzmanovska, A. Kartalov, M. Mojsova - Mijovska, M. Jovanovski - Srceva, G. Taleska, N. Brzanov, R. Simeonov, M. Slaninka Miceska. The Influence of smoking on the variations in carboxyhemoglobin and methemoglobin during urologic surgery. Med Arch.2017 Jun; 71 (3) : 178 – 182</p> <p>31. Kondov B, Milenkovic Z, Spirovski Z, popgorceva D, Stojanovska s, Petrusheva G, Jovanovski Lj, Jovanovski-Srceva M, Kondov G. Aplication of “sentinel lymph node detection” in axila in patients surgicaly treated for early breast cancer. Journal of Macedonian Association of Physiologist and Antropologist,2016., vol 10(2), Physioacta 53-63.</p> <p>32. B.Kuzmanovska,I Kuzmanovski, A.Kartalov, T.Spirovska, M.Srceva Jovanovski, V.Durnev, A. Panovska Petrusheva, A.Sivevski. Clinical outcome of patients with neuromuscular desease and acute respiratory failure treated with mechanical ventilation-four year</p>	60%	6 X 0.6	3.6
		60%	6 X 0.6	3.6
		60%	6 X 0.6	3.6

<p>expiरणce.Epilepsy and Neurology, Year 14/15-Number 45/46:25-27</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>33. Tororov R, Manova M, Leshi A, Srceva M, Sazdov D. Evaluation of position of family physicans on chronic therapy dispensation: a comparation between hypertension and epilepsy.; Epilepsy, num 39/40 June 2011 32-36(9-13)</p>			
<p>34. Шољакова М.Николова Тодорова З, Чапароски А, Јовковски С,Филипче В, Шуплиновски З, Дурнев В, Јовановски-Срцева М, Тодоров Р.Наши искуства со употреба на инфузија амитадин сулфат кај невротрауматизирани болни; Епилепсија, 2011; 41/42, 26-31</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>35. Gavrilovska Brzanov A, Mojsova M, Kokareva A, Srceva M, Durnev V, Slavevski D, Brzanov N. Does intra-abdominal pressure measurement increase the risk of urinary trackt infections in critically ill patients. Acta Morrphol.2016; 13(2):35-39</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>36. Mojsova Mijovska M, Jovanovski-Srceva M, Temelkovska Stefanovksa M, Petrusheva A, Gavrilovska A, Stavridis S, Spasovski G. Corelation between CVP and MAP and inluenc on onset of diuresis in different hydration regiments in living donor kidney transplantation. MMP 2015: 69(3):149-154.</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>37. Gavrilovska Brzanov A, Tasevski Lj, Taleska G, Mojsova M, Jovanovski-Srceva M, Angjushev D. Awarness during anesthesia in patient with beta blocker therapy- case report. MMP 2013;67(1);56-58.</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>38. Peneva M, Zogovska E, Dohcev S, Stavridis S, Josifov A, Jovanovski-Srceva M, Damevski A, Spasovska J, Spasovski G. Successful kidney</p>			

	<p>transplantation in patient with perioperative renal transplant complication. Contributions , XXXVII 2-3, 2016:122-125.</p> <p>39. Mojsova Mijovka M, Gavrilovska A, Jovanovski –Srceva M, Temelkovska M, Stavridis S, Spasovski G. The influence of targeting Central Venous Pressure (CVP) on early graft function after living donor kidney transplantation. J Anesth surg,2017;4(2):1-4</p>	60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
	<p>Вкупно 36 x 3.6 = 129.6</p>			
	<p>2 x 4.8 = 9.6</p>			
	<p>1 x 4.165 = 4.165</p>			
		60%	6 x 0.6	3.6

		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6

		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6

		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6 + i.f. 0.565	4.165

				Вкупно = 143,4
3.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание</p> <p>1. Marija Jovanovski-Srceva, R.Dzoleva Tolevska, B.Kuzmanovska, A. Kartalov, Z.Spirovski, M.Shosholcheva, V.Dzambazovska, T.Pirovska, V.Mircevski, Risto.Colancevski. Polytrauma and thoracic trauma admitions in the intensive care unit- retrospective evaluation. Acta orthopaedica et traumatologica Macedonia, No 8, December 2016:11-14</p> <p>2. Gavrilovska-Brzanov A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Mojsova M, Srceva M, Taleska G, Brzanov N, Stavridis S, Stankov O, Simeonov R, Durnev V, Slaninka Miceska M. Periooperative changes in carboxyhemoglobin and methemoglobin. Macedonian Journal of Anaesthesia . No 1. April, 2017 : 117-125</p> <p>3. Kondov B, Karapetrov I, Ferati I, Ognenovska B, Ivkovski Lj, Srceva M, Kokareva A, Milenkovikj Z, Crvenova S, Kondov G. PRESENCE OF THE SKIP METASTASIS IN THE AXILLARY PIT IN PATIENTS UNDERGOING SURGERY OF PRIMARY BREAST CARCINOMA WITH</p>	60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4

	<p>LYMPHADENECTOMY. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 2:55-63.</p> <p>4. Demjanski V, Jovanovski Srceva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Numovski F, Osmani B. Incidents during laparoscopy-hemodynamic destabilization-coincidence or fact? Macedonian Journal of Anaesthesia . No 1. April, 2017: 102-106</p> <p>5. Durnev V, Sholjakova M, Temelkovska-Stevanovska M, Jovanovski-Srceva M, Petrusheva Panovska A. NEAR INFRARED SPECTROSCOPY AS PROMISING NEUROMONITORING IN TRAUMATIC BRAIN INJURY – PILOT STUDY. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 1:95-101</p> <p>6. Mojsova-Mijovska M, Srceva-Jovanovski M, Gavrilovska-Brzanova A, Temelkovska-Stevanovska M, Stavridis S, Durnev V, Spasovski G. POSTOPERATIVE SERUM CREATININ LEVEL IN TWO DIFERENT HYDRATION REGIMES IN LIVING DONOR KYDNEY TRANSPLANATATION. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 1:79-86.</p> <p>7. Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Kokareva A, Shosholcheva M, Spirovski Z, Kondov G, Stavridis S, Gavrilovska A, Temelkovska M, Stevic M, Durnev V, Pavlova N, Soljakova M, Nanceva J, Nikola-Todorova Z, Jankulovski N. Myastenia gravis and general anesthesia. Macedonian Journal of Anaesthesia . No 1. April, 2017 : 44-52</p> <p>8. Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Ristovski S, Srceva M, Karadjova D, Tolevska M. Managing critical ill child with acute respiratory failure. Macedonian Journal of Anaesthesia . No 1. April, 2017: 23-31</p>	60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4

<p>9. Nikolova-Todorova Z, Boskurt S, Jovanovski-Srceva M, Ivanovska V</p> <p>EFFECTS OF PROPOFOL ON THE LEVEL OF POSTOPERATIVE BEHAVIORAL CHANGES IN CHILDREN WHO UNDERWENT CATARACT SURGERY. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 1:32-43</p>	60%	4 x 0.6	2.4
<p>10. Andonovska B, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Nikolova-Todorova Z, Andonovski A, Mishevska P, Popovski S, Trajkovska – Dzambazova V, Leshi A, Jovanovski- Srceva M.</p> <p>ADDUCTOR POLLICIS MUSCLE THICKNESS MEASUREMENT– A RELIABLE METHOD FOR NUTRITIONAL STATUS ASSESSMENT IN CRITICALLY ILL PATIENTS, Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 2:21-32</p>	60%	4 x 0.6	2.4
<p>11. Jovanovski-Srceva M. Ethics in Medicine. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 3:9-12</p>			
<p>12. Sholjakova M, Jovanovski-Srceva M, Durnev V. INTRAVENOUS INDUCTION IN GENERAL ANESTHESIA IS A TRIGGER FACTOR FOR S-T SEGMENT VARIATIONS. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 3:21-27</p>			
<p>13. Jakupi N, Spirovski Z, Dzikovski I, Kokareva A, Maric N, Nikolov S, Vela I, Jordanov D, Stevic M, Jovanovski-Srceva M. PNEUMOTHORAX TREATMENT IN PATIENTS WITH EMPHYSEMATOUSLUNG DISEASE WITH TWO DIFFERENT SURGICAL TECHNIQUES.EVALUATION OF COMPLICATIONS, RISKS AND BENEFITS. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 3:21-27</p>	60%	4 x 0.6	2.4
	60%	4 x 0.6	2.4

<p>14. Ilir V, Jovanovski-Srceva M, Maneska M, Dzikovski I, Kokareva A, Nedzati J, Stevic M, Spirovski Z. ORO-MAXILOFACIAL METASTASES- REAR PRESENTATION OF THYROID FOLLICULAR CARCINOMA. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 3:41-44</p>			
<p>15. Mitrovic M Stevic M, Simic I, Petrov I, Budic I, Marjanovic V, Jovanovski-Srceva M, Simic D. POSTOPERATIVE PAIN MANAGEMENT IN CHILDREN UNDERGOING UROLOGY PROCEDURES. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 1:54-59</p>	60%	4 x 0.6	2.4
<p>16. Temelkovska-Stevanovska M, Jovanovski-Srceva M, Durnev V, Mojsova-Mijovska M, Panovska Petrusheva A. INFLUENCE OF CARDIAC RISK PREDICTORS ON SURGERYOUTCOME IN ELDERLY WITH HIP FRACTURE. Macedonian Journal of Anaesthesia. 2017; 1:68- 78</p>			
<p>17. Dzoleva –Tolevska R, Atanasov N, Jovanovski-Srceva M, Mircevski V, Georgiev A.Peneva M. Treatment of degenerative knee osteoarththrititis using platelet –rich plasma (PRP). Acta orth and traumatologica Macedonia 2016;8;20-24</p>	1	4	4
<p>18. Zogovska E, Mircevski V, Peev I, Novevski L, Dzonov B, Tudzarova-jorgova S, Peneva M, Dzoleva R, Jovanovski-Srceva M, Ginovski V. Surgical treatment of scalp skin cancer with endocranial invasion. Acta orth and traumatologica Macedonia 2016;8;28-32</p>	80%	4 x 0.8	3.2

	<p>Вкупно $16 \times 2.4 = 38.4$</p> <p>$1 \times 3.2 = 3.2$</p> <p>$1 \times 4 = 4$</p>	60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4

		60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4
				Вкупно 45,6
4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати,			

	<p>објавени in extenso во зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <p>1. Jovanovski-Srceva M, Stavridis S, Mitreska N, Mojsova M, Gavrilovska A, Spirovski Z, Spirovska T, Kondov B, Lazareska M, Tanovska N. Burnout syndrome and medical workers.6TH Macedonian congress of Radiology with international participation, 23-25 September Ohrid ,2016. Book of proceeding p.36-38</p> <p>2. Kokareva A, Jovanovski- Srceva M, Temelkovska Stefanovska M, Kartalov A, Andonovska B, Temenugova I, Gavrilovska A. Rib Fractures evaluation in 37 patients. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book p.166-168.</p> <p>3. M. Srceva.Kratka evaluacija na specijalizacijata po Anesteziologija – Јапонски модел; I ва регионална средба на младите анестезиолози, 21-23 Март 2003 Скопје, Книга на абстракти стр 4-7.</p> <p>4. Гавриловска –Брзанов А., Симеонов Р., Каргалов А., Јовановски-Срцева М., Брзанов., Successful management of malignant hypertension in kidney transplantation. International symposium for pediatric surgery,25-27 Sep. Berovo, Macedonia. Book of abstracts 32-34</p>	<p>60%</p> <p>60%</p>	<p>2 x 0.6</p> <p>2 x 0.6</p>	<p>1.2</p> <p>1.2</p>
		1	2	2

		60%	2 x 0.6	1.2
				Вкупно = 5,6
5.	<p>Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна</p> <p>1. Kokareva A., Jovanovski-Srceva M., Angjusev D. ICU admissions, mechanical ventilation and mortality rate. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 274.</p> <p>2. Dzoleva R. Samardziski M, Georgieva D, Nanceva J, Jovanovski- Srceva M, Mojsova M, Gjoshev S, Shumkovski. Day Case Surgery. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 233.</p>	60%	1 x 0.6	0.6

<p>3. Simic I., Stevic M., Knezevic M., Petrov I., Abramovic D., Simic D, Jovanovski-Srceva M. New experiences of using epidural anesthesia in condition of sedation during application of lilizarov apparatus for pediatric patients. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 275.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>4. Jovanovski-Srceva M, Muminovic A, Kokareva A, Stavridis S, Angjushev D, Dzoleva R, Stevic M, Kuzmanovska B, Kartalov A. Three-month profile of patients in intensive care unit. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 277/8</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>5. Gavrilovska A., Shosolceva M, Jovanovski-Srceva M Et al. Intra-abdominal pressure measurement does not increase the risk for urinary tract infections in critically ill patients. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 217</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>6. Mojsova M., Jovanovski-Srceva M., Petrusseva A Et al. Development of postoperative delirium in elderly. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 230.</p>			
<p>7. Durnev V., Shuplinovski Z., Kartalov A., Jovanovski-Srceva M., Temelkovska M.</p>			

	<p>Changes of BIS and haemodynamic parameters using scalp infiltration with local anesthetics in supratentorial craniotomies. Congress of Turkish ARUD and Macedonian MSA, Orthopedic Anesthesia and Intensive Care. Skopje, 18-21 May 2016. Abstract book 236.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>8. Gramatnikovski N, Tomevski D, Kokareva A, Josifov A, Srceva M, Simeonova A, popvska A, Kondov G. intraoperative use of continuous neuromonitoring with NIRSbin carotid endarectomy. The 65th international congress of the European Society of Cardiovascular and endovascular surgery. 21-24. April, Belgrade Abstract book p 132.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>9. Stavridis S, Georgiev V, penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Shabani B, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena cava involvement: surgical treatment.5th uro-urology winter congress, 30 Jan-03 Feb,2013 Skopje.</p>			
	<p>10. Kokareva A, Jovanovski Srceva M, Bushinovska J, Temenugova I, Spirovski Z, Kondov G, Cholancevski R. An evaluation of postoperative complications after thyroid surgery. <i>Anali kanceroloske sekcije SLD 2016; 3(06)</i></p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>11. Kokareva A, Jovanovski-Srceva M, Angjusev D, Spirovski Z, Kondov G, Cholancheski R PONV in women after surgery for thyroid and brest carcinoma.</p>			

<p><i>Anali kanceroloske sekcije SLD 2016; 3(P9)</i></p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>12. Burmuzoska M, Jovanovski – Srceva M, Ognjenovikj Lj Anesthetic management of large abdominal cancer: case report. <i>Anali kanceroloske sekcije SLD 2016; 3(P8)</i></p>			
<p>13. Jovanovski-Srceva M, Peneva M, Kokareva A, Kondov B, Spirovski Z, Mircevski V, Mircevska E, Vela I, Nedzati J Comparison of postoperative levels of inflammation markers in patients undergoing breast surgery . <i>Anali kanceroloske sekcije SLD 2016; 3(P10)</i></p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>14. GavrilovskaA, Donev Lj, Leshi, kartalov A, Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Simeonov R, Brzanov N. Is postoperative pediatric emergency delirium influenced by the type of anesthesia in hernia repair? International symposium for pediatric surgery,25-27 Sep. Berovo, Macedonia. Book of abstracts, 31p</p>			
<p>15.Јовановски-Срцева М., Симеонов Р., Донеv Л., Карталов А., Мојсова М. Anesthesiological aspects of children with cardiomyopathy. International symposium for pediatric surgery,25-27 Sep. Berovo, Macedonia. Book of abstracts 35p</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>16. Николова З., Бозкурт С., Јузер Ц.,Ивановска В., Јовановски-Срцева М., Тодоров Р.Postoperative agitation in children after ophthalmic surgery. International symposium for pediatric</p>			

<p>surgery,25-27 Sep. Berovo, Macedonia. Book of abstracts 44p.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>17. Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Kokareva A.Tracheal traumatic injurie.11th European Congress on Emergency Medicine, 23-27th September 2017, Athens Greece (ID 10132)</p>			
<p>18. Jovanovski-Srceva M., Stavridis S., Kokareva A.,Mojsova Mijovska M., Kartalov A.,Dzambazovska V. POSTOPERATIVE VALUES OF ALBUMIN, CRP AND GLYCEMIA IN UROLOGY PATIENTS. Novini vo urologijata 16-17 April.2016.Kniga na abstrakti. Str.38.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>19. Stavridis S., Jovanovski Srceva M., Mojsova –Mijovska M., Saidi S., Penev M. POSTOPERATIVE LEVELS OF EARLY INFLAMATORY MARKERS IN PATIENTS WITH PROSTATIC CANCER AND BENIGN PROSTATIC HYPERPLASIA. Novini vo urologijata 16-17 April.2016.Kniga na abstrakti. Str 28</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>20. Stavridis S.Stankov O.,Dohcev S.,Saidi S., Stankov V., Mojsova M., Jovanovski-Srceva M., Petruseva G. Evaluation of a panel use of prognostic markers for treatment planning in prostate cancer. Novini vo urologijata 16-17 April.2016.Kniga na abstrakti. Str 33.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>21.Jovanovski-Srceva M, Dzoleva R, Kuzmanovska B, Kartalov A, Shosolceva M, Mojsova M, Stavridis S, Jankulovski N. Insulin Resistance in orthopaedic surgical</p>			

	<p>patients and its effect on orthopaedic patients, review of literature. 8th Balkan Congress of Arthroscopy, sports traumatology and Knee surgery. 18-20 May, Struga 2017.</p> <p>22. Dzoleva R, Doral MN, Popovska A, Samardziski M, Georgieva D, Jovanovski-Srceva M. Congenital luxation of patella. 8th Balkan Congress of Arthroscopy, sports traumatology and Knee surgery. 18-20 May, Struga 2017.</p> <p>23. Jovanovski-Srceva M. Dzoleva R, Nanceva J, Gavrilovska A, Kuzmanovska B, Mojsova M. Shoulder surgery in sitting position-what could go wrong. 8th Balkan Congress of Arthroscopy, sports traumatology and Knee surgery. 18-20 May, Struga 2017.</p> <p>24. Jovanovski-Srceva M, Simeonov R, Cadikovski V, Spirovski Z, Gavrilovska A, Stavridis S, Mojsova M, Donev Lj, Todorov R. PREOPERATIVE AND PEROPERATIVE MENAGMENT OF CHILD WITH DILATATIVE CARDIOMYOPATHY. Шести конгрес на здружението на педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга ,Македонија 5-7.Октомври. Abstract book p161</p> <p>25. Jovanovski- Srceva M., Simeonov R., Donev I., Kartalov A., Mojsova M., Gavrilovska A., Todorova Z. Cardiomyopathy in children for non-cardiac surgery- Anesthesiological aspect; Шести конгрес на Здружението на</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	--	----------------------------------	--	---

<p>педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга, Македонија, 5-7 октомври. Книга на апстракти р.159.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>26. Jovanovski-Srceva M, Simeonov R, Gavrilovska A, Stavridis S, Nikolova Z, Temelkovska M, Donev Lj, Todorov R, does peroperative given ondasetron prevent postoperative nausea and vomiting in male children. Шести конгрес на Здружението на педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга, Македонија, 5-7 октомври. Книга на апстракти р.160.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>27. Simeonov R., Jovanovski-Srceva M., Simeonova A. Surgical treatment in male children at the Clinic for Pediatric Surgery-Skorje, Шести конгрес на Здружението на педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга, Македонија 5-7. октомври. Книга на апстракти р.149</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>28. Mojsova Mijovska M, Srceva M, Sofijanov A. Brain death criteria in infants and children. Шести конгрес на Здружението на педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга, Македонија, 5-7 октомври. Книга на апстракти р.114</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>29. Dzoleva-Tolevska R, Temelkovski Z, Samardziski M, Georgieva D, Nanceva J, Jovanovski-Srceva M. Meniscal lesions in children? Шести конгрес на Здружението</p>	60%	1 x 0.6	0.6

	<p>на педијатри на Македонија со интернационално учество, Струга, Македонија, 5-7. октомври. Книга на апстракти р 43.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>30. Јовановски-Срцева М., Мојсова М., Дамевски А., Димов А., Арсова А. Tramadol hydrochlorid given intraoperatively, emetic or dose related antiemetic effect; IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид. Книга на апстракти 2010 (стр.90)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>31. Arsovska A, Jovanovski-Srceva M, Arsovski O. Fluid therapy in elderly patients undergoing major abdominal surgery. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид. Книга на апстракти 2010 (стр.67.)</p>			
	<p>32. Arsovska A, Jovanovski-Srceva M, Arsovski O. Implementation of strategy to reduce ventilator-associated pneumonia on critically ill patients in surgical ICU. IV конгрес на Анестезиолози на Македонија со Меѓународно учество 23-26 сеп, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.68.)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>33. Arsovska A, Jovanovski-Srceva M, Arsovski O. Stress hyperglycemia in critically ill patients. IV конгрес на Анестезиолози на Македонија со Меѓународно учество 23-26 сеп, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.68.)</p>			

	<p>34. Цамбазовска/Трајковска В, Динев Љ, Алексовски Е, Бушиновска Ј, Шољакова М, Карталов А, Талевака Г, Срцева М.Евалуација на структурата на пациентите во единицата за интензивно лекување кои биле на механичка вентилација во тек на 2009 година. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември,2010, Охрид. Книга на апбстракти 2010 (стр.78.)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>35.Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Arsova A , Durnev V, Angjushev D. Hemodynamic response to induction in normo and hypertensive patients. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.88.)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>35. Jovanovski- Srceva M, Damevski A, Mojsova M, Arsovska A, Dzonov B, Pejкова S.Minimally invasive anesthesia for all cosmetic procedures- Creating ilusion of general anesthesia , new and old experiences. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010(стр.89.)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>36. Jovanovski- Srceva M, Damevski A, Mojsova M, Arsovska A. Dimov A.Gramadol hydrochlorid given intraoperatevily , emetic or dose related antiemetic effects. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември,</p>			

	<p>2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.98.)</p> <p>37. Markovic M, Milojevic I, Simic D, Trajkovic S, Nedeljkovic Dz, Jovanovski-Srceva M. Anesthesia in child with Morquito syndrome. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.96.)</p> <p>38. Mojsova M, Srceva M, Talevska G, Janculev J, Stavridis S, Dimov A, Gavrilovska A. Spinal anesthesia for endoscopic urological procedures , low dose vs standard dose of hyperbaric bupivacain. IV конгрес на анестезиолози на Македонија со меѓународно учество 23-26 септември, 2010, Охрид, Книга на апстракти 2010 (стр.97.)</p> <p>39. Srceva M, Spirovska T, Soljakova M, Trajkovska T. Antiemetic effect of rocofol in patients undergoing laparoscopic surgery. I регионална средба на младите анестезиолози, 21-23 март 2003 Скопје, Книга на апстракти стр 57.</p> <p>40. Petrovska B, Petrovska M, Durnev V, Momirovska Lj, Srceva M, Stefanovski I. Embolism in fractured femur. I регионална средба на младите анестезиолози 21-23 март 2003, Скопје, Книга на апстракти стр 58.</p> <p>41. Srceva JM, Kuzmanovska B, Arsova A, Gavrilovska A, Stavridis S, Stevic M, Soljakova M, Temelkovska M, Mojsova</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	---	---	---	---

	<p>M¹HAEMODYNAMIC RESPONSE TO ANAESTHETIC INDUCTION IN HYPERTENSIVE PATIENTS TREATED WITH ANGIOTENSIN CONVERTING ENZYM (ACE) INHIBITORS. Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.162</p> <p>42. Simic I, Knezevic M, Srceva M, Simic D. Anesthetic manegment of a child with arthrogyroposis multiplex congenital for limb surgery. Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.163</p> <p>43.Срцева JM, Тодоров Р, Арсова А, Темелковска М, Ставридис С, Дамевски А, Гавриловска А, Мојсова М. Промени на гликемија и инсулинска резистенција кај пациенти кои примаат аминокиселини. Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologistBook of proceedings p.163</p> <p>44.Gavrilovska Brzanov A, Slejevski D, Boshnjacka L, Taleska G, Mojsova M, Jovanovski –Srceva M. Evaluation of tracheal intubation using the airtraq and machintosh larryngoscopes in patients undergoing coronary artery bypass grafting surgery(CABG). Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.176</p> <p>45. Демјански В, Арсова А, Јовановски-Срцева М. Брза и нејасна смрт кај 18 годишно момче во ЕИЛ. Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologis, Book of proceedings p.185.</p> <p>46.Арсовска А, Јовановски Срцева М, Мојсова М,Арсовски О. Ниво на магнезиум кај притично болни пациенти како предиктор на морталитетот и морбидитетот во ЕИЛ. Skopje,2-5</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>44.Gavrilovska Brzanov A, Slejevski D, Boshnjacka L, Taleska G, Mojsova M, Jovanovski –Srceva M. Evaluation of tracheal intubation using the airtraq and machintosh larryngoscopes in patients undergoing coronary artery bypass grafting surgery(CABG). Skopje,2-5 Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.176</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>46.Арсовска А, Јовановски Срцева М, Мојсова М,Арсовски О. Ниво на магнезиум кај притично болни пациенти како предиктор на морталитетот и морбидитетот во ЕИЛ. Skopje,2-5</p>	60%	1 x 0.6	0.6

	<p>Oct,2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.186.</p> <p>47. Арсовска А, Јовановски Срцева М, Мојсова М, Арсовски О. Споредба на ефектите на пантопразол и ранитидин врз превенцијат на крварења од горноинтестиналниот тракт кај пациентите на механичка вентилација. Скопје, 2-5 Oct, 2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.188</p> <p>48. Мојсова М, Арсова А, Темелковска М, Петрушева А, Гавриловска А, Ставридис С, Јовановски-Срцева М. Тотална интравенска анестезија со епидурален катетер во бубрежната трансплантација од сроден донор. Скопје, 2-5 Oct, 2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.193</p> <p>49. Темелковска М, Дурнев В, Мојсова М, Срцева М, Кокарева А. Perioperative analgesic effect of two continuous techniques in patients with hip fracture: epidural analgesia vs continuous femoral nerv block. Скопје, 2-5 Oct, 2014. 5th Congress of Macedonian anesthesiologist, Book of proceedings p.196</p> <p>50. Stavridis S, Stankov O, Dohcevska S, Saidi S, Mojsova M, Jovanovski-Srceva M, Janevska V, Penev M. New preoperative treatment decision algorithm in patients with prostate cancer. 2nd Macedonian Congress of Pathology with international participation. 1-4 September Ohrid, 2016. Abstract book p.90(O3).</p> <p>51. Mojsova M, Temelkovska-Stefanovska M, Durnev V, Stavridis S, Jovanovski-Srceva M. Low dose spinal anesthesia for transurethral resection of the prostate. XIX</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	---	---	---	---

<p>Congress of doctors of Republic of Macedonia with international Participation. 1-3 October 2015, Skopje (T5-019)</p> <p>52. Mojsova M, Spasovski G, Durnev V, Stavridis S, Petrusheva A. Jovanovski-Srceva M. Anesthesia for living donor kidney transplantation –our experience. XIX Congress of doctors of Republic of Macedonia with international Participation. 1-3 October 2015, Skopje (T5-007)</p> <p>53. Simic I, Jovanovski-Srceva M, Stevic M, Knezevic M, Simic D. anesthetic management in a child with arthrogyrosis presented for limb surgery. 6th Rare diseases in SEE meeting, S 11 Nov. Skopje, abstract book p:65</p> <p>54. Jovanovski-Srceva M, Kokareva A, Mojsova M, Kondov G, Kuzmanovska B, stevic M, Kartalov A. anesthesia for patient with Louis Bar Sy.6th Rare diseases in SEE meeting, S 11 Nov. Skopje, abstract book p:65</p> <p>55. Jovanovski-Srceva Marija. CAN POSTOPERATIVE VOMITING AND NAUSEA (PONV) IN MALE CHILDREN BE PREVENTED WITH PREOPERATIVE ONDASETRON? Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists(ESPA),2016, Belgrade;29. Sept.-01. Oct. ID0070.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2/</p> <p>56. Stevic M,Budic I, Srceva M, Simic D.Traumatic Liver injuries in Children. Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists(ESPA),2016, Belgrade ;29. Sept.-01. Oct. ID0070.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2/(0082)</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	---	---	---

<p>57. Jovanovski-Srceva Marija et al. “DO YOU WANT TO BECOME A MILLIONERE” QUIZ FOR ANESTHESIOLOGISTS? Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists (ESPA),2016, Belgrade ;29. Sept.-01. Oct. ID0055.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2</p>			
<p>58. Burmuzovska M, Kokareva A, Jovanovski-Srceva M. Rabdomyosarcoma in Mediastinum, is autopulmectomy indication for surgery. Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists(ESPA),2016, Belgrade ;29. Sept.-01. Oct. Accepted for presentation ID0054.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2/</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>59. Kokareva A., Jovanovski Srceva M. POSTOPERATIVE VOMITING AND NAUSEA (PONV) IN CHILD Poster. Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists(ESPA),2016, Belgrade ;29. Sept.-01. Oct. Accepted for presentation ID0081.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2/</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>60. Kokareva A., Jovanovski-Srceva M. Thoracic interventions in children on the Clinic for thoracic surgery –Skopje. Abstracts from European Society of Pediatric Anesthesiologists(ESPA),2016, Belgrade ;29. Sept.-01. Oct. Accepted for presentation ID0080.http://www.euroespa.com/congress/2016-belgrade/abstracts-2</p>			
<p>61. Doleva Tolevska R, Popovska A, Samardziski M, Georgieva D, Jovanovski-Srceva M, Mircevska E. Carpal Tunnel Syndrome- open vs endoscopic release.7th Balkan congress of sports traumatology and</p>	60%	1 x 0.6	0.6

	<p>knee surgery. 29-01, October 2016, Thessaloniki, Greece.p57</p> <p>62. Jovanovski-Srceva, M. Mojsova, B. Kuzmanovska, A. Gavrilovska. ANESTHESIOLOGICAL ASPECT OF FACTORS AND PERFORMANCES INFLUENCING GLYCEMIC CONTROL IN SURGICAL DIABETIC AND NON-DIABETIC PATIENTS M. Abstracts from ATTD 2015 8th International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes Paris, France—February 18–21, 2015, Diabetes Technol Ther. 2015 Feb;17 Suppl 1:S134-41. doi: 10.1089/dia.2015.1515. PMID:25679424. (455)</p> <p>63. M. Srceva, M. Mojsova, A. Arsova, B. Kuzmanovska. EVALUATION OF BLOOD GLUCOSE LEVELS ON ADMITTING TO INTENSIVE CARE UNIT AFTER SURGERY AND RELATIONSHIP TO MECHANICAL VENTILATION; Abstracts from ATTD 2015 8th International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes Paris, France—February 18–21, 2015, Diabetes Technol Ther. 2015 Feb;17 Suppl 1:S134-41. doi: 10.1089/dia.2015.1515. PMID:25679424.</p> <p>64. Kuzmanovska, M. Jovanovski-Srceva ;EFFECTS OF INTERMITTENT SEQUENTIAL COMPRESSION (ISC) OF LEGS ON BLOOD OXYGENATION AND GLUCOSE METABOLISM OF THE BRAIN DURING PNEUMOPERITONEUM ; Abstracts from ATTD 2015 8th International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes Paris, France—February 18–21, 2015.Diabetes Technol Ther. 2015 Feb;17 Suppl 1:S134-41. doi: 10.1089/dia.2015.1515. PMID:25679424(341)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
--	--	-----	---------	------------

<p>65. M. Srceva, M. Temelkovska, A. Gavrilovska, A. Arsova , R. Todorov , R. Dzoleva , T. Spirovska , T. Chepreganova. INSULIN SENSITIVITY AND INSULIN RESISTANCE CHANGES IN SURGICAL PATIENTS WHO PREOPERATIVELY HAVE CALORIC LOAD WITH AMINO ACID INFUSIONS Abstracts from ATTD 2015 8th International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes Paris, France—February 18–21, 2015. <i>Diabetes Technol Ther.</i> 2015 Feb;17 Suppl 1:S134-41. doi: 10.1089/dia.2015.1515. PMID:25679424(351)</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>66. Jovanovski Srceva M, Mojsova M, Kuzmanovska B, Todorov R, Soljakova M. Can preoperative amino acid infusions improve blood glucose and c-peptide levels in surgical patients? Abstracts from ATTD 2015 8th International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes Paris, France—February 18–21, 2015 <i>Diabetes Technol Ther.</i> 2015 Feb;17 Suppl 1:S134-41. doi: 10.1089/dia.2015.1515. PMID:25679424(347).</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>67. Jovanovski-Srceva M, Stevic M, Temelkovska Stefanovska M. Can preoperative levels of HbA1c predict postoperative glycometabolic disturbances in surgery patients?. 16th World Congress of Anesthesiologist. 28Aug-2 Sept, 2016, Hong Kong, pr.378</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>68. Stevic M., Jovanovski-Srceva M (2016) Can preoperative levels of HbA1c predict the glycometabolic disturbances in surgical patients. [WCA abstract PR 378, Hong Kong]. 2106, World Congress of Anesthesiologists, Anesthesia & Analgesia 2016:123(3 Suppl): doi:10.1213/01.ane.000049771.2345.cf.</p>	60%	1 x 0.6	0.6

<p>69. Бурмузовска М, Јовановски Срцева М. Role of anesthesiologists in early recognition of traumatic injury of the thoracic duct: case report . European Journal of Anaesthesiol. Vol 34,Suppl 55 p.98.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>70. Kondov G, Spirovski Z, Kondova-Topuzovska I, Colancevski R, Kondov B, Dzikovski I, Petrusheva Marinkovic S, Jovanovski-Srceva M. Results of surgical treatment of pleular empyema. 5th Macedonian Congress of infectious diseases with international participation.27-30 October 2016, Ohrid, Book of abstracts p.88.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>71.Lazareska M, Aliji V, Damjanoski Gj, Mihajloski D, Janevski P, Daskalov D, Jovanoska-Srceva M, Businovska J., Kokareva A., Temenugova I. Endovascular treatment of intracranial aneurysm -our eleven years' experience. 6TH Macedonian congress of Radiology with international participation, 23-25 September Ohrid, 2016. Book of proceeding p.43.</p>			
<p>72. Jovanovski Srceva M., Mojsova M., Chepreganova T., Kirijas M., Gruzan T., Arnaudova F., Lazarevska M., Lubrovska K. MRI in children, anesthesia or deep sedation? 6TH Macedonian congress of Radiology with international participation, 23-25 September Ohrid ,2016. Book of proceeding p.63.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
<p>73. Kokareva A., Jovanovski-Srceva M., Lazarevska M., Temennugova I., Businovska J. What should anesthesiologist know –why radiologists need sedation for CT scan? 6TH Macedonian congress of Radiology with international participation, 23-25 September Ohrid, 2016. Book of proceeding p.43.</p>			

	<p>74. Kokareva A., Jovanovski-Srceva M., Lazarevska M. Acute contrast reactions.6TH Macedonian congress of Radiology with international participation, 23-25 September Ohrid ,2016. Book of proceeding p.65.</p> <p>75. Jovanovski-Srceva M, Kuzmanovska B, Nikolova Todorova Z.. XIX Congress of doctors of Republic of Macedonia with international Participation. 1-3 October 2015, Skopje p.147</p> <p>76. Gavrilovska Brzanov A, Kuzmanovska B, Jovanovski-Srceva M, Mojsova Mijovska M, Slevovski D, Mitrovic M. Pediatric perioperative analgesic techniques for inguinal herniotomy.12th Belgrade International Symposium of Pain, 12-14 May 2017, Belgrade. Book of proceeding p.170/171</p> <p>77. Jovanovski-Srceva M, Kokareva A, Mojsova M, Gavrilovska A, Knezevic M, Simic D. Preemptive epidural analgesia for thoracic surgery. 12th Belgrade International Symposium of Pain, 12-14 May 2017, Belgrade. Book of proceeding p.172/173</p> <p>78. Mojsova Miovska M, Gavrilovska B, Jovanovski-Srceva M, Brzanov N, Marinkovic M, Stevic M. Spinal versus general anesthesia in elderly patients. 12th Belgrade International Symposium of Pain, 12-14 May 2017, Belgrade. Book of proceeding p.174/175</p> <p>79. Cepreganova-Changovska T, Demirdziev M, Arsovska A, Stojcev S, Jovanovski-Srceva M, Mojsova M. drug resistant temporal lobe epilepsy. 6th Congress of Neurologists of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September 2016. Abstraact book p.36.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

	<p>80. Cepreganova-Changovska T, Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Lazarevska M, Boshkovski B. Proton magnetic resonance spectroscopy of brain (H-MRS). 6th Congress of Neurologists Of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September, 2016. Abstraact book p.37.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>81. Kokareva A, Jovanovski-Srceva M, Chepreganova- Changovska T, Spirovski Z, Kondov G, Gavrilovska A. Preoperative neurological therapy in patients for thymectomy and anethesia. 6th Congress of Neurologists Of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September, 2016. Abstraact book p.53/4</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>82.Burmuzovska M, Jovanovski-Srceva M, Simeonova A, Josifov A, Kokareva A, Spirovski Z. Anesthetic manegment of myasthenia gravis, is ankle block an alternative. 6th Congress of Neurologists Of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September, 2016. Abstraact book p.66.</p>			
	<p>83. Kuzmanovska B, Kuzmanovski I, Cvetkovska E, Srceva M, Kartalov A, Shosolceva M, Jankulovski N. Effects of magnesium sulfate as adjuvant to general anesthesia on postoperative pain scores, discomfort and quality of sleep. 6th Congress of Neurologists Of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September, 2016. Abstraact book p.75/6</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>84. Kondov B, Gramatnikovski N, Tomevski D, Kokareva A, Srceva M, Simeonova A, Kondov G, Near infred spectroscopy during carotid endarectomy in patients with cervical block. 6th Congress of Neurologists of R. Macedonia with international partipitation, Ohrid 21-24 September 2016. Abstraact book p.77.</p>	60%	1 x 0.6	0.6

<p>85. Jovanovski- Srceva M, Kokareva A, Gramatnikovski N, Durnev V, Spirovski Z, et al. Retrospective analysis of anesthesia profile in patients with myasthenia gravis. 6th Congress of Neurologists of R. Macedonia with international participation, Ohrid 21-24 September, 2016. Abstract book p.79.</p> <p>86. Mojsova –Mijovska M, Jovanovski-Srceva M, Stavridis S et al Ultrashort anesthetic agents for kidni transplantation, our experience. Novini vo urologijata 7-9 April.2017.Kniga na abstrakti. Str.53</p> <p>87. Mitrovic M, Stevic M, Jovanovski-Srceva M et al. aspects of postoperative analgesia techniques in children after circumcision. Novini vo urologijata 7-9 April. 2017.Kniga na abstrakti. Str.38.</p> <p>88. Stavridis S, Saidi S, Janculev J, stankov O, Srceva M. Novini vo urologijata 7-9 April. 2017.Kniga na abstrakti. Str.55.</p>			
<p style="text-align: center;">Рецензирани трудови во билтен бр.829/2003:</p> <p>89. Pavlovska Srceva M., Danevska S., Nikolov I.G., Bojadzieva B., Lazareska M., Boshkovska D., Lazareski O.; RADIAL ARTERY ACCESS-EXCELLENT ALTERNATIVE TO FEMORAL FOR DIAGNOSTIC LEFT HEART CATERIZATIONS AND FOR PERCUTANEOUS TRANSLUMENAL CORONARY ANGIOPLASTY; 25th ANNUAL EASTERN STUDENT RESEARCH FORUM, 26-28 February, 1999, Miami, Florida, Book of abstracts p.53.</p> <p>90. Nikolov I.G., Boshkovska D., Pavlovska Srceva M., Daneva K., Bogdanova I., Kostic Z., Redzepi G.,</p>	60%	1 x 0.6	0.6

	<p>HORMONAL, RADIATION AND CHEMOTHERAPY IN THE TREATMENT OF PROSTATE CANCER; 8th Annual International Ain Shams Medical Students Congress, 6-9 February 2000, Cairo, Egypt.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>Билтен бр.938/2008</p> <p>91. Марческа М, М.Шољакова ,Zorka Nikolova –Todorova. А. Дамевски, Срцева М, Мојсова М, А. Карталов, Љ Донеv PERIOPERATIVE EFFECTS OF MIDAZOLAM PREMEDICATION ON SEDATION,ORIENTATION ,ANXIETY SCORES AND PSYНОMOTOR PERFORMANCE. III конгрес на анестезиолози на Македонија со антернационално учество- 14-18 септември Охрид, Македонија, Книга на апстракти, 2005, р.114</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>92. Пендовска Д, Шољакова М, Шуплиновски З, Павловска- Срцева М. Аневризма на art. Communicans anterior и синдром на церебрален губиток на сол. (CSWS Cerebral Salt waisting Sy).3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005.Book of abstracts p.32.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>93. Петревска М. Николова Тодорова З, Марчевска М. Темелковска М.Павловска Срцева М. Мојсова М. Стојменски С. Потреба од тромбопрофилакса кај пациенти со повреда на проксималниот дел на фемур.3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005.Book of abstracts p.56.</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>94. Николова Тодорова З. Марчевска М. Јанчулев Ј. Срцева М. Евалуација на психичкиот стрес кај критично болни</p>			

	<p>Пациенти. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.61.</p> <p>95. Срцева М. Николова З. Шољакова М. Стефановски И. Талеска Г. Петровска М. Марчевска М. Квантифицирање на ризикот на периперативните кардиолошки настани кај пациенти со кардиолошки болести според Goldman Cardiac Risk Index. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.65.</p> <p>96. Marcevska M, Nikolova Todorova Z, Soljakova M, Petrovska M, Kartalov A, Srceva M, Mojsova M, Donev Lj. Bradycardia in acute haemorage. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.124.</p> <p>97. Pavlovska-Srceva M, Soljakova M, Pendovska d, Stefanovski I, Perusheva A. Comparison of use of continuous insulin infusion to intermittent application of insulin. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.137.</p> <p>98. Spirovska t, Kuzmanovska B, Srceva M, Angjushev D. postoperative analgestic effect of ketamine intraoperatively applied. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.146.</p> <p>99. Marcevska M. Mojsova M, Nikolova Todorova Z, Soljakova Z, Hristova J, Srceva M. Analgestic efficacy and opioid</p>	60%	1 x 0.6	0.6
	<p>98. Spirovska t, Kuzmanovska B, Srceva M, Angjushev D. postoperative analgestic effect of ketamine intraoperatively applied. 3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.146.</p> <p>99. Marcevska M. Mojsova M, Nikolova Todorova Z, Soljakova Z, Hristova J, Srceva M. Analgestic efficacy and opioid</p>	60%	1 x 0.6	0.6

<p>sparing effect of NSAID for postoperative analgesia.3rd Congress of the Macedonian anesthesiologist with international participation. 14-18 September, Ohrid, 2005. Book of abstracts p.147.</p> <p>Рецензирани трудови во Билтен:1000-2011</p> <p>100. Срцева Јовановски М, Тодорова З, Дамевски А. Minimaly invasive anesthesia in all cosmetic procedures. 6 ти Коннгрес на БАПРАС, 4/7 јуни 2009, Охрид. Книга на апстракти, стр. 128/9, (287 ИД)</p> <p>101. Jovanovski-Srceva M, Damenski A, Petrusheva A, Damevska Lj, Pejnova A. general anesthesia for Pillonidal disease,6th Congress of BAPRAS ,4-7 June, Ohrid, 2009. Book of abstracts p.128 (ID 283).</p> <p>102. Pejnova S, Trajkovska N, Dzonov B, Atanasova E, Jovcevska J, Srceva M, Peev I, Tudzarova S, Djokic Gj, Savevski J. reconstruction of soft tissue defects with adipofascial flap in open tibial Fractire; a case report.6th Congress of BAPRAS ,4-7 June, Ohrid, 2009. Book of abstracts p.62-63 (ID 250).</p> <p>103. Panovska-Petrusheva A, Kartalov A, Pavlovska-Srceva M. Caudal anesthesia in children, effect of volume versus concentration of Bupivacaine on blocking spermic cord traction for orchidoplexy.6th Congress of BAPRAS ,4-7 June, Ohrid, 2009. Book of abstracts p.9 (ID 234).</p> <p style="text-align: center;">Вкупно 103 x 0.6 = 61.8</p>	<p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	-----------------------	-------------------------------	-------------------------------------

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
				Вкупно = 61,8
6.	Секциски предавања на научен стручен состанок со меѓународно учество 1. АРУД, МСА, Скоје, Македонија, 2015 2. Интернационална школа дечје анестезија, Белград, 19-20 мај, 2017 3. Педијатриски конгрес, Струга. октомври 2015 (x2) 4. Patient ssefty, Prishtina, 03. March 2017 5. 12 th BISHOP, Belgrade, 13-14 Мај, 2017 6. Cardiovascular diseases and cardioanesthesia, Dojran 4. Nov. 2012 7. 8 th Balkan Congress of Arthroscopy or Arthroscopy, Sports Traumatology and knee surgery. Struga, 2017	7	2	14
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир			

1. Периоперативни аритмии, Битола, 2014	2	1	2
2. Радиолошки конгрес, Охрид 2016			
Вкупно			284,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	<p>Книга од стручна област</p> <p>- коавтор:</p> <p>1. Srceva M, Nanceva J. Централен и периферен автономен нервен систем. Дојран, 2016, 4-6 ноември. ISBN 616-009-08(082),616-089.5-031.3(0820),616.8/85(082). Kontinuirana poslediploska edukacija:5/16</p> <p>2. Срцева М. Нанчева Ј. Терморегулација, физиолошки и клинички импликации. Дојран, 2016., 4-6 ноември. ISBN 616-009-08(082),616-089.5-031.3(0820),616.8/85(082). Kontinuirana poslediploska edukacija:16-25.</p> <p>3. Јовановски Срцева М., Мојсова М., Кузмановска Б., Арсовска А., Дурнев В., Тодоров Р. АРТЕРИСКА</p>	1	7	7
		1	7	7

<p>ХИПЕРТЕНЗИЈА И АНЕСТЕЗИЈА .Книга СРЦЕ,циркулација и кардиоанестезија: постдипломска едукација за Анестезија и реанимација: медицински Факултет , Универзитет Св Кирил и и Методиј(616.1-089.5(082);616.2-083(082), 110-117</p> <p>4. Јовановски-Срцева М. Кокарева А, Нанчева Ј..Анестезија за тироидна хирургија. Клиничка анестезија. постдипломска едукација за анестезија и реанимација: медицински Факултет , Универзитет „Св Кирил и и Методиј” (616.1-089.5.,Дојран 2017,:28-36 стр.</p> <p>5. Јовановски-Срцева М. Кокарева А, Нанчева Ј..Анестезија за паратироидна хирургија. Клиничка анестезија. постдипломска едукација за анестезија и реанимација: медицински Факултет , Универзитет „Св Кирил и и Методиј” (616.1-089.5.,Дојран 2017,:37-41 стр.</p> <p>Вкупно 5 x 7</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>7</p> <p>7</p> <p>7</p>	<p>7</p> <p>7</p> <p>7</p>
---	----------------------------	----------------------------	----------------------------

				Вкупно 35
2.	<p>Експертски активности</p> <p>Рецензент на трудови објавени во меѓународно / научно - стручно списание:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Македонско ортопедско-трауматолошки гласник - Macedonian Journal Of Anesthesia - Local and Regional Anesthesia (Dove Press) - Clinical nutrition (ELseiver) - International medical case report (Dove Press) - Research and Reports in Urology (Dove Press) <p style="text-align: center;">Вкупно = 9</p>	<p>1</p> <p>5</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>0.8</p> <p>0.8</p> <p>0.8</p> <p>0.8</p> <p>0.8</p>	Вкупно 7.2
	Вкупно			35 +7.2= 42,2

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:			Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание: - Macedonian Journal of Anaesthesia	1	0.5	0.5
2.	Член на организациски или програмски одбор на научно-стручен собир со меѓународно учество: 1. III Конгрес на анестезиолози од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 14-18 септември 2005, хотел „Белви“. 2. I st regional meeting of young Anesthesiologists. Skopje 21-23 March 2003, Voena Bolnica. 3. I македонска конференција за алтернативи во трансфузијата кај критични болен пациент, 16-17 ноември Скопје, Белви 4. Anesthesiology and Reanimation Specialists Society Congress, Balkan States Anesthesia Days-III, 18-21 May, 2016, Skopje A. Palace.	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1
3.	Прва во државата воведена стручна метода			

	- Невромониторинг на n.rectus laringeus при тиреидектомија	1	4	4
	-МИА во пластичната хирургија	1	4	4
4.	Учество во комисии и тела на државни и други органи			
	- член на стручна комисија од областа на трансплантација со органи, ткива и матични клетки при Министерството за здравство	1	1	1
	- член на Етичката комисија при КАРИЛ, 2012-2015	1	1	1
5.	Раководител на внтарешна организациска единица	1	3	3
6.	Награда за научни достигнувања во струковата организација			
	- Диплома (МЛД)	1	2	2
	- Благодарница (МЛД)	1	2	2
7.	Награда за научни достигнувања од странски универзитет			
	1. Medis Recognition Award, Ljubljana 2016	1	5	5
	2. Achivment for Recognition in outstanding research. University of Miami School of Medicine, Miami 2000 (во тим)	1	3	3

8.	Студиски престои во странство – повеќе од 6 месеци			
	1. Јапан (Cardivascular Disease Course), Sep-Nov 2001, Osaka (< 6 m)	1	1	1
	2. IAEA, Greek Atomic Energy Commision, Jun-Jul 2003, Athens (< 3 mes)	1	0.5	0.5
	3. Неурохирургија, Белград (< 3m)			
	4. Тиршова бг, (<3 m)	1	0.5	0.5
	5. Загреб, сестре милосрднице (< 3 mes)	1	0.5	0.5
	6. University of Miami School of medicine, Miami, 2000 (<3 mes)	1	0.5	0.5
	1	0.5	0.5	
			Вкупно=	
			3,5	
9.	Подготовка на национални документи (стратегии, програми елаборати). - Нови партнерства за социо-економска инклузија на неформалните собирачи на отпад со бр. 10/39886/1, поддржан од делегацијата на Европската Унија во рамките од Националната програма за привремена поддршка и градење на институционалните капацитети ИПА 2009, спроведен од МДЦ/Ти.Нет (декември 2013-јуни 2015)	1	2	2
	Вкупно			35

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	87,11

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	284,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	42,2 +
со дејности од поширок интерес	35
Вкупно	448,71

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирјана Шошолчева, претседател с.р.

2. Проф. д-р Билјана Кузмановска, член с.р.

3. Проф. д-р Андријан Карталов, член с.р.

Асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска

1. Биографски податоци

Асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска е родена во Штип, на 22.12.1976 година. Во родниот град го завршила основното и средното образование со континуирано одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишала во учебна 1995/96 година и дипломирала во јули 2001 год. со просечен среден успех 8,53. Во периодот од 2003 до 2005 година работела како доктор-волонтер на Клиниката за кардиологија. На Универзитетската клиника за анестезија, реанимација и интензивно лекување во Скопје (КАРИЛ) е вработена од 2006 година, каде што активно е вклучена во клиничко-здравствената дејност и научната активност. Специјализацијата по анестезиологија со интензивно лекување ја завршила во 2011 год и оттогаш работи како специјалист анестезиолог-интензивист. Од 2015 година е дел од тимот во Единицата за интензивно лекување. Активно учествува во воведување

и практикување на нови методи како што се: перкутана трахеотомија, еходијагностика и ехопункција на бели дробови кај критично болни пациенти.

2. Насијавно-научна дејносѝ

За асистент докторанд на Катедрата за анестезиологија со реанимација на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје е избрана во ноември 2015 година. Одржува вежби на студенти по општа медицина и предавања на специјализанти по анестезиологија со интензивно лекување. Едукатор е за инвазивна и неинвазивна механичка вентилација на специјализанти на Катедрата за анестезија и реанимација и специјалисти од други специјалности.

3. Научноисѝражувачка акѝивносѝ

Во септември 2002 година се запишала на постдипломски студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Во април 2011 година ги завршила постдипломските студии со среден просек 10,0 и го одбрала магистерскиот труд со наслов „Крвозагуба кај супрапубична простатектомија“. Спинална наспроти општа анестезија“. Во март 2017 година го одбрала докторскиот труд со наслов „Генетски предиктори на опиоидна осетливост при третман на болка по колоректална хирургија“, и се стекнала со звањето доктор по медицински науки. Автор и коавтор е на трудови објавени во списнија со меѓународни уредувачки одбор и зборници од научни собири.

4. Сѝручно-аѝликаѝивна дејносѝ

Асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска е член во Бирото за судски вештаци при Министерството за правда од областа на анестезиологија и реанимација со лиценца за судски вештак од истата област. Член е на Судот на честа во склоп на Лекарската комора, како бранител и заменик член во првостепена комисија за лекување во странство во Министерството за здравство од областа на анестезија, реанимација и интензивно лекување.

5. Оценка од самоевалуација

Асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска во 2015 и 2016 година, доби позитивна оценка (просечна оценка 9,39) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

6. Оценка на наставните, научните и стручните остварувања на кандидатката

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНИ, СОРАБОТНИЧКО И НАСЛОВНО ЗВАЊЕ**

Кандидат **Вања Санде Цамбазовска**
Трајковска

(име, татково име и презиме)

Институција: **Катедра за анестезиологија со реанимација (ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ)**
– Медицински факултет, УКИМ Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **анестезиологија со реанимација и здравствена нега**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава од втор циклус студии Специјализантски предавања	4	0.05	0.2
2	Одржување на вежби (клинички, или изработка на семинарски труд)	48	0.03	1.44
3.	1. Консултации со студенти по медицина (предиспитни вежби). 2. Едукатор на здравствена едукација за механичка вентилација на 2 специјалисти од Клиника за Пулмологија со времетраење од 2 месеца по 6 часа (600)	10	0.002	0.02
			0.03	18

<p>третманот на постоперативната болка. Medicus 2016, 21(3): 278-284.</p>			
<p>3. <u>Dzambazovska Trajkovska V, Nojkov J, Kartalov A, Kuzmanovska B, Spiroska T, Matevska- Geshkovska N, Seljmani R, Trajkovski Gj, Dimovski A. Impact of OPRM1 A118G Polymorphism on Fentanyl Sensitivity in Treatment of Postoperative Pain. Physioacta 2016. Vol. 10-No2: 13-21.</u></p>	60%		
<p>4. <u>Цамбазовска Трајковска В, Нојков Ј, Карталов А, Кузмановска Б, Спироска Т, Сељмани Р, Трајковски Ѓ, Матевска-Гешковска Н, Димовски А. Фармакогенетика на опиоидната терапија при третман на постоперативна болка: преглед. Македонски медицински преглед 2016. 2: 57-62.</u></p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>5. <u>Цамбазовска Трајковска В, Нојков Ј, Карталов А, Кузмановска Б, Спироска Т, Трајковски Ѓ, Сељмани Р, Матевска-Гешковска Н, Димовски А. Ефекти на СУР3А4 генетски полиморфизам врз постоперативната потрошувачка на фентанил при третман на постоперативна болка. Архиви на јавно здравје 2017, Vol.8: 35-41.</u></p>		6 X 0.6	3.6
<p>6. <u>Цамбазовска Трајковска В, Николова Тодорова З, Сељмани Р, Арсовска А, Трајковски Ѓ, Карталов А, Кузмановска Б, Леша А. Евалуација на структурата на пациентите во единицата за интензивно лекување кои биле на механичка вентилација во тек на 2009 година. Medicus 2011, Vol XV (1): 335-3440.</u></p>	60%		
<p>7. <u>Цамбазовска Трајковска В, Нојков Ј, Николова Тодорова З, Сељмани Р, Карталов А, Трајковски Ѓ, Мојсова Мијовска М, Јанчулев Ј, Цекова Видимлиски П. Крвозагуба кај супрапубична простатектомија,</u></p>		6 X 0.6	3.6

<p>спинална наспроти општа анестезија. <i>Medicus</i> 2011, Vol. XVI (2): 67-72.</p>	60%		
<p>8. Kartalov A, Trajkov D, Spiroski M, Nikolova Todorova Z, Kuzmanovska B, <u>Dzambazovska Trajkovska V</u>, Zdravkovska M, Karadzov Z, Jota G, Nojkov J. The effect of a small dose of ketamine on postoperative analgesia and cytokine changes after laparoscopic cholecystectomy. <i>Prilozi</i> 2012; 3391): 217-29.</p>			
<p>9. Карталов А, Нојков Ј, Николова Тодорова З, Кузмановска Б, <u>Џамбазовска В</u>. Преемптивна аналгезија изведена со мали дози на кетамин при отворена холецистектомија. <i>Medicus</i> 2011, Vol XVI (2):174-178.</p>	60%	6 x 0.6	3.6
<p>10. Карталов А, Николова Тодорова З, Кузмановска Б, <u>Џамбазовска Трајковска В</u>, Јота Ѓ. Ефект на кетамин во мултимодален режим на постоперативна континуирана епидурална аналгезија кај пациенти со колоректален карцином. <i>Physioacta</i> 2011, Vol 5-No2:83-91.</p>			
<p>11. Кузмановска Б, Николова Тодорова З, Карталов А, <u>Џамбазовска Трајковска В</u>. Ефект на примена на интермитентна секвencionирана компресија на долните екстремитети врз рН на дренажната венска крв од мозокот во тек на лапароскопија. <i>Physioacta</i> 2011, Vol 5-No2:75-81.</p>	60%	6 X 0.6	3.6
<p>12. Карталов А, Нојков Ј, Кузмановска Б, Донеv ЛБ, <u>Џамбазовска Трајковска В</u>, Стефановски И, Петрушева А, Цветановски В, Цветановска М. Каудален блок изведен со бупивакаин –трамадол и постоперативна контрола на болката при херниопластика во детска возраст. <i>Acta morphologica</i> 2008, Vol 5(2):71-75.</p>	60%	6 x 0.6	3.6

	<p>13. Шољакова М, Димов А, Поповска Е, Карталов А, <u>Цамбазовска Трајковска В</u>, Арсовска А, Талеска Г, Донеv Љ. Централен венски катетер порт за хемотерапија кај деца. Македонски медицински преглед 2009; 62(2):39-43.</p> <p>ВКУПНО</p> <p>13 x 3.6 = 46.8</p>	60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6

		60%	6 x 0.6	3.6
		60%	6 x 0.6	3.6
				Вкупно = 46,8
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1.Цамбазовска-Трајковска В, Донеv ЛЬ, Шољакова М, Николова –Тодорова З, Карталов А, Алексовски Е, Талеска Г,			

	<p>Толеска М, Андоновска Б, Трајковски Ѓ. Анестезиолошки протокол при трансплантација на бубрег кај дете-приказ на случај. Македонски медицински преглед. 2010: 64(1):63-65.</p> <p>2. Сељмани Р, Караѓозов А, Караџов З, Јаневска В, Јота Ѓ, Беговиќ Г, Карталов А, Кузмановска Б, <u>Трајковска Ц.В.</u>, Спиrowsка Т, Стефановска В. Вкупни болнички трошици при рана наспроти одложена лапароскопска холецистектомија кај акутен холециститис. International Journal of Recent Research in Arts and Sciences. 2016, Vol 5: 157-165..</p>	60%	4 x 0.6	2.4
	<p>3. Јовановски-Срцева М, Цолева Толевска Р, Кузмановска Б, Карталов А, Спиrowsки З, Шошолчева М, <u>Цамбазовска В.</u> Пировска Т, Мирчевски В, Чоланчевски Р. Пациенти со политраума и торакална траума лекувани на одделот за интензивна нега-ретроспективна евалуација. Македонски ортопедско-трауматолошки гласник 2016, 11-14.</p> <p>4. Карталов А, Нојков Ј, Кузмановска Б, Донеv Љ, Петрушева А, <u>Цамбазовска В.</u> Компарација на ремифентанил-пропофолска анестезија со блокада на сцијатниот-феморален нерв кај пациенти кај кои се изведува артроскопија. Фармацевтски информатор 2008, број 16: 52-54.</p>	60%	4 x 0.6	2.4
	<p>5. Карталов А, Шољакова М, Кузмановска Б, Донеv Љ, Стефановски И, Петрушева А, <u>Цамбазовска В.</u> Постдурална пункциона главоболка: патогенеза превенција и третман. Македонски ортопедско-трауматолошки гласник 2009, Vol VI, No 1: 18-22</p>	60%	4 x 0.6	2.4

	<p>6. Andonovska B, Sosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Nikolova-Todorova Z, Andonovski A, Misevska P, Popovski S, <u>Trajkovska-Dzambazovska V</u>, Leshi A, Jovanovski-Srceva M. Adductor Policis Muscle thickness measurement-a reliable Metod for Nutritional Status Assessment in Critically ill Patients. MJA 2017 21-29.</p> <p>БКҮИИНО</p> <p>6 x 2.4 = 14.4</p>	60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4
		60%	4 x 0.6	2.4

				Вкупно = 14,4
3.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени in extenso во зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <p>1. Цамбазовска Трајковска В, Николова Тодорова З, Арсовска А, Карталов А, Кузмановска Б, Алексовски Е, Срцева М, Талеска Г, Андоновска Б, Толеска М, Трајковски Ѓ, Леши А. Евалуација на структурата на пациентите во единицата за интензивно лекување кои биле на механичка вентилација во тек на 2009 год. Зборник на трудови. IV конгрес на анестезиолозите на Македонија, 2010.</p> <p>2. Цамбазовска Трајковска В. Донеv Љ. Алексовски Е, Бушиноска Ј, Шољакова М, Николова Тодорова З, Карталов А, Шуплиноски З, Талеска Г, Толеска М, Андоновска Б. Анестезиолошки протокол при трансплантација на бубрег кај дете. Приказ на случај. Зборник на трудови. IV конгрес на анестезиолозите на Македонија, 2010</p> <p>3. Николова Тодорова З, Кузмановска Б, Карталов А, Арсовска А, <u>Цамбазовска В.</u> Леши А. Препораки за трансфузија кај траума пациенти: хемостатски концепт. Зборник на трудови. IV конгрес на анестезиолозите на Македонија, 2010.</p> <p>4. Карталов А, Кузмановска Б, Нојков Ј, Донеv Љ, <u>Цамбазовска В.</u> Липидна емулзија и интоксикација со локални анестетици. Зборник на трудови. IV конгрес на анестезиолозите на Македонија, 2010.</p>	60%	2 x 0.6	1.2
		60%	2 x 0.6	1.2

	<p>Вкупно 4 x 1.2 = 4.8</p>	60%	2 x 0.6	1.2
		60%	2 x 0.6	1.2
				<p>Вкупно = 4,8</p>
<p>4.</p>	<p>Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна</p> <p>1. <u>Dzambazovska Trajkovska V, Popovski S, Spirovska T, Kuzmanovska B, Kartalov A, Leshi A, Andonovska B.</u> Prevalence and antibiotic susceptibility of multi-drug resistant acinetobacter species, pseudomonas aeruginosa and methicillin resistant stapilococcus aureus in clinical samples from intensive care unit in Skopje, Republic of Macedonia. Book of proceedings</p>	60%	1 x 0.6	0.6

	<p>and abstracts. Orthopedic anaesthesia and intensive care 18-21 May 2016, Skopje.</p> <p>2. Nojkov J, <u>Dzambazovska Trajkovska V.</u> The role of genetics in the response of opioid therapy. Abstract book. 7th International Conference for Pain Treatment 13-14 October 2017, Prizren, Kosovo.</p> <p>3. Taleska G, Trajkovska T, Kokareva A, Gavrilovska A, Sholjakova M, Suplinovski Z, Mojsova Mijovska M, Temelkovska Stevanovska M, Popovska A, Naumovska M, <u>Dzambazovska V</u>, Toleska M, Dimov A, Brzanov N. Electrocardiographic abnormalities in subarachnoid haemorrhage. Book of abstracts. IV Congress of Macedonian Anesthesiologists, September 23-26 2010.</p> <p>4. Seljmani R, Karagjozov A, Karadgov Z, Janevski V, Jota Gj, Begovik G, Rushiti Q, Kartalov A, Kuzmanovska B, <u>Trajkovska V</u>, Spirovaska V, Spirovaska T, Leshi A. Laparoscopic surgery for colorectal cancer. Abstract book. 7th symposium of gastroenterology, Prishtine 2016.</p> <p>5. Seljmani R, Karagjozov A, Karadgov Z, Janevski V, Jota Gj, Begovik G, Rushiti Q, Kartalov A, Kuzmanovska B, <u>Trajkovska V</u>, Spirovaska T. Early laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis : is it really safe? Permbledhje e abstrakteve XXI, Struge, 28-30, Tetor 2016.</p> <p>5. Dzekova P, <u>Dzambazovska V</u>, Novakovic V, Grkova E. P53 protein in breast carcinoma –corelation with histological grade and clinical stage of tumor progression in the invasive ductal carcinoma. Annual International Ain Shams Medical Students Congress,</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>60%</p>	<p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p> <p>1 x 0.6</p>	<p>0.6</p> <p>0.6</p> <p>0.6</p>
--	---	----------------------------------	--	---

	<p>Cairo 9-12 february 1999. Апстракт објавен во зборник на конференција</p> <p>6.Dzekova P, Grkova E, <u>DzambazovskaV</u>, Bundalevska M, Trajkovski G. Amenorrhea psychogenous. 14 th International Medical Sciences Student Congress, Istambul 6-9 May 1998.</p> <p>7.Митревска Б, Гркова Е, <u>Цамбазовска В</u>, Цекова П. Појава на вродена дисплазија на колкот кај новородени во Скопје, Македонија, во период од 10 години. (1999-2001). Abstract book. 25th International Medical Students Scientific Congress, Ohrid 23-26 May 2002.</p> <p>8.Гркова Е, Цекова П, Гркова Б, Чучкова Н, Ацеска Н, <u>Цамбазовска В</u>. Примена на електростимулацијата во физикалната медицина. Abstract book. 23th International Medical Students Scientiphic Congress, Ohrid 12-15 May 2000.</p> <p>Вкупно: 8 x 0.6 = 4.8</p>	60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
				вкупно 4.8
	Вкупно			70,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	1. Воведување нова метода во државата како рутинска од страна на анестезиолог-интензивист (перкутана трахеотомија кај критично болни пациенти). 2. Воведување нова метода во државата како рутинска од страна на анестезиолог-	1	4	4

	интензивист (еходијагностика и торакоцентеза кај критично болни пациенти на механичка вентилација).	1	4	4
	3. Прв пат во државата воведена метода: фармакогенетика на опиоиди	1	4	4
				ВКУПНО = 12

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:			Поени
1.	Член на бирото за судски вештаци во Министерството за правда од областа на анестезиологија и реанимација	1	1	1
2.	Член на Судот на честа при Лекарската комора на РМ како бранител од областа на анестезиологија и интензивно лекување	1	1	1
3	Заменик- член во првостепена комисија за лекување во странство на РМ - Министерство за здравство	1	1	1

	Вкупно			3
--	---------------	--	--	----------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	67,06
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	70,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12 +
со дејности од поширок интерес	3
Вкупно	152,86

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирјана Шошолчева, претседател с.р.

2. Проф. д-р Билјана Кузмановска, член с.р.

3. Проф. д-р Андријан Карталов, член с.р.

Заклучок и предлог

Рецензентската комисија ја прегледа целокупната приложена документација за рецензија од кандидатите и направи увид во сите релевантни податоци важни за изборот во насловно звање, согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на ас. д-р Александра Пановска Петрушева, асистент докторанд д-р Марија Јовановски Срцева и асистент докторанд д-р Вања Џамбазовска Трајковска.

Комисијата донесе едногласен заклучок да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, **асистент докторанд д-р Марија Јовановски-Срцева** биде избрана во звањето насловен доцент во научните области: анестезиологија, анестезиологија и реанимација и здравствена нега според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирјана Шошолчева, претседател с.р.

2. Проф. д-р Билјана Кузмановска, член с.р.

3. Проф. д-р Андријан Карталов, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ДОКТОРАНД ПО ПРЕДМЕТОТ ПАТОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, донесе решение за избор на 1 асистент докторанд по предметот патологија, во согласност со конкурсот објавен на 23.1.2018 година во дневните весници „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ и формира Резидентска комисија во состав: проф. д-р Лилјана Спасевска, проф. д-р Гордана Петрушевска и проф. д-р Весна Јаневска.

На конкурсот се пријави помл. ас. д-р Селим Комина.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Лилјана Спасевска, проф. д-р Гордана Петрушевска и проф. д-р Весна Јаневска ги разгледа пријавите на кандидатите и поднесената документација.

Врз основа на документацијата, како и ценејќи го севкупниот стручен, научен и педагошки развој на кандидатот помл. ас. д-р Селим Комина, Рецензентската комисија има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Помл. ас. д-р Селим Комина

Биографски податоци

Помл. ас. д-р Селим Комина е роден во Ресен, во 1982 година. Основното и средното образование го завршил во Ресен со континуиран одличен успех. Студиите по медицина на Медицинскиот факултет во Скопје ги започнал во 2000 година, а ги завршил во 2006 година со просечен успех 8, 9.

По изведувањето на задолжителниот стаж го положил стручниот испит во мај 2007 година. Од 2007 до 2009 година работел во „Викторија“ во Скопје, како доктор на медицина. Во 2009 година почнал да волонтира на Институтот за патологија, Медицински факултет во Скопје, а од 2011 година е во редовен работен однос.

Специјализацијата по патологија ја започнал во октомври 2009 година, а ја завршил во ноември 2015 година. Во учебната 2017/2018 година ги започнал докторските студии при Медицинскиот факултет.

Активно се служи со англискиот јазик и располага со Cambridge English Entry Level Certificate in ESOL International Entry (Preliminary) Council of Europe Level B1.

Наставно-образовна дејност

За помлад асистент по предметот Патологија е избран во 2009 година. Вклучен е во сите активности на Катедрата за патологија. Активно е вклучен во изведбата на практичната настава за студентите од Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет и високите стручни школи.

Учествува и во континуираната едукација на лекари специјализанти по патологија.

Научноистражувачка дејност и стручно усовршување

Член е на Здружението на патолози на Р Македонија каде што активно учествува во организацискиот и стручниот дел на состаноците, а во Европското здружение на патолози членува од 2015 година.

Во јануари 2011 година остварил едномесечен престој за тенкоиглена аспирациона цитологија на Институтот за патологија при Медицинскиот факултет во Љубљана, Р Словенија. Во октомври 2011 година е активен учесник на 1. Македонски конгрес по патологија со меѓународно учество, Охрид, Р Македонија. Во јануари 2012 година остварил едномесечен престој за тенкоиглена аспирациона цитологија на Лабораторијата за патологија, при Клиничката болница „Аџибадем“ во Истанбул, Р Турција. Во април 2012 година остварил тримесечен стручен престој на Институтот за патологија при универзитетскиот клинички центар Виена, Р Австрија.

Во 2012 завршил базична обука за „7500 Real Time PCR System version 2.0.5“ и „Basic ABI 310 Genetic Analysis training“, организирана од Applied Biosystems. Во септември 2015 година е активен учесник на 27. Европски конгрес по патологија, Белград, Р Србија. Во септември 2016 година е активен учесник на 2. Македонски конгрес по патологија со меѓународно учество, Охрид, Р Македонија. Во јануари 2017 година, во организација на американско-австриска фондација, учествувал на еднеделен семинар во Салцбург, Р Австрија, од областа на хируршката патологија. На истиот семинар, неговата усна презентација е одбрана за најдобра, а воедно добил и сертификат за академска стручност. Во септември 2017 година зел активно учество на 29. Европски конгрес по патологија, Амстердам, Кралство Холандија.

Трудови за рецензија

За избор во звањето асистент докторанд кандидатот, ги приложува следниве трудови:

1. Intramuscular lipoma of lower limb – a case report. **Komina S**, Dukova B, Janevska V, Spasevska L. 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 74.

Авторите прикажуваат случај на 41-годишна пациентка со длабока мекоткивна маса во пределот на десната натколеница, која била хируршки ексцидирана и хистопатолошки дијагностицирана како интрамускуларен липом. Во трудот се потенцира дека интрамускуларните липоми радиолошки може да наликуваат на малигни тумори, и се констатира дека хистопатолошката анализа е мандаторна.

2. Angioimmunoblastic T-cell lymphoma – Report of a case. Bogdanovska-Todorovska M, Petrushevska G, Jovanovic R, **Komina S**, Dukova B. 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 68.

Во овој труд прикажан е случај на ангиоимунобластен Т-клеточен лимфом кај 45-годишна жена, првично погрешно дијагностицирана со реактивна лимфаденопатија. Иако морфолошките карактеристики на ангиоимунобластниот Т-клеточен лимфом се јасно опишани во литературата, може да постојат значајни

преклопувања со морфологијата на реактивните лимфоидни пролиферации, особено кај кожните лезии.

3. Complete atrioventricular canal in association with multiple neonatal malformations – An autopsy case report. Dukova B, Duganovska S, Petrushevskа G, Bogdanovska-Todorovska M, **Komina S**. 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 61

Авторите прикажуваат случај од аутопсија на новородено од женски пол кое живеело 4 дена, со наод на ретка конгенитална кардиопатија. Срцето е зголемено поради комплексен валвуларен и септален дефект, што укажува на комплетен атриовентрикуларен канал. Оваа кардиопатија била асоцирана и со други малформации: лицева дизморфија, спина бифида, апластичен тимус, интестинална дивертикулоза и цистичен уракус.

4. Hypoplastic left heart syndrome: morphological study of 16 autopsy cases. **Komina S**, Duganovska S, Dukova B, Jankovska B, Tashkova T, Bogdanovska-Todorovska M, Sokolovska-Malovcheva G. 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 59

Авторите во овој труд презентираат детална морфолошка анализа на случаи со HLHS, нивна асоцијација со други кардијални и екстракардијални малформации, како и најчестите причини за смрт.

5. Truncus arteriosus communis (TAC) associated with malformations of other organ systems Sokolovska-Malovcheva, Gabriela, Duganovska Snezana, Janevska Vesna, Serafimov Aleksandar, **Komina Selim** 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 58.

Авторите во овој труд презентираат детална морфолошка анализа на случаи со TAC во периодот од 2007 до 2010 година на Институтот за патологија, Скопје, Р Македонија, и нивна асоцијацираност со други кардијални и екстракардијални малформации.

6. Analysis of liver metastatic disease Belichovska M, Petrushevskа G, Spasevska L, Dukova B, **Komina S**, Tashkova T, Janevska D, Sokolchevska- Stoilova S. 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid,

Macedonia, (2011)1 (1). pp. 56-57.

Во трудот е направена ретроспективна анализа на архивските материјали во двегодишен период на пациенти со метастатска хепатална болест. Изведена е дистрибуција по возраст, пол и локализација на примарната неоплазма.

7. Syndrom of hypoplasia of the right heart (SHDS). Tashkova T, Duganovska S, Kostadinova-Kunovska S, Dukova B, Bogdanovska-Todorovska M, **Komina S** 1st Macedonian Congress of Pathology with International Participation, Ohrid, Macedonia, (2011)1 (1). pp. 56-57.

Во овој труд, авторите презентирале 9 случаи на синдром на хипоплазија на десно срце, дијагностицирани по направена аутопсија на Институтот за патологија, во период од 4 години. Воедно се опишани и другите придружни срцеви малформации, како и придружните малформации на останатите системи.

8. Incidental prostate cancer in patients undergoing radical cystoprostatectomy in treatment for Bladder Cancer: our five-year results. Skender Saidi, Sasho Dohcev, Oliver Stankov, **Selim Komina**, Gordana Petrushevska, Zhivko Popov. Medicus 2013, Vol. 18 (2):14-18.

Целта на оваа ретроспективна студија е одредување на инциденцата и хистопатолошките карактеристики на инцидентно детектираниот простатичен карцином, кај пациенти третирани со радикална цистопростатектомија, поради карцином на мочен меур. На Универзитетската клиника за урологија во Скопје, Р Македонија, биле оперирани 96 пациенти во периодот од јануари 2006 до декември 2010 година. Десет пациенти биле исклучени поради некомплетни податоци. Од 86 оперирани болни со просечна возраст од 61,2 години, кај 10 од нив (8,6%) е детектиран простатичен карцином, а најпревалентен бил Gleason score 3+3.

9. Mapping and Identification of the Urine Proteome of Prostate Cancer Patients by 2D PAGE/MS. Kiprijanovska S, Stavridis S, Stankov O, **Komina S**, Petrusevska G, Polenakovic M, Davalieva K. Int J Proteomics; 2014: 594761 IF: 4.62

Во трудот е изведена дводимензионална полиакриламидна гел-електрофореза, следена со масна спектрофотометрија (2D PAGE/MS) анализа, на уринарни примероци од 8 пациенти со хистопатолошки потврден простатичен карцином. Откриени се 45 различни протеини, од кои, при компарацијата со протеомскиот профил на нормална урина, се детектирани 11 протеини карактеристични за

простатичниот карцином. Од нив, три протеини (Е3 убиквитин-протеин лигаза рифифилин, D52 туморски протеин и тимидин фоосфорилаза) се вклучени во клеточниот раст и пролиферација. Со резултатите од студијата е креирана првична протеомска мапа на урината кај пациенти со простатичен карцином и се овозможува подобро разбирање на молекуларните основи на простатичната карциногенеза.

10. Kostadinova-Kunovska S, Janevska V, Komina S, Dukova B, Bogdanovska-Todorovska M, Domazetovski I, Labachevski B, Saidi S, Stavridis S, Petrushevska G. Incidence of the urinary tract tumors in two-year period (2010–2011) at the Institute of Pathology, Faculty of Medicine, Skopje, Macedonia. *Prilozi*, 2014;35:65-70.

Студијата е ретроспективна и анализирани се 755 случаи со тумори на бубрезите и долниот уринарен тракт, дијагностицирани на Институтот за патологија, во период од 2 години. Опишани се главните морфолошки карактеристики на туморите, нивните статистички карактеристики во однос на потеклото, типот, степенот на малигнитет и полот, и резултатите се компарирани со податоците објавени во литературата.

11. Proteomics analysis of malignant and benign prostate tissue by 2D DIGE/MS reveals new insights into proteins involved in prostate cancer. Davalieva K, Kostovska IM, Kiprijanovska S, Markoska K, Kubelka-Sabit K, Filipovski V, Stavridis S, Stankov O, Komina S, Petrusevska G, Polenakovic M. *Prostate*. 2015 Oct;75(14):1580-1600.

Авторите испитуваат свежи ткивни примероци од 19 пациенти со простатичен карцином и 33 пациенти со бенигна простатична хиперплазија, со 2D DIGE/MS анализа. Идентификувани се веќе познати протеини кои се асоцирани со простатичен карцином, како и три протеини: убиквитин-конјугирачки ензим E2N (UBE2N), протеасомска подединица бета тип 6 (PSMB6) и серин/треонин-протеинска фосфатаза PP1-бета каталитичка подединица (PPP1CB), чија улога не била претходно поврзана со простатичниот карцином. Изведената студија обезбедува почетна точка за понатамошни испитувања за утврдување на улогата на овие протеини во иницијацијата и прогресијата на простатичниот карцином.

12. Potential use of HP and AMBP in urine for the screening of prostate cancer“ Kiprijanovska Sanja, **Komina Selim**, Petrushevska Gordana, Chokrevska Tomislav Natasha, Polenakovic Momir, Katarina Davalieva Conference Paper, 9th Central and Eastern European Proteomic Conference (CEEP), June 2015, Poznan, Poland.

Во трудот е анализирана потенцијалната дијагностичка вредност на хаптоглобинот (HP) и α-1 микроглобулин/бикунининот (AMBP) за детекција на

карцином на простата. Со имунотурбиметриски метод е измерена концентрацијата на HP И AMBP во урина кај 20 пациенти со простатичен карцином, 18 пациенти со бенигна простатична хиперплазија, 15 пациенти со карцином на мочен меур и 8 пациенти со бубрежен каарцином. Статистичката корелација е изведена со Kruskal-Wallis и Man-Whitney U test. Добиените резултати ја потврдуваат вредноста на HP како специфичен уринарен биомаркер за детекција на простатичен карцином.

13. Potential involvement of UBE2N, PSMB6 and PPP1CB in prostate cancer. Maleva Kostovska Ivana, **Komina Selim**, Petrushevska Gordana, Momir Polenakovic Katarina Davalieva. Conference Paper, 9th CEEPC, June 2015

Во студијата е изведена Western blot-анализа за одредување на нивоата на убиквитин-конјугирачкиот ензим E2N (UBE2N), протеасомската поединица бета тип 6 (PSMB6) и протеинската фосфатаза 1 каталитичка поединица бета (PPP1CB), на свежи ткива од 28 пациенти со бенигна простатична хиперплазија и 14 пациенти со простатичен карцином. Mann-Whitney U тестот покажала статистичка сигнификантност на нивоата на UBE2N и PSMB6 кај пациентите со простатичен карцином, што укажува на нивната можна улога во простатичната карциногенеза.

14. Proteomics analysis of urine reveals acute phase response proteins as candidate diagnostic biomarkers for prostate cancer. Davalieva K, Kiprijanovska S, **Komina S**, Petrushevska G, Zografski NC, Polenakovic M. *Proteome Sci.* 2015; 13(1): 2 IF: 1.88

Авторите на студијата се фокусираат на идентификација на неинвазивни уринарни биомаркери за рана детекција на простатичен карцином. Тестирани се уринарни примероци од 56 пациенти со хистопатолошки потврдени дијагнози на карцином на простата и на бенигна простатична хиперплазија, со дводимензионална разлика на гелот во полиакриламидна гел-електрофореза (2-D DIGE), следена со масна спектрофотометрија (MS). Биоинформатичката анализа покажа статистички сигнификантна зголемена концентрација на α -1-микроглобулин/бикунин протеинот (AMPB) и намалена концентрација на хаптоглобин протеинот (HP), кај пациенти со простатичен карцином. Со изведената протеомска анализа се предлага сет на биомаркери кои покажуваат повисока сензитивност и специфичност од простатичниот специфичен антиген (PSA).

15. Evaluation of prostatic core biopsies in five-year period (2010–2014): Single center experience. Aneta Tanevska Zrmanovska, FYROM D. Bajdevska, **S. Komina**, G. Petrushevska, S. Saidi, S. Stavridis, O. Ivanovski, O. Stankov, S. Dohcev, V. Janevska. *Virchows Arch* (2015) 467(Suppl 1).

Во трудот е направена ретроспективна анализа на простатични цилиндрични биопсии, примени на Институтот за Патологија – Скопје, Р. Македонија, во периодот помеѓу 2010-2014 година. Покрај стандардна парафинска обработка и боене со хемалаун&еозин, во 310 случаеви е изведена дополнителна имунохистохемиска анализа со моноклонални антитела кон АМАСР, НМWSK и рб3. Од вкупно 2249 простатични биопсии, во 1960 случаи била потврдена бенигна етиологија а во 253 случаи бил потврден простатичен карцином. Авторите укажуваат на континуирано годишно зголемување на бројот на простатични биопсии, на бројот на простатични карциноми и ја промовираат имунохистохемијата како корисна алатка во дијагнозата на овие карциноми.

16. Different morphological types of uterine leiomyoma Gligor Ristovski, D. Bajdevska, B. Spirkoska, **S. Komina**, S. Sokolcevska, R. Jovanovic, S. Kostadinova Kunovska, L. Spasevska, G. Petrusevska, V. Janevska. Virchows Arch (2015) 467(Suppl 1)

Во оваа ретроспективна студија, направена е детална хистопатолошка интерпретација на 1510 гинеколошки оперативни примероци, примени на Институтот за патологија, Скопје, Р Македонија, во период една година. Пронајдено е дека најголемиот дел од бенигните неоплазми отпаѓаат на леиомиоми (97,8%), од кои 94,2% биле конвенционални леиомиоми, а 5,58% биле варијанти на леиомиоми. Авторите заклучуваат дека е неопходна фамилијаризација на патологот со хистолошките варијанти на леиомиомите за нивно подобро диференцирање од малигните тумори на миометриум.

17. Acute haemolytic anemia with liver failure as initial clinical manifestations of Wilson's Disease. **S. Komina**, G. Petrusevska, L. Spasevska, V. Janevska, A. Kostovski, P. Zdravkovski, S. Grujovska, B. Jankovska Virchows Arch (2015) 467(Suppl 1)

Авторите прикажуваат случај на 11-годишно дете, без минати заболувања, со акутна хемолитичка анемија и хепатална инсуфициенција, кое зафршило со фатален исход, 6 дена по хоспитализација. Изведените постмортем хистохемиски, ултраструктурни и генетски испитувања потврдиле Вилсонова болест. Иако хемолитичката анемија е невообичаена иницијална клиничка манифестација за Вилсоновата болест, сепак мора да се земе предвид при дијагностичката евалуација на млади пациенти, земајќи предвид дека ефективен третман е достапен.

18. Evaluation of a panel use of prognostic markers for treatment planning in prostate cancer patients. Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Stankov V, Mojsova Mijovska M, Petruseva Panovska A, Sreceva Jovanovski M, **Komina S**. Новини во урологијата, 2016, стр. 33-34.

Во оваа проспективна студија биле анализирани 63 пациенти кај кои била изведена простатична цилиндрична биопсија и хистопатолошки потврден простатичен

карцином. Варијаблите од интерес биле возраста, Gleason-овиот скор, вредностите на PSA, PSAD и биомолекуларните маркери Ki67, p53, Her-2, и Bcl-2. Пронајдена е статистички сигнификантна корелација помеѓу експресијата на p53, Ki67, со возраста на пациентот и вредностите на PSA и PSAD. Експресија на Bcl-2 била детектирана само кај пациентите со бенигна простатична хиперплазија. Врз база на добиените резултати, авторите предлагаат предоперативен алгоритам, кој би бил корисен во дијагнозата и планирањето на терапевтските модалитети кај пациенти со простатичен карцином.

19. A comparative study of urine proteomes from urogenital cancers to identify biomarkers for early detection of prostate cancer. Maleva Kostovska Ivana, Kiprijanovska Sanja, Stavridis Sotir, Stankov Oliver, **Komina Selim**, Petrushevska Gordamna, Polenakovic Momir, Davalieva Katarina – Conference paper, 10th CEEPC June 2016.

Цел на овој труд е откривање на панел од уринарни дијагностички биомаркери, кој би бил доволно сензитивен за дијагноза на ран простатичен карцином и доволно специфичен за диференцијација од бенигна простатична хиперплазија, простатитис и други карциноми на уринарниот систем. Изведена е компаративна уринарна протеомска анализа со 2D DIGE и MALDI-TOF-MS, кај 8 пациенти со простатичен карцином, 8 пациенти со карцином на мочен меур, 8 пациенти со бубрежен карцином и 8 пациенти со бенигна простатична хиперплазија. Од дијагностичка важност за детекција на простатичен карцином било откривањето на 6 протеини (KNG1, IGHA1, IGHA2, ITIH4, AMBP и MASP2).

20. FISH technique as additional diagnostic tool in differentiating testicular pulmonary metastasis from pulmonary congenital cystic adenomatoid malformation – case report. **Komina S**, Herac M, Müllauer L, Mazal P, Susani M. Applied Immunohistochemistry & Molecular Morphology:, [March 2016 - Volume 24 - Issue 3 - p e16–e17](#).

Прикажан е случај на 44-годишен пациент со герминативен тестикуларен тумор од мешан тип, граден од тератомска и ембрионална компонента. На контролната компјутерска томографија, 6 недели по оперативната интервенција, била детектирана маса во десното белодробие, која е ресецирана. Конвенционалната микроскопска анализа не можела со сигурност да разграничи помеѓу метастаза од тератомска компонента и пулмонална конгенитална цистична аденоматоидна малформација. Изведбата на флуоресцентната ин ситу хибридизација открила аберација на 12п хромозомот и ја потврдила метастатската природа на болеста. Авторите ја промовираат оваа метода како одлична помошна алатка во дијагнозата на тестикуларни неоплазми од герминативно потекло.

21. Management of Primary Bladder Tumors at the University Clinic of Urology in Skopje in 2010 during one-year follow up. Saidi S, Georgiev V. , Popov Z. , Penev M. , Stankov O. , Dohcev S. , Stavridis S. , Ivanovski O. , Saidi M. , Janevska V. , Petrusevska G. ,

Spasovska L. , **Komina S.** , Panov S. . Medicus 2016, Vol. 21 (2): 137 -142

Во студијата се презентирани главните клиничко-патолошки карактеристики и исходот од терапевтските модалитети на 151 пациент со примарен карцином на мочен меур, следени во период од една година. Пациентите биле третирани со трансуретралната ресекција и биле следени со постоперативна цистоскопија на секои три месеци. Параметрите кои биле разгледувани се: возраст, пол, хистопатолошки поттип на туморот и прогресија на туморот во однос на стадиум и хистолошки градус. Просечната возраст на пациентите била 65 години, од кои 79 % биле мажи, уротелниот карцином бил потврден во 96,7 % од случаите, а пронајдена е статистичка сигнификатна корелација на патолошкиот стадиум на болеста со хистолошкиот градус.

22. Salivary duct carcinoma of the parotid gland: a case report with cyto-histologic characteristics. **Selim Komina**, Boro Ilievski, Alberto Benedeti, Aleksandar Stamatovski, Ljube Ivkovski, Gordana Petrushevska, Vesna Janevska, Liljana Spasevska, Gligor Ristovski, Aneta Tanevska Zrmanovska. 2nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation 1-4 September 2016, Ohrid, Republic of Macedonia, pp 129-130.

Авторите прикажуваат ретка, но агресивна неоплазма на паротидната жлезда кај 68-годишен пациент. Случајот е темелно обработен, со приказ на наод од компјутерска томографија (КТ), микрофотографии од размаски од тенкоиглена аспирациона цитологија боени по Giemsa и Papanicolaou, микрофотографии од ткивни пресеци боени со Х&Е и од дополнителните имунохистохемиски иследувања.

23. Histological characteristics of urinary bladder carcinoma. Elena Aleksoska, Oliver Stankov, Miso Penev, Sotir Stavridis, Skender Saidi, Slobodan Ristovski, **Selim Komina**, Slavica Kostadinova-Kunovska, Liljana Spasevska, Vesna Janevska. 2nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation 1-4 September 2016, Ohrid, Republic of Macedonia pp 110.

Во трудот се анализирани 840 случаи на карцином на мочен меур, примени на Институтот за патологија, Скопје, Р Македонија, во периодот помеѓу 2013-2016 година и класифицирани според типот на интервенција, хистолошкиот градус на неоплазмата, степенот на инвазија и хистолошката варијанта. Авторите ја потенцираат важноста на коректната класификација на карциномите на мочниот меур поради прогностичко-терапевтските импликации.

24. Squamous cell carcinoma of the urinary tract: report of two cases. **Selim Komina**, Vesna Janevska, Skender Saidi, Bashkim Shabani, Sotir Stavridis, Gordana Petrushevska. 2nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation 1-4 September 2016, Ohrid, Republic of Macedonia pp 97-98.

Во трудот се презентирани два случаја на примарен планоцелуларен карцином на бубрежен пелвис и на мочен меур, кај 49-годишна жена и 61-годишен маж, соодветно. Поради нивната честа асоцираност со калкулуси, можат лесно да се превидат, поради што авторите укажуваат на потребата од внимателно разгледување на КТ-наодот и темелна макроскопска дисекција и хистопатолошка анализа.

25. The influence of tumor associated lymphocytes to colorectal cancer progression. Vlado Janevski, Gjorgi Trajkovski, **Selim Komina**, Vesna Janevska, Liljana Spasevska. 2nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation 1-4 September 2016, Ohrid, Republic of Macedonia pp 91.

Во студијата се обработени ткива од 27 пациенти, оперирани од колоректален карцином. По стандарно изведеното боење со Х&Е и имунохистохемиска анализа, направена е корелација на густината на тумор-асоцираните лимфоцити (ТАЛ), со степенот на диференцијација на туморот, локалното ширење, нодалните метастази, лимфатичната инвазија и стадиумот на болеста. Авторите укажуваат на можната предиктивна улога на ТАЛ во прогресијата на колоректалниот карцином.

26. New preoperative treatment decision algorithm in patients with prostate carcinoma. Sotir Stavridis, Oliver Stankov, Saso Dohcev, Skeder Saidi, Maja Mojsova-Mijovska, Marija Srceva-Jovanovski, **Selim Komina**, Vesna Janevska, Gordana Petrushevska, Mihal Penev. 2nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation 1-4 September 2016, Ohrid, Republic of Macedonia pp 90.

Главната цел на трудот била откривање на предоперативен алгоритам кој би помогнал во решавањето за третманот на пациенти со простатичен карцином. Во анализата се земени предвид клинички параметри, лабораториски и имунохистохемиски маркери. 63 пациенти, врз кои била изведена простатична цилиндрична биопсија, биле анализирани по возраст, вредност на PSA, PSAD, експресија на имунохистохемиски биомаркери Ki67, p53, Her-2, и Vcl-2 и споредувани со контролна група од 63 пациенти со бенигна простатична хиперплазија. Авторите заклучуваат дека установениот алгоритам може да биде од

корист при донесувањето на предоперативни одлуки за третман на болни со простатичен карцином, но сепак треба да се валидира на поголема група пациенти.

27. Heterotopic pancreas of the gallbladder: A case report. Daniela Bajdevska, Republic of Macedonia A. Tanevska Zrmanovska, **S. Komina**, G. Ristovski, G. Jota, R. Gelevski, L. Spasevska. *Virchows Arch* (2016) (Suppl 1)

Се прикажува случај на 58-годишна пациентка, третирана со лапароскопска холецистектомија, поради хроничен холециститис, со случајно детектиран нодулус со пречник 1,2 см, во пределот на вратот на жолчното кесе. Микроскопската анализа открила хетеротопично панкреатично ткиво, без анатомско-васкуларен континуитет со телото на панкреасот. Авторите дијагностицираат ретка локализација на тип 2, хетеротопичен панкреас во жолчно кесе, според класификацијата на von Heinrich.

28. Fast and inexpensive self-made tissue microarray for immunohistochemical and in situ hybridization studies: examples with bladder cancer. **Komina Selim**, Petrussevska Gordana. *Annals of Pathology and Laboratory Medicine*, Vol 4, No 1 (2017).

Во трудот е даден детален опис за конструкција на ткивен микроареј (tissue microarray), со помош на игла за панч биопсија на кожа (skin punch biopsy needle) од 2 милиметра и успешно е изведена XEP-2 имунодетекција и хромогена хн хиту хибридизациона студија, на 15 пациенти со карцином на дојка, 15 контролни пациенти со нормално ткиво на мочен меур и 30 пациенти со мускулно-инвазивен карцином на мочен меур. Прегледот и анализата на сликите добиени од ткивните микроареи е изведена на слободно достапен софтвер „ТМА-Ј“. Авторите нудат сигурен метод за мануелна конструкција на ткивен микроареј, која може да се изведе во секоја хистопатолошка лабораторија и која претставува добра алтернатива за комерцијалните скапи направи и софтверски решенија.

29. A fatal case of idiopathic mesenteric venous thrombosis **S. Komina**, L. Spasevska, G. Petrussevska, A. Petlickovski, A. Nikolovski, V. Janevska. *Virchows Arch* (2017) 471 (Suppl 1):S1–S352.

Се прикажува случај на 32-годишна пациентка, која три дена по лапароскопски изведена апендектомија поради сомнение за акутен апендицитис, завршила со фатален исход. Аутопсијата открила тромбоза на горната мезентерична вена, со консекутивен инфаркт на тенкото црево и генерализиран фибринопурулентен перитонитис, а анализата на генетскиот статус за протромботични мутации открила хетерозиготност на метилен-тетрахидрофолат редуктаза (MTHFR) генот и на генот за фактор V (Leiden), како причина за мезентеријалната тромбоза. Авторите препорачуваат скрининг за примарни коагулациони нарушувања на сите пациенти со мезентеријална венска тромбоза, како и генетско тестирање за тромбофилија на блиски членови од семејството, пред да бидат изложени на познати предиспонирачки фактори.

30. Incidentally diagnosed cancer in patients undergoing benign prostatic hyperplasia related surgery - a tertiary unit experience **S. Komina**, V. Janevska, G. Petrusevska, S. Stavridis, S. Saidi, O. Stankov, V. Stojmenovska. *Virchows Arch* (2017) 471 (Suppl 1):S1–S352.

Во оваа ретроспективна студија, разгледани се медицинските извештаи на 1149 пациенти во периодот помеѓу јануари 2009 и ноември 2016 година, третирани со трансуретрална ресекција на простата, поради бенигна простатична хиперплазија. Хистопатолошката анализа на ресецираниот материјал детектирала инцидентален, простатичен карцином и карцином на мочен меур кај 49 пациенти (4,28%). Извршена е стратификација на пациентите според возраста, Gleason-овиот скор кај пациентите со простатичен карцином и според степенот на инвазија кај пациентите со карцином на мочен меур. Авторите ја потврдуваат потребата за микроскопска анализа на секој ресецирани материјал и конзистентната комуникација помеѓу патолозите и уролозите.

31. Squamous cell carcinoma of the renal pelvis and urinary bladder. **Selim Komina**, Vesna Janevska, Skender Saidi, Bashkim Shabani, Sotir Stavridis, Gordana Petrushevska. 2nd Macedonian Congress of Urology with International Participation 07-09 April 2017, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje, Republic of Macedonia pp 12.

Авторите прикажуваат два случаја на примарни карциноми на уринарниот тракт, кои се темелно обработени, поткрепени со КТ-наоди, со макроскопски и микроскопски фотографии од различни делови на туморот. Авторите предлагаат великодушно макроскопско семплирање за коректна дијагноза на оваа неоплазма која е исклучително ретка, има агресивен тек и различен терапевтски модалитет за разлика од карциномот од уротелно потекло.

32. A comparative study of plasma proteomes to identify biomarkers for early detection of prostate cancer. S. Kiprijanovska, S. Stavridis, O. Stankov, **S. Komina**, G. Petrusevska, M. Polenakovic, K. Davalieva. 2nd Macedonian Congress of Urology with International Participation 07-09 April 2017, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje, Republic of Macedonia pp 37.

Основната цел на трудот е одредување на еден биомаркер или панел од плазма биомаркери за рана детекција на простатичен карцином. Изведена е компаративна протеомска анализа на плазма-протеомите кај 5 пациенти со простатичен карцином и 5 пациенти со бенигна простатична хиперплазија. Пронајдена е статистичка сигнификантност помеѓу двете групи за 9 протеини, од кои 4 протеини се нагорно-регулирани (HSPD1, ACTB, SLC25A4, NUCKS1) и 5 протеини се надолно-регулирани (TF, VIM, POTE, EIF5A, TTR) кај простатичниот карцином. Во студијата се откриени сет од протеини со потенцијал за детекција на простатичен карцином, но за чија валидација е потребна поголема и независна кохортна студија.

33. Vesicovaginal fistula repair with interposition an omental pedicle graft (O’Conor technique). A. Dalipi, D. Djordjioska, S. Stavridis, A. Ilievski, J.Janculev, I.Emini, **S.Komina**, S.Saidi. 2nd Macedonian Congress of Urology with International Participation 07-09 April 2017, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje, Republic of Macedonia pp 56.

Прикажан е случај на 43-годишна жена, кај која операцијата на отворена хистеректомија се комплицирала со везиковагинална фистула. Изведена е репарација на везиковагиналната фистула со интерпозиција на графт од оменталната петелка, во просторот помеѓу вагината и мочниот меур. Авторите заклучуваат дека оперативната техника според O’Conor претставува безбедна солуција за третман на везиковагинални супратригонални фистули.

34. Identification of early diagnostic biomarkers for prostate cancer in urine by comparative proteomics analysis using label-free nanoLC-MS/MS. K. Davalieva, S. Kiprijanovska, I. Maleva Kostovska, S. Stavridis, O. Stankov, **S. Komina**, G. Petrussevska, M. Polenakovic. – Conference paper, 11th CEEPC September, 2017.

Главна цел на студијата била откривање на дијагностички уринарни биомаркери со доволна сензитивност за рана дијагноза на простатичен карцином, и со доволна специфичност за диференцијација од бенигна простатична хиперплазија и други урогенитални карциноми. Аплицирани се високопропусни протеомски техники за компарација на уринарни примероци од пациенти со простатичен карцином, бенигна простатична хиперплазија, карцином на мочен меур и бубрежен карцином. Утврдени се 19 статистички сигнификантни протеини во урината (CD14, AHSB, ENO1, ANXA1, CLU, COL6A1, C3, FGA, FGG, HPX, PTGDS, S10019, LMAN2, ITIH4, ACTA2, GRN, HBB, PEBP1, CTSB) асоцирани со карцином на простата. Авторите идентификувале ветувачки биомаркери, чија евалуација за нивната дијагностичка прецизност е во тек.

35. Proteomics profiling reveals INTS6 as a candidate plasma biomarker for prostate cancer. I. Maleva Kostovska, S. Kiprijanovska, O. Stankov, **S. Komina**, G. Petrussevska, M. Polenakovic, K. Davalieva. – Conference paper, 11th CEEPC September, 2017

Во трудот е направен обид за откривање на дијагностички биомаркери во плазма, со висока специфичност и сензитивност за простатичен карцином. Користени се високопропусни протеомски техники за протеинско профилирање на примероци од 5 пациенти со простатичен карцином и 5 пациенти со бенигна простатична хиперплазија. Меѓу посигнификантните резултати се издвојува намаленото ниво на INTS6 тумор-супресорскиот ген, кај пациентите со простатичен карцином, што го прави потенцијален кандидат за дијагностички биомаркер во плазма.

ЗАКЛУЧОК И МИСЛЕЊЕ

Оценувајќи ја досегашната севкупна наставна, научна и здравствена дејност, Рецензентската комисија дојде до сознание дека кандидатот ги исполнува условите пропишани со Законот за високото образование за избор на асистентдокторанд по предметот патологија.

Комисијата констатира постојан континуитет и прогрес во неговата научна, педагошка и здравствена активност. Тој покажува несомнен интерес за научноистражувачка работа, а практичната настава ја води ангажирано и успешно.

Согледувајќи ја целосно досегашната работа на кандидатот, Рецензентската комисија заклучува дека помл. ас. д-р Селим Комина ги исполнува условите да биде избран во звањето асистент докторанд и има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да го усвои извештајот на помл. ас. д-р Селим Комина за избор во звањето асистент докторанд по предметот Патологија на Медицинскиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Лилјана Спасевска с.р.

Проф. д-р Гордана Петрушевска с.р.

Проф. д-р Весна Јаневска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО АНАТОМИЈА” за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, ОД АВТОРИТЕ: Н. СОР. Д-Р ЕЛИЗАБЕТА ЧАДИКОВСКА, Н. СОР. Д-Р БИЛЈАНА БОЈАЦИЕВА-СТОЈАНОСКА, Н. СОР. Д-Р АЦЕ ДОДЕВСКИ И АС. Д-Р БИЛЈАНА ТРПКОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, од 21.2. 2018, бр. 02-754/56, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на практикумот „ПРАКТИКУМ ПО АНАТОМИЈА за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје“ од авторите: н. сор. д-р Елизабета Чадиковска, н. сор. д-р Билјана Бојациева-Стојаноска, н. сор. д-р Аце Додевски и ас. д-р Билјана Трпковска, наменет за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, избрани се вонр.проф.Јулија Живадиновиќ и доц. д-р Билјана Зафирова

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

III. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	ПРАКТИКУМ ПО АНАТОМИЈА за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.
Назив на предметната програма:	Анатомија
Назив на студиската програма:	Анатомија
Фонд на часови и ЕКТС-кредити:	30; 4 ЕКТС-кредити
Предметот Анатомија на Медицинскиот факултет, за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, е задолжителен предмет со фонд на часови 30, број на ЕКТС-кредити 4 и се слуша во прв семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 112 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 11. Текстот е поделен во 10 поглавја и содржи 142 слики.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Вонр.проф. д-р Јулија Живадиновиќ,
с.р.**

Доц. д-р Билјана Зафирова, с.р.

IV. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ВОНР.ПРОФ. Д-Р ЈУЛИЈА ЖИВАДИНОВИЌ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот се состои од 10 поглавја систематизирани соодветно на наставната програма, во состав на предметот Анатомија.</p> <p>1. Вовед во анатомија</p> <p>Коски на горниот екстремитет</p> <p>Зглобови на горниот екстремитет</p> <p>2. Коски на долниот екстремитет</p> <p>Зглобови на долниот екстремитет</p> <p>3.Коски на трупот</p> <p>Коски на градниот кош</p> <p>Зглобови на трупот</p> <p>4. Коски на главата</p> <p>Коски на черепот (ossa cranii)</p> <p>Коски на лицето (ossa faciei)</p> <p>Зглобови на главата и вратот</p> <p>5.Мускули на горниот екстремитет</p> <p>Нерви на горниот екстремитет</p> <p>6. Мускули на долниот екстремитет</p> <p>Нерви на долниот екстремитет</p> <p>7. Мускули на трупот</p> <p>Мускули на главата</p> <p>Мускули на вратот</p> <p>Нерви на трупот и главата</p> <p>8. Топографска анатомија на граден кош</p> <p>9.Топографска анатомија на стомак</p>
--	--

	10.Топографска анатомија на карлица
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е во целост усогласен со предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	Корекции не се потребни.
Оцена на ракописот:	Ракописот е напишан јасно, концизно и разбирливо.
Категоризација:	практикум
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 112 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 10 поглавја и содржи 142 слики. Ракописот е оригинален труд кој опфаќа материјал потребен за успешно реализирање на наставата по предметот Анатомија.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како практикум, наменет за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Вонр.проф. д-р Јулија Живадиновиќ, с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ДОЦ. Д-Р БИЛЈАНА ЗАФИРОВА

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот се состои од 10 поглавја систематизирани соодветно на наставната програма, во состав на предметот Анатомија.</p> <p>1. Вовед во анатомија</p> <p>Коски на горниот екстремитет</p> <p>Зглобови на горниот екстремитет</p> <p>2. Коски на долниот екстремитет</p> <p>Зглобови на долниот екстремитет</p> <p>3.Коски на трупот</p> <p>Коски на градниот кош</p> <p>Зглобови на трупот</p> <p>4. Коски на главата</p> <p>Коски на черепот (ossa cranii)</p> <p>Коски на лицето (ossa faciei)</p> <p>Зглобови на главата и вратот</p> <p>5.Мускули на горниот екстремитет</p> <p>Нерви на горниот екстремитет</p> <p>6. Мускули на долниот екстремитет</p> <p>Нерви на долниот екстремитет</p> <p>7. Мускули на трупот</p> <p>Мускули на главата</p> <p>Мускули на вратот</p> <p>Нерви на трупот и главата</p> <p>8. Топографска анатомија на граден кош</p> <p>9.Топографска анатомија на стомак</p>
--	--

	10.Топографска анатомија на карлица
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е во целост усогласен со предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	Корекции не се потребни.
Оцена на ракописот:	Ракописот е напишан јасно, концизно и разбирливо.
Категоризација:	практикум
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 112 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 10 поглавја и содржи 142 слики.</p> <p>Ракописот е оригинален труд кој опфаќа материјал потребен за успешно реализирање на наставата по предметот Анатомија.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како практикум, наменет за студентите од Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доц. д-р Билјана Зафирова, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АДЕНОТОНЗИЛОТОМИЈА НАСПРОТИ КЛАСИЧНА ТОНЗИЛОАДЕНОИДЕКТОМИЈА ВО РЕШАВАЊЕ НА ГОРНООПСТРУКТИВНИОТ СИНДРОМ КАЈ ДЕЦА ЕВАЛУИРАНИ СО ПОЛИСОМНОГРАФ“ ОД Д-Р ВЕСНА ПЕТРЕСКА-ДУКОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017 година, со Одлука бр. 0905-6353/3 од 28.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Петреска –Дуковска со наслов „Аденотонзилотомија наспроти класична тонзилоаденоидектомија во решавање на горноопструктивниот синдром кај деца евалуирани со полисомнограф“, во состав: проф. д-р Марина Давчева -Чакар (претседател), проф. д-р Ацо Димов (ментор), проф. д-р Никола Николовски (член), проф. д-р Ѓорѓи Оровчанец (член) и проф. д-р Андреја Арсовски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Петреска–Дуковска, со наслов „Аденотонзилотомија наспроти класична тонзилоаденоидектомија во решавање на горно опструктивниот синдром кај деца евалуирани со полисомнограф“, содржи 94 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 61 библиографска единица, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран и систематизиран со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот на трудот, кандидатката ја дефинира опструктивната ноќна апнеа кај децата како ентитет. Потоа се осврнува на нејзината класификација и инциденца, посочувајќи ги најчестите причини за појава на оваа болест. Во понатамошниот текст на воведот кандидатката детално ги наведува основните анатомски и морфолошки карактеристики на палатиналните тонзили и ждрелниот крајник чија хипертрофија е најзначаен фактор за настанување на опструктивната ноќна апнеа кај децата. Понатаму во текстот е прикажана нивната артериска васкуларизација, венска дренажа и инервација.

Детално е објаснет патофизиолошкиот механизам за настанување на овој синдром како и секвелите кои настануваат како последица, со посебен осврт врз метаболичките, кардиоваскуларните и невропсихолошките секвели.

Прикажани се современите дијагностички методи за дијагностицирање на овој синдром. Покрај класичниот ендоскопски преглед од педијатриски оториналарнололог, прикажана е полисомнографијата како златен стандард за дијагностицирање на синдромот на опструктивната ноќна апнеа кај децата. Мерењата овозможуваат да се оцени адекватноста на вентилацијата, да се диференцира видот на апнеата, и тоа: опструктивна, централна или мешана апнеа

и да се оценат сериозноста и физиолошките последици од абнормалното дишење. Овој современ апарат регистрира неколку параметри, и тоа: кислородна сатурација; волумен / фреквенција на ороназален проток; спирометрија; движење на респираторните мускули; мерење на парцијален притисок на CO₂; ЕКГ-електрокардиограм; ЕЕГ- електроенцефалограм (опционално).

Покрај дефинирање на видот, се дефинира и се класифицира степенот на опструктивната ноќна апнеа на лесна, средна и тешка во зависност од големината на АХИ индексот.

Во оваа целина даден е историјатот за ова заболување, односно пристапот и начинот на лекувањето на СОНА во периодот од почетокот на XX век до денес. Во понатамошниот текст, кандидатката опишува повеќе методи за хируршко решавање на горноопструктивниот синдром кај децата, констатирајќи дека ниту еден ОРЛ хирург не може да истапи со оригинална метода којашто не содржи делови од техниките користени во минатото. Во последно време, подобрите резултати се должат на помодерните технологии, меѓу кои се користење на ласери и модерната анестезиологија.

Во следната глава, кандидатката ги наведува материјалите и методите на докторската теза кадешто е обработен материјалот од извршените операции во Приватната општа болница „Ремедика“ – Оддел за оториноларингологија и хирургија на глава и врат во периодот од 2012 до 2016 година. Примерокот се состои од 90 случајно избрани случаи и третирани со ласерска аденотонзилотомија и 90 случаи третирани со класична тонзилоаденоидектомија, односно вкупно 180 операции. Кај сите испитанци беше дијагностициран синдромот на опструктивна ноќна апнеа.

Во истражувањето на кандидатката се вклучени 180 пациенти со синдром на опструктивна ноќна апнеа, и тоа 90 оперирани со ласерска аденотонзилотомија (група I) и 90 оперирани со класична тонзилоаденоидектомија (група II). Возраста на пациентите се движи од 2 години до 6 години. Кај педијатриските пациенти од двете групи (испитувана и контролна), клиничката дијагноза за горноопструктивен синдром беше поставувана според стандардна усвоена дефиниција за постоење на

овој синдром. Кај сите пациенти беше спроведена дијагностичка процедура која се состоеше од задолжителна оториноларинголошка екзаминација и проценка на степенот на хипертрофија на аденотонзиларното ткиво, предоперативен полисомнографски тест, фиберендоскопски преглед, лабораториски наод, педијатриски и анестезиолошки преглед.

Во понатамошниот текст се опишани од страна на кандидатката оперативните техники кои се споредуваат во докторатот. Претставени се 2 графички обработени слики во кои сликовито се претставени оперативните техники. Во ова поглавје кандидатката поставила оригинални фотографии од двете оперативни техники.

Во следната глава кандидатката ги обработува добиените резултати. За оваа студија, кандидатката ги користела податоците од децата оперирани во ПЗУ „Ремедика“ Оддел за оториноларингологија во периодот од 2012 до 2016 година. Бидејќи во студијата кандидатката споредила две хируршки техники за решавање на горноопструктивниот синдром, оперираните деца ги поделила во две групи.

Податоците кандидатката ги прибирала од достапните анамнези, полисомнографски записи, ОРЛ-прегледи, анестезиолошки и педијатриски прегледи, отпусни листи. При собирањето на податоците се водело сметка да се добијат сите достапни податоци. Податоците се внесувани во програмата Excel, а потоа се префрлани во програмата SPSS (Statistical Package for Social Sciences) верзија 22, со којашто е правена анализата.

Анализата е правена преку вадење на проценти, вкрстување на податоци и Т-тест. За секоја од мерените појави најпрвин е вадена процентуална застапеност, а потоа и вкрстување со важните критериуми за секоја од мерените појави. Како важен критериум е потенциран АХИ-индексот (тонзилотомија наспроти тонзилектомија). За да се тестираат разликите помеѓу наведените важни критериуми е користен Т-тест како статистичка постапка. Со Т-тестот, просечните вредности се споредувани на секоја од појавите за критериумот операција (тонзилотомија наспроти тонзилектомија).

Во наредната глава, кандидатката ја дава дискусијата за докторската теза. По објаснувањето на основните начела во третманот, кандидатката во дискусијата прави поткрепување на тоа дека бројни стручни трудови за третманот на опструктивната ноќна апнеа кај децата укажуваат на поврзаноста помеѓу зголемените палатинални тонзили со поволните резултати кои се постигнуваат со отстранувањето или намалувањето на палатиналните тонзили и фарингеалниот крајник.

Кандидатката укажува дека со тонзилоаденоидектомијата и аденотонзилотомијата се куративни методи кога нарушувањето при дишењето во текот на спиењето е предизвикано од оваа патологија и со овие методи постои успех во 70-90%.

Кај правилно избрани случаи, симптомите на ронхопатија (р'чење) и апнеа може да бидат елиминирани дури во 95 %. Кандидатката истакнува дека постои корелација помеѓу големината на палатиналните тонзили и интензитетот на р'чење и честотата на појава на апнеични епизоди, односно колку е поголема хипертрофијата на тонзиларното ткиво, чујното дишење е поинтензивно, а епизодите на апнеа се почести.

Во оваа глава, кандидатката ја споредува промената на АХИ индексот постоперативно кај двете оперативни техники. Просечната вредност на АХИ по третманот на пациентите со тонзилектомија изнесува 4.2 ± 1.6 , а во групата на пациенти со тонзилотомија е понизок и изнесува 4.1 ± 1.5 .

АХИ-просечните вредности по третманот на пациентите во двете групи, индексот е < 5 .

Кандидатката наведува дека кај децата со прекумерна телесна тежина со овие интервенции не се постигнуваат задоволителни резултати. Кај пациентите со телесна тежина над нормала, независно дали е направена тонзилектомија или тонзилотомија, не доаѓа до опаѓање на АХИ, т.е. индексот не паѓа под 5.

Констатира дека намалувањето на болничките денови со парцијалната тонзилектомија се редуцира до 80% наспроти болничкото лекување кај пациентите

третираны со класична тонзилектомија. Сите 90 пациенти кај кои е извршена тонзилектомија имале по два дена болнички престој меѓу пациентите со ласерска тонзилотомија, 85 (94,4%) од нив немале ниту еден ден болнички престој, само 5 (5,6%) имале само еден ден болнички престој.

Кај пациентите оперирани со ласерска тонзилотомија кандидатот воочува значајно намалување на постоперативната болка и времето на враќање во нормални животни активности. Времето на диететскиот начин на исхрана кај пациентите третираны со парцијална редукција е скратено скоро за половина од класично оперираните. Наведува дека децата оперирани со ласерска редукција имаат помала постоперативна болка и изискуваат помалку трошење на аналгетици постоперативно. Во рамките на истражувањето анализата покажа дека според ВАС-скалата пост оперативната болка првиот ден кај пациентите со тонзилектомија просечно изнесува 6.4 ± 0.5 , минимум оценета е со 5, а максимум оценета е со 7.

Според ВАС-скалата, постоперативната болка првата недела кај пациентите со тонзилектомија опаѓа просечно на 2.4 ± 0.5 , минимум оценета е со 2, а максимум оценета со 3.

Кај 50-55,6% од пациентите не се регистрира болка со ВАС 2 и кај 40-44,4% се регистрира болка со ВАС 3.

Според ВАС-скалата постоперативната болка првиот ден кај пациентите со тонзилотомија просечно изнесува 2.4 ± 0.5 , минимум оценета е со 2, а максимум оценета е со 3.

Според ВАС-скалата постоперативната болка првата недела кај пациентите со тонзилотомија опаѓа просечно на 0.6 ± 0.5 , минимум оценета со 0, а максимум оценета со 1.

Кај 31-34,4% од пациентите не се регистрира болка(со ВАС е 0) и кај 59-65,6% се регистрира болка со ВАС 1.

Согласно со анализата кандидатката истакнува дека просечното времетраење на хирушкиот зафат кај пациентите со тонзилектомија изнесува

11.2±2.4 мин. Минимум 6 и максимум 14мин. Кај пациентите со тонзилотомија е пократко просечното времетраење на хирушкиот зафат и изнесува 7.5±1.4мин., минимум 5 и максимум 10мин.

Кандидатката согласно со добиените резултати, истакнува дека значајна разлика постои помеѓу двете методи во однос на интраоперативната загуба на крв. Оперативна загуба на крв се регистрира само кај тонзилектомијата. Просечната интра оперативна загуба на крв кај тонзилектомија изнесува 28.7мл, минимум 25мл и максимум 35.0мл.

Кај тонзилотомијата не се регистрира интраоперативна загуба на крв.

Најзначајни разлики кои се добиени претставуваат степенот на постоперативните компликации, и тоа постоперативното, секундарно крварење кое се јави само во групата на тонзилектомирани пациенти, истакнува кандидатката.

Кај сите 90 пациенти кај кои е извршена ласерска тонзилотомија не се регистрира постоперативно крварење (секундарно).

Кај пациентите со класична тонзилектомија 85(94,4%) од нив немаат постоперативно крварење (секундарно), а кај 5 (5,6%) пациенти се регистрира постоперативно крварење (секундарно).

Во последната глава се дадени заклучоците на кандидатката врз основа на спроведената анализа и обработената серија на 180 деца со горноопструктивен синдром, кои биле третирани во ПЗУ „Ремедика”, во периодот од 2012 до 2016 год. поделени на соодветни две групи, кои се дадени во поглавјето „Клинички материјал”, а врз основа на поставените цели на овој дисертационен труд, презентирани се следниве заклучоци:

Со докторската студија се потврдува хипотезата дека аденотонзилотомијата е супериорна и поприватлива од класичната тонзилектомија за решавање на синдромот на опструктивна ноќна апнеа. Добиените резултати од истражувањето ја потврдија хипотезата дека хирушката техника ласерска аденотонзилотомија е

метода на избор во третманот на синдромот на опструктивна ноќна апнеа кај децата.

Овој факт кандидатката го поткрепува со наредните заклучоци:

И со двете оперативни интервенции имаме еднаква успешност на намалување на АХИ-индексот постоперативно. Кај децата со прекумерна телесна тежина со овие интервенции не се постигнуваат задоволителни резултати.

Трендот на оперативното решавање на синдромот на опструктивна ноќна апнеа со адентонзилотомија е во постојан раст во последните години. На тоа кажуваат јасните придобивки од ласерската тонзилотомија наспроти класичната тонзилектомија во однос на должината на болничкиот престој. Еднодневната хирургија е широко прифатена при различни интервенции, од кои голем број се ласерски. Идејата за воведување на ласерската тонзилотомија како еднодневна хирушка интервенција не е нова и ние не сме први кои почнаа да ја применуваат.

Значајно е намалена постоперативната болка и времето на враќање во нормални животни активности. Времето на диететскиот начин на исхрана кај пациентите третирано со парцијална редукција е скратено скоро за половина од класично оперираните. Согласно со резултатите добиени од нашето истражување значајна разлика постои помеѓу двете методи во однос на интраоперативната загуба на крв. Оперативна загуба на крв се регистрира само кај тонзилектомијата. Кај тонзилотомијата не се регистрира интраоперативна загуба на крв.

Една од најголемите предности претставува ризикот од постоперативните компликации, меѓу кои е доста значајно место зазема постоперативното крварење. Кај пациентите кај кои се реализира ласерска тонзилотомија парцијална редукција на хипертрофираните тонзили не постои можност од крварење. Тоа се должи на фактот дека интервенцијата се прави низ самото тонзиларно ткиво или во потесна смисла на зборот отстрануваме тонзиларно ткиво до непчените лаци. Постои и друг тип на тонзилотомија, која се нарекува суптотална или интракапсуларна. Тоа значи отстранување на 90 % од тонзиларното ткиво, при што

се остава само минимално ткиво на самата капсула. Кај овој тип на тонзилотомија може да се случи постоперативно крварење исклучително ретко бидејќи покрај самата капсула е можно присуство на крвни садови со мал дијаметар.

Во однос на постоперативните компликации како дехидратација, предност повторно и даваме на тонзилотомијата. Пациентите поради помалиот степен на болка поретко одбиваат да пијат течности и ептен ретко во исклучителни случаи може да дојде до дехидратација.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Весна Петреска - Дуковска, со наслов „Аденотонзилотомија наспроти аденотонзилектомија во решавањето на горноопструктивниот синдром кај деца еваулирани со полисомнограф“, претставува интердисциплинарно истражување во областа на педијатриската оториноларингологија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација се очекува да ги постигне горенаведените цели и да даде значаен научен придонес во разбирањето на овој ентитет.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Петреска-Дуковска, со наслов , „Аденотонзилотомија наспроти аденотонзилектомија во решавањето на горно опструктивниот синдром кај деца еваулирани со полисомнограф “, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Автори: Петреска–Дуковска Весна, Димов Ацо, “Adenotonsillotomy versus adenotonsillectomy in management of upper airway obstructive syndrome in children

evaluated by polysomnography, објавен во: Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist - Physioacta, 11(3): 29-39, 2017.

[2]. Автори: Петреска-Дуковска Весна, Димов Ацо, „Management of upper airway obstructive syndrome in children објавен , ММР ,Journal of the Macedonian Medical Association: , 71(3): 153-159, 2017.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Петреска-Дуковска, со наслов „Аденотонзилотомија наспроти аденотонзилектомија во решавањето на горноопструктивниот синдром кај деца евалуирани со полисомнограф”.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Марина Давчева-Чакар, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Ацо Димов, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Никола Николовски, член,с.р.
4. Проф. д-р Ѓорѓи Оровчанец, член,с.р.
5. Проф. д-р Андреја Арсовски, член,с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПОЈАВА НА СРЦЕВО ОШТЕТУВАЊЕ КАЈ ТРУДНИЦИ СО ПРЕЕКЛАМПСИЈА/ГЕСТАЦИСКА ХИПЕРТЕНЗИЈА“ ОД Д-Р ИВО КЌАЕВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.02.2018 година, а по предлог на Советот на III циклус-докторски студии, студиска програма на медицина, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Иво Кќаев со наслов „Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија“, во состав: проф. д-р Марјан Стојовски (претседател), проф. д-р Силвана Јованова (ментор), проф. д-р Гордана Адамова (член), проф. д-р Елизабета Србиновска (член) и проф. д-р Ѓорѓи Бабушку (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Иво Кќаев, со наслов „Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија“, содржи 122 страница компјутерски обработен текст во фонт Ariel, со 1,5 проред, големина на букви 12, 125 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во 8 глави, и тоа: вовед, мотив и цели на докторскиот труд, дизајн на студија- материјали и методи, статистичка анализа, резултати, дискусија, заклучок и литература. Текстот е збогатен со 18 табели, 12 графикони и 12 слики, а деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот е правилно структуриран и започнува со историјатот на прееклампсија/гестациска хипертензија, од времето на Хипократ (400 пд.н.е), преку испитувањата од страна на Demanet, Lever, Riva Rocci и многу други кои ја опишувале болеста која конечно во денешно време е дефинирана како прееклампсија. Даден е краток епидемиолошки осврт за појавата на заболувањето во светски рамки (5 – 8%) и е наведено дека кај 16 % од смртноста за време на породување во развиените земји се должи на хипертензивни нарушувања во бременоста, а постои и зголемен прематуритет како резултат на хипертензија во бременост. Наведена е поделбата на рана, односно доцна прееклампсија, како и параметрите кои ги карактеризираат двата ентитета. Во понатамошниот дел систематски се класифицирани сите хипертензивни појави кои се сретнуваат во

бременоста :гестациска хипертензија, прекалмпсија и еклампсија, хронична хипертензија од било која етиологија , суперпонирана прекалмпсија на хронична хипертензија и постпартлана хипертензија и дадено е кратко објаснување за секоја од нив. Во делот за етиологија на заболувањето спомнати се најчестите теории за тоа кој е причината за појавување на прееклампсија : абнормална трофобластна инвазија и плацентарна инвазија , имунолошка лоша адаптација ,мајчина лоша адаптација , генетски фактори , азотен оксид како и оксидативен и ендоплазматски ретикулум стрес. Сите теории се детално објаснети со ставен акцент дека точната етиологија на заболувањето сеуште не е откриена. Значаен осврт е направен и во делот на предикција на ова заболување каде јасно е одбележано дека е почесто кај трудници со возраст на 40 години, дијабет , обезитет , преесистирачка хипертензија, нулипаритет, историја на тромбофилија , ИВФ бременост , системски лупус , близначка бременост и др. Објаснети се методите за предикција на прееклампсија како што се: доплер на а.утерина , специфични биомаркери и е потенцирано дека сеуште нема ефикасен начин за предвидување на прееклампсија. Во делот на превенција на прееклампсија како поле кое сеуште се истражува најдена е позитивна корелација на употреба на антигарагациона терапија до 16 г.н (ацетилсалицилна киселина) како и слабо позитивни резултати со употреба на калциум, витамин Д и омега масни киселини. Во понатамошниот дел од воведот наведена е поделбата на хипертензијата во тек на бременост како лесна и тешка хипертензија, опишан и детално е образложен современиот третман на хипертензија во бременост со табеларен приказ на лекови и дозволените дози во бременост. Посебно се наведени и дел од антихипертензивните лекови кои се тератогени и кои треба да се избегнуваат во бременост, но и во период на доење. Посебен акцент во воведот е ставен на структурните и функционалните промени на срцето кои се сретнуваат во тек на бременост, како при нормална бременост така и во услови на бременост комплицирана со хипертензивни нарушувања. Опишани се основните хемодинамски промени, промените во срцевиот волумен, миокардната функција, како и промените на систолната и дијастолната функција на срцевите комори.

Во **втората глава** на докторската дисертација е опишан **дизајнот на студијата**. Станува збор за проспективна опсервациона студија. Истражувањето е спроведено на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство и Универзитетската клиника за кардиологија при Медицинскиот факултет во Скопје и претставува проспективна, рандомизирана, лонгитудинална студија. Студијата е одобрена од Етичката комисија за истражување на луѓе при УКИМ – Медицински факултет во Скопје.

Во **втората глава** се **предметот, мотивот и целите на студијата**. Предмет на истражувањето е анализа на промените на коморната функција на срцето во текот на бременост кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија. Мотивот на студијата произлегува, пред се од потребата за подобра контрола и третман на трудниците со хипертензија, со оглед на фактот дека скоро 10 % од сите бремености се оптоварени со хипертензивни нарушувања во бременоста. Идејата за ова истражување потекнува од потребата за понатамошно следење на трудниците со хипертензија во бременост кои се занамарени по породувањето, а се јавуваат на лекар по 10 години со манифестни знаци за срцево страдање.

Примарна цел на истражувањето е ехокардиографска евалуација на срцевата функција, односно структурни и функционални срцеви промени во тек на бременост и нејзино следење веднаш по породувањето и 6 месеци по завршување на бременоста.

Секундарните цели на истражувањето се јасно дефинирани и вклучуваат: проценка на реверзибилноста на промените и дали тоа влијае на квалитетот на живот; одредување на поврзаноста на БМИ во трудната популација со хипертензивните нарушувања во бременост; дефинирање на поврзаноста на хипертензивните нарушувања во бременост со начинот на породување и појавата на предвремено породување; откривање на влијанието на вредностите на систолниот и дијастолниот

притисок врз израсеноста на срцевите структурни промени; тераписки можности за контрола и регулирање на притисокот, како и потреба од посебен алгоритам и план како овие жени да се следат по породување.

Во **третата глава** на докторската дисертација се опишани **дизајнот на студијата, материјалот и методите**. Станува збор за проспективна опсервациона студија која е одобрена од Етичката комисија за истражување на луѓе при УКИМ – Медицински факултет во Скопје. Истражувањето е спроведено на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство и Универзитетската клиника за кардиологија при Медицинскиот факултет во Скопје, и претставува проспективна, рандомизирана, лонгитудинална студија. Според јасно дефинираните инклузии и ексклузии критериуми во студијата биле вклучени 81 пациентка- трудници, регрутирни помеѓу 28 и 34 г.н. по претходно потпишана информирана согласност. Пациентките се поделени во две групи: испитувана група, составена од 51 трудница кои ги исполнувале критериумите за прееклампсија или за гестациска хипертензија, и контролна група, која ја сочинуваат 30 нормотензивни трудници. При влез во студијата трудниците биле комплетно евалуирани клинички, се извршени и ултразвучни прегледи. По примарната акушерска обработка во рок од 24 часа се упатувани на Клиниката за кардиологија за ехокардиографски преглед. Евалуирано е евентуално постоење на срцево страдање преку присуство на левокоморна хипертрофија, абнормална дијастолна релаксација однос дијастолна дисфункција. Втората контрола го вклучувала завршувањето на раѓањето и анализирани се: начин на породување, APGAR скор, перинатален исход кај мајката и детето, РТМ и присуство на хипертензија. Втората ехокардиографска контрола е изведена на Клиниката за кардиологија во рок од 2 недели по породувањето. Последната контрола, изведена по 6 месеци од породувањето, вклучувала само ехокардиографски преглед на Клиниката за кардиологија.

Во **четвртата глава** е претставена статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето. За статистичка обработка на податоците добиени во текот на истражувањето била направена база на податоци во статистичкиот програм SPSS 21,0. За тестирање на нормалноста на дистрибуцијата на податоците, користен Shapiro -Wilk's W test. Категориските варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви, а за опишување на квантитативните варијабли е користена дескриптивна статистика, (просек, стандардна девијација). За споредување на анализираниите варијабли меѓу испитуваната и контроланата група е користен Student-t-test. За споредба на (0, 1 и 2 контрола) е користен Paired sample test, а за испитување на категоријски варијабли користен е χ^2 test. Како статистички сигнификантни се земени вредностите на $p < 0,05$.

Во **петтата глава** на докторската дисертација се прикажани **резултатите од истражувањето**. Во почетокот се претставени демографските податоци за двете групи. Во однос на возраста на пациентките не е најдена статистичка значајност, средна возраст во испитуваната популација изнесуваше 31.31 ± 5.74 , години додека кај контролната група изнесуваше 29.6 ± 4.57 . Од другите демографски податоци од значење е БМИ кој е значајно поголем кај испитуваната група ($31.82 \text{ kg/m}^2 \pm 6.23$) во однос на контролната група (24.66 ± 2.59). Вредностите на систолниот и дијастолниот крвен притисок беа 151.75 ± 14.10 и 99.22 ± 11.46 во испитуваната популација од 51 трудница, додека вредностите на систолниот и дијастолниот крвен притисок во контролната група од 30 трудници беа 116.33 ± 7.18 и 80.67 ± 5.83 со очекувана сигнификантна разлика ($p < 0.001$). Во однос на лабораториските параметри забележана е статистички значајна разлика во однос на вредностите на албумини, урична киселина(c) и присуство на протеинурина. Вредностите на протеините и албумините, но и на LDH и уричната киселина се директно пропорционални со тежината на заболувањето. Во испитуваната група вредностите на протеинурија изнесуваа од 1.23 ± 1.97 . Во рамки на базичните перинатолошки

карактеристики кај пациентките од испитуваната и контролната група, статистички значајна разлика е забележана во однос на преттерминско или терминско породување. Во испитуваната група, 25 (49%) од трудниците имале предвременно породување (<37 г.н.), додека во контролната група имало само 2 (6%) предвремени породување. ($p < 0.001$). Во однос на начинот на завршување на раѓањето статистички значајна разлика е добиена во двете испитувани групи ($p < 0.002$). Во испитуваната група имало 15 вагинални породувања или вкупно 29,4% од испитаничките, додека со царски рез се породиле 36 трудници или 70,6% од испитуваната популација. Во контролната група спонтано вагинално породување имало кај 20 трудници или 66,7% од трудниците, додека раѓањето оперативно било завршено кај 10 трудници или 33,3% од испитаничките. Статистички значајна разлика добиена е и во АПГАР скорот во двете испитувани групи. Во испитуваната група, во првата минута Апгар скорот бил 7 ± 0.94 , додека во контролната група изнесувал 8 ± 0 . ($p < 0.001$). Апгар скорот во 5. минута во испитуваната група бил 8 ± 0.94 , а во контролната група бил 9 ± 0 ($p < 0.001$). Забележана е значајна поврзаност на предвременото породување со родилната тежина кај новороденчињата. Во испитуваната група, просечната родилна тежина на новороденчињата изнесувала 2543 ± 647 гр споредено со контролната група каде вредноста била 3093 ± 325 гр ($p < 0.001$). Од ехокардиографските параметри анализирани се: ЛВЕДд – лево коморна димензија на крај на дијастола, ЛВЕДс – лево коморна димензија на крај на систола, ЕФ – ејекциона фракција, ФС – фракционо скратување, ДВДб – десна комора во дијастола на база, ЛП – лева преткомора, АОасц – аорта асценденс, МКП – меѓукоморна преграда, ЗСЛК – заден сид на лева комора, ЛКМ – левокоморна маса (по Devereux формула). ЛВЕДд во испитуваната група била 48.98 ± 3.73 додека во контролната група била 47.37 ± 2.74 . ($p < 0.04$). ЛВЕДс во испитуваната група била 31.16 ± 3.11 а во контролната група изнесувала 29.13 ± 2.71 . ($p < 0.004$). Ејекционата фракција (ЕФ) во испитуваната група била 64.86 ± 4.27 а во контролната група изнесувала 67.03 ± 4.45 . ($p < 0.03$). Фракционото скратување (ФС) во испитувана популација било 35.51 ± 3.57 споредено со 36.78 ± 7.49 во контролната група ($p < 0.3$). ДВДб вредноста кај испитуваната група била 26.94 ± 3.29 додека кај контролата изнесувала 26.87 ± 1.83 ($p < 0.9$). Вредностите на ЛП во испитуваната група биле 34.59 ± 3.74 споредено со 31.10 ± 2.55 во контролата, со статистички значајна разлика ($p < 0.001$). Во студијата од интерес биле и вредностите на аорта асценденс (АОасц) кај испитуваната популација вредноста била 30.00 ± 2.65 , а во контролната група изнесувала 28.93 ± 1.57 . ($p < 0.05$). МКП во испитуваната популација изнесувал 11.67 ± 1.03 додека кај контролните нормотензивни трудници вредноста била 10.50 ± 0.68 . ($p < 0.001$). ЗСЛК кај испитуваната популација имал вредност од 9.37 ± 0.94 , додека кај контролата вредноста бил 8.50 ± 0.57 ($p < 0.001$). Вредностите на ЛКМ во испитуваната група биле 190.25 ± 34.63 , а во контролната група биле 156.03 ± 18.11 ($p < 0.001$). На крај во дескриптивниот дел на ехокардиографскиот наод опишано е присуство на лево коморна хипертрофија или ЛК дијастолна дисфункција. Левокоморна хипертрофија е детектирана кај 16 (31,4%) од испитуваната популација на гестациска хипертензија/пreeклампсија додека во контролната група на нормотензивни трудници не е забележана ЛК хипертрофија кај ни една трудница ($p < 0.001$). Дијастолна дисфункција врз основа на анализата на трансмитралниот проток со пулсен доплер и движењето на митрален прстен со ткивен доплер е идентификувана кај 22 (43,1%) трудници од испитуваната популација и само кај една пациентка од контролната група (3,3%), што е статистички значајна разлика ($p < 0.001$). Во однос на изразеноста, кај сите случаи со дијастолна дисфункција идентификуван е лесен степен на ЛК дијастолна дисфункција, односно тип на абнормална релаксација.

Во **шестата глава** на докторската дисертација, во обемната дискусија, кандидатот ги коментира резултатите од сопственото истражување, кои се концизно и јасно објаснети. Добиените резултати истовремено ги споредува со веќе објавени резултати во литературата од таа област. Дискусијата ја започнува со епидемиолошки податоци дека трудници со пreeклампсија во бременост се со ризик од 2 до 7 пати повеќе од појава на

кардиоваскуларни заболувања, дека во Македонија годишно има помеѓу 500 и 800 трудници со хипертензивни нарушувања во бременоста и голем дел од нив не се докрај правилно иследени. По завршувањето на бременоста, овие трудници исчезнуваат од системот се до моментот кога се јавува манифестно кардиоваскуларно заболување. Со навремен третман и следење можна е и рана превенција. Со помош на неинвазивни методи како што е ехокардиографијата би се овозможило навремена дијагноза кај поголем број од овие трудници, регуларно следење и спроведување на соодветен терапски третман што би превенирал прогресија кон манифестно кардиоваскуларно заболување. Во нашата студија срцевата функција беше систематски следена во текот на целата бременост и 6 месеци постпартално. Во најголем дел од студиите нормализирање на срцевата функција се сретнува 3 месеци постпартално. Како примарна цел на студијата била ехокардиографски следење на срцевата функција кај трудници со хипертензија но и кај нормотензивните трудници. Извршена е споредба на добиените резултати кај контролната група со групата со гестациска хипертензија/прееклампсија, како и споредба на добиените резултати кај испитувана група во временски дефинирани контроли со цел утврдување на влијанието на хипертензијата врз КВ ризик. Во однос на големината на ЛК, изразена преку ЛКдијастолна и систолна димензија, во актуелната студијата најдена е статистички мала разлика меѓу двете испитувани групи што е во согласност со резултатите од другите објавени студии во литературата. Констатирана е статистички значајна разлика на вредностите на ЕФ (ехокардиографските параметар на ЛК систолна функција) помеѓу групата трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија и нормотензивната група ($p < 0.005$). Во однос на големината на левата преткомора кандидатот забележал значајна сигнификантност ($p < 0.001$ при влез во студијата) при споредба на двете групи. Трудниците со хипертензивно нарушување имале поголеми димензии на лева преткомора што е во контекст на обсервирана ЛК хипертрофија и ЛК дијастолна дисфункција. Промените биле присутни и при прва и втора контрола ($p < 0.001$). Потврда на овој наод била најдена во неколку студии но бројни други студии не можат да најдат корелација односно значајност во споредбите а дел од студии истото го поврзуваат со краткотрајното страдање кое го има левата предкомора за време на прееклампсија. Меѓукоморната преграда е еден од главните знаци кои одат во прилог на срцеви промени и перзистентни срцеви промени. Во студија кандидатот добил висока сигнификантност од $p < 0.001$ во рамки на споредбата на контролната нормотензивна група и хипертензивната група. Задебелувањето оди во прилог на хроничноста на процесот и неговата висока вредност е сигурен показател за левокоморна хипертрофија и зголемена мускулана маса. Зголемени вредности на меѓукоморна преграда се забележани и во други студии и дебелината на МКП е директно пропорционална со тежината на прееклампсија и гестациската хипертензија како и времетраењето на состојбата. Во однос на ЛКМ во презентираната студија забележани се поголеми вредности во групата трудници со хипертензија, што е статистички значајно се разликувало во однос на нормотензивната популација. Добиеените резултати се во согласност со резултатите од литературата и укажуваат на значајни структурни промени на ЛК и ги дефинираат трудниците со ризик за развој на манифестно кардиоваскуларно заболување во иднина. Левокоморната хипертрофија е значаен параметар кој се сретнува при срцево ремоделирање кај трудници со гестациска хипертензија/прееклампсија. Во повеќето студии, ЛКхипертрофија се сретнува почесто кај гестациска хипертензија во споредба со нормотензивни контроли кај трудници во 2 и 3 триместар од бременоста. Во дел од студиите потврда за присуство на ЛКхипертрофија како резултат на гестациска хипертензија не била најдена, покажувајќи дека станува збор за промена која е карактеристична за хронична хипертензија. Промена на ЛК и предкоморниот дијаметар била зголемена кај трудниците со гестациска хипертензија во споредба со контролната група на трудници. Во студија на кандидатот, ЛКхипертрофија е присутна кај 31% од испитаничките со хипертензија на влез во студијата, на првата контрола 18,4%, а на

последната контрола беше 18,7%. ЛКремоделирање почесто се сретнува кај гестациска хипертензија/ прееклампсија во споредба со нормотензивни трудници во третиот триместар од бременост во бројни други студии кои како и во оваа студија кои ги сместила во иста група гестациската хипертензија со прееклампсија добиле слични резултати. Срцевата хипертрофија е најчесто од концентричен тип и се сретнува во претермиски прееклампсии и во термински прееклампсии. Во текот на следењето на бременоста честопати гестациската хипертензија преминува во прееклампсија. Во такви случаи кај 27% од случаите е идентификувано ЛК абнормално ремоделирање при ехокардиографското следење. Од значаен интерес на студијата е идентификување на ЛК дијастолна дисфункција. Левокоморна дијастолна дисфункција е дефинирана како неможност на срцето да се наполни со нормален волумен без притоа да дојде до зголемување на притисокот на полнење на комората. ЛК дијастолна функција и левокоморен притисок на полнење се пресметуваат и градираат со помош на стандардни дијагностички алгоритми со препорачани корекции во однос на систолна функција и возраст, како и дополнителни корекции во бременост. Во својата студија кандидатот констатирал дијастолната дисфункција кај 43,1% од испитуваната популација во тек на бременост. Веднаш по породувањето и по 6 месеци забележано е подобрување на ЛК дијастолната функција (на првата контрола дијастолна дисфункција е забележано кај 33,3%, а на последната контрола-по 6 месеци по породувањето кај 18,1% од трудниците со хипертензивни нарушувања. Во оваа студија кај една трудница во контролната група при влез во студијата се најде дијастолна дисфункција која не се сретна на наредните две контроли, и во другите студии кај дел од нормотензивните трудници се појавува дијастолна дисфункција која вообичаено се повлекува 3 месеци по породувањето. Промените кои перзистираат подолго од една година имаат бројни кардиоваскуларни последици. Во други студии, ремоделирањето се сретнува кај предтермински прееклампсии, но не и кај терминските. Дијастолната дисфункција вообичаено се јавува пред систолната дисфункција во еволуцијата на исхемичните/хипертензивни кардиоваскуларни заболувања и е од прогностичко значење во предвидување на долгорочен кардиоваскуларен морбидитет.

Во **седмата глава** на докторската дисертација, кандидатот ги претставува **заклучните согледувања**, кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Резултатите од оваа студија наведуваат на заклучок дека хипертензивните заболувања во бременост (гестациска хипертензија и прееклампсија) се ризикфактор за абнормално срцево ремоделирање. Студијата потврдува присуство на ЛК хипертрофија кај 31,4% од трудниците во испитуваната група при влез во студијата, кај 17,6% при прва контрола и кај 18,7% на последната контрола (по 6 месеци). Кај ниедна трудница од контролите не е детектирана ЛК хипертрофија. Дијастолна дисфункција е идентификувана кај 43,1% од трудниците при влез во студијата, кај 33,3% на првата контрола, на последната контрола (6 месеци по породувањето) кај 18,7% од трудниците со прееклампсија/ гестациска хипертензија. Дебелината на меѓукоморната преграда е директно поврзан со појавата на хипертензија во бременост и е индикатор на абнормално срцево ремоделирање. Кај трудниците со гестациска хипертензија/ прееклампсија постои зголемена ЛК маса што е тесно поврзана со ЛК хипертрофија која се сретнува кај овие трудници. Структурните и функционални промени на срцето перзистираат кај значаен број на трудници со хипертензивни нарушувања во бременост и можат да бидат индикатор за зголемен КВ ризик. Поради ова, кандидатот потенцира дека овие трудници се ризичната група кои треба подолготрајно да се мониторираат. БМИ е тесно поврзан со хипертензивните нарушувања во бременоста. Предвремено породување е значајно почесто кај бременостите комплицирани со

хипертензија (кај 49%) за разлика од контролите каде има предвременно породување се сретнало само кај 6% од контролната група. Хипертензивни заболувања во бременост се причина за поголем број на царски резови. Во испитуваната хипертензивна група, степенот на царски резови бил 70,6%, додека во контролната група процентот на царски рез бил 33,3%. Воочена е разлика и во однос на АПГАРскорот кај новороденечката популација. Средна вредност на АПГАРскор кај хипертензивните породувања бил 7/8, додека во контролната група бил 8/9. Од лабораториските испитувања, значајни разлики постојат за вредностите на LDH, мочна киселина, албумините, како и појавата на протеинурија. Сите овие вредности се директно пропорционални со тежината на гестациската хипертензија/пreekлампсија. Ехокардиографијата како неинвазиван метода наоѓа примена во следење на трудниците со гестациска хипертензија/пreekлампсија. Тежината на хипертензијата во бременоста го диктира временскиот распоред кај контролите.

Позитивните наоди на контролите во голема мера влијаеле на терминот на завршување на бременоста со цел превенција на долгорочни секвели. Кај сите трудници кај кои се потврди ЛК хипертрофија/дијастолна дисфункција по потврда на зрелоста на плод се терминирала бременоста. Тоа е една од причините поради која немало компликации од типот на зголемен мајчин и фетален морбидет/морталитет.

Осмата глава од дисертацијата ја прикажува клиничката перспектива и квалитетот на животот на жени со историја за хипертензивни заболувања во бременост. Акушерската историја, т.е. хипертензивните заболувања во бременоста во досегашните студии не се вклучени како варијабла во моделите за предикција на кардиоваскуларни заболувања. Акушерската историја може да помогне во идентификација на жените со висок ризик за кардиоваскуларни заболувања во текот на животот и несомнен е беневит од ран скрининг и раната превенција. Бројни студии покажале дека жените кои знаат дека имаат зголемен ризик од кардиоваскуларни заболувања се повеќе мотивирани да практикуваат здрави навики на живеење. Лекарите честопати забораваат на ментално здравје на пациентите по одреден настан или заболување. Кај трудниците со хипертензивни нарушувања во бременоста проблемот не е во тежината на хипертензијата, туку во последиците на заболувањето, (прием за лекување во интензивна нега или перинатална смрт) за појава на постпартална депресија. Акушерите би требало да бидат свесни за високиот ризик од постпартална депресија по тешка гестациска хипертензија/пreekлампсија посебно за жени со лош перинатален исход. Позитивна историја на хипертензивни заболувања во бременост може да дозволи рана идентификација на жени со ризик од кардиоваскуларни заболувања и да понуди можности за превенција и интервенција. Во сегашни услови, трудници со хипертензивни заболувања во бременоста се испишуваат од болниците без јасна стратегија за кардиоваскуларно следење иако јасен е ризикот за кардиоваскуларни заболувања. Сегашните протоколи не се јасни во советите кога и каков скрининг да се прави кај жени со хипертензија во бременоста.

Деветтата глава од дисертацијата ја содржи приложената литература, која е обемна, прегледна и коректно цитирана по прифатените стандарди.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во овој докторски труд е воспоставување на алгоритам, односно план на следење на бремености со хипертензивни нарушувања во бременоста. Со помош на ехокардиографско следење на срцевата функција кај клинички асимптоматски трудници во редовни интервали може да се овозможи детекција на почетни морфолошки и функционални промени на срцето, што би иницирало преземање на соодветни превентивни мерки за намалување на кардиоваскуларниот ризик, односно појава на манифестно кардиоваскуларно заболување кај женската популација. Во Македонија досега за првпат е направено вакво испитување. Лесната апликабилност на ехокардиографијата може да ја направи достапна и употреблива во секоја болница во државата.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата.

Ехокардиографија во бременост се изведува поретко во тек на бременоста и се прави во клинички центри каде има присутни искусни акушери и кардиолози. За првпат кај нас систематски се следени повеќе трудници пред породувањето, по породувањето и 6 месеци по завршување на раѓањето. Причините се различни, но најголемата причина е недостаток на соработка помеѓу повеќе специјалности кои би ја третирале хипертензијата сеопфатно, наместо секоја специјалност поединечно.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Гестациска хипертензија и прееклампсија се асоцираат со мајчин и фетален морбидитет и се водечка причина за мајчина смртност. Обете хипертензивни нарушувања во бременоста влијаат на структурата и функцијата на срцето. Оваа студија покажа дека за време на бременост, но и постпартално постојат промени на срцевата функција како резултат на хипертензија во бременост. Зголемена ЛКмаса (хипертрофија), дијастолна дисфункција како и абнормална релаксација на срцевиот мускул беа главни промени на срцето. Кај трудници со прееклампсија, дијастолна дисфункција, зголемена периферна васкуларна резистенција и ремоделирање на левата комора корелираат со тежината на прееклампсијата и се корисен клинички индикатор за лош перинатален исход и долгорочно, за нарушено кардиоваскуларното здравје. Ехокардиографијата како метода за визуелизација има потенцијал да ги идентификува и селектира трудниците преку техника која е неинвазивна и безбедна за мајката и плодот. Потребни се понатамошни студии за долгорочно следење на пациентките со гестациска хипертензија/прееклампсија во постпарталниот период со цел превенција на кардиоваскуларни заболувања.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Иво Каев, со наслов „Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија“, претставува истражување во областа на акушерството и кардиологијата, поконкретно во областа на хипертензија која се јавува во бременоста. Хипертензијата во бременоста е многу честа појава. Мотивот на докторскиот труд е овие жени да не бидат заборавени во системот со оглед на фактот што станува збор за млада популација со значајно зголемен ризик за појава на кардиоваскуларни заболувања. Кај оваа ризична група на трудници неопходен е мултидисциплинарен пристап и редовно ехокардиографско следење за рано идентификување на структурните и функционалните срцеви нарушувања што би се овозможило навремено преземање на соодветни превентивни мерки и интервенции за спречување на појава на кардиоваскуларни манифестации. Во светот веќе има алгоритми за следење на жени кои во бременост имале рана прееклампсија (најризичната група). Во Република Македонија, овие

испитувања се новост и добар начин за соработка. Манифестација на кардиоваскуларни заболувања се сретнува порано кај жени со хипертензивни заболувања во бременоста: околу 6-8 години порано во споредба со контролите. Бременоста предизвикува екстензивна адаптација на циркулаторниот систем, вклучувајќи големи промени во срцевата и гломеруларната функција. Позитивна историја на хипертензивни заболувања во бременост може да дозволи рана идентификација на жени со ризик од кардиоваскуларни заболувања и да понуди можности за превенција и интервенција. Во сегашни услови, трудници со хипертензивни заболувања во бременоста се испишуваат од болниците без јасна стратегија за кардиоваскуларно следење иако е јасен ризикот за појава на кардиоваскуларни заболувања во иднина. Со помош на оваа дисертација би можело да се изнајде начин како овие жени би се следеле понатаму во животот.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Иво Каев, со наслов „Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Kjaev I, Jovanova S, Miceva I, Karadjova D, Spasova R „Usefulness of echocardiography in detecting heart abnormalities in pregnancies with preeclampsia/gestational hypertension“, Physioacta 2017; Vol.11-No2: 79-87.
- [2]. Kjaev I, Jovanova S, Karadjova D, Daneva A, Spasova R, Tanturovski M, . „Maternal obesity as a predictor of unfavorable pregnancy outcome“, Мак Мед Преглед 2017; 71(3): 174-179.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Научниот придонес на оваа докторска дисертација е во етаблирање на протокол за евалуација на срцевата функција кај жени со хипертензивни нарушувања на бременост со ехокардиографско следење и навремено откривање на срцеви промени, пред да станат манифестни. Левокоморната хипертрофија и/или левокоморната дијастолна дисфункција се добар индикатор за зголемен ризик од кардиоваскуларни заболувања во блиската иднина затоа е важно нивното рано препознавање. Редовно следење на овие индивидуи, како и спроведување на соодветен хигиенски режим, би го намалил морбидитетот/морталитетот во оваа ризична група.

Докторската дисертација отвора можности за развивање на соработка во следењето на трудници со хипертензивни нарушувања во бременоста помеѓу гинеколозите и кардиолозите.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р **Иво Каев** со наслов: **Појава на срцево оштетување кај трудници со прееклампсија/гестациска хипертензија.**

КОМИСИЈА

**Проф. д-р Марјан Стојовски, претседател,
с.р.**

Проф. д-р Силвана Јованова, ментор, с.р.

Проф. д-р Гордана Адамова, член, с.р.

**Проф. д-р Елизабета Србиновска, член
с.р.**

Проф. д-р Јорго Бабушку, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОГНОСТИЧКА ВАЖНОСТ НА 6-МИНУТЕН ТЕСТ НА ОДЕЊЕ КАЈ ПЕДИЈАТРИСКИ ПАЦИЕНТИ СО ПРОГРЕСИВНА МУСКУЛНА ДИСТРОФИЈА DUCHENNE И ЦИСТИЧНА ФИБРОЗА“ ОД АС. Д-Р НАТАЛИЈА АНГЕЛКОВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, а по предлог на Советот на III циклус - докторски студии, студиска програма на медицина, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наталија Ангелкова под наслов: „Прогностичка важност на 6 минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија Duchenne и цистична фиброза“, во состав: проф. д-р Филип Дума, проф. д-р Мирјана Кочова, проф. д-р Стојка Нацева-Фуштиќ, проф. д-р Гордана Китева-Тренчева и проф. д-р Милка Здравковска.

Комисијата во наведениот состав детално ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наталија Ангелкова, со наслов „Прогностичка важност на 6-минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија Duchenne и цистична фиброза“, содржи 165 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 97 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, известувања, консензуси и водичи од експертски групи и научни и стручни интернет ресурси.

Трудот е структуриран во 9 поглавја, вклучувајќи вовед, мотив и цели на докторскиот труд, материјал и методи на работа, статистичка анализа, резултати, дискусија, заклучок и литература. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на обработката на материјата.

Анализа на трудот

Докторантката одбрала за тема разработка на една функционална дијагностичка метода која е важна за следењето, клиничкиот тек и терапискиот приод, како и прогнозата кај две тешки вродени хронични прогресивни болести кај децата мускулната дистрофија Duchenne (ДМД) и цистичната фиброза (ЦФ).

Вовед

Во воведот, кандидатката дава осврт на хроничните болести во педијатријата кои претставуваат околу 15-18 % од сите болести во детството. Дел од нив имаат извесен степен на попреченост и се генетски условени (мускулна дистрофија, цистична фиброза, метаболички болести). Новите трендови во областа на клиничката генетика, анализата на податоци од генотип-фенотип студиите бараат соодветна и прецизна алатка за проценка на степеност на инвалидитет кај секоја од овие генетски условени болести. Врз база на заклучоците на овие генотип фенотип студии, сè повеќе се надоврзуваат студии за примена на новата генска терапија (во тек се клинички студии кај двете болести - мускулна дистрофија и цистична фиброза).

Во дијагнозата, следењето и лекувањето на овие болести прикажани се и објаснети функционалните тестови кои се во рутинска клиничка употреба како: стрес-тест за одредување на функцијата на кардиоваскуларниот систем, функционални респираторни тестови за квантифицирање на белодробната функција. За пореметувањата во моторната активност опфаќајќи положба во просторот, можност за самостојно одење, но и движења за извршување секојдневни активности, постојат низа тестови од кои 5 тестови се предмет на оваа компаративна студија.

Во воведот е претставен **6 minute walking test (6MWT)** т.е. 6-минутниот тест на одење, кој е воведен и посебно анализиран во оваа студија, бидејќи тој е основа за предвидување на исходот на моторната и/или респираторната функција кај деца со хронични посебно невромускулни и хронични белодробни заболувања. Наведени се досегашните искуства и резултати од спроведениот тест кај здрави индивидуи кои се користат понатаму како референтни за споредба со резултатите добиени од испитуваните пациенти. Опфатени се податоци за популација до 18 години во групи според пол и возраст. Динамичното следење на тестот при дијагнозата, а потоа во текот на еволуцијата на болестите дава можност и за проценка на успехот на применета терапија било стандардна или иновативна. Вака спроведениот тест претставува дел од стандардите за лекување на невромускулни болести на интернационално ниво. Добиените резултати служат како влезни параметри за делегирање на пациенти за новите студии за ген-специфична терапија кај одредени мутации кај ДМД и ЦФ. Одредени параметри од 6 минутниот тест на одење се предуслов за кандидирање на пациентите со ЦФ за белодробна трансплантација.

Во продолжение на воведниот дел обработени се посебно двете болести – прогресивна мускулна дистрофија на Duchenne и цистична фиброза. Прикажана е

клиничката слика на ДМД, дијагностичката процедура која се применува во наши услови – лабораториска и неврофизиолошка. Генетската МЛПА – дијагностика, користена и во овој труд, како и понатамошна пролабочена генетска анализа е од особен интерес на нови клинички студии во последниве години во правец на специфични генетски насочени терапии. Проследен е природниот тек на болеста со акцент на примена на мерки за следење исход (outcome measures). Овие мерки се актуелни во последната декада кога постои значаен напредок во интервенција и лекување на невромускулните болести. Наведени се стандардите за лекување на невромускулни болести според европските експертски здруженија за невромускулни болести кои ги содржат и постапките и тестовите кои се предмет и на ова испитување.

1. Квантифицирање на мускулната сила за идентификација на отстапување од постигањата и предвидување на клиничка прогресија на болеста, проценка на одговор на терапијата посебно на горни и долни екстремитети.
2. Степен на подвижност на одредени зглобови, временски тестови кои овозможуваат проценка на функционалност која е менлива и мерлива во текот на следењето (намален опсег на движења и појава на контрактури кои ги ограничуваат движењата).
3. Лесно мерлива функционалност со временски тестови, се смета дека е најподложна на промени во зависност од прогресијата на болеста – 10 мин. одење и трчање, време да се изведе Gowers-ов тест, 6- минутен тест на одење – тестови релевантни за доцната амбулаторна фаза кај мускулни дистрофии.
4. Проценка на дневни активности дома, на училиште, со или без потреба од адаптација на околината, помош од друго лице, честота на паѓање, можност за самостојност - пишување, служење со компјутер.
5. Специфично изразени моторни функции преку скали за моторна активност Vignos, North Star Ambulatory Assessment, EGEN classification, Hammersmith scale и други.

Следува објаснување на петте функционални тестови кои се предмет на студијата:

Временски тестови: тест на 10 метри одење, тест на 10 метри трчање и 6- минутен тест на одење се информативни за основна моторна функционалност во тек на одредено време.

Временски и функционални тестови: временски Gowers-ов тест и временски функционален Nord Star Ambulatory Assessment се мерки за состојба и активност на одредени групи мускули. Наведени се резултатите од изведени функционални тестови кај здрави машки индивидуи во педијатриска возраст како референтни за споредба со постигањата кај ДМД-пациентите.

Следен е приказот на клиничката слика, лабораториската и потоа молекуларната дијагностика кај цистична фиброза. Наведени се резултатите од изведени функционални тестови кај здрави индивидуи од обата пола кои се понатаму користени како референтни во однос на постигањата на пациентите со ЦФ.

Мотив

Како мотив за изработка на оваа студија кандидатката ја наведува потребата од воведување на функционалните тестови, пред се 6-минутниот тест на одење како контрола на состојбата при лекување кај децата со хронични болести кои до сега не се применувани во Република Македонија. Бројот на интернационални студии со анализа на ваквите функционални тестови е ограничен. Слабењето на самостојното одење и намалувањето на респираторниот капацитет се основните белези на природниот тек на ДМД и ЦФ. Со поставување на дијагнозата и започнување на хроничниот третман, континуирано следење на прогресијата на симптомите, намалување на моторната активност, намалување на респираторната адаптивност при оптоварување треба да се регистрираат со помош на овие стандардизирани проценки. Ваквото следење би имало влијание врз терапевскиот пристап. Дефинирање на стадиумот на болеста е дел од алгоритмот за вовед на нови третмани и би овозможил делегирање на пациентите за вклучување во новите клинички студии за генска терапија која е ветувачка во зачувување на моторните функции и одложување на дисабилитетот. Бројот на вакви студии е ограничен, а во нашиов регион не постои.

Цели

Кандидатката си ги поставила следниве цели:

1. Да се воведат временските тестови 10 метри одење /трчање, временскиот Gowers тест, 6-минутниот тест на одење и Nord Star Ambulatory Assessment како дел од функционалната проценка и следење кај пациенти со ДМД.
2. Да се направи алгоритам на постапки за стандардизирана функционална проценка и следење на децата со ДМД (биохемиски, временски, функционални, респираторни, кардиолошки).
3. Да се проследи степенот на влошување на перформансите, а со тоа и стадиумот на болеста кај испитаниците со ДМД со помош на временските тестови 10 метри одење /трчање, временскиот Gowers-тест, 6-минутниот тест на одење и Nord Star Ambulatory Assessment лонгитудинално во тек на временски период 1, 2 и 3 години во тек стероидната терапија.
4. Да се направи генотип-фенотип корелација меѓу моторните перформанси на испитаниците во споредба со најдениот молекуларен дефект (делеции, дупликации, точкести мутации).
5. Да се процени степенот на промена на респираторната функција кај пациентите со цистична фиброза при оптеретување со 6 минутниот тест на одење следејќи ја кислородната сатурација, поминатата дистанца и пореметувањето на виталните параметри.
6. Да се направи генотип-фенотип корелација меѓу моторните перформанси и стадиумот на белодробната болест на испитаниците во споредба со најдениот молекуларен дефект кај пациентите со ЦФ

7. Да се воведи 6-минутниот тест на одење во секојдневната практика на следење и лекување на деца со ДМД и ЦФ, со цел да можат да се воведат и кај други пациенти со хронични болести кај кои досега во Република Македонија не се изведувани.

Материјал и методи

Студијата е осмислена како ретроспективно-проспективна, case-control студија, која се одвивала во два посебни дела опфаќајќи 2 посебни групи испитаници според дијагнозата. Обработката на пациентите, прегледите и тестовите се изведувани на Одделот за неврологија и Одделот за цистична фиброза при Универзитетската клиника за детски болести. Биохемиските лабораториски анализи се работени во биохемиската лабораторија при Универзитетската клиника за детски болести, а генетското детерминирање кај обете групи пациенти е работено во Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија при Македонската академија на науките и уметностите.

Група А: пациенти со генетски или биохемиски докажана болест -

A1: 30 пациенти со Duchenne мускулна дистрофија (ДМД) на 5 до 12 години возраст

A2: 30 пациенти со цистична фиброза (ЦФ) на 5 до 18 години возраст

Група Б : Испитаниците од групата Б се регрутирани од здравата популација :

B1: 30 испитаници од машки пол на возраст 5-12 години

B2: 30 испитаници од обата пола на возраст 5-18 години

Испитуваната група A1 пациенти со ДМД е следена во годишни интервали на почетокот на студијата, а потоа последователно 1, 2 и 3 години по првото испитување, со изведување на тест 10 метри одење и трчање, временски Gowers-тест, 6-минутен тест на одење и Nord Star Ambulatory Assessment. Испитаниците од групата A2 со ЦФ се иследувани на почетокот на студијата и 1 година потоа. Кај испитаниците од групата Б, тестот на одење е изведуван на почетокот на студијата и една година потоа. Опфатени се испитаници од сите етнички групи кои живеат на територијата на Република Македонија.

Критериумите за вклучување и исклучување на испитаниците во студијата по групи се јасно дефинирани и овозможиле формирање на хомоген примерок според јасната биохемиска и молекуларна потврда на дијагнозата (ДМД и ЦФ); според основните моторни перформанси или респираторната стабилност задоволителни за изведување на тестот (150 метри самостојно одење) и според социјалната зрелост за соработка и изведување на тестот. Сите пациенти со ДМД биле поставени или започнале со терапија со глукокортиоиди од почетокот на студијата. Не биле вклучени во студијата пациенти со веќе тежок стадиум на основната болест (неможност за пешачење самостојно над 150 метри или тежок степен на белодробна болест). Контролните групи здрави испитаници се одбрани според возраст и пол соодветни на испитуваните групи со исклучување на болести или состојби кои би имале влијание на исходот од тестирањата. Дадени се детали за изведување на функционалните

тестови, како и оригинални прашалници за регистрирање на резултатите и нивна евалуација.

А) 10-метарскиот тест го одредува времето изразено во секунди за кое пациентот поминува 10 метри со самостојно брзо одење и трчање.

Б) Временскиот Gowers-тест покажува време изразено во секунди на изведување на тестот со подигање од лежечка позиција на под до конечна вертикализација со можна потпора единствено на подлогата или сопственото тело.

В) 6MWT (6 minute walk test) (6-минутен тест на одење) се изведува со мерење на дистанцата во метри која пациентот ќе ја помине за време од 6 минути, одејќи со вообичаена брзина и спретност по обележан коридор долг 25 метри. Пред секој тест извршувани се:

- основни антропометриски мерења (ТТ, ТВ, БМИ);

- витални параметри (пулс, број на респирации и артериска тензија) пред тестот, 1 минута по изведениот тест и 5 минути по изведување на тестот;

- кај пациентите со ЦФ се изврши мерење на пулс, број на респирации и пулс оксиметрија пред тестот, 1 минута по изведениот тест и 5 минути по изведување на тестот;

- North Star Ambulatory Assessment претставува прашалник (<http://www.researchchrom.com/masterlist/view/18>) кој содржи 17 елементи за проценка на моторна способност при изведување на одредени движења во лежечка, седечка и стоечка положба. Секој од овие предвидени елементи во тестот се оценува со:

0-неможност за изведување, 1 изведување со модификација или со помош; 2 успешно самостојно изведување. Максимална оцена за сите елементи од овој тест е 34.

Статистичка обработка

Статистичката обработка на податоците од студијата е направена со користење на соодветни статистички програми (Statistica for Windows 7,0 и SPSS 17.0). Добиените податоци се прикажани табеларно и графички.

Анализата на атрибутивните (квалитативни) серии е правена преку одредување на коефициент на односи, пропорции и стапки, а истите се прикажани како апсолутни и релативни броеви. Нумеричките (квантитативни) серии се анализирани со употреба на мерките на централна тенденција (просек, медијана, минимални вредности, максимални вредности, интерактивни рангови), како и со мерки на дисперзија (стандардна девијација, стандардна грешка). Pearson Chi square test, Yates corrected и Fischer exact test се користени за утврдување на разликата меѓу одредени атрибутивни дихотомни белези во двете групи на испитаници. Pearson коефициентот на корелација и Spearman коефициентот на ранг корелација се употребувани за утврдување на асоцијацијата помеѓу консеквентно

нумеричките симетрични и нехомогените нумерички статистички серии. За тестирање на значајноста на разликата меѓу одредени анализирани параметри користени се, во зависност од видот и дистрибуцијата на податоците, параметарски Student-ов t-тест (за два независни примероци) и ANOVA (за повеќе независни примероци) како и непараметарски тестови за независни примероци и тоа консеквентно Mann Whitney U тест и Kruskal Wallis test. При анализата на повеќе од две нумерички серии користен е Post hoc – Tukey significant difference (HSD) тест. За анализа на два и повеќе зависни примероци користени се консеквентно Wilcoxon test и Friedman ANOVA тест, а кај симетрични серии t-test за зависни примероци. За утврдување на статистичка значајност користено е ниво на сигнификантност од $p < 0,05$.

Резултати

Во првата испитувана група 30 ДМД пациенти, генотипската класификација на најчести мутации укажа дека најмногубројни со 17 (56,7%) се испитаниците со делеции, следени со 7 (23,3%) кои имаат дупликации и 6 (20%) со точкести мутации. И во двете групи, ДМД и контролната група, 75% од испитаниците биле на возраст од 5-8 години при почетното (нулта) мерење и 6-9 години по една година од почетното мерење.

Антропометриските податоци ТТ, ТВ и БМИ на нулта мерење и потоа при првото мерење по 1 година укажале дека и кај испитуваната и кај контролната група испитаниците бележат нормален раст. Раната возраст имала влијание врз добрите перформанси во тек на тестовите кај обете групи; вклучувајќи ги нормалните варијации кај виталните параметри: пулс, респираторна фреквенција и артериска тензија.

Највисоко ниво на ЦПК (креатин фосфокиназа) имале пациентите со делеции, потоа оние со дупликации и најниско, иако статистички незначајно оние со точкести мутации.

Во групата со ДМД, просечната помината дистанца при 6MWT при нулта мерење изнесув $352,8 \pm 56,9$ потоа таа слабо расте до просечна вредност од $359,1 \pm 72,4$. По 2 години поминатата дистанца, во оваа група опаѓа и изнесува консеквентно $354,3 \pm 92,6$ потоа по 3 години $325,7 \pm 101,5$ метри. Во групата на здрави, просечната помината дистанца при 6MWT при нулта мерење изнесува $457,7 \pm 64,9$ а по една година расте до просечна вредност од $488,2 \pm 69,7$ метри. Пресметани се апсолутни вредности 6MWD (6 minute walking distance) како и процент предвидливи вредности според Geiger.

Во рамките на анализата на промените на вредностите кај 6MWT тестот, направена е поделба на пациентите со ДМД на две возрастни групи, и тоа: а) < 7 години и б) ≥ 7 години. Поделбата е направена поради блиските потенцијали и перформанси на пациентите според возраста во време на нулта тестирањето и потоа во рана возраст. Споредбата е направена во четири времиња на мерење. При анализата на 6MWT тестот, направена е поделба на пациентите со ДМД, според иницијално поминатата должина (м), на две групи и тоа: а) < 350 м и б) ≥ 350 м. Споредбата е направена во четири времиња на мерење.

Добиените вредности на 6MWD кај групата <7 години, укажуваат на зголемување на просечните вредности на 6MWT по 1 година и 2 години, па нејзино намалување во третата година. Во групата ≥ 7 години, анализата укажа на континуирано намалување на вредностите на базичниот 6MWT во оваа возрасна група во сите четири времиња на мерење.

Согледана е и сигнификантна разлика помеѓу двете групи 6MWT <350м и 6MWT ≥ 350 м во однос на разликата на просечните вредности на помината должина во сите четири мерења ($p < 0,05$). Во групата 6MWT <350м, анализата укажува на континуирано намалување на поминатата должина при секое наредно мерење. Во оваа група, просечното намалување на поминатата должина, од нулта до 3 години изнесува $-61,94 \pm 38,1$. Кај испитаниците од групата 6MWT ≥ 350 м, анализата укажува на континуирано зголемување на поминатата должина при секое наредно мерење. Во оваа група, просечното зголемување на поминатата должина, од нулта до 3 години изнесува $25,2 \pm 32,1$.

При анализата на временските тестови 10 метри одење и 10 метри трчање во сите анализирани комбинации сигнификантната разлика е во прилог на зголемување на просечното време на одење/трчање со текот на времето (при секое наредно мерење времето е сигнификантно подолго од претходното).

При изведување Nord Star Ambulatory Assessment за $p < 0,05$, согледана е и сигнификантна разлика помеѓу двете возрасни групи (<7години и ≥ 7 години) во однос на разликата на просечните вредности на NSAA во сите четири мерења. Во сите анализирани комбинации, сигнификантната разлика е во прилог на опаѓање на просечната моторна функција со текот на времето (при секое наредно мерење таа е сигнификантно пониска од претходното). За групите <7 години, анализата укажува на континуирано незначително намалување на моторната функција (NSAA) при секое наредно мерење, при што просечното намалување од нулта до 3 години изнесува $-1,6 \pm 1,7$. Во групата ≥ 7 години, анализата укажа на просечно намалување на вредностите на NSAA од нулта на 1 година за $-0,5 \pm 1,1$, и просечно намалување од втората кон третата година од $-1,7 \pm 1,2$.). Во групата 6MWT <350м, анализата укажува на континуирано намалување на NSAA (моторните функции) при секое наредно мерење со исклучок во 1 година каде што е забележано мало зголемување споредено со нулта. Во оваа група, просечното намалување на моторните функции, од нулта до 3 години изнесува $-3,89 \pm 1,91$. Кај испитаниците од групата 6MWT ≥ 350 м, анализата исто така укажува на континуирано намалување на NSAA (моторните функции) при секое наредно мерење.

За групите <7 години, анализата укажува на континуирано растење на просечните вредности на Gowers-тестот при секое наредно мерење, при што просечното зголемување од нулта до 3 години изнесува $3,55 \pm 1,74$. Во групата ≥ 7 години, анализата укажа на континуирано просечно зголемување на вредностите на Gowers тестот од нулта до 3 година за $-5,91 \pm 3,45$.

Во испитуваната група, од вкупно 30 пациенти со ЦФ, 17 (56,7%) се од машки и 13 (43,3%) се од женски пол, во контролната група од 30 здрави испитаници, 13 (43,3%) се од машки и 17 (56,7%) се од женски пол. Според генотип класификацијата на најчести мутации,

најмногубројни или застапени со 16 (53,3%) се испитаниците кои се хомозиготи за F508del, следени со 9 (30%) кои се хетерозиготи за F508del и 5 (16,7%) со други мутации . Во групата со ЦФ, просечната помината дистанца при 6MWT во нулта време изнесува $506,6 \pm 79,1$ а по една година таа опаѓа до просечна вредност од $492,9 \pm 71,9$. Во групата на здрави, просечната помината дистанца при 6MWT во нулта време изнесува $516,6 \pm 80,7$ а по една година расте до просечна вредност од $528,8 \pm 71,9$. И во двете времиња на мерење несигнификантно највисок просек на 6MWT, т.е. најдобри перформанси имаат другите мутации следено со хомозиготи за F508del и хетерозиготи за F508del. Дескриптивната анализа на двете групи според стадиумот на болеста базиран на висината на FEV% укажа дека и во при првото испитување и по 1 година, испитаниците го задржуваат истиот стадиум и тоа тежок стадиум на болеста 2 (6,67%); 7 (23,3%) умерен стадиум и 21 (70%) благ стадиум на болеста. Во групата со ЦФ просечната вредност на кислородната сатурација во проценти изнесува консеквентно $97,2 \pm 2,2$ v.s $97,8 \pm 1,9$ v.s $97,6 \pm 2$, во трите мерења при 6MWT. Анализата покажува дека кај 50% од пациентите во ЦФ, просечниот број на проценти на кислородна сатурација бил; а) над 98 пред тест б) над 99 по 1 минута и в) над 99 по 5 минути. Во групата со ЦФ по 1 година просечната вредност на кислородната сатурација во проценти пред тест, 1 минута, и 5 минути по тест изнесува консеквентно $97,2 \pm 2,2$ v.s $97,8 \pm 2,0$ v.s $97,6 \pm 2,2$.

Дискусија

Дискусијата претставува критичка споредба на добиените резултати и сознанија од ова испитување со досега објавените слични студии. Толкувајќи ги сличностите и разликите во резултатите се дава приказ на клиничкиот стадиум на болеста кај обете групи испитаници користејќи ги функционалните тестови. Тие, според целите на испитувањето, се воведени и користени по прв пат во ова испитување во наши услови. Во областа на ДМД, најмногу објавени студии за мерки за проценка на исход имаат истражувачките групи за невромускулни заболувања. Резултатите добиени во текот на ова испитување се во согласност со известувањата од литературата каде што се потврдуваат моторните перформанси во рана возраст на ДМД-популацијата како еднакви со оние на здравите испитаници. Вакви се наодите во првите 2 години на следење. Потоа следува периодот на стагнација од една година по што следи опаѓање на моторната активност за разлика од здравите испитаници. Анализата на виталните параметри и антропометриските карактеристики се земаат предвид при толкувањата на резултатите од овие тестови освен поминатата дистанца. Во групата на ДМД со пациенти <7 години утврдена е умерена и слаба корелација помеѓу 6MWT и висината, пулсот и систолниот притисок. Во групата ≥ 7 години согледана е јака корелација помеѓу 6MWT и висината, тежината, БМИ и систолниот притисок; и умерена корелација со дијастолен притисок. Сигнификантна разлика ($p < 0,05$) меѓу вредноста на корелациите помеѓу двете возрастни групи, е утврдена меѓу 6MWT и возраста во прилог на ≥ 7 години, висината ($p = 0,001$) во прилог на ≥ 7 години; тежината ($p = 0,004$) во прилог на ≥ 7 години, и пулсот ($p = 0,009$) во прилог на < 7 години. Дистанцата е изразувана и преку % од предвидената користејќи модели на пресметување кои се општо прифатени и ги земаат и антропометриските податоци во пресметување и предвидување

на моторните перформанси. На тој начин добиен е тренд на подобрување, тренд на стагнација, тренд на бавна и тренд на брза детериорација.

Во споредба со генотип-феноип студиите кај ДМД-пациентите, најдобри перформанси при функционалните тестови постигнуваат пациентите со точкести мутации, потоа следат дупликациите и делециите, што е случај и со оваа испитувана група.

Во оваа студија, во тек на три години последователно следење се добиени средни вредности на NSAA 27,07...26,73...25,37..23,37, што би значело пад на перформансите за помалку од 1 единица годишно согласно со возраста на пациентите и согласно известувањата за ДМД-испитаници од рана возраст. Сигнификантно просечно продолжено траење на Gowers-тестот: за 0,917 секунди во 1 година, за 1,333 секунди во 2 година, за 2,167 секунди во 3 година е во согласност известувањата од литературата според возрастни групи.

Перформансите кај пациентите со ЦФ при функционалните тестови се согласни со резултатите од респираторните функционални тестови и во компарација даваат можност за дефинирање на стадиумот на болеста и насоки во правец на третманот. Во ова испитување не е добиена статистички значајна разлика во перформансите според генотипот. Послаби постигања покажуваат пациентите со пониски вредности на FEV1 од почетокот на следењето и една година потоа. Значајни се резултатите кои укажуваат на стабилен тек без прогресија на белодробната болест при примена на стандардните тераписки и физикални мерки.

Заклучоци

Со спроведеното испитување воведени се во секојдневната клиничка практика објективни мерки за проценка и следење на прогресијата на болеста кај ДМД и ЦФ популацијата. Сите 5 временски и функционални тестови се значајни во следењето на невромускулните болести а посебно 6MWT како кај ЦФ така и кај други хронични респираторни, кардиоваскуларни и ревматолошки болести.

ДМД пациентите во рана возраст под 7 години и оние со базична вредност на 6MWT над 350 метри имаат иницијално подобра прогноза за сочуввање на моторните перформанси во следните 4 години.

ЦФ пациентите со иницијално FEV1 над 90% и O₂ сатурација над 96% при оптоварување имат стабилна белодробна болест.

Дефиниран е стадиумот на болеста кај 30 пациенти со ДМД и 30 пациенти со ЦФ кој служи за понатамошно планирање на медикаментозната и на физикалната терапија.

Утврдени се значајните карактеристики на функционалноста кај различните групи генетски мутации кај обете групи испитаници ДМД и ЦФ.

Литература

Цитирани се 97 референци, од понов и најнов датум (главно 2008 до 2018 година), што зборува за актуелноста на обработената тема.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација е квантифицирање на моторните и респираторните перформанси на пациентите со хронични прогресивни заболувања и потребата од интервенција во третманот кај нив според регистрираните перформанси.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Мерките за проценка на исход се дел од меѓународните стандарди за терапија кај пациентите со хронични невромускулни и респираторни заболувања, кои започнуваат со клиничка примена во наши услови при изработката на овој докторски труд.

Краток опис на применетите методи

Во оваа докторска дисертација биле вклучени две испитувани групи: 30 пациенти со ДМД и 30 пациенти со ЦФ, како и две контролни групи здрави испитаници соодветни според пол и возраст. Компарирани се податоците за овие две групи испитаници по однос на антропометриски карактеристики, витални параметри, клинички, лабораториски и генетски аспекти. Пет функционални тестови се лонгитудинално следени кај пациентите со ДМД во тек на примарна проценка - една, две и три години последователен период. Примрна проценка е направена со 6MWT кај ЦФ пациенти, како и една година потоа. Во првата година следење компарирани се постигањата на испитуваните пациенти со здравите индивидуи во две времиња – почетна проценка и една година потоа. Особена вредност на овој труд е што најголемиот број на воведени и постојни тестови докторантката самостојно ги спровела и ги анализира, што дава гаранција дека тие можат многу бргу да влезат во редовна употреба во клиничката практика.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од ова истражување нумерички изразени ја квантифицираат моторната и респираторната функција на испитаниците во моментот на изведувањето на тестовите. На тој начин се проценува стадиумот на болеста.

При лонгитудиналното следење кај пациентите со ДМД според анализата на добиените резултати од сите 5 функционални тестови постои можност да се предвиди понатамошниот тек на болеста. Врз основа на овие наоди се планира понатамошниот медикаментозен и физикален третман, како и потребата од ортопедски помагала.

Кај пациентите со ЦФ промените на виталните параметри и кислородната сатурација при изведување на 6MWT служат за проценување на актуелната белодробна болест. Споредени овие вредности со измерените вредности на FEV1 се основа за планирање на понатамошниот третман и се проценува потребата од кислородна поддршка.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

Ангелкова Н, Дума Ф, Саболиќ В и др. Компарација на шест минутниот тест на одење кај деца со различни невромускулни болести и здрави деца на возраст од 5 до 14 години. *Арх Ј Здравје* 2017; 9 (1):5-10

Ангелкова Н, Шукарова-Ангеловска Е, Кочова М, Дума Ф, Саболиќ В, Манџуковска Х. Важност на 6-минутниот тест на одење во дијагностика на ретка метаболичка миопатија – приказ на случај на карнитин палмитоил трансфераза 2 дефицит. *Арх Ј Здравје* 2017; 9 (2):xxxx

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наталија Ангелкова со наслов „Прогностичка важност на 6-минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија Duchenne и цистична фиброза“, претставува интердисциплинарно истражување во областа на педијатрија, со примена на стандардизирани физијатриски методи. Преку оваа студија, кандидатката прави обид за стандардизирање на следењето и лекувањето на педијатриските пациенти со хронични прогресивни болести, со примена на мерки за проценка на исход.

Докторската дисертација има клиничка апликативност преку примената на функционалните тестови да се дефинира стадиумот на болеста според што би се планирал терапискиот пристап и динамиката на следење кај овие пациенти.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наталија Ангелкова со наслов „Прогностичка важност на 6-минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија Duchenne и цистична фиброза“ е самостоен труд на кандидатката и според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува условите и стандардите за изработен докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на оваа докторска теза се: лонгитудинално проследени пациенти со хронични болести со примена на актуелни стандардизирани мерки за проценка на исход според интернационални водичи за лекување на хронични прогресивни

болести. Овој труд дава опис на природниот тек на болестите, прикажува успех и влијание од применетата терапија и дава прогноза за прогресијата на болеста.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: резултатите од оваа теза имаат значајна клиничка вредност во оценката на физичката попреченост и во одлуките за терапискиот пристап кон децата со прогресивна мускулна дистрофија и цистична фиброза, а воведувањето на функционалните тестови ќе доведе до нивна примена и кај други хронични болести.

Можните понатамошни истражувања се: индивидуални истражувања на перформансите кај пациентите со примена на генетски специфични третмани и проценка на исходот од терапијата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наталија Ангелкова со наслов „Прогностичка важност на 6-минутен тест на одење кај педијатриски пациенти со прогресивна мускулна дистрофија Duchenne и цистична фиброза“.

Комисија

1. Проф. д-р Филип Дума с.р.
2. Проф. д-р Мирјана Кочова с.р.
3. Проф. д-р Стојка Нацева-Фуштиќ с.р.
4. Проф. д-р Гордана Китева-Тренчева с.р.
5. Проф. д-р Милка Здравковска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАРКЕРИ НА ИНФЛАМАЦИЈА, НИВНАТА УЛОГА И ЗНАЧЕЊЕ ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА ВО ДИЈАГНОЗАТА, ТЕРАПИЈАТА, ЕВОЛУЦИЈАТА И ПРОГНОЗАТА КАЈ БОЛНИТЕ ОД АСТМА" ОД М-Р ЕЛЕНА ЈОВАНОВСКА ЈАНЕВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, на IX редовна седницата, одржана на 20.02.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Елена Јовановска Јанева со наслов: „Маркери на инфламација, нивната улога и значење во евалуацијата на дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата кај болните од астма“, во состав: проф д-р Горица Брешковска, проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, проф д-р Дејан Докиќ, проф д-р Бисерка Каева Јовковска и проф. д-р Милка Здравковска.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Доставената докторска дисертација „Маркери на инфламација, нивната улога и значење во евалуацијата на дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата кај болните од астма“ на д-р Елена Јовановска Јанева содржи 204 страници, компјутерски обработен текст со фонт Times New Roman со 1.15 проред и големина на букви 12, со фусноти 0, библиографски единици 237, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 10 глави. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето.

Во **првата и втората глава** од докторската дисертација, кандидатката дава детален опис за астмата како актуелен проблем, систематизиран во потпоглавја, анализирајќи ја хронологијата на развојот на клиничко-научните сознанија, епидемиологијата и етиологијата на астмата, детален опис на патофизиологијата и механизмите на имунолошката каскада, клиничката слика на астмата, употребата на различни методи на поставување на прецизна дијагноза, како и актуелните тераписки

модалитети кои се во согласност со најновите светски и европски препораки за лекување на астмата.

Кандидатката истакнува дека астмата е светски проблем и едно од најчестите хронични заболувања од кое боледуваат повеќе од 334 милиони луѓе во светот, додека во Македонија таа бројка се движи околу 100000 болни. Нагласува притоа, дека астмата е хетерогена и мултифакториелна болест и дека за нејзина експресија најчесто е потребна интеракцијата помеѓу животната средина, генетскиот фактор како и специфичните фактори на домаќинот. Со детален опис се истакнува и се објаснува секој поединечен фактор од животната средина, генетиката со најразличните гени кои се поврзани со: атопија (продукција на алерген специфични IgE антитела), експресија на хиперреактивноста на дишните патишта, фиксираната опструкција, создавањето и излучувањето на специфични медијатори и маркери на инфламација (цитокини, хемокини, фактори на раст и др.), одредување на соодносот помеѓу Т-помагачките лимфоцити: Th1 и Th2 во имуните реакции, причината за забрзаното ремоделирање на дишните патишта и појавата на фиксираната опструкција кај болните од астма. Со посебен акцент се истакнуваат најразличните фенотипови на астмата, како и неопходноста за нивно прецизно дефинирање, поврзување со различните генотипови, кои се одговорни за правилно дијагностицирање, понатамошен третман и прогноза на болеста.

Во понатамошната содржина се истакнува дека астмата е хронично инфламаторно заболување на дишните патишта во кое учествуваат многубројни клетки и клеточни елементи, кои излучуваат повеќе од 100 медијатори, одговорни за промените во дишните патишта и постепено нивно ремоделирање. Како позначајни цитокини се издвојуваат IL-4, IL-5, IL-9, IL-13, GM-CSF, како и релативно најновите и недоволно истражени IL-25, IL-31, IL-33, произведени од Th2 клетките, кои се одговорни за хроничната еозинофилна инфламација кај астмата и инфламацијата кај другите алергиските заболувања. Додека, пак, Th17 клетките продуцираат IL-17A, IL-17F, IL-6, IL-8, TNF-a, IL-22, и IL-26 кои особено се зголемени кај неутрофилната хронична инфламација кај астмата.

Докторантката дава детален опис на различните методите за поставување на дијагнозата, како и современата терапија која се користи во лекувањето на астмата, и сите можни терапевски модалитети кои се употребуваат согласно со најновите препораки на Глобалната иницијатива за астма (Global Initiative for Asthma – GINA, 2018).

Во **третата глава**, докторантката ги образложува **мотивите** за изработка на докторска дисертација кои произлегле од фактот дека астмата е сериозен глобален здравствен проблем и претставува голем предизвик за истражување, особено во полето на патофизиологијата, каде што со употребата на различните терапевски модалитети може ефективно да се третира и супримира хроничната инфламација и многубројните медијатори, ќе се цел спречување на појава на компликациите и ремоделирање на дишните патишта. Кандидатката истакнува дека во Глобалната иницијатива за астма (Global Initiative for Asthma–GINA) од 2015 година за прв пат се воведуваат антихолинергиците како алтернативна или додатна терапија на редовната превентивна терапија кај пациенти со историја на неконтролирана астма со чести егзацербации на болеста и овозможуваат подобра, оптимална или тотална контрола на болеста.

Во **четвртата глава, целите** се наброени и поделени на примарни и секундарни. Примарни или главни цели на студијата се:

1. дефинирање на улогата и значењето на медијаторите на инфламацијата IL-17 и IL-33 како нови и недоволно истражени медијатори во дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата на неконтролираната средна презистентна астма;
2. дефинирање на улогата и значењето на комбинираната терапија, инхалирачкиот кортикостероид со долго делувачки бета 2 агонист ICS/LABA во лекувањето на неконтролираната средна презистентна астма по 6 месеци третман;
3. дефинирање на улогата и значењето на анти - холинергиците како алтернативна или додатна терапија на ICS/LABA во лекувањето на неконтролираната средна презистентна астма по 6 месеци третман;
4. дефинирање на улогата и значењето на анти-леукотриените како алтернативна или додатна терапија на ICS/LABA како дополнителна терапија во лекувањето на неконтролираната средна презистентна астма по 6 месеци третман.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

1. одредување на меѓусебната корелација на нивото на IL-17 и IL-33 како и корелацијата со другите маркери на инфламација (еозинофили, неутрофили, вкупен IgE во серум, CRP, бронходилататорниот тест или неспецифичната хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin и алерголошките кутани тестови) пред и по терапија кај пациентите со неконтролираната средна презистентна астма;
2. одредување на меѓусебната корелација на маркерите на инфламација (IL-17 и IL-33, еозинофили, неутрофили, вкупен IgE во серум, CRP, бронходилататорниот тест или неспецифичната хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin, алерголошките тестови) со параметрите на белодробната функција измерена преку FEV1 пред и по терапија кај пациентите со неконтролираната средна презистентна астма;
3. одредување на меѓусебната корелација на маркерите на инфламација: IL-17 и IL-33, еозинофили, неутрофили, вкупен IgE во серум, CRP, бронходилататорниот тест или неспецифичната хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin, алерголошките тестови и вредностите за Asthma control test (ACT) пред и по терапија кај пациентите со неконтролираната средна презистентна астма;

4. одредување на влијанието на пушењето цигари врз нивото на IL-17 и IL-33 и останатите маркери на инфламација (еозинофили, неутрофили, вкупен IgE во серум, CRP, бронходилататорниот тест или неспецифичната хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin) и параметрите на белодробната функција измерена преку FEV1 пред и по терапија кај пациентите со неконтролирана средна презистентна астма;
5. одредување на терапискиот ефект на комбинираната терапија (ICS/LABA), антихолинергичките и антилеукотриените додадени кон редовната превентивна комбинирана терапија (ICS/LABA) кај пациенти со неконтролирана средна презистентна астма;
6. одредување на подносливоста на различните тераписки модалитети, проценета врз основа на фреквенцијата на реферираните несакани симптоми кои би можеле да бидат поврзани со нивната примена, според записите во дневникот кој ќе го водат пациентите и преку резултатот од лабораториските анализи;
7. да се утврди врз основа на резултатите од студијата значењето на маркерите на инфламацијата, IL-17 и IL-33 врз евалуацијата на дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата на астмата.

Во поглавјето **Материјал и методи (петтата глава)**, докторантката го дефинира дизајнот на своето истражување како проспективна рандомизирана контролирана клиничка студија и ги наведува институтците кои учествуваат во истражувањето. Во овој сегмент од трудот се дефинирани групираноста и бројноста на испитаниците, како и критериумите за нивно вклучување и исклучување во истражувањето. Вкупно биле испитани 106 испитаници, на возраст од 20 до 70 години, амбулатски и болнички лекувани на Клиниката за пулмологија и алергологија во Скопје. Пациентите биле поделени во четири групи. Трите групи во кои биле вклучени пациентите со астма биле поделени, односно рандомизирани по случаен пат со помош на компјутерски систем QuickCalcs, и биле поставени на различна терапија која ја примале во времетраење од 6 месеци. Во првата група биле вклучени 28 пациенти со неконтролирана средна презистентна астма поставени на комбинирана терапија ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg) два пати по две инхалации дневно. Во втората група биле вклучени 28 пациенти со неконтролирана средна презистентна астма поставени на комбинирана терапија ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg) два пати по две инхалации дневно и вклучен антихолинергик Tiotropium bromide 2,5mcg две инхалации еднаш дневно. Во третата група биле вклучени 28 пациенти со неконтролирана средна презистентна астма поставени на комбинирана терапија ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg) два пати по две инхалации дневно и вклучен анти - леукотриен Montelukast 10mg еднаш дневно. Четвртата група се состоела од 22 здрави испитаници и претставувала контролна група. Во ова поглавје, докторантката детално ги образложува критериумите за вклучување и исклучување на испитаниците во истражувањето. Во делот **Методи** ги дефинира сите постапки (анамнезата, физикалниот статус, одредување на вредностите на функционалните белодробни тестови од спирометрија, FEV1, FVC, FEV1/FVC, одредување на серумското ниво на IL17, IL33 и вкупните IgE, била земена комплетна лабораторија со CRP, еозинофили и

неурофили во периферна размаска, евалуиран е симптом скорот со помош на Asthma control test, АСТ, гасни анализи и ЕКГ на почетокот на студијата и по 6 месеци од лекувањето. Додека само на почетокот од студијата биле анализирани РТГ на бели дробови и синуси, кутани алерголошки тестови, соодветно на тежината на болеста бил направен бронходилататорен и/или бронхопровокационен тест и сите пациенти болни од астма, поставени на терапија, воделе дневник за пројавени симптоми на астма во тек на 6 месеци).

Во **шестата глава**, докторантката ги дефинира **статистичките методи** во обработката и презентацијата на резултатите со употреба на статистичките програми Statistica for Windows 7,0 и SPSS 17,0. За тестирање на нормалноста на податоците биле користени Shapiro -Wilk'W тестот, како мерките на Skewness и Kurtosis. Добиените податоци се прикажани табеларно и графички. Категориските варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви. Квантитативни варијабли со симетрична дистрибуција се прикажани со просек, минимални и максимални вредности, квантитативни варијабли со асиметрична дистрибуција со медијана и интерквартилен ранг. За компарирање на анализираниите варијабли се користени непараметарски (Pearson Chi square test, Fisher exact test, Mann-Whitney test, Wilcoxon Pairs Matched test) и параметарски тестови (Student t-test for independent and dependent samples). Поврзаноста меѓу одредени варијабли беше анализирана со Pearson-овиот коефициент на корелација и Spearman-овиот коефициент на ранк - корелација. Статистичката сигнификантност била дефинирана на ниво на $p < 0,05$.

Резултатите од докторската дисертација се прикажани во седмата глава. Докторантката ги изнесува своите резултати соодветно, следејќи го редоследот на зададените цели постапно, детално и во наративен стил, табеларно и графички прикажани, при што текстот секогаш одлично корелира со резултатите претставени во табелите и графиконите.

Во првата група на испитаници, кои биле поставени на терапија со ICS/LABA, резултатите покажале дека вредноста на серумскиот IL-17 и IL-33 биле значајно покачени во однос на здравите испитаници и терапијата со ICS/LABA во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила нивната вредност. Анализирајќи како влијае полот и возраста на пациентот, биле утврдени несигнификатно повисоки вредности на IL-17 и IL-33 кај женскиот пол, додека повозрасните пациенти имале зголемени серумски IL-17, а помладите зголемени серумски IL-33. Во оваа група несигнификатно повисоки вредности на серумскиот IL-17 имале пациенти што пушат, и на почетокот и 6 месеци потоа, додека пациентите кои не пушат цигари имале повисоки вредности на серумски IL-33. Повисоки вредности на серумскиот IL-17 корелирале со пониски вредности на FEV₁, FVC и FEV₁/FVC, додека повисоките вредности на серумски IL-33 корелирале со повисоки вредности на FEV₁, FVC и FEV₁/FVC, додека по 6 месеци третман, намалените вредности на серумскиот IL-17 и IL-33 корелирале со повисоки вредности на FEV₁, FVC и FEV₁/FVC. Во оваа група, на почетокот на студијата пациентите кои имале зголемени вредностите на IL-17 имале зголемени вредности на еозинофили во периферната крв, но корелацијата се покажала како статистички незначајна, додека по 6 месеци терапија со ICS/LABA, корелацијата на IL-17 со Eo била сигнификатно значајна, намалените вредностите на серумскиот IL-17 позитивно корелирале со намалените вредности на еозинофили во периферната крв. Во првата група, сигнификатно беа зголемени вредностите на серумскиот IL-33 кај пациенти со зголемена вредност на вкупниот IgE во серум на почетокот на терапија

Несигнификатна била разликата на вредностите на серумскиот IL-17 и IL-33 со бројот на неутрофили и вредноста на Ц - реактивниот протеин кај пациентите од првата испитувана група на почетокот и 6 месеци потоа. Разликата на вредностите на серумскиот IL-17 и вредноста на вкупниот IgE во серум се покажала како несигнификатна, на почетокот кај 12 пациенти биле регистрирани зголемени вредности на вкупен IgE и со терапија се намалиле кај 7 од нив. Во првата група било анализирано нивото на витамин Д и било докажано дека пациентите со намалени вредности на витамин Д имаат повисоки вредности на серумскиот IL-17 и IL-33 на почетокот на студијата, но без статистичка докажана сигнификатност. Алерголошките кутани тестови биле позитивни кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, но без статистичка докажана сигнификатност, додека несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 имале пациентите со негативен метахолински тест, а повисоки вредности за IL-33 кај пациентите со позитивен метахолински тест. Кај сите пациенти од оваа група, вентолинскиот тест или бронходилататорниот тест бил позитивен. Пациентите со позитивна фамилијарна анамнеза за астма имаа несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 споредено со пациентите со негативна фамилијарна анамнеза. Кај 27 пациенти се докажал синуситис и тие пациенти имале повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33. Кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 се покажало дека имаат помал скор на АСТ-от, сепак со статистички незначајна корелација, а по 6 месеци третман истите пациенти имале поголем скор на АСТ-от. Пациентите кои имале акутна егзацербација во тек на студијата имаа несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, споредено со пациентите без егзацербација, додека пациентите кои имале симптоми на неделно ниво скор 2 на почетокот и по 6 месеци третман имале несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, споредено со пациентите кои имаа скор 1. Анализирајќи ги вредностите на Ц - реактивниот протеин и неурофилите кај пациентите со акутна егзацербација, не се покажала нивна поврзаност. Во првата група на почетокот на студијата била регистрирана негативна корелација помеѓу серумскиот IL-33 и серумскиот IL-17, додека по 6 - месечен третман корелацијата била незначајна, но позитивна. Терапискиот ефект на комбинираната терапија со ICS/LABA, во период од 6 месеци сигнификатно ја намали вредноста на скорот на АСТ-от, односно сите пациенти од оваа група при влез во студијата имале неконтролирана астма, а по 6 месеци добро контролирана астма. Исто така, терапијата со ICS/LABA, во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила вредноста на вкупниот IgE, еозинофилите и неутрофилите во периферната размаска од почетните вредности. Терапијата со ICS/LABA, во период од 6 месеци, несигнификатно влијаела на вредноста на Ц - реактивниот протеин. Во првата група, терапијата со ICS/LABA, во период од 6 месеци, покажала сигнификантно подобрување на белодробната функција, анализирана преку FEV1 и FVC - параметрите.

Во втората група на испитаници, кои биле поставени на терапија со ICS/LABA и Tiotropium bromide, резултатите покажале дека вредноста на серумскиот IL-17 и IL-33 биле значајно покачени во однос на здравите испитаници и терапијата со ICS/LABA во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила само вредноста на серумскиот IL-17. Анализирајќи како влијаат полот и возраста на пациентот, била утврдена несигнификатно повисоки вредности на IL-17 и IL-33 кај женскиот пол на почетокот на студијата, додека по 6 месеци повисоки вредности за двата интерлеукини имале машките испитаници. Во оваа група, повозрасните пациенти имале зголемен серумски IL-17, а помладите зголемен серумски IL-33. Пушењето

не се покажало како значаен фактор, кој влијае на вредностите на IL-17 и IL-33 и на почетокот и по 6 месеци од терапија. Повисоки вредности на серумскиот IL-17 и IL-33 корелирале со пониски вредности на FEV₁, FVC и FEV₁/FVC на почетокот на студијата, додека по 6 месеци третман ICS/LABA и Tiotropium bromide, имаше сигнификатно зголемување на FEV₁ и FVC. Во оваа група, вредностите на IL-17 и IL-33 не покажале значајна статистичка корелација со вредностите на еозинофилите, неутрофилите, вредноста на Ц реактивен протеин во периферната крв и вкупниот IgE во серум и нивото на витамин Д, на почетокот и по терапија. Алерголошките кутани тестови биле позитивни кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, но без статистичка докажана сигнификатност, додека несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 имале пациентите со негативен метахолински тест, а повисоки вредности за IL-33 кај пациентите со позитивен метахолински тест. Кај сите пациенти од оваа група, вентолинскиот тест или бронходилататорниот тест бил позитивен. Пациентите со позитивна фамилијарна анамнеза за астма, имаа несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 споредено со пациентите со негативна фамилијарна анамнеза. Во оваа втора група сите 28 пациенти биле со докажал синуситис и тие пациенти имале повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33. Кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 се покажало дека имаат помал скор на АСТ-от, сепак со статистички незначајна корелација, а по 6 месеци третман истите пациенти имале поголем скор на АСТ-от. Пациентите кои имале две акутни егзацербации во тек на студијата имаа несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, споредено со пациентите без или со една егзацербација, додека пациентите кои имале симптоми на неделно ниво скор 2 на почетокот и по 6 месеци третман имале несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33, споредено со пациентите кои имаа скор 1. Анализирајќи ги вредностите на Ц - реактивниот протеин и неурофилите кај пациентите со акутна егзацербација, не се покажала нивна поврзаност и во оваа група. На почетокот на студијата била регистрирана позитивна корелација помеѓу серумскиот IL-33 и серумскиот IL-17, додека по 6 месечен третман корелацијата била незначајна но негативна. Терапискиот ефект на комбинираната терапија со ICS/LABA и Tiotropium bromide во период од 6 месеци, сигнификатно ја намали вредноста на скорот на АСТ-от, односно сите пациенти од оваа група при влез во студијата имале неконтролирана астма, а по 6 месеци добро контролирана астма. Исто така, терапијата со ICS/LABA и Tiotropium bromide во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила вредноста на вкупниот IgE, еозинофилите и неутрофилите во периферната размаска од почетните вредности. Терапијата со ICS/LABA и Tiotropium bromide во период од 6 месеци, несигнификатно влијаело на вредноста на Ц реактивниот протеин. Во втората група, терапијата со ICS/LABA и Tiotropium bromide во период од 6 месеци, покажала сигнификатно подобрување на белодробната функција, анализирана преку FEV₁ и FVC - параметрите.

Во третата група на испитаници, кои биле поставени на терапија со ICS/LABA и Montelukast, резултатите покажале дека вредноста на серумскиот IL-17 и IL-33 биле значајно покачени во однос на здравите испитаници и терапијата со ICS/LABA и Montelukast, во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила вредноста на серумскиот IL-17 и IL-33. Анализирајќи како влијае полот и возраста на пациентот, била утврдена несигнификатно повисоки вредности на IL-17 и IL-33 кај женскиот пол на почетокот на студијата, додека по 6 месеци повисоки вредности за IL-33 имале машките испитаници. Во оваа група, повозрасните пациенти имале зголемени серумски вредности за IL-17 и IL-33. Пушењето не се покажало како значаен фактор, но повисоки вредности за IL-17 имале пациентите што пушат, додека повисоки вредности за IL-33 имале пациентите што непушат, на почетокот и

по 6 месеци од терапија. Повисоки вредности на серумскиот IL-17 повеќе корелирале со пониски вредности на FEV₁, FVC на почетокот на студијата, отколку со IL-33. По 6 месеци третман ICS/LABA и Montelukast, имало сигнификатно зголемување на FEV₁ и FVC. Во третата група, вредностите на IL-17 и IL-33 не покажале значајна статистичка корелација со вредностите на еозинофилите, неутрофилите, вредноста на Ц реактивен протеин во периферната крв и вкупниот IgE во серум и нивото на витамин Д, на почетокот и по терапија. Алерголошките кутани тестови биле позитивни кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17, но без статистичка докажана сигнификатност, додека статистичка сигнификатност имала кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и пациентите со позитивен метахолински тест, а повисоки вредности за IL-33 имале пациентите со негативни кутани и негативен метахолински тест. Кај сите пациенти од оваа група, вентолинскиот тест или бронходилататорниот тест бил позитивен. Пациентите со позитивна фамилијарна анамнеза за астма, имаа несигнификатно повисоки вредности на серумски IL-17 а пониски за IL-33. Во оваа втора група 25 пациенти биле со докажал синуситис и тие пациенти имале повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33. Кај пациентите со повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 се покажало дека имаат помал скор на АСТ-от, сепак со статистички незначајна корелација, а по 6 месеци третман истите пациенти имале поголем скор на АСТ-от. Вредностите на серумски IL-17 и IL-33, не сигнификатно влијаеле на акутанат егзацербација кај пациентите од оваа група. Пациентите со повисок скор од АСТ имале повисоки вредности на серумски IL-17 и IL-33 од пациентите кои имаа скор 1. Анализирајќи ги вредностите на Ц - реактивниот протеин и неурофилите кај пациентите со акутна егзацербација, не се покажала нивна поврзаност и во оваа група. На почетокот и по 6 месеци третман во оваа група била регистрирана позитивна корелација помеѓу серумскиот IL-33 и серумскиот IL-17, Терапискиот ефект на комбинираната терапија со ICS/LABA и Montelukast во период од 6 месеци, сигнификатно ја намали вредноста на скорот на АСТ-от, односно сите пациенти од оваа група при влез во студијата имале неконтролирана астма, а по 6 месеци добро контролирана астма. Исто така, терапијата со ICS/LABA и Montelukast, во период од 6 месеци, сигнификатно ја намалила вредноста на вкупниот IgE, и еозинофилите во периферната размаска од почетните вредности. Терапијата со ICS/LABA и Montelukast во период од 6 месеци, несигнификатно влијаела на неутрофилите. Во третата група, терапијата со ICS/LABA и Montelukast, во период од 6 месеци, покажала сигнификатно подобрување на белодробната функција, анализирана преку FEV₁ и FVC - параметрите.

На крајот од ова поглавје, исто така детално и јасно се обработени компаративните анализи меѓу групите од кои произлегуваат заклучоците.

Осмата глава е посветена на дискусијата на добиените резултати. Дискусијата ја опфаќа анализата на добиените резултати од научноистражувачката работа презентирани во докторската теза на д-р Елена Јовановска Јанева и критичка споредба со досега објавените слични студии, со аргументирани толкувања за причините за утврдените сличности и разлики.

Во **деветтата глава**, кандидатката ги наведува **заклучоците**, согласно со добиените резултати од спроведеното истражување, и тоа:

1. вредностите на IL-17 беа сигнификатно зголемени во сите три групи на испитаници во однос на контролната група, а третата група се издвои со највисоки вредности на почетокот на студијата и најголемо намалување после 6 месечен третман со ICS/LABA и Tiotropium bromide;
2. вредностите на IL-33 беа сигнификатно зголемени во сите три групи на испитаници, болни од астма, во однос на контролната група, а првата група се издвои со највисоки вредности на почетокот на студијата, и по 6 - месечен третман со ICS/LABA се постигна најголемо намалување;
3. на почетокот на истражувањето пациентите од сите три испитувани групи имаа сигнификатно пониски вредности на FEV₁ во однос на здравите испитаници од контролната група, третата група имаше пониски вредности од сите три групи. По 6 месеци третман, првата група постигна најголемо подобрување на вредноста на FEV₁ за 29% во однос на другите две групи;
4. вредностите на вкупните IgE во серум биле сигнификатно повисоки во сите три групи на испитаници, компарирано со контролната група, првата група се издвои со највисоки вредности. По 6 месеци третман со ICS/LABA и Tiotropium bromide, во втората група се постигнаа најниски вредности во однос на другите две групи;
5. вредностите на АСТ-от кај сите пациенти на почетокот на студијата беа со пониска вредност, во третата група пациентите имале најнизок скор од сите три испитувани групи. По 6 месеци се постигна најдобар скор во втората испитувана група која била на терапија со ICS/LABA и Tiotropium bromide;
6. испитаниците во третата група покажаа дека имаат поголем број на акутни егзацербации и симптомите на неделно ниво со скор 2 во однос на другите две испитувани групи. По 6 месеци терапија со ICS/LABA и Montelukast, се постигна подобра контрола во однос на другите две терапевски опции;
7. вредноста на витамин Д на почетокот на студијата во сите три испитувани групи беше под 20ng/ml, третата група се издвои со најниски вредности.
8. вредноста на еозинофилите во периферната крв во сите три испитувани групи биле сигнификатно зголемени во однос на вредноста од здравите испитаници, а првата група имаше поголеми вредности во однос на другите две групи.

9. вредноста на неутрофилите во периферната крв, како и Ц - реактивниот протеин во сите три испитувани групи, беше сигнификатно зголемена во однос на вредноста од здравите испитаници, а третата група имала поголеми вредности во однос на другите две групи;
10. вредноста на калиум несигнификатно беше променета по 6 месеци третман во ниту една од трите испитувани групи;
11. одредувањето на маркерите на инфламација кај пациентите со астма може да ни ја олеснат дијагнозата, нивното следење особено кај посебните фенотипови на астма може да ни помогне во изборот на терапискиот модалитет, водејќи се од основната цел - постигнување на добра контрола на болеста со најмала ефикасна тераписка доза и минимализирање на несаканите ефекти од терапијата.

Во десеттата глава, **Литература**, кандидатката цитира 237 релевантни библиографски единици од областа што ја истражува, од странски и од домашни автори.

Предмет на истражување

Предмет на истражување се пациенти болни од астма на возраст од 20 до 70 години, амбулантски и болнички лекувани на Клиниката за пулмологија и алергологија при Клиничкиот Центар “Мајка Тереза“ во Скопје кај кои е анализирана улогата и значењето на медијаторите на инфламацијата IL-17 и IL-33 како нови и недоволно истражени медијатори, но и корелациите на останатите маркери на маркери на инфламација (еозинофили, неутрофили, вкупен IgE во серум, CRP, бронходилататорниот тест или неспецифичната хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin и алерголошките кугани тестови), со влијанието на пушењето, корелацијата со белодробната функција, АСТ, кај пациентите со неконтролираната средна презистентна астма. Пациентите биле поделени во три групи, рандомизирани по случаен пат за избор на терапијата која ја примале во тек на 6 месеци. Како тераписки модалитет се користеле: комбиниран препарат ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg); ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg) и вклучен анти - холинергик Tiotropium bromide 5mcg и ICS/LABA (beclometasone dipropionate/ formoterol 100/6mcg) и вклучен анти - леукотриен Montelukast 10mg. Четвртата група се состоеше од 22 здрави испитаници и претставува контролна група.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Денес, во светот, ќе повеќе постои интерес за проучување на серумските цитокини како биомаркери на инфламацијата, одредување на нивната улога и значење во евалуацијата на дијагностиката, терапијата, еволуцијата и прогнозата кај болните од астма, што беше и цел на оваа студија.

За жал, студиите кои ги анализираат IL-17 и IL-33, а особено ефектот на анти-астматичната терапија, ICS/LABA, Montelukast и Tiotropium bromid врз IL-17 и IL-33 се лимитирани. Оваа докторска дисертација, иако е со лимитиран број на пациенти, претставува скроман придонес со податоци кои ќе можат да поттикнат нови пообсежни анализи од оваа област.

Краток опис на применетите методи

Кај секој пациент е земена комплетна анамнеза, потоа бил извршен физикален преглед и потоа се пристапило кон изведување на следните постапки и одредување на следниве параметри (на почетокот на студијата и по 6 месеци од третманот):

- одредување на вредностите на функционалните белодробни параметри од спирометријата, FEV₁, FVC, FEV₁/FVC;
- одредување на IL-17 и IL-33 во серум;
- одредување на вкупни IgE во серум;
- комплетна лабораторија, CRP, еозинофили и неутрофили во периферна размазка;
- витамин Д во серум;
- калиум во серум;
- ЕКГ;
- РТГ на бели дробови и синуси по Hertz, само на почетокот на студијата;
- гасни анализи;
- symptom score евалуиран со Asthma Control Test;
- бронходилататорен тест или одредување на неспецифична хиперреактивност на дишните патишта со Metacholin, само на почетокот на студијата;
- кутани алерголошки тестови, само на почетокот на студијата;
- одредување на влијанието на пушењето врз маркерите на инфламација, врз вредностите на функционалните белодробни параметри;
- водење на дневник за пројавените симптоми на астма (бележење на дневни и ноќни симптоми, употреба на бета 2 агонисти, итна посета кај доктор поради влошување на астмата, примена на системски кортикостероиди, број на хоспитализации) во текот на 6 месеци од терапијата;
- број на акутни егзацербации во тек на 6 месеци од терапијата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од ова истражување покажале дека пациентите болни од астма имаат зголемени вредности на серумски маркери на инфламација: IL-17 и IL-33, споредено со здравите испитаници. Се претпоставува дека IL-33 е еден од првите медијатори кои се излучуваат на самиот почетокот и ја оркестрира целата имунолошка каскада на болест и истакнувајќи се како атрактивен кандидат за таргетирана терапија и супримирање на хроничната инфламација кај астмата. Исто така, кај пациентите со астма се покажале зголемени вредности на еозинофилите, неутрофилите, вкупниот IgE, и вклучената анти - астматичната терапија со трите различни терапевски опции: ICS/LABA, ICS/LABA и Montelukast и ICS/LABA и Tiotropium bromid сигнификатно ги намалиле вредности на овие медијатори. Пациентите со неконтролирана средна перзистентна астма на почетокот на студијата имале намалени вредности за FEV₁, FVC, FEV₁/FVC, намален скор на АСТ-от, додека по 6 - месечен третман нивните вредности се статистички зголемени. Овие резултати само ја потврдуваат потребата од секојдневна употреба на анти - астматичната терапија, ќе со цел супримирање на хроничната инфламација, која може да доведе до иререверзибилни промени во дишните патишта. Основната цел во лекувањето на овие е болни е постигнување на добра или тотална контрола на болеста и живот без симптоми.

Оценка на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Елена Јовановска Јанева, со наслов **МАРКЕРИ НА ИНФЛАМАЦИЈА, НИВНАТА УЛОГА И ЗНАЧЕЊЕ ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА ВО ДИЈАГНОЗАТА, ТЕРАПИЈАТА, ЕВОЛУЦИЈАТА И ПРОГНОЗАТА КАЈ БОЛНИТЕ ОД АСТМА**, претставува истражување во пулмологијата за едно од најчестите хронични респираторни заболувања од која во светот боледуваат повеќе од 334 милиони. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имаше за цел да се утврди значењето на новите маркери на инфламацијата, IL-17 и IL-33, но и на веќе познатите медијатори (еозинофилите, неутрофилите, вкупниот IgE во серум, CRP), какви меѓусебните корелации постојат помеѓу медијаторите на инфламација и параметрите на белодробната функција, Астма контрол тестот, пушењето цигари бронходилататорниот тест или бронхопровокациониот тест со Metacholin, алерголошките кутани тестови, и како целокупниот процес влијае на евалуацијата, дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата на астмата. Анализирајќи го терапевскиот ефект на комбинираната терапија (ICS/LABA), и антихолинергиците и антилеукотриените додадени кон редовната превентивна комбинирана терапија кај пациентите со неконтролирана средна перзистентна астма, докторската дисертација има за цел да утврди кој терапевски модалитет има најголем ефект кај различните фенотипови на астма.

Според Комисијата за оцена, дисертацијата ги исполнува основните услови и стандарди за докторски труд. Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Елена

Јовановска Јанева, со наслов **МАРКЕРИ НА ИНФЛАМАЦИЈА, НИВНАТА УЛОГА И ЗНАЧЕЊЕ ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА ВО ДИЈАГНОЗАТА, ТЕРАПИЈАТА, ЕВОЛУЦИЈАТА И ПРОГНОЗАТА КАЈ БОЛНИТЕ ОД АСТМА**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Elena Jovanovska Janeva, Angelko Gjorchev, Biserka Kaeva, Gorica Breskovska, Zlatica Goseva, Marija Zdraveska, Deska Dimitrievska, Zoran Arsovski, Sava Pejkovska, Jordan Minov, Dejan Trajkov, Magdalena Genadieva Dimitrova, Beti Zafirova. **ROLE AND CLINICAL SIGNIFICANCE OF IL-33 IN PATIENTS WITH ASTHMA**. *Mak Med Pregled* 2017; 71(1): 50-55.
2. *Elena Janeva-Jovanovska, Dejan Dokic, Biserka Jovkowska-Kaeva, Gorica Breskovska, Zlatica Goseva, Jordan Minov, Dejan Trajkov, Magdalena Dimitrova-Genadieva, Beti Zafirovska-Ivanovska*. Relationship between Vitamin D, Inflammation and Lung Function In Patients with Severe Uncontrolled Asthma. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*. 2017 Dec 15; 5(7):899-903. <https://doi.org/10.3889/oamjms.2017.190>.

Заклучок и преглог

Темата на докторската дисертација: „Маркери на инфламација, нивната улога и значење во евалуацијата на дијагнозата, терапијата, еволуцијата и прогнозата кај болните од астма“ е актуелна, со значајна научна и практична важност, особено во насока на менаџирањето и пристапот кон болните од астма во Р. Македонија.

За среќа, астмата може ефективно да се третира и хроничната инфламација и многубројните медијатори да се супримираат со различните терапевски модалитети. Добиените резултати во оваа докторска дисертација само ја потврдија потребата од секојдневна употреба на анти - астматичната терапија, со цел да се спречат иреверзибилните промени во дишните патишта и да се постигне добра или тотална контрола на болеста, а тоа значи живот без симптоми.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Елена Јовановска Јанева, со наслов **МАРКЕРИ НА ИНФЛАМАЦИЈА, НИВНАТА УЛОГА И ЗНАЧЕЊЕ ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА ВО ДИЈАГНОЗАТА, ТЕРАПИЈАТА, ЕВОЛУЦИЈАТА И ПРОГНОЗАТА КАЈ БОЛНИТЕ ОД АСТМА**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Горица Брешковска, _____ с.р.
претседател
2. Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, _____ с.р.
ментор
3. Проф. д-р Дејан Докиќ, _____ с.р.
член
4. Проф. д-р. Бисерка Ј. Каева, _____ с.р.
член
5. Проф. д-р Милка Здравковска, _____ с.р.
член

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВОЗРАСТА И КОМОРБИДИТЕТОТ КАКО РИЗИК -ФАКТОРИ ЗА ИСХОДОТ КАЈ ВОЗРАСНАТА ПОПУЛАЦИЈА СО АКУТНО БУБРЕЖНО ОШТЕТУВАЊЕ“

ОД Д-Р ЗВЕЗДАНА ПЕТРОНИЈЕВИЌ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 20.02.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Звездана Петронијевиќ со наслов „Возраста и коморбидитетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување“, во состав: проф. д-р Гоце Спасовски (претседател), н. сов. д-р Лилјана Тозија (ментор), проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил (член), проф. д-р Ѓулшен Селим (член), проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Звездана Петронијевиќ, со наслов „Возраста и коморбидитетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување“, содржи 112 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1 проред и големина на букви 11, со 170 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави, во кои се содржани воведот, целите, материјалот и методите, резултатите на истражувањето и дискусијата на добиените резултати, по што следат заклучни согледувања и листа на библиографски единици. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето и заклучни согледувања.

Во **воведот** на трудот, изложена е теоретската рамка на истражувањето. Кандидатката укажува дека акутното бубрежно оштетување (АБО) е комплексен синдром **дефиниран** како нагло губење на бубрежната функција, кое настанува во тек на часови или денови и води до ретенција на крајните продукти на азотниот метаболизам, дисрегулација на екстрацелуларниот волумен и дисрегулација на електролитната хомеостаза. АБО често се среќава кај возрасната популација, инциденцата на АБО е дури 3-8 пати поголема во популацијата постара од 60 години. Граничната возрасна старост од ≥ 65 години е прифатена како дефиниција за „возрасна популација“ според Светската здравствена организација. Укажано е на демографските проекции со кои се предвидува пораст на населението со возраст ≥ 60 години во периодот до 2030 година за 56%, односно од 901 милион на 1,4 милијарди, а до 2050 година се очекува дуплирање на светската возрасна популација, достигнувајќи речиси 2,1 милијарда. Се потенцира дека со продолжување на животниот век и трендот

на пораст на инциденцата на АБО, овој проблем станува сè порелевантен и растечки, имајќи предвид дека возрасните се најбрзорастечка возрасна група во општата популација.

Од **епидемиолошки аспекти**, кандидатката укажува на високиот ризик за развој на АБО кај постарата популација и дека возраста на пациентите кои страдаат од АБО е во пораст. Покрај сознанијата за прогресивен пораст на инциденцата на АБО кај возрасната популација споредена со помладата популација на пациенти, укажано е и на бројните сознанија од литературата за значајно повисока рата на интрахоспиталната смртност кај пациенти со АБО компарирано со пациенти без АБО. Нотиран е пораст на стапката на инциденца и на недијализно третираната (НД-АБО) и на дијализно третираната АБО (Д-АБО).

Во делот за механизмите вклучени во процесот на **старењето на бубрегот**, кандидатката укажува на анатомските и физиолошките промени кои го означуваат процесот на стареењето. Структурните промени се однесуваат на губење на реналната маса, на гломеруларната загуба и гломерулосклерозата, намалување на гломеруларната површина и тубуларната големина, зголемена тубулоинтерстицијална фиброза и задебелувањето на гломеруларната и тубуларната базална мембрана. Од структурните промени уследни се функционалните нарушувања со намалување на реналниот крвен проток, намалена гломеруларната филтрациона рата (ГФР), намалување на концентрациониот и дилуциониот капацитет, како и намалување на капацитетот за одржување на натриумот. Укажано е на намалувањето на клиренсот на креатинин од 0,75 мл / мин / годишно кај субјекти на возраст од 30-тата година. Даден е осврт и на медијаторите на стареењето, улогата на ренин-ангиотензин системот (РАС), улогата на азотниот оксид (АО) чија синтеза со напредната возраст се намалува, за зголемувањето на оксидативниот стрес (ОС) и взаемното дејство на овие два фактора за ендотелната дисфункција. Претставени се и теориите за механизмите на стареењето, тргнувајќи од теоријата на Harman кај која акумулацијата на слободните радикали на оксидативниот стрес (ОС) е предложена како причина на стареењето. Со митохондријалната теорија на стареење, се истакнува улогата на митохондријалниот оксидативен стрес. Наведена е и улогата на соматското клеточно стареење, кое е објаснето како состојба на застој во растот во кое клетките остануваат метаболно активни, но рефракторни за митогени стимули, како и улогата на скратувањето на теломерите („биолошки часовник“) како главна причина за репликативното стареење.

Во делот за **ризик-факторите за развој на АБО**, кандидатката ги наведува намалениот креатинин клиренс (КрКл) и ГФР како и намалената способност кон регенерација на нефронот како фактори кои заедно придонесуваат за зголемена склоност на возрасните за развој на АБО како одговор на минорни инсулти кои инаку се незначајни кај помладата популација. Укажано е на улогата на коегзистирачките, коморбидни заболувања кои го зголемуваат ризикот од развој на АБО. Објаснета е употребата на скалите на коморбидните болести како корисни во идентификација на субгрупите пациенти со напредната возраст, при што се наведува значајноста на прогностичката корисност на индексот и едноставноста на неговото користење како критериуми при изборот на индексот за процена на коморбидната состојба кај мешаните пациенти. Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ), како метод за предвидување на смртноста базиран на класификација и одредување на тежината на коморбидните состојби, е широко користен за мерење на оптовареноста со коегзистирачки болести. ЧКИ-индексот, кој е користен во студијата, е прикажан табеларно, со објаснување на бодирањето и тежината според релативниот ризик од годишна смртност за секоја содржана коморбидна состојба која е проценувана од 1 до 6. Збирот на резултатите на оценетите состојби го дава вкупниот коморбиден скор. Бидејќи е најдено дека возраста е независен ризик-фактор на смртноста од коморбидните состојби, за пресметка на ефектот на возраста, 1 единица се додава на ЧКИ- скорот за секоја декада од животот над 40-тата година.

Втората глава ги содржи мотивот и целите на испитувањето. Кандидатката наведува дека релативната оскудност на податоците за карактеристиките и факторите на ризик кои придонесуваат за лош исход кај возрасната популација (≥ 65) со акутно бубрежно оштеување, беа мотив за изработка на студијата. Како **цели на студијата** се наведени: 1. утврдување на влијанието на третманот (конзервативен или дијализен) врз крајниот исход кај возрасните пациенти со акутно бубрежно оштетување; 2. процена на прогностичка вредност на Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ) во однос на интрахоспиталната смртност; 3. процена на прогностичката вредност на Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ) во однос на краткорочната смртност, односно смртноста во период на следење до 90 дена од настанот на АБО; 4. идентификација на факторите на ризик кои се асоцирани со АБО и лошиот исход кај возрасната популација; 5. Следење на бубрежната функција и нејзиното опоравување во периодот на 90-дена по настанот на АБО кај преживеаната група возрасни пациенти со АБО.

Во **третата глава** се изнесени Дизајнот, Материјалот и Методот на студијата, во која кандидатот наведува дека студијата е проспективна клиничка, моноцентрична студија во која се вклучени 101 пациент лекувани на Клиниката за нефрологија а кои ги исполнуваа вклучувачките критериуми: да бидат на возраст над 65 и да ги исполнуваат критериумите за АБО пропишани според дефиницијата за акутно бубрежно оштетување на групата за Бубрежна болест-Подобрување на глобалниот исход (KDIGO-Kidney Disease Improving Global Outcomes). Како втор критериум е наведена хоспитализација подолга од 24-часа. Јасно се дефинирани и исклучувачките критериуми кои се однесуваат на трансплантираните пациенти, пациентите со терминален стадиум на хроничната бубрежна болест, како и пациентите со терминален стадиум на малигно заболување.

Во **заклучните** согледувања, кандидатот истакнува дека најпрво испитуваната популација ги исполнила сите барани критериуми според дефиницијата за АБО и дефиницијата за возрасна популација (≥ 65).

Кандидатката натаму наведува дека испитуваната група се состоела од 101 пациент, во која не е нотирана предоминатност на еден од половите, а предоминатна половина застапеност не е регистрирана и при групирање на пациентите во двете возрасни групи, што е делумно во согласност со податоците од литературата. Во однос на болничкиот исход, (10-дневен хоспитален исход) е наведено дека половата и застапеноста по возраст не покажале значајна разлика помеѓу преживеаните и починатите пациенти во тој период. Оптовареноста со истовремено присуство на коморбидни состојби проценувана преку Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ), како и процената само на влијанието на коморбидитетите која е означена како ЧКИ-без возраст (ЧКИ-1), не покажала разлика меѓу преживеаните и починати пациенти со АБО и при тоа најниско пресметаниот ЧКИ-скор изнесувал 3 и бил застапен кај 6 пациенти, а највисокиот ЧКИ, кој изнесувал 13, бил присутен само кај 1 пациент.

Проценетиот ЧКИ-1 скор, во кој е одбиено влијанието на возраста, со најниска вредност од 0, бил застапен кај 4 пациенти, а највисокиот имал вредност 9 и бил застапен само кај еден пациент. Анализата во однос на просечните вредности на ЧКИ скорот и во двете групи пациенти, и кај преживеаните и кај починатите, покажала висока оптовареност со коморбидни состојби. Починатите пациенти почесто имале истовремено присуство на три, и на четири коегзистирачки, коморбидни состојби. Од коморбидните состојби најчесто биле застапени срцевите заболувања, атријалната фибрилација, дијабетес мелитус, пулмолошките заболувања, цереброваскуларни инсулти, деменцијата, а била забележана и повисока преваленца на кардиореналниот синдром.

Кандидатката наведува дека најзастапена причина за АБО била пререналната, и дека анализата на причините за АБО не се покажале како ризик-фактор врз болничкиот исход кај возрасната група пациенти со АБО. Во однос на применетиот третман се покажало дека дијализниот третман имал значајно влијание на болничкиот морталитет и дека со смртен исход завршиле поголемиот број пациенти кои биле дијализно третирани. Од анализираните лабораториски

параметри само хипокалцемијата и приемната хипоалбуминемија се издвоиле како значајни фактори во групата на хоспитално починати пациенти. Се покажало дека и олигуријата/ ануријата е значајно поприсутна во групата хоспитално починати пациенти. Во испитуваната група пациенти, најзастапен бил најтешкиот стадиум (АКИН 3) на акутното бубрежно оштетување.

При испитувањето во однос на краткорочниот исход на возрасните пациенти со АБО, во тек на 90-дневното следење по настанот на АБО, полот и возраста не се издвоиле како значајни фактори врз 90-дневниот исход, но нешто почесто, а сепак несигнификантно е застапена женската популација. Се наведува дека починатите пациенти во тек на 90 дена по поставената дијагноза за АБО имала поголема коморбидна оптовареност проценета преку ЧКИ-скорот од преживеаните пациенти и дека таа застапеност се презентирала со присуство на три и четири коегзистирачки состојби истовремено. Натамошната анализа на присутните придружни болести и нивната поврзаност со 90-дневниот морталитет, потврдило повисока преваленца на срцеви заболувања кај починатите пациенти, а како значајна етиолошка причина за АБО се издвоила сепсата. Починатите и преживеаните пациентите со АБО и истовремено срцеви заболување не се разликувале во однос на половата структура и возраста, но забележана била побројна застапеност на истовремено присуство на додатни придружни болести, покрај срцевите заболувања, кај починатите пациенти. Како најчесто застапена се издвоила хроничната бубрежна болест. Начинот на третманот не се издвоил како значаен фактор врз 90-дневниот исход кај АБО пациентите со истовремени срцево заболување. Сепак типот на АБО не се покажал како значаен фактор во однос на исходот. Гломеруларната филтрационата рата по исписот била сигнификантно пониска во групата пациенти со срцеви заболувања кои егзитуваа во период од 3 месеци по поставена дијагноза на АБО, компарирано со преживеаните, пресметано по МДРД-формулата.

Но, во однос на севкупниот 90-дневен морталитет, исто како и кај хоспиталниот, хемодијализниот третман е тој кој имал влијание на лошиот исход. Хипокалцемијата, хипоалбуминемијата и олигуријата и овде се покажале како значајни во групата починати пациенти во тек на 90-дневното следење. Во однос на следењето на бубрежната функција во 90-дневниот период е покажано дека полоша бубрежна функција проценета преку пГФР/МДРД била во групата починати пациенти.

Кандидатката при споредба на анализираните параметри помеѓу двете возрасни групи, првата група од 65 до 75 години и втората над 75-годишна возраст, укажува дека и во двете возрасни групи ЧКИ скорот бил висок, присутноста на коморбидитетите била значајна, скоро подеднакво застапена во двете групи, така што разликата во ЧКИ-скорот не влијаела на исходот. Анализата на податоците во однос на застапеноста на поедините коморбидни состојби го издвоила мозочниот удар и деменцијата кај постарата популација, над 75 годишна возраст, како ризик фактор врз исходот на болничкиот морталитет. Пациентите со АБО и мозочен удар кои егзитуваа во тек на хоспитализација, и оние кои биле живи, најчесто имале уште три други придружни болести. Кај оваа група пациенти била нотирани повисоки приемни вредности на уреата и значајна хипоантремија. Кога е анализирана диурезата, добиените резултати покажале дека починатите пациенти со АБО и мозочен удар, имале значајно почесто од преживеаните олигурија на прием. Сите починатите пациенти со возраст над 75 години имале преренална АБО како тип на акутно бубрежно оштетување. Начинот на третманот и кај оваа повозрасна група пациенти, над 75-годишна возраст, се покажал како фактор кој влијаел на болничкиот морталитет.

Приемните вредности на деградационите продукти (ДП) и хематолошките параметри не се издвоиле со значајност како ризик-фактори врз исходот кај двете возрасни групи. Сепак групата на починати пациенти на возраст од 65 до 75 значајно се разликувала во однос на хипернатремијата, хипокалцемијата и високата вредност на ЦРП споредено со групата пациенти над 75 годишна возраст. И кај двете возрасни групи, починатите пациенти во текот на хоспитализацијата имале пониска

диуреза во однос на преживеаните, а исто така и хипоалбуминемијата се издвоила како фактор кој се разликувал помеѓу починатите и преживеаните пациенти.

И во анализираниот 3-месечен период по настанот на АБО, разликите во половата структура во однос на 90-дневно преживување не била значајна помеѓу почината и преживеаната група пациенти. Застапеноста по број на коморбидните состојби немало влијание врз 90-дневниот исход, но според тежината на коморбидитетите проценувани преку ЧКИ-скорот, значајно потежок коморбиден скор имале починатите пациенти во возрастната група од 65 до 75 години, додека кај возрастната група над 75-години оптовареноста со коморбидитети не се разликувала помеѓу починатите и преживеаните пациенти.

Починатите пациенти со АБО на возраст од 65 до 75 години имале повисока преваленца на атријална фибрилација, дијабетес мелитус, срцеви заболувања, сепса, пулмолошки заболувања, малигна болест, цереброваскуларни инсулти и кардиоренален синдром. Меѓу преживеаните и починатите пациенти со АБО над 75 години, срцевите заболувања значајно биле позастапени кај повозрасните починати пациенти.

Наведено е дека и во двете возрастни групи најчеста причина за АБО била препреналната причина, но во однос на 90-дневниот исход, типот на АБО немал влијание. Натаму се нагласува дека начинот на третманот при 90-дневното следење на преживеаните пациенти влијаел на 90-дневниот исход, односно кај дијализно третираните пациенти почесто настапил смртен исход. Од анализираниите лабораториски параметри се потврдило дека приемната вредност на уреата и ЦРП значајно биле повисоки во помладата група на починати пациенти кај која исто така, е нотирана и значајна хипокалцемија споредена со преживеаната група пациенти во текот на 3 месечното следење. Хипоалбуминемијата била значајно различна помеѓу починатите и преживеаните пациенти во помладата возрастна група, при нивното следење по настанот на АБО. Диурезата пак при 3-месечното следење на пациентите со АБО не се покажала како значаен фактор врз исходот кај двете возрастни групи пациенти. Од вкупно 101 пациент со АБО и возраст над 65 години, кај 44 (43,56%) била регистрирана хронична бубрежна болест (ХББ), а хемодијализен третман кај оваа група пациенти бил применет кај 24 (54,54%) пациенти. Пациентите без преегзистирачка хронична бубрежна болест имале сигнификантно повисока ГФР проценета преку MDRD од пациентите со хронична бубрежна болест, во текот на следењето на преживеаните пациенти за период од 90 дена од настанот на АБО.

Кандидатот натаму во изложувањето на резултатите укажува дека е најдено дека средното вкупно преживување изнесувало 29.61 дена, со средно преживување во групата со срцеви заболувања од 50.73 дена кое е значајно пониско споредено со групата пациенти со АБО без срцеви заболувања каде преживувањето изнесувало 65.21 дена. Резултатите сугерираат дека срцевите заболувања како коморбидитет кај пациенти со акутно бубрежно оштетување се сигнификантен прогностички фактор за преживување. Ризикот за летален исход кај пациентите со срцеви заболувања е за околу 2 пати повисок од пациентите без овој коморбидитет. Ризикот за летален исход се зголемувал за 16,3% со секое зголемување на ЧКИ-скорот за единица.

Наодите укажале дека конзервативното третирање на пациентите со АБО резултирало со подолго време на преживување, дека пациентите на хемодијализа имале за околу 2 пати поголем ризик за летален исход споредено со пациентите конзервативно лекувани, односно видот на третирање на АБО се потврдил како сигнификантен предиктор за преживување. Пациентите со олигурија сигнификантно пократко преживувале во однос на пациентите со нормална диуреза и дека диурезата е независен предиктор за преживување кај пациентите со АБО. Ризикот за летален исход е за околу 2,2 пати повисок во групата пациенти со диуреза пониска од 500 мл споредено со оние со диуреза повисока од 500 мл.

Предмет на истражување

Предметот на истражувањето била возрасната популација која според важечките критериуми има акутно бубрежно оштетување дефинирано со вредноста на сКр, односно диурезата, како што е наведено во дефиницијата за АБО според KDIGO-критериумите. Во истражувањето биле вклучени 101 пациент на возраст од ≥ 65 години од обата пола, кои имале хоспитализација на Клиниката за нефрологија подолга од 24 часа.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ова е прва студија изведена врз возрасна популација (≥ 65 години), хоспитално лекувана на Клиниката за нефрологија, која според важечките критериуми има акутно бубрежно оштетување (АБО).

Краток опис на применетите методи

Во испитувањето биле употребени повеќе методи:

- анамнеза за утврдување на симптоми, ризик-фактори и тип на употребени медикаменти;
- физикален преглед по системи бил изведен кај сите пациенти вклучени во студијата, одредување на присатната диуреза при приемот и следење на истата во текот на хоспитализацијата;
- одредување на причината на акутното бубрежно оштетување според анамнетички/хетероанамнетички податоци или од отпусните писма кај пациентите трансферирани од други здравствени установи;
- одредување на степенот и тежината на АБО според важечките критериуми за дефиниција и категоризација според KDIGO;
- на 12-канален електрокардиограм (ЕКГ) биле определувани: срцев ритам, срцева фреквенција, присуство на ST-сегмент и T-бран промени, широчина на QRS комплекс, постоење на нарушувања во ритамот и/или во спроведувањето;
- кај пациентите биле земани основните хематолошки испитувања со посебен осврт кон деградационите продукти, инфалматорните маркери и електролити;
- податоците за коморбидните состојби биле преземени од медицинската документација на пациентот или со дијагностицирање во текот на хоспитализацијата. За процена на коморбидната состојба на пациентот се користел скорот проценет преку Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ). ЧКИ бил пресметуван со користење на стандарден алгоритам предложен од Quan et al. во кој со имплементација на Меѓународна статистичка класификација на болести- 10 (МКБ-10) развиен е МКБ-10 кодирачки алгоритам за дефинирање на Charlson-ов и Elixhauser-ов коморбидитет. Кодирањето на болеста морало да одговара на приложената документација;
- присуството на преегзистирачка ХББ се сметала кај оние пациенти за кои имало податоци во медицинската документација за покачени вредности на сКр за 3 месеци пред хоспитализацијата, според KDIGO-дефиницијата. Или доколку нема податок за претходната бубрежна функција била користена: *back-calculation* со Modification of Diet in Renal Disease (MDRD) формулата и претпоставка дека сите пациенти имаат нормален ГФР од 75мл/мин. или се користела најниската вредност на сКр во текот на хоспитализацијата, односно при исписот;

- сите пациенти биле подложени на ехотомографски преглед на урогенитален систем за утврдување евентуално постоење на опструкција и причина за неа, како и знаци за АБО;
- податоците биле анализирани со користење на SPSS компјутерскиот програм (верзија 17.0), а биле употребени споредбени, корелациони и регресиони анализи, анализата на преживување со Kaplan-Meier метод. За компарирање на времето на преживување меѓу одделните групи се користеше log-rank тестот. Cox proportional hazard regression модел со одредување на hazard ratio и 95% CI е користен за детерминирање на независните предиктори за летален исход кај пациентите со АБО. За статистички значајна вредност ќе биде земена вредноста на $p < 0,05$.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите на истражувањето покажале дека испитуваната возрасна популација од 101 пациент со АБО се состоела од возрасна популација со просечна возраст од 73,86 години, без значајна разлика во застапеноста на мажите и жените (47,5 % vs 52,5%) и без асоцираност меѓу полот и исходот кај интрахоспиталното, односно 90-дневното следење на овие пациенти што е во согласност со податоци од претходна студија од 2011 г., изведена на наша општа популација, каде што полот исто така не се издвојувал како ризик-фактор за исходот. Просечната возраст на не- преживеаните пациенти била $74,04 \pm 6,8$ години наспроти просечната возраст од $73,81 \pm 6,4$ на преживеаните пациенти. Статистичката обработка покажала дека во возрасната група од 65 до 74 години смртноста е од 20,69% наспроти 25,58% во возрасната група над 75 години е со несигнификантна разлика и со тоа, возраста не се потврдила како ризик-фактор за болничкиот исходот при 10 дневното болничко следење. И во однос на 90-дневното следење, статистичката обработка не ја издвоила возраста како сигнификантен ризик фактор на морталитетот помеѓу пациентите со АБО кои починале во период од 3 месеци меѓу креираните возрасите групи, починатите пациенти биле несигнификантно постари од преживеаните. Просечната возраст на починатите била $74,04 \pm 6,4$ години наспроти просечната возраст од $73,71 \pm 6,8$ на преживеаните пациенти, односно починале 44,83% пациенти во возрасната група од 65 до 74 години наспроти 46,51% во возрасната група над 75 години.

Коморбидните, коегзистирачки состојби, го зголемуваат ризикот од развој на АБО. Според бројот на коморбидните состојби, пациентите во студијата биле категоризирани во 5 групи, од 0 до 5, при што почесто присуство на три и четири придружни хронични болести биле регистрирани кај непреживеаните пациенти во текот на хоспитализацијата, споредени со преживеаните кои почесто имале една и две коморбидни состојби. Статистичката обработка не потврдила сигнификантна разлика во бројот на коморбидитети меѓу починати и преживеани пациенти при анализа на 10-дневниот болнички морталитет ($p=0.17$).

Сигнификантна разлика не се покажала ниту во бројот на коморбидитети меѓу починати и преживеани пациенти при анализа на 90-дневниот морталитет ($p=0.6$). Починатите пациенти почесто имале два, три и четири коморбидитети (34,78% vs 32,73%, 34,78% vs 27,27, 15,22% vs 12,73% консеквентно). Чарлсоновиот коморбиден индекс и ЧКИ-1 (Чарлсонов коморбиден индекс без вилјание на возраста), кој бил применет со цел да се издвои само влијанието на коморбидните состојби, несигнификантно се разликувал меѓу преживеаните и починати пациенти со АБО ($p=0.39$, и $p=0.28$ консеквентно) што укажува на скоро подеднаква оптовареност со коморбидни состојби меѓу преживената и непреживеанат група, а просечниот ЧКИ скор бил несигнификантно повисок во групата пациенти кои егзистирале во тек на хоспитализацијата. Интрахоспиталиниот морталитет кај оваа група пациенти е објаснета со тежината на АБО како независен фактор асоциран со зголемен ризик од смртен исход.

Пациентите кои починале во тек на 90-дневното следење по настан на АБО, имале сигнификантно повисок ЧКИ кој ја презентирал тежината на скорираниите пре-егзистирачките

состојби, од преживеаните пациенти ($7,09 \pm 1,8$ vs вредност на $p=0.032$, односно $p=0.05$ за ЧКИ -1(без возраст), со што коморбидетната оптовареност се покажала како независен предиктор на исходот при долгорочното следење во студија. Во однос на бројот на коморбидните состојби починатите пациенти почесто имале два, три и четири коморбидитети ($34,78\%$ vs $32,73\%$, $34,78\%$ vs $27,27\%$, $15,22\%$ vs $12,73\%$ консеквентно), но бројот на коморбидитетите не потврдил сигнификантна разлика помеѓу починати и преживеани пациенти при анализа на 90-дневниот болнички морталитет ($p=0.6$). Меѓу присутните коморбидни состојби со сигнификантност меѓу преживеаните и починатите пациенти се потврдил само мозочниот удар ($p=0.035$) кој значајно почесто бил регистриран во групата интрахоспитално починати пациенти. ($34,78\%$ vs $14,1\%$). Кај групата пациенти со АБО и мозочен удар смртен исход во тек на хоспитализацијата настапил кај $42,10\%$ кај кои возраста не бил ризик фактор кој имал влијание на исходот.

При **90-дневното следење** на преживеаните пациенти по настан на АБО, со сигнификантно висока преваленца се покажале срцевите заболувања ($p=0.039$) кај пациентите кои починале во тој период. Од вкупниот број пациенти вклучени во студијата, 48 ($47,52\%$) пациенти имале кардиоваскуларно заболување како коморбидитет, а смртноста во текот на 3-месечното следење на преживеаните пациенти со АБО и СЗ настапила кај $56,25\%$. Починатите пациенти незначајно почесто од преживеаните имале хронична бубрежна болест ($59,26\%$ vs $42,86\%$), сепса ($25,93\%$ vs $9,52\%$), мозочен удар ($29,63\%$ vs $9,52\%$), и незначајно почесто биле дементни ($37,04\%$ vs $33,33\%$). Возраста и полот не се издвоиле како ризик фактори врз 90-дневниот исход, но починатите пациенти биле незначајно постари од преживеаните ($74,74 \pm 6,7$ vs $73,74 \pm 6,7$; $p=0.61$.)

Дистрибуцијата според типот на АБО покажала дека пререналната АБО била најзастапена ($77,3\%$), потоа постреналната АБО со $21,78\%$, а најмалку присутен бил реналниот тип на АБО ($0,99\%$). Кај починатите почесто од преживеаните била регистрирана пререналната причина ($91,3\%$ vs $73,08\%$), а поретко постренална причина за АБО ($8,7\%$ vs $25,64\%$), но, овие разлики не се потврдиле статистички како значајни.

Акутното бубрежно оштетување категоризирано според KDIGO (Kidney Disease Improving Global Outcome) критериумите, бил презентирани во својот најтежок стадиум, АКИН 3, кај $78,22\%$, стадиум 2 бил со застапеност од $19,8\%$ и само со $1,98\%$ била застапеноста на најлесниот стадиум 1. Анализата на тежината на АБО во однос на исходот не покажала сигнификантна разлика при компарирањето на интрахоспиталниот и 3-месечниот морталитет, а разлика не се нотирала ни во однос на поделбата направена по двете возрастни групи.

Во однос на третманот, конзервативен или дијализен, хемодијализата била применета кај 50% од преживеаните пациенти и дури кај $78,26\%$ од починатите, со што дијализниот третман се издвоил со сигнификантно влијание врз хоспиталниот морталитет ($p=0.016$). Високиот процент на применетиот дијализен третман во двете групи се должел токму на тежината на АБО која била презентирана кај возрасната популација со АБО. Преживувањето на пациентите со АБО и во текот на 90-дневното следење сигнификантно зависело од начинот на третирање на основната болест ($p=0.042$). Во групата на преживени $52,73\%$ биле конзервативно третирани и $32,61\%$ од починатите пациенти, а интермитентен дијализен третман бил применет кај $42,27\%$ преживеани пациенти и дури кај $67,39\%$ од починатите пациенти.

Во однос на лабораториските параметри кај пациентите починати во тек на хоспитализација биле забележани незначајно пониски серумски вредности на креатинин ($632,15 \pm 315,1$ vs $655,81 \pm 287,9$) а просечните вредности на калциум од $1,97 \pm 0,2$ кај починатите пациенти и $2,08 \pm 0,2$ кај непреживеаните покажале статистичка сигнификантност од $p=0.043$. Албумините презентирале сигнификантно пониски серумски вредности на прием во групата починати пациенти во тек на хоспитализацијата ($28,35 \pm 5,5$ vs $33,13 \pm 5,8$; $p=0.0015$). Починатите пациенти имале на прием сигнификантно помала диуреза ($p=0.0012$). Диуреза помала од 500 мл била измерена кај околу два пати поголем број на починати пациенти ($73,91\%$ vs $35,53\%$). Кај пациентите следени во текот на 90-

дена по настанот на АБО, не биле забележани сигнификантни разлики во приемните и исписните вредностите на сКр, но била нотирана значајна разлика во однос на контролните вредности на сКр ($p=0.00006$).

Пациентите кои починале во тек на 90 дена по поставената дијагноза за АБО имале сигнификантно повисок ЧКИ-скор од преживеаните пациенти ($7,09 \pm 0,8$ vs $6,27 \pm 1,9$; $3,48 \pm 1,7$ vs $2,84 \pm 1,6$). Сигнификантноста била потврдена за вредност на $p=0.032$, односно $p=0.05$. Во однос на третманот пациентите на хемодијализа значајно почесто умирале во однос на конзервативно третираниите пациенти. Конзервативно биле третирани 52,73% преживеани и 32,61% починати пациенти, на хемодијализа биле 42,27% преживеани и 67,39% починати пациенти. Преживувањето на пациентите со АБО во тек на 90 дена сигнификантно зависело од начинот на третирање на основната болест ($p=0.042$). Пациентите кои починале во тек на 90 дена од поставена дијагноза на АБО, споредено со преживеаните, имале сигнификантно понизок серумски албумини ($p=0.0027$). Просечните вредности на албумини изнесувале $30,09 \pm 6,1$ во групата починати, а $33,87 \pm 5,5$ во групата преживеани. 90-дневното преживување на пациентите со АБО сигнификантно зависело од нивната диуреза ($p=0.014$). Кај починатите пациенти била измерена сигнификантно помала диуреза, со медијални вредности од 400 (ранк 200-900) наспроти медијални вредности од 900 (ранк 400-1600) во групата преживеани.

ХББ како преегзистирачка состојба претставува сама по себе ризик-фактор за рзвој на АБО и во студија таа била регистрирана кај 44 (43,56%) пациенти, а дијализен третман бил применет кај 24 пациенти од нив (54,54%), со регистрирана стапка на смртност од 58,53%. Во групата пациенти без хронична бубрежна болест, вредноста на MDRD на контрола била несигнификантно повисока од вредноста регистрирана при испис $57,46 \pm 22,84$ vs $51,80 \pm 31,02$; $p=0.41$. Во групата пациенти без хронична бубрежна болест, на контрола била регистрирана повисока вредност на MDRD во просек, споредено со вредноста на испис, со сигнификантност од $p=0.05$ ($34,31 \pm 19,9$ vs $26,72 \pm 16,3$).

Во анализата за преживување биле вклучени 101 испитаници, и од нив 46 (45,5%) егзитирале по 3 месеци од поставена дијагноза на акутно бубрежно оштетување. Статистика на времето на преживување покажало дека средното вкупно преживување било 29,61 денови. Кумулативното вкупно преживување било 54,5% (Std.err 0.05). Кумулативното преживување било повисоко во групата пациенти без срцеви заболувања- 64,2% (0.07) компарирано со групата пациенти со срцеви заболувања-43,8% (0.07) Се потврдила сигнификантна разлика во преживувањето во зависност од присутноста на срцевите заболувања како коморбидитет ($p=0.037$) Спроведената Cox regression-она анализа покажала дека hazard ratio - Exp (B) за срцевите заболувања како коморбидитет била 1,837 95% CI (1,020 – 3,306) и $p=0.043$. Ризикот за летален исход кај пациентите со срцеви заболувања е за околу 2 пати повисок од пациентите без КРМ.

Во однос на присутниот коморбидитет, ЧКИ-скорот се потврдил како сигнификантен фактор врз преживувањето кај пациенти со АБО. ($p=0.036$) Ризикот за летален исход се зголемувал за 16,3% со секое зголемување на овој скор за единица.

Во однос на третманот, кумулативното преживување во групата пациенти лекувани конзервативно било 65,9% ($p=0.07$), а во групата на хемодијализа било 45,6% (0.06) Средното преживување во групата конзервативно лекувани било 67 дена, пократко било во групата на хемодијализа, и изнесувало околу 51 ден. Тестираната разлика во должината на времето на преживување статистички се потврдила како сигнификантна ($p=0.026$). Конзервативното третирање на пациентите со АБО резултирало со подолго време на преживување. Резултатот од Cox-овата анализа покажа дека пациентите на хемодијализа имале за околу 2 пати поголем ризик за летален исход споредено со пациентите конзервативно лекувани, односно видот на третирање на АБО се потврдил како сигнификантен предиктор за преживување.

Кумулативното преживување во групата со нормална диуреза изнесувало 63,6% (0.065), наспроти кумулативното преживување од 40,9% (0.07) во групата со намалена диуреза. Средното

преживување во групата пациенти со олигурија било пократко споредено со групата со нормална диуреза (45,4 vs 67,5 денови). Статистичкиот Log Rank-тест ја потврдил разликата во должината на времето на преживување како сигнификантна ($p=0.005$), односно пациентите со олигурија сигнификантно пократко преживувале во однос на пациентите со нормална диуреза. Диурезата е потврдена како сигнификантен предиктор за преживување кај пациентите со АБО ($p=0.007$). Вредности на HR од 2,245 95% CI (1.251 – 4.029) индицирале дека ризикот за летален исход е за околу 2,2 пати повисок во групата пациенти со диуреза пониска од 500 мл споредено со оние со диуреза повисока од 500 мл.

Потврдено е и дека со зголемувањето на серумските албумини за 1 (г/л) ризикот за летален исход се намалува за 7% - 0,93 95% CI (0.884 – 0.979).

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Звездана Петронијевиќ, со наслов „Возраста и коморбидетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување“, претставува истражување во клиничката медицина, во областа на нефрологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имала за цел да го утврди влијанието на третманот (конзервативен или дијализен) врз крајниот исход кај возрасната популација на пациенти со акутно бубрежно оштетување, да ја процени прогностичката вредност Чарлсонов коморбиден индекс (ЧКИ) во однос на болничката смртност, како и да ја процени прогностичката вредност на Чарлсоновиот коморбиден индекс (ЧКИ) во однос на краткорочната смртност, односно смртноста во период на следење до 90 дена од настанот на АБО и да ги идентификува факторите на ризик кои се асоцирани со АБО и лошиот исход кај возрасната популација, и да го процени опоравувањето на бубрежната функција во периодот на 90 дена по настанот на АБО кај преживеаната група возрасни пациенти со АБО и што е најважно да придонесе со добиените научни докази во одговорите на сè уште присатните отворени прашања и дилеми за изборот на третманот, тајминигот на започнувањето со бубрежна заместителна терапија како и нејзиното времетраење кај возрасната популација со значајно присутни истовремени придружни заболувања. Со изнесените анализи и заклучоци останува препораката за индивидуален клинички пристап, процена и избор за примена на третманот имајќи ја во предвид севкупната состојба и предвидениот исход кај возрасните пациенти со акутно бубрежно оштетување.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Звездана Петронијевиќ, со наслов „Возраста и коморбидетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [3]. Petronijevic Z, Selim Gj, Petkovska L, Georgievska-Ismail Lj, Spasovski G, Tozija L. The effect of treatment on Short-Term Outcomes in elderly patients with Acute Kidney Injury. Open Access Maced J Med Sci. 2017 Aug15,5(5),635-640.
- [1]. Petronijevic Z, Georgievska-Ismail Lj, Spasovski G, Selim Gj, Tozija L. Predictive value of age and comorbidities on outcomes of Acute Kidney Injury in the elderly. Physioacta 2017; 11(1):13-24.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: поттикнување на вниманието на здравствената јавност кон постоењето на оваа болест кај возрасната популација, која е најбрзорастечка група во општата популација, откривање на фактори на ризик за исходот кои ќе придонесат во процената за избор на применетиот третман имајќи ја предвид севкупната состојба и присутноста на коморбидните состојби кај возрасните пациенти со акутно бубрежно оштетување.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: медицина, нефрологија, геронтологија.

Можните понатамошни истражувања се: оценка на влијанието на третманот на АБО врз долгорочниот исход кај возрасната популација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **д-р Звездана Петронијевиќ**, со наслов **„Возраста и коморбидитетот како ризик-фактори за исходот кај возрасната популација со акутно бубрежно оштетување“**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Гоце Спасовски, претседател с.р.
2. Науч.сов. д-р Лилјана Тозија, ментор с.р.
3. Проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил, член с.р.
4. Проф. д-р Ѓулшен Селим, член с.р.
5. Проф. д-р Милка Здравковска, член с.р.

ПРЕГЛЕД

На прифатени теми за изработка на магистерски труд на Педагошкиот факултет
„Св.Климент Охридски“ во Скопје

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на тема		Име и презиме на менторот	Датум и бр.на Одлука од ННС за прифаќање на темата
		На македонски јазик	На англиски јазик		
1	Фатма Аземовска	„Библиотеките-успешен модел за развој на учениците Роми“	“Libraries – successful model for development of the Roma students“	Проф.д-р Благица Петковска	02-266/11 од 21.3.2018
2	Елена Мојсова	„Анализа на перцепциите и односот на читателите за библиотеките во основните училишта-општина Аеродром (Скопје)“	“Analysis of the perceptions and relations of the reader toward the libraries in the elementary schools – Municipality od Aerodrom“	Проф.д-р Елизабета Бандиловска	02-266/10 од 21.3.2018
3	Ана Андоновска	„Стратегии, техники и вештини за развивање на просоцијалното однесување кај ранливата категорија деца во основните училишта“	“Stratagies, skills and technigues for the development of prosocialbehavior in vulnerable children in primary school“	Проф. д-р Розалина Попова-Коскарова	02-266/9 од 21.3.2018
4	Роза Костеска	„Компетенциите за саморефлексија кај воспитувачот и професионалното усовршување во предучилишното воспитание и образование“	“The competences for self-reflection and prefessional development of the educator in pre-school education and upbringing“	Проф. д-р Татјана Котева-Мојсовска	02-266/8 од 21.3.2018
5	Емире Адеми	„Ефективни стратегии и техники на комуникација на	“Effective strategies and techniques for elementary school	Проф. д-р Флорина Шеху	02-266/7 од 21.3.2018

		наставниците со учениците од одделенска настава“	teacher – student communication“,		
6	Бурхан Салији	„Современиот третман на формите и средствата на комуникација на наставниците од одделенска настава со родителите“	“The contemporary treatment of forms and tools of communication of elementary schools teachers with parents“	Проф. д-р Флорина Шеху	02-266/6 од 21.3.2018
7	Елзина Полику	„Квалитетот на интеракцијата на наставниците со учениците од одделенска настава“	“The quality of interaction of teachers with students of elementary education“	Проф. д-р Флорина Шеху	02-266/5 од 21.3.2018

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КАЗНЕНОПРАВЕН ТРЕТМАН НА ДЕЛАТА НА ОМРАЗА“ ОД М-Р АЛЕКСАНДАР МАРКОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 27.11.2017 година, донесе Одлука со која се формира Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Александар Маркоски, со наслов **КАЗНЕНОПРАВЕН ТРЕТМАН НА ДЕЛАТА НА ОМРАЗА**, во состав: акад. Владо Камбовски, ментор, проф. д-р Никола Тупанчески, проф. д-р Гордана Бужаровска, проф. д-р Гордан Калајџиев и проф. д-р Александра Груевска–Дракулевски. Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Краток преглед на содржината на докторската дисертација

Докторската дисертација подготвена од кандидатот **м-р Александар Маркоски**, со наслов **Казненоправен третман на делата на омраза**, содржи 415 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,15 проред и големина на букви 12, со вкупно 1892 фусноти и 329 библиографски единици, меѓу нив монографии, учебници, научни трудови, статии, извештаи на меѓународни, регионални и национални организации, меѓународни документи и збирки на акти, национални прописи и прописи на странски казнени законодавства, судска практика на домашни, странски и меѓународни судови, новинарски статии и интернет- ресурси.

Покрај воведот, заклучните согледувања и изнесените препораки, материјата во дисертацијата е структурирана во осум дела, логично систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на содржината која е обработена во истражувањето.

Во воведот, на мошне илустративен начин, се дадени воопштени информации за темата која е предмет на истражување, дефинирани се предметот и целите на истражувањето, како и методолошките алатки применети за таа цел. Натаму, во него се елаборира системот на излагање што се имплементира во докторската дисертација. На ова место, всушност, се дефинираат тематските целини што ќе се разгледуваат во секоја од главите. Основната цел на кандидатот е преку анализа на правната регулатива на компаративно и на национално ниво *vis-à-vis* меѓународно етаблираните стандарди и богатата јудикатура на меѓународните организации, како и по пат на емпириска, егзактна проверка на поставените тези и на изнесените ставови, да го прикаже релативно новиот феномен на криминалитет од омраза, како и да понуди модерни решенија за казненоправниот третман на овој криминалитет во Република Македонија. Во делот на методолошкиот пристап, дисертацијата се користи со општите научни методи, егзегетскиот, историскиот и социолошкиот метод кога станува збор за проучувањето на правните акти, практиката на судовите и феноменот на омразата во поширок општествен контекст. Користени се и онтолошкиот и херменевтичкиот метод по однос на делот за религиските правни системи и верската омраза, а на крајот од делото се користени и компаративниот и статистичкиот метод.

Во првиот дел со наслов **Поим, предмет, теории и дефиниции на делата на омраза** е отсликан еволутивниот пат на феноменот, а кандидатот е посветен на поимното дефинирање и приказ на теориите за поимот и правната природа на делата на омраза. Се прави посебен филозофски дискурс спрема составните елементи на поимот, при што се навлегува во езотеричните поими на: предрасудите, пристрасностите, стравот, омразата, но и есенцијалните поими на идентитетот и културата. Во продолжение, кандидатот го претставува продорот на современите идеи, прикажани во делата на повеќе врвни автори кои се приврзаници на создавање на засебен правен третман на феноменот, а причините

лежат во општествената осуда на расизмот, верската и етничката нетолеранција и сите оние други форми на нерпеливост кои ги опфаќа правото. Вредностите на кои кандидатот посветува внимание во овој дел и кои се широко прифатени со посебните законски решенија за делата на омраза, се еднаквоста и почитувањето на културните разлики. Кандидатот презентира и низа странски и домашни теоретичари кои делата на омраза им ги препишуваат само на сторителите, припадници на мнозинските заедници, а за кои делата на омраза првенствено го имаат предзнакот на дискриминација на малцинските групи и нивната експлоатација и узурпација од страна на државниот апарат кој е контролиран од мнозинството. Кандидатот успешно полемизира и ги демантира овие автори со аргументот, дека во спротивен случај, доколку се исклучи можноста припадниците на мнозинската група да бидат жртви на дела на омраза, навистина би постоела дискриминација и неправда спрема нив. Кандидатот со извонредна прецизност ги претставува законските елементи на делата на омраза, но тоа го прави на неконвенционален начин, претставувајќи ги со свои номинални изрази, поимите како: анимозитет, агресија и жртва. Кандидатот промовира исправен став дека во казнено-правна смисла, поимот „дело на омраза“ е дејствие, изречно предвидено со закон како казнено дело, мотивирано од непријателскиот однос кон жртвата како припадник на определена социјална група, или кон самата социјална група. Тоа е криминал на дискриминација, поточно, дискриминацијата на жртвата врз расна, етничка, полова и друга основа е мотив или цел на насилничкиот акт кој е со законот дефиниран како казнено дело. На самиот крај од овој дел се поместени и излагањата за направеното разграничување на криминалитетот од омраза од другите форми на криминалитет, а првенствено – насилничкиот криминалитет, што е од витална важност како за правотеоретизирањето, така и за правоприменувањето.

Вториот дел од дисертацијата носи наслов **Сродни правни области и „анамнеза“ на делата на омраза**. Во овој дел, кандидатот исклучително се посветил на начинот на кој криминолошкиот феномен на „дела на омраза“ е сроден и интерактивен со категориите на „говорот на омраза“ и „дискриминацијата“, при што детално и со примери се навлегува во присутноста на првата категорија во

културата на медиумскиот простор, вклучително и социјалните мрежи на интернет, а, пак, втората категорија се профилира низ диоптријата на националното и меѓународното право. Во двете категории се прикажани релевантните меѓународни документи со кои се регулира правниот статус на жртвите на говорот на омраза, како и на самите сторители, а, пак, респективно за втората категорија, и правниот статус на дискриминираните лица, по разните основи на дискриминација. По однос на говорот на омраза во корелација се прикажуваат и „клеветата“ и „навредата“, кое нешто кандидатот го прави умесно без оглед на тоа што овие се „гранични“ граѓанскоправни феномени. Одделните поглавја поместени на крајот на овој дел од дисертацијата се посветени на елаборација на содржината на меѓународните конвенции, препораки, декларации, резолуции и други акти усвоени од страна на Организацијата на обединетите нации, натаму документите на Советот на Европа и Европската Унија.

Третиот дел од дисертацијата носи наслов **Појавни облици на делата на омраза по основ на заштитените карактеристики на жртвата**, а пристапот што е избран во него овозможува на еден заокружен начин, да се согледаат моделите на омраза. Тука кандидатот до подробности ја третира феноменологијата на казнените дела на омраза, со нивно расчленување според објектот на заштита. Особено се опсежни приказите на делата од верска, етничка и расна омраза, при што се прикажани и историски примери на присутноста на овие феномени во форма на недозволиви, злосторнички државни доктрини, како што се нацизмот и апартхејдот. По однос на делата од верска омраза, се дискутира и најновиот пример кој, за жал, сè уште не е дел од историјата - појавата и постоењето на Исламската Држава. Останатите категории кои се оправдано опфатени во овој дел се: делата предизвикани од омраза по основ на пол (мизогинија), сексуална определба, сталеж или политичка припадност, возраст, ксенофобија и лица со попречености.

Предмет на проучување на четвртиот дел од дисертацијата насловен **Општи законски решенија во позитивна насока и виктимолошки осврт**, како што, впрочем, произлегува и од самиот негов наслов, претставуваат позитивно- правните решенија кои воедно се и периферни казненоправни институти кои пак, се од особено значење за ефектуирањето на казненоправниот

одговор на делата на омраза. Тука се мисли на формите на соизвршителство, со посебен акцент на злосторничкото здружување и криминалот на толпата. Исто така, се посветува внимание и на најновата научна дисциплина во сферата на теоријата за кривичната правда - виктимологијата, која е пластично презентирана преку призмата на жртвите од криминалитетот од омраза.

Петтиот дел од трудот носи наслов **Посебни облици**. Во него се заокружуваат и обединуваат посебните облици на казнени дела на омраза. Дел од нив се толку озлогласени што имаат интегритет да бидат предмет и битие на засебни научни дисциплини. Овде се мисли на меѓународните злосторства *stricto sensu*, кои беа поводот за креирање на меѓународното казнено право, на кое, пак, авторот исто така се осврнува. Како други посебни облици на казнени дела на омраза се елаборираат и тероризмот, сајбер-малтретирањето, хулиганството, малолетничката деликвенција и прекршоците. Неспорна е потребата кандидатот што го споменува и тероризмот кој е на агендата на меѓународната заедница уште од 30-тите години на минатиот век, со оглед на богатата меѓународна легислатива, како и широкоста на оваа тема, а особено ако се додаде феноменот на инкриминираното регрутирање и учество во странски војски, парамилиции, сите потенцијални терористички организации, на кој феномен кандидатот посебно се посветува. Кандидатот елаборира дека напорите да се сконча со религиски мотивираното политичко насилство треба да се насочат кон спречување на воспоставувањето на хиерархиските структури во рамките на таквите движења.

Генералниот заклучок до кој доаѓа кандидатот во овој дел е дека покрај очигледната дискрепанција во однос на ставот на некои меѓународни организации, сепак меѓународните злосторства *stricto sensu* и тероризмот претставуваат дела на омраза во најекстремни облик, а за поткрепа на оваа теза м-р Маркоски ги изнесува и податоците од сопственото истражување со употреба на историскиот метод, како и на нормативниот метод кога се прикажуваат неколку случаи на судења пред меѓународните трибунали. Во овој дел се објаснуваат и улогата, карактеристиките и положбата на Меѓународниот казнен суд во Хаг и на меѓународното казнено право. Шестиот дел насловен како **Меѓународните организации кон**

казнените дела на омраза и формите на посебен казненоправен третман на делата на омраза (компаративен преглед) ја третира возбудливата тематика на меѓународната димензија на казненоправните политики спрема делата на омраза, при што најпрвин, таксативно и засебно, е посветен простор на секоја од најзначајните меѓународни организации: ЕУ, ОБСЕ, Совет на Европа и ООН. Потем е даден простор и за национално-правните концепции на некои од државите од регионот (Хрватска, Словенија, Албанија, Србија, БиХ и Косово), како и на Велика Британија, САД и Полска. Во овој план се истакнува обемот и длабочината на приказот на состојбите во САД и В. Британија, кое нешто е и нужно со оглед на тоа што токму тие две држави беа пионери во проучувањето на проблематиката и први респондираа со казненоправни решенија. Кандидатот констатира дека законските мерки што се преземаат против казнените дела мотивирани од омраза се најефективни тогаш кога законодавецот бил свесен и го проценил историскиот и социјалниот контекст во својата земја и тогаш кога законодавството е уредено на начин којшто може да дозволи посебна заштита за оние групи кои се најчести жртви на казнени дела мотивирани од пристрасност.

Седмиот дел насловен како **Историски осврт и делата на омраза во македонското позитивно казнено право** е, всушност, најфокусираниот дел по однос на состојбите во Република Македонија. Даден е приказ како на историските допирни точки на делата на омраза и македонската легислатива во рамки на поранешната федерација, така и на актуелните состојби со опис на секое одделно казнено дело кое се сфаќа како дело на омраза спрема македонскиот закон. Во трудот се лоцираат проблемите во практичната примена на законот, како и се даваат предлози *de lege ferenda*, кои се состојат од реформирање на неформалните и формалните системи за контрола на криминалитетот, но и правење зафати во законските текстови. Всушност, во овој дел се дискутира за поделбата на овие казнени дела во македонското законодавство. Кандидатот се зазема за едноставната поделба каде се разликуваат правите (специјални) дела на омраза, кои во своите законски описи ја предвидуваат пристрасноста и омразата спрема жртвата на делото како припадник на определена општествена група од општите-неправи дела. Во правите дела анимозитетот е посебно обележје на законското

битие на делото, но може да биде и квалификаторна околност на некое основно дело. Неправите, пак, (општи) дела на омраза се оние извршени со дискриминаторска омраза кон жртвата поради нејзината припадност кон определена група како посебен мотив на делото. За разлика од специјалните дела на омраза, кандидатот потенцира дека во овие дела таквиот мотив не е истакнат како посебно објективно или субјективно обележје на законското битие на делото, туку се појавува како околност која треба да се утврди како елемент на вината, различен од умислата или небрежноста, која го подига степенот на вината како прекор и треба да резултира со потешка казна.

Осмиот дел е насловен **Аналитички дел - актуелната состојба во РМ**. За разлика од исклучиво теоретската експликација во претходните делови, овој дел од трудот има и истражувачки карактер, односно содржи емпириски дел што овозможува да се изврши емпириска, егзактна проверка на поставените тези и на изнесените ставови. За таа цел, кандидатот ги пласира резултатите од неговите истражувања во правосудната практика на Р Македонија, но и ги анализира публикуваните статистички податоци на Хелсиншкиот комитет за човекови права на Република Македонија, која е единствена организација во државата која темелно го проучува криминалитетот од омраза веќе неколку години. Покрај спроведеното истражување во домашните правосудни установи, кандидатот го посети и Универзитетот Харвард во САД, а со цел да дојде до најпресната странска литература за новите трендови во криминологијата и казненото право по однос на криминалитетот од омраза, кои се понудени низ целиот текст на трудот и послужуваат за што е можно поиздржани предлози, насоки и решенија за иновирање на постојната легислативна и институционална рамка во Република Македонија.

Во **заклучокот** кандидатот повикува на тоа, во систематскиот одговор на делата на омраза, да е неопходно развивање на посебен систем за мониторирање и известување за појави на дискриминација за секоја држава, како и статистичка база на податоци за делата на омраза при правосудните и извршните надлежни органи. Кандидатот укажува дека е потребно да се промовираат обуки за релевантни практичари кои стапуваат во контакт со жртвите на злосторства од

омраза, така што ќе им се овозможи ефикасно да им помагаат на жртвите. Дополнително, кандидатот повторува дека постои цела лепеза на меѓународни акти од различни меѓународни организации кои ја третираат проблематиката на делата на омраза, како и поврзаните појави на: дискриминација и говор на омраза. Освен тоа, делата на омраза не се „тера инкогнита“ за европските држави, па дури ни за оние во поблиското опкружување на Р Македонија. Поради тоа, кандидатот оправдано повикува дека мора да се земе предвид искуството на земјите членки на ЕУ за проширување на опсегот на казнени дела на омраза во рамките на нивното кривично законодавство и вклучување на други мотиви за пристрасност за овие дела. Кандидатот м-р Маркоски е практичар, заинтригиран од мотивите на сторители на казнени дела од насилен карактер, како и потенцијалот на овие дела да создадат висока меѓуетничка и меѓунационална тензија и да ја загрозат стабилноста на општеството. Кандидатот се произнесува дека делата на омраза се главно машка дисциплина; култура на мачизмот, но дека колку и тие да се шокантни во нивната деструктивност, сепак нивните сторители не можат да се окарактеризираат како психички болни луѓе. Напротив, според статистиките, како сторители предничат лицата кои се трагачи по возбуда. Исто така, кандидатот во заклучокот цени дека од широкиот преглед на феноменологијата на криминалитетот од омраза, штрчат оние дела кои се сторени поради верска омраза. Ова од причина што токму тие дела носат најголема деструкција, а анимозитетот тлее најдолго. Како криминолошки втора по значење вид на омраза е етничката, а веднаш по неа - расната. Но, „расата“ е научно незаснован маркер за заштитена група врз која се прави дистинкција на формите на делата на омраза, па затоа, во денешни прилики поимите на „раса“ и „етнос“ се третираат како аксиоми. По однос на Р Македонија, кандидатот ја претставува како поделено општество, а најголемиот „виновник“ за поделбата ја гледа не во етничката припадност, туку во верската припадност. Според него, поделеното општество може да се спаси од распад така што политички ќе се уреди како консоцијациска демократија, каде што никој нема да ја доведува во прашање верноста кон нормите/принципите. Факторот на интеграција за македонското општество треба да е конституционалниот патриотизам. Криминалитетот, пак, поради верска или етничка омраза најпрвин треба да се сузбие уште во училишните клупи. Образованието треба да се одвива во

секуларен дух и да се избегнува потпалување на младината и нејзина интоксикација со омраза за дневнополитичките потреби на националистичките партии. Кандидатот дава приказ и на релевантните институции кои први се стекнаа со искуство во справувањето со криминалитетот од омраза, па така ги споменува специјализираните програми за обука на припадниците на МВР, судиите и јавните обвинители. Дополнително, дава „отчет“ и за резултатите од продуктивноста на Работната група составена од претставници на повеќе релевантни државни институции под покровителство на ОБСЕ која изготви предлози за превенција и репресија на делата на омраза, а чиј член беше и кандидатот м-р Маркоски.

II.

Оцена на трудот

Дисертацијата претставува сеопфатен текст, кој преку мултидисциплинарен пристап ќе ја доближи научната јавност до комплексниот феномен на криминалот од омраза, кој во македонската правна теорија е релативно нов феномен и за кој малку се пишувало досега како во Р Македонија, така и во регионот на Југоисточна Европа. Дисертацијата ги следи современите трендови во меѓународното казнено право и компаративното право како: меѓународните злосторства, тероризмот, виктимолошките сознанија по однос на рефлексивната на овој криминалитет врз ранливите групи во општеството, меѓународноправната легислатива итн.

Кандидатот застапува доминантен став дека делата на омраза заслужуваат построга казнена политика отколку делата *per se* и дека треба да се има во предвид и дека во реалноста не постои пандемија на дела на омраза и неконтролирана криминална инфекција. Освен по однос на сторителите, дисертацијата е посебно фокусирана врз анализа на меѓународните норми и стандарди со кои се регулира правниот статус на жртвите на криминалитетот од омраза.

Кандидатот одлучно констатира дека не треба туѓите искуства да се имплементираат неселективно, како на пр. контроверзното гледиште на ОБСЕ дека

делата на омраза не треба да бидат од најтежок карактер за да би се дефинирале како такви. Ова, според кандидатот, е еднострано и сувопарно гледање на феноменот на меѓународните злосторства и тероризмот, без притоа да се увиди дека токму омразата и пристрасноста како мотиви лежат во генезата на овие дела. Од тие причини, кандидатот дава кус приказ на феноменот на делата на омраза и на тероризмот. Кандидатот дава и одговор за легислативната сфера, како и криминолошката методика, тактика и техника за да се одговори на заканата од тероризмот, кој според него, најчесто е експресија на кулминирачката верска омраза.

Дисертацијата логички и систематски го следи развојот на феноменот на омраза и легислативната реакција на државите а ргоррос тоа, најпрво од САД во 70-тите, па развоите кои следат на европска почва потоа. Оттаму, овој труд би требало да биде од полза и за поставувањето на Р Македонија на мапата на земји кои го согледале и соодветно легислативно реагирале на овој тип на криминалитет.

Особено се потенцира практичниот проблем на детектирање на криминалитетот од омраза и обезбедувањето на докази за него. Успешните истраги во потенцијалните казни дела мотивирани од пристрасност во голема мера ќе зависат од степенот на доверба на општеството во органите за спроведување на законот и во казненоправниот систем. Доколку на институциите се гледа како на пристрасни или корумпирани, помала е веројатноста дека поединците, а посебно лицата од маргинализираните групи, ќе ги пријавуваат таквите дела. Трудот стреми да претставува есенцијален водич и во детектирањето, процесурањето и санкционирањето на делата од омраза. Тој би бил интересно четиво за да се зголеми алертноста и респонзивноста на пошироката јавност кон проблематиката на криминалитетот од омраза и, секако, на стручната правничка јавност, вработените во безбедносните органи, центрите за социјална работа, жртвите на криминалитетот од омраза, невладиниот сектор и пошироката академска јавност.

III.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на кандидатот м-р Александар Маркоски на тема: „Казненоправен третман на делата на омраза“, елаборира извонредно значајна и актуелна проблематика од областа на криминалитетот од омраза, кој се граничи со насилничкиот криминалитет и политичкиот криминалитет. Кандидатот успешно обработува една многу комплексна и сериозна тема која во Република Македонија и во регионот е малку проучена. Научниот придонес на кандидатот во испитувањето на предметната материја се покажа како повеќе од очигледен во секој од погоре посочените домени на истражување опфатени со дисертацијата.

Со оглед на тоа и врз основа на изнесените оценки за содржината, карактеристиките и квалитетот на трудот, Комисијата им предлага на членовите на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, **да го прифатат Извештајот за докторската дисертација на кандидатот м-р Александар Маркоски на тема „Казненоправен третман на делата на омраза“** и да дозволат јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија за оцена и одбрана на

докторската дисертација

1. Акад. Владо Камбовски с.р.
2. Проф. д-р Никола Тупанчески с.р.
3. Проф. д-р Гордана Бужаровска с.р.
4. Проф. д-р Гордан Калајџиев с.р.
5. Проф. д-р Александра Груевска–Дракулевски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КАЗНЕНОПРАВНА ЗАШТИТА НА ДЕЦА КОИ НЕ НАПОЛНИЛЕ 14 ГОДИНИ“ ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 22.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката **м-р Сања Томиќ**, со наслов **Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години**, во состав: акад. проф. д-р Владо Камбовски, проф. д-р Никола Тупанчески (ментор), проф. д-р Гордана Лажетик, проф. д-р Александра Деаноска-Трендафилова и проф. д-р Тодор Витларов.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно–научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Томиќ со наслов „Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години“, содржи 227 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со големина на букви 12 и единечен проред, со 364 фусноти, 252 библиографски единици, меѓу нив објавени и необјавени научни истражувања, статии, книги, меѓународни акти, судска практика на домашни, странски и меѓународни судови, институции и интернет ресурси. Покрај воведот, заклучните согледувања и предлози, дисертацијата концепциски е структурирана во три дела поделени на одделни глави, разложени во соодветни наслови и поднаслови кои овозможуваат поголема достапност и прегледност на конкретните содржини и третираните прашања.

Во воведниот дел се формулираат предметот и целта на дисертацијата, хипотетичката рамка и методолошкиот пристап што се користи при изработка на дисертацијата.

Предмет на разработката на дисертацијата се сторителите на сексуалната злоупотреба врз децата кои не наполниле 14 години, нивните феноменолошки и етиолошки карактеристики поврзани со невролошки, биолошки и психијатриски аспекти на сексуалната злоупотреба врз децата, а сето тоа во корелација со казненоправниот систем и третирањето на овие поединци во општеството, а посебно во законот, анализа на нормативната рамка на сексуалната злоупотреба врз децата кои не наполниле 14 години во домашното и компаративното законодавство, моменталниот третман, сетот на санкции резервирани за споменатата категорија сторители, постигнатите резултати добиени од целокупната анализа, како и заклучоци и предлози што се консеквенција на дисертацијата.

Основната цел на дисертацијата е зајакнување на јавната безбедност на децата и сузбивање на овој криминалитет преку ревидирање на актуелната легислатива во насока на балансирање на казните, мерките и третманот со најновите сознанија во неодамнешните истражувања дека овие сторители страдаат од биолошка вродена состојба, развиена *in utero*, пред раѓањето на поединците.

Главната хипотеза, која доследно провејува низ дисертацијата, поаѓа од фактот дека оваа категорија поединци и тогаш кога припаѓа на деликвентна популација, треба да биде третирана на начин што одговара на нивната биолошка состојба. Врз таквата основа никнува отргнувањето од казненоправниот експанзионизам, односно отргнувањето на законите од претерано стиматизирачкиот систем со сомнителен ефект кон систем што поттикнува третман и превенција.

Во првиот дел од дисертацијата, кандидатката го експлицира развојниот пат на поимот сексуална злоупотреба врз децата. Во овој дел, кусиот историски приказ добива особена смисла и значење во обидот да се идентификуваат основните обележја на човековата цивилизацијата, односно изменетите општествени погледи за концептот на „детството“, како посебна фаза во животот и заштитата на децата како субјекти на права. Во овој дел се потенцира дека сè до втората половина на XX век, појавата на концептот на детството како предуслов за морална осуда на насилството врз децата, не се препознава како сериозен општествен проблем. Кандидатката посочува дека овој проблем го добива својот фокус на посериозен интерес со бројот на пријавени случаи на сексуална злоупотреба, проследени со фатални консеквенции врз целокупниот развој на децата. Со тоа доаѓа до интензивирање на јавната свест и загриженост за проблемот, како и зголемен интерес за негово проучување од страна на академската заедница. Во рамките на првиот дел од дисертацијата, кандидатката ги анализира и меѓународните димензии, односно конвенции, протоколи, препораки, резолуции и други документи донесени во рамките на Обединетите нации, Европската Унија, Европскиот парламент, Советот на Европа и различни комисии, кои ги посочуваат заложбите на меѓународната заедница во поставувањето на нови повисоки стандарди во поглед на статусот и заштитата на децата од секоја форма на сексуална злоупотреба.

Понатаму, кандидатката укажува на различните пристапи во дефинирањето на поимот на сексуална злоупотреба врз децата и фактот за непостоење на општоприфатена дефиниција на самиот поим. Ситуацијата, како што се истакнува, е конфузна и по однос на магнитудата на феноменот, односно сè уште не постои консензус за вистинската преваленца и инциденца на сексуалната злоупотреба врз децата. Истовремено, во овој дел од дисертацијата се дава приказ на карактеристиките феноменот и на некои од поважните општоприфатени облици на сексуална злоупотреба врз децата. Во рамките на првиот дел од дисертацијата, кандидатката се осврнува и кон сторителите на сексуалната злоупотреба врз децата, етиологијата на сексуалната злоупотреба врз децата, теориите на сексуалното девијатно однесување и конструкцијата на сексуалното девијатно однесување како педофилија. Сето тоа во корелација со најновите истражувања кои ја конципираат педофилијата како биолошка состојба во мозокот, со која овие поединци се родени.

Во вториот дел од дисертацијата е даден компаративниот преглед на легислативната рамка на одделни држави во поглед на сексуалната злоупотреба врз децата како предмет на интерес, односно казненоправната репресија по однос на извршување на сексуалната

злоупотреба врз децата, структурата на криминалитетот и примената на мерките со кои државите се справуваат со овие сторители.

Третиот дел од докторската дисертација претставува премин кон легислативната рамка на Република Македонија. Кандидатката преку анализата на законските содржини од Кривичниот законик на Република Македонија и прешироката казнено правна репресија во корелација со низата „ефикасни средства“ за борба против сексуалната злоупотреба врз децата и педофилијата, ја експлицира слабата информираност и недостатокот на сенс за чувствителноста на материјата. При анализата на правната регулатива и мерки во Република Македонија, кои се однесуваат на сузбивање на овој криминалитет е земена предвид и јудикатурата на Европскиот суд за човекови права, во делот на наметнатите дилеми за примената на медицинско – фармаколошко лекување и неговата допуштеност во постапувањето со сторителите на сексуалната злоупотреба врз децата. Во продолжение на овој дел од дисертацијата е содржан и емпириски дел што овозможува проверка на изнесените ставови. Поради поголема репрезентативност на изнесените податоци, факти и констатации, во текот на месец март 2017 година, кандидатката спроведува истражување врз сторителите на сексуална злоупотреба врз децата. Истражувањето е спроведено во казненопоправната установа КПД Идризово, по претходно добиена согласност од страна на осудените лица. Кандидатката очекува крајните резултати да овозможат разработка на хипотетичките основи за понатамошни, нови, пошироки и подлабоки истражувања во оваа област.

Во заклучниот дел од дисертацијата, кандидатката јасно потенцира дека поради лимитираноста на неодамнешните истражувања што ја поврзуваат педофилијата со мозокот и природната биологија, започнува, но не ресолвира поголема дискусија за начинот на кој казненото законодавство треба да се концептуализира и да пристапи кон педофилијата како биолошка состојба. Сепак, дадени се концизни препораки за негово рефокусирање и реформирање, со цел создавање средина која ќе им помогне на поединците со состојба на педофилија да побараат помош и третман пред да го извршат делото.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

По деталната анализа на предложената докторската дисертација, актуелноста на темата, како и досегашната стручна и научна работа на кандидатката, Комисијата оцени дека докторската дисертација на м-р Сања Томиќ со наслов „Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години“, според прикажаните цели, прикажаниот материјал и методологија, статистичката обработка и добиените резултати кои се адекватно обработени и презентирани во корелација со литературата, претставува научно и оригинално истражување кое целосно ги задоволува правилата и критериумите за успешно изработена докторска дисертација. Комисијата констатира дека докторската дисертација е пишувана, јасно, концизно и со академски научен јазичен стил. Секој дел се фокусира на основните проблеми, со детална разработка на поедничените тези. Потоа следува јасна експликација на најновите научни откритија во оваа област и детална анализа на постојните празнини и сегментирани проблеми за сторителите на сексуалната злоупотреба врз децата, релевантни од казненоправен, но и од психијатриски и невролошки аспект.

Комисијата оцени дека дисертацијата ќе има големо научно и општествено значење, бидејќи обработката на таквата комплексна и специфична проблематика ќе партиципира во прогресија на научноистражувачката мисла и ќе констируира важен придонес во надградба на основните сознанија со нови погледи во понатамошните истражувања за сторителите и нови можности за превенција и заштита на децата од сексуална злоупотреба.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Томиќ со наслов „Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторска дисертација. Со оглед на тоа дека станува збор за актуелна и сензитивна проблематика, несомнено дека дисертацијата би претставувала значаен придонес во домашната казненоправна литература и основа за поттикнување на понатамошни истражувања во оваа област.

Имајќи го предвид наведеното, Комисијата му предлага на Наставно–научниот совет на Правниот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Томиќ со наслов „Казненоправна заштита на деца кои не наполниле 14 години“.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА

1. Акад. проф. д-р Владо Камбовски с.р.
2. Проф. д-р Никола Тупанчески с.р.
3. Проф. д-р Гордана Лажетик с.р.
4. Проф. д-р Александра Деаноска –
Трендафилова с.р.
5. Проф. д-р Годор Витларов с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на докторски дисертации на
 Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје
 Наставно-научен совет – 02.03.2018

Кандидат	Тема на македонски јазик	Тема на англиски јазик	Комисија	Датум	Одлука број
м-р Дејан Савески	Уставното судство – заштитник на човековите права	The Constitutional Justice-Protector of Human Rights	1. проф. д-р Гордана Силјановска Давкова, 2. проф. д-р Тања Каракамишева Јовановска (ментор), и 3. проф. д-р Марика Ристовска	02.03.2018	02-315/79

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МАТЕМАТИКА И АЛГЕБРА НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАТЕМАТИКА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 22.2.2018 година, донесе Одлука бр. 02-2880/3 за формирање Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области: математика и алгебра, на Институтот за математика при Факултетот, во состав: акад. Дончо Димовски, редовен професор на ПМФ, д-р Биљана Јанева, редовен професор (во пензија) на Факултетот за информатика, ЕУРМ, Скопје и д-р Костадин Тренчевски, редовен професор на ПМФ.

На објавениот конкурс во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 28.12.2017 година се пријави д-р Валентина Миовска, вонреден професор на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет.

По прегледувањето на целокупната документација од пријавата, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Валентина Миовска е родена на 28.9.1970 година во Скопје, каде што завршила основно и средно училиште. На Природно-математичкиот факултет во Скопје се запишала во учебната 1989/90 година на студиите по математика-наставна насока, а дипломирала на 29.10.1993 година.

Од 15.3.1994 година е вработена како стручен соработник на Институтот за математика при ПМФ во Скопје. Во јули 1997 година е избрана во звањето помлад асистент, а преизбрана е во истото звање во октомври 2000 година. На 31.10.2002 година е избрана во звањето асистент на Заводот за алгебра и геометрија на Институтот за математика, а во истото звање е преизбрана во ноември 2005 година.

Во 1994 година се запишала на постдипломски студии по теориска математика на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Магистрира во 2002 година со одбрана на магистерскиот труд со наслов „Слободни векторско вредносни групи“, под менторство на проф. д-р Дончо Димовски.

Пријава за изработка на докторски труд поднесува во март 2007 година, а докторира во јуни 2008 година, со одбрана на докторскиот труд со наслов „Векторско вредносни ленти”, под менторство на проф. д-р Дончо Димовски.

На 25.9.2008 година е избрана за наставник од областа на алгебрата, на Институтот за математика при ПМФ-Скопје, во звањето доцент. Во звањето вонреден професор на Институтот за математика при ПМФ-Скопје е избрана на 27.6.2013 година.

Во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31 мај 2013 година е оценувана севкупната активност на кандидатката од нејзиното вработување до изборот во звањето вонреден професор, од каде што се гледа дека имала вкупно 476,27 поени (287,97 поени од НО-дејност, 85,9 од НИ-дејност и 102,4 поени од СА-дејност). Во Анексот број 2 од овој Извештај, бодувани се активностите по изборот во звањето вонреден професор.

2. Наставно-образовна дејност

Како асистент, има изведувано вежби по следниве предмети: Геометриски трансформации, Линеарна алгебра и Алгебра 2 на студии по математика, Геометрија, Одбрани делови по геометрија, Алгебра, Одбрани делови по алгебра, Тригонометрија, Методика на наставата по математика и Хоспитации на студии по математика-физика, Математика на студии по фармација и Алгебарски дискретни структури на студии по информатика.

Како наставник, има изведувно настава по следниве предмети од прв циклус студии: Алгебра 2 (за студии по математика-физика и студии по математика), Одбрани делови од геометрија (математика-физика), (Евклидска) Геометрија (математика-физика), Алгебра (математика), Алгебра 3 (математика), Конечна математика (математика и математика-физика), Линеарна алгебра и Дискретни структури (математика-информатика) и по предметите: Одбрани делови од алгебра, Теорија на полугрупи, Алгебарски n -арни структури, Универзална алгебра и примени, Алгебарски машини, Полиадични структури, сите заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова, од вториот циклус студии по математички науки и примена. Исто така, има изведувано и вежби по предметите: Алгебра 2, Одбрани делови од геометрија, Алгебра, Алгебра 3 и Линеарна алгебра.

Кандидатката има средна оценка од самоевалуација 9,6.

Во досегашната работа, Валентина Миовска била: ментор и член во комисија на дипломски работи, ментор и член во комисија за оцена и одбрана на магистерски работи, член во комисија за оцена и одбрана на докторски трудови.

Валентина Миовска била учесник на три интензивни курсеви во рамките на ДААД-проектот „Center of Excellence for Applications of Mathematics”.

Коавтор е на универзитетски учебник:

Валентина Миовска, Весна Целакоска-Јорданова, *Алгебарски n -арни структури*, УКИМ ПМФ, Скопје 2014,

универзитетски учебник наменет за студентите од вториот циклус студии на насоката математички науки и примени.

3. Научноистражувачка дејност

Во својата научноистражувачка дејност, по изборот во звањето вонреден професор, Валентина Миовска има работено во два национални и еден билатерален (заеднички проект на МАНУ и САНУ, 2014-2016) научноистражувачки проект, а учествувала и на 4 научни собири во земјата и во странство со 5 соопштенија (Анекс 2).

Во периодот до изборот во звањето вонреден професор, Валентина Миовска објавила 10 труда, а по изборот во звањето вонреден професор до подготовката на овој Извештај, објавила 7 научни труда – трудовите со реден број од 5 до 11 во табелата за научноистражувачка дејност од Анекс 2., од кои еден е во списание со фактор на влијание (прифатен за печатење), 4 се во меѓународни списанија (т.е. во списанија со меѓународен уредувачки одбор), а 2 се објавени во меѓународни публикации (т.е. зборници на трудови од научни собири со меѓународен уредувачки одбор).

Во трудовите со редни броеви 5, 6, 10 и 11 се истражувани векторско вредносните ленти.

Класата од $(m+k, m)$ -ленти е карактеризирана со пет идентитети. Во трудот 5 (**V. Miovska, D. Dimovski** - *Structural description of generalized $(m+k, m)$ -bands*, International Journal of Algebra, **10** (2016), no. 7, 335-341.) е направено обопштување со замена на идентитетот (V) со нов идентитет и даден е структуралниот опис на дефинираните обопштени $(m+k, m)$ -ленти.

Во трудот 6 (**V. Miovska, D. Dimovski** - [A characterization of generalized \$\(m+k, m\)\$ -bands](#), International Journal of Algebra, **10** (2016), no. 10, 469-475.), дадена е една карактеризација на обопштените $(m+k, m)$ -ленти.

Една $(m+k, m)$ -полугрупа која е директен производ од лево нулта $(m+k, m)$ -полугрупа и десно нулта $(m+k, m)$ -полугрупа се нарекува правоаголна $(m+k, m)$ -лента. Класата од правоаголни $(m+k, m)$ -ленти е карактеризирана со три независни идентитети, а во трудот 10 (**V. Miovska, D. Dimovski** - *Structural Description Of Generalized $(m+k, m)$ -rectangular bands*, Proc. of the International Scientific Conference, FMNS-2013, Blagoevgrad, Bulgaria, Vol.1 (Math. & Inf.), (2013), 54-59.) третиот идентитет е отфрлен и дефинирани се обопштените $(m+k, m)$ -правоаголни ленти. Во овој труд е даден нивен структурален опис.

Во трудот 11 (**V. Miovska, D. Dimovski** - *A characterization of generalized $(m+k, m)$ -rectangular bands*, Proc. of the International Scientific Conference, FMNS-2015, Blagoevgrad, Bulgaria, Vol. 1 (Math. & Inf.), (2015), 31-37.), дадена е една карактеризација на обопштените $(m+k, m)$ -правоаголни ленти.

Во трудовите со редни броеви 7 и 8 се истражувани векторско вредносните хиперструктури.

Векторско вредносните хиперструктури, како генерализација на векторско вредносните структури, се дефинирани во трудот 7 (**V. Miovska, V. Celakoska-Jordanova, B. Davvaz** - *Vector valued hyperstructures*, Kragujevac Journal of Mathematics, 42 (2) (2018), 257–271.). Дадени се примери и некои својства за $(m+k, m)$ -

хиперполугрупите и $(m+k, m)$ -хипергрупите, дефинирани се регуларни и строго регуларни бинарни релации.

Во трудот 8 (**V. Miovska**, V. Celakoska-Jordanova - *A Note on Compatible Binary Relations on vector valued hypersemigroups*, *Математички Билтен* 41 (2) (2017) 39–45.), разгледувани се компатибилните бинарни релации на $(m+k, m)$ -хиперполугрупите.

Во трудот 9 (V. Celakoska-Jordanova, **V. Miovska** - *Free power-associative n -ary groupoids*, *Math. Slovaca*, прифатен за печат (IF за 2016, 0,346)) се разгледува класата P_a од степенско-асоцијативни n -арни групоици, т.е. n -арни групоици G такви што за секој нивен елемент a , n -арниот подгрупоид што е генериран од a е n -арна потполугрупа на G . Се покажува дека оваа класа е многуобразие, се дава опис на слободните објекти во ова многуобразие и се дава нивна карактеризација со помош на инјективните n -арни групоици во P_a .

4. Стручно-апликативна дејност

Во извештајниов период, Валентина Миовска била член во комисија за изработка на наставни планови, рецензент на универзитетски, средношколски и учебници за основно образование, како и на збирка задачи за средно образование.

Рецензира ракописи за Прилози, Одд. прир. мат. биотех. науки, МАНУ; Математички билтен и Математички омнибус-Книга 1.

Била член на организациониот одбор на V и VI конгрес на математичарите на Македонија, одржани во Охрид во 2014 и 2016 година.

Во овој период била раководител на Заводот за алгебра и геометрија. Учествовала во работата на повеќе факултетски комисии како: Комисија за попис на библиотеката на Институтот за математика, Комисија за проверка на психофизичката способност на кандидатите за студирање на наставните насоки за студии по математика, Комисија за самоевалуација на Институтот за математика.

Учествовала како член во комисии за избор во соработнички и наставно-научни звања.

Валентина Миовска активно учествува и во работата со надарените ученици по математика во Македонија како: член и претседател во комисии за организирање на сите видови натпревари по математика за учениците од основното и средното образование, заменик-водач на македонската екипа на Балканската математичка олимпијада во Бугарија и заменик-водач на македонската екипа на меѓународната математичка олимпијада во Атина, Грција, член во уредувачките одбори на математичките списанија „Нумерус“ за основно образование и „Сигма“ за средно образование.

Во изминатиот период, Валентина Миовска во коавторство има објавено девет книги од математички натпревари (Анекс 2).

Валентина Миовска е еден од авторите на трите тома: „Научни трудови од алгебра во Република Македонија, 1950-2007“, „Библиографија на научните трудови по математика во Република Македонија, 1946-2010“, издадени од МАНУ.

Заклучок и предлог:

Врз основа на Извештајот, како членови на Рецензентската комисија, кои непосредно ја имаат следено активноста на д-р Валентина Миовска, позитивно ја оценуваме досегашната нејзина севкупна активност и цениме дека д-р Валентина Миовска се развива во врвен наставно-научен работник.

Затоа сметаме дека се исполнети критериумите д-р Валентина Миовска да биде избрана во звањето редовен професор. Со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Валентина Миовска да биде избрана во звањето редовен професор по група предмети од наставно-научните области: математика и алгебра на Институтот за математика при Факултетот.

Рецензентска комисија

1. Акад. Дончо Димовски, ред. проф. на ПМФ, с.р.
2. Д-р Биљана Јанева, ред. проф. на ЕУРМ, с.р.
3. Д-р Костадин Тренчевски, ред. проф. на ПМФ, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Валентина Мичо Миовска**

(име, шайково име и презиме)

Институција: **Природно-математички факултет/Институт за математика**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **математика**

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР (Билтен на УКИМ број 1055 од 31 мај 2013 година)	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	287,97
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	85,9
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	102,4
Вкупно	476,27

По изборот за вонреден професор

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
1.	<p>Одржување на настава (лет. семестар 2012/13)</p> <p>– од прв циклус студии: конечна математика (мат.) (2+2); дискретна математика (мат.-инф.) (2+2); алгебра 2 (мат, стара програма) (4+4); алгебра 2 (мат.) (2+2) (10 ч.) (10 x 15 x 0,04 = 6)</p> <p>– од втор циклус студии: алгебарски n-арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); векторско вредносни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (2 ч.) (2 x 15 x 0,05 = 1,5)</p>	7,5
2.	<p>Одржување на вежби (лет. семестар 2012/13): алгебра 2 (мат, стара програма) (4+4); алгебра 2 (мат.) (2+2); алгебарски n-арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); векторско вредносни структури структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (8 ч.)</p>	3,6
3.	<p>Одржување на настава (зим. + лет. семестар 2013/14)</p> <p>– од прв циклус студии: евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат.-физ.) (2+2) (13 ч.) (13 x 15 x 0,04 = 7,8)</p> <p>– од втор циклус студии: одбрани делови од алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); алгебарски n-арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (2 ч.) (2 x 15 x 0,05 = 1,5)</p>	9,3
4.	<p>Одржување на вежби (зим. + лет. семестар 2013/14): евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат.-физ.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); алгебарски n-арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (12 ч.)</p>	5,4
5.	<p>Одржување на настава (зим. + лет. семестар 2014/15)</p> <p>– од прв циклус студии: евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); одбрани делови од геометрија (мат.-физ.) (2+2); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2) (13 ч.) (13 x 15 x 0,04 = 7,8)</p> <p>– од втор циклус студии: алгебарски машини (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (1 ч.) (1 x 15 x 0,05 = 0,75)</p>	8,55
6.	<p>Одржување на вежби (зим. + лет. семестар 2014/15): евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); одбрани делови од геометрија (мат.-физ.) (2+2); алгебра</p>	4,95

	(мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); алгебарски машини (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (11 ч.)	
7.	Одржување на настава (зим. + лет. семестар 2015/16) – од прв циклус студии: евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); одбрани делови од геометрија (мат.-физ.) (2+2); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат.-физ.) (2+2); конечна математика (мат.) (2+2); (17 ч.) (17 x 15 x 0,04 = 10,2)	10,2
8.	Одржување на вежби (зим. + лет. семестар 2015/16): евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); одбрани делови од геометрија (мат.-физ.) (2+2); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат.-физ.) (2+2) (15 ч.)	6,75
9.	Одржување на настава (зим. + лет. семестар 2016/17) – од прв циклус студии: евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); конечна математика (мат.) (2+2); дискретна математика (мат.-инф.) (2+2) (15 ч.) (15 x 15 x 0,04 = 9) – од втор циклус студии: одбрани делови од алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); алгебарски n -арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); универзална алгебра и примени (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (3 ч.) (3 x 15 x 0,05 = 2,25)	11,25
10.	Одржување на вежби (зим. + лет. семестар 2016/17): евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); алгебра (мат.) (2+2); алгебра 2 (мат.) (2+2); одбрани делови од алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); алгебарски n -арни структури (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2); универзална алгебра и примени (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (14 ч.)	6,3
11.	Одржување на настава (зим. семестар 2017/18) – од прв циклус студии: евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3) (7 ч.) (7 x 15 x 0,04 = 4,2) – од втор циклус студии: одбрани делови од алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (1 ч.) (1 x 15 x 0,05 = 0,75)	4,95
12.	Одржување на вежби (зим. семестар 2017/18): евклидска геометрија (мат.-физ.) (4+4); линеарна алгебра (мат.-инф.) (3+3); одбрани делови од	3,6

	алгебра (мат. науки и примена, заедно со доц. д-р Весна Целакоска-Јорданова) (2+2) (8 ч.)	
13.	Подготовка на нов предмет – предавања: (лет. семестар 2012/13) (1) (1 x 1 =1) – вежби: (зим. семестар 2015/16) (1) (1 x 0,5 =0,5)	1,5
14.	Консултации со студенти (лет. семестар 2012/13) приближно 20 студенти	0,04
15.	Консултации со студенти (зим. + лет. семестар 2013/14) приближно 50 студенти	0,1
16.	Консултации со студенти (зим. + лет. семестар 2014/15) приближно 60 студенти	0,12
17.	Консултации со студенти (зим. + лет. семестар 2015/16) приближно 60 студенти	0,12
18.	Консултации со студенти (зим. + лет. семестар 2016/17) приближно 70 студенти	0,14
19.	Консултации со студенти (зим. семестар 2017/18) приближно 6 студенти	0.01
20.	Ментор на дипломска работа (5 x 0,2)	1
21.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (3 x 0,3)	0.9
22.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (43 x 0,1)	4.3
23.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник -коавтор <i>Алгебарски n-арни структури</i> , заедно со проф. д-р Весна Целакоска-Јорданова	6
24.	Интерна скрипта од вежби Вежби по линеарна алгебра за студентите по математика-информатика	3
25.	Рецензент на универзитетски учебник (4 x 1) С. Петрушева, Ѓ. Маркоски, Д. Велинов, <i>Математика, I дел</i> , Скопје, 2015 З. Мисајлески, <i>Векторска и линеарна алгебра</i> , Скопје, 2015 Д. Димитровски, В. Манова-Ераковиќ, Ѓ. Маркоски, <i>Математика I (за студентите по биологија)</i> , УКИМ, Скопје, 2015 Д. Димитровски, В. Манова-Ераковиќ, Ѓ. Маркоски, <i>Математика II (за студентите по биологија)</i> , УКИМ, Скопје, 2017	4

	Вкупно	103,58
--	---------------	---------------

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Ментор на магистерска работа	1
2.	Учесник во национален научен проект: Алгебарски, тополошки и комбинаторни проблеми (раководител проф. д-р Дончо Димовски) 2014-2016.	3
3.	Учесник во национален научен проект: Алгебарски, тополошки и комбинаторни проблеми (раководител проф. д-р Дончо Димовски) 2017-2019.	3
4.	Учесник во меѓународен научен проект: Алгебарски и комбинаторни проблеми со примени, (раководител проф. д-р Дончо Димовски), заеднички проект на МАНУ и САНУ, 2014-2016	5
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: V. Miovska , D. Dimovski - <i>Structural description of generalized $(m+k, m)$-bands</i> , International Journal of Algebra, 10 (2016), no. 7, 335-341.	3,6
6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: V. Miovska , D. Dimovski - A characterization of generalized $(m+k, m)$-bands , International Journal of Algebra, 10 (2016), no. 10, 469-475.	3,6
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: V. Miovska , V. Celakoska-Jordanova, B. Davvaz - <i>Vector valued hyperstructures</i> , Kragujevac Journal of Mathematics, 42 (2) (2018), 257–271.	3,2
8.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: V. Miovska , V. Celakoska-Jordanova - <i>A Note on Compatible Binary Relations on vector valued hypersemigroups</i> , Matematički Bilten 41 (2) (2017) 39–45.	3,6
9.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: V.Celakoska-Jordanova, V. Miovska - <i>Free power-associative n-ary groupoids</i> , Math. Slovaca, прифатен за печат (IF за 2016, 0,346)	5,746
10.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: V. Miovska , D. Dimovski - <i>Structural Description Of Generalized $(m+k, m)$-rectangular bands</i> , Proc. of the International Scientific	1,8

	Conference, FMNS-2013, Blagoevgrad, Bulgaria, Vol.1 (Math. & Inf.), (2013), 54-59	
11.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: V. Miovska , D. Dimovski - <i>A characterization of generalized $(m+k,m)$-rectangular bands</i> , Proc. of the International Scientific Conference, FMNS-2015, Blagoevgrad, Bulgaria, Vol. 1 (Math. & Inf.), (2015), 31-37	1,8
12.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество: V. Miovska , D. Dimovski- <i>Structural Description Of Generalized $(m+k,m)$-rectangular bands</i> , Fifth International Scientific Conference FMNS-2013, Blagoevgrad, Bulgaria, 2013, June 12-16.	2
13.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество: V.Celakoska-Jordanova, V. Miovska - <i>Free power-associative ternary groupoids</i> , V Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2014, September 23-27.	2
14.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество: V. Miovska , D. Dimovski- <i>A characterization of generalized $(m+k,m)$-rectangular bands</i> , Sixth International Scientific Conference FMNS-2015, Blagoevgrad, Bulgaria, 2015, June 10-14.	2
15.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество: V. Miovska , V. Celakoska-Jordanova- <i>Vector valued hyperstructures</i> , VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016, June 15-18.	2
16.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество: V. Miovska , A. Gacovska-Barandovska, <i>Most frequent errors and misconceptions of first year math students in high school problems</i> , VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016, June 15-18.	2
17.	Апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна V.Celakoska-Jordanova, V. Miovska - <i>Free power-associative ternary groupoids</i> , V Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2014, September 23-27.	1
18.	Апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна V. Miovska , V. Celakoska-Jordanova- <i>Vector valued hyperstructures</i> , VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016, June 15-18.	1
19.	Апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна V. Miovska , A. Gacovska-Barandovska, <i>Most frequent errors and misconceptions of first year math students in high school problems</i> , VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016, June 15-18.	1
	Вкупно	48,346

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	поени
1.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика во основното образование 2006-2013</i> , СММ, 2014	7
2.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Меѓународен најтпревар Кенџур 1 и 2 година</i> , СММ, 2014	7
3.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Меѓународен најтпревар Кенџур 8 одделение</i> , СММ, 2014	7
4.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Меѓународен најтпревар Кенџур 6 и 7 одделение</i> , СММ, 2014	7
5.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика за учениците од основно образование 2014</i> , СММ, 2016	7
6.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика за учениците од средното образование 2014</i> , СММ, 2016	7
7.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика за учениците од основното образование 2015</i> , СММ, 2016	7
8.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика за учениците од средното образование 2015</i> , СММ, 2016	7
9.	Книга од стручна област: А. Малчески, ..., В. Миовска ,..., <i>Најтпревари по математика за учениците од средното образование 2016</i> , СММ, 2016	7
10.	Рецензент на учебник за средно или основно образование Збирка задачи по алгебра за трета година гимназиско образование	0,5
11.	Координатор во подготовката на елаборат за нова студиска програма	1
12.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, и проценка на капитал, систематизација, методологија: Рецензија на ракопис за списанијата Математички Билтен, Прилози, Одд. прир. маг. биотех. науки, МАНУ и Математички омнибус-Книга 1 (3 x 1)	3
13.	Учество во комисији за државни натпревари по математика	4

	Комисија за државни натпревари по математика за средно образование 2014-2017 (4 години) (4 x 1)	
14.	Учество во промотивни активности на Факултетот	0,5
	Дејности од поширок интерес	
15.	Член на уредувачки одбор на стручно списание: НУМЕРУС - 5 год. (5 x 0,5); СИГМА - 5 год. (5 x 0,5)	5
16.	Член на организационен одбор на меѓународен научен/ стручен собир V и VI Конгрес на математичарите на Македонија (2 x 1)	2
17.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект – соработник 2 проекти (2 x 0,5)	1
18.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект – соработник 1 проект	1
19.	Раководител на внатрешна организациона единица: раководител на Завод за алгебра и геометрија, 2014-2015	3
20.	Член на факултетска комисија: 2013,2014,2015 - Комисија за проверка на психофизичката способност на кандидатите за студирање на наставните насоки за студии по математика 2014-2015, 2015-2016 - Комисија за самоевалуација (5 x 0,5)	2,5
21.	Член на комисија за избор во звање: вонреден професор - д-р Весна Целакоска-Јорданова; насловен доцент - д-р Ирена Стојменовска (2 x 0,2)	0,4
	Вкупно	86,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	103,58
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	48,346
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	86,9
Вкупно	238,826

Рецензентска комисија

1. Акад. Дончо Димовски, ред. проф. на ПМФ, с.р.
2. Д-р Биљана Јанева, ред. проф. на ЕУРМ, с.р.
3. Д-р Костадин Тренчевски, ред. проф. на ПМФ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ **ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛОТ ВРЗ ТРЕНАЖНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ** ОД КАНДИДАТКАТА М-Р **ЕЛИ ХАНЦИСКА**, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет бр. 02-2586/9 од 9.ИИ.2018 год., донесена на седницата одржана на 22.ИИ.2018, определени сме за членови на Рецензентската комисија за оценка на докторската дисертација под наслов **ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛОТ ВРЗ ТРЕНАЖНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ**, поднесена од кандидатката м-р **Ели Ханциска**, специјалист по спортска медицина. По прегледувањето на поднесениот труд, чест ни е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов **ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛОТ ВРЗ ТРЕНАЖНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ** е напишана на 102 страници и содржи 11 слики и 22 табели. Таа се состои од следниве поглавја: **ВОВЕД, МОТИВИ И ЦЕЛИ НА ИСТРАЖУВАЊАТА, МАТЕРИЈАЛИ И МЕТОДИ, РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА, ЗАКЛУЧОЦИ И ЛИТЕРАТУРА.**

Во поглавјето **ВОВЕД**, кандидатката нагласува дека фудбалските перформанси зависат од многу фактори: технички, тактички, биомеханички, физиолошки и ментални. Она што го прави фудбалот толку популарен во светски рамки е фактот дека 11 играчи со различни перформанси, различно развиени и изразени кај секој од нив, изведуваат фудбалска игра која треба да даде резултат, изразен преку постигнување на голови, обидувајќи се секогаш да бидат повеќе од оние на противникот. За подобрување на спортските перформанси, напорите често се фокусираат кон техничката и тактичката изведба. Голем број врвни фудбалери имаат високи капацитети само во некои од овие категории, поради што успехот на

еден фудбалски тим зависи само од способноста да се избере стратегија која најмногу одговара на физичките капацитети на соодветниот играч. Физиолошките потреби на еден фудбалер за време на фудбалската игра можат да бидат одредени со анализа на резултатите од физиолошките мерења направени за време на тренинг или натпревар. Кај секој фудбалер различно се развиени техничките, тактичките, физиолошките и психосоцијалните карактеристики кои ја детерминираат фудбалската изведба. За време на фудбалската игра, играчите развиваат различни типови на физичка активност, од стоење до трчање и со интензитет кој може да варира и да се менува во кое било време од играта.

Во понатамошниот тек од воведот, м-р Ханциска укажува на позитивните и негативните ефекти од тренажниот процес во фудбалот. Експесивното оптоварување во тренажниот процес, во комбинација со неадекватниот одмор, опоравување и несоодветна исхрана, често резултираат со претренираност или преоптовареност што доведува до нарушување на спортската изведба. Многу е интересен приодот на кој колешката ги систематизира **соматотиповите**. Имено, соматотиповите ја претставуваат основната класификација на анималниот телесен тип според нагласената застапеност на различните типови ткива (дигестивен, мускуларен и нервен систем). Тие ја формираат суштината на теоријата, развиена во 40-тите години од познатиот американски психолог William Sheldon, поврзувајќи ги телесните типови со човековите типови на темперамент. Како кај секој од нас, така и кај секој спортист се присутни деловите од трите телесни типови: ендоморф, мезоморф и ектоморф.

Во понатамошниот дел на воведот, кандидатката се задржува на објаснување на сознанијата за промени на некои хормони во текот на тренажниот процес во фудбалот. Во најголем број студии кои ги следат промените на хормоните предизвикани од пролонгиран тренажен процес, најчесто се опсервирани оние промени кои се поврзани со првите знаци на замор, дисадаптација или појава на синдромот на претренираност. Најмногу се потенцираат промени во хипоталмо-хипофизната оска, давајќи докази за промена и дисфункција во одговорот на хипоталмо-хипофизната оска кај спортисти со синдромот на претренираност по две максимални ергометриски тестирања, едно во утринските и второ во попладневните часови. Следена е динамиката на аденокортикотропниот хормон (АСТН) и кортизолот во плазмата. Во овие студии депресираниот одговор на АСТН и редуцираниот или обратен одговор на кортизолот се главни хормонски промени поврзани со намалена спортска изведба и замор, каде што позитивната повратна врска или други пак механизми ја зголемуваат секрецијата на АСТН. Познато е дека само 1-2 % од кортизолот создаден во кората на надбубрежните жлезди од вкупниот кортизол во плазмата е слободен (90 % е врзан за глобулин а 8% за албумин), и притоа само тој дел е активен кај таргет - клетките. Неговото ослободување е под влијание на состојби како стрес и физичка активност, главно поради познатиот

фидбек ефект на високото адреналинско ниво од ослободувањето на АСТН. Неговите покачени вредности во кратки налети се корисни, бидејќи го зголемува нивото на шеќерот во крвта со што се подобрува мозочната функција и се подготвува телото за активност. Кортизолот има свои физиолошките флукуации, односно циркадијален ритам. Така познато е дека има неговото покачување во раните утринските часови, кратко време по будењето и подготовката за дневните активности. Од друга страна, пролонгираниот одговор на кортизолот би можел да доведе до нарушување во меморијата и менталните функции. Хронично зголемените нивоа на кортизолот во плазмата предизвикуваат бројни непожелни ефекти кај спортистите, што се поврзани со синдром на преоптовареност, често водат до супресија на имунолошкиот систем и редуциран физички капацитет (појава на заболувања и чести повреди).

Поглавјата **МОТИВИ** и **ЦЕЛИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО** се добро дефинирани, и коректно поставени.

Во поглавјето **МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ НА РАБОТАТА**, опишани се експерименталните услови и методите што се користени за следење на предвидените истражувања и мерења. Во истражувањето е опфатен примерок од 47 испитаници, фудбалери припадници на два клуба од Националната фудбалска лига, на возраст од 15-17 години. Станува збор за лонгитудинална студија во која сите испитаници се следени во тек на една натпреварувачка полусезона од 4 месеци, која е поделена на три периоди. Во текот на истражувањето се употребени: антропометриски, ергометриски, лабораториски и теренски мерења.

Антропометриски мерења се со цел да се одреди соматотипот. Тие се изведени според препораките на Heath-Carter-овата антропометриска метода, при што е одредуван и телесниот состав со биоелектрична импеданса-автоматска метода.

Со ергометриските методи се одредувал анаеробниот праг (AnT) на подвижна лента - Conconi протокол.

Во делот на лабораториски испитувања е земена венска крв од v. cubitalis, при што се почитувани сите критериуми за хормонски испитувања: без додатно трауматизирање при венепункција, 60 % влажност и 20°C на просторијата во која е спроведено тестирањето, како и почитување на принципот на секој фудбалер во исто време на венепункција и максимално ергометриско тестирање во секој период на полусезоната (согласно со циркадијалниот ритам на хормоните). Плазма концентрациите на АСТН (pg/ml) и серумските концентрации на кортизол (ug/dl) се одредувани со помош на хемилуминометричка ензимски потпомогната метода (Immulite 1000).

Во делот на теренските тестирања се одредува силата на *m. quadriceps* и *m. biceps femoris* на двете нозе – динамометар (Lafayette instruments), како и Yo-Yo интермитентен тест на издржливо ниво 2 (Yo-Yo IE2).

Сите резултати се статистички анализирани. При тоа со дескриптивната статистика се претставени мерките на аритметичка средина и стандардна девијација во секој од периодите на тренажен процес. За тестирање на разликите во варијаблите помеѓу трите периоди на тренажен процес користени се т-тест и ANOVA, додека за претставување на застапеноста на одреден тип на соматотип кај фудбалерите е користена дистрибуција на фреквенција и процентулна застапеност. За анализа на влијанието на соматотипот врз останатите варијабали користена е мултипла регресиона анализа. Како значајни се земени разликите при ниво на значајност од 0,05 ($p < 0,05$). За орботка на податоците е користена новата верзија (2018) на програмот STATISTIKA.

Најсеопфатниот дел од докторската дисертација на кандидатката Ели Ханциска претставува поглавјето РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА. Добиените резултати и дискусијата се систематизирани во седум потпоглавја. Во првото потпоглавје дефиниран е соматотип по Heath-Carter методата кај фудбалери на возраст од 15 до 17 години. Во второто потпоглавје дадени се податоци за промените на телесниот состав и некои индекси на исхранетост во тек на една натпреварувачка полусезона, а во третото потпоглавје опишани се промените на анаеробниот праг, максималната брзина на трчање и аеробната издржливост кај фудбалери во тек на една натпреварувачка полусезона. Во четвртото потпоглавје опишани се промените на максималната сила и времето потребно за нејзино развивање на екстензорите и флексорите на двете колена кај фудбалери во тек на една натпреварувачка полусезона. Во петтото потпоглавје дадени се резултатите за промените на плазма - концентрациите на АСТН и серумските концентрации на кортизолот кај фудбалери на возраст 15-17 години во тек на една натпреварувачка полусезона. Во шестото потпоглавје дадени се резултатите за влијанието на соматотипот врз промените на анаеробниот праг, максималната брзина на трчање и аеробната издржливост, а во седмото за влијанието на соматотипот врз промените на максималната сила и времето за нејзино постигнување на двете нозе кај фудбалери во тек на една натпреварувачка полусезона.

Во поглавјето ЗАКЛУЧОЦИ, кандидатката ги сумира основните заклучоци што произлегуваат од резултатите од испитувањата презентирани во докторската дисертација. Според добиените резултати, како најзначајни би ги издвоиле следниве заклучоци:

- ПОЛОВИНА ОД ФУДБАЛЕРИТЕ НА ВОЗРАСТ 15-17 ГОДИНИ СЕ МЕЗОМОРФ ЕКТОМОРФ - СОМАТОТИП, А ЗАЕДНО СО БАЛАНСИРАНИОТ МЕЗОМОРФ И ЕКТОМОРФ, ОПФАКААТ 77% ОД СИТЕ ФУДБАЛЕРИ НА ОВАА ВОЗРАСТ.

- МЕЗОМОРФ ЕКТОМОРФ - СОМАТОТИПОТ ОПФАЌА ДВЕ ТРЕТИНИ ОД ФУДБАЛЕРИТЕ СРЕДНИ ИГРАЧИ И ЕДНА ТРЕТИНА ОД ФУДБАЛЕРИТЕ ОДБРАНБЕНИ ИГРАЧИ.
- БАЛАНСИРАНИОТ МЕЗОМОРФ ОПФАЌА ПО ЕДЕН ТРЕТИНА ОД ФУДБАЛЕРИТЕ-ОДБРАНБЕНИ ИГРАЧИ И НАПАЃАЧИТЕ.
- ГОЛМАНИТЕ СЕ БАЛАНСИРАН ЕКТОМОРФ.
- ИНДЕКСИТЕ НА ИСХРАНЕТОСТ, ИАКО ЗНАЧАЈНО НЕ СЕ МЕНУВААТ ВО ТЕКОТ НА ЕДНА НАТПРЕВАРУВАЧКА ПОЛУСЕЗОНА ОД 4 МЕСЕЦИ, СЕПАК, ВМИ-ОТ, МУСКУЛНАТА И ВКУПНАТА ПОВРШИНА НА НАДЛАКТИЦАТА СЕ ЗГОЛЕМУВААТ НА КРАЈОТ ОД ПОЛУСЕЗОНАТА.
- АНАЕРОБНИОТ ПРАГ И МАКСИМАЛНАТА БРЗИНА НА ТРЧАЊЕ, КАКО И СРЦЕВИТЕ ФРЕКВЕНЦИИ КОИ СЕ ПОСТИГНАТИ, ЗНАЧАЈНО НЕ СЕ МЕНУВААТ ВО ТЕКОТ НА ЕДНА НАТПРЕВАРУВАЧКА ПОЛУСЕЗОНА.
- БРЗИНАТА НА ТРЧАЊЕ И ТОТАЛНАТА ДИСТАНЦА, ОДРЕДЕНИ СО $Y_0 - Y_0 \cdot 10^{-2}$, НА КРАЈОТ ОД ПОЛУСЕЗОНАТА СЕ ЗГОЛЕМУВААТ.
- ВРЕМЕТО ПОТРЕБНО ЗА РАЗВИВАЊЕ НА МАКСИМАЛНА СИЛА НА ДЕСНИОТ M. QUADRICEPS FEMORIS И ЛЕВИОТ M. BICEPS FEMORIS ЗНАЧАЈНО СЕ НАМАЛУВА НА КРАЈОТ ОД НАТПРЕВАРУВАЧКАТА ПОЛУСЕЗОНА ОД 4 МЕСЕЦИ.
- ПЛАЗМА - КОНЦЕНТРАЦИИТЕ НА АСТН И СЕРУМСКИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ НА КОРТИЗОЛ, ПРЕД И ПО МАКСИМАЛЕН ЕРГОМЕТРИСКИ ТЕСТ, ЗНАЧАЈНО СЕ НАМАЛУВААТ ВО ТЕКОТ НА НАТПРЕВАРУВАЧКАТА ПОЛУСЕЗОНА ОД 4 МЕСЕЦИ.
- ПО 6 МЕСЕЦИ ОД ТРЕНАЖЕН ПРОЦЕС, БАЛАНСИРАНИОТ ЕКТОМОРФ ИМА ЗНАЧАЈНО ПОГОЛЕМО ПОЗИТИВНО, А МЕЗОМОРФНИОТ ЕНДОМОРФ ЗНАЧАЈНО ПОГОЛЕМО НЕГАТИВНО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ПРОМЕНИТЕ НА МАКСИМАЛНАТА БРЗИНА НА ТРЧАЊЕ ОТКОЛКУ ДРУГИТЕ СОМАТОТИПОВИ КАЈ ПРОФЕСИОНАЛНИ ФУДБАЛЕРИ.
- СОМАТОТИПОТ ЗНАЧАЈНО ВЛИЈАЕ ВРЗ ПРОМЕНИТЕ НА ВРЕМЕТО ПОТРЕБНО ЗА РАЗВИВАЊЕ НА МАКСИМАЛНА СИЛА НА ДЕСНИОТ M. QUADRICEPS FEMORIS И ЛЕВИОТ M. BICEPS FEMORIS НА ПОЧЕТОКОТ И ПО 6 МЕСЕЦИ ОД ТРЕНАЖЕН ПРОЦЕС.
- НА КРАЈОТ ОД НАТПРЕВАРУВАЧКАТА ПОЛУСЕЗОНА ОД 4 МЕСЕЦИ, ЦЕНТРАЛНИОТ СОМАТОТИП ВЛИЈАЕ НЕГАТИВНО, А МЕЗОМОРФНИОТ ЕНДОМОРФ ПОЗИТИВНО, ВРЗ ПРОМЕНИТЕ НА ВРЕМЕТО ПОТРЕБНО ЗА РАЗВИВАЊЕ НА МАКСИМАЛНА СИЛА НА ДЕСНИОТ M. QUADRICEPS.
- ПО 6 НЕДЕЛИ ОД ТРЕНАЖЕН ПРОЦЕС, МЕЗОМОРФ ЕНДОМОРФ И БАЛАНСИРАНИОТ МЕЗОМОРФ ИМААТ НЕГАТИВНО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ПРОМЕНИТЕ НА МАКСИМАЛНА СИЛА НА ЛЕВИОТ M. QUADRICEPS FEMORIS.
- ПРЕД МАКСИМАЛЕН ЕРГОМЕТРИСКИ ТЕСТ, НА ПОЧЕТОКОТ ОД ТРЕНАЖЕН ПРОЦЕС, ЦЕНТРАЛНИОТ СОМАТОТИП ИМА НАЈГОЛЕМО ПОЗИТИВНО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ПРОМЕНИТЕ НА СЕРУМСКИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ НА КОРТИЗОЛОТ.

Во поглавјето ЛИТЕРАТУРА се наброени вкупно 70 референци. Речиси сите се трудови од оригинална научна литература за овој вид истражувања. Значителен број од нив се со најнови датуми. Овој податок само ја потврдува актуелноста на истражуваниот проблем и дава основа за понатамошни подетални истражувања.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на анализата на докторската дисертација под наслов ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛОТ ВРЗ ТРЕНАЖНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ од кандидатката м-р Ели Ханџиска, може да се заклучи дека таа успешно ги реализирала целите на дисертацијата, односно извршила сеопфатни испитувања за да го дефинира влијанието на соматотипот и нивото на аденокортикотропниот хормон и кортизолот во процесите на пролонгирано тренирање кај професионални фудбалери во две реномирани национални фудбалски школи. Повеќето проблеми со кои се сретнала во текот на работата успешно ги разрешила и притоа применила соодветни експериментални методи и теориски сознанија. Заклучоците се научно издржани и имаат значаен научен придонес. За ова говори и фактот што досега 3 труда со дел од резултатите од дисертацијата се објавени, еден во престижно научно списание со фактор на влијание (*Somatotype and stress hormone levels in young soccer players. J Sports Med Phys Fitness. Nov;55(11):1336-42. Epub 2015 Mar 3.*) и две соопштенија на значајни меѓународни конгреси.

Поради сето ова, членовите на Рецензентската комисија со задоволство му препорачуваат на Наставно-научниот совет на ПМФ во Скопје да ја прифати докторската дисертација под наслов ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛОТ ВРЗ ТРЕНАЖНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ од кандидатката м-р Ели Ханџиска и да овозможи нејзина јавна одбрана.

Членови на Рецензентската комисија

1. Д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
2. Д-р Митко Младенов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
3. Д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, редовен професор на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, с.р.

4. Д-р Вујица Живковиќ, редовен професор на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, с.р.

5. Д-р Људмила Ефремова, вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје, с.р.

ПРЕГЛЕД

**на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 22.02.2018 година.**

1. ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Абдула Букла, магистер по математички науки и примена	„ПРОИЗВОД НА ЕКВИВАЛЕНЦИИ НА ПРАВ ОБЛИК НАД КОНЕЧНИ ПОКРИВАЧИ ЕКВИВАЛЕНЦИЈА “	„PRODUCT OF PROPER SHAPE EQUIVALENCES OVER FINITE COVERINGS IS AN EQUIVALENCE“	д-р Никита Шекутковски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2167/6 од 02.03.2018 г.
2.	Теута Зенку, магистер по математика	„НОВИ РЕЗУЛТАТИ ВО КОНВОЛУЦИСКИ ПРОИЗВОДИ НА ДИСТРИБУЦИИ “	„NEW RESULTS ON CONVOLUTION PRODUCT OF DISTRIBUTIONS“	д-р Билјана Јолевска-Тунеска, редовен професор на Факултетот за електро-техника и информациски технологии – Скопје	02-2243/6 од 02.03.2018 г.

ПРЕГЛЕД

**на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 22.02.2018 година.**

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУД

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Славица Тофиловска, дипломиран еколог	„ДИЈАТОМЕИТЕ ОД ОХРИДСКО ЕЗЕРО КАКО ПАЛЕОЕКОЛОШКИ ИНДИКАТОРИ НА КЛИМАТ-СКИТЕ ПРОМЕНИ ЗА ВРЕМЕ НА ИНТЕРГЛАЦИЈАЛНИОТ / ГЛАЦИЈАЛНИОТ СТАДИУМ MIS 11-10 (430-330 КА)“	„DIATOMS FROM LAKE OHRID AS PALEOECOLOGICAL INDICATORS OF CLIMATE CHANGE DURING THE INTERGLACIAL/GLACIAL STAGE MIS 11-10 (430-330 KA“	д-р Златко Левков, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2800/5 од 14.03.2018 г.
2.	Емилија Ѓоргиева, дипломиран инженер по хемија - аналитичка биохемија	„СИНТЕЗА НА ФТАЛИМИДОМЕТИЛ ДЕРИВАТИ НА ПИПЕМИДИНСКА КИСЕЛИНА И НОРФЛОКСАЦИН КАКО ПРЕКУРЗОРИ ЗА GABRIELOVA СИНТЕЗА“	„SYNTHESIS OF PHTHALIMIDOMETHYL DERIVATIVES OF PIPEMIDIC ACID AND NORFLOXACIN AS PRECURSORS FOR GABRIEL SYNTHESIS“	д-р Емил Поповски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-330/3 од 14.03.2018 г.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ПОЛИМЕРНО ИНЖЕНЕРСТВО, ПОЛИМЕРНИ МАТЕРИЈАЛИ И ХЕМИСКО ИНЖЕНЕРСТВО-ДРУГО НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/ Технолошко-металуршки факултет, објавен во весниците „Коха“ и „Нова Македонија“ од 18.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и хемиско инженерство-друго, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-162/1, донесена на 31.1.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Гордана Богоева-Гацева, редовен професор, Технолошко металуршки факултет, Скопје, д-р Маја Цветковска, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, Скопје и д-р Љубомир Арсов, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и хемиско инженерство-друго, во предвидениот рок се пријави д-р Александра Бужаровска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Александра Бужаровска е родена на 1.7.1965, во Скопје. Средно образование завршила во УСО „Георги Димитров“ во Скопје, на 10.6.1984. Со високо образование се стекнала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на насоката базно-органско и полимерно инженерство. Дипломирала на 22.5.1989 година, со просечен успех 8,2.

Кандидатката д-р Александра Бужаровска активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1991/1992 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на насоката базно-органско и полимерно инженерство. На 31.3.1994 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Полимерни бленди на база на поли (дициклохексилитаконат)“.

Докторска дисертација пријавила на 19.2.2001 година на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Електроспроводливи материјали врз база на политиофен и негови полиалкил деривати“ ја одбрала на 21.3.2003 година, пред Комисија во состав: д-р Љубомир Арсов, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, ментор, д-р Тома Грчев, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член, д-р Фредерика Поповска-Павловска, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член, д-р Маја Цветковска, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член и д-р Гордана Богоева-Гацева, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на технички науки.

На 26.6.2013 година е избрана во звањето редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Во моментот е редовен професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1054 од 15.5.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 833 од 15.7.2003, и бр. 940 од 15.4.2008 год., како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Технолошко-металуршкиот факултет, кандидатката д-р Александра Бужаровска изведува настава и вежби по предметите: Методи на испитувања на органски соединенија (задолжителен предмет) на студиските програми на прв циклус студии, Прехранбена технологија и биотехнологија и Полимерни материјали, дизајн и менаџмент, Карактеризација на полимерите (задолжителен), Преработка на полимерите 1 (задолжителен), Полимери и полимерни материјали за амбалажа за храна (изборен), Биоразградливи полимерни материјали (изборен) на студиската програма Полимерни материјали, дизајн и менаџмент, и Карактеризација на материјалите (задолжителен предмет) на студиската програма од прв циклус студии, Инженерство на материјали и нанотехнологи. На втор циклус студии изведува настава по предметите: Одбрани поглавја од хемија на полимери и карактеризација (30%), Одбрани поглавја од физичка хемија и физика на полимери (60%), Инструментални техники и методи за анализа на примероци од животната средина (50%) и Амбалажни материјали и системи за пакување (50%). На трет циклус студии изведува настава по предметите: Полимерни биоматеријали и Современи инструментални методи за анализа, на студиската програма Технологија.

Во периодот 2015-2018 година, кандидатката ја изведувала наставата по предметот Технологија на материјалите 2, на Факултетот за ликовни уметности при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатката била ментор на 3 дипломски труда и учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 15 дипломски и 5 магистерски труда и на 3 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Од последниот избор во звањето редовен професор, д-р Александра Бужаровска има објавено вкупно 8 оригинални научни трудови, објавени во референтни списанија со фактор на влијание (impact factor) и 1 труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание. Кандидатката одржала 1 пленарно предавање на научен собир и е автор на 14 труда објавени во зборници на апстракти на меѓународни конференции.

Д-р Александра Бужаровска е учесник во меѓународен трилатерален проект (Романија, Франција и Македонија), поддржан од Универзитетската агенција за франкофонија.

Во периодот по изборот за редовен професор, кандидатката остварила едномесечен студиски престој во Институтот за хемија на Универзитетот во Болоња, Италија, во рамките на програмата на ЕУ, EU-SEEPENTA. Исто така, кандидатката престојувала и на универзитетите во Стразбур, Франција и на Политехничкиот универзитет во Букурешт, Романија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Стручно-апликативната дејност на д-р Александра Бужаровска е тесно поврзана со подрачјето на хемијата, физиката и инженерството на полимерните материјали, како и со нивната карактеризација и примена.

Д-р Александра Бужаровска била рецензент на 11 оригинални научни трудови, објавени во странски списанија со фактор на влијание. Исто така, вклучена е во извршување на анализи и подготвување на извештаи по барања на фирми/институции, доставени до Технолошко-металуршкиот факултет.

Кандидатката активно учествувала во промотивните активности и презентации, организирани на Факултетот и била учесник во комисиите за спроведување на државните натпревари „Наноматеријали-материјали на иднината“, и „Иновативни производи 2017“, организирани од Факултетот за учениците од средните училишта во Република Македонија.

Д-р Александра Бужаровска е член на Уредувачкиот одбор на списанието *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering*, а исто така е член на Извршниот одбор на Сојузот на хемичарите и технолозите на Република Македонија.

Д-р Александра Бужаровска активно е вклучена во работата на бројни тела, колегиуми и комисии на Технолошко-металуршкиот факултет и на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Таа била член на Универзитетскиот Сенат на УКИМ во периодот 2012-2015 година, продекан за настава и меѓународна соработка на Факултетот (функција која сега ја извршува), член на наставно-научниот колегиум за втор циклус студии на студиските програми: Нови материјали-полимери и Инженерство на животна средина, член на колегиумот за трет циклус студии (модул: технологија) и др.

Д-р Александра била член на 1 рецензентска комисија за избор на лице во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Александра Бужаровска е позитивно оценета, со средна оценка 9,3, од анонимно спроведената анкета на студентите (62) на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на прегледот и анализата на доставената документација, како и од долгогодишното лично познавање на кандидатката, Рецензентската комисија цени дека д-р Александра Бужаровска, од своето вработување на ТМФ до реизборот во звањето редовен професор, во континуитет остварува богата и сестрана научноистражувачка, наставно-образовна и стручно-апликативна дејност. Кандидатката д-р Александра Бужаровска се одликува со висок

професионализам во работата и со изразено чувство на одговорност во сите сфери на универзитетското делување.

Во периодот по изборот за редовен професор, кандидатката остварила плодна научноистражувачка дејност, изразена преку нејзините публикации во врвни меѓународни списанија со фактор на влијание, бројните трудови реферирани на меѓународни конгреси и собири, како и преку активното учество во трилатералниот меѓународен научноистражувачки проект.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучува дека д-р Александра Бужаровска поседува научни и стручни квалитети на врвен универзитетски професор и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде повторно избрана во звањето редовен професор.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Александра Бужаровска да биде повторно избрана во звањето редовен професор во научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и хемиско инженерство-друго.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Гордана Богоева-Гацева, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, с.р.

Д-р Маја Цветковска, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, с.р.

Д-р Љубомир Арсов, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Александра Бужаровска

Институција: Технолошко-металуршки факултет-Скопје

Научна област: Полимерно инженерство, полимерни материјали, хемиско инженерство-друго

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии=ч.нед.·0,04	
	Преработка на полимерите 1, 7. семестар (3+3), 2013-2018	9
	Методи на испитување на органски соединенија, 4. семестар (2+2), 2013-2018	6
	Карактеризација на полимерите, 7. семестар (3+3), 2013-2018	9
	Карактеризација на материјали, 6. семестар (3+3), 2015-2018	5,4
	Биоразградливи полимерни материјали, 6. семестар (2+0), 2013-2018	6
	Технологија на материјалите 2, (1+1), Факултет за ликовни уметности, 2015-2018	1,8
2.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд)-прв циклус студии=ч.нед.·0,03	
	Преработка на полимерите 1, 7. семестар (3+3), 2013-2018	6,75
	Методи на испитување на органски соединенија, 4. семестар (2+2), 2013-2018	4,5
	Карактеризација на полимерите, 7. семестар (3+3), 2013-2018	6,75
	Карактеризација на материјали, 6. семестар (3+3), 2015-2018	4,05
	Технологија на материјалите 2 (1+1), Факултет за ликовни уметности, 2015-2018	1,35
3.	Одржување на настава од втор циклус студии ч.нед.·0,05	

	Одбрани поглавја од хемија на полимери и карактеризација 2014(4), 2015(2), 2017/2018(2), 6x0,3x15x0.05x3	4,05
	Одбрани поглавја од физичка хемија и физика на полимери 2014(4) 2015 (2), 2017/2018(2) 6x0,6 x15x0.05x3	8,1
	Инструментални техники и методи за анализа на примероци од животната средина 2013(2) 2014(2) 2015(1) 6x0.5x15x0.05x3	6,75
	Амбалажни материјали и системи за пакување 2013(1) 2014(1), 6x0,5x15x0.05x2	4,5
4.	Настава во школи и работилници	
	Меѓународен летен академски курс, Biodegradable polymers, 28.6-7.7.2017, Технолошко-металуршки факултет, Скопје	1
5.	Подготовка на нов предмет	
	Карактеризација на материјалите	1
6.	Консултации со студенти=број·0,002	
	Методи на испитување на органски соединенија, 2013-2018, вкупно 297 студенти	0,59
	Карактеризација на материјалите (2015-2018), 38 студенти	0,076
	Карактеризација на полимери (2013-2018), 13	0,026
	Преработка на полимерите (2013-2018), 13	0,026
	Биоразградливи материјали (2013-2018), 11	0,022
	Настава втор циклус на студии 13	0,026
7.	Ментор на дипломска работа=број·0,2	
	Ментор на 3 дипломски работи	0,6
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат=број·0,5	
	Ерхан Сулејмани (решение 02-1031/4), од 12.04.2014 Олга Поповска (решение бр 02-197/1), 10.02.2017 Александра Ивановска Дациќ (решение бр 02-198/1), од 10.02.2017	1,5
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура=број·0,3	
	Игно Тасев (решение бр. 02-744/1) од 27.4.2015 Марјан Славков (решение бр. 02-1016/1 од 10.6.2015)	1,5

	Гордана Силјановска Петреска (решение бр. 02-1129/1 од 24.6.2015) Александра Ивановска Дациќ (решение бр. 07-974/2 од 29.4.2013) Владимир Чаушевски (решение бр. 07-1702 од 24.6.2013)	
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа=број·0,1	
	Член на 15 дипломски работи	1,5
	ВКУПНО	91,87

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа = број · 1,0	
	Карамановски Предраг (решение бр. 02-1906/1 од 18.10.2016)	1
2.	Учесник во меѓународен научен проект	
	Композитни материјали врз база на биополимери и керамички честичи за инженеринг на ткива и контролирана испорака на лекови, трилатерален проект (Романија, Франција и Македонија), AUF програма, 1.10.2016-31.12.2017	5
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	
	A. Ivanoska Dacic, A. Buzarovska, G. Bogoeva Gaceva, Clay Improved dispersion of carbon nanotubes in different solvents. Contributions, Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences, <i>MASA</i> , 36, 1, 5-10 (2015)	3,2
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор=6+и.ф.	
4.1	A. Buzarovska, Preparation and characterization of poly(ϵ -caprolactone)/ZnO foams for tissue engineering applications. <i>Journal of Materials Science</i> , 52, 20, 12067–12078 (2017) IF= 2.599	8,599
4.2	P. Karamanolevski, A. Buzarovska, G. Bogoeva-Gaceva, The effect of Curing Agents on Basic properties of Silicone-epoxy Hybrid resin. <i>Silicon</i> (2017) DOI 10.1007/s12633-016-9490-0 IF =0.829	5,629
4.3	A. Buzarovska, G. Bogoeva-Gaceva, R. Fajgar, Effect of the talc filler on structural, water vapor barrier and mechanical properties of poly(lactic acid) composites. <i>Journal of Polymer Engineering</i> , 36, 2, 181-188 (2016) IF=0.64	5,44

4.4	A. Buzarovska , V. Stefov, M. Najdoski, G. Bogoeva-Gaceva, Thermal analysis of multi-walled carbon nanotubes material obtained by catalytic pyrolysis of polyethylene. <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 34, 2, 373-379 (2015) IF= 0.533	4,133
4.5	A. Buzarovska , C.Gualandi, A.Parrilli, M. Scandola, Effect of TiO ₂ nanoparticle loading on Poly(L-lactic acid) porous scaffolds fabricated by TIPS. <i>Composites Part B</i> , 81,189-195 (2015) IF= 3.85	7,47
4.6	V. Stefov, M. Najdoski, G. Bogoeva-Gaceva and A. Buzarovska , Properties assessment of multiwalled carbon nanotubes. A comparative study. <i>Synthetic Metals</i> , 197, 159-167 (2014) IF =2.252	5,85
4.7	Ivanoska Dacik, G. Bogoeva Gaceva, A. Buzarovska , L. Raka, I. Gjorgiev Preparation and properties of natural rubber/organomontmorillonite; from lab samples to bulk materials. <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 33, 2, 249-265 (2014) IF= 0.310	3,91
4.8	G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , Rapid method for evaluation of cure kinetics of thermosetting polymers. <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 32, 337-344 (2013) IF= 0.821	6,221
5.	Пленарно предавање на научен/стручен собир=број 2	
	Aleksandra Bužarovska , Biodegradable polymer scaffolds for biomedical application, Plenary lecture XI Students' Congress of pure and applied chemistry of SCTM 24-25 September, 2015, Skopje	2
6.	Апстракти објавени во зборник на конференција-меѓународна=број 1	
6.1	A. Buzarovska , Preparation and characterization of PCL/ZnO foams for tissue engineering Application, 20 th Romanian International Conference on Chemistry and Chemical Engineering, Poiana Brasov, Romania, September 6-9, 2017	1
6.2	A. Cucuruz, C. Ghitulica, G. Voicu, S. Dinescu, A. Buzarovska , Composite biomaterials based on chitosan and hydroxyapatite substituted with magnesium ions, 20 th Romanian International Conference on Chemistry and Chemical Engineering, Poiana Brasov,Romania, September 6-9, 2017	1
6.3	T.Georgievska, A.Bužarovska , Microstructure analysis of poly(lactic acid)/TiO ₂ composite scaffolds during degradation in biological fluids, XII Students'Congress of Pure and Applied Chemistry of SCTM, 12-14 October 2017, Skopje	1
6.4	K.Petrovski, A. Bužarovska , Poly(lactic acid)/TiO ₂ composite scaffolds with drug release capability, XII Students'Congress of Pure and Applied Chemistry of SCTM12-14 October 2017, Skopje	1
6.5	J. Georgievska, A.Bužarovska , Poly (ε-caprolactone)/ZnO composite foams for wound dressing, XII Students'Congress of Pure and Applied Chemistry of SCTM, 12-14 October 2017, Skopje	1

6.6	G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , V.Stefov, M.Najdoski, Silicone-epoxy hybrid resin modified with carbon nanotubes. XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 11-14 September 2016, Ohrid	1
6.7	P.Karamanoleski, A. Buzarovska , G.Bogoeva-Gaceva, The effect of curing agents on basic properties of silicone-epoxy resin. XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 11-14 September 2016, Ohrid	1
6.8	P.Karamanoleski, A. Buzarovska , G.Bogoeva-Gaceva, Adhesion properties of silicone-epoxy hybrid resins on metal surfaces. VII th International Metallurgical Congress, 9-12.06 2016 Ohrid, Macedonia	1
6.9	P. Karamanolevski, A. Bužarovska , G. Bogoeva-Gaceva, Functional silicone-epoxy hybrid resins, STUDENTS' CONGRESS OF PURE AND APPLIED CHEMISTRY OF SCTM 24-25 September, 2015, Skopje	1
6.10	V.Stefov, M.Najdoski, G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , Carbon Nanotubes produced from plastic waste. Book of Abstract p.66. First Symposium Research in the field of Environment and Materials 21-22 November 2014 МАНУ Скопје	1
6.11	A.Ivanoska Dacikj, S Rooj, G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , G.Heinrich, S.Wiebner, Natural Rubber (NR) Carbon Nanotubes (CNTs) nanocomposites: Preparation, Properties and Structure. Book of Abstract p.56. First Symposium –Research in the field of Environment and Materials 21-22 November 2014, МАНУ Скопје	1
6.12	A.Ivanoska-Dacik, S. Rooj, G. Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , Natural rubber (NR)/Carbonnanotubes (CNTs) Nanocomposites: Preparation, Properties and Structure. 23 rd Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 8-11 October 2014, Ohrid Macedonia	1
6.13	V.Stefov, M.Najdoski, G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , Characterization of Multiwalled Carbon Nanotubes. Comparative study, 23 rd Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 8-11 October 2014, Ohrid Macedonia	1
6.14	A.Ivanovska-Dacik,G.Bogoeva-Gaceva, A.Buzarovska , Natural Rubber/Organomontmorillonite nanocomposites: Rheometric and Mechanical Properties, ICOSECS 8, Belgrade, Serbia, 2013	1
	ВКУПНО	72,45

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија=број-1	

1.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering (2) 2. Materials Chemistry and Physics, Elsevier (1) 3. Nano Journals (1) 4. Materias Research (1) 5. ISRN Polymer Science, Hindawi (1) 6. Polymers for Advanced Technologies, Elsevier (1) 7. Journal of Macromolecular Science, Part A:Pure and Applied Chemistry, Elsevier (1) 8. RSC Advances (1) 9. Journal of Polymer Research, Springer (1) 10. epolymers (1) 	11
1.2	ТГА/ДТА анализа, “Фени индустри” 08-2474/2 од 15.12.2015	1
1.3	Самогасивост на пластично црево, Бонус-Струмица, 08-473/3 од 29.3.2016	1
1.4	ТГА анализа Адинг-Скопје 08-2073/2 14.11.2016	1
1.5	ТГА анализа Адинг-Скопје 08-1193/2 30.8.2017	1
1.6	Горливост на ребресто црево, Бонус Стумица 09-129/2 од 6.2.2018	1
2.	Учество во работата на комисији за државни натпревари=број 1	
	Член на комисијата за реализација на натпреварот Наноматеријали-материјали на иднината , на средните училишта, под покровителство на министерот за образование и наука, ТМФ-Скопје, 2016	1
	Член на комисијата за реализација на натпреварот Иновативни производи 2017 , наменет за средните училишта, под покровителство на министерот за образование и наука, ТМФ-Скопје, 2017	1
3.	Учество во промотивни активности на Факултетот=број 0,5	
	Интервју со проф. А. Бужаровска за Fakulteti.mk	0,5
	Презентација на студиски програми за прв циклус студии на ТМФ низ средните училишта во Скопје-2016, 2017	1
	Утринска програма, Македонско радио-2016, 2017	1
	Промоција на натпреварот “Наноматеријали-материјали на иднината”, 24 вести	0,5
	ВКУПНО	21

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
	Уредувачки одбор / Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering	1
2.	Претседател на организационен одбор на научен стручен собир	
	President of the Organizing Committee XII Students' Congress of Pure and Applied Chemistry of SCTM, 12-14 October 2017, Skopje	1
3.	Студиски престои во странство	
	Department of Science and Engineering of Oxide Materials and Nanomaterials, Polytechnic University of Bucharest, Romania, 20-27 th of May 2017.	0,5
	ICPEES/ECPM, University of Strasbourg, France, 1-8 th of December, 2016.	0,5
	Department of Chemistry, University of Bologna, Italy, 16 th October-17 th November (EUsee PENTA) 2014	0,5
4.	Продекан	
	Продекан за наука и меѓународна соработка, 2015-2019	4
5.	Член на Универзитетскиот сенат	2
	2012-2015	2
6.	Координатор на студиска програма	
	Координатор на студиската програма Инженерство на материјали и нанотехнологији	1
7.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	
	Извршен одбор на Сојузот на хемичарите и технолозите на Македонија	1
	Член на Секторска комисија за хемија и технологија при Национален одбор за Македонска рамка за квалификации	1
8.	Член на факултетска комисија=број-0,5	
	Член на наставно-научен колегиум на инженерство на животна средина	0,5
	Член на наставно-научен колегиум на нови материјали - полимери	0,5

	Член на наставно-научен совет на Технолошко-металуршкиот факултет	0,5
	Член на колегиум за трет циклус студии (модул: технологија)	0,5
	Член на Комисија за евалуација 02-551/1 од 1.4.2016	0,5
	Член на Комисија за контрола на квалитет и посебни својства на производ 08-2584/2 од 27.9.2013 (работа во неа, 2013-2015)	0,5
	Член на пописна комисија на Факултетот	0,5
9.	Член на комисија за избор во звање=број·0,2	
	Член на Рецензентска комисија за избор во наставно–научно звање по група предмети за д-р Јадранка Блажевска Гилев, Одлука бр.02-1809/1 од 10.10.2017.	0,2
	Вкупно	18,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91,87
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	72,45
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	21
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	18,2
Вкупно	203,52

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Гордана Богоева-Гацева, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет- Скопје, с.р.

Д-р Маја Цветковска, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, с.р.

Д-р Љубомир Арсов, редовен професор во пензија
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ПОЛИМЕРНО ИНЖЕНЕРСТВО,
ПОЛИМЕРНИ МАТЕРИЈАЛИ И ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 18.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и животна средина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот, бр. 02-161/1, донесена на 26 редовна седница одржана на 31.1.2018 год., формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Слободанка Косева, редовен професор во пензија на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Дијана Спасеска, редовен професор во пензија на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, и д-р Александар Димитров, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: полимерно инженерство, полимерни материјали и животна средина, во предвидениот рок се пријави д-р Анита Грозданов, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Анита Грозданов е родена на 2.7.1965 год., во Радовиш, Р. Македонија. Средно образование завршила во гимназијата “Цветан Димов” во Скопје, 1984 год. Со високо образование се стекнала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, (1984-1989). Дипломирала во 1989 година.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1990 год. се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршил на 1994 година. Во март 1994 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Аминирање на ПЕТ влакна за терморективни полимерни композити врз база на епоксидна матрица”.

Докторска дисертација ја пријавила во 2000 година. Дисертацијата на тема: „Нови технологии за термопластични композити: корелации микро-макроструктура” ја одбрала во 2002 година, пред Комисија во состав: д-р Гордана Богоева-Гацева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Маја Цветковска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Фредерика Попоска-Павловска, редовен професор во пензија на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Дијана Спасеска, редовен професор на

Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Милосав Милошевски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област полимерно инженерство.

Во 2003 година е избрана во звањето насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во областа полимерно инженерство, во 2008 год. е избрана во звањето вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во областа полимерно инженерство, додека во 2013 год. е избрана во звањето редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во областа полимерно инженерство.

Во моментот е редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во областа полимерно инженерство. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31 мај 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 833 (15 јули 2003 год.) и бр. 944 (16 јуни 2008 год), како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко-металуршки факултет, кандидатката д-р Анита Грозданов изведува настава и вежби на прв и втор циклус студии на студиските програми: Полимерни материјали - дизајн и менаџмент и на Инженерство на материјали и нанотехнологиите.

Кандидатката била ментор на 12 дипломски.

Кандидатката учествувала како член во комисији за оцена/или одбрана на 5 дипломски, 8 магистерски трудови и на 8 докторски дисертации.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Анита Грозданов има објавено вкупно 25 научни трудови од областа на полимерното инженерство и наноматеријалите, од кои 12 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 7 труда, во меѓународни научни списанија, 3 труда во меѓународни научни публикации и 3 труда во зборници од научни собири.

Д-р Анита Грозданов била национален координатор на 1 меѓународен научен проект, а учествувала како член во 5 научни проекти.

Кандидатката била ментор на 1 магистерски и 2 докторски труда.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Анита Грозданов активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Технолошко-металуршкиот факултет. Врши стручна активност за анализа на термичката стабилност на материјалите и стручна активност за потребите на Министерството за животна средина и просторно планирање-МОЕПП.

Кандидатката д-р Анита Грозданов остварила експертски активности во МОЕПП, меѓународна соработка со Норвешки програми за загадување и клима (договор бр.04-5/65 од 2.9.2013).

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Институтот за технологии на полимерни материјали во Наполи, Италија, во вкупно траење од 4 месеци.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи:

- Комисија за доделување државна награда „11ти Октомври“ на РМ;
- потпретседател на Советот на Институтот за акредитација на лаборатории на РМ (2011-2015, 2015-2017);
- член на Комората за вештаци и вештак од областа на технолошко инженерство (лиценца 08-407/2 од 20.9.2017);
- оценувач по стандардот МКС EN ISO/IEC 17025:2006.
- член на Комората на овластени архитекти и овластени инженери (овластувања А, Б, Ц од 26.5.2016).
- национално контакт лице за програмата Х2020 за РМ.

Д-р Анита Грозданов активно е вклучена во работата на бројни комисии на УКИМ, како што е Комисијата за меѓународна соработка на УКИМ.

Била член на 1 рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Анита Грозданов учествувала во изготвување и пријавување на 11 научни проекти.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Анита Грозданов, на четврта година, доби позитивна оценка (9,74) од анонимно спроведената анкета на студентите од Технолошко-металуршкиот факултет.

Податоци од меѓународните бази :

Цитираност : Вкупно 1286, од 2013 наваму: 848

h-index 15

i10-index 25

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Анита Грозданов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Анита Грозданов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде реизбрана во звањето редовен професор во научната област полимерно инженерство и материјали.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Анита Грозданов да биде реизбрана во звањето редовен професор во научната област полимерно инженерство и материјали.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. **Проф. д-р Слободанка Косева, ред.проф.во пензија с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,**

2. **Проф. д-р Дијана Спасеска, ред. проф. во пензија с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,**

3. **Проф. Д-р Александар Димитров, ред.проф. с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,**

Образец**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** АНИТА Видан ГРОЗДАНОВ

(име, татково име и презиме)

Институција: Технолошко-металуршки факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: технологија на полимери **НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус студии = ч • нед. • 0,04	
	Заштита на животната средина, (2+0), 2013 -2017	4,8
	Примена на полимери во автомобилска индустрија, (2+0), 2013-2017	4,8
	Преработка на полимери 2, (3+3), 2013-2017	7,2
	Материјали и животната средина, (2+2), 2013 -2017	4,8
	Структура и својства на полимери, (3+3), 2012	7,2

	Еко-композити, (2+2), 2013-2017	4,6
1	Анализа на животен циклус на полимери и полимерни процеси (3+3), 2013-2017	7,2
1	Печатење на пластика, (2+0), 2013-2017	4,8
1	Компјутерски програмски алатки во полимерно инженерство, (2+2) 2013-2017	4,6
2	Одржување на настава - втор циклус студии, постдипломски студии = ч · нед. · 0,05	
	Почисто производство-50%, 6 ЕКТС,(2+0), 2013/2014, 2014/2015	3
3	Еко одржливост, (ПЛИМ-МФ), 5 ЕКТС, (2+0), 2013/2014	1,5
	Опасни материи и опасен отпад, (БЗР-МФ), 5 ЕКТС, (2+0), 2013/2014, 2014/2015, 2016/2017	4,5
4	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд) - прв циклус студии = ч · нед. · 0,03	
	Материјали и животна средина (2+2) 3-семестар, 2013-2017	3,6
	Преработка на полимерите 2, 8-семестар, (3+3), 2013-2017	5,4
	Проект (од Заштита на животната средина, изработка и одбрана на семинарски труд), (2+0), 2013 - 2017	3,6
5	Подготовка на нов предмет	
	Стандарди и регулатива	1
6	Консултации со студенти = број · 0,002	
	2013-2017 вкупно 300 студенти	0,6
7	Ментор на дипломска работа = број · 0,2	
	од Јуни 2013 до Септември 2017 ментор на 5 дипломски работи	1,0
8	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа = број · 0,1	

	од Јуни 2013 до Септември 2017 , член на комисија на 12 дипломски работи	1,2
9	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура = број · 0,3	
	1. Александар Петровски, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 17.9.2013)	0,3
	2. Сретен Стојковски, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 18.2.2014)	0,3
	3. Кирил Стоимчев, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 16.11.2015)	0,3
	4. Викторија Нестор, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 03.3.2016)	0,3
	5. Петре Танчев, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 13.9.2016)	0,3
	6. Јасмина Гуњова, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 06.10.2017)	0,3
	7. Горазд Чепишевски, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 24.10.2017)	0,3
	8. Александар Петковски, Технолошко- металуршки факултет, Скопје, (одбрана 26.12.2017)	0,3
10	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат = број · 0,5	
	1. Емилија Бајрактарова Ваљакова. Евалуација на ефикасноста на порцеланско-цементното поврзување кај целосно керамичките системи-студија ин витро. Стоматолошки факултет, Скопје, (одбрана 10.4.2014)	0,5
	2. Ана Томова. Добивање и карактеризација на мулти наносензори базирани на јаглородни цевчиња и биополимерна матрица. Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 15.7.2014)	0,5
	3. Бети Ѓуриќ, Фармацевтски факултет, Скопје, (одбрана 22.01.2015)	0,5

4. Бошко Бошковски, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 29.4.2015)	0,5
5. Ејуп Љатифи, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 27.11.2015)	0,5
6. Роман Алити, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 20.1.2017)	0,5
7. Катерина Атковска, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 30.6.2017)	0,5
8. Александар Петровски, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана 11.7.2017)	0,5
Вкупно	81,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Ментор на докторска дисертација = број · 3	
	1. Раман Алити. Подобрување и оптимизација на микроструктурата и физико-механичките перформанси на полимерни бетони и малтери со отпадна лебдечка прашина. Технолошко-металуршки факултет, Скопје (одбрана- 20.1.2017)	3
	2. Катерина Атковска, Примена на природни сорбенти и нано-материјали за отстранување на тешките метали дистрибуирани во системот подземни води на микролокалитетот Дрисла, Технолошко-металуршки факултет, Скопје (одбрана- 30.6.2017)	3
2	Ментор на магистерска работа = број · 1	
	1. Александар Петковски, Оценка на индикатрите за следење на квалитетот на воздухот, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, (одбрана- 26.12.2017)	1
3	Национален координатор на меѓународен научен проект = број · 6	

	<p>1. COMMON SENSE – Cost-effective sensors, interoperable with international existing ocean observing systems, to meet EU policies requirements -614155 - FP7 (2013-2017)</p>	6
4	<p>Учесник на национални научни проект = број · 3</p> <p>1. „Истражување и развој на нови наноструктурирани сензори за заштита и унапредување на животната средина и природата“, финансиран од Министерството за заштита на животната средина и просторно планирање на Р. Македонија, (2013-2014)</p> <p>2 . „Заштита на природата од индустриски отпад преку валоризација на филтерна прашина и металуршки троски во нови еко-пријателски полимерни малтери и бетони“, финансиран од Министерството за заштита на животната средина и просторно планирање на Р. Македонија (2013-2014)</p> <p>3. „Системите за управување со квалитет во индустриските претпријатија во Република Македонија“, ИАРМ-Скопје, финансиран од Институт за Акредитација на РМ (2015-2016)</p> <p>4. „Поттикнување на пазарната трансформација за енергетска ефикасност во индустријата и забрзување на инвестициите во најдобри практики и технологии“, Финансиран од УНИДО, GEF и Канцеларијата на РЕЦ во Македонија (заменик и член на Советодавниот комитет на проектот, и обучуван консултант) (2015-2018)</p>	12
5	<p>Учесник на меѓународен научен проект = број · 5</p> <p>1. Изолација и формулирање на природни масла од диво оригано (<i>Origanum minutiflorum</i>) со суперкритични флуиди и искористување на отпадот за биокompозити, 2017 и 2018 година. Билатерален проект со Република Словенија,</p>	5
6	<p>Дел од монографија објавен во странство = број · 6</p> <p>1. Anita Grozdanov, Igor Jordanov, Maria E. Errico, Gennaro Gentile, Maurizio Avella, "Biocomposites based on Natural fibers and Polymer matrix: from theory to industrial products" in "GREEN BIORENEWABLE BIOCOMPOSITES: From Knowledge to Industrial Applications" edit by Vijau Kumar and Michael R. Kessler, Chapter 10, pp.323-344, AAP - Apple Academic Press, ISBN 978-1-77188-032-9 (2015)</p>	3,6

	<p>2. Perica Paunović, Aleksandar Petrovski, Goran Nacevski, Anita Grozdanov, Mirko Marinkovski, Petre Makreski, Orce Popovski, Aleksandar T. Dimitrov, in P.Petkov et al. (eds.), "Chapter 24: Pathways for the Production of Non-stoichiometric Titanium Oxides", pp.239-253 (2015) in Book: Nanoscience Advance in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, NATO Science for Peace and Security Series A: Chemistry and Biology, DOI 10.1007/978-94-017-9697-2_24; Springer Science+Business Media B.V., (2015)</p>	3,6
	<p>3. Aleksandar Petrovski, Aleksandar T. Dimitrov, Anita Grozdanov, Beti Andonovik, Perica Paunović in P.Petkov et al. (eds.), "Chapter 11: Characterization of graphene produced by electrolysis in aqueous electrolytes", pp.103-110 (2015) in Book: Nanoscience Advance in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, NATO Science for Peace and Security Series A: Chemistry and Biology, DOI 10.1007/978-94-017-9697-2_11; Springer Science+Business Media B.V., (2015)</p>	3,6
7	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = 6 + и.ф.</p>	
	<p>1. K.Smilkov, T.Petreska-Ivanovska, L.Petrusevska-Tozi, R.Petkovska, J.Hadjieva, E.Poposki, T.Stafilov, A.Grozdanov, K.Mladenovska, "Optimization of txh formulation for preparing Lactobacillus casei loaded whey protein-Ca-alginate microparticles using full-factorail design", <i>Journal of Microencapsulation</i>, DOI:10.3109/02652048.2013.824511 ; 31(2)166-175(2014) (IF=1.57)</p>	4,57
	<p>2. T. Petreska-Ivanovska, L. Petrushevska-Tozi, A. Grozdanov, R. Petkovska, J. Hadjieva, E. Popovski, T. Stafilov, K. Mladenovska "From optimization of synbiotic microparticles prepared by spray-drying to development of new functional carrot juice" <i>Chemical Industry and Chemical Engineering Quarterly</i>, DOI: 10.2298/CICEQ130218036P, 20(4):549-564 (2014) (IF = 0.66).</p>	4,26
	<p>3. P.Paunovic, A.Grozdanov, A.Cesnovar, P.Makreski, G.Gentile, B.Ranguelov, E.Fidancevska , "Characterization of Nanoscaled TiO₂ produced by Simplified Sol-Gel Method using Organometallic Precursor", <i>J. of Eng. Mater. and Technol.</i>, vol.137, is.2 /021003-1 to 021003-7 (2015) (IF=0,895)</p>	4,49
	<p>4. Ejup Ljatifi, Alexandra Kamasheva, Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Alexander Karamanov, "Optimal thermal cycle for production of</p>	6,206

glass-ceramic based on wastes from ferronickel manufacture", <i>Ceramics International</i> , 41, 11379 -11386 (2015) (IF=2,606)	
5. Beti Andonovic, Abdulakim Ademi, Anita Grozdanov , Perica Paunovic, Aleksandar T. Dimitrov, "Enhanced model for determining the number of graphene layers and their distribution from X-ray diffraction data", <i>Beilstein J. Nanotechnol.</i> , 6, 2113–2122 (2015). doi:10.3762/bjnano.6.216 , (IF=2,67)	6,27
6. Beti Andonovic; Anita Grozdanov ; Perica Paunović; Aleksandar T. Dimitrov; "X-ray diffraction analysis on layers in graphene samples obtained by electrolysis in molten salts: a new perspective", <i>Micro & Nano Letters</i> , Vol.10, Iss.12, December 2015, pp.683–685(2015) (IF=0,853)	4,453
7. Ana Tomova, G. Gentile, A. Grozdanov , M.E. Errico, P. Paunovic, M. Avella and A.T. Dimitrov, "Functionalization and Characterization of MWCNT Produced by Different Methods", <i>Acta Physica Polonica</i> , 129, 3, 405-408 (2016) (IF=0,53)	4,13
8. Jana Simonovska, Mojca Škerget, Željko Knez, Marija Srbinska, Zoran Kavrakovski, Anita Grozdanov , Vesna Rafajlovska, "Physicochemical characterization and bioactive compounds of stalk from hot fruits of capsicum annum, L", <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 35, 2, 199–208 (2016) (IF=0,400)	4,0
9. A. Petrovski, P. Paunovic, R. Avolio, M.E. Errico, M. C. Cocca, G. Gentile, A. Grozdanov , M. Avella, J. Barton, A. Dimitrov, "Synthesis and characterization of nanocomposites based on PANI and carbon nanostructures prepared by electropolymerization", <i>Materials Chemistry and Physics</i> , 185, 83-90 (2017), (IF=2,101) http://dx.doi.org/10.1016/j.matchemphys.2016.10.008	5,701
10. Alexander Karamanova, Perica Paunovic, Bogdan Rangelov, Ejup Ljatifi, Alexandra Kamusheva, Goran Nacevski, Emilia Karamanova, Anita Grozdanov , "Vitrification of hazardous Fe-Ni wastes into glass-ceramic with fine crystalline structure and elevated exploitation characteristics", <i>Journal of Environmental Chemical Engineering</i> , 5, 432-441(2017) (IF=3,42)	7,02
11. J. Hdzieva, K. Mladenovska, M. Simonoska, M.G. Dodov, S. Dimchevska, N. Geskovski, A. Grozdanov , E. Popovski, G. Petrusevski, M. Charorovska, T.P. Ivanovska, L. Petruseva Tozi, S. Ugarkovic, K. Goracinova, "Lactobacillus casei Encapsulated in Soy Protein Isolate and	4,779

	Alginate Microparticle Prepared by Spray Drying", <i>Food Technology and Biotechnology</i> , 55 (2) 173-186 (2017) (IF=1,179)	
	12. Ana Tomova, Gennaro Gentile, Anita Grozdanov , Maria E. Errico, Perica Paunovic, Maurizio Avella and Aleksandar T. Dimitrov, "Multinanosensors Based on MWCNTs and Biopolymer Matrix - Production and Characterization", <i>Acta Physica Polonica Series A</i> 132(4):1251-1255(2017) (IF=0,43)	4,03
8	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор^{10,11} = 3	
	1. Raman Aliti, Gordana Ruseska, Slobodan Bogoevski, Perica Paunovic, Goran Nacevski, Anita Grozdanov , "Polymer modified cement bricks based in fly ash", <i>Material and Environment Protection</i> , 1, 24-30 (2016)	1,8
	2. Raman Aliti, Goran Nacevski, Gordana Ruseska, Perica Paunovic, Anita Grozdanov , "Fly ash – polymer composites based on PVC and industrial fly ash waste particles", <i>Material and Environment Protection</i> , 1, 14-23 (2016)	1,8
	3. Katerina Atkovska, Blagica Bliznakovska, Gordana Ruseska, Slobodan Bogoevski, Bosko Boskovski, Anita Grozdanov "Adsorption of Fe(II) and Zn(II) ions from landfill leachate by natural bentonite", <i>J. Chem. Technol. & Metall.</i> , 51, 2, 215-222(2016)	1,8
	4. Beti andonovic, Anita Grozdanov , Aleksandar Petrovski, Perica Paunovic, Aleksandar Dimitrov, "Determining graphene layers number and N-layer region coverage by XRD data distribution model", <i>Material and Environment protection</i> , 1, 19-24 (2015)	1,8
	5. Violeta Vasilevska Nikodinovska, Kristina Mladenovska, Anita Grozdanov , "Risks and Health effects from exposure to engineered nanostructures: a critical review", <i>J. Chem. Technol. & Metall.</i> , 50, 2, 117-134 (2015)	2,4
	6. B.Andonovic, M.Temkov, A.Ademi, A.Petrovski, A.Grozdanov , P.Paunovic, A. Dimitrov, "Laue functions model vs Scherrer equation in determination of graphene layers number on the ground of XRD data", <i>J. Chem. Technol. and Metall.</i> , 49, 6, 545-550(2014)	1,8
	7. Ristoski Trpe, Vasilevska Violeta, Mladenovska Kristina, Grozdanov Anita , "Estimate of toxically influence of silicon carbide nanoparticles	1,8

	according to histopatology changes”, Macedonian Veterinary Review, 36, 1, 25-31 (2013)	
9	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3	
	1. Katerina Atkovska, Hamdije Memedi, Kiril Lisichkov, Gordana Ruseska, Shaban Jakupi, Stefan Kuvendziev, Mirko Marinkovski, Anita Grozdanov , The influence of the municipal solid waste landfill on the quality of the regional water resources, 37 Medzunarodni Strucno-naucni Skup: Vodovod i Kanalizacija '16, Vrdnik, Proceedings, pp. 262-266, (2016)	1,8
	2. Katerina Atkovska, Hamdije Memedi, Kiril Lisichkov, Gordana Ruseska, Stefan Kuvendziev, Mirko Marinkovski, Anita Grozdanov, Equilibrium study for the process of removal of Ni(II) ions from aqueous solutions by natural bentonite, V International Conference: Ecology of Urban Areas 2016, Zrenjanin, Serbia, Proceedings, pp. 292-297, (2016)	1,8
	3. Katerina Atkovska, Stefan Kuvendziev, Kiril Lisichkov, Mirko Marinkovski, Gordana Ruseska, Anita Grozdanov, Removal of Ni(II) ions from aqueous solutions by natural peanut husks, 2 nd International and 6 th Croatian Scientific and Professional Conference Water for All, Osijek, Croatia, Proceedings, pp. 1-12, (2016)	1,8
8.	Учество на научен/стручен собир со - усна презентација = број. 1	2
	1. A. Grozdanov , A. Petrovski, R. Avolio, B. Andonovic, M.E.Errico, P.Paunovic, G.Gentile, A.Dimitrov, M.Avella, pH SENSOR BASED ON GRAPHENE/PMMA NANOCOMPOSITES, World Congress and Expo on Nanotechnology and Materials Sci.,(Oral Presentation) April 13-15 2015, Dubai, UAE, 2015 2. A. Grozdanov , P. Paunovic, A.T. Dimitrov, G. Gentile and M. Avella, Characterization of graphene/PMMA nanocomposites, The Third International Conference on Materials, Energy and Environments (Oral presentation ; OR-53 (ICMEE), July 01-03, 2014, Honolulu, Hawaii, USA	
9	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество = број.2	
	1. 1. A. Grozdanov , A. Petrovski, P.Paunovic, A.T. Dimitrov, G.Gentile, M.errico, M.avella, pH nanosensors based on Graphene/PANI nanocomposites" (<i>Invited lecture</i>), 4th International Conference on Oxide and Non-Oxide Materials for Optoelectronics and Energy Application, 16-	6

	<p>19th March 2017, Borovetz, Bulgaria</p> <p>2. Anita Grozdanov, Aleksandar Petrovski, Perica Paunovic, Beti Andonovic, Aleksandar Dimitrov, Gennaro Gentile, Roberto Avolio, Maria E. Errico, Maurizio Avella, "PANI/MWCNT NANOCOMPOSITE FOR pH SENSING APPLICATIONS" (<i>Invited Lecture</i>), Conference on Mineral and Metals Production from Mine to Market-IOM3, Cambridge University, 15 & 16 Dec Cambridge, UK, 2015</p> <p>3. Anita Grozdanov, "Green quality function deployment in the improvement of the product quality", (<i>Plenary Lecture</i>), IInd International Conference "Quality and Competence 2015", 17-19 September Ohrid, 2015</p>	
10.1	<p>Апстрактни објавени во зборник на конференција = број · 1,0</p> <p>- МЕЃУНАРОДНИ</p>	27
	<p>1. A. T. Dimitrov, A. Ademi, A. Grozdanov, P. Paunović, "Study of Graphene Production by Electrolysis in Molten Salts", The 4th International Nanotechnology Conference and Exhibition – NanoIsraeli 2014, <u>P199</u>, 24-25 March TelAviv, Israel (2014)</p> <p>2. Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Aleksandar Dimitrov, Gennaro Gentile, Maurizio Avella, "Sensor activity of Graphene/ PMMA nanocomposites films", The 4th International Nanotechnology Conference and Exhibition - NanoIsraeli 2014, <u>P198</u>, 24-25 March 2014 Tel Aviv, Israel (2014)</p> <p>3. Aleksandar Dimitrov, Abdulakim Ademi, Anita Grozdanov, Beti Andonovic, Gennaro Gentile, Maurizio Avella, Perica Paunović, "Spectroscopic Characterization of Graphene Synthesized by Electrolysis in Molten Electrolytes", 4th Edition of Graphene Conference – Graphene 2014, <u>P299</u>, 06-09 May Toulouse, France (2014)</p> <p>4. B. Andonovic, A. Grozdanov, P. Paunovic and A.T. Dimitrov, "Determining graphene layers number distribution by XRD data", 4th Edition of Graphene Conference – Graphene 2014, <u>P291</u>, 06-09 May Toulouse, France (2014)</p> <p>5. Aleksandar Petrovski, Aleksandar T. Dimitrov, Anita Grozdanov, Beti Andonović, Perica Paunović, "Characterization of graphene synthesized by</p>	

electrolysis in aqueous electrolytes”, 4th Edition of Graphene Conference – Graphene 2014, P199, 06-09 May Toulouse, France (2014)

6. E.Bajraktarova Valjakova, L.Guguvcevski, C.Bajraktarova Misevska, K.Mitic, **A.Grozdanov**, "Degree of conversion of the composites cements using Fourier transform Infrared Spectroscopy", PP20, 19th Congress of the Balkan Stomatological Society - BaSS, April 24-27 Belgrade, Serbia (2014)

7. P. Paunović, A. Petrovski, **A. Grozdanov**, Pathways for production of titanium non-stoichiometric oxides, Lecture on NATO Advanced Study Institute, Sozopol, Bulgaria, 29.05-06.06.2014, Book of Abstracts, p. 8 (2014)

8. A. Petrovski, A. Dimitrov, **A. Grozdanov**, B. Andonović and P. Paunović, Characterization of graphene produced by electrolysis in aqueous solutions, NATO Advanced Study Institute, Sozopol, Bulgaria, 29.05-06.06.2014, Book of Abstracts, p. 93 (2014)

9. A. T. Dimitrov, A. Ademi, **A.Grozdanov** and P. Paunović Electrochemical Methods for MWCNT's Production and its Characterization, The Third International Conference on Materials, Energy and Environments (ICMEE), PO-51, July 01-03, 2014, Honolulu, Hawaii, USA (2014)

10. B. Andonović, **A. Grozdanov**, P. Paunović, A. Dimitrov, A. Ademi, Determining graphene layers number and N-layer region coverage by XRD data distribution model, 17th International Metallurgy and Materials Congress, IMMC 2014, Istanbul Turkey, 11-13 September, Abstract Book, p. 181 (2014)

11. A.Tomova, A.Petrovski, **A.Grozdanov**, B.Andonovik, P.Paunovik, A.T.Dimitrov, Chemical functionalization of CNTs for gas sensor application, MM SEE 2015 - Metalurgical and Materials Engineering Congres on South-East Europe, June 3-5 2015, Belgrade, Abstract Book, p.336 (2015)

12. Stoimčev, A. Petrovski, A. Tomova, P. Paunović, **A. Grozdanov**, B. Andonović, A. Dimitrov, Electrochemical deposition of polypyrrole/MWCNT nanocomposites, 11th Symposium “Novel Technologies and Economic Development”, Proceedings, p. 104, Leskovac, October 23-24, 2015, (2015)

13. B. Andonović, **A. Grozdanov**, P. Paunovic, A. Dimitrov, A new approach to the X-ray diffraction analysis on layers stacking height of

graphene samples obtained by electrolysis in molten salts, 11th Symposium "Novel Technologies and Economic Development", Proceedings, p. 131, Leskovac, October 23-24, 2015, (2015)

14. A. Grozdanov, P. Paunovic, A.T. Dimitrov, M. Avella, G. Dentile, B. Andonovik, M.E. Errico, A. Petrovski, PANI/MWCNT Nanocomposites for pH Sensing Applications, Minerals and Metals Production from Mine to Market (in honour of Professor Derek Fray), 15-16 Dec 2015, Trinity Hall, Cambridge, Abstract Book, p. 26 (2015)

15. A. Dimitrov, **A. Grozdanov**, P. Paunovic, B. Andonovik, New Approach to Spectroscopic Analysis on Layers in Graphene Samples Obtained by Electrolysis in Molten Salts and Aqueous Electrolyte, Minerals and Metals Production from Mine to Market (in honour of Professor Derek Fray), 15-16 Dec 2015, Trinity Hall, Cambridge, Abstract Book, p. 35 (2015)

16. A. Grozdanov, A. Petrovski, R. Avolio, B. Andonovic, M.E. Errico, P. Paunovic, G. Gentile, A. Dimitrov, M. Avella, "pH SENSOR BASED ON GRAPHENE/PMMA NANOCOMPOSITES", World Congress and Expo on Nanotechnology and Materials Sci., April 13-15 2015, Dubai, UAE, (2015)

17. Bajraktarova-Valajakov E., De Munck J., Yoshihara K., Misevska C., **Grozdanov A.**, Peumans M., Van Meerbeek B., "Micro-morphological Changes of Various CAD-CAM Blocks after different surface treatment, 47yh Meeting of the CED-IADR, October 15-17, 2015 Anatalya, Turkey, (2015)

18. Katerina Atkovska, Stefan Kuvendziev, Kiril Lisickov, Mirko Marinkovski, Gordana Ruseska, **Anita Grozdanov**, Removal of Ni(II) ions from aqueous solutions by natural peanut husks, 2nd International and 6th Croatian Scientific and Professional Conference Water for all, page 43, 18th March 2016, Osijek, Croatia (2016)

19. A. Grozdanov, P. Paunovic, A.T. Dimitrov, MWCNT/PANI nanocomposites used for pH sensors (COMMON SENSE), p.83, NN17 - 14th International Conference on Nanoscience & Nanotechnologies, 4-7 July 2017, Porto Palace conference centre, Thessaloniki, Greece, (2017)

20. A. Dimitrov, **A. Grozdanov**, P. Paunovic, Graphene as a Nano-sorbent of heavy metals, p.118, NN17 - 14th International Conference on Nanoscience & Nanotechnologies, 4-7 July 2017, Porto Palace conference centre, Thessaloniki, Greece, (2017)

21. P. Paunovic, **A. Grozdanov**, A. Dimitrov, Electrochemical synthesis and characterization of PPy/MWCNT nanocomposites, p.119, NN17 - 14th

International Conference on Nanoscience & Nanotechnologies, 4-7 July 2017, Porto Palace conference centre, Thessaloniki, Greece, (2017)

22. Alexander Karamanov, Perica Paunovic, Alexandra Kamusheva, Ejup Ljatifi, Emilia Karamanova, Bogdan Rangelov, G. avdeev, **Anita Grozdanov**, "Synthesis, structure and properties of glass-ceramic by Fe-Ni wastes", VITROGEOWASTES, September 14-15, 2017, ELCHE, (2017)

23. A. Grozdanov, A. Petrovski, P. Paunovic, A.T. Dimitrov, MWCNT/PANI nanocomposites used for pH sensors of marine waters, P14, International conference on MICROPLASTIC Pollution in the Mediteranean sea, Capri, 2017, September 26-29, Italy (2017)

24. Anita Grozdanov, Katerina Atkovska, Kiril Lisickov, Gordana Ruseska, Aleksandar T. Dimitrov, removal of heavy metal ions from wastewater using bio and nanosorbents, P13, International conference on MICROPLASTIC Pollution in the Mediterranean sea, Capri, September 26-29, 2017, Italy, (2017)

25. Katerina Atkovska, Mahi Ljatifi, Kiril Lisichkov, Mirko Marinkovski, Stefan Kuvendziev, Gordana Ruseska, **Anita Grozdanov**, Application of agricultural wastes for removal of Fe(II) ions from water resources, 7th International Scientific and Professional Conference Water for all, 9th and 10th March 2017, Osijek, Croatia (2017)

26. Kiril Lisichkov, Katerina Atkovska, Renata Rusheva, Mirko Marinkovski, Stefan Kuvendziev, Zoran Bozinovski, Anita Grozdanov, Equilibrium study for Mn(II) ions removal from aqueous solutions by food industry waste biomass, 12th Symposium Novel Technologies and Economic Development, 20-21 October 2017, Leskovac, (2017)

27. Jana Simonovska, **Anita Grozdanov**, Zeljko Knez, Zoran Kavrakovski, Vesna rafajlovska, Physicochemical characterization of wild oregano (*oregano multiflorum*) cultivated in RM, REYHAN-2017. International symposium on medicinal, aromatic and dye plants, ID=080601, 5-7 October 2017 Malatya Turkey, (2017)

Апстрактни објавени во зборник на конференција = број · 0,5

4,0

10.2	- НАЦИОНАЛНИ	
	<p>1. B. Andonović, A. Dimitrov, A. Grozdanov, A. Petrovski, P. Paunović, Determining the number of graphene layers using spectroscopic data, Book of Abstracts, p. 118, VIth International Metallurgical Congress: Metallurgy Materials, Environment (MME), Ohrid, R. Macedonia, 29.05.-01.06. 2014,</p> <p>2. R.Aliti, A.Grozdanov, S.Bogoevski, P.Paunovic, G.Nacevski, Polymer Modified mortars based on Fly Ash, 1st International Congress on Engineering and Science, 15-19 May 2015, Skopje, Abstract book p.334 (2015)</p> <p>3. R.Aliti, G.Nacevski, P.Paunovic, S.Bogoevski, A.T. Dimitrov, A.Grozdanov, Fly ash based construction composites with glass fibers, VIIth International Metallurgical Congress: Metallurgy Materials, Environment (MME)-WMR-1, Ohrid, R. Macedonia, 09.-12.06. 2016,</p> <p>4. Viktorija Nestor, Aleksandar T. Dimitrov, Anita Grozdanov, Goran Nacevski, Emission of pollutants from macedonian steel industry, before and after obtaining the A-integrated pollution prevention and control permit, VIIth International Metallurgical Congress: Metallurgy Materials, Environment (MME), EP-9, Ohrid, R. Macedonia, 09.-12.06. 2016,</p> <p>5. Katerina Atkovska, Hamdije Memedi, Stefan Kuvendziev, Kiril Lisichkov, Mirko Marinkovski, Gordana Ruseska, Anita Grozdanov, Removal of heavy metals from aqueous solutions by natural bentonite, VIIth International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials and Environment, EP-3, , Ohrid, Macedonia, 09.-12.06. 2016</p> <p>6. A.Petrovski, A.Grozdanov, P.Paunovic, A.T.Dimitrov, Electrochemical polymerization and in-situ characterization of PANI in presence of graphene, VIIth International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials and Environment, NN-1, , Ohrid, Macedonia, 09.-12.06. 2016</p> <p>7. Ana Tomova, Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Goran Nacevski, Maurizio Avella, Maria E Errico, Gennaro Gentile, Aleksandar T.Dimitrov,</p>	

<p>Chemical functionalization and characterization of MWCNTs synthesized by different methods, VIIth International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials and Environment, NN-2, , Ohrid, Macedonia, 09.-12.06. 2016</p> <p>8. Kiril Stoimcev, Anita Grozdanov, Aleksandar Petrovski, Perica Paunovic, Aleksandar T.Dimitrov, Ana Tomova, Goran Nacevski, Nanocomposites based on PPy/MWCNT prepared by galvanostatic electropolymerization, VIIth International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials and Environment, NN-3, , Ohrid, Macedonia, 09.-12.06. 2016</p>	
Вкупно	158,309

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија, бр. 1	
	<p>1. Евалуација на предлог – научно истражувачки билатерален проект (МКД-Црна Гора) од 2014, на барање од Министерството за образование и наука на Република Македонија (одлука бр. 15-7763/3 од 30.4.2014 год.)</p> <p>2. Експерт/извршител на проектот Градење на капацитети за овозможување на примена на шемата на ЕУ за тргување со емисииво Макеоднија на Министерството за животна средина и просторно планирање и Агенцијата за загадување и клима на Норвешка (договор бр. 04-5/75 од 2.9.2013)</p>	2

	<p>Извршена анализа на:</p> <p>1.Извештај за извршена анализа на мостри FTIR спектри на пластични елементи за 100 мл Бетадине шише, бр. 08-508/2 од 31.3.2016 (Анита Грозданов)</p> <p>2. Извештај за извршена термичка анализа на антикорозивен премаз ББ (РАЛ 7032) од АДИНГ –Скопје, бр. 08-1686/3 од 22.9.2015 (Анита Грозданов)</p> <p>3. Извештај за извршена термичка анализа на антикорозивен премаз ББ и Хидромал Флеки Бком. од АДИНГ –Скопје, бр. 08-1501/1 од 11.6.2014 (Анита Грозданов)</p> <p>4. Извештај за анализа на детергент FIXPER - SEN од ЦЕНТРОПРОМ –Скопје, бр. 08-1597/2 од 25.06.2014 (Анита Грозданов)</p> <p>5. Стручно за мислење за рецептура за правење сунгер по предмет 080000200124/14, бр. 08-2780/2 од 25.12.2014 (Анита Грозданов)</p> <p>6. Извештај за извршена термичка анализа на два примероци за Институтот за современи композити и роботика од Прилеп, бр. 05-2818/1 од 11.12.2014 (Анита Грозданов)</p> <p>7. Стручно мислење од ТМФ-Скопје по предмет Барање за зголемување на учеството на иситнета гума како алтернативно гориво од 15% на 25% од вкупно искористениот лигнин од страна на ФЕНИ Индустри (16.1.2014) (Анита Грозданов)</p> <p>8.Извештај за извршена термичка анализа на пластичен затварач за Херба-шампон од ВАПЛАСТ-Охрид, бр. 08-2933/1 од 21.10.2013 (Анита Грозданов)</p> <p>9. Извештај за извршена термичка анализа на полимерни цевки за транспорт на флуиди за МЛ-Гари ДОО, бр. 08-3436/1 од 11.12.2013 (Анита Грозданов)</p>	9
2	Патенти/Иновации прифатени од Државниот завод за индустриска сопственост = бр.4	
	1. Анита Грозданов, Митко Стојановски, Биоразградлива КИКИ саксија за растенија, 29 Мај 2013, СРЕБРЕН МЕДАЛ со ликот на Никола Тесла, ПРОНАЛАЗАШТВО-Београд, 2013,	4
3	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	Учесник на комисијата од ТМФ за реализација на натпреварот за наноматеријали-материјали на иднината, на сите средни училишта,	1

	под покровителство на министерот за образование и наука (2014/2015)	
4	Учество во промотивни активности на факултетот, бр.05	
	<p>1. Посета на современа лабораторија на ТМФ од ученици на ОУ "Љубен Лапе" - Скопје (25.9.2013)</p> <p>2. Предавање за Наноматеријали и нанотехнологи во Канцеларијата на Претседателот на Република Македонија, Скопје (11.04.2013)</p> <p>3. Презентација и вежби за средношколци од ОУ „Јосип Броз Тито“ (мај 2016)</p> <p>4. Изложба со “ Најдобро креативно еко-решение и еко-дизајн од пластична флаша”, Скопје Креатива 2016, 9-11.06.2016, Плаја Виста Скопје (2016)</p>	2,0
	Вкупно	18,0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир = број · 1	
	<p>1. Член на Програмскиот научен одбор на Втората Меѓународна Конференција за Квалитет и Компетентност 2015, 17-19 Септември 2105, Хотел метропол Охрид, 2015</p> <p>2. Член на Научниот и Организациониот одбор на 1та Меѓународна Конференција за инженерство и природни науки - ICENS 2015, 15-19 Мај Скопје, 2015</p>	2
3	Студиски престој во странство до три месеци = бр.0,5	
	<p>1) 2013, (01.10-30.10) Istituto Di Ricerca e Tecnologia Delle Materie Plastiche, Napoli, Italy, (research stay and work on the Project FP7-614155-COMMON SENSE project)</p> <p>2) 2014 (15.10-20.11) Istituto Di Ricerca e Tecnologia Delle Materie Plastiche, Napoli, Italy, (research stay and work on the Project FP7-614155-COMMON SENSE project)</p>	2,0

	3) 2016 (01.05-30.05) Istituto Di Ricerca e Tecnologia Delle Materie Plastiche, Napoli, Italy, (research stay and work on the Project FP7-614155-COMMON SENSE project) 4) 2017 (07.05-04.06) Istituto Di Ricerca e Tecnologia Delle Materie Plastiche, Napoli, Italy, (research stay and work on the Project FP7-614155-COMMON SENSE project)	
4	Членство во извршно тело на меѓународна организација која подржува/организира научноистражувачка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE i др.) бр.2	
	Национално контакт лице за потпрограмата за НМП - наноматеријали, материјали производни технологии од Х2020 (2013-2020)	2
	Член на Програмскиот комитет за НМП Х2020 (2013-2020)	2
	Национално контакт лице за МСП- мали и средни претпријатија за Х2020 (2014-2016) (бр. 16-7154/3 од 11.04.2014)	2
5	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект / носител =2 /соработник =1	
	1. IAEA - 2016: Application of Ionizing Irradiations in Nanotechnology for Environmental, Energy and Health purposes (Acronym : NANO IRRANET) (МАК2016008) (носител)	2
	2. NATO SfP: "MULTIFUNCTIONAL NANOSORBENTS FOR CLEAN WATER (MULTINANOSORB)", (submitted 30.06.2017) (носител)	2
	3. NATO SfP: "NANO SMART GLOVES BASED ON HYBRID CNT/ GRAPHENE FILMS FOR CHEMICAL & BIO THREATS", (10.10.2016) (985180) (соработник)	1
	3. H2020-NMP-2014 twostage, - "MUNAST" (No. 646247-1) (соработник)	1
	4. H2020-GERI-2014-1 (CSA) - "femSTEM" (No. 666011) (соработник)	1
	5. H2020-MSCA-RISE-2015 - "NANODETECT" (No.691030) (соработник)	1
	6. H2020-RIA/JTI -2016 - 2016, - "BIOPUR" (No. 745658) (соработник)	1
	7. COST-OC-2016-2-21811, AMNET – Strengthening the additive manufacturing of ERA (соработник)	1

	8. H2020-BBI-RIA/JTI-2017 - "BIOPURSUS" (No. 792111) (соработник)	1
	9. H2020-NMBP-ST-IND-2018-2020, "REPUMAT" (No. 814459) (соработник)	1
	10. H2020-NMBP-TO-IND-2018-2020, "NANOPUR" (No. 814532-1) (соработник)	1
	11. Western Balkan Fund - 2017, "WATRA-Waste and hidden natural valuable - knowledge transfer for green chemistry of raw materials in Balkan", (соработник)	1
6	Изготвување и пријавување на научен/образовен билатерален проект(во МОН) (носител)	
	1. Дизајн на нанокomпозити полимер/јаглердони наноструктури наменети за гасни и биосензори, (аплициран 21.12.2017) (во МОН) (носител)	1
	2. Тренинг семинар за зајакнување на државните институционални капацитети за примена на чисти технологии, (аплициран 25.02.2016) (Национален, Влада на РМ)	1
3	Продекан/заменик директор	
	Продекан за наука и меѓународна соработка на Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (2011-2015)	4
4	Член на универзитетска комисија	
	Член во комисија за соработка со универзитетите во земјата и во странство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (2016-2019)	1
5	Член на факултетска комисија = број ·0,5	
	1. Член /претседател на Организационен одбор за прослава на јубилејот 55 години на Технолошко-металуршки факултет (решение бр. 02-3629/1 од 31.12.2013)	4,0
	2. Член во Комисија за истакнат стручњак од практиката (решение бр. 07-3625/1 од 31.12.2013)	
	3. Член во Комисија за самоевалуација (период 2014-2016,)	
	4. Член во Комисија за јавни набавки (решение бр. 02-1347/1 од 23.5.2014)	

	<p>5. Член во Комисија за јавни набавки (решение бр. 05-1095/1 од 19.6.2015)</p> <p>6. Член на Колегиумот на интердисциплинарните студии по инженерство на животна средина и ресурси на УКИМ (бр. 02-786/ од 21.12.2009 год - денес)</p> <p>7. Член на Наставно-научен колегиум за втор циклус студии за студиската програма нови материјали – полимери (бр. 02-690, 26.4.2011)</p> <p>8. Член на Наставно-научен колегиум за втор циклус студии, за студиска програма инженерство на животна средина (бр. 02-692,26.4.2011)</p>	
6	<p>Учество во комисии и тела на државни и други органи</p> <p>= број · 1</p>	
	<p>1. Член-потпретседател на Советот на Институтот за акредитација на Република Македонија (2011-2015, 2015-2017)</p> <p>2. Член на Комисијата за еколошка ознака при Министерството за животна средина и просторно планирање (07-8083 од 4.12.2008 - денес)</p> <p>3. Член на Комисија за доделување на државната награда "11ти Октомври" при Министерството за култура на РМ (решение бр. 12-4300/7 од 04.07.2017)</p> <p>4. Член на Управниот одбор на Инженерската институција на РМ (2015-денес)</p> <p>5. Експерт/консултант на Националниот центар за почисто производство на РМ при УНИДО (2007-2011) (2011-денес)</p> <p>6. Член на Комората на вештаци на РМ и Вештак од областа на технолошко инженерство, Лиценца од Министерство за правда (решение бр. 08-407/2 од 20.9.2017 год.)</p> <p>7. Оценувач по стандардот МКС EN ISO/IEC 17025:2006 (сертификат 23/24.3. 2017)</p> <p>8. Член на Комора на овластени архитекти и овластени инженери - Овластување А за изработка на проектна документација од технологија (бр. 11.003 од 26.5.2016 год.)</p>	8
	Вкупно	43,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:	81,8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	158,309
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	18,0
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	43,0
Вкупно	301,109

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Слободанка Косева, ред.проф.во пензија с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје,

Проф. д-р Дијана Спасеска, ред. проф. во пензија с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје,

Проф. Д-р Александар Димитров, ред.проф. с.р.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје,

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ТЕХНОЛОГИЈА НА ОБЛЕКА И ТЕХНОЛОГИЈА НА КОНФЕКЦИЈА (КОНСТРУКЦИЈА НА ОБЛЕКАТА 1, КОНСТРУКЦИЈА НА ОБЛЕКАТА 2 И CAD/CAM ВО КОНФЕКЦИСКО ПРОИЗВОДСТВО) НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Технолошко-металуршки факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.2.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: технологија на облека и технологија на конфекција (конструкција на облеката 1, конструкција на облеката 2 и CAD/CAM во конфекциско производство), и врз основа на Одлуката на 27. седница на Наставно-научниот совет, бр. 02-338/1, донесена на 5.3.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Горан Дембоски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет, д-р Соња Кртошева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет и м-р Лидија Георгиева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: технологија на облека и технологија на конфекција (конструкција на облеката 1, конструкција на облеката 2 и CAD/CAM во конфекциско производство), во предвидениот рок се пријави д-р Маја Јанкоска, доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Маја Јанкоска е родена на 27.8.1972 год., во Тетово. Средно образование завршила во гимназијата „Кирил Пејчиновиќ“ во Тетово во 1991 година со одличен успех. Со високо образование се стекнала на Текстилно-технолошкиот факултет при Универзитетот во Загреб, Хрватска. Дипломирала во 1996 година, со просечен успех 9,5.

Од 1996 до 1999 година работела во АД „Тетекс“, Тетово, фабрика за модна конфекција - машка програма, технолог во производство и контрола на квалитет.

Од 1999 до 2002 година работела во АД „Тетекс“, Тетово, фабрика за модна конфекција - женска програма, технолог во производство и контрола на квалитет.

Од 2002 до 2003 година работела во АД „Окитекс“, Скопје, фабрика за модна конфекција, главен технолог во производство и контрола на квалитет.

Од 2003 до 2007 е на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, како помлад асистент по предметите: Технологија на изработка на облеката 1, Технологија на изработка на облеката 2, Конструкција на облеката 1, Конструкција на облеката 2, Проектирање во конфекциското производство и CAD/CAM во конфекциското производство.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2003/2004 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила на 20.5.2005 година, со просечен успех 9,88. На 29.9.2006 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Методологија за проектирање квалитет на конфекциски производ*.

Докторска дисертација пријавила на 25.3.2008 година на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Проектирање естетско-функционални својства на облеката*, ја одбрала на 22.6.2012 година, пред Комисија во состав: д-р Горан Дембоски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Василије Петровиќ, редовен професор на Техничкиот факултет во Зрењанин, д-р Соња Кортошева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Виолета Чепујнска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и д-р Биљана Манговска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на технички науки од научните области: технологија на облека и технологија на конфекција.

На 4.7.2007 година е избрана во звањето асистент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје по предметите: Технологија на облеката 1, Технологија на облеката 2, Конструкција на облеката 1, Конструкција на облеката 2, Проектирање во конфекциското производство, CAD/CAM во конфекциското производство и Моделирање и градирање на облеката.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31.5.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1055, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко-металуршки факултет, д-р Маја Јанкоска изведува настава и вежби на прв циклус студии на студиската програма Дизајн и инженеринг на облеката по предметите: Конструкција на облеката 1, Конструкција на облеката 2 и CAD/CAM во конфекциското производство. Исто така изведува вежби по предметот Технологија на облеката 2, а од учебната 2017/2018 изведува вежби и по предметот Технологија на облеката 1.

Д-р Маја Јанкоска била учесник на повеќе специјализирани обуки, работилници и семинари за индустриски сектор ангажирана од страна на Министерството за економија на РМ и Кластерот на текстилната индустрија.

Кандидатката била ментор на 6 дипломски трудови и учествувала како член во Комисија за одбрана на 13 дипломски трудови.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Маја Јанкоска има објавено вкупно 13 научни трудови од научните области: технологија на облека и технологија на конфекција, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 5 труда во меѓународни научни списанија, 7 труда во меѓународни научни публикации и 2 апстракта во зборници на меѓународна конференција.

Д-р Маја Јанкоска учествувала како истражувач во национален проект (УКИМ): „Влијание на типот на шевот, повеќекратно перење и природата на детергентот врз собирањето на шевовите и својствата на машката кошула”, како и во 2 проекти во соработка со индустријата: PPP project between GIZ, Oehmingen, Eshborn and Seqca и PPP project of the companies BTB Bulgaria AD und ADA Wien.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Маја Јанкоска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Технолошко-металуршкиот факултет.

Кандидатката работи во тимот на акредитираната Текстилна лабораторија на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и реализира лабораториски испитувања и експертски активности за компании од текстилната индустрија.

Како надворешен соработник за стручна обука на Центарот за стручно образование и обука при Министерството за образование и наука, д-р Маја Јанкоска учествувала во изготвување наставни и испитни програми.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Технолошко-металуршкиот факултет:

- раководител на Институтот за текстилно инженерство од 2015/2016 година;
- член на факултетска пописна комисија;
- комисија за прием на студенти на прв циклус студии за учебните 2016/2017 и 2017/2018 година;
- член на ННС на ТМФ-Скопје;
- член на АМАС/АМСА - Almae Matris Croaticae Alumni, ТТф, Загреб, Хрватска.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Маја Јанкоска, од 2013 до 2017 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Технолошко-металуршкиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Маја Јанкоска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Маја Јанкоска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научните области: технологија на облека и технологија на конфекција.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршки факултет во Скопје, **д-р Маја Јанкоска** да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научните области: технологија на облека и технологија на конфекција.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Горан Дембоски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, с. р.

Д-р Соња Кртошева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, с. р.

М-р Лидија Георгиева, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, с. р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Маја Здравко Јанкоска**

Институција: **Технолошко-металуршки факултет/
Институт за текстилно инженерство**

Научна област: **технологија на облека, технологија на конфекција**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава - прв циклус студии – (0.04 бода)	
1.1	Конструкција на облека 1, (3+3), 2013/14 - 2017/18	9.00
1.2	Конструкција на облека 2, (2+3), 2013/14	1.20
1.3	Конструкција на облека 2, (3+3), 2014/15 - 2017/18	7.20
1.4	CAD/CAM во конфекциско производство (2+2), 2013/14 -2017/18	6.00
2.	Одржување на вежби - прв циклус студии – (0.03 бода)	
2.1	Конструкција на облека 1, (3+3), 2013/14 - 2017/18	6.75

2.2	Конструкција на облека 2, (2+3), 2013/14	1.35
2.3	Конструкција на облека 2, (3+3), 2014/15 - 2017/18	5.40
2.4	CAD/CAM во конфекциско производство, (2+2), 2013/14 -2017/18	4.57
2.5	Технологија на облеката 2, (3+3), 2013/14 - 2017/18	6.75
2.6	Технологија на облеката 1, (3+3), 2017/18	1.35
3.	Консултации со студенти, 2013/14-2017/18	0.436
4.	Ментор на дипломска работа (6 дипломски работи)	1.20
5.	Член на комисија за оценка или одбрана на дипломска работа 2013/14-2017/18 - (13 дипломски работи)	1.30
6.	Настава во школи и работилници - (1 бод)	
6.1	Специјализирана обука во индустриски сектор - „Моделирање кроеви за женска облека,, (напредно ниво), (Министерство за економија,РМ), (20 часа), 15-18.10.2014 год., ТМФ, Скопје	1
6.2	„Конструкција на кроеви за женска конфекција (напредно ниво) за индустријата и дизајнерите” (Кластер на текстилна индустрија), (20 часа), 1-4.04.2015 год., ТМФ, Скопје	1
6.3	„Моделирање кроеви за женска облека” (основно ниво), (Кластер на текстилна индустрија), (20 часа), 2015 год., ТМФ, Скопје	1
6.4	Специјализирана обука во индустриски сектор „Конструкција и моделирање кроеви” (напредно ниво), (Министерство за економија, РМ), (20 часа), 5.12-7.12. и 09.12.2016 год., ТМФ, Скопје	1
6.5	„Конструкција на кроеви за женска конфекција (женско сако) за индустрија и дизајнери”, (Кластер на текстилна индустрија), (15 часа), 4.10-6.10.2017 год. ТМФ, Скопје	1
6.6	„Конструкција и моделирање на облека од плетенини и корсети“(Министерство за економија, РМ), (15 часа), 4.12-6.12.2017 год., ТМФ, Скопје	1
	Вкупно	58,506

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	
1.1	„Влијание на типот на шевот, повеќекратното перење и природата на детергентот врз набирање на шевовите и својствата на машински кошули“, УКИМ (2014-2015), учесник, раководител на проектот: д-р Игор Јорданов, вонр. проф.	3
1.2	PPP project between GIZ, Oehmingen, Eshborn and Seqca, 2015-2017	3
1.3	PPP project of the companies BTV Bulgaria AD und ADA Wien, 01.06.2016 - 31.05.2018	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, (6+и.ф)	
2.1	M. Jankoska, G. Demboski, Comparison of mechanical properties, hand and tailorability of wool blended fabrics for outerwear clothing, Industria Textila, Vol. 68, No. 1, 2017 pp. 69-74, (и.ф=0.387)	5.4+0.387 = 5.787
2.2	M. Jankoska, G. Demboski, Influence of fabric structure and finishing on woven fabrics tearing strength and abrasion, Tekstilna industrija, Vol. 65, No. 3, 2017, pp. 42-48	5.4
2.3	M. Jankoska, G. Demboski, Influence of weft yarn count on fabric hand, Tekstilna industrija, Vol. 65, No. 4, 2017, pp. 32-37	5.4
2.4	M. Jankoska, G. Demboski, The influence of the sewing speed and fabric thickness on sewing machine stitch formation parameters, Advanced Technologies, Vol. 6, No. 2, 2017, pp. 72-77	5.4
2.5	M. Jankoska, G. Demboski, The influence of weft density, weft yarn count and finishing on slippage resistance of yarns at seam, Advanced Technologies, Vol. 6, No. 2, 2017, pp. 78-83	5.4
2.6	M. Jankoska, G. Demboski, Relation between pressure foot displacement and sewing process parameters, Tekstilna industrija, Vol. 66, No. 1, 2018, pp. 4-9	5.4

3.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (3 бода)	
3.1	M. A. Carvalho, G. Demboski, M. Nofitoska (Jankoska), Study of the presser foot displacement in a lockstitch sewing machine, Textile Science and Economy V, 5th International Scientific-Professional Conference November 05-06th, 2013, Zrenjanin, Serbia, pp. 144-148	2.4
3.2	G. Demboski, M. Nofitoska (Jankoska), Influencing tailorability and mechanical properties of wool fabrics for tailored garments, Textile Science and Economy V, 5th International Scientific-Professional Conference November 05-06th, 2013, Zrenjanin, Serbia, pp. 149-157	2.7
3.3	M. Jankoska, G. Demboski, Effect of oil repellent and water repellent finishing on garment comfort properties, Textile Science and Economy VI, 6th International Scientific-Professional Conference October 28-30, 2014, Zrenjanin, Serbia, pp. 127-130	2.7
3.4	M. A. Carvalho, G. Demboski, M. Jankoska, Study of the needle thread consumption in a lockstitch sewing machine, Textile Science and Economy VI, 6th International Scientific-Professional Conference October 28-30, 2014, Zrenjanin, Serbia, pp. 131-136	2.4
3.5	M. Jankoska, G. Demboski, M. A. Carvalho, Influence of sewing speed on presser foot displacement, Textile Science and Economy VII, 7th International Scientific-Professional Conference May 25-31 st , 2015, Zrenjanin, Serbia, pp. 91-98	2.4
3.6	G. Demboski, M. Jankoska, Efficiency of markers for checked fabric, Textile Science and Economy VII, 7th International Scientific-Professional Conference May 25-31 st , 2015, Zrenjanin, Serbia, pp. 99-104	2.7
3.7	G. Demboski, M. Jankoska, Influence of fabric structural parameters on wrinkle resistance and fabric drape, Textile Science and Economy VIII, 7th International Scientific-Professional Conference May 16-19 st , 2016, Zrenjanin, Serbia, pp. 130-135	2.7
4.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција (1 бод)	
4.1	G. Demboski, M. Jankoska, The Effect of the Woven Fabric Structure Variation on the Fabric Hand, X Symposium "Novel Technologies and Economic Development", with international participation, which on 22	1

	and 23 October 2013 held at the Faculty of Technology in Leskovac, pp. 215	
4.2	G. Demboski, M. Jankoska, The Influence of the Sewing Parameters Variation on the Needle Thread Consumption, X Symposium "Novel Technologies and Economic Development", with international participation, which on 22 and 23 October 2013 held at the Faculty of Technology in Leskovac, pp. 216	1
	Вкупно	61,787

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Извршител во акредитирана лабораторија - (1 бод)	
1.1	Извршител во акредитирана текстилна лабораторија на ТМФ, од 2015 до денес	1
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија - (1 бод)	
2.1	Лабораториски испитувања во акредитирана текстилна лабораторија на ТМФ, Скопје, 23-24.06.2015 год. по стандарди: ISO 3759:2007, ISO 13934-2:1999, ISO 13935-2:1999, ISO 13936-1:2004	4
2.2	Лабораториско испитување во акредитирана текстилна лабораторија на ТМФ, Скопје, 30.12.2015 год. по стандард: ISO 13934-1:1999	1
2.3	Лабораториски испитувања во акредитирана текстилна лабораторија на ТМФ, Скопје, 15.12.2017 год. по стандарди: ISO 13934-1:1999, ISO 13937-1:2000	2
2.4	Proficiency Testing TEPS 2014 ROUND 2, BUREAU VERITAS, UK, по стандарди: ISO 13934-2:1999, ISO 13935-2:1999, ISO 13936-1:2004, на ТМФ, Скопје, 24-25.02.2015 год.	3

2.5	Надворешен соработник за стручна обука на Центарот за стручно образование и обука при МОН за изготвување наставни програми по предметот Компјутерско градирање на облека, за средно стручно образование во Винаца, 2014 год.	1
2.6	Надворешен соработник за стручна обука на Центарот за стручно образование и обука при МОН за изготвување наставни програми по предметот Компјутерско конструирање и моделирање на облека (задолжителен), за средно стручно образование во Штип, 2014 год.	1
2.7	Надворешен соработник за стручна обука на Центарот за стручно образование и обука при МОН за изготвување наставни програми по предметот Компјутерско конструирање и моделирање на облека (изборен), за средно стручно образование во Штип, 2014 год.	1
2.8	Надворешен соработник за стручна обука на Центарот за стручно образование и обука при МОН за изготвување испитни програми по предметот Компјутерско конструирање и моделирање на облека, за средно стручно образование, 2014 год.	1
Дејности од поширок интерес		
1.	Раководител на внатрешна организациона единица, 2015/2016 - 2018/2019	3
2.	Член на факултетска пописна комисија, 2013-2018	2.5
3.	Член на факултетска комисија за истакнати стручњаци од практиката – мандат 2 год. (2016/2017-2017/2018)	0.5
4.	Член на факултетска комисија за прием на студенти на прв циклус студии за учебна 2016/2017 и 2017/2018	1
5.	Учество во промотивни активности на факултетот, 2013-2018	2.5
6.	Член на АМАС/АМСА - Almae Matris Croaticae Alumni, ТТф, Загреб, Хрватска	1
7.	Член на ННС на ТМФ - Скопје	0.5
Вкупно		26,00
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	58,506
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	61,787
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	26,00
Вкупно	146,293

Членови на комисијата

1. Д-р Горан Дембоски, редовен професор на
Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, претседател, с. р.

2. Д-р Соња Кртошева, редовен професор на
Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, член, с. р.

3. М-р Лидија Георгиева, редовен професор на
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член, с. р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ТЕРАПИЈА И ЗДРАВСТВЕНА
ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА
ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Факултет за ветеринарна медицина во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коџа“ од 16.2.2018 година, за избор на еден истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) терапија и здравствена заштита на животни, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-423/5, донесена на 23.3.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Јасмин Омерагиќ, вонреден професор на Ветеринарниот факултет при Универзитетот во Сараево, Босна и Херцеговина, д-р Владимир Радосављевиќ, виш научен соработник на Научниот институт за ветеринарство на Србија во Белград, Република Србија и д-р Јована Стефановска, вонреден професор на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) терапија и здравствена заштита на животни, во предвидениот рок се пријави само д-р Александар Цветковиќ.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Александар Цветковиќ е роден на 31.3.1977 година во Делчево, Република Македонија. Средно образование завршил во СОУ „Јане Сандански“ во Струмица, во 1995 година. Со високо образование се стекнал на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирал во 2002 година, со просечен успех 8,83.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2005/2006 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршил во 2009 година, со просечен успех 10,00. На 11.2.2009 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Примена на автогена вакцинација за контрола на јерсиниозата (*Yersinia salmonis*) во салмонидната аквакултура во Република Македонија“ и се стекнал со звањето магистер на ветеринарни науки.

Докторска дисертација пријавил на 31.10.2011 година на Факултетот за биотехнички науки при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола. Дисертацијата на тема: „Преваленца на оштетувањата на перките како индикатор за благосостојбата на фармски одгледуваната виножитна пастрмка во Република Македонија“ ја одбрал на 11.4.2013 година, пред Комисија во состав: д-р Ванѓел Стевановски, редовен професор на Факултетот за биотехнички науки во Битола, д-р Васил Костов, вонреден професор на УКИМ, Институт за сточарство - Скопје, д-р Љупче Кочоски, редовен професор на Факултетот за биотехнички науки во Битола, д-р Драги Петковски, редовен професор на Факултетот за биотехнички науки во Битола и д-р Митре Стојановски, редовен професор на

Факултетот за биотехнички науки во Битола. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на биотехнички науки од повеќе научни области на ветеринарната медицина.

На 18.5.2009 година е избран во звањето асистент по предметот Биологија и патологија на рибите и на пчелите на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, а на 19.4.2016 година е избран во звањето насловен доцент во научната област болести на риби, пчели и дивеч на УКИМ, Институт за сточарство - Скопје.

Во моментот е заменик-раководител на Лабораторијата за паразитологија и паразитни заболувања при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Последниот реферат за избор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 962 од 15.4.2009 година. Рефератот за избор во звањето насловен доцент на УКИМ, Институт за сточарство – Скопје, е објавен во Билтен бр. 1120 од 30.3.2016 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 891 од 15.2.2006 година, бр. 962 од 15.4.2009 година и бр. 1120 од 30.3.2016 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина, кандидатот д-р Александар Цветковиќ изведувал вежби и теренска настава на интегрираниот прв и втор циклус студии по предметите Биологија и патологија на риби и пчели, Биологија и патологија на риби и Биологија и патологија на пчели на студиската програма ветеринарна медицина. Кандидатот д-р Александар Цветковиќ е автор на наставната програма за 15 предмети на Факултетот за ветеринарна медицина (Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје бр. 0201-2782/16-1 од 13.9.2010 година). Во рамките на наставно-образовната дејност на вториот циклус (магистерски) студии на студиската програма Рибарство на УКИМ, Институт за сточарство - Скопје, д-р Александар Цветковиќ ја изведува наставата по предметот Физиологија и патологија на риби.

Научноистражувачка дејност

Д-р Александар Цветковиќ има објавено вкупно 56 научни труда, од кои 4 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 9 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во научно/стручно списание, 1 труд во научно-популарно списание, 15 труда во меѓународни научни публикации и 25 труда во зборници од научни собири.

Д-р Александар Цветковиќ бил учесник во 3 национални и 12 меѓународни научни проекти и одржал две секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Александар Цветковиќ активно е вклучен во стручно-апликативната работа на лабораториите во Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Вршел стручна клиничка и лабораториска дијагностика на болестите кај слатководните риби и медоносните пчели, лабораториска дијагностика на беснилото кај домашните и дивите животни и евалуација на вакцинацијата против беснило кај дивите животни. Во Лабораторијата за дијагностика на беснило, кандидатот бил одговорен и за обезбедување на квалитетот во работата на Лабораторијата и за имплементација и одржување на системот за квалитет на акредитираните методи за дијагностика на беснило според меѓународниот стандард ISO 17025. Во моментот е заменик-раководител на Лабораторијата за паразитологија и паразитни заболувања при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, каде што е одговорен за ентомолошкиот мониторинг на инсектите вектори на заразни и паразитни заболувања кај животните. Д-р Александар Цветковиќ учествувал во воведувањето на пет нови лабораториски методи во Лабораторијата за беснило при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и активно е вклучен во развој и имплементација на нови методи за дијагностика на заразните и паразитните заболувања кај животните.

Д-р Александар Цветковиќ е автор на една стручна монографија, коавтор на еден прирачник и автор на едно поглавје во прирачник. Кандидатот има направено и еден превод на книга од стручна област и стручна рецензија на седум научни трудови во реномирани меѓународни списанија.

Стручно усовршување остварил со девет студиски престои во странство.

Кандидатот д-р Александар Цветковиќ учествувал во изготвување и пријавување на три меѓународни научни проекти и бил член на: секретаријат на научен/стручен собир, факултетска комисија, извршното тело на две COST-акции и на Стручната комисија за полагање на ловечки испит при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Александар Цветковиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Александар Цветковиќ поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето научен соработник во научната област терапија и здравствена заштита на животни.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Александар Цветковиќ да биде избран во звањето **научен соработник** во научната област терапија и здравствена заштита на животни.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Вонр. проф. д-р Јасмин Омерагиќ с.р.

В. н. сор. д-р Владимир Радосављевиќ с.р.

Вонр. проф. д-р Јована Стефановска с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: д-р Александар Слободан Цветковиќ**

(име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина во Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Терапија и здравствена заштита на животни**НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
УЧЕСНИК ВО НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ ПРОЕКТИ		
1.	Воведување на производство на филетирана и димена пастрмка во Р. Македонија - национален проект со Министерството за образование и наука (2006-2007)	3
2.	Развој на еколошки модел на кафезно одгледување на крап во вештачки акумулации - национален проект со Министерството за образование и наука (2007-2008)	3
3.	Добра пчеларска практика; MAASP - Macedonian Agricultural Advisory Support Programme. Финансирано од SIDA - Swedish International Development Cooperation Agency, национален проект (2007-2008)	3
УЧЕСНИК ВО МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ ПРОЕКТИ		

1.	Биомониторинг на тешки метали кај ловниот дивеч - меѓународен билатерален проект со Србија и Црна Гора (2005-2007)	5
2.	Селекција на пчелите за природна отпорност од болести и производство на лекови за пчели од лековити растенија за еколошко пчеларење - меѓународен билатерален проект со Србија и Црна Гора (2005-2007)	5
3.	COST акција 867 - Благосостојба на рибите во Европската аквакултура - меѓународен проект (2006-2010)	5
4.	Градење на капацитетите на ветеринарната служба за имплементација на EU Acquis - EU IPA project (EuropeAid/124586/C/SER/MK) - меѓународен проект (2010-2012)	5
5.	Бактериски и паразитски заедници кај кленот како показатели на состојбата со животната средина изложена на рударски активности - меѓународен билатерален проект со Р. Хрватска (2013-2014)	5
6.	FAO TCP/RER/3402 - Помош на земјите од Западен Балкан за подобрување на усогласеноста со меѓународните стандарди за здравје на водните животни - меѓународен проект (2013-2014)	5
7.	COST акција TD 1302 - Европска мрежа за Тениоза/Цистицеркоза (Cystinet) - меѓународен проект (2013-2017)	5
8.	VectorNet: Европска мрежа за споделување на податоци за географската распределба на артроподните вектори кои пренесуваат причинители на болести кај луѓето и животните - заедничка иницијатива на Европската агенција за безбедност на храна (EFSA) и Европскиот центар за превенција и контрола на болести (ECDC) - меѓународен проект (2014-2018)	5
9.	COST акција FA 1305 - ЕУ аквапоничен центар: реализирање на одржливо и интегрирано производство на риби и зеленчук за ЕУ - меѓународен проект (2014-2018)	5
10.	COST акција FA 1304 - Пливање на рибите и импликации за миграција и аквакултура (FITFISH) - меѓународен проект (2014-2018)	5
11.	ЕУ твининг проект - Институционално зајакнување на капацитетите на надлежните органи за спроведување на <i>Acquis</i> за безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика - меѓународен проект (2015-2016)	5
12.	IAEA RER5022 - Воспоставување програми за генетска контрола на <i>Aedes</i> инвазивните комарци - меѓународен проект (2016-2018)	5

ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ		
1.	Цветковиќ А., Христовски М., Мреношки С. и Цветковиќ И. (2007). Испитување на раширеноста на <i>Saprolegnia sp.</i> кај кафезно одгледуваниот крап во Тиквешкото Езеро во 2005 и 2006. <i>Македонски ветеринарен преглед</i> 30 (1), 29-32.	2.4
2.	Цветковиќ А., Христовски М., Стојановски С., Мреношки С. и Цветковиќ И. (2009). Автогена вакцинација за контрола на јерсиниозата (<i>yersiniosis salmonis</i>) во салмонидната аквакултура во Република Македонија. <i>Македонски ветеринарен преглед</i> 32 (1), 29-35.	2.4
ТРУД ОБЈАВЕН ВО СТРУЧНО/НАУЧНО ПОПУЛАРНО СПИСАНИЕ		
1.	Христовски М. и Цветковиќ А. (2005). Причини и последици на стресните состојби во екстензивното одгледување на рибите во топловодните рибници. <i>Македонско рибарство</i> 8-9, 44-48.	1.8
ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО РЕФЕРЕНТНО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР		
1.	Ilieski V., Pendovski L., Ristoski T., Cvetkovic A. and Jankuloski D. (2006) Possibilities of diagnostic value of microscopic sections from plastinated musculature of fish. <i>Italian Journal of Anatomy and Embryology</i> Vol. 111- Supplemento n. 1 al Fasc.	3.6
2.	Stojanovski S., Hristovski N., Cacic P., Cvetkovic A., Atanassov G. and Smiljkov S. (2008) Fauna of monogenean trematodes - parasites of cyprinid fish from Lake Dojran (Macedonia). <i>Natura Montenegrina</i> 7 (3), 389-398.	3.6
3.	Hristovski M., Cvetkovik A., Cvetkovik I. and Dukoska V. (2010) Concept of One Health - a New Professional Imperative. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> 3 (3), 229-232.	3.6
4.	Cvetkovik I., Dodovski A., Naletoski I., Mrenoski S., Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovik A. (2010) Surveillance Of Avian Influenza Viruses In Farmed Poultry In 2009 In Republic Of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 33 (1), 19-24.	3.6
5.	Cvetkovik I., Dodovski A., Naletoski I., Mrenoski S., Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovik A. (2012) No evidence of avian influenza viruses in backyard poultry from risk areas in R. Macedonia. <i>Slovenian Veterinary Research</i> 49 (1), 5-12.	4.25
6.	Kirandjiski T. , Mrenoski S. , Celms I. , Mitrov D. , Dzadzovski I. , Cvetkovik A. , Krstevski K. , Picard-Meyer E. , Viviani P. , Malinovski D. , Demerson J. M. ,	5.4

	Cvetkovikj I. , Davcheva K. , Nakova E. , Tomeska Mickova S. and Cliquet F. (2012) First reported cases of rabies in the Republic of Macedonia. <i>Veterinary Record</i> 170 (12), 312b.	
7.	Picard-Meyer E., Mrenoshki S., Milisevic V., Ilieva D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Robardet E., Gagnev E., Iliev E., Plavsic B., Kirandjiski T. and Cliquet F. (2013) Molecular characterisation of rabies virus strains in the Republic of Macedonia. <i>Archives of Virology</i> 158 (1), 237-240.	5.63
8.	Cvetkovikj A., Radeski M., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V. and Stevanovski V. (2013) Fin damage of farmed rainbow trout in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 36 (2), 73-83.	3.6
9.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T. (2014) Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 37 (2), 135-140.	3.6
10.	Cvetkovikj A., Radeski M., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V. and Stevanovski V. (2015) Factors affecting fin damage of farmed rainbow trout. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 38 (1), 61-71.	3.6
11.	Blažeković Dimovska D., Cvetković A. and Stojanovski S. (2015) Common carp (<i>Cyprinus carpio</i> L.) production in cyprinid fish breeding facilities in Pelagonia (Bitola, Macedonia). <i>International Journal of Ecosystems and Ecology Sciences</i> 5 (1), 139-144.	4.8
12.	Branko Angjelovski, Aleksandar Cvetkovikj, Slavcho Mrenoshki, Miroslav Radeski, Iskra Cvetkovikj, Marija Ratkova, Toni Dovenski (2016) Bacteria associated with clinical postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Turkish Journal of Veterinary And Animal Sciences</i> 40 (6): 776-781.	4.05
13.	Iskra Cvetkovikj, Slavcho Mrenoshki, Kiril Krstevski, Igor Djadjovski, Branko Angjelovski, Zagorka Popova, Aleksandar Janevski, Aleksandar Dodovski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Bovine tuberculosis in the Republic of Macedonia: postmortem, microbiological and molecular study in slaughtered reactor cattle. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 40 (1): 43-52.	3.6
ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ/СТРУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР		
1.	Hristovski M., Stanimirovic Z., Cirkovic D., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2005) Effects of the application of organic acids and etherical oils against <i>V. destructor</i> . <i>7th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Ohrid, Macedonia.	1.8

2.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J., Cirkovic D. and Cvetkovic A. (2005) Efficacy of methods of selection and biotechnical measures against <i>V. destructor</i> . <i>7th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Ohrid, Macedonia.	1.8
3.	Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Epizootiological situation with varroosis of bees in Republic of Macedonia. <i>8th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	2.7
4.	Hristovski M., Blagojevic B., Stanimirovic Z., Cvetkovic A. and Stevanovic J. (2006) Survey of the concentration of Pb and Cd in wildlife animals in R. Macedonia and the Vinik region-Nis, R. Serbia. <i>8th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
5.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2006) Strategy of ecological control of <i>V.destructor</i> as a vector of other bee diseases. <i>8th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
6.	Stevanovic J., Stanimirovic Z., Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Treatment of bee colonies with chemical preparations and consequences of their residues. <i>8th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
7.	Stanimirovic Z., Stevanovic J., Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Ecological and genetical examination of bees as a function in disease resistance and production of bee products without residues. <i>8th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
8.	Hristovski M., Cvetkovic A. i Stojanovski S. (2007) Ispitivanje bolesti kavezno gajenog sarana u Tikveskom jezeru u 2005 I 2006 godini. <i>III Medjunarodna Konferencija Ribarstvo</i> , Predavanja, Beograd, Srbija.	2.4
9.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2007) Resistance mechanisms of the honey bee <i>Apis mellifera</i> on bacterial, fungal and parasitic infections. <i>9th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Palic, Serbia.	1.8
10.	Hristovski M. and Cvetkovic A. (2008) Influence of ecological factors on the emergence of wildlife diseases. <i>10th Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Kragujevac, Serbia.	2.7
11.	Христовски М., Цветковиќ А. и Радески М. (2009) Имплементација на биосигурноста како примарна превентивна мерка при фармско одгледување на животни. <i>Меѓународна научна конференција „Знаењето - Клучот на иднината“</i> , Зборник на трудови, Охрид, Р.Македонија.	2.4

12.	Христовски М., Цветковиќ А. и Радески М. (2009) Едно Здравје - Здравје за сите. Меѓународна научна конференција „Знаењето - Клучот на иднината“, Зборник на трудови, Охрид, Р.Македонија.	2.4
13.	Stojanovski S., Blazekovic D., Hristovski N., Cakic P. and Cvetkovic A. (2010) Fauna of monogenean trematods - parasites of eel (<i>Anguilla anguilla</i> Linnaeus, 1758) from Lake Ohrid, Macedonia. <i>Balwois 2010</i> . Proceedings (on CD). Ohrid, Macedonia.	1.8
14.	Cvetkovikj A., Radeski M., Mrenoshki S., Kirandjiski T., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Gjuroski I., Angjelovski B., Cvetkovikj I. and Cliquet F. (2012) Monitoring bait uptake through tetracycline presence and age structure of foxes in oral vaccination against rabies campaigns in R. Macedonia. <i>3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012"</i> , Book of Proceedings, Ohrid, R. Macedonia.	1.8
15.	Blažeković Dimovska D., Cvetković A. and Stojanovski S. (2015) Grass carp (<i>Ctenopharyngodon idella</i>), Bighead carp (<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>) and European catfish (<i>Silurus glanis</i>) production in cyprinid fish farms in Pelagonia (Bitola, Macedonia). <i>5th International Conference on Ecosystems</i> , Proceedings Book, Tirana, Albania.	2.4
СЕКЦИСКИ ПРЕДАВАЊА НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР		
СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО		
1.	Cvetkovikj A. (2007) Ispitivanje bolesti kavezno gajenog sarana u Tikveskom jezeru u 2005 i 2006 godini. <i>III Medjunarodna Konferencija Ribarstvo</i> , Predavanja, Beograd, Srbija.	2
2.	Cvetkovikj A. (2013) Fin damage of farmed rainbow trout in the Republic of Macedonia. <i>4th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2013"</i> , Struga, R. Macedonia.	2
АПСТРАКТ ОБЈАВЕН ВО ЗБОРНИК НА НАЦИОНАЛЕН СОБИР		
1.	Маја Јурхар Павлова, Јована Стефановска, Александар Цветковиќ, Деан Јанкуловски, Мирко Проданов, Снежана Цветковиќ, Владимир Миќиќ, Гордана Кузмановска, Милена Петровска (2016) Превенција на паразитози асоцирани со храна. <i>Денови на превентивна медицина во Република Македонија</i> , Зборник на апстракти, Охрид, Република Македонија.	0.5
АПСТРАКТИ ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА МЕЃУНАРОДЕН СОБИР		
1.	Stojanovski S., Hristovski N., Cakic P., Atanasov J., Cvetkovic A. (2009) <i>Daktylogyrid monogenea</i> in the fishes from the Lake Dojran, Macedonia. <i>1st</i>	1

	<i>Conference on Conservation and Management of Balkan Freshwater Fishes</i> , Book of Abstracts, Ohrid, Macedonia.	
2.	Hristovski M., Cvetkovik A. (2009) Brucellosis in wildlife. <i>MetaNET Project Thematic Scientific Conference BRUCELLOSIS IN SEE AND MEDITERRANEAN REGION</i> , Book of Abstracts, Struga, Macedonia.	1
3.	Mrenoshki S., Mitrov D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Djadjovski I. (2011) Update of Rabies situation in Republic of Macedonia. <i>4th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
4.	Mrenoshki S., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Radeski M., Djadjovski I., Gjurovski I., Kirandziski T., Mitrov D. (2012) Rabies diagnosis and vaccination monitoring in Republic of Macedonia in 2011 and 2012. <i>5th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
5.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Gjurovski I., Mitrov D., Cvetkovikj A. (2013) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals: First year experience in R. Macedonia. <i>Rabies serology meeting 2013</i> , Nancy, France.	1
6.	Kapetanović D., Valić D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R., Kostov V. (2014) Water quality of mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia: II. Microbiological water quality of rivers Bregalnica, Zletovska and Kriva - Preliminary results. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
7.	Valić D., Kapetanović D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R., Kostov V. (2014) Hematological assessment of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in the north-eastern Macedonia. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
8.	Kapetanović D., Valić D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Cvetkovikj A., Kostov V. (2014) Bacterial community of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>): Preliminary results. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
9.	Vardić Smrzlić I., Kapetanović D., Valić D., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Gjurčević E., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R., Kostov V. (2014) Molecular characterisation of the metazoan parasites of Vardar chub	1

	(<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in north eastern Macedonia. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	
10.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Cvetkovikj A. (2014) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals in R. Macedonia in the framework of non-commercial movement of pet animals in the EU. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014).	1
11.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M., Dovenski T. (2015) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015).	1
12.	Cvetkovikj A., Gjurovski I., Janevski A., Rashikj L., Dimovska S., Stefanovska J. (2015) Prevalence of <i>Trichinella</i> larvae in Macedonian red foxes (<i>Vulpes vulpes</i>). <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015).	1
13.	Cvetkovikj A., Jurhar Pavlova M., Stefanovska J. (2015) Current status of foodborne parasites in the Republic of Macedonia. Euro-FBP WG/MC Meeting, Abstract Book, Zagreb, Croatia.	1
14.	Stefanovska J., Dzadzovski I., Krstevski K., Rashikj Lj., Cvetkovikj A., Radevski M. (2016) Parasitological findings of some parasitic zoonotic diseases in 2015 in R. Macedonia. Eleventh workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy.	1
15.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Cvetkovikj I. (2016) Rabies activities in the Republic of Macedonia 2011-2016. 8th Workshop for Rabies, Presentations, Strasbourg, France.	1
16.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Popova Z., Janevski A., Dodovski A., Cvetkovikj A. (2016) Isolation and molecular identification of <i>Mycobacterium bovis</i> and <i>Mycobacterium caprae</i> from slaughtered reactor cattle. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
17.	Strojmanovska B., Tabakovski B., Radosavljevic V., Cvetkovikj A. (2016) Viral hemorrhagic septicemia (VHS) and Infectious hematopoietic necrosis (IHN) surveillance in farmed trout in the Republic of Macedonia: First results. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1

18.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Radeski M., Krstevski K., Cvetkovikj I., Atanasov B., Dovenski T., Stefanovska J. (2016) Seroprevalence of <i>Toxoplasma gondii</i> infection in farmed sows in the Republic of Macedonia. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
19.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V., Nastova R., Gjorgovska N., Stefanovska J., Cvetkovikj I. (2016) Red mark syndrome in rainbow trout farmed in the Republic of Macedonia: First observation. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
20.	Jovana Stefanovska, Igor Djadjovski, Kiril Krstevski, Ljubica Rashikj, Iskra Cvetkovikj, Branko Angjelovski, Miroslav Radeski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Parasitological findings of some parasitic zoonoses in 2016 in the Republic of Macedonia. Twelfth workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy.	1
21.	Aleksandar Cvetkovikj, Branko Angjelovski, Vasil Kostov, Rodne Nastova, Jovana Stefanovska (2017) Bothriocephalosis in common carp juveniles - A case report. Seventh International Symposium of Livestock Production, Book of Abstracts, Skopje, R. Macedonia.	1
22.	Aleksandar Cvetkovikj, Ljubica Rashikj, Laëtitia Gardès, Thomas Balenghien, Jovana Stefanovska (2017) <i>Culicoides</i> monitoring in the Republic of Macedonia - Dominance of the <i>Culicoides obsoletus</i> sensu lato/ <i>Culicoides scoticus</i> species. Seventh International SOVE Congress, Abstracts, Palma, Spain.	1
23.	Dijana Blazhekovikj - Dimovska, Stojmir Stojanovski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Monogenean parasites from the genus <i>Dactylogyrus</i> (Diesing, 1850) in common carp (<i>Cyprinus carpio</i> L., 1758) from cyprinid fish farm in Pelagonia region (Bitola, Macedonia). Third International Symposium for Agriculture and Food - ISAF 2017, Abstracts, Ohrid, R. Macedonia.	1
24.	Maja Jurhar Pavlova, Petrovska M., Cvetkovic A. Stefanovska J. Hadzi-Petruseva-Meloska I., Cvetkovic S., Cvetkovic D., Miloskoska Bogoeska E., Terziev G., María Ángeles Gómez-Morales (2017) PT on the detection of <i>Taenia</i> spp in human fecal samples in the Republic of Macedonia, a collaborative study. Final CYSTINET Conference, Abstracts, Athens, Greece.	1
	Вкупно	188,23

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
КНИГИ ОД СТРУЧНА ОБЛАСТ		
1.	Христовски М. и Цветковиќ А. (2009) <i>Современа контрола на вароозата</i> . Скопје: Факултет за ветеринарна медицина во Скопје. Стручна монографија, COBISS.MK-ID 77533194 (автор).	8
2.	Христовски М., Мреношки С., Секуловски П., Ристоски Т., Митров Д., Налетоски И., Јанкуловски Д., Стефановска Ј., Цветковиќ А., Додовски А., Киранџиски Т., Костова С., Цветковиќ И., Раткова М., Ангеловски Љ., Николовска Р. и Проданов М. (2009). <i>Упатство за земање и испорака примероци</i> . Скопје: Факултет за ветеринарна медицина во Скопје, МЗШВ - Управа за ветеринарство. Прирачник, COBISS.MK-ID 78398218 (коавтор).	7
ПОГЛАВЈЕ ВО КНИГА		
1.	Цветковиќ А. (2010) Примена на оксална киселина за контрола на вароозата. Во: Узунов А. и Кипријановска Х. (Ур.), <i>Добра ѓчеларска практика</i> . Скопје: Апицентар, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје. Прирачник, COBISS.MK-ID 84586762.	3
ПРЕВОД НА КНИГА		
1.	<p>Превод од изданието на англиски јазик:</p> <p>„Болести кај дивите животни: Истражување и справување“, COBISS.MK-ID 85801226</p> <p>(издание 2; година на издавање: 2007)</p> <p>Проф. д-р Гери А. Вобсер</p> <p>Авторски права © Спрингер-Ферлаг Берлин Хајделберг 2007, Спрингер како дел од Спрингер Сајанс + Бизнес медиа</p> <p>Издадено на македонски јазик од Арс Ламина ДОО, авторски права © 2010</p>	3
ВОВЕДУВАЊЕ НОВА ЛАБОРАТОРИСКА МЕТОДА ПО ПРВ ПАТ ВО ДРЖАВАТА		

1.	Титрација на вакцинални мамки за орална вакцинација на лисици	4
2.	Детекција на тетрациклин во заби со флуоресценција	4
3.	Одредување на возраст на пресеци од заби	4
4.	Изолација на вирусот на беснило на култури на клетки	4
5.	Флуоресцентен вирус неутрализациски тест за детекција на поствакцинални антитела против вирусот на беснило	4
СТРУЧНА РЕВИЗИЈА НА ТРУДОВИ ЗА СПИСАНИЈА		
1.	Macedonian Veterinary Review (2)	2
2.	Aquaculture Research	1
3.	Annual Research & Review in Biology	1
4.	International Journal of Medical and Pharmaceutical Case Reports	1
5.	Veterinaria	1
6.	Macedonian Journal of Animal Science	1
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
СТУДИСКИ ПРЕСТОИ ВО СТРАНСТВО ДО 3 МЕСЕЦИ		
1.	Обука за клиничка и лабораториска дијагностика на болести на риби и пчели при Научниот институт за ветеринарство во Нови Сад, Србија, 15-31.8.2006.	0.5
2.	Обука за дијагностика на беснило и болести кај риби и пчели во ОИЕ и Националната референтна лабораторија за беснило и болести кај риби и пчели при Зоопрофилактичкиот институт во Венеција, Лењаро, Италија, 4-15.2.2008.	0.5
3.	Обука за вектор-преносливи болести кај животните: од теорија кон пракса, FAO, EuFMD, Стара Загора, Бугарија, 31.5-3.6.2016.	0.5
4.	Обука за ветеринарна дијагностика на <i>Taenia saginata</i> и <i>Taenia solium</i> , Институт за Тропска Медицина, Антверпен, Белгија, 12-14.9.2016.	0.5
5.	Регионална обука за надзор, идентификација и заловување на комарци, Сајберсдорф, Австрија, 23-27.1.2017.	0.5
6.	Обука за молекуларна идентификација на <i>Culicoides</i> , ASTRE, CIRAD-INRA, Монпелје, Франција, 20-24.3.2017.	0.5

7.	Регионална обука за детекција, надзор и анализа на податоци за комарци, Валенсија, Шпанија, 3-7.4.2017.	0.5
8.	Регионална обука за надзор, детекција и квантификација на комарци, Тирана. Албанија, 4-15.9.2017.	0.5
9.	Обука за идентификација и ракување со примероци од <i>Culicoides</i> . Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell’Abruzzo e del Molise (IZSAM), Терамо, Италија, 11-15.12.2017.	0.5
ЧЛЕН НА ОРГАНИЗАЦИОНЕН ИЛИ ПРОГРАМСКИ ОДБОР НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР		
1.	Член на секретаријатот на седмиот меѓународен научен собир „Денови на ветеринарна медицина 2016”	1
2.	Член на секретаријатот за одбележување на „90 години од ветеринарната наука и едукација во Република Македонија”	0.5
УЧЕСТВО ВО КОМИСИИ И ТЕЛА НА ДРЖАВНИ ОРГАНИ		
1.	Член на Стручната комисија за полагање на ловечки испит при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија (од 2010 до 2015)	1
ЧЛЕН НА ФАКУЛТЕТСКА КОМИСИЈА		
1.	Комисија за јавни набавки (3)	1.5
ЧЛЕНСТВО ВО ИЗВРШНО ТЕЛО НА МЕЃУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈА ПОДДРЖУВА/ОРГАНИЗИРА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
1.	Член во извршното тело (комитетот за менаџмент) на COST-акцијата “Swimming of fish and implications for migration and aquaculture”.	2
2.	Член во извршното тело (комитетот за менаџмент) на COST Акцијата “The EU Aquaponics Hub: Realising Sustainable Integrated Fish and Vegetable Production for the EU”.	2
ИЗГОТВУВАЊЕ И ПРИЈАВУВАЊЕ НА НАУЧЕН МЕЃУНАРОДЕН ПРОЕКТ		
1.	Соработник – European network for improvement of pikeperch and perch aquaculture. COST proposal reference OC-2016-1-20579.	1
2.	Соработник – Integrated aquaponics production platforms. COST proposal reference OC-2016-1-20918.	1

3.	Соработник – Aedes invasive mosquitoes (AIM). COST proposal reference OC-2016-2-21778.	1
	Вкупно	63,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	188,23
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	63,50
Вкупно	251,73

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. **Вонр. проф. д-р Јасмин Омерагиќ с.р.**
2. **В. н. сор. д-р Владимир Радосављевиќ с.р.**
3. **Вонр. проф. д-р Јована Стефановска с.р.**

REPORT
**FOR ELECTION OF A RESEARCHER IN ALL SCIENTIFIC TITLES IN THE TEACHING-
 SCIENTIFIC FIELD (DISCIPLINE) THERAPY AND ANIMAL HEALTH CARE AT THE
 FACULTY OF VETERINARY MEDICINE IN SKOPJE**

Based on the competition at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje/Faculty of veterinary medicine in Skopje, published in the newspapers "Nova Makedonija" and "Koha" on 16.2.2018, for election of a researcher in all scientific titles in the teaching-scientific field (discipline) therapy and animal health care, and based on the decision of the Teaching-scientific Council, no. 0202-423/5, adopted on 23.3.2018, a peer review Commission was established, composed of: Dr. Jasmin Omeragic, associate professor at the Veterinary Faculty of the University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, Dr. Vladimir Radosavljevic, associate research professor at the Scientific Veterinary Institute of Serbia in Belgrade, Republic of Serbia and Dr. Jovana Stefanovska, associate professor at the Faculty of veterinary medicine in Skopje.

As members of the peer review Commission, after a review of the submitted documentation, we submit the following

R E P O R T

In the defined time frame for the competition for election of a researcher in all scientific titles in the teaching-scientific field (discipline) therapy and animal health care, there was only one application from Dr. Aleksandar Cvetkovikj.

13. BACKGROUND INFORMATION AND EDUCATION

The candidate Dr. Aleksandar Cvetkovikj was born on 31.3.1977 in Delchevo, R. Macedonia. He has finished secondary education in school "Jane Sandanski" in Strumica in 1995. He has acquired higher education at the Faculty of veterinary medicine of the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje. He graduated in 2002 with an average grade of 8.83.

The candidate has active knowledge of English.

In the academic year 2005/2006, he enrolled in Master of Science studies at the Faculty of veterinary medicine of the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje. He completed the studies in 2009, with an average grade of 10.00. On 11.2.2009, he defended his thesis on "Application of autogenous vaccination for control of yersiniosis (*Yersiniosis salmonis*) in the salmonid aquaculture in the Republic of Macedonia" and acquired the title Master of veterinary sciences.

He applied for doctoral dissertation on 31.10.2011 at the Faculty of biotechnical sciences of the St. Kliment Ohridski University in Bitola. On 11.4.2013, he defended his dissertation on "Prevalence of fin damage as an indicator for farmed rainbow trout welfare in the Republic of Macedonia", in front of Commission consisted of: Dr. Vangjel Stevanovski, professor at the Faculty of biotechnical sciences in Bitola, Dr. Vasil Kostov, associate professor at the Institute of animal science in Skopje, Dr. Ljupche Kochoski, professor at the Faculty of biotechnical sciences in Bitola, Dr. Dragi Petkovski, professor at the Faculty of biotechnical sciences in Bitola and Dr. Mitre Stojanovski, professor at the Faculty of biotechnical sciences in Bitola, thus obtained a doctoral degree in biotechnical sciences in several scientific fields of veterinary medicine.

On 18.5.2009 he was elected as teaching assistant of biology and pathology of fish and bees at the Faculty of veterinary medicine in Skopje, and on 19.4.2016 he was elected as an entitled assistant professor in the scientific field diseases of fish, bees and wildlife at the Institute for animal science in Skopje.

He is currently deputy head of the Laboratory of parasitology and parasitic diseases at the Faculty of veterinary medicine in Skopje. The last report for election at the Faculty of veterinary medicine in Skopje is published in Bulletin no. 962 of 15.4.2009. The report for the election as an entitled assistant professor at the Institute of animal science in Skopje is published in Bulletin no. 1120 of 30.3.2016.

The peer review Commission took into consideration the overall scientific, professional, pedagogical and other achievements of the candidate from the beginning of his career, published in bulletins no. 891 of 15.2.2006, no. 962 of 15.4.2009 and no. 1120 of 30.3.2016, and the total scientific, professional, pedagogical and other achievements of the candidate since the last election to the date of application, based on all submitted documentation relevant for the election.

14. SCIENTIFIC, PROFESSIONAL, PEDAGOGICAL AND OTHER ACHIEVEMENTS OF THE CANDIDATE SINCE THE LAST ELECTION TO THE DATE OF APPLICATION

Teaching-educational activity

Within the educational activity at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of veterinary medicine in Skopje, the candidate Dr. Aleksandar Cvetkovikj performed practical teaching and field work with the students of the integrated (first and second cycle) studies in the subjects biology and pathology of fish and bees, biology and pathology of fish and biology and pathology of bees in the veterinary medicine program. Dr. Aleksandar Cvetkovikj wrote the curriculum for 15 courses at the Faculty of veterinary medicine (Decision of the Academic Council of the Faculty of veterinary medicine in Skopje no. 0201-2782/16-1 of 13.9.2010). Within the educational activity at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Institute of animal science in Skopje, Dr. Aleksandar Cvetkovikj is performing teaching and field work in the subject Physiology and pathology of fish with the Master of Science students in the Fisheries and Aquaculture program.

Scientific/research activity

Dr. Aleksandar Cvetkovikj has published 56 scientific papers, of which 4 scientific papers in scientific journals with impact factor, 9 papers in international scientific journals, 2 papers in scientific/professional journal, 1 paper in a scientifically popular journal, 15 papers in international scientific publications and 25 papers in proceedings of scientific meetings.

Dr. Aleksandar Cvetkovikj has participated in 3 national and 12 international scientific projects and held two sectional lectures on a scientific/professional conference with international participation.

Expert-applied activities and activities of wider interest

Dr. Aleksandar Cvetkovikj is actively involved in expert-applied laboratory work at the Veterinary institute of the Faculty of veterinary medicine in Skopje. He performed clinical and laboratory diagnosis of freshwater fish and honey bee diseases, laboratory diagnosis of rabies in domestic and wild animals and evaluation of the vaccination against rabies in wild animals. In the laboratory for diagnosis of rabies, the candidate was responsible for ensuring the quality of the laboratory work and the implementation and maintenance of the quality system of accredited methods for diagnosis of rabies according to the

international standard ISO 17025. He is currently deputy head of the Laboratory of parasitology and parasitic diseases at the Faculty of veterinary medicine in Skopje where his responsibility is the entomological monitoring of the insects-vectors of animal infectious and parasitic diseases. Dr. Aleksandar Cvetkovikj participated in the implementation of five new laboratory methods in the Laboratory for rabies at the Faculty of veterinary medicine in Skopje and is actively involved in the development and implementation of new methods for diagnosis of animal infectious and parasitic diseases.

Dr. Aleksandar Cvetkovikj is author of a professional monograph, co-author of a manual and author of a chapter in a manual. The candidate has made a translation of a book in a professional field and a review of seven research papers in renowned international journals.

The candidate has earned his professional expertise in nine studies abroad.

Dr. Aleksandar Cvetkovikj participated in the preparation and application of three international scientific projects and was a member of a secretariat of scientific/professional meeting, faculty commission, executive body of two COST actions and the Expert Commission for passing the hunting exam at the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of the Republic of Macedonia.

CONCLUSION AND PROPOSAL

Based on the submitted documentation and personal knowledge of the candidate, the peer review Commission positively evaluates and assesses the scientific/research and expert-applied activity, and the activity of wider interest of Dr. Aleksandar Cvetkovikj.

Based on the presented data on the overall activity of the applicant, the peer review Commission concluded that Dr. Aleksandar Cvetkovikj has scientific and professional qualities and, according to the Law for Higher Education and the Regulation on the criteria and procedures for the academic-scientific, scientific, educational, professional and associate titles and assistant-doctoral students at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, meets all the requirements to be elected to the title assistant research professor/research associate in the scientific field therapy and animal health care.

According to the above, the peer review Commission has the honour to propose to the Teaching-scientific Council of the Faculty of veterinary medicine in Skopje, Dr. Aleksandar Cvetkovikj to be elected to the title **assistant research professor/research associate** in the scientific field therapy and animal health care.

PEER REVIEW COMMISSION

- 1. Assoc. Prof. Jasmin Omeragic, PhD**
- 2. Assoc. Res. Prof. Vladimir Radosavljevic, PhD**
- 3. Assoc. Prof. Jovana Stefanovska, PhD**

FORM

**FOR THE REPORT FOR ELECTION TO ACADEMIC-SCIENTIFIC, SCIENTIFIC,
ACADEMIC-PROFESSIONAL AND ASSOCIATE TITLE**

Candidate: Dr. Aleksandar Slobodan Cvetkovikj

(name, father's name and surname)

Institution: Faculty of veterinary medicine in Skopje

(name of the faculty / institute)

Scientific field: Therapy and animal health care

SCIENTIFIC/RESEARCH ACTIVITY

No.	Title of activity (scientific/research):	Points
PARTICIPANT IN A NATIONAL RESEARCH PROJECT		
4.	Introducing production of filleted and smoked trout in R.Macedonia - national project with the Ministry of Education. (2006-2007)	3
5.	Development of ecological model of cage farming of carp in artificial reservoirs - national project with the Ministry of Education and Science. (2007-2008)	3
6.	Good beekeeping practice; MAASP – Macedonian Agricultural Advisory Support Programme. Funded by SIDA - Swedish International Development Cooperation Agency, a national project. (2007-2008)	3
PARTICIPANT IN AN INTERNATIONAL RESEARCH PROJECT		
13.	Biomonitoring of heavy metals in hunting game -international bilateral project with Serbia and Montenegro.(2005-2007)	5

14.	Selection of bee's natural resistance against diseases and production of medicines for bees from medicinal plants for ecological beekeeping - international bilateral project with Serbia and Montenegro. (2005-2007)	5
15.	Welfare of fish in European aquaculture - COST Action 867 - an international project. (2006-2010)	5
16.	Capacity building of the veterinary service for implementation of the EU Acquis - European Union IPA project (EuropeAid / 124586 / C / SER / MK) - an international project. (2010-2012)	5
17.	Bacterial and parasitic communities in Chub as indicators of the state of the environment exposed to mining activities - international bilateral project with R. Croatia. (2013-2014)	5
18.	FAO TCP / RER / 3402 - Assistance to Western Balkan Countries for Improving Compliance to International Standards on Aquatic Animal Health - An international project. (2013-2014)	5
19.	European Network on Taeniosis/Cysticercosis (Cystinet) - COST Action TD 1302. (2013-2017)	5
20.	VectorNet: A European network for sharing data on the geographic distribution of arthropod vectors, transmitting human and animal disease agents - a joint initiative of the European Food Safety Authority (EFSA) and the European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (2014-2018)	5
21.	The EU Aquaponics Hub: Realising Sustainable Integrated Fish and Vegetable Production for the EU - COST Action FA 1305. (2014-2018)	5
22.	Swimming of fish and implications for migration and aquaculture (Fitfish) - COST Action FA 1304. (2014-2018)	5
23.	EU twinning project "Institutional strengthening of the capacities of competent authorities for implementation of the acquis for food safety, veterinary and phytosanitary policy". (2015-2016)	5
24.	IAEA RER5022 - Establishing Genetic Control Programmes for Aedes Invasive Mosquitoes. (2016-2018)	5
WORK WITH ORIGINAL SCIENTIFIC RESULTS PUBLISHED IN SCIENTIFIC/PROFESSIONAL JOURNAL		

3.	Cvetkovic A., Hristovski M., Mrenoski S. and Cvetkovic I. (2007) Survey of <i>Saprolegnia</i> sp. in cage cultured carp in Tikves Lake in 2005 and 2006. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 30 (1), 29-32.	2.4
4.	Cvetkovic A., Hristovski M., Stojanovski S., Mrenoski S. and Cvetkovic I. (2009) Autogenous vaccination for control of yersiniosis (<i>Yersinia salmonis</i>) in the salmonid aquaculture in Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 32 (1), 29-35.	2.4
WORK IN PROFESSIONAL/SCIENTIFIC POPULAR JOURNAL		
1.	Hristovski M. and Cvetkovic A. (2005) Causes and consequences of stressful conditions in the extensive breeding of warm-water fish in ponds. <i>Macedonian Fishery</i> 8-9, 44-48.	1.8
WORK WITH ORIGINAL SCIENTIFIC RESULTS PUBLISHED IN REFERENCED SCIENTIFIC/PROFESSIONAL JOURNAL WITH INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD		
14.	Ilieski V., Pendovski L., Ristoski T., Cvetkovic A. and Jankuloski D. (2006) Possibilities of diagnostic value of microscopic sections from plastinated musculature of fish. <i>Italian Journal of Anatomy and Embryology</i> Vol. 111-Supplemento n. 1 al Fasc.	3.6
15.	Stojanovski S., Hristovski N., Cakic P., Cvetkovic A., Atanassov G. and Smiljkov S. (2008) Fauna of monogenean trematodes - parasites of cyprinid fish from Lake Dojran (Macedonia). <i>Natura Montenegrina</i> 7 (3), 389-398.	3.6
16.	Hristovski M., Cvetkovic A., Cvetkovic I. and Dukoska V. (2010) Concept of One Health - a New Professional Imperative. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> 3 (3), 229-232.	3.6
17.	Cvetkovic I., Dodovski A., Naletoski I., Mrenoski S., Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovic A. (2010) Surveillance Of Avian Influenza Viruses In Farmed Poultry In 2009 In Republic Of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 33 (1), 19-24.	3.6
18.	Cvetkovic I., Dodovski A., Naletoski I., Mrenoski S., Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovic A. (2012) No evidence of avian influenza viruses in backyard poultry from risk areas in R. Macedonia. <i>Slovenian Veterinary Research</i> 49 (1), 5-12.	4.25
19.	Kirandjiski T. , Mrenoski S. , Celms I. , Mitrov D. , Dzadzovski I. , Cvetkovic A. , Krstevski K. , Picard-Meyer E. , Viviani P. , Malinovski D. , Demerson J. M. , Cvetkovic I. , Davcheva K. , Nakova E. , Tomeska Mickova S. and Cliquet F.	5.4

	(2012) First reported cases of rabies in the Republic of Macedonia. <i>Veterinary Record</i> 170 (12), 312b.	
20.	Picard-Meyer E., Mrenoshki S., Milisevic V., Ilieva D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Robardet E., Gagnev E., Iliev E., Plavsic B., Kirandjiski T. and Cliquet F. (2013) Molecular characterisation of rabies virus strains in the Republic of Macedonia. <i>Archives of Virology</i> 158 (1), 237-240.	5.63
21.	Cvetkovikj A., Radeski M., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V. and Stevanovski V. (2013) Fin damage of farmed rainbow trout in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 36 (2), 73-83.	3.6
22.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T. (2014) Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 37 (2), 135-140.	3.6
23.	Cvetkovikj A., Radeski M., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V. and Stevanovski V. (2015) Factors affecting fin damage of farmed rainbow trout. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 38 (1), 61-71.	3.6
24.	Blažeković Dimovska D., Cvetković A. and Stojanovski S. (2015) Common carp (<i>Cyprinus carpio</i> L.) production in cyprinid fish breeding facilities in Pelagonia (Bitola, Macedonia). <i>International Journal of Ecosystems and Ecology Sciences</i> 5 (1), 139-144.	4.8
25.	Branko Angjelovski, Aleksandar Cvetkovikj, Slavcho Mrenoshki, Miroslav Radeski, Iskra Cvetkovikj, Marija Ratkova, Toni Dovenski (2016) Bacteria associated with clinical postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Turkish Journal of Veterinary And Animal Sciences</i> 40 (6): 776-781.	4.05
26.	Iskra Cvetkovikj, Slavcho Mrenoshki, Kiril Krstevski, Igor Djadjovski, Branko Angjelovski, Zagorka Popova, Aleksandar Janevski, Aleksandar Dodovski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Bovine tuberculosis in the Republic of Macedonia: postmortem, microbiological and molecular study in slaughtered reactor cattle. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 40 (1): 43-52.	3.6
WORK WITH ORIGINAL SCIENTIFIC/PROFESSIONAL RESULTS PUBLISHED IN PROCEEDINGS OF A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD		
16.	Hristovski M., Stanimirovic Z., Cirkovic D., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2005) Effects of the application of organic acids and etherical oils	1.8

	against <i>V. destructor</i> . 7 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Ohrid, Macedonia.	
17.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J., Cirkovic D. and Cvetkovic A. (2005) Efficacy of methods of selection and biotechnical measures against <i>V. destructor</i> . 7 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Ohrid, Macedonia.	1.8
18.	Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Epizootiological situation with varroosis of bees in Republic of Macedonia. 8 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	2.7
19.	Hristovski M., Blagojevic B., Stanimirovic Z., Cvetkovic A. and Stevanovic J. (2006) Survey of the concentration of Pb and Cd in wildlife animals in R. Macedonia and the Vinik region-Nis, R. Serbia. 8 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
20.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2006) Strategy of ecological control of <i>V.destructor</i> as a vector of other bee diseases. 8 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
21.	Stevanovic J., Stanimirovic Z., Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Treatment of bee colonies with chemical preparations and consequences of their residues. 8 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
22.	Stanimirovic Z., Stevanovic J., Hristovski M. and Cvetkovic A. (2006) Ecological and genetical examination of bees as a function in disease resistance and production of bee products without residues. 8 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Neum, Bosnia and Herzegovina.	1.8
23.	Hristovski M., Cvetkovic A. and Stojanovski S. (2007) Survey of diseases affecting cage cultured carp in Tikves Lake in 2005 and 2006. <i>III International Conference Fishery</i> , Proceedings, Belgrade, Serbia.	2.4
24.	Stanimirovic Z., Hristovski M., Stevanovic J. and Cvetkovic A. (2007) Resistance mechanisms of the honey bee <i>Apis mellifera</i> on bacterial, fungal and parasitic infections. 9 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Palic, Serbia.	1.8
25.	Hristovski M. and Cvetkovic A. (2008) Influence of ecological factors on the emergence of wildlife diseases. 10 th <i>Clinica veterinaria</i> , Proceedings, Kragujevac, Serbia.	2.7
26.	Hristovski M., Cvetkovic A. and Radeski M. (2009) Implementation of biosecurity as prime preventive measures in farming animals.	2.4

	<i>International Scientific Conference “Knowledge - Capital of the Future”, Annual Proceedings, Ohrid, R. Macedonia.</i>	
27.	Hristovski M., Cvetkovik A. and Radeski M. (2009) One Health - Health For All. <i>International Scientific Conference “Knowledge - Capital of the Future”, Annual Proceedings, Ohrid, R. Macedonia.</i>	2.4
28.	Stojanovski S., Blazekovic D., Hristovski N., Cakic P. and Cvetkovik A. (2010) Fauna of monogenean trematods - parasites of eel (<i>Anguilla anguilla</i> Linnaeus, 1758) from Lake Ohrid, Macedonia. <i>Balwois 2010. Proceedings (on CD). Ohrid, Macedonia.</i>	1.8
29.	Cvetkovikj A., Radeski M., Mrenoshki S., Kirandjiski T., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Gjuroski I., Angjelovski B., Cvetkovikj I. and Cliquet F. (2012) Monitoring bait uptake through tetracycline presence and age structure of foxes in oral vaccination against rabies campaigns in R. Macedonia. <i>3rd International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2012”, Book of Proceedings, Ohrid, R. Macedonia.</i>	1.8
30.	Blažeković Dimovska D., Cvetković A. and Stojanovski S. (2015) Grass carp (<i>Ctenopharyngodon idella</i>), Bighead carp (<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>) and European catfish (<i>Silurus glanis</i>) production in cyprinid fish farms in Pelagonia (Bitola, Macedonia). <i>5th International Conference on Ecosystems, Proceedings Book, Tirana, Albania.</i>	2.4
SECTIONAL LECTURE ON A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION		
3.	Cvetkovikj A. (2007) Survey of diseases affecting cage cultured carp in Tikves Lake in 2005 and 2006. <i>III International Conference Fishery, Proceedings, Belgrade, Serbia.</i>	2
4.	Cvetkovikj A. (2013) Fin damage of farmed rainbow trout in the Republic of Macedonia. <i>4th International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2013”, Struga, R. Macedonia.</i>	2
ABSTRACT PUBLISHED IN PROCEEDINGS OF A NATIONAL MEETING		
1.	Jurhar Pavlova M., Stefanovska J., Cvetkovikj A., Jankuloski D., Prodanov M., Cvetkovikj S., Mikikj V., Kuzmanovska G., Petrovska M. (2016) Prevention of food-borne parasitoses. Days of preventive medicine in the Republic of Macedonia. Book of Abstracts, Ohrid, R. Macedonia.	0.5
ABSTRACT PUBLISHED IN PROCEEDINGS OF AN INTERNATIONAL MEETING		

25.	Stojanovski S., Hristovski N., Cakic P., Atanasov J. and Cvetkovic A. (2009) Daktylogyrid monogenea in the fishes from the Lake Dojran, Macedonia. <i>1st Conference on Conservation and Management of Balkan Freshwater Fishes</i> , Book of Abstracts, Ohrid, Macedonia.	1
26.	Hristovski M. and Cvetkovik A. (2009) Brucellosis in wildlife. <i>MetaNET Project Thematic Scientific Conference BRUCELLOSIS IN SEE AND MEDITERRANEAN REGION</i> , Book of Abstracts, Struga, Macedonia.	1
27.	Mrenoshki S., Mitrov D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K. and Djadjovski I. (2011) Update of Rabies situation in Republic of Macedonia. <i>4th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
28.	Mrenoshki S., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Radeski M., Djadjovski I. Gjurovski I., Kirandziski T. and Mitrov D. (2012) Rabies diagnosis and vaccination monitoring in Republic of Macedonia in 2011 and 2012. <i>5th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
29.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Gjurovski I., Mitrov D. and Cvetkovikj A. (2013) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals: First year experience in R. Macedonia. <i>Rabies serology meeting 2013</i> , Nancy, France.	1
30.	Kapetanović D., Valić D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R. and Kostov V. (2014) Water quality of mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia: II. Microbiological water quality of rivers Bregalnica, Zletovska and Kriva - Preliminary results. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
31.	Valić D., Kapetanović D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R. and Kostov V. (2014) Hematological assessment of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in the north-eastern Macedonia. <i>International scientific workshop "Influence of active mines on freshwater ecosystems"</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
32.	Kapetanović D., Valić D., Vardić Smrzlić I., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Dragun Z., Filipović Marijić V., Cvetkovikj A. and Kostov V. (2014) Bacterial community of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>): Preliminary results. <i>International scientific workshop "Influence of</i>	1

	<i>active mines on freshwater ecosystems</i> ”, Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	
33.	Vardić Smrzlić I., Kapetanović D., Valić D., Dragun Z., Filipović Marijić V., Krasnići N., Gjurčević E., Jordanova M., Rebok K., Ramani S., Uzunov R., Cvetkovikj A., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovski S., Nastova R. and Kostov V. (2014) Molecular characterisation of the metazoan parasites of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in north eastern Macedonia. <i>International scientific workshop “Influence of active mines on freshwater ecosystems”</i> , Lecture Abstracts, Zagreb, Croatia.	1
34.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B. and Cvetkovikj A. (2014) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals in R. Macedonia in the framework of non-commercial movement of pet animals in the EU. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014).	1
35.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M. and Dovenski T. (2015) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015).	1
36.	Cvetkovikj A., Gjurovski I., Janevski A., Rashikj L., Dimovska S. and Stefanovska J. (2015) Prevalence of <i>Trichinella</i> larvae in Macedonian red foxes (<i>Vulpes vulpes</i>). <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015).	1
37.	Cvetkovikj A., Jurhar Pavlova M., Stefanovska J. (2015) Current status of foodborne parasites in the Republic of Macedonia. Euro-FBP WG/MC Meeting, Abstract Book, Zagreb, Croatia.	1
38.	Stefanovska J., Dzadzovski I., Krstevski K., Rashikj Lj., Cvetkovikj A., Radevski M. (2016) Parasitological findings of some parasitic zoonotic diseases in 2015 in R. Macedonia. Eleventh workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy.	1
39.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Cvetkovikj I. (2016) Rabies activities in the Republic of Macedonia 2011-2016. 8th Workshop for Rabies, Presentations, Strasbourg, France.	1
40.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Popova Z., Janevski A., Dodovski A., Cvetkovikj A. (2016) Isolation and molecular identification of <i>Mycobacterium bovis</i> and <i>Mycobacterium caprae</i> from slaughtered reactor cattle. 7th International Scientific	1

	Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	
41.	Strojmanovska B., Tabakovski B., Radosavljevic V., Cvetkovikj A. (2016) Viral hemorrhagic septicemia (VHS) and Infectious hematopoietic necrosis (IHN) surveillance in farmed trout in the Republic of Macedonia: First results. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
42.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Radeski M., Krstevski K., Cvetkovikj I., Atanasov B., Dovenski T., Stefanovska J. (2016) Seroprevalence of <i>Toxoplasma gondii</i> infection in farmed sows in the Republic of Macedonia. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
43.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Blazhekovikj-Dimovska D., Kostov V., Nastova R., Gjorgovska N., Stefanovska J., Cvetkovikj I. (2016) Red mark syndrome in rainbow trout farmed in the Republic of Macedonia: First observation. 7th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2016, Proceedings, Struga, R. Macedonia.	1
44.	Jovana Stefanovska, Igor Djadjovski, Kiril Krstevski, Ljubica Rashikj, Iskra Cvetkovikj, Branko Angjelovski, Miroslav Radeski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Parasitological findings of some parasitic zoonoses in 2016 in the Republic of Macedonia. Twelfth workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy.	1
45.	Aleksandar Cvetkovikj, Branko Angjelovski, Vasil Kostov, Rodne Nastova, Jovana Stefanovska (2017) Bothriocephalosis in common carp juveniles - A case report. Seventh International Symposium of Livestock Production, Book of Abstracts, Skopje, R. Macedonia.	1
46.	Aleksandar Cvetkovikj, Ljubica Rashikj, Laëtitia Gardès, Thomas Balenghien, Jovana Stefanovska (2017) <i>Culicoides</i> monitoring in the Republic of Macedonia - Dominance of the <i>Culicoides obsoletus</i> sensu lato/ <i>Culicoides scoticus</i> species. Seventh International SOVE Congress, Abstracts, Palma, Spain.	1
47.	Dijana Blazhekovikj - Dimovska, Stojmir Stojanovski, Aleksandar Cvetkovikj (2017) Monogenean parasites from the genus <i>Dactylogyrus</i> (Diesing, 1850) in common carp (<i>Cyprinus carpio</i> L., 1758) from cyprinid fish farm in Pelagonia region (Bitola, Macedonia). Third International Symposium for Agriculture and Food - ISAF 2017, Abstracts, Ohrid, R. Macedonia.	1
48.	Maja Jurhar Pavlova, Petrovska M., Cvetkovic A. Stefanovska J. Hadzi-Petruseva-Meloska I., Cvetkovic S., Cvetkovic D., Miloskoska Bogoeska E.,	1

	Terziev G., María Ángeles Gómez-Morales (2017) PT on the detection of Taenia spp in human fecal samples in the Republic of Macedonia, a collaborative study. Final CYSTINET Conference, Abstracts, Athens, Greece.	
	Total	188,23

EXPERT-APPLIED ACTIVITY

No.	Title of activity (expert-applicative):	Points
BOOK IN A PROFESSIONAL FIELD		
3.	Hristovski M. and Cvetkovikj A. (2009) Control of Varroosis. Skopje: Faculty of veterinary medicine in Skopje. Professional monograph, COBISS.MK-ID 77533194. (Author)	8
4.	Hristovski M., Mrenoski S., Sekulovski P., Ristoski T., Mitrov D., Naletoski I., Jankuloski D., Stefanovska J., Cvetkovikj A., Dodovski A., Kirandziski T., Kostova S., Cvetkovikj I., Ratkova M., Angelovski Lj., Nikolovska R. and Prodanov M. (2009) Guidelines for sampling and shipping of samples. Skopje: Faculty of veterinary medicine in Skopje, MAFWE – Veterinary Directorate. Manual, COBISS.MK-ID 78398218. (Coauthor)	7
CHAPTER IN A BOOK		
2.	Cvetkovikj A. (2010) Oxalic acid for control of Varroosis. In Uzunov A. and Kiprijanovska H. (Eds.), Good Beekeeping Practice. Skopje: Apicentar, Faculty of agricultural sciences and food. Manual, COBISS.MK-ID 84586762.	3
TRANSLATION OF A BOOK		
2.	Translation (to Macedonian) from the English language edition: „Disease in wild animals: Investigation and Management“ (edition 2; year of publication: 2007) Prof. Dr. Gary A. Wobeser Copyright © Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2007, Springer is a part of Springer Science + Business Media	3

	Macedonian publisher Ars Lamina, Copyright © 2010	
IMPLEMENTATION OF A NEW LABORATORY METHOD ON A STATE LEVEL		
1.	Titration of vaccine baits for oral vaccination of foxes	4
2.	Tetracyclin detection in teeth by immunofluorescence	4
3.	Age determination in teeth sections	4
4.	Isolation of rabies virus on cell cultures	4
5.	Fluorescent virus-neutralizing test for detection of postvaccinal anti-rabies antibodies	4
PEER-REVIEWER FOR JOURNALS (JOURNAL REFEREE)		
7.	Macedonian Veterinary Review (2)	2
8.	Aquaculture Research	1
9.	Annual Research & Review in Biology	1
10.	International Journal of Medical and Pharmaceutical Case Reports	1
11.	Veterinaria	1
12.	Macedonian Journal of Animal Science	1
ACTIVITIES OF WIDER INTEREST		
STUDY ABROAD FOR UP TO 3 MONTHS		
10.	Training course for clinical and laboratory diagnostics of diseases of fish and bees at the Scientific Veterinary Institute in Novi Sad, Serbia, 15-31.8.2006.	0.5
11.	Training course on Ichthyopathology, Rabies and Honeybee pathology, IZS Venezia, OIE and National Reference Laboratory for Rabies, fish and honey bee diseases, Legnaro, (PD), Italy, 4-15.2.2008.	0.5
12.	FAO, EuFMD – Training workshop on “Practical training on vector transmissible animal diseases: from theory to practices”. Stara Zagora, Bulgaria, 31.5-3.6.2016.	0.5
13.	COST Action TD 1302 “European network on Taeniosis/Cysticercosis (Cystinet)”, Training school on veterinary diagnostics for <i>Taenia saginata</i> and <i>Taenia solium</i> , Institute of Tropical Medicine, Antwerp, Belgium, 12-14.9.2016.	0.5

14.	IAEA RER 5022 - Regional Training Course on Mosquito Identification, Surveillance and Trapping Methods for Area-Wide Integrated Mosquito Management in the European Area, Seibersdorf, Austria, 23-27.1.2017.	0.5
15.	VectorNet: Training course on "Molecular biology training for <i>Culicoides</i> identification", ASTRE Research Unit CIRAD-INRA, Montpellier, France, 20-24.3.2017.	0.5
16.	IAEA RER 5022 - Regional Training Course on Mosquito Detection, Surveillance, Data Recording and Analysis for Area-Wide Integrated Mosquito Management in the European Area, Valencia, Spain, 3-7.4.2017.	0.5
17.	IAEA RER 5022 - Regional Training Course on Field Procedures for Mosquito Population Surveillance, Detection and Quantification, Tirana, Albania, 4-15.9.2017.	0.5
18.	VectorNet: Training visit on " <i>Culicoides</i> biting midges: species identification and sample management", Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Abruzzo e del Molise (IZSAM), Teramo, Italy, 11-15.12.2017.	0.5
MEMBER OF ORGANIZATIONAL OR PROGRAM BOARD OF A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL MEETING		
1.	Member of the secretariat of the seventh international scientific meeting "Days of Veterinary Medicine 2016"	1
2.	Member of the secretariat for the celebration of "90 years of veterinary science and education in the Republic of Macedonia"	0.5
PARTICIPATION IN COMMISSIONS OF STATE BODIES		
2.	Member of the Expert Commission for passing the hunting exam at the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of the Republic of Macedonia (from 2010 to 2015)	1
MEMBER OF FACULTY COMMISSION		
1.	Commission for public procurement (3)	1.5
MEMBER OF AN EXECUTIVE BODY OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS SUPPORTING/ORGANIZING SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES		
1.	Member of the Management Committee of the COST Action "Swimming of fish and implications for migration and aquaculture"	2
2.	Member of the Management Committee of the COST Action "The EU Aquaponics Hub: Realising Sustainable Integrated Fish and Vegetable Production for the EU"	2

PREPARATION AND APPLICATION OF A SCIENTIFIC INTERNATIONAL PROJECT		
3.	Associate – European network for improvement of pikeperch and perch aquaculture. COST proposal reference OC-2016-1-20579.	1
4.	Associate – Integrated aquaponics production platforms. COST proposal reference OC-2016-1-20918.	1
5.	Associate – Aedes invasive mosquitoes (AIM). COST proposal reference OC-2016-2-21778.	1
Total		63,5

PROFESSIONAL REFERENCES OF THE CANDIDATE FOR ELECTION TO TITLE	Points
SCIENTIFIC/RESEARCH ACTIVITY	188,23
EXPERT-APPLIED ACTIVITY	63,50
Total	251,73

PEER REVIEW COMMISSION

4. **Assoc. Prof. Jasmin Omeragic, PhD**
5. **Assoc. Res. Prof. Vladimir Radosavljevic, PhD**
6. **Assoc. Prof. Jovana Stefanovska, PhD**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) БОЛЕСТИ НА НЕПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Факултет за ветеринарна медицина во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 16.2.2018 година, за избор на еден истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) болести на непреливни животни, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-423/6, донесена на 23.3.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Јован Бојковски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот во Белград, Република Србија, д-р Божидар Савиќ, виш научен соработник на Научниот институт за ветеринарство на Србија, Република Србија и д-р Искра Цветковиќ, доцент на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден истражувач во сите научни звања во наставно-научната област (дисциплина) болести на непреливни животни, во предвидениот рок се пријави само д-р Бранко Ангеловски.

15. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Бранко Ангеловски е роден на 14.6.1981 година во Велес, Република Македонија. Средно образование завршил во ДУСО „Браќа Миладиновци“ во Скопје, во 2000 година. Со високо образование се стекнал на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирал во 2007 година, со просечен успех 9,02.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2011/2012 година се запишал на трет циклус (докторски) студии на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршил во 2017 година, со просечен успех 9,92. Докторска дисертација пријавил на 21.12.2015 година на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Застапеност и значење на синдромот на постпородилната дисгалакција кај фармски одгледуваните маторици во Република Македонија“ ја одбрал на 29.11.2017 година, пред Комисија во состав: д-р Славчо Мреношки, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Зденко Маркиќ, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, во пензија, д-р Игор Улчар, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Дине Митров, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и д-р Јурај Гризель, вонреден професор на Ветеринарниот факултет во Загреб. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од областа на ветеринарната медицина.

Во моментот е национален координатор за изведување на компаративниот туберкулински тест на говедата во Република Македонија и заменик-раководител на приемното одделение, заменик-

раководител на Лабораторијата за микробиологија и заменик-раководител на Лабораторијата за беснило на Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

16. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина во Скопје, кандидатот д-р Бранко Анѓеловски изведува вежби и теренска настава на интегрираниот прв и втор циклус студии по предметите: Внатрешни болести на фармски животни (болести кај свињите), Менаџмент со здравјето на стадото и Клиничка пракса: фармски животни.

Научноистражувачка дејност

Д-р Бранко Анѓеловски има објавено вкупно 18 научни труда, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 4 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во меѓународни научни публикации и 11 труда во зборници од научни собири.

Д-р Бранко Анѓеловски бил учесник во 1 национален и 2 меѓународни научни проекта.

Д-р Бранко Анѓеловски одржал 3 секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество и 3 секциски предавања на научен/стручен собир.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Бранко Анѓеловски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на лабораториите во Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Врши стручна клиничка, патоанатомска и лабораториска дијагностика на болестите кај свињите, лабораториска дијагностика на беснилото кај домашните и дивите животни и евалуација на вакцинацијата против беснило кај дивите животни. Во Лабораторијата за дијагностика на беснило, кандидатот е одговорен и за обезбедување на квалитетот во работата на Лабораторијата и за имплементација и одржување на системот за квалитет на акредитираните методи за дијагностика на беснило според меѓународниот стандард ISO 17025. Д-р Бранко Анѓеловски е национален координатор за изведување на компаративниот туберкулински тест кај говедата во Република Македонија. Во моментот е заменик- раководител на приемното одделение, заменик-раководител на Лабораторијата за микробиологија и заменик-раководител на Лабораторијата за беснило на ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Д-р Бранко Анѓеловски учествувал во воведувањето на седум нови лабораториски методи, од кои пет во Лабораторијата за беснило и две во Лабораторијата за серологија и молекуларна дијагностика при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Кандидатот активно е вклучен и во развој и имплементација на нови методи за дијагностика на заразните заболувања кај свињите.

Стручно усовршување остварил со два студиски престоја во странство.

Кандидатот д-р Бранко Анѓеловски бил член на секретаријат на научен/стручен собир, факултетска комисија и на извршното тело на една COST-акција.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бранко Ангеловски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Бранко Ангеловски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето научен соработник во научната област болести на непреливни животни.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Бранко Ангеловски да биде избран во звањето **научен соработник** во научната област болести на непреливни животни.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

6. Проф. д-р Јован Бојковски с.р.

7. В. н. сор. д-р Божидар Савиќ с.р.

8. Доц. д-р Искра Цветковиќ с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: д-р Бранко Љубомир Ангеловски**

(име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: болести на непреливни животни**НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Поени
УЧЕСНИК ВО НАЦИОНАЛЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ		
7.	Молекуларна епидемиологија на туберкулозата кај говедата во република Македонија. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (2012-2013).	3
УЧЕСНИК ВО МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ		
25.	Understanding and combating African Swine Fever in Europe (ASF-STOP), COST Action CA15116	5
26.	Synergy for preventing damaging behaviour in group housed pigs and chickens (Grouphousenet), COST action CA15134	5

ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО РЕФЕРЕНТНО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР		
27.	Angjelovski B., Dovenski T. (2013) Non-Foodborne Swine Zoonotic Diseases. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> 6(1), 92-101	5.4
28.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T. (2014) Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 37 (2), 135-140	3.6
29.	Gjurovski I., Angjelovski B., Dovenski T., Mitrov D., Ristoski T. (2015) Diagnostic characteristics of circovirus infection in pigs. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 38 (1), 73-78	3.6
30.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M., Dovenski T., (2016) Bacteria associated with clinical postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences</i> . 40 (6), 776-781	4.05
31.	Iskra Cvetkovikj., Slavcho Mrenoshki, Kiril Krstevski., Igor Djadjovski, Branko Angjelovski., Zagorka Popova., Aleksandar Janevski., Aleksandar Dodovski., Aleksandar Cvetkovikj. (2017) Bovine tuberculosis in the Republic of Macedonia: postmortem, microbiological and molecular study in slaughtered reactor cattle. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 40 (1), 43-52	3.6
ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ/СТРУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР		
31.	Cvetkovikj A., Radeski M., Mrenoshki S., Kirandjiski T., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Gjuroski I., Angjelovski B., Cvetkovikj I. and Cliquet F. (2012) Monitoring bait uptake through tetracycline presence and age structure of foxes in oral vaccination against rabies campaigns in R. Macedonia. <i>3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012"</i> , Book of Proceedings, Ohrid, R. Macedonia	1.8
32.	Dovenski T., Mickov Lj., Angjelovski B., Gjurovski I., Petkov V. (2014) Nalcesci uzroci subfertlnosti u savremenoj svinjarskoj proizvodnji. Nauchni simpozium reprodukcija domachih zhivotinja 2014, Divchibare, Srbija	1.8
СЕКЦИСКИ ПРЕДАВАЊА НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО		

5.	Angjelovski B. (2013). An analysis of sow's (re)productive performances associated with management practices in commercial swine farms in the Republic of Macedonia. <i>4th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2013"</i> , Struga, R. Macedonia	2
6.	Angjelovski B. (2016) Rabies activities in the Republic of Macedonia, 2011-2016. <i>8th Workshop for rabies</i> , Strasbourg, France	2
7.	Angjelovski B. (2016) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>6th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2016"</i> , Struga, R. Macedonia	2
СЕКЦИСКИ ПРЕДАВАЊА НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР		
1.	Анѓеловски Б. (2016). Реална закана на вирусот на епидемична дијареа (PEDV) врз глобалната здравствена состојба во свињарските фарми. „Извештај за постигнатите резултати во однос на матичното книговодство и следење на состојбите во свињарството во 2016 год“. Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје, Македонија	1
2.	Анѓеловски Б. (2017). Дијабетес кај кучиња и мачки и респираторни заболувања кај свињите. „Едукативно стручен собир“. Меѓународен славјански универзитет Г.Р. „Державин“-, Институт за инженерска економија – Центар за учење и трансфер на технологии, Свети Николе, Република Македонија	1
3.	Анѓеловски Б. (2018). Состојбата со Афричката (ASF) и класичната (CSF) чума кај свињите во Европа и Р. Македонија. „Состојбата во свињарството во Р. Македонија (Извештај за матично книговодство и следење на состојбите во свињарството во 2017 година)“. Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје, Македонија	1
АПСТРАКТИ ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА МЕЃУНАРОДЕН СОБИР		
49.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Gjurovski I., Mitrov D. and Cvetkovikj A. (2013) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals: First year experience in R. Macedonia. <i>Rabies serology meeting 2013</i> , Nancy, France	1
50.	Angjelovski B., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T (2013). An analysis of sow's (re)productive performances associated with management practices in commercial swine farms in the Republic of	1

	Macedonia. Proceedings of the 4 th International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2013”, Struga, R. Macedonia	
51.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B. and Cvetkovikj A. (2014) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals in R. Macedonia in the framework of non-commercial movement of pet animals in the EU. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014)	1
52.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T (2014). Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014)	1
53.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M. and Dovenski T. (2015) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015)	1
54.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Popova Z., Janevski A., Dodovski A. and Cvetkovikj A. (2016) Isolation and molecular identification of <i>Mycobacterium bovis</i> and <i>Mycobacterium caprae</i> from slaughtered reactor cattle. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
55.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Radeski M., Krstevski K., Cvetkovikj I., Atanasov B., Dovenski T and Stefanovska J. (2016) Seroprevalence of <i>Toxoplasma Gondii</i> infection in farmed sows in the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
56.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Dijana Blazhekovikj Dimovska., Kostov V., Nastova R., Gjogjovska N., Stefanovska J. and Cvetkovikj I. (2016). Red mark syndrome in rainbow trout farmed in the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
57.	Angjelovski B., Cvetkovikj A. and Cvetkovikj I. (2016). Rabies activities in the Republic of Macedonia 2011-2016. Eight workshop for rabies, Strasbourg, France, 2016	1

58.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Kostov V., Nastova R. and Stefanovska J. (2017) Botriocephalosis in common carp juveniles: A case report. Seventh Symposium of Livestock Production 2017, Skopje, R. Macedonia	1
59.	Stefanovska J., Djadjovski I., Krstevski K., Rashikj Lj., Cvetkovikj I., Angjelovski B., Radeski M. and Cvetkovikj A. (2017) Parasitological findings of some parasitic zoonoses in the Republic of Macedonia. Twelfth workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy	1
	Вкупно	56,85

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
ВОВЕДУВАЊЕ НА НОВА ЛАБОРАТОРИСКА МЕТОДА ПО ПРВПАТ ВО ДРЖАВАТА		
5.	Молекуларна детекција на вирулентни гени од <i>Escherichia coli</i> од бактериски изолат со полимеразна верижна реакција.	4
6.	Молекуларна детекција на вирусот на епидемиска дијареа (PEDV) кај свињи од клинички примерок со полимеразна верижна реакција	4
7.	Титрација на вакцинални мамки за орална вакцинација на лисици	4
8.	Детекција на тетрациклин во заби со флуоресценција	4
9.	Одредување на возраст на пресеци од заби	4
10.	Изолација на вирусот на беснило на култури на клетки	4
11.	Флуоресцентен вирус неутрализациски тест за детекција на поствакцинални антитела против вирусот на беснило	4
УЧЕСТВО ВО ПРОМОТИВНИ АКТИВНОСТИ НА ФАКУЛТЕТОТ		
13.	Комисија за промоција на Факултетот за ветеринарна медицина	0,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
ЧЛЕН НА ОРГАНИЗАЦИОНЕН ИЛИ ПРОГРАМСКИ ОДБОР НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР		

1.	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина-2012”	1
2.	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина-2015”	1
3.	Член на секретаријатот за одбележување на „90 години од ветеринарната наука и едукација во Република Македонија”	0.5
СТУДИСКИ ПРЕСТОЈ ВО СТРАНСТВО ДО 3 МЕСЕЦИ		
19.	Студиски престој како стипендист на СЕЕРУС-програмата за мобилност во Клиниката за свињи на Ветеринарно-фармацевскиот универзитет во Брно (2-30.03.2015)	0,5
20.	Школа за обука организирана од COST action Grouphousenet CA15134, Белград, Србија (7 -9.11.2016)	0,5
ЧЛЕНСТВО ВО ИЗВРШНО ТЕЛО НА МЕЃУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈА ПОДДРЖУВА/ОРГАНИЗИРА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
1.	Комитет за менаџмент на COST action CA15116 Understanding and combating African Swine Fever in Europe (ASF-STOP)	2
УЧЕСТВО ВО КОМИСИИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА		
3.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на китови, реагенси и потрошен материјал за детекција на бактериски токсини	0,5
4.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на шпедиторски услуги	0,5
5.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на собирање, транспорт и согорување на медицински отпад (2016, 2017)	1
6.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на дијагностички китови за болести кај свињи (2016, 2017)	1
7.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на сервисирање на уреди од бела техника	0,5
8.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на реагенси за клиничка бактериологија и вирусологија	0.5
10.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на работни униформи и ХТЗ опрема	0.5

11.	Член на Комисија за јавни набавки – за набавка на потрошен материјал за клиничка бактериологија и вирусологија	0.5
	Вкупно	39,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	56,85
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	39,00
Вкупно	95,85

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Јован Бојковски с.р.
2. В. н. сор. д-р Божидар Савиќ с.р.
3. Доц. д-р Искра Цветковиќ с.р.

REPORT
FOR ELECTION OF A RESEARCHER IN ALL SCIENTIFIC TITLES IN THE TEACHING-SCIENTIFIC FIELD (DISCIPLINE) DISEASES OF NONRUMINANT ANIMALS AT THE FACULTY OF VETERINARY MEDICINE IN SKOPJE

Based on the competition at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje/Faculty of veterinary medicine in Skopje, published in the newspapers "Nova Makedonija" and "Koha" on 16.2.2018, for election of a researcher in all scientific titles in the teaching-scientific field (discipline) diseases of nonruminant animals, and based on the decision of the Teaching-scientific Council, no. 0202-423/6, adopted on 23.3.2018, a peer review Commission was established, composed of: Dr. Jovan Bojkovski, professor at the Faculty of veterinary medicine of the University in Belgrade, Republic of Serbia, Dr. Bozidar Savic, associate research professor at the Scientific Veterinary Institute of Serbia, Republic of Serbia and Dr. Iskra Cvetkovikj, assistant professor at the Faculty of veterinary medicine in Skopje.

As members of the peer review Commission, after a review of the submitted documentation, we submit the following

REPORT

In the defined time frame for the competition for election of a researcher in all scientific titles in the teaching-scientific field (discipline) diseases of nonruminant animals, there was only one application from Dr. Branko Angjelovski.

17. BACKGROUND INFORMATION AND EDUCATION

The candidate Dr. Branko Angjelovski was born on 14.6.1981 in Veles, R. Macedonia. He has finished secondary education in school "Brakja Miladinovci" in Skopje in 2000. He has acquired higher education at the Faculty of veterinary medicine of the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje. He graduated in 2007 with an average grade of 9.02.

The candidate has active knowledge of English.

In the academic year 2011/2012, he enrolled in third cycle (Doctoral) studies at the Faculty of veterinary medicine of the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje. He completed the studies in 2017, with an average grade of 9.92. He applied for doctoral dissertation on 21.12.2015 at Faculty of veterinary medicine of the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje. He defended his dissertation on "Prevalence and importance of postpartum dysgalactiae syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia" in front of Commission consisted of: Dr. Slavcho Mrenoshki, professor at Faculty of veterinary medicine in Skopje, Dr. Zdenko Markikj, professor at Faculty of veterinary medicine in Skopje, in retirement, Dr. Dine Mitrov, professor at Faculty of veterinary medicine in Skopje, Dr. Igor Ulchar, professor at Faculty of veterinary medicine in Skopje, Dr. Juraj Grizelj associate professor at Veterinary faculty in Zagreb, Republic of Croatia, thus obtained a doctoral degree in field of the veterinary medicine.

He is currently national coordinator for performance of comparative tuberculin test in cattle in the Republic of Macedonia, deputy head of the Reception department, deputy head of the Laboratory for microbiology and deputy head of the Laboratory for diagnosis of rabies in the veterinary institute at the Faculty of veterinary medicine in Skopje.

The peer review Commission took into consideration the overall scientific, professional, pedagogical and other achievements of the candidate, based on all submitted documentation relevant for the election.

18. SCIENTIFIC, PROFESSIONAL, PEDAGOGICAL AND OTHER ACHIEVEMENTS OF THE CANDIDATE SINCE THE LAST ELECTION TO THE DATE OF APPLICATION

Teaching-educational activity

Within the educational activity at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of veterinary medicine in Skopje, the candidate Dr. Branko Angjelovski is performing practical teaching and field work with the students of the integrated (first and second cycle) studies in the subjects internal diseases of farm animals (diseases of swine), herd health management and clinical practice: farm animals.

Scientific/research activity

Dr. Branko Angjelovski has published 18 scientific papers, of which 1 scientific paper in scientific journal with impact factor, 4 papers in international scientific journals, 2 papers in international scientific publications and 11 papers in proceedings of scientific meetings.

Dr. Branko Angjelovski has participated in 1 national and 2 international scientific projects.

Dr. Branko Angjelovski held 3 sectional lectures on a scientific/professional conference with international participation and 3 sectional lectures on a scientific/professional conference.

Expert-applied activities and activities of wider interest

Dr. Branko Angjelovski is actively involved in expert-applied laboratory work at the Veterinary institute of the Faculty of veterinary medicine in Skopje. He is performing clinical, patomorphological and laboratory diagnosis of swine diseases, laboratory diagnosis of rabies in domestic and wild animals and evaluation of the vaccination against rabies in wild animals. In the laboratory for diagnosis of rabies, the candidate is responsible for ensuring the quality of the laboratory work and the implementation and maintenance of the quality system of accredited methods for diagnosis of rabies according to the international standard ISO 17025. Dr. Branko Angjelovski is national coordinator for performance of comparative tuberculin test in cattle in the Republic of Macedonia. He is currently deputy head of the reception department, deputy head of the Laboratory for microbiology and deputy head of the Laboratory for rabies in the veterinary institute at the Faculty of veterinary medicine in Skopje. Dr. Branko Angjelovski participated in the implementation of seven new laboratory methods of which five in the Laboratory for rabies and two in the Laboratory of serology and molecular diagnostics at the Faculty of veterinary medicine in Skopje. He is actively involved in the development and implementation of new methods for diagnosis of infectious diseases in swine.

The candidate has earned his professional expertise in two studies abroad.

Dr. Branko Angjelovski was a member of a secretariat of a scientific/professional meeting, faculty commissions and he is a substitute member in executive body of one COST action.

CONCLUSION AND PROPOSAL

Based on the submitted documentation and personal knowledge of the candidate, the peer review Commission positively evaluates and assesses the scientific/research and expert-applied activity, and the activity of wider interest of Dr. Branko Angjelovski.

Based on the presented data on the overall activity of the applicant, the peer review Commission concluded that Dr. Branko Angjelovski has scientific and professional qualities and, according to the Law for Higher Education and the Regulation on the criteria and procedures for the academic-scientific, scientific, educational, professional and associate titles and assistant-doctoral students at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, meets all the requirements to be elected to the title assistant research professor/research associate in the scientific field diseases of nonruminant animals.

According to the above, the peer review Commission has the honour to propose to the Teaching-scientific Council of the Faculty of veterinary medicine in Skopje, Dr. Branko Angjelovski to be elected to the title **assistant research professor/research associate** in the scientific field diseases of nonruminant animals.

PEER REVIEW COMMISSION

7. Prof. Jovan Bojkovski, PhD

8. Assoc. Res. Prof. Bozidar Savic, PhD

9. Asst. Prof. Iskra Cvetkovikj, PhD

FORM

**FOR THE REPORT FOR ELECTION TO ACADEMIC-SCIENTIFIC, SCIENTIFIC,
ACADEMIC-PROFESSIONAL AND ASSOCIATE TITLE**

Candidate: Dr. Branko Ljubomir Angjelovski

(name, father's name and surname)

Institution: Faculty of veterinary medicine in Skopje

(name of the faculty / institute)

Scientific field: Diseases of nonruminant animals

SCIENTIFIC/RESEARCH ACTIVITY

No.	Title of activity (scientific/research):	Points
PARTICIPANT IN A NATIONAL RESEARCH PROJECT		
8.	Molecular epidemiology of tuberculosis in cattles in the Republic of Macedonia. "Ss Cyril and Methodius,, University in Skopje, R. Macedonia (2012-2013).	3
PARTICIPANT IN AN INTERNATIONAL RESEARCH PROJECT		
27.	Understanding and combating African Swine Fever in Europe (ASF-STOP), COST Action CA15116. (2016-2020)	5
28.	Synergy for preventing damaging behaviour in group housed pigs and chickens (Groupousenet), COST action CA15134. (2016-2020)	5

WORK WITH ORIGINAL SCIENTIFIC RESULTS PUBLISHED IN SCIENTIFIC/PROFESSIONAL JOURNAL WITH INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD		
32.	Angjelovski B., Dovenski T. (2013) Non-Foodborne Swine Zoonotic Diseases. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> 6(1), 92-101	5.4
33.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T. (2014) Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 37 (2), 135-140	3.6
34.	Gjurovski I., Angelovski B., Dovenski T., Mitrov D., Ristoski T. (2015) Diagnostic characteristics of circovirus infection in pigs. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 38 (1), 73-78	3.6
35.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M., Dovenski T., (2016) Bacteria associated with clinical postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences</i> . 40 (6), 776-781	4.05
36.	Iskra Cvetkovikj., Slavcho Mrenoshki, Kiril Krstevski., Igor Djadjovski, Branko Angjelovski., Zagorka Popova., Aleksandar Janevski., Aleksandar Dodovski., Aleksandar Cvetkovikj. (2017) Bovine tuberculosis in the Republic of Macedonia: postmortem, microbiological and molecular study in slaughtered reactor cattle. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 40 (1), 43-52	3.6
WORK WITH ORIGINAL SCIENTIFIC/PROFESSIONAL RESULTS PUBLISHED IN PROCEEDINGS OF A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD		
33.	Cvetkovikj A., Radeski M., Mrenoshki S., Kirandjiski T., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Gjuroski I., Angjelovski B., Cvetkovikj I. and Cliquet F. (2012) Monitoring bait uptake through tetracycline presence and age structure of foxes in oral vaccination against rabies campaigns in R. Macedonia. <i>3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012"</i> , Book of Proceedings, Ohrid, R. Macedonia	1.8
34.	Dovenski T., Mickov Lj., Angjelovski B., Gjurovski I., Petkov V. (2014) Common causes of sow's subfertility in modern pig production. Scientific symposium "Reproduction of domestic animals", Proceedings, Divchibare, Serbia	1.8
SECTIONAL LECTURE ON A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION		

8.	Angjelovski B. (2013) An analysis of sow's (re)productive performances associated with management practices in commercial swine farms in the Republic of Macedonia. <i>4th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2013"</i> , Struga, R. Macedonia	2
9.	Angjelovski B. (2016) Rabies activities in the Republic of Macedonia, 2011-2016. 8 th Workshop for rabies, Strasbourg, France	2
10.	Angjelovski B. (2016) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>6th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2016"</i> , Struga, R. Macedonia	2
SECTIONAL LECTURE ON SCIENTIFIC/PROFESSIONAL MEETING		
4.	Angjelovski B. (2016) Porcine epidemic diarrhoea virus (PEDV) real threat to global health situation in pig farms. Report of the achieved results regarding productive data and surveillance of the pig industry situation in 2016. Faculty of agricultural sciences and food, Skopje, Macedonia.	1
5.	Angjelovski B. (2017). Diabetes in dogs and cats and respiratory diseases in pigs. Professional educational meeting. International Slavic University G. R. Derzhavin, Center for learning and transfer of technologies, Sveti Nikole, Macedonia.	1
6.	Angjelovski B. (2018). Situation of the African swine fever (ASF) and Classical swine fever (CSF) in pigs in Europe and R. Macedonia. The situation of the pig industry in R. Macedonia. Faculty of agricultural sciences and food, Skopje, Macedonia.	1
ABSTRACT PUBLISHED IN PROCEEDINGS OF A NATIONAL MEETING		
60.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Gjurovski I., Mitrov D. and Cvetkovikj A. (2013) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals: First year experience in R. Macedonia. <i>Rabies serology meeting 2013</i> , Nancy, France	1
61.	Angjelovski B., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T (2013). An analysis of sow's (re)productive performances associated with management practices in commercial swine farms in the Republic of Macedonia. Proceedings of the <i>4th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2013"</i> , Struga, R. Macedonia	1
62.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B. and Cvetkovikj A. (2014) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet	1

	animals in R. Macedonia in the framework of non-commercial movement of pet animals in the EU. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014)	
63.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Gjurovski I., Dejanoski T. and Dovenski T (2014). Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 37, Suppl. 1</i> (Proceedings of the 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014)	1
64.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Mrenoshki S., Radeski M., Cvetkovikj I., Ratkova M. and Dovenski T. (2015) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review 38, Suppl. 1</i> (6th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2015)	1
65.	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angjelovski B., Popova Z., Janevski A., Dodovski A. and Cvetkovikj A. (2016) Isolation and molecular identification of <i>Mycobacterium bovis</i> and <i>Mycobacterium caprae</i> from slaughtered reactor cattle. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
66.	Angjelovski B., Cvetkovikj A., Radeski M., Krstevski K., Cvetkovikj I., Atanasov B., Dovenski T and Stefanovska J. (2016) Seroprevalence of <i>Toxoplasma Gondii</i> infection in farmed sows in the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
67.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Dijana Blazhekovikj Dimovska., Kostov V., Nastova R., Gjogjovska N., Stefanovska J. and Cvetkovikj I. (2016). Red mark syndrome in rainbow trout farmed in the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7th International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2016, Struga, R. Macedonia	1
68.	Angjelovski B., Cvetkovikj A. and Cvetkovikj I. (2016). Rabies activities in the Republic of Macedonia 2011-2016. Eight workshop for rabies, Strasbourg, France, 2016	1
69.	Cvetkovikj A., Angjelovski B., Kostov V., Nastova R. and Stefanovska J. (2017) Botriocephalosis in common carp juveniles: A case report. Seventh Symposium of Livestock Production 2017, Skopje, R. Macedonia	1
70.	Stefanovska J., Djadjovski I., Krstevski K., Rashikj Lj., Cvetkovikj I., Angjelovski B., Radeski M. and Cvetkovikj A. (2017) Parasitological	1

	findings of some parasitic zoonoses in the Republic of Macedonia. Twelfth workshop of NRL for parasites, Online abstracts, Rome, Italy	
	Total	56,85

EXPERT-APPLIED ACTIVITY

No.	Title of activity (expert-applicative):	Points
IMPLEMENTATION OF A NEW LABORATORY METHOD ON A STATE LEVEL		
12.	Molecular detection of virulent genes from bacteriological isolate of <i>Escherichia coli</i> by polymerase chain reaction.	4
13.	Molecular detection of Porcine epidemic diarrhea virus (PEDV) from clinical sample by polymerase chain reaction.	4
14.	Titration of vaccine baits for oral vaccination of foxes	4
15.	Tetracyclin detection in teeth by immunofluorescence	4
16.	Age determination in teeth sections	4
17.	Isolation of rabies virus on cell cultures	4
18.	Fluorescent virus-neutralizing test for detection of postvaccinal anti-rabies antibodies	4
PARTICIPATION IN PROMOTIONAL ACTIVITY OF THE FACULTY		
14.	Promotion of the Faculty of veterinary medicine	0,5
ACTIVITIES OF WIDER INTEREST		
MEMBER OF ORGANIZATIONAL OR PROGRAM BOARD OF A SCIENTIFIC/PROFESSIONAL MEETING		
4.	Member of the secretariat of the international scientific meeting "Days of Veterinary Medicine 2012"	1
5.	Member of the secretariat of the international scientific meeting "Days of Veterinary Medicine 2015"	1

6.	Member of the secretariat for the celebration of "90 years of veterinary science and education in the Republic of Macedonia"	0.5
STUDY ABROAD FOR UP TO 3 MONTHS		
21.	Study stay in aswine clinic at University of Veterinary and Pharmaceutical sciences Brno with a CEEPUS scholarship (02.03.2015-30.03.2015)	0,5
22.	Training school organized by COST Action Groupousenet CA15134, Belgrade, Serbia (07.11.2016-09.11.2016)	0,5
MEMBER OF AN EXECUTIVE BODY OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS SUPPORTING/ORGANIZING SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES		
2.	Substitute member of the Management Committee of the COST Action (ASF-STOP) CA15116	2
MEMBER OF FACULTY COMMISSION		
8.	Member of the commission for public procurement of kits, reagents and consumables for detection of bacteriological toxins	0,5
9.	Member of the commission for public procurement of freight forwarding services	0,5
10.	Member of the commission for public procurement of collecting, transporting and burning medical waste (2016, 2017)	1
11.	Member of the commission for public procurement of diagnostic kits for pig diseases (2016, 2017)	1
12.	Member of the commission for public procurement of services for white goods	0,5
6.	Member of the commission for public procurement of reagents for clinical bacteriology and virusology	0.5
7.	Member of the commission for public procurement of work clothes and PP equipment	0.5
8.	Member of the commission for public procurement of consumables for clinical bacteriology and virusology	0.5

	Total	39,00
--	--------------	--------------

PROFESSIONAL REFERENCES OF THE CANDIDATE FOR ELECTION TO TITLE	Points
SCIENTIFIC/RESEARCH ACTIVITY	56,85
EXPERT-APPLIED ACTIVITY	39,00
Total	95,85

PEER REVIEW COMMISSION

Prof. Jovan Bojkovski, PhD

Assoc. Res. Prof. Bozidar Savic, PhD

Asst. Prof. Iskra Cvetkovikj, PhD

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНДРОЛОГИЈА И ВЕШТАЧКО ОСЕМЕНУВАЊЕ НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за ветеринарна медицина при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 14,3.2018 година, за избор на истражувач во сите научни звања во наставно-научната област андрологија и вештачко осеменување, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-423/4, донесена на 23,3,2017, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Тони Довенски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Бранко Атанасов, доцент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и д-р Ксенија Илиевска, доцент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област андрологија и вештачко осеменување, во предвидениот рок се пријави д-р Љупчо Мицков ДВМ.

19. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Љупчо Мицков е роден на 19,2,1970, во Битола. Средно образование завршил во СУГС „Никола Карев“ во Скопје, биотехнолошка насока во 1988. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, каде што дипломирал на 1,4,1996 година, со просечен успех 8,56.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2001/2002 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, на отсекот Репродукција. Студиите ги завршил 2006 година, со просечен успех 10,0. На 8,2,2006 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Користење на квалифицираните параметри на подвижноста на сперматозоидите за предикција на успешноста на криопрезервацијата на биковска сперма.*

Докторска дисертација пријавил на 10,7,2008 година на Факултетот за ветеринарна медицина. Дисертацијата на тема: *Воведување на користењето на глабоко замрзната сперма во репродукцијата на свињи* ја одбрал на 18,9,2013 година, пред Комисија во состав: д-р Владимир Петков, редовен процесор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје; д-р Тони Довенски, редовен процесор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје; д-р Михајло Адамов, редовен процесор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје; д-р Пламен Тројчанец, редовен процесор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје; и д-р Флорина Поповска-Перчиник, доцент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област ветеринарна медицина.

На 23,6,2006 година е избран во звањето асистент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во областа породилство, стерилитет и вештачко осеменување (Билтен бр. 898 од 1,6,2006. Во истото звање е повторно избран на 1,6,2009 (Билтен бр. 964 од 15,5,2009)

Во моментот е соработник во Универзитетската болница за мали животни и копитари. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.964 од 15,5,2009 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен/билтени бр. 964 од 15,5,2009, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

20. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Научноистражувачка дејност

Д-р Љупчо Мицков има објавено вкупно 57 научни трудови, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 7 труда, во меѓународни научни списанија, 24 труда во меѓународни научни публикации и 25 труда во зборници од научни собири.

Д-р Љупчо Мицков учествувал како член во 5 научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Љупчо Мицков активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Ветеринарниот институт и Универзитетската ветеринарна болница при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Исто така, вклучен е и во работата на Лабораторијата за криопрезервација и контрола на квалитет на длабоко замрзната сперма, во Институтот за репродукција и биомедицина на Факултетот за ветеринарна медицина. Активно е вклучен во тековната работа на Универзитетската ветеринарна болница при Факултетот за ветеринарна медицина, во клиничката лабораторија каде што се вршат рутински анализи на примероци од мали животни за одредување на нивните репродуктивни перформанси, и во дијагностицирањето на репродуктивните проблеми со помош на напредна ултрасонотрафска техника.

Стручно усовршување во странство остварил со студијски престој во Лабораторијата Аурора, Маршал, Минесота, САД, Ветеринарниот колеџ на универзитетот Корнел во Итака, Њу Јорк, САД, Факултетот за ветеринарна медицина во Будимпешта, Кралскиот Дик ветеринарен факултет во Единбург, Велика Британија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научно истражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Љупчо Мицков.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Љупчо Мицков поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето научен соработник во научната област андрологија и вештачко осеменување.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Љупчо Мицков да биде избран во звањето **научен соработник** во научната област Андрологија и вештачко осеменување.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Тони Довенски с.р.

*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

Доц. д-р Бранко Атанасов с.р.

*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

Доц. д-р Ксенија Илиевска с.р.

*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Љупчо Георги Мицков
(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за ветеринарна медицина Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: андрологија и вештачко осеменување

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	поени
Учесник во проекти		
Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество		
1.	VII интернационален симпозиум за репродукција кај домашните животни, Охрид (2002) со наслов: Comparison of the quality of the bull semen before and after freezing procedure assessed by CASA.	2
2.	6-th International Symposium in Animal Clinical Pathology and THERAPY "Clinica Veterinaria" 2004, Будва, Црна Гора (2004) со наслов: Differences in motility parameters in spermatozoa obtained from Holstein-Friesian and Simmental bulls.	2
3.	9 th Symposium on Veterinary Clinical Pathology and Therapy "Clinica Veterinaria" 2007 Palic, Serbia, со наслов: Spermatozoid Morphology In Deep Frozen Bull Semen	2
4.	1st Conference of the Balkan Network for the Animal Reproduction Biotechnology, Соција, Бугарија (2009) со наслов: Motility parameters of boar spermatozoa assessed by CASA	2
5.	IV International Symposium of Livestock Production, 9-12.09.2009, Struga, Macedonia, со наслов: Qualitative motility parameters in bull spermatozoa diluted in different extenders	2
6.	IV International Symposium of Livestock Production, 9-12.09.2009, Struga, Macedonia, со наслов: Qualitative motility parameters of spermatozoa obtained by Holstein-Friesian and Simmental bulls	2
7.	Days of Veterinary Medicine, 2010, Охрид, со наслов: Application of computer software in reproduction management of dairy herds (ALTAMATE, VALUE BULDER)	2
8.	Days of Veterinary Medicine, 2011, со наслов: Qualitative motility parameters of boar spermatozoa	2
9.	10th Congress of Italian Society of Animal Reproduction (SIRA 2012), Тирана, Албанија, со наслов: Morphology parameters of cryopreserved boar spermatozoa.	2
10.	Days of Veterinary Medicine 2012, со наслов: Distribution of the spermatozoa subpopulation in cryopreserved boar semen.	2

11.	Days of veterinary medicine 2013, со наслов: Kinetic parameters of cryopreserved Yorkshire boar semen.	2
12.	International VETIstanbul Group Congress 2014, со наслов: Kinetic parameters of cryopreserved Holstein-Friesian and Simmental Bull spermatozoa.	2
Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор		
1.	The influence of antisperm ig g and ig a antibodies from cows sera and cervical mucus on bull sperm motility, Lazarevic M., Suljkanovic A., Mickov Lj. , Sabanovic M., Paprikić N and Mlinar S. Acta Veterinaria (Beograd), Vol. 63, No. 5-6, 499-511, 2013. DOI: 10.2298/AVB1306499L. UDK: 581.35+619-097:591.11+611.663/591.572.4:616.699.	3,68
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание		
1.	Comparison of ultrasonic morphology of bovine corpora lutea and plasma progesterone concentration during estrous cycle and early pregnancy, Dovenski, Lj. Kocoski, P. Trojancanec, V. Petkov, K. Popovski, G. Mickovski, Florina Popovska-Percinic & Lj. Mickov , Macedonian Journal of Reproduction, vol. 5. No 1., 1999, 47-57.	2,4
2.	Use of the beta carotene for treatment of reproductive disorders in cows T. Dovenski, Mickovski G., Popovski K., Trojancanec P., Kocoski Lj, Petkov V., Ickov R., Mickov Lj. , Ivkov V. & Ivancev N. Macedonian Veterinary Review , vol 28, No 1-2, 79 – 86, 1999.	2,4
3.	Implementation of strategies for mastitis control in dairy herds in Macedonia: a case report (2012) - Atanasov Branko, Mickov Ljupco , Angelovski Ljupco, Nikolovski Martin, Ratkova Marija, Jankuloski Dean, Petrovski Kiro, Dovenski Toni, Mac Vet Rev; 35(2): 87-90	2,4
4.	Possibilities for early pregnancy diagnosis in dairy cows on day 21 after artificial insemination (2010) - Atanasov B, Mickov Lj. , Adamov N., Petkov V., Trojancanec P., Ilievska K, Nikolovski M., Dovenski T., BG Journal of Animal Science vol. XLVI supplement 1 p.187-190 Sofia, Bulgaria	2,4
5.	Comparison of qualitative motility parameters of bull spermatozoa from Holstein and Simmental diluted in different extenders. (2010).- Mickov Lj , Dovenski T, Petkov V, Ilieski V, Atanasov B. (2010) - BG Journal of Animal Science vol. XLVI supplement 1 p.184-187 Sofia, Bulgaria	2,4
6.	Two possible hormonal treatment methods for inducing follicular growth in dairy cows with inactive–static ovaries Branko Atanasov, Ljupco Mickov , Igor Esmerov, Ksenija Ilievska, Martin Nikolovski, Toni Dovenski (2014). Mac Vet Rev 2014; 37 (2): 171-177	2,4
7.	Influence of glutathione on kinetic parameters of frozen-thawed spermatozoa of Ovchepolean Pramenka rams Martin Nikolovski, Ljupco Mickov , Monika Dovenska, Vladimir Petkov, Branko Atanasov, Toni Dovenski (2014). Mac Vet Rev 2014; 37 (2): 121-128	2,4
Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки		

1.	Uvodjenje novih biotehnickih metoda u reprodukciji domacih zivotinja - embriotransfer, in-vitro oplodnja i MOET program, Lj. Kocoski, T. Dovenski, P. Trojacanec, K. Popovski, G. Mickovski V. Petkov,, S. Veselinovic, V. Ivkov, N. Ivancev, R. Ickov, Lj. Mickov , II Savetovanje iz klinicke patologije i terapije zivotinja "Clinica veterinaria" Zbornik radova, 5-11, Budva, S.R. Jugoslavija, 2000	1.8
2.	Biotehnologija razmnozavanja ovaca i koza, Popovski K., Mickovski G., Dovenski T., Kocoski Lj., Trojacanec P., Petkov V., Mickov Lj. , II Savetovanje iz klini~ke patologije i terapije `ivotinja "Clinica veterinaria" Zbornik radova, 12-20, Budva, S.R. Jugoslavija, 2000.	1.8
3.	Ultrazvucna dijagnostika i odgovarajuca terapija funkcionalnih poremećaja jajnika mlecnih krava, T. Dovenski, Lj. Kocoski, P. Trojacanec, K. Popovski, G. Mickovski V. Petkov, S. Veselinovic, V. Ivkov, N. Ivancev, R. Ickov, Lj. Mickov , II Savetovanje iz klinicke patologije i terapije zivotinja "Clinica veterinaria" Zbornik radova, 35-40, Budva, S.R. Jugoslavija, 2000.	1.8
4.	Lipid status in blood serum from chronic copper-poisoned sheep. Velimir Stojkovski, Mihajlo Adamov, Vladimir Petkov, Zehra Hajrulai, Ljupco Mickov . XXXVIII Croatian Symposium on Agriculture, 19-21 February 2003, Opatia, Croatia.	1.8
5.	Morphology of goat semen. Mihajlo Adamov, Vladimir Petkov, Velimir Stojkovski, Ljupco Mickov . XXXVIII Croatian Symposium on Agriculture, 19-21 February 2003, Opatia, Croatia.	1.8
6.	Comparison of motility parameters in bull spermatozoa before and after deep-freezing procedure assessed by CASA. Ljupco Mickov , Vladimir Petkov, Georgi Mickovski, Mihajlo Adamov, Velimir Stojkovski. XXXVIII Croatian Symposium on Agriculture, 19-21 February 2003, Opatia, Croatia.	1.8
7.	Comparison of the motility parameters in bull semen diluted in two different extenders. Ljupco Mickov , Vladimir Petkov, Georgi Mickovski, Mihajlo Adamov, Velimir Stojkovski XXXVIII Croatian Symposium on Agriculture, 19-21 February 2003, Opatia, Croatia.	1.8
8.	Differences in motility parameters in spermatozoa obtained from Holstein-Friesian and Simmental bulls Ljupco Mickov , Vladimir Petkov, Kole Popovski, Georgi Mickovski, Mihajlo Adamov 6-th International Symposium in Animal Clinical Pathology and THERAPY "Clinica Veterinaria" 2004, Budva, Montenegro	1.8
9.	Spermatozoid Morphology In Deep Frozen Bull Semen Lj. Mickov , V. Petkov, T. Dovenski, G. Mickovski 9. Symposium on Veterinary Clinical Pathology and Therapy "Clinica Veterinaria" 2007 Palic, Serbia	1.8
10.	The influence of consistency of the udder to the number of somatic cells in goat milk, M. Adamov, N. Adamov, Lj. Mickov . III Symposium of Livestock Production With International Participation, 12-14.09.2007, Ohrid, Macedonia	1.8
11.	Qualitative motility parametars of boar spermatozoa, Lj. Mickov, V. Petkov, G. Mickovski, T. Dovenski. M. Adamov. III Symposium of Livestock Production With International Participation, 12-14.09.2007, Ohrid, Macedonia	1.8

12.	Microsatellite markers for pedigree verification in cattle N.Adamov, Lj. Mickov , V. Petkov, M. Adamov. IV International Symposium of Livestock Production, 9-12.09.2009, Struga, Macedonia.	1,8
13.	Qualitative motility parameters in bull spermatozoa diluted in different extenders Lj. Mickov , T. Dovenski, V. Petkov. IV International Symposium of Livestock Production, 9-12.09.2009, Struga, Macedonia.	1,8
14.	Qualitative motility parameters of spermatozoa obtained by Holstein-Friesian and Simmental bulls Lj. Mickov , T. Dovenski, V. Petkov. N.Adamov, IV International Symposium of Livestock Production, 9-12.09.2009, Struga, Macedonia	1,8
15.	Primena novijih biotehnickih metoda za poboljsnje reproduktivne efikasnost ovaca (2011)- Dovenski Toni, Petkov Vladimir, Trojacanec Plamen, Mickov Ljupco , Atanasov Branko, Nikolovski Martin, Kocovski Ljupce Reprodukcijska domacih zivotinja Zbornik predavanja Divcibare R.Srbija p.99-106	1,8
16.	Introducing the standard anti-mastitis measures for reducing the incidence of clinical and subclinical mastitis in dairy cows – field trial (2011) - Atanasov B., Dovenski T., Mickov Lj. Nikolovski M., Blagoevska K. Adamov N., Ilieska K. Angelovski Lj., Clinica Veterinaria Subotica 16-18. June, p 181-182	1,8
17.	Ultrasound observation of ovarian dynamic in dairy cows with true postpartum anoestrus after treatment with different doses of eCG (2012) - Atanasov B., Mickov Lj. , Esmerov I., Trojacanec P., Ilievska K., Adamov N., Dovenski T. Denovi na Veterinarna Medicina, Ohrid Proceedings p. 282-284	1,8
18.	Possibilities of ultrasound diagnostics for improvement of bovine reproductive performance, 2011, T. Dovenski, P. Trojacanec, V. Petkov, Lj. Mickov , B. Atanasov, I. Paunkov, 19. FEMESPRUM Proceedings, 407-413	1,8
19.	Distribution of the spermatozoa subpopulations in cryopreserved boar semen (2012) - Mickov Lj. , Dovenski T., Petkov V., Atanasov B., Adamov N., Nikolovski M., Blagoevska K., Tomeska - Mickova S., Denovi na Veterinarna Medicina, Ohrid Proceedings p. 265-271	1,8
20.	The effect of first freedom restriction on broiler welfare. Blagoevska Katerina, Dodovski Aleksandar, Blagoevski Andreja, Radeski Miroslav, Popovska-Percinik Florina, Ilieski Vlatko, Stojkovski Velimir, Mickov Ljupco , Esmerov Igor, (2012). Days of Veterinary Medicine 2012. Proceedings, pp. 212, UDC: 636.4.09:612.616.2.086.13	1,8
21.	Potentials of molecular genetics for improvement of livestock production in republic of Macedonia. Adamov Nikola, Pendovski Lazo, Esmerov Igor, Mickov Ljupco , Adamov Mihajlo. (2012). Days of Veterinary Medicine 2012. Proceedings, pp. 234-238 UDC: 636.082.22:577.21	1,8
22.	Morphology parameters of cryopreserved boar spermatozoa, (2012) - Mickov Lj. Dovenski T., Atanasov B, Petkov V, Nikolovski M, Tomeska-Mickova S, Blagoevska K., 1. Balkan Conference on the Biology of Reproduction in Farm Animals and Aquaculture, Proceedings, 75-76, ISBN: 978-88-907328-0-5	1,8

23.	Ovarian response and conception rate from first AI in high yielding dairy cows diagnosed with static ovaries and treated by progestagens and GnRH, (2013)- Atanasov B., Mickov Lj. , Esmerov I., Ilievska K., Nikolovski M., Dovenski T.,- Middle European Buiatric's Congress Belgrade Serbia, Proceedings 187-191	1,8
24.	Common causes of saw's infertility in modern pig production. Dovenski Toni, Mickov Ljupco , Angelovski Branko, Gjurovski Ivica, Petkov Vladimir (2014) Proceedings of Scientific Symposium "Reproduction in Domestic Animals", pp 97-106. UDC:618.17-083+122:636.4.	1.8
Апстракти од трудови објавени во зборници на меѓународни конференции		
1.	Ultrasound imaging of pregnancy and embryonic resorption in bitches, Dovenski T., Trojacanec P., Kocoski Lj., Popovski K., Petkov., Mickovski G., Mickov Lj. , 23rd Congress of the World Small Animal Veterinary Association, October 5-10 (1998), Buenos Aires, Argentina	1
2.	Possibilities of laparoscopic ovariectomy in the bitch Trojacanec P., Dovenski T., Kocoskii Lj., Venev D., Zlatanovski S., Popovski K., Petkov V., Mickovski G., Mickov Lj. , 23 rd Congress of the World Small Animal Veterinary Association, October 5-10 1998, Buenos Aires, Argentina	1
3.	Accuracy of pregnancy diagnosis test based upon ultrasound imaging of the bovine ovaries on day 21 after artificial insemination T. Dovenski, P. Trojacanec, Lj. Kocoski, K. Popovski, V. Petkov, G. Mickovski, Lj. Mickov & R. Ickov, (abstract, 78), Proceedings of the 2nd ESDAR, CACAR Conference 1998, Kaszthely, Hungary	1
4.	Possibility of ultrasound pregnancy diagnosis on day 14 after transfer of embryos into recipient heifers, Dovenski T., Kocoski Lj., Trojacanec P., Popovski K., Petkov V., Mickovski G., Mickov Lj. & Ickov R. - Proceedings of the 15e Réunion A.E.T.E., Lyon, France 146, 10-11 Septembre 1999.	1
5.	Recent results for direct transfer of bovine embryos Kocoski Lj., T. Dovenski, P. Trojacanec, V. Petkov, Lj. Mickov , K. Popovski, G. Mickovski, R. Ickov, Proceedings of the 3 rd ESDAR Conference (abstr. 62), Anger, France 1999	1
6.	Ultrasonography of the ovaries during induced oestrus and the subsequent oestrous cycle in repeat breeding dairy cows, Dovenski T., Trojacanec P., Kocoski Lj., Popovski K., Mickovski G., Petkov V., Mickov Lj. , 14th International Congress on Animal Reproduction (ICAR), abst. 1:12, 2-6 July, 2000, Stockholm, Sweden	1
7.	Comparison of the quality of the bull semen before and after freeing procedure assessed by CASA, Lj. Mickov , K. Popovski, G. Mickovski, V. Petkov, T. Dovenski, Lj Kocoski, P. Trojacanec, Florina Popovska-Percinic. 7 th Int. Symposium on Animal Reproduction, p. 62, Ohrid 2002.	1
9.	Use of ultrasound imaging of the ovaries for early pregnancy diagnosis in dairy cows, (2009) - T. Dovenski, P. Trojacanec, Lj. Kocoski, V. Petkov, Lj. Mickov , B. Atanasov, Proceedings of the 1st Conference of the Balkan Network for the Animal Reproduction Biotechnology, 43-44, BAN, 18-19 February, Sofia, Bulgaria	1

10.	Application of computer software in reproduction management of dairy heards (ALTAMATE, VALUE BULDER), Ljupco Mickov , Days of Veterinary Medicine 2010, Book of Proceedings, pp 21	1
11.	Ultrasound observation of ovarian dynamic after treatment of postpartum anoestrus dairy cows by GnRH and eCG (2011)- Atanasov B., Mickov Lj. , Esmerov I., Trojacanec P., Dovenski T Reproduction in Domestic Animal, Volume 46, Issue Supplement 3 p.87	1
12.	Qualitative motility parameters of boar spermatozoa (2011) - Mickov Ljupco , Dovenski Toni, Blagoevska Katerina, Atanasov Branko, Denovi na Veterinarna Medicina, Ohrid Proceedings p.66	1
13.	Uses of low dose GnRH and eCG treatment of static ovaries in the beginning of the transition period in high yielding dairy cows (2011) - Atanasov Branko., Mickov Ljupco , Nikolovski Martin, Ilievska Ksenija, Dovenski Toni, Denovi na Veterinarna Medicina, Ohrid Proceedings p.118	1
14.	Laparoscopic Intrauterine Artificial Insemination by Deep-Frozen/Thawed Ram Semen from Ovchepolean Pramenka Breed, Scientific Meeting “Sustainable production of traditional cheeses from local sheep milk, in the Balkans (2012) - Dovenski T., Trojacanec P., Petkov V., Popovska-Percinic F., Dovenska M., Atanasov B., Ilievska K., Mickov Lj. , Nikolovski M., Ovine” Proceedings 12-13, Thessaloniki, Greece	1
15.	Constructing of two shrna plasmid specific transcripts of the BCL-2 Genes (2013) - Esmerov Igor, Panov Sasho, Stojkovski Velimir, Atanasov Branko, Adamov Nikola, Mickov Ljupcho , Blagoevska Katerina, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, p. 30.	1
16.	Effect Of Reduced Glutathione On Kinematic Parameters Of Ram Spermatozoa (2013) - Nikolovski Martin, Mickov Ljupco , Dovenska Monika, Petkov Vladimir, Atanasov Branko, Dovenski Toni, Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 56.	1
17.	Kinetic Parameters Of Cryopreserved Yorkshire Boar Semen (2013)- Mickov Ljupcho , Atanasov Branko, Blagoevska Katerina, Esmerov Igor, Nikolovski Martin, Dejanoski Toni, Dovenski Toni, Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 53	1
18.	Prediction of positive pregnancy diagnosis in dairy cows on day 21 after Artificial Insemination – On farm report (2013) - Atanasov Branko, Mickov Ljupco , Nikolovski Martin, Ilievska Ksenija, Paunkov Ilija, Burmuzoska Angelina, Dovenski Toni, , Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 57	1
19.	T-2 toxin and its effect upon broiler’s tissue antioxidant status. Blagoevska Katerina, Popovska-Percinic Florina, Dodovski Aleksandar, Blagoevski Andreja, Mickov Ljupco , Esmerov Igor, Stojkovski Velimir, (2013). Days of veterinary medicine 2013. Proceedings, pp. 135 ISBN 978-9989-774-25-6	1
20.	The effect of probiotic strain Enterococcus faecium DSM 7134 on performances and protein status in experimental T-2 Mycotoxicoses in broiler chicks. Katerina Blagoevska, Florina Popovska-Percinic, Aleksandar Dodovski, Miroslav Radeski, Andrea Blagoevski, Ljupco Mickov , Dragomir Jeremic, Velimir Stojkovski. (2014), Proceedings International VETIstanbul Group Congress 2014. pp 3.	1

21.	Effect of glutathione on kinematic parameters of frozen-thawed spermatozoa from Ovcepolian Pramenka rams. Nikolovski Martin, Ljupco Mickov , Monika Dovenska, Vladimir Petkov, Branko Atanasov, Toni Dovenski. (2014) Proceedings International VETIstambul Group Congress 2014. pp 41.	1
22.	Kinetic parameters of cryopreserved Holstein-Friesian and Simmental Bull spermatozoa. Ljupco Mickov , Branko Atanasov, Nikola Adamov, Vladimir Petkov, Martin Nikolovski, Katerina Blagoevska, Toni Dovenski. (2014) Proceedings International VETIstambul Group Congress 2014. pp 41.	1
23.	Possibility for Inducing Follicular Growth in Dairy Cows Diagnosed with Inactive-Static Ovaries Using two Different Treatment Methods – A Field Trial Branko Atanasov, Ljupco Mickov , Igor Esmerov, Ksenija Ilieska, Martin Nikolovski, Toni Dovenski (2014). Proceedings of the 5-th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine 2014, Ohrid, Macedonia pp 32	1
24.	Preliminary study from the application of timed artificial insemination (TAI) protocols in dairy herds in Macedonia. Atanasov Branko, Ksenia Ilievska, Ljupco Mickov, Plamen Trojancanec, Igor Esmerov, Nikola Adamov, Toni Dovenski; Mac Vet Rev 2015; 38 (Supp.1) pp. 35.	1
25.	The influence of cryoprotectant concentration on motility of cryopreserved boar spermatozoa Ljupcho Mickov , Branko Atanasov, Vladimir Petkov, Martin Nikolovski, Katerina Blagoevska, Toni Dovesnki (2015).. Posters; Mac Vet Rev 2015; 38 (Supp.1) pp. 35	1
ВКУПНО		112,68

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	поени
Книга од стручна област		
1	Коавтор на книга од стручна област: Заболувања на млечната жлезда кај животните (ISBN 978-9989-774-19-5, COBISS.MK-ID 86486538)	7
Превод на книга		
	Превод на книга: Компендиум на репродукцијата кај животните (ISBN 90-801886-6-2)	3
Воведување нова лабораториска/клиничка метода		
1.	Користење на компјутерски асистирани анализа на сперма во производство на длабоко замрзната сперма од бикови	4
2.	Користење на компјутерски асистирани анализа на сперма во контрола на исправност на длабоко замрзната сперма од бикови	4
3.	Дигитално означување на произведени дози длабоко замрзната сперма од бикови	4
4.	Користење на екстендери без состојки од животинско потекло за производство на длабоко замрзната сперма од бикови	4

5.	Компјутерски контролиран процес на криопрезервација на сперма од бикови	4
6.	Криопрезервација на сперма од нерези	4
Учество на промотивни активности на факултетот/институтот		
1.	Изработка на кагалог на бикови	0,5
2.	Промовирање на длабоко замрзнато семе од бикови за подобрување на генетскиот потенцијал во краварските фарми	0,5
3.	Промоција на Факултетот за ветеринарна медицина на „Денови на образование и кариера, 2007“	0,5
4.	Промоција на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во средните училишта во Р Македонија во 2014 година	0,5
ДЕЈ.НОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир		
1.	Член на уредувачки одбор на Macedonian Journal of Reproduction	1
2.	Член на организационен одбор на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина“-2010 година	1
3.	Член на организационен одбор на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина“-2011 година	1
4.	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина“-2011 година	1
5.	Член на организационен одбор на Прослава на 20 години Факултет за ветеринарна медицина 2011 година	1
6.	Член на уредувачки одбор на Монографијата „20 години Факултет за ветеринарна медицина“ 2011 година	
7.	Член на организационен одбор на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина“-2012 година	1
Студиски престој во странство		
1.	Студиски престој на Школа за млади ендокринолози, Факултет за ветеринарна медицина во Будимпешта (17,11-28,11-1998)	0,5
2.	Студиски престој на Southwest State University (29,11-7,12,1998)	0,5
3.	Студиски престој на Cornell University College of Veterinary Medicine (8.12-21.12.1998)	0,5
4.	Студиски престој на ENDO 2000: Endocrinology of Reproduction in Ruminants (18,6-2,7,2000)	0,5
4.	Студиски престој на Royal (Dick) School Veterinary Studies Единбург, Велика Британија (1.3.-8.3.2002)	0,5
5.	Студиски престој на ENDO 2003: Endocrinology of Reproduction in Ruminants 26,6 – 2,7,2003 Будимпешта, Унгарија	0,5
6.	Студиски престој во Minitub, Тифенбах, Германија (19-23,9,2005)	0,5
Учество во комисији на Факултетот за ветеринарна медицина		
1.	Член на факултетската Комисија за попис на основните средства, основното стадо, залихата на материјалите, ситниот инвентар, побарувањата и обврските (Одлука бр. 0202-4575/2 од 12,12,2008)	0,5
2.	Член на Комисија за изработка на документација и имплементирање на барањата од стандардот ISO 17025 (Одлука бр. 0202-3316, од 13,9,2006)	0,5

3.	Член на Комисија за попис на основните средства, основното стадо, залихата на материјали, ситниот инвентар, побарувањата и обврските (Одлука бр. 0202-8737/2 од 12,12,2007)	0.5
4.	Член на Комисија за за попис на основните средства, основното стадо, залихата на материјали, ситниот инвентар, побарувањата и обврските (Одлука бр. 0202-3592/2 од 30,11,2012)	0.5
5.	Претседател на Комисија за попис на паричните средства и хартии од вредност (Одлука бр. 0202-4497/2 од 8,12,2006)	0.5
6.	Координатор за неусогласен производ (документација) и производ – сперма, оплодени јајцеклетки и ембриони (Одлука бр. 0202-1000/7-9 од 24,3,2006)	0.5
7.	Член на Комисија за располагање со движни и недвижни ствари на Факултетот (Одлука бр. 0202-4568/13 од 28,9,2007)	0.5
ВКУПНО		49.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	112,68
СТРУЧНО -АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	49,5
Вкупно	162,18

Членови на Комисијата

1. **Проф. д-р Тони Довенски, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*
2. **Доц. д-р Бранко Атанасов, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*
3. **Доц. д-р Ксенија Илиевска, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАКУЛТЕТ ЗА ДИЗАЈН И ТЕХНОЛОГИИ НА МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР ВО СКОПЈЕ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Кристина Сушелска	Автоматизација на складови	Automation of warehouses	д-р Зоран Трпоски, редовен професор	0202-170/2- II-4 од 27.3.2018 год.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА
ОБЛАСТ СВИЊАРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА
ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на својата 8. редовна седница од 12.II 2018 година, избра Рецензентска комисија во врска со пријавата на д-р Владо Вуковиќ за редовен професор по предметот Свињарство (научно подрачје: сточарство, научна област: Свињарство), врз основа на конкурсот објавен во весникот *Нова Македонија од 18. I 2018 година*. Комисијата, во состав: проф. д-р Стојан Беличовски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (во пензија), проф. д-р Милица Петровиќ, редовен професор на Земјоделскиот факултет во Белград, и проф. д-р Сретен Андонов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Кандидатот д-р Владо Вуковиќ е роден 1964 година во Скопје. Основно образование и гимназија завршил во родното место. Дипломирал на Земјоделскиот факултет во Скопје на сточарската насока. По дипломирањето, четири месеци работел како наставник во средното земјоделско училиште "Браќа Миладиновци" во Скопје и потоа заминал на отслужување на воениот рок.

Со акцијата за усовршавање на млади стручни кадри, во јули 1990 година (Одлука 02-681/1 од 19.4.1990), е примен за стручен соработник на Катедрата за сточарство, а во 1993 година е избран во звањето помлад асистент (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 598 од 1993 година). Негов повторен избор во истото звање е направен три години подоцна (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 671 од 1996 година).

Во 1998 година магистрирал на Земјоделскиот факултет во Белград на тема: *Варијабилност и поврзаност на производните и репродуктивните особини на свињите од различни генотипови*. По магистрирањето е избран во звањето асистент на Катедрата за сточарство на Земјоделскиот факултет во Скопје (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 746 од 1999 година).

Докторирал во јуни 2003 година на Земјоделскиот факултет во Скопје на тема: *Оцена на генетските параметри на позначајни репродуктивни и производни особини на свињите* (рецензирана во Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 829 од 2003 година).

По докторирањето е избран во звањето доцент на Катедрата за сточарство на Земјоделскиот факултет во Скопје (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 840 од 2003 година), а пет години подоцна во звањето вонреден професор (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 941 од 2008 година) на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Во звањето редовен професор на Катедрата за сточарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје е избран во 2013 година (Билтен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бр. 1052 од 2013 година), каде што и сега се наоѓа.

2. Наставно-педагошка и друга активност

Д-р Владо Вуковиќ солидно и со ентузијазам ги подготвува и ги изведува предавањата, лабораториските и теренските вежби по предметите Свињарство, селекција на домашни животни, како и другите предмети во рамките на редовната настава и наставата од втор циклус детално прикажани во рамките на образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање. Притоа, редовно настојува да го подобри квалитетот на предавањата и вежбите со користење нагледни средства и со внесување новини. Во согласност со принципите на реформираните системи на студирање, д-р Владо Вуковиќ настојува да ја поттикне самоиницијативноста и креативноста на студентите во процесот на совладување на предвидениот материјал и во наставните дисциплини. Односот кон студентите му е коректен.

Во текот на досегашната редовна работа, д-р Владо Вуковиќ покажал педантност, марливост, систематичност, трпеливост и критичност. Посебно треба да се подвлече и тоа што во извршувањето на задачите покажува креативност и самоиницијативност. Оценет во последната анкета на студентите (самоевалуација) со оцена 9,19.

3. Научна и стручна дејност

Кандидатот д-р Владо Вуковиќ досега објавил триесет и девет труда, од кои два се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 598 од 1993 година, пет труда во Билтенот бр. 671 од 1996 година, два во Билтенот бр. 746 од 1999 година, еден во Билтенот бр. 829 од 2003, два во Билтенот бр. 840 од 2003 осум труда во Билтенот број 941 од 2008 и деветнаесет во Билтенот бр. 1052 од 2013 година. Конкурирајќи за повторен избор во звањето редовен професор по предметот Свињарство, кандидатот ги приложи нови 22 труда презентирани во образецот.

Наведените трудови кандидатот ги побликувал во домашни и странски научни и стручни списанија, а голем дел од нив со успех ги презентирал усно или во облик на постер што е детално прикажано во рамките на образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

Кандидатот посетувал два курса од областа на генетиката и селекцијата, и тоа: „Analysis of molecular genetic information“ во CGIL Animal and Poultry Science, Univesity of Guelph, Ontario, Canada, август 1994 година, и „An intraduction to the desing and economics of animal breeding strategies“ во организација на CGIL Animal and Poultry Science, Univesity of Guelph, Ontario, Canada и Research Institute of Animal Production - Czech Republic, септември 1995, Прага. Со помош на стипендијата „5-th WCGALP Young Scientist Sclarship“ учествувал на Петтиот светски конгрес за примена на генетиката во сточарството, одржан во 1994 година, во Канада.

Do 2003 godina imal poveje stru~ni poseti so cel zapoznavawe na Sviwarstvoto vo: Norve{ka, Ungarija, Kanada, SAD, Kipar, Slovenija, Danska, Holandija, Germanija, Bugarija i Srbija. Vo istiot period, kako sorabotnik, u~estvuvал vo izgotvuvaweto na Nacionalnata odgleduva~ka programa za sto~arstvo na Republika Makedonija, kako i vo realizacija na 3 nacionalni i 5 me|unarodni proekti, pri {to bil rakovoditel na 3 me|unarodni proekti. Vo 2003 ostvaril ~etirimese~en studiski presotoj na Katedrata za sto~arstvo pri Zemjodelskiot univerzitet kraj Oslo, kade {to rabotel na realizacija na nau~en proekt, finansiran od strana na Norve{kata vlada. Ostvaril poseta i vo odgleduva~kata kompanija Norsvin, koja e primer za uspe{en odgleduva~ki koncept na internacionalno nivo, kako i poseta na Zemjodelskiot univerzitet vo [vedska.

Vo periodot od 2003 do 2008, u~estvuval vo rabotata na 4. Internacionalna rabotilnica za rakovodewe so podatocite od sviwarskite farmi i ocenata na priplodnata vrednost kaj sviwite, odr`an vo april 2004 vo Republika Slovenija. Rakovodel so balkanskiot proekt za Sviwarstvo „Unificirawe i unapreduvawe na selekcijata na doma{nite `ivotni“, poddr`an od strana na Norve{kata vlada vo periodot 2002-2005 godina. Vo periodot od septemvri 2004 do februari 2005 godina e rakovoditel na proektot za implementacija na Strategijata za prisposubuvawe na Makedonskiot agro-prehranben sektor so Zaedni~kata zemjodelska politika na EU, dodeka vo periodot od januari 2005 do januari 2007 rakovodel bilateralen proekt so Republika Slovenija (*Optimalizacija na selekciskite indeksi vo populaciite na doma{ni `ivotni*).

U~estvuva kako nacionalen ekspert vo izgotvuvawe na zna~ajni strate{ki dokumenti kako {to se: Strategijata za odr`liv razvoj na Republika Makedonija, Zakonot za sto~arstvo, Zaedni~ka osnovna programa za odgleduvawe na dobitok 2011-2020, Национална програма - Програма за заштита на биолошката разновидност во сточарството 2011-2017 i drugi detalno prika`ani vo рамките на образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање. Од јуни 2008 до март 2009 година учествувал во работата на Националната програма за

идентификација на домашните животни (правилник за идентификација и регистрација на свињите во рамките на приспособување на ЕУ-легислативата во рамките на домашната на Република Македонија. Од 2008 до 2012 година, кандидатот е раководител на истражувањата спроведени од страна на НВО ЦеПроСАРД, во рамките на проектот "Промоција на одржливи земјоделски практики енергетска ефикасност и искористување на обновливи извори на енергија во руралната заеница на Република Македонија". Во рамките на наведениот проект, покрај раководењето со други проекти од аспект на агроенергијата, кандидатот директно остварил и објавил резултати од истражувања од областа на енергетската ефикасност и заштедата на енергија во свињарските фарми. Во периодот од 2008 до денес активно соработува како надворешен стручен соработник на Здружението на фармери за одгледување на свињи "Топигс интернационал" со седиште во Холандија. Здружението е присутно во повеќе од 50 земји во светот, има 2,5 милиони маторици, а произведува на годишно ниво повеќе од 65 милиони гоени свињи, 6 милиони дози на свинско семе и над 1,2 милиони назимки. Во периодот од 2010 година до денес е раководител на државен проект во организација на МЗШВ на Република Македонија - "Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во сточарството (Свињарство)", од 2012 до денес е раководител на државен проект за Биолошка разновидност во свињарството. Во тековната 2013 учествува во реализација на меѓународен научноистражувачки проект од областа на селекцијата на домашните животни под наслов: "Development and validation of models for genetic evaluation in animal breeding", кој што се реализира низ билатералната соработка помеѓу Република Македонија и Република Словенија. Кандидатот ја раководи пот-секторската група за Свињарство и учествува во подготовката на Стратегијата за земјоделство и рурален развој 2014 до 2020 година, во делот за сточарство (Свињарство), на почетокот на 2014 година. Од септември 2017 година до денес учествува во подготовка и реализација на проектот "Заштита на загрозената раса на македонската примитивна свиња во РМ".

4. Заклучок и предлог

Врз основа на професионалните референци на кандидатот за избор во звање, прикажани во образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање, но и врз основа на извршената детална анализа за наставно-педагошката активност, постигнатите резултати во научно истражувачката и стручно-апликативната работа, како и во реализацијата на работите од поширок општествен интерес може да се заклучи дека д-р Владо Вуковиќ во однос на звањето за кое конкурира ги исполнува сите општи и посебни услови според Законот за високото образование на Република Македонија, вклучително и неговите измени, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот "Св.Кирил и Методиј", објавен во Универзитетски гласник број 173 од август 2011 година, како и другите важечки акти на Универзитетот "Св.Кирил и Методиј".

Имајќи го предвид напред изнесеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје

при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Владо Вуковиќ да биде избран во звањето редовен професор во научната област Свињарство - по предметот Свињарство.

Рецензетска комисија

1. Проф. д-р Стојан Беличовски, редовен професор во пензија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје

с.р.

2. Проф. д-р Милица Петровиќ, редовен професор на Земјоделскиот факултет во Земун-Белград, Универзитет во Белград

с.р.

3. Проф. д-р Сретен Андонов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје

с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-
НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: *Владо Петар Вуковиќ*

Институција: *Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје*

Подрачје: *4.08_Добиточна храна (сточарство)*

Научна област: *40801_Свињарство*

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Вкупно поени
Одржување на настава од прв циклус студии		
1	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2012/2013	2,4
2	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2012/2013	1,8
3	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2012/2013	1,8
4	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2013/2014	2,4
5	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2013/2014	1,8
6	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2013/2014	1,8

7	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2014/2015	2,4
8	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2014/2015	1,8
9	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2014/2015	1,8
10	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2015/2016	2,4
11	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2015/2016	1,8
12	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2015/2016	1,8
13	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2016/2017	2,4
14	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2016/2017	1,8
15	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2016/2017	1,8
Вкупно поени од одржување на настава од прв циклус студии:		30,0
Одржување на настава од втор циклус студии		
16	Методи на истражување: студиска програма - анимална биотехнологија 2012/13 до 2016/2017	15
17	Одгледувачки програми - одбрани поглавја (свињарство) - 2012/13 до 2016/2017	3
18	Репродукција на домашни животни - одбрани поглавја (свињарство) 2012/13 до 2016/2017	3
19	Генетика и селекција - одбрани поглавја (свињарство) 2012/13 до 2016/2017	3

20	Одбрани поглавја од анимална биотехнологија - месо 2012/13 до 2016/2017	3
21	Селекција на домашни животни - одбрани поглавја 2012/2013-2016/2017	4,5
22	Специјално Стоچارство - одбрани поглавја 2012/2013-2016/2017	4,5
Вкупно поени од одржување на настава од втор циклус студии:		36,0
Одржување на вежби од прв циклус студии		
23	Свињарство, 4+2; студиска програма -Стоچارство: 2012/2013	0,9
24	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Стоچارство(з) + екоземјоделство(и) : 2012/2013	0,9
25	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2012/2013	0,9
26	Свињарство, 4+2; студиска програма -Стоچارство: 2013/2014	0,9
27	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Стоچارство(з) + екоземјоделство(и) : 2013/2014	0,9
28	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2013/2014	0,9
29	Свињарство, 4+2; студиска програма -Стоچارство: 2014/2015	0,9
30	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Стоچارство(з) + екоземјоделство(и) : 2014/2015	0,9
31	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2014/2015	0,9
32	Свињарство, 4+2; студиска програма -Стоچارство: 2015/2016	0,9
33	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Стоچارство(з) + екоземјоделство(и) : 2015/2016	0,9

34	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2015/2016	0,9
35	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2016/2017	0,18
36	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2016/2017	0,9
37	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2016/2017	0,9
Вкупно од одржување на вежби од прв циклус студии:		12,8
Одржување на теренска настава од прв циклус студии		
38	Свињарство, 4+2; студиска програма -Сточарство: 2012/2013 до 2016/2017	0,8
39	Селекција на дом.животни, 3+2; студиска програма -Сточарство(з) + екоземјоделство(и) : 2012/2013 до 2016/2017	0,6
40	Технологија на производство на свињи, 3+2, квалитет и безбедност на храна (и), преработка на земј.производи-аним.про.(з), преработка на раст.про.(и): 2012/2013 до 2016/2017	0,6
Вкупно од одржување на теренска настава од прв циклус студии:		2,0
Консултации со студенти		
41	Консултации со студенти: 2012/13; 2013/14; 2014/15; 2015/16; 2016/17;	0,2
Ментор на дипломска работа		
42	Ментор на дипломска работа (2)	0,4
Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа		
43	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа (4)	0,4

Член на комисија за оцена и одбрана на магистерска работа		
44	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерска работа (1)	0,3
Интерна скрипта од предавања		
45	Интерна скрипта од предавања - Свињарство	4
Пакет материјали за одреден предмет		
46	Пакет материјали - Селекција на домашни животни и Методи на истражување и презентација	2
Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно методско списание		
47	Андонов С., Узунов А., Србиновска Соња, Ѓеорѓиевски С., Димитров Л., Киранциски Т., Вуковиќ В. , Ефтимова Елена: Студија за адаптација на анималното производство во Република Македонија спрема климатските промени со акциски план, Мрежа за рурален развој на Република Македонија, 2014.	1
ВКУПНО БОДОВИ ОД НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:		89,1

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Вкупно поени
	Трудови со оригинални научно/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
48	Kocevski D., Bunevski Gj., Dzabirski V., Vukovic V. , Porcu K., Nikolova N., Tanevski M., Tasev G.: Egg quality characteristics in autochtoneus genotypes of chickens raised in Macedonian rural farms, Proceedings of the International Symposium on Animal Science 2014, Belgrade-Zemun, 175-182 p., September 2014.	1,8

49	Andonov S., Vukovic V. , Uzunov A., Mijakova Murdzeva Ana: Validation of Repeatability Models in Genetic Evaluation of Reproductive Traits in Pigs, Proceedings, 10th World Congress of Genetics Applied to Livestock Production, Vancouver, BC, Canada, August 17-22, Art.920, 2014	1,8
50	Nikolova Nedeljka, Kocevski D., Bunevski G., Džabirski V., Vuković V. , Porču K., Tanevski M., Tasev G., Simonoski D.: Comparison of egg weight and egg shell strength in two genotypes of laying hens, Macedonian Journal of Animal Science, Vol. 4, No.1, pp. 11–14, 2014.	1,8
51	Vukovic V. , Andonov S.: Phenotypic levels of economical important traits in overall population of pigs in the Republic of Macedonia, 2nd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2015.	2,7
52	Menčik S., Vuković V. , Modrić M., Špehar M., Ostović M., Sušić V., Štoković I., Samardžija M., Ekert Kabalin Anamaria: PRLR-AluI Gene Polymorphism And Litter Size Traits In Highly Prolific Line of Topigs 20 Sows, Acta Veterinaria-Beograd 65 (4), 463-476, 2015.	1,8
53	Kocevski D., Nikolova Nedeljka, Bunevski G., Džabirski V., Vuković V. , Porču K.: Quality of eggs for consumption from different producers in the markets in Republic of Macedonia. 1: Egg mass and egg shell strength, Macedonian Journal of Animal Science, Vol. 5, No. 2, p-p. 63–68 , 2015.	1,8
54	Stojanova Monika, Kocevski D., Vukovic V. , Koco Porcu: Comparison of qualitative properties of egg from hens reared in battery cages and free range system , Int.J.Agron.Agri.R.IJAAR Vol.9, No. 6, p.77-83, 2016	1,8
55	Menčik S., Vuković V. , Modrić V., Špehar Marija, Ostović M., Sušić V., Štoković I., Salajpal K., Kabalin H., Ekert Kabalin Anamaria: The effect of estrogen receptor genotypes on the number of stillborn and mummified piglets in Topigs 20 sows, VETERINARSKI ARHIV 86. (3), 311-322, 2016	1,8
56	Menčik S., Vuković V. , Ostović M., Martelli P.: Factors influencing cross-fostering and number of piglets alive within seven days of farrowing, 2017 ESPHM, Prague, CZ, May 3-5, 2017.	1,8
57	Kocevski D., Stojanova Monika, Vukovic V., Koco Porcu: Egg quality in different genotypes of chickens, 3rd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2017.	1,8

Апстрактни објавени во зборник на меѓународна конференција		
53	Vuković V. , Hanenberg E, Weerts T., Mocsári E. , Simon G.: The phenotypic and genotypic trends of economically relevant traits in pigs from two farms of the Topigs Danubia region, Krmiva 2013, Opatija, June 5-7, Croatia, 2013.	1
54	Vuković V. , Corchero J., Mocsári E., Simon G: Genetic evaluation of mothering ability vs. piglets production results in Yorkshire sows, Krmiva 2014, Opatija, June 4-6, 2014.	1
55	Menčik S., Vuković V. , Lulić S., Modrić M., Špehar M., Kabalin H., Ostović M., Sušić V., Štoković I., Maurić M., Ekert Kabalin Anamaria: Influence of estrogen receptor genotype and farrowing season on reproductive performance of primoparius high fertility sows, Krmiva 2014, Opatija, June 4-6, 2014.	1
56	Vuković V. , Milojković D., Andonov S., Mocsári E., Simon G.: Effect of genotype and year of birth of Topigs Norsvin breeding gilts on their later performances, Krmiva 2015, Opatija, Croatia, 2015.	1
57	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Simon G.: Achieved genetic progress in Yorkshire dam population at six Topigs Norsvin Danubia farms, Krmiva 2016, Opatija, Croatia, 2016	1
58	Menčik S., Vuković V. , Lulić S., Modrić M., Špehar M., Ostović M., Sušić V., Maurić Maja, Ekert Kabalin Anamaria: Effect of weaning-to-conception interval and RBP4 gene genotype on sow litter size, Krmiva 2016, Opatija, Croatia, 2016	1
59	Vuković V. , Milojković D., Andonov S.: Influence of genotype, parity, year x season of insemination and back fat of sows before farrowing on the litter size traits in pigs, 3rd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2017.	1
60	Vuković V. , Milojković D., Andonov S.: Influence of genotype, parity, year x season of insemination and back fat of sows before farrowing on the litter weight at farrowing and weaning in pigs, 3rd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2017.	1
61	Menčik S., Modrić M., Vuković V. , Ostović M., Ekert Kabalin Anamaria: Effect of litter standardization and equalization in a hyperprolific sow line on	1

	piglet survival at one week of farrowing: Preliminari results, Krmiva 2017, Opatija, Croatia, 2017.	
62	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Amstutz S., Simon G.: Litter size traits in Yorkshire dam population in Topigs Norsvin Danubia region, Krmiva 2017, Opatia, Croatia, 2017.	1
63	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Amstutz S., Simon G.: Sow productivity traits in Yorkshire dam population in Topigs Norsvin Danubia region, “26.Mednarodno znanstveno posvetovanje o prehrani domačih živali, Zdravčevi-Erjavčevi dnevi 2017”, Radenci, R.Slovenia, 2017.	1
Дел од монографија		
64	Андонов С., Узунов А., Србиновска Соња, Ѓеорѓиевски С., Димитров Л., Киранциски Т., Вуковиќ В. , Ефтимова Елена: Студија за адаптација на анималното производство во Република Македонија спрема климатските промени со акциски план, Мрежа за рурален развој на Република Македонија, 2014.	4
Учество на научен/стручен собир со реферат		
65	Vukovic V. : Pre-selection, T-end & TOPEX procedures with the Topigs breeding gilts, Workshoop on Topigs breeding tools, Brno, Czheh Republic, March 07, 2013.	1
66	Vuković V. , Hanenberg E, Weerts T., Mocsári E. , Simon G.: The phenotypic and genotypic trends of economically relevant traits in pigs from two farms of the Topigs Danubia region, Krmiva 2013, Opatija, June 5-7, Croatia, 2013.	1
67	Vuković V. , Corchero J., Mocsári E., Simon G: Genetic evaluation of mothering ability vs. piglets production results in Yorkshire sows, Krmiva 2014, Opatija, June 4-6, 2014.	1
68	Vuković V. , Milojković D., Andonov S., Mocsári E., Simon G.: Effect of genotype and year of birth of Topigs Norsvin breeding gilts on their later performances, Krmiva 2015, Opatija, Croatia, 2015.	1

69	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Simon G.: Achieved genetic progress in Yorkshire dam population at six Topigs Norsvin Danubia farms, Krmiva 2016, Opatija, Croatia, 2016	1
70	Vukovic V. , Milojkovic D., Andonov S.: Influence of genotype, parity, year x season of insemination and back fat of sows before farrowing on the litter size traits in pigs, 3rd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2017.	1
71	Vukovic V. , Milojkovic D., Andonov S.: Influence of genotype, parity, year x season of insemination and back fat of sows before farrowing on the litter weight at farrowing and weaning in pigs, 3rd International Symposium for Agriculture and Food ISAF, October, Ohrid, R.Macedonia, 2017.	1
72	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Amstutz S., Simon G.: Litter size traits in Yorkshire dam population in Topigs Norsvin Danubia region, Krmiva 2017, Opatia, Croatia, 2017.	1
73	Vuković V. , Hanenberg E., Weerts T., Mocsári E., Kun A., Amstutz S., Simon G.: Sow productivity traits in Yorkshire dam population in Topigs Norsvin Danubia region, "26.Mednarodno znanstveno posvetovanje o prehrani domačih živali, Zdravčevi-Erjavčevi dnevi 2017", Radenci, R.Slovenia, 2017.	1
74	Вуковиќ В. : Topigs одгледувачка програма и производи, Скопски саем, 24-04-2014	1
75	Vukovic V. TOPIGS Reproductive Management, Romania, Fatrom, August 2014	1
76	Vukovic V. TOPIGS Reproductive Management, Cyprus, December 2014	1
77	Вуковиќ В. : Селекција и репродуктивно искористување на назимките, Скопски саем, 2015	1
78	Вуковиќ В. , Хациевски В. и Трајковски Г.: Биолошка разновидност во свињарството - Зајакнување на капацитетите во МЗШВ и јавните институции и фармерите- екипирање и едукација на човечките ресурси во системот, ИСАФ, Охрид, 7-9 Октомври, 2015	1
79	Vukovic V. : Topigs Norsvin Breeding program and line for Serbia, Sombor, Extension service, December, 2015	1

80	Vukovic V.: Topigs Norsvin lines , Sombor, Extension service, December, 2015	1
81	Vukovic V.: Better reproductive performances in our farm & Repro Management_FATROM presentation for the farms, Urzicheni, Romania, 2016.	1
82	Vukovic V.: Better reproductive performances in our farm & Repro Management, Hungary, May, 2016	1
83	Vukovic V.: Matorica vo sovremenoto proizvodstvo na svinji vo narednite desetina godini - Agrar trejd & Vinfeed Forum za svinjarstvo, Hotel Gardenija, Veles, 09.11.2016	1
84	Vukovic V.: Climate Change Caravan USAID Adaptation to Climate Change in Agriculture Project Results presentation of measures and applications in Pig husbandry (РЕЗУЛТАТИ ОД ПРИМЕНА НА АДАПТИВНИ МЕРКИ ВО СВИЊАРСТВОТО), Skopje, 16.05.2013	1
85	Вуковиќ В. и Андонов С.: Презентација на резултатите од матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството 2016, ФЗНХ, Декември, 2016	1
86	Вуковиќ В. и Андонов С.: Презентација на резултатите од матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството 2017, ФЗНХ, Јануари 2018	1
87	Vukovic V.: Hage system anialize of reproductive results, Hungary, Budimpersta, March 2017	1
86	Vukovic V.: Topigs InGene management in Romania, FATROM, Urzicheni, March 29, 2017	1
87	Vukovic V.: Topigs Norsvin Breeding concept, Budapest, 14.06.2017	1
88	Vukovic V.: Development of pig breeding, Czeh Republic, Tábor, 21.11.2017.	1
	Учесник во меѓународен научен проект	
89	"Deavelopment and validation of models for genetic evaluation in animal breeding" <Slovenian-Macedonian projects 2013>, SLO side Milena Kovac	5

	PhD, Spela Malovrsh PhD and MKD side Sreten Andnov PhD, Vukovic Vlado Phd , Aleksandar Uzunov PhD	
	ВКУПНО БОДОВИ ОД НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	64,9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Вкупно поени
Експертски активности: евалуација, стучна ревизија и супервизија.		
90	Рецензија на пет (5) труда 11th WCGALP, 11-16 February, 2018, New Zeland (5x1)	5
91	Рецензија на еден (1) труд на 51 Croatian & 11 International Simposium of agriculture, February 2016, Opatija, Croatia (1x1)	1
92	Мислење за докторска дисертација "Влијание на климатски промени врз економски развој", м-р Елена Ѓуровска, УКИМ, Економски институт, Скопје	1
93	Стручно мислење за потребна големина на свињарска фарма и толкување на ИПАРД инвестициони услови според предвидена инвестиција под шифра 10151	1
94	Стручно мислење со препорака за свињарска фарма во с.Марена во Кавадарци, ЈП Македонски шуми	1
Национален координатор во одредена област		
95	Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството, 2013	3
96	Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството, 2014	3
97	Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството, 2015	3

98	Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството, 2016	3
99	Матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството, 2017	3
100	Биолошка разновидност во Стоچارството – Свињарство, 2013	3
101	Биолошка разновидност во Стоچارството – Свињарство, 2014	3
102	Биолошка разновидност во Стоچارството – Свињарство, 2015	3
103	Биолошка разновидност во Стоچارството – Свињарство, 2016	3
104	Биолошка разновидност во Стоچارството – Свињарство, 2017	3
Член на факлутетска комисија		
105	Член на Совет на студиска програма - Анимална биотехнологија (2014-2015)	1
Раководител на последипломски студии		
106	Раководител на трет циклус студии - Анимална биотехнологија 2014-2017 (3x2)	6
Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)		
107	Извештај за матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството во Република Македонија - 2013	2
108	Извештај за матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството во Република Македонија - 2014	2
109	Извештај за матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството во Република Македонија - 2015	2
110	Извештај за матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството во Република Македонија - 2016	2
111	Извештај за матично книговодство, селекција и следење на состојбите во свињарството во Република Македонија - 2017	2

112	Извештај за биолошка разновидност во Сточарството (свињарство) на Република Македонија - 2013	2
113	Извештај за биолошка разновидност во Сточарството (свињарство) на Република Македонија - 2014	2
114	Извештај за биолошка разновидност во Сточарството (свињарство) на Република Македонија - 2015	2
115	Извештај за биолошка разновидност во Сточарството (свињарство) на Република Македонија - 2016	2
116	Извештај за биолошка разновидност во Сточарството (свињарство) на Република Македонија - 2017	2
117	Извештај за наодите за потсекторска група за свињарство за потребите на СЗРР на Република Македонија	2
Студии, физибилит студија, истражување на пазарот (одговорен проектант)		
118	Идејно-техничко технолошко решение за изградба на свињарска фарма за потребите на МИК Св.Николе, 2017	2
119	Идејно-техничко технолошко решение за изградба на свињарска фарма за потребите на Јес Плус од Тетово, 2016	2
Учество во изработка на национална програма од одредена област		
119	Стратегија за земјоделство и рурален развој на Република Македонија за периодот од 2014 до 2020 година	3
Учество во основен проект како учесник		
120	Заштита на загрозената раса на македонската примитивна свиња во РМ, ГЕФ, 2017	2
Учество во комисији и тела на државни и други органи		
121	Член на потсекторска група за месо при МЗШВ, 2017	1

Студиски престои во странство до три месеци		
122	Стручна експертиза и посети на центри за вештачко осеменување на свињи во Чешка, Унгарија, Србија, Словенија, Романија, Бугарија, Грција, Кипар, Израел, Холандија 2013-2017 (5 год x 10 престои x 0,5)	25
123	Стручна експертиза и посети на свињарски фарми во Чешка, Унгарија, Хрватска, Србија, Словенија, Романија, Бугарија, Грција, Кипар, Израел, Холандија, Данска 2013-2017 (5 год x 10 престои x 0,5)	25
Член на организациски и програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир		
123	Member of Scientific Advisory Board - Conference on sustainable development of Energy, water and environment systems - SDEWES (5 години x 1)	5
ВКУПНО:		133,0

Р.Б.	ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
I.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	89,1
II.	НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	64,9
III.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	133,0
СЕ ВКУПНО:		287,0

Рецензентска комисија

1. **Проф. д-р Стојан Беличовски**, редовен професор во пензија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје

С.Р.

2. **Проф. д-р Милица Петровиќ**, редовен професор на Земјоделскиот факултет во Земун-Белград, Универзитет во Белград

С.Р.

3. Проф. д-р Сретен Андонов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје

C.P.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО СИТЕ
НАСТАВНО-НАУЧНИ ОБЛАСТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНОТО ПОЛЕ
ИНФОРМАТИКА И НАСТАВНО-НАУЧНОТО ПОЛЕ КОМПЈУТЕРСКА
ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ
НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 28 февруари 2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, број 35, донесена на 22 март 2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Сузана Лошковска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Дејан Ѓорѓевиќ, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Ивица Димитровски, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави само кандидатката Катарина Тројачанец, доктор по техничко-технолошки науки, асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

21. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Катарина Тројачанец е родена на 15 февруари 1986 година, во Куманово. Средно образование завршила во Прилеп, во Д.С.У. Гимназија „Мирче Ацев“ - Прилеп во 2004 година. Со високо образование се стекнала на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на кој се запишала во учебната 2004/2005 година, а дипломирала во јуни 2008 година, со просечен успех 10,00.

Во учебната 2008/2009 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на студиската програма Софтверско инженерство на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршила во 2010 година со просечен успех 10,00. На 10 мај 2010 година го одбрала магистерскиот труд на тема *Систем за содржински базирано пребарување на слики од мајнејна резонанца*, под менторство на д-р Сузана Лошковска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско

инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и се стекнала со титулата магистер по електротехника и информациски технологии, специјалност: софтверско инженерство.

Во март 2012 година, кандидатката се запишала на Докторската школа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. Докторска дисертација пријавила на 22 декември 2014 година на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. Дисертацијата на тема: *Пребарување на медицински слики базирано на лонитудинални поаѓаоци за Алихајмерова болест* ја одбрала на 17 јануари 2018 година, пред Комисија во состав: д-р Драган Михајлов, редовен професор во пензија на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Сузана Лошковска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Дејан Ѓорѓевиќ, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Ивица Димитровски, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Цвета Мартиновска-Банде, редовен професор на Факултетот за информатика, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор по техничко-технолошки науки, специјалност: компјутерски науки и инженерство.

Од март 2008 до септември 2008 година е ангажирана како демонстратор избран на седницата на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика при Европскиот универзитет во Скопје за подготовка и одржување на аудиториски вежби по предметот Софтверски дизајн.

Од октомври 2008 до август 2011 година е ангажирана како демонстратор избран на седницата на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за подготовка и одржување на аудиториски и лабораториски вежби по предметите од Институтот за компјутерска техника и информатика.

Од септември 2011 до јули 2014 година работела како помлад асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за подготовка и одржување на аудиториски и лабораториски вежби по предметите: Концепти за развој на софтвер, Напреден развој на софтвер, Структурно програмирање, Објектно-ориентирано програмирање, Интерактивни апликации, Визуелизација, Виртуелна реалност, Веб-дизајн, Основи на софтверско инженерство, Програмирање на видео игри и специјални ефекти, како и научноистражувачка работа од областа на компјутерските науки.

Во август 2014 година е избрана во звањето асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во моментот е асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1081 од 15 јули 2014 година.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик и има познавање од германскиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1081 од 15 јули 2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

22. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство (ФИНКИ) и Факултет за електротехника и информациски науки (ФЕИТ), кандидатката д-р Катарина Тројачанец изведувала аудиториски и лабораториски вежби на прв и втор циклус студии.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 79 дипломски трудови.

Научноистражувачка дејност

Д-р Катарина Тројачанец има објавено вкупно 27 научни трудови од сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание) и 26 труда во меѓународни и национални зборници од научни собири.

Д-р Катарина Тројачанец учествувала како член во 5 меѓународни научни проекти и во 7 национални научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Катарина Тројачанец активно била вклучен во промоцијата на Факултетот за електротехника и информациски технологии и Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство (ФИНКИ) по средните училишта низ Републиката, како и на отворените денови на Факултетот и на саемите. Била член на наставната комисија на ФИНКИ. Кандидатката изработила два софтверски пакета.

Д-р Катарина Тројачанец остварила стручно усовршување во странство со студиски престој на Институтот „Јожеф Стефан“ во Љубљана, Словенија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес.

Кандидатката била член на Организацискиот одбор на три меѓународни конференции, и тоа: ICT Innovations 2015, ETAI 2011 и EPE-PEMC 2010.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Катарина Тројачанец во сите досегашни извештаи за самоевалуација на Факултетот, од анонимно спроведените анкети на студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, има добиено позитивна оценка.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Катарина Тројачанец.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Катарина Тројачанец поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Катарина Тројачанец да биде избрана во звањето доцент во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Сузана Лошковска с.р.**

- 2. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ с.р.**

- 3. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Катарина Борислав Тројачанец

Институција:

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје

Научна област:

сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1	Одржување на вежби – прв циклус (Прилог 1)	117,90
2	Консултации со студенти – прв циклус (Прилог 1)	12,12
3	Подготовка на нов предмет – вежби (10*0,5) (Прилог 1)	6,50
4	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (79*0,1)	7,90
	Вкупно	144,42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
1	Учесник во меѓународен научен проект (6*5) (Прилог 2)	25,00
2	Учесник во национален научен проект (7*3) (Прилог 2)	21,00
3	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	31,2
4	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (Прилог 2)	12,8

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
5	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во списание (Прилог 2)	6,844
6	Учество на научен/стручен собир со реферат – презентација	17
	Вкупно	113,844

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
1	Учество во промотивни активности на Факултетот (Прилог 3)	5,50
2	Член на факултетски комисији (Прилог 3)	1,00
3	Изработка на нов софтверски пакет (Прилог 3)	4,00
1	Член на национална жири-комисија (Прилог 3)	3,00
Дејности од поширок интерес		
1	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (Прилог 3)	3,00
2	Студиски престој во странство – до три месеци (Прилог 3)	0,50
	Вкупно	17,00
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТКАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		144,42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		113,844
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		17,00
Вкупно		275,264

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сузана Лошковска с.р.
2. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ с.р.
3. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски с.р.

Наставно-образовна дејност

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на д-р Катарина Тројачанец во периодот од март 2008 до јануари 2018

Одржување на настава - прв циклус							
Година	Семестар	Предмет	Часови вежби/неделно	Часови лаб. вежби/неделно	Студенти	Поени	
						Одржување вежби	Консултации со студенти
2007/2008	ЛЕТЕН	Софтверски дизајн	2		20	0.9	0.04
2008/2009	ЗИМСКИ	Структурно програмирање	2	10	117	5.4	0.234
		Интернет-програмирање		4	40	1.8	0.08
2008/2009	ЛЕТЕН	Објектно-ориентирано програмирање	2	4	105	2.7	0.21
		Кориснички интерфејси		6	60	2.7	0.12
2009/2010	ЗИМСКИ	Структурно програмирање	2	6	262	3.6	0.524
		Интернет-програмирање	1	4	315	2.25	0.63
2009/2010	ЛЕТЕН	Објектно-ориентирано програмирање	4	8	225	5.4	0.45
		Кориснички интерфејси		4	40	1.8	0.08
2010/2011	ЗИМСКИ	Структурирано програмирање	2	4	129	2.7	0.258
		Интернет-програмирање	1	8	274	4.05	0.548
2010/2011	ЛЕТЕН	Објектно-ориентирано програмирање	2	6	249	3.6	0.498
		Кориснички интерфејси		6	155	2.7	0.31
2011/2012	ЗИМСКИ	Интернет-програмирање	1	4	134	2.25	0.268

		Концепти за развој на софтвер	2	4	60	2.7	0.12
		Основи на софтверско инженерство		2	35	0.9	0.07
		Визуелизација	1	4	28	2.25	0.056
2011/2012	ЛЕТЕН	Веб-дизајн		2	20	0.9	0.04
		Виртуелна реалност	1	2	20	1.35	0.04
		Кориснички интерфејси		4	40	1.8	0.08
		Напреден развој на софтвер	2	4	65	2.7	0.13
2012/2013	ЗИМСКИ	Интернет-програмирање		2	20	0.9	0.04
		Структурно програмирање	2	2	83	1.8	0.166
		Основи на софтверско инженерство	1	4	66	2.25	0.132
		Интерактивни апликации	1	2	85	1.35	0.17
2012/2013	ЛЕТЕН	Објектно-ориентирано програмирање	2		74	0.9	0.148
		Напреден развој на софтвер	2		57	0.9	0.114
		Интернет-програмирање	1	4	36	2.25	0.072
		Виртуелна реалност	1	2	19	1.35	0.038
2013/2014	ЗИМСКИ	Интерактивни апликации	2	4	217	2.7	0.434
		Структурно програмирање	4		225	1.8	0.45
		Програмирање на видеоигри и специјални ефекти	1	2	80	1.35	0.16
2013/2014	ЛЕТЕН	Објектно-ориентирано програмирање	6	2	174	3.6	0.348
		Виртуелна реалност	1	4	49	2.25	0.098
2014/2015	ЗИМСКИ	Интерактивни апликации	2		164	0.9	0.328
		Структурно програмирање	4	4	118	3.6	0.236
		Програмирање на видеоигри и специјални ефекти	1	2	45	1.35	0.09
2014/2015	ЛЕТЕН	Виртуелна реалност	1	1	18	0.9	0.036
		Објектно-ориентирано програмирање	6	6	304	5.4	0.608
2015/2016	ЗИМСКИ	Интерактивни апликации	2	4	202	2.7	0.404
		Структурно програмирање	4	4	185	3.6	0.37

		Програмирање на видеоигри и специјални ефекти	1	2	18	1.35	0.036
2015/2016	ЛЕТЕН	Виртуелна реалност	1	2	22	1.35	0.044
		Објектно-ориентирано програмирање	6	6	345	5.4	0.69
2016/2017	ЗИМСКИ	Визуелизација	1	2	8	1.35	0.016
		Програмирање на видеоигри и специјални ефекти	1	2	38	1.35	0.076
		Структурно програмирање	4		310	1.8	0.62
		Интерактивни апликации	1	4	218	2.25	0.436
2016/2017	ЛЕТЕН	Виртуелна реалност	1	2	50	1.35	0.1
		Објектно-ориентирано програмирање	6	6	438	5.4	0.876
ВКУПНО						117.90	12.12

Подготовка на нов предмет	Предавања	Вежби
Софтверски дизајн - 2008		0.5
Основи на софтверско инженерство – 2011		0.5
Концепти за развој на софтвер - 2011		0.5
Напреден развој на софтвер - 2012		0.5
Интерактивни апликации - 2012		0.5
Интернет програмирање - 2013		0.5
Виртуелна реалност -2013		0.5
Програмирање на видеоигри и специјални ефекти - 2013		0.5
Интерактивни апликации - 2014		0.5
Објектно-ориентирано програмирање -2014		0.5
Програмирање на видеоигри и специјални ефекти - 2014		0.5
Визуелизација - 2016		0.5
Виртуелна реалност -2017		0.5
ВКУПНО		6.5

Научноистражувачка дејност

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор					
Реден број	Автор	Наслов	Конференција	Период	Поени
1	Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Content Based Image Retrieval in Medical Applications: An Improvement of the Two-Level Architecture	Eurocon 2009 Conference	2009	2.4
2	Katarina Trojancanec, Georgina Mirceva, Danco Davcev	Application of Edge Histogram Descriptor and Region Shape Descriptor To MRIs	ICT Innovations 2009 - Web Proceedings	2009	2.4
3	Katarina Trojancanec, Gjorgji Madzarov, Dejan Gjorgjevikj, Suzana Loskovska	Classification of Magnetic Resonance Images	The 32nd International Conference on Information Technology Interfaces, ITI	2010	1.8
4	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Suzana Loskovska	Improving Content Based Retrieval of Magnetic Resonance Images by Applying Graph Based Segmentation	ICT Innovations 2010 - Web Proceedings	2010	2.4
5	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Suzana Loskovska	Influence of Segmentation over Magnetic Resonance Image Classification	ICT Innovations 2010 - Web Proceedings	2010	2.4
6	Katarina Trojancanec, Gjorgji Madzarov, Suzana Loskovska, Dejan Gjorgjevikj	Hierarchical Classification Architectures Applied to Magnetic Resonance Images	The 33rd International Conference on Information Technology Interfaces, ITI	2011	1.8
7	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Modality classification using texture features	ICT Innovations 2011, Advances in Intelligent and Soft Computing, Volume 150	2011	1.8
8	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Multimodal medical image retrieval	ICT Innovations 2012, Advances in Intelligent Systems and Computing, Volume 207	2012	1.8
9	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Merging words and concepts for medical articles retrieval	The 10th Conference on Open Research Areas in Information Retrieval	2013	1.8

10	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Text-based Medical Image Retrieval using Query Modication Methods	ICT Innovations 2014 - Web Proceedings	2014	1.8
11	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	New Representation of Information Extracted from MRI Volumes Applied to Alzheimer's Disease	ICT Innovations 2014, Advances in Intelligent Systems and Computing, Volume 311	2014	1.8
12	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Content Based Retrieval of MRI Based on Brain Structure Changes in Alzheimer's Disease	International Conference on Bioimaging (BIOSTEC 2015)	2015	1.8
13	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Medical Image Retrieval for Alzheimer's Disease Using Structural MRI Measures	Biomedical Engineering Systems and Technologies, Volume 574	2015	1.8
14	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Medical Image Retrieval for Alzheimer's Disease Using Data from Multiple Time Points	ICT Innovations 2015: Emerging Technologies for Better Living	2016	1.8
15	Ivan Kitanovski, Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Improving medical cases retrieval using an online fact database	ICT Innovations 2016, Advances in Intelligent Systems and Computing, Volume 665	2017	1.8
16	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Slobodan Kalajdziski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Image Retrieval for Alzheimer's Disease Based on Brain Atrophy Pattern	ICT Innovations 2017, Communications in Computer and Information Science, Volume 778	2017	1.8
ВКУПНО					31,2

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир

Реден број	Автор	Наслов	Конференција	Период	Поени
1	Katarina Trojancanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Texture-Based Descriptors Applied to Magnetic Resonance Images	The 9-th International Conference Electronics, Telecommunications, Automatics and Informatics, ETAI 2009	2009	1.6
2	Katarina Trojancanec, Ivan Kitanovski, Suzana Loskovska	Comparison of Classification Techniques Applied to Magnetic Resonance Images	The 7th International Conference for Informatics and Information Technology	2010	1.6

3	Katarina Trojacanec, Gjorgji Madzarov, Dejan Gjorgjevikj, Suzana Loskovska	Hierarchical Classification of Magnetic Resonance Images	The 11th International Multiconference Information Society, IS 2010	2010	1.2
4	Katarina Trojacanec, Gjorgji Madzarov, Dejan Gjorgjevikj, Suzana Loskovska	Towards Improving Magnetic Resonance Image Classification	Telecommunications Forum (TELFOR), 2010 18th. IEEE	2010	1.2
5	Ivan Kitanovski, Katarina Trojacanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Classification of medical images by modality	The Twentieth International Electrotechnics and Computer Science, ERK	2011	1.2
6	Blagojce Jankulovski, Ivan Kitanovski, Katarina Trojacanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Mammography image classification using texture features	The 9th International Conference for Informatics and Information Technology	2012	1.2
7	Ivan Kitanovski, Katarina Trojacanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Word-space approach to case-based retrieval	Proceedings of the 10th International Conference for Informatics and Information Technology	2013	1.2
8	Elena Stojanova, Katarina Trojacanec, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Multi-Query Content Based Medical Image Retrieval	Proceedings of the 10th International Conference for Informatics and Information Technology	2013	1.2
9	Katarina Trojacanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	3D Content Based Medical Image Retrieval: Basic Concepts and Challenges	Proceedings of the 11th International Conference for Informatics and Information Technology	2014	1.2
10	Katarina Trojacanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Content Based Image Retrieval in the Context of Alzheimer's Diseases	Proceedings of the 9th Annual South East European Doctoral Student Conference	2014	1.2
ВКУПНО					12,8

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во списанија

Реден број	Автор	Наслов	Конференција	Период	Поени
1	Katarina Trojacanec, Ivan Kitanovski, Ivica Dimitrovski, Suzana Loskovska	Longitudinal Brain MRI Retrieval for Alzheimer's Disease Using Different Temporal Information	IEEE Access, Special Section on Advanced Signal Processing Methods in Medical Imaging, Volume 6 IF: 3.244	2017	6,844

ВКУПНО	6,844
---------------	-------

Учество во меѓународни научни проекти					
Ред. Бр.	Финансиран	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1	МОН	Примена на семантички технологии за динамичка адаптивност на здравствените информациски системи во Црна Гора и Македонија	2017	Учесник	5
2	МОН	Структурирана анотација, складирање и пребарување на слики и видеа - Билатерален проект со Словенија	2013	Учесник	5
3	Tempus	Enhancing the Quality of Distance Learning at Western Balkan Higher Education Institutions	2012	Учесник	5
4	SEE-ERA.NET	Online Presence for Learning	2012	Учесник	5
5	FP7	MAESTRA: Learning from Massive, Incompletely Annotated, and Structured Data	2014-2017	Учесник	5
				ВКУПНО	25

Учество во национални научни проекти					
Ред. Бр.	Финансиран	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1	ФИНКИ	Анализа, складирање и пребарување на мултимедијални содржини	2011-2012	учесник	3
2	ФИНКИ	Продолжување на ""Анализа, складирање и пребарување на мултимедијални содржини", за 2012/2013 година"	2012-2013	учесник	3
3	ФИНКИ	Скалабилно означување на слики	2013-2014	учесник	3
4	ФИНКИ	Продолжување на „Скалабилно означување на слики", за 2014/2015"	2014-2015	учесник	3
5	ФИНКИ	Длабоко учење за анализа на слики и текст	2015-2016	учесник	3
6	ФИНКИ	Продолжување на "Длабоко учење за анализа на слики и текст", за 2016/2017 година	2016-2017	учесник	3
7	ФИНКИ	Длабоко учење за анализа на медицински слики	2017-2018	учесник	3

				ВКУПНО	21
--	--	--	--	---------------	-----------

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Учество во промотивни активности на Факултетот		
Ред. бр.	Активност	Поени
1	Презентации на ФИНКИ во училишта во Македонија (2012, 2013, 2014) 3*0,5	1,5
2	Презентација на саеми и отворен ден на ФЕИТ и ФИНКИ (2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017) 8*0,5	4
	ВКУПНО	5,5

Член на факултетска комисија		
Ред. бр.	Активност	Поени
1	Член на наставна комисија	1
	ВКУПНО	1

Изработка на нов софтверски пакет			
Ред. бр.	Назив на софтверот	Период	Поени
1	Систем за евиденција и презентација на информации за човековот здравје	2011/2012	2
2	Систем за евиденција и приказ на пневматици	2013-2014	2
		ВКУПНО	4

Член на национална жири-комисија				
Ред. бр.	Настан	Година	Организатор	Поени
1	Натпревар за изработка на веб-страница	2010	Народна техника	1
2	Натпревар за изработка на веб-страница	2011	Народна техника	1
3	Глобален натпревар за развивање игри, Global Game Jam	2018	Македонска асоцијација	1

		за развивање на игри – МАГДА	
		ВКУПНО	3

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
	Член на организационен одбор на ICT Innovations	2015	Охрид, Македонија	1
	Член на организационен одбор на ETAI	2011	Охрид, Македонија	1
1	Член на организационен одбор на EPE-PEMC	2010	Охрид, Македонија	1
			ВКУПНО	3

Студиски престој во странство до 3 месеци			
Ред. бр.	Универзитет	Период	Поени
1	Институт „Јозев Стефан“ - Љубљана, Словенија	ноември - декември 2013	0,5
		ВКУПНО	0,5

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сузана Лошковска с.р.
2. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ с.р.
3. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски с.р.

РЕФЕРАТ

ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ФУНДАМЕНТАЛНА КИНЕЗИОЛОГИЈА ПО ПРЕДМЕТИТЕ АНТРОПОМОТОРИКА, ТЕОРИЈА И МЕТОДИКА НА ФИТНЕС И БОДИБИЛДИНГ, ТЕХНИКА И ТАКТИКА НА ФИТНЕС И БОДИБИЛДИНГ, ФИЗИЧКА ПОДГОТОВКА ВО ФИТНЕС И БОДИБИЛДИНГ, ПЕДАГОШКА ПРАКСА СО ДИПЛОМСКА РАБОТА, НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр.0201-105/5 од 13.2.2018 година, донесена на седница на Наставно–научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, формирана е Рецензентска комисија во состав:

1. д-р Орце Митевски . редовен професор - претседател
2. д-р Ванчо Поп-Петровски редовен професор – член и
3. д-р Александар Туфекчиевски редовен професор – член,

за избор на наставник во наставно-научно звање во научната област фундаментална кинезиологија по предметите Антропомоторика, Теорија и методика на фитнес и бодибилдинг, Техника и тактика на фитнес и бодибилдинг; Физичка подготовка во фитнес и бодибилдинг; Педагошка пракса со дипломска работа, на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Конкурсот за овој избор беше објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ од 22.12.2017 год. и во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ, доцент на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Врз основа на анализата на приложената документација, до Наставно–научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, го приложуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ е роден на 28.2.1977 година во Скопје. Основното образование го завршил во ОУ “Браќа Рибар-Скопје”, а средното во Електротехничкиот училиштен центар „Михајло Пупин” во Скопје.

Студиите на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје ги завршил со просечен успех 8,76 и дипломирал на тема: “Моторички навики”, којашто ја одбрал на

предметот Основи на психомоториката, под менторство на проф. д-р Јован Јовановски во 2003 година.

На постдипломски студии на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје се запишал во 2004 година и по завршените испити на постдипломските студии со просек 9,66, на 6 мај 2008 година го одбрал магистерскиот труд под наслов: „Промени на максималниот силов потенцијал на флексорите на зглобот на лакотот по 6-неделно програмирано вежбање со стандардни и модифицирани репетитивни напрегања кај студентите од Факултетот за физичка култура”. Магистерскиот труд е работен под менторство на проф. д-р Јован Јовановски (Одлука бр. 0201-488/5 од 22.5.2008).

Докторската дисертација на тема: „Споредба на промените на силовиот мускулен потенцијал на флексорите и екстензорите на зглобот на лакотот кај адолесценти по шест неделно програмирано вежбање со модифицирани репетитивни мускулни напрегања”, работена под менторство на проф. д-р Јован Јовановски (Одлука бр. 0201-97/6 од 31.1.2013), ја одбрал во декември 2012 година на Факултетот за физичко образование спорт и здравје.

Наставно–образовна дејност

Од март 2005 година, кандидатот Владимир Вуксановиќ е вработен на Факултетот за физичко образование спорт и здравје во Скопје.

Во 2013 год. е избран во наставно-научно звање насловен доцент во научната област фундаментална кинезиологија по предметот Антропомоторика (дел.бр. 0201-869/4 од 18.6.2013 год, Билтен бр. 1055 од 31.5.2013 год.) На 12.4.2017 год. е избран во наставно научното звање доцент по фундаментална кинезиологија (дел.бр.0201/439-3)

Кандидатот Владимир Вуксановиќ има стекнато значајно искуство во работата со студентите. Редовно бил ангажиран во реализацијата на теренската настава по скијање реализирана на Факултетот за физичко образование спорт и здравје во Скопје. Во 2017 година учествувал во креирање и подготовка на 12 задолжителните предмети од насоката спорт, за трите насоки: „алпинизам и спортско качување”, „кондициска подготовка” и „велосипедизам”.

За време на неговиот професионален ангажман на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, кандидатот, исто така, учествувал во изведување на консултации на студентите и како член во комисија за одбрана на 13 дипломски работи, одбранети на предметите Антропомоторика и Теорија и методика на спортска рекреација, како и насока: фитнес и бодибилдинг.

Научноистражувачка дејност

Паралелно со реализацијата на обврските од наставно–образовната дејност, Владимир Вуксановиќ активно работи и на полето на научноистражувачката работа и се појавува како автор или како коавтор на 18 научно–стручни трудови. Трудите се презентирани на домашни и меѓународни научно–стручни собири и се објавени во домашни и меѓународни списанија и тие обработуваат теми од **областа на кинезиологијата. Од**

прегледот на објавените трудови кои кандидатот ги доставил за овој избор, може да се согледа дека претставуваат оригинални научни и стручни трудови објавени во научно-стручни списанија кај нас и во странство.

Во повеќето објавени трудови при обработката на податоците, применети се различни статистички методи (основни дескриптивни статистички параметри и посложени мултиваријантни математичко статистички анализи) кои реално овозможуваат да се одговори на целите во истражувањата и да се донесат соодветни заклучоци, кои би требало да најдат соодветна практична примена во кинезиологијата. Во одреден број на трудови применета е експериментална метода за проблематиката во која конкурира.

Стручно-апликативни и организациско-развојни аспекти

Во текот на својата работа на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, а по изборот во звањето доцент, кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ е редовен член на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование спорт и здравје во Скопје.

Кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ покажува посебен интерес за педагошката работа со деца, како и за реализација на спортско-рекреативните активности со различни возрастни групи. За време на студирањето и по завршувањето на студиите, активно се вклучува во практичната работа со деца како аниматор и инструктор по скијање. Паралелно со оваа педагошка активност, вклучен е во неколку спортски клубови како соработник-кондициски тренер (Energy, ФК Работнички, ФК Силекс), каде бележи меѓународен успех во спортот. Од 2014 година е инструктор-аниматор во сноуборд клубот „Полар“ (Скопје), во кој сезонски работи со околу 100-тина малолетни дечиња, како инструктор/воспитувач (снежни спортови/спортови на вода).

Кандидатот Владимир Вуксановиќ има познавање од англискиот јазик како и компјутерски познавања од поширок облик.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ, доцент по предметот Антропомоторика, позитивно е оценет за наставно-образовната дејност од анонимно спроведената анкета за самоевалуација од студентите на Факултетот за физичко образование спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложената документација за кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ, доцент по предметот Антропомоторика и оцената за неговата досегашна работа, а имајќи ја предвид документираната наставно-образовна, научноистражувачка, спортско-стручна, апликативна и организациско развојна дејност на кандидатот, како и афинитетот за натамошна научноистражувачка и педагошка дејност, а во согласност со одредбите од Законот за високото образование, Статутот и Правилникот за критериумите и

постапката во избор во наставно–научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Комисијата смета дека кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ ги исполнува во целост, со закон предвидените услови и критериуми за избор и врз основа на гореизнесеното, Комисијата има особена чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование спорт и здравје во Скопје да го избере кандидатот д-р Владимир Вуксановиќ во наставно- научното звање **вонреден професор** на наставно-научната област фундаментална кинезиологија, по предметите Антропомоторика, Теорија и методика на фитнес и бодибилдинг, Техника и тактика на фитнес и бодибилдинг; Физичка подготовка во фитнес и бодибилдинг; Педагошка пракса со дипломска работа, на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Орце Митевски - претседател, _____ с.р.

Проф. д-р Ванчо Поп-Петровски – член, _____ с.р.

Проф. д-р Александар Туфекчиевски – член, _____ с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
 НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Владимир Слободан Вуксановиќ

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за физичко образование спорт и здравје-Скопје

(назив на факултетот/институцијата)

Научна област: кинезиологија- фундаментална кинезиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		
ред. број	Назив на активноста	поени
	<i>(Одржување на настава - од прв циклус студии, поени 0,04)</i>	
1	Антропомоторика (II семестар, 2012/2013), бр.часови 2+4 (x 4 групи)	9.6
2	Антропомоторика (II семестар, 2013/2014), бр.часови 2+4 (x 4 групи)	9.6
3	Антропомоторика (II семестар, 2014/2015), бр.часови 2+4 (x 4 групи)	9.6
4	Антропомоторика (II семестар, 2015/2016), бр.часови 2+4 (x 4 групи)	9.6
5	Антропомоторика (II семестар, 2016/2017), бр.часови 2+4 (x 4 групи)	9.6
6	Теорија и методика на фитнес и бодибилдинг (I сем) бр.часови 2+0 (1x група)	1.2
7	Фитнес и бодибилдинг -изборен УКИМ (зимски семестар) бр.часови 1+1 (1 x гр.)	1.2
8	Фитнес и бодибилдинг -изборен ФФОСЗ (зимски семестар) бр.часови 1+1 (1 x гр.)	1.2

9	Теорија и методика на велосипедизмот (I семестар, 2017/2018), бр.часови 2+0 (x 1 гр.)	1.2
	<i>(Одржување на настава - од втор циклус студии, поени 0,05)</i>	
10	Основи на истражувањата во Фундаменталната кинезиологија -2016, бр.часови 3+2	3.75
11	Истражувања за трансформација на моторната оперативност и на силовитеспособности -2017, бр.часови 1+1	1.5
	<i>(Одржување на теренска настава, поени 0.04)</i>	
12	Скијање (по I семестар, 2012 год.),бр.часови 1+1 (x 1 група)	0.6
13	Скијање (по I семестар, 2013 год.),бр.часови 1+1 (x 1 група)	0.6
14	Скијање (по I семестар, 2014 год.),бр.часови 1+1 (x 1 група)	0.6
15	Скијање (по I семестар, 2015 год.),бр.часови 1+1 (x 1 група)	0.6
	<i>(Подготовка на нов предмет (предавања 1 поен, вежби 0.5 поени)</i>	
	насока спорт: Алпинизам и спортско качување (задолжителен предмет)	
16	Теорија и методика на алпинизам и спортско качување-I семестар (2+0)	2
17	Техника и тактика на алпинизам и спортско качување - II семестар (2+2)	3
18	Физичка подготовка во алпинизам и спортско качување - VI семестар (1+1)	1.5
19	Педагошка пракса со изработка на дипломска работа - VI семестар (2+2)	3
	насока спорт: Кондициска подготовка (задолжителен предмет)	
20	Теорија и методика на кондициската подготовка-I семестар (2+0)	2
21	Тестирање и анализа во кондициската подготовка - II семестар (2+2)	3
22	Кондициската подготовка, специфичен осврт - VI семестар (1+1)	1.5
23	Педагошка пракса со изработка на дипломска работа - VI семестар (2+2)	3
	<i>насока спорт: Велосипедизам (задолжителен предмет)</i>	
24	Теорија и методика на велосипедизам-I семестар (2+0)	2
25	Техника и тактика на велосипедизам - II семестар (2+2)	3

26	Физичка подготовка во велосипедизам - VI семестар (1+1)	1.5
27	Педагошка пракса со изработка на дипломска работа - VI семестар (2+2)	3
	<i>(Консултации со студенти (0.002 поени)</i>	
28	Просек 120 студенти, x 10 семестри	2.4
	<i>(Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа, поени 0.1)</i>	
29	Член на 13 комисији за дипломска работа	1.3
	вкупно	92.65

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
ред. број	Назив на активноста	поени
	<i>(Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир)</i>	
30	Vuksanovikj V , Jovanovski J, Pop-Petrovski V. "Changes in the anthropometric status of the upper arm and forearm in adolescents following a six-week programmed exercises with standard and modified repetitive loads", Research in Physical Education Sport and Health 2 /1:107-110, Faculty of physical education sport and health, , 2013	3.2
31	Jovanovski J, Vuksanovikj V , "Tendencies in the achieving of explosive strength in first-year students at the FPE for a period of 25 years", Research in Physical Education Sport and Health 2, Faculty of physical education sport and health, , 2013	3.6
32	Vuksanovikj V. , Jovanovski J., Saiti A. "Comparison of changes in the muscular power potential of elbow flexors after a six-week experimental procedure with two groups of subjects working according to the standard load method and the greatest muscle load method", First International Scientific Conference - Research in Physical Education, Sport and Health, Ohrid, 2014	3.2
33	Saiti A., Jovanovski J., Vuksanovikj V. , "Asymmetry of anthropometric dimensions and motor efficiency of table tennis players from macedonia competing in the super and the first league", First International Scientific Conference - Research in Physical Education, Sport and Health, Ohrid, 2014	3.2

34	Vuksanovikj V., Handjiski Z., Handjiska E., "Changes in the Muscle Strength of the Elbow Flexors Following a Six-week Experimental Procedure in Adolescents Monitored Through Isokinetic and Motor Tests", Acta Inform med. 2014 jun 22(3): 203-205, 2014	3.2
35	Владимир В. , Јовановски Ј., "Функционален тренинг! Што претставува?", Кондиција, Факултет за физичко образование спорт и здравје-Скопје, УДК: 796.015.132, 2015 -стручен труд	1.8
36	Vuksanovikj V. , Jovanovski J., Acevski A., "Changes of the strength muscular potential of the elbow flexors following a six-week experimental procedure in a group of respondents performing shortened amplitudes in conditions when muscles handle external loads", Research in Physical Education, Sport and Health, Vol. 4, No. 1, pp.117-120, ISSN(Print):1857-8152; ISSN(Online):1857-8160, 2015;	3.2
37	Nestorova M., Vuksanovikj V. , Jovanovski J, Vasilevska Nikodinovska V., Changes of the anthropometrical measures of the flexor and extensor muscles of the elbow during the realization of six week muscle program intended for transformation of the maximal muscle strength, Research in Physical Education, Sport and Health, Vol. 4, No. 1, pp.129-133 ISSN(Print):1857-8152; ISSN(Online):1857-8160, 2015;	2.4
38	Владимир В. , Јовановски Ј., Неделковски В., "Можеш ли да ми направиш програма за базични подготовки?", Кондиција, Факултет за физичко образование спорт и здравје-Скопје, УДК: 796.015.15, 2015;	1.6
39	Вуксановиќ В. , Јовановски Ј., Тасевски Ж., Ацески А., Што треба да знам пред да почнам да рекреирам/тренирам ?, Кондиција, Факултет за физичко образование спорт и здравје-Скопје, 2016;	1.2
40	Vuksanovikj V. , Jovanovski J., Klinarov I., Starc G., Sejkerovski M., Relation between the standing vertical jump (Abalak test), standing long jump, and squat jump 2 legs 5 jumps (optojump) tests for assessment of the explosive strength of legs, 2nd International Scientific Conference, Research in Physical Education, Sport and Health, pp.141 ISBN 978-9989-2850-6-6, UDC:796.431.2.012.424, 2016;	2.4
41	Vuksanovikj V. , Jovanovski J., Misovski A., Aceski A., Tasevski Z., Changes of the maximum strength potential of elbow flexors in 3 groups of subjects after 3 weeks of exercises with modified muscle contractions, 2nd International Scientific Conference, Research in Physical Education, Sport and Health, pp.183 ISBN 978-9989-2850-6-6, UDC:796.015.52.012.424-05, 2016;	2.4

42	Trajkovski T., Aceski A., Tukechievski A., Vuksanovikj V. , Determination and comparison of the qualitative biomechanical status of the motor stereotypes in handball with two methodological approaches, 2nd International Scientific Conference, Research in Physical Education, Sport and Health, pp.155 ISBN 978-9989-2850-6-6, UDC:796.322.012.1-057.874(497.711), 2016;	2.4
43	Misovski A., Milenkovski J., Nedelkovski V., Vuksanovikj V. , Nejc K., Regression analysis of variables for assessment of situational-motoric knowledge with motoric abilities among female volleyball players in Republic of Macedonia, Trajkovski T., Aceski A., Tukechievski A., Vuksanovikj V., Determination and comparison of the qualitative biomechanical status of the motor stereotypes in handball with two methodological approaches, 2nd International Scientific Conference, Research in Physical Education, Sport and Health, pp.75 ISBN 978-9989-2850-6-6; UDC:796.325.012.1-0575.2(497.7), 2016;	2.4
44	Vuksanovikj V. , Klincarov I., Nikovski G., Nedelkovski V., Misovski A., (2016), Coordination burdened Exercises- condition for the proper development of children, Kondicija Journal, Faculty of physical education sport and health, Skopje;	1.2
45	Vuksanovikj V. , Aceski A., Tasevski Z., Klincarov I., Nikovski G., (2017) Definition of some terms often used in training for strength and power, Kondicija Journal, Faculty of physical education sport and health, Skopje;	1.2
46	Vuksanovikj V. , Jovanovski J., Klincarov I., Aceski A., Tasevski Z., (2017) Anaerobic threshold – definition and how test, Kondicija Journal, Faculty of physical education sport and health, Skopje;	1.2
47	Aceski A., Tufekdjievski A., Spasovska K., Vuksanovikj V. , (2017), Qualitative diagnosis of football kick, Kondicija, Journal, Faculty of physical education sport and health, Skopje;	1.2
	<i>(Одржано предавање на семинар за потребите на домашни спортски здруженија и федерации, поени 0.5)</i>	
48	Здружение на ракометни тренери на Македонија (Ракометна федерација на Македонија), Јуни 2016.	0.5
49	Здружение на ракометни тренери на Македонија (Ракометна федерација на Македонија), септември 2016.	0.5
	вкупно	42

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		
Спортска дејност		
	<i>(Тренер на спортски клуб, поени 1)</i>	
50	„Energy“-велосипедски клуб, Скопје, 2013	1
51	„Energy“-велосипедски клуб, Скопје, 2014	1
52	„Energy“-велосипедски клуб, Скопје, 2015	1
53	„Energy“-велосипедски клуб, Скопје, 2016	1
54	„Energy“-велосипедски клуб, Скопје, 2017	1
55	Тениски клуб „Југ“, Скопје (Горазд Србљак), 2013	1
56	Тениски клуб „Југ“, Скопје (Горазд Србљак), 2014	1
57	Тениски клуб „Југ“, Скопје (Горазд Србљак), 2015	1
58	Тениски клуб „Тениспарк“, Скопје (Горазд Србљак), 2016	1
59	Тениски клуб „Тениспарк“, Скопје (Горазд Србљак), 2017	1
60	Тениски клуб „Југ“, Скопје (Јосип Апостоловски), 2015	1
61	ФК РАБОТНИЧКИ, Скопје - фудбалски клуб, 2013	1
62	ФК РАБОТНИЧКИ, Скопје - фудбалски клуб, 2014	1
63	Фитнес Револуција, Скопје -фитнес клуб, 2013	1
64	Фитнес Револуција, Скопје-фитнес клуб, 2014	1
65	Фитнес Револуција, Скопје-фитнес клуб, 2015	1
66	Фитнес Револуција, Скопје-фитнес клуб, 2016	1
67	Фитнес Револуција, Скопје-фитнес клуб, 2017	1
68	ФК СИЛЕКС Кратово - фудбалски клуб, 2016	1
69	ФК СИЛЕКС Кратово - фудбалски клуб, 2017	1
	<i>(Награди и признанија добиени на државна официјална спортска манифестација, поени 5)</i>	

70	Освојувач на Куп на Р Македонија, 2013-2014 год. -фудбал (ФК Работнички)	5
71	Шампион во лига на Р Македонија, 2013-2014 год. -фудбал (ФК Работнички)	5
72	Освојувач на Куп на Р Македонија, 2014-2015 год. -фудбал (ФК Работнички)	5
	вкупно	35

	ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	92,65
	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	42
	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	35
	ВКУПНО	169,65

Членови на Комисијата

1. Проф.д-р Орце Митевски. - претседател с.р. _____

2. Проф. д-р Александар Туфекчиевски. - член с.р. _____

3. Проф. д-р Ванчо Поп-Петровски - член с.р. _____

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО - МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ - РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ ОД М-Р ЕЛЕНА СОКЛЕВСКА ИЛИЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, на седницата одржана на 26.02.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската

дисертација на кандидатката м-р Елена Соклевска Илиевски со наслов СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО - МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ, во состав: проф. д-р Ленче Алексовска Величковска (претседател), проф. д-р Жарко Костовски (ментор), проф. д-р Георги Георгиев (член), проф. д-р Зоран Радиќ (член) и проф. д-р Бранимир Микиќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Соклевска Илиевски со наслов СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО-МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ-РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ, содржи 150 страници компјутерски обработен текст во фонт **Times New Roman**, со 1.5 проред и големина на букви 12, со 81 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави: Вовед, 2. Досегашни истражувања, 3. Предмет, цел, задачи и хипотези, 4. Метод на работа, 5. Резултати и дискусија, 6. Заклучоци, 7. Теоретско и практично значење на истражувањето и 8. Користена литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првата глава „Вовед“, кандидатката укажува на значењето на каратето како спорт кој се одликува со голем број на техники, нивна сложеност на изведување, што само по себе бара усвојување на голем број информации кои овозможуваат да се согледаат важните елементи на техниката со што би можело да се предвидат намерите на противникот и да се реагира на адекватен начин. Каратето како спортска дисциплина поставува специфични барања во поглед на дијагностицирање на сите релевантни карактеристики, способности и особини доминантни за самиот спорт. Развојот на модерното карате е поврзано со сè поголемото присуство на науката, чиешто истражувачки резултати во многу голема мерка почнуваат да се користат во тренажните процеси на каратистите (Когорановки, Јовановиќ, Дopsај, 2007). Сите овие истражувања придонесуваат во градењето на научната основа на самиот спорт. Исто така, во оваа глава се нагласува и значењето на психолошките особини на самата личност (натпреварувач). Многу автори зборуваат за специфичната психолошка структура на личноста спортист, која подразбира присуство на релевантни психолошки особини во структурата на личноста на спортистот кои доведуваат до високи спортски резултати кои значајно го детерминираат успехот во спортот. Спортот и личноста претставуваат нераздвојна целина и добиваат сè поголема примарност во вкупната подготовка на спортистите.

Втората глава од докторската дисертација е насловена како **„Досегашни истражувања“**. Во неа се анализирани релевантните досегашни истражувања кои директно или индиректно ја третираат оваа проблематика. Тие се поделени во шест простори: 1. досегашни истражувања од просторот на антропометриските, морфолошките карактеристики и моторичкиот простор кај карате спортисти, 2. досегашни истражувања од просторот на карате техники, 3. досегашни истражувања на мерните карактеристики кај карате спортисти, 4. досегашни истражувања од просторот на ситуационо моторните способности и натпреварувачката ефикасност на карате

спортистите, 5. досегашни истражувања од просторот на психолошките особини, моторичките способности и карате техниките и 6. досегашни истражувања од просторот на психолошките особини. Во секој од просторите се презентирани соодветните истражувања, релевантни на проблематиката која ја третираат.

Третата глава е насловена „**Предмет, цел, задачи и хипотези на истражувањето**“. Во неа кандидатката јасно и прецизно го дефинира предметот на нејзиното истражување. Со анализирање на досегашните истражувања и предметот, поставена е и основната цел на овој труд, ставајќи и и посебен акцент на задачите на истражувањето. Во таа смисла, на еден добар методолошки начин се дефинирани и хипотезите на истражувањето, кои одат во насока на решавање на основниот проблем во дисертацијата. Од претходно наведеното, може да се заклучи дека кандидатката на методолошки правилен и коректен начин, реално и објективно, ги поставила предметот, целта, задачите и хипотезите на истражувањето.

Четвртата глава „Метод на работа“, е добро структурирана и во неа прецизно се дефинирани и објаснети: примерокот на испитаници, техниката на мерење, примерокот на варијабли, начинот на спроведување на мерењето, описот на применетите тестови (специфично - моторички и психолошки), инструментите за мерење на тестовите, како и применетите статистички методи за обработка на податоците.

Во петтата глава „Резултати и дискусија“ кандидатката, преку компаративен пристап и споредување со претходните истражувања, ги презентира сите податоци кои се добиени од применетите статистички методи во истражувањето. Тие се прикажани во табели, со што се добива целосна слика за нив. Соодветно на секоја табела, дадена е дискусија за резултатите кои се презентирани во неа. Добиените податоци даваат јасна слика и значајни информации за структурата и релациите на специфично моторичките тестови и психолошките особини, разликите помеѓу испитаниците како и меѓугрупните разлики помеѓу карате репрезентативците и карате натпреварувачите (нерепрезентативци). Ваквите истражувања имаат и практична вредност бидејќи преку нив може да се добијат податоци за структурата на најчесто употребуваниите карате техники и целокупниот психолошки профил на секоја индивидуа (спортист). Резултатите кои се добиени можат да бидат применувани во практиката со цел унапредување и усовршување на тренажниот процес, како и примарно што порано откривање на одредени фактори кои можат негативно да влијаат на селекцијата на врвни спортисти и делување врз нив. Кандидатката истакнува дека добиените информации треба да послужат за планирање и програмирање и ефективна реализација на тренажниот процес, како и на поставување соодветна натпреварувачка тактика.

Во шестата глава „Заклучоци“, систематски и прецизно се извлечени, формулирани и презентирани најважните заклучоци, кои се однесуваат на поставената цел на ова истражување. Тие даваат одговори на поставените научни хипотези во докторската дисертација. Заклучоците се логични, синтетизирани, интерпретабилни и очекувани, така што ги задоволуваат научните, методолошките, концепциските и практичните потреби на истражувањето. Исто така, треба да се има предвид дека применетите истражувачки техники и методолошката поставеност и пристап во ова истражување можат да послужат за идни истражувања кои ќе обработуваат слична проблематика.

Во седмата глава, „Теоретско и практично значење на истражувањето“, кандидатката наведува дека со давањето на значајни информации за структурата и релациите на ситуационо-моторичките стереотипи и психолошките особини кај карате репрезентативците и карате-натпреварувачите (нерепрезентативци), и со нивна апликативна примена, може да се влијае на унапредување и усовршување на тренажниот процес, откривање на одредени фактори кои можат

негативно да влијаат на селекцијата на врвни спортисти, постоењето на одредени екстремности кои во голема мера се релевентни за постигнување на значаен спортски успех и делување врз нив.

Осмата глава, „Користена литература”, ги задоволува основните логички и методолошки принципи за изборот на објавените научни и стручни трудови кои се во непосредна врска со предметот и целите на истражувањето. Тие претежно се од понов датум и се пишувани по АРА стандард. Наведени се сите трудови кои се цитирани во докторската дисертација. Од структурата на библиографските единици може да се согледа нивната методолошки оправдана искористеност за реализацијата на темата на докторската дисертација. Од методолошко-технички аспект, библиографијата е адекватно презентирана.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување претставуваат ситуационо-моторичките стереотипи и психолошките особини кај карате-репрезентативци и карате-натпреварувачи, од машки пол. Врз основа на предметот на ова истражување, дефинирана е и основната цел на овој труд - структурата и разликите на ситуационо-моторичките стереотипи и психолошките карактеристики помеѓу карате-репрезентативците и карате-натпреварувачите за секоја категорија поодделно, како и задачите: 1. да се утврди степенот на меѓусебна поврзаност на сите применети специфично моторички варијабли во истражувањето кај испитаниците - натпреварувачи, 2. да се утврди степенот на меѓусебна поврзаност на сите применети психолошки варијабли во истражувањето кај испитаниците - репрезентативци, 3. да се утврдат факторите на сите применети специфично-моторички варијабли за испитаниците натпреварувачи, 4. да се утврдат факторите на сите применети специфично-моторички варијабли за испитаниците репрезентативци, 5. да се утврдат факторите за сите применети психолошки варијабли кај испитаниците натпреварувачи, 6. да се утврдат факторите за сите применети психолошки варијабли кај испитаниците репрезентативци, 7. да се утврди влијанието помеѓу предикторските и критериумските варијабли за секоја категорија поодделно натпреварувачи и репрезентативци и 8. да се утврдат разликите помеѓу двата суппримерока на испитаници.

Врз вака дефинираните предмет, цел и задачи на истражувањето се наметнаа и четиринаесет хипотези, и тоа: Х0 - Не се очекува дека ќе бидат утврдени статистички значајни разлики во системот на ситуационо моторичките стереотипи и системот на психолошки особини помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х1 - Ќе биде утврдена структурата на ситуационо-моторичките стереотипи кај карате репрезентативци. Х2 - Ќе биде утврдена структурата на психолошките особини кај карате репрезентативци. Х3 - Ќе биде утврдена структурата на ситуационо-моторичките стереотипи кај карате натпреварувачи. Х4 - Ќе биде утврдена структурата на психолошките особини кај карате натпреварувачи. Х5 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во варијаблите на напад со еден рачен удар помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х6 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во варијаблите на напад со две рачни техники помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х7 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во варијаблите на напад со три рачни техники помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х8 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во варијаблите на напад со еден ножен удар помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х9 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во варијаблите на напад со комбинирани техники на рака и нога помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х10 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во општите интелектуални способности помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. Х11 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во специфичните

интелектуални способности помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. X12 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во емоционалните особини помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. X13 - Се очекува дека ќе постојат статистички значајни разлики во мотивациските диспозиции помеѓу карате репрезентативци и карате натпреварувачи. X14 - Се очекува дека применетиот систем на предикторски варијабли ќе има статистички значајно влијание врз системот на критериумски варијабли.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Каратето е спорт кој се одликува со голем број на техники и нивна сложеност на изведување, што само по себе бара усвојување на голем број информации кои овозможуваат да се согледаат важните елементи на техниката со што би можело да се предвидат намерите на противникот и да се реагира на адекватен начин. Каратето како спортска дисциплина поставува специфични барања во поглед на дијагностицирање на сите релевантни карактеристики, способности и особини доминантни за самиот спорт. Развојот на модерното карате е поврзано со сè поголемото присуство на науката, чиишто истражувачки резултати во многу голема мерка почнуваат да се користат во тренажните процеси на каратистите (Koropnovki, Jovanović, Dopsaj, 2007). Сите овие истражувања придонесуваат во градењето на научната основа на самиот спорт.

По својата структура, каратето припаѓа на полиструктурални ациклични спортови, во кој доминираат непредвидливи движења и има само симболична деструкција на противникот. Оваа позитивна деструкција, каратистот настојува да ја создаде и употреби задавајќи контролирани удари во глава и тело на противникот иако сите движења претставуваат комбинација од максимален и субмаксимален интензитет. Токму таквата симболика му дава посебно место и значење на каратето како спорт. Каратето како спортска дисциплина поставува специфични барања во поглед на дијагностицирање на сите релевантни карактеристики, способности и особини, доминантни за карате спортот (Bjelica, D., Petković, J. 2011).

Како спорт и боречка вештина, каратето поттикнува самодисциплина и развива сосредоченост и свесност (Kostovski, Ž., et all.2014). Каратето е една од најпопуларните боречки вештини, практикувана низ целиот свет, која привлекува сè поголем број на учесници и симпатизери. Натпреварите кои ги организира Светската карате федерација (WKF) се состојат од две подеднакво важни дисциплини: спортска борба (kumite) и ката (kata). Кумите дисциплината сè повеќе го привлекува вниманието на голем број истражувачи, научни работници, тренери и практиканти, кои секојдневно ја истражуваат оваа област.

Карате борбата се карактеризира со динамика на движењата, која е посебно нагласена во акцијата на напад и одбрана, додека статички ситуации во текот на борбата речиси и да нема. Многубројни карактеристични движења, пред сè удари кои се строго технички дефинирани во начинот на изведување, се изведуваат со максимална брзина и прецизност. Само ако се изведуваат во рамките на наведеното, судиите ќе ги бодираат, односно самата техника ќе биде поентирачка, што на крајот може да доведе до победа. Сето ова ја наметнува потребата, каратистите на своите тренинзи и потоа на натпреварите, да изведуваат голем број претходно совладани движења, со многу голема брзина, прецизност и експлозивност. Од успешноста на изведување на главните поентирачки техники на каратистите зависи неговата вкупна натпреварувачка ефикасност и нивото на спортски резултати, а секој борец главно користи две до три техники со кои го решава поголемиот дел од борбата. Кога ова се има предвид, станува јасно значењето на главните поентирачки техники, како и раниот избор и определување за техниката која на секој борец ќе му одговара најмногу.

Откако каратето стана и официјално олимписки спорт, за сите оние што се занимаваат професионално со оваа дисциплина, многу е важно да имаат валидно потврдени и сумирани сознанија за главните физички и психолошки фактори кои се поврзани со структурирањето и моделирањето на карате тренинзите. На изборот на конкретната техника на секој натпреварувач, во голема мера влијаат различните фактори. Едни од нив се и психолошките особини на самата личност (натпреварувач).

Многу автори зборуваат за специфичната психолошка структура на личноста спортист која подразбира присуство на релевантни психолошки особини во структурата на личноста на спортистот кои доведуваат до високи спортски резултати и значајно го детерминираат успехот во спортот (Алексовска, В., Л., Костовски, Ж. 2008, Jovanovic, S. 1984, Kasum, G., Bačanač, Lj. 2007, Kostovski, Ž., et all. 2013, Szabo, A. i Urbán, F. 2014, Terry, C. P., Slade, A. 1995, Soltani, H., and Reddy, K S. 2013) и други. Врвниот спорт е дејност во која спортистите ги манифестираат своите физички и психички потенцијали, своите лични и општествени вредности (Керамичиев, Д., 2006). Пред сè, спортската борба е остра. Таа острина произлегува од стремезот да се постигне подобар резултат, кој е плод на долгогодишни макотрпни тренинзи и залагања, проследени со усовршувањето на физичките, техничките, тактичките и психичките карактеристики на самиот спортист. Од карате натпреварувачите се бара строга изостреност на психичките процеси и големо ангажирање на емоциите. Се смета дека постои и специфична структура на личноста на врвните спортисти воопшто, па дури и за секој поединечен спорт. Во тој дел, кандидатката се обидела да ги опише тие психички карактеристики што укажуваат дека се релевантни за успехот на врвните каратисти. Исто така може да се напомене дека голем број на општи и многу посебни мотиви кои се предмет на психолошките истражувања, а се вклучени и во ова истражување, во други области на човечкото однесување, можно е, посредно или непосредно, да се доведат во врска со однесувањето во спортот. Но, меѓу оние кои се обидуваат да ја објаснат успешноста во спортот, а со тоа и однесувањето на спортистите, најприфатлив и најрелевантен е концептот за потребата за спортско постигнување (Mikić, B. 1996). Според истиот автор, и емоциите се тесно врзани за мотивите и им даваат погонска енергија. Спортистот доживува емоции, различни по интензитет, квалитет и времетраење. Во спортот важна е класификацијата на емоциите според изворот.

Денес, спортот и личноста претставуваат нераздвојна целина и добиваат сè поголема примарност во вкупната подготовка на спортистите. Затоа, неминовна е потребата на научниот пристап на психологијата во спортот, пред сè заради унапредување на успехот и постигнување врвни спортски резултати. Со реализацијата на ова истражување, во голема мера се добија релевантни сознанија за начинот на функционирање на каратистите, како во делот на карате техниките, така и во делот на психолошките карактеристики и нивните влијание врз карате спортистите како натпреварувачи и личности.

Краток опис на применетите методи

Ова истражување беше спроведено на намерен примерок на испитаници, карате репрезентативци и карате-натпреварувачи, од машки пол, од повеќе карате клубови од Р Македонија. Во првата фаза, испитаниците беа снимани во изведувањето на симулирани борби на тренинг натпревар, каде што за време на борба која траеше 3 минути, тие требаше да изведат што повеќе напади со карате техниките кои се предмет на истражувањето. Секој од испитаниците поединечно изработи по пет борби (со паузи измеѓу секоја борба) со што беа опфатени сите пет групи на напади со карате техники. Во втората фаза, испитаниците поединечно беа опфатени со тестови за утврдување на нивните психолошки особини.

Во истражувањето беа применети вкупно 28 варијабли, од кои: 15 критериумски варијабли на карате елементи кои се применуваат во спортска карате борба: три варијабли на напад со еден рачен удар, три варијабли на напад со две рачни техники, три варијабли на напад со три рачни техники, три варијабли на напад со еден ножен удар и три варијабли на напад со комбинирани техники на рака и нога (според Kostovski, Ž., et al.2014 и Zaborski, B.,2012) и 13 предикторски варијабли на психолошки особини: една варијабла за проценка на општата интелектуална способност, три варијабли за проценка на специфичните интелектуални способности, шест варијабли за проценка на емоционалните особини и три варијабли за проценка на мотивациските диспозиции (според Величковска, А.Л.2002).

Снимањето на поентирачките карате техники кои се применуваат во борба беше реализирано во салата во која испитаниците ги имаат своите тренинзи. Салите ги задоволуваа услови за тренинг и натпревар, односно биле покриени со соодветна подлога (татами). Истовремено беа присутни и лиценцирани судии. Испитаниците претходно беа запознаени за снимањето и им беа објаснети и демонстрирани соодветните карате техники. Снимањето беше спроведено по методата на систематско набљудување од страна на експерти од карате спортот и истовремено дипломирани професори по физичка култура кои имаат претходно искуство и познавање на проблематиката која е предмет на истражувањето со што би се овозможило нивно правилно и објективно спроведување. Исто така, тестовите за утврдување на психолошките карактеристики беа спроведени во клубовите во кои натпреварувачите секојдневно ги реализираат своите тренинзи.

Испитаниците, исто така, требаше да исполнат и одредени услови за време на спроведување на тестирањето: да се во активен повеќегодишен систематски и континуиран тренажен процес, активно да учествуваат на национални и меѓународни првенства, да се психофизички здрави во периодот на истражувањето, со што би се добиле релевантни резултати од спроведеното истражување.

Во подглавата „Статистички методи за обработка на податоците”, наведени се методите кои се применети во ова истражување според карактеристиките и големината на избраниот примерок. За потребите на истражувањето беа пресметани следниве мерки: за сите квантитативни постапки применети се основните дескриптивни статистички параметри, за утврдување на структурата на двата предвидени примерока применета е факторска анализа, ортогонална Varimax солуција со Gutman - Kajzer критериум, дискриминативна анализа - за утврдување на можните разлики помеѓу третираните групи (каратисти репрезентативци и натпреварувачи) во латентен простор, која беше посебно применета за двата предвидени примерока на испитаници, Т - тест за мали независни примероци - за анализирање на разликите помеѓу аритметичките средини на две групи испитаници, мултиваријантна анализа на варијансата (МАНОВА) - за анализирање на мултидимензионалните манифестни или латентни простори на варијаблите и регресивна анализа за утврдување на влијанието на предикторските врз критериумските варијабли.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на спроведените анализи од ова истражување, добиени се резултати кои доведуваат до следни заклучоци:

1. Со применетата факторска анализа утврдена е следнава структура: Три значајни латентни димензии на специфично моторичките стереотипи (ситуационите карате тестови) беа екстрахирани кај испитаниците натпреварувачи, и тоа: F1 - фактор на релативно сложена структура на сегментарни движења во сагитална рамнина со кружни движења во три рамнини, F2 - фактор на кружни техники со нога и F3 - фактор на карате напад со две рачни техники. Пет значајни латентни димензии на специфично - моторичките стереотипи (ситуационите карате - тестови) кај испитаниците јуниори и

сениори - репрезентативци: F1 - фактор на комбиниран и сложен напад, F2 - сложен фактор на континуиран напад, F3 - фактор на сегментарни единечни напади, F4 - фактор на двоен напад со рака и нога и F5 - фактор на единечен напад со нога.

Пет значајни латентни димензии на психолошки особини беа екстрахирани кај испитаниците натпреварувачи, и тоа: F1 - фактор на општа и спортска интелигенција, F2 - фактор на емоционални особености и позитивна емоционална ангажираност, F3 - фактор на анксиозни реакции и психотизам, F4 - фактор на натпреварувачка анксиозност со ниска негативна емоционална ангажираност во услови на спортско постигнување, F5 - фактор и мотив на спортско постигнување во услови на негативна емоционална ангажираност, како и Пет значајни латентни димензии на психолошки особини кај испитаниците репрезентативци: F1 - фактор на општи и специфични интелектуални способности, F2 - фактор на социјална желба и емоционална стабилност со ниска негативна емоционална ангажираност во услови на спортско постигнување, F3 - фактор на мотив на спортско постигнување со натпреварувачка агресивност и анксиозни реакции, F4 - фактор на позитивна и негативна емоционална ангажираност во услови на спортско постигнување проследено со импулсивност и неодлучност и F5 - фактор на екстраверзија со безгрижност, со позитивна емоционална ангажираност во услови на спортско постигнување.

2. Од резултатите добиени со дискриминативната анализа не е добиена статистички значајна разлика во моторичките способности помеѓу двете групи испитаници - натпреварувачи и репрезентативци, но според висината на вредностите на позициите на центроидите и нивните предзнаци може да се констатира дека втората група (репрезентативците) покажува подобри резултати од првата група (натпреварувачите). Додека, пак, од дискриминативната анализа на психолошките варијабли добиена е сигнификантна разлика помеѓу двете групи испитаници - натпреварувачи и репрезентативци.

3. Со примена на двонасочен т - тест за мали независни примероци кај споредените аритметички средини на варијаблите кои ги претставуваат специфично - моторичките способности кај испитаниците натпреварувачи и репрезентативци, статистички значајна разлика постои само кај три променливи (статистички значајна разлика на целиот систем не е добиена), додека, пак, кај варијаблите на психолошките карактеристики кај испитаниците натпреварувачи и репрезентативци утврдени се статистички значајни разлики во целиот анализиран простор помеѓу двете групи, со исклучок на две варијабли.

4. Според добиените резултати од мултиваријантната анализа на варијансата кај варијаблите за проценка на специфично-моторичките способности помеѓу испитаниците натпреварувачи и репрезентативци, не постои статистички значајна разлика во аритметичките средини помеѓу испитаниците натпреварувачи и репрезентативци. Кај варијаблите за проценка на психолошките карактеристики помеѓу испитаниците натпреварувачи и репрезентативци, добиена е сигнификантна значајност кај сите испитувани променливи.

5. Врз основа на добиените резултати од регресивната анализа, системот од 13 латентни предикторски димензии статистички значајно не влијае врз предикцијата на критериумските варијабли кај испитаниците натпреварувачи. Кај испитаниците репрезентативци, системот од 13 латентни предикторски димензии има статистичко значајно влијание само кај три променливи. Кај останатите применети варијабли не е добиена статистички значајна разлика.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Соклевска Илиевски, со наслов СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО-МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ-РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ, претставува истражување во подрачјето на кинезиологијата, област: применета кинезиологија.

Со извршеното истражување потребно за изработка на темата на оваа докторска дисертација се придонесува во развојот на карате спортистите во два простора. Со утврдување на структурата на ситуационо - моторичките стереотипи се добива слика на техниките кои најчесто се употребуваат во карате борба и на можните комбинации од овие техники. Од друга страна, пак, утврдена е статистички значајна разлика на целиот испитуван простор на варијаблите на психолошки особини помеѓу испитаниците натпреварувачи и испитаниците репрезентативци. Со ваквите резултати се добива претстава за различното ниво на психолошката подготвеност, како и на вродените психолошки особини (на кои може помалку да се влијае), а со тоа и одвојувањето на репрезентативците од натпреварувачите како посебни категории. Тие даваат доволно простор за нивна понатамошна селекција и кои ќе бидат помалку или повеќе присутни за постигнување на врвни спортски резултати. Од друга страна, издвојувањето на карате репрезентативците како посебна категорија во однос на карате натпреварувачите би можело да доведе до откривање дали постојат одредени екстремности кои влијаат на нив и можното делување на нив. Резултатите кои се добиени можат да бидат применувани во практиката со цел унапредување и усовршување на тренажниот процес, како и примарно, селекција на врвни спортисти.

Добиените информации треба да послужат за планирање и програмирање и ефективна реализација на тренажниот процес, како и на поставување на соодветна натпреварувачка тактика. Исто така, треба да се има предвид дека применетите истражувачки техники и методолошката поставеност и пристап во ова истражување можат да послужат за идни истражувања кои ќе обработуваат слична проблематика.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Соклевска Илиевски, со наслов СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО-МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ-РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [2]. **Соклевска, И., Е. (2016).** Факторска структура на карате елементи применети во спортска борба кај карате спортисти (јуниори) од Р. Македонија. 11th International Journal Knowledge in practice, Bansko Vol.15.3 1547-1552, **Global Impact Factor 1.023.**
- [3]. **Soklevska, I.E., Kostovski, Ž., Shala, E. (2018).** Structure of situation motor stereotips of karate competitors and karate representatives. VIII меѓународна konferencija "Sportske nauke i zdravlje", Banja Luka.
- [4]. Kostovski, Ž., Georgiev, G., **Soklevska, I.E., Kostovska, Z. (2012).** Factorial structure of some specific and basic motor tests for assessment of the motor abilities of karate athletes at the age of 12-14 years

old" 5. International Symposium SPORT AND HEALTH, "University of Tuzla, Faculty of Physical Education and Sport", Tuzla 2012.

- [5]. Kostovski, Ž., **Soklevska, I.E.**, Kostovska, Z. (2012). Factorial structure of karate elements in sport fight on karate sportsmen (cadets) from R. Macedonia". Research in physical education, sport and health, International journal of scientific issues in physical education and sport, Vol. 1 No.1 , Skopje 2012 god.
- [6]. Kostovski, Ž., Zeljkovic, M., Luzlim. I., **Soklevska. I. E.**, Zaborski, B. (2011). Validnost, relijabilnost i osetljivost testa udarac nogom - Mae geri. 3rd International scientific conference "Antroploski aspekti sporta, fizickog vaspitanja i rekreacije", Banja Luka.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се:

Според резултатите кои се добиени од ова истражување, може да се изведе генерален заклучок кој упатува на препораката за примена на резултатите во тренажниот процес и селекцијата на карате спортисти. Исто така, резултатите од структурата на специфично - моторичките тестови упатуваат на сознанието за употребата на најчесто користени карате техники и комбинации од овие техники. Психолошката структура, од друга страна, упатува на создавање целосна слика за психолошкиот профил на испитуваниот примерок. Помеѓу двете третираны групи (натпреварувачи и репрезентативци) не е утврдена статистички значајна разлика на ситуационо - моторичките способности (како што е случај и кај други автори), што, пак, доведува до сознание дека се работи за групи кои редовно се натпреваруваат во своите категории на национално и интернационално ниво, со приближно исти техничко - тактички способности, слични тренажни процеси, кои многу често заедно ги реализираат своите тренинзи во преднатпреварувачкиот и натпреварувачкиот период и тенка е границата на "она" што ги одвојува едни од други, односно постоење на други фактори кои имаат влијание, како што е случај во ова истражување. Од друга страна, пак, утврдена е статистички значајна разлика на целиот испитуван простор помеѓу испитаниците натпреварувачи и испитаниците репрезентативци. Со ваквите резултати се добива претстава за различното ниво на психолошката подготвеност, како и на вродените психолошки особини (на кои може помалку да се влијае), а со тоа и одвојувањето на репрезентативците од натпреварувачите како посебни категории. Тие даваат доволно простор за нивна понатамошна селекција и кои ќе бидат помалку или повеќе присутни за постигнување на врвни спортски резултати.

Подрачјето на примена и ограничувањата се:

Ограничувањата на оваа студија се достоини само за кратко споменување. Нашето истражување, според природата на научни истражувања, припаѓа на групата емпириски апликативни истражувања, со цел стекнување на нови информации. Ограничувањето се состои во малиот примерок на испитаници кој беше специфичен и намерен (со оглед на тоа што се работи за натпреварувачки и репрезентативен состав само од машки пол), што од друга страна може да има влијание врз статистичката анализа на резултатите. Во овој случај, добиените резултати се логични и очекувани.

Можните понатамошни истражувања се:

Каратето како спорт претставува навистина сложен феномен за истражување, кој изобилува со разновидност на елементи и движења кои бараат целосна урамнотеженост на сите сегменти. Тренажниот процес секогаш тежнее кон формирање, развивање и усовршување на сите простори на човекот како био-психо-социјален ентитет, како и на специфичните-карате способности. Ако се има во предвид дека во овој простор нема истражувања чиј број е многу голем, потребен е што поголем број на релевантни научни информации кои ќе ги надополнат досегашните теоретски сознанија и ќе овозможат нивна практична примена.

Теоретското значење на ова истражување се состои во давањето на значајни информации за структурата и разликите на ситуационо моторичките стереотипи и психолошките особини помеѓу карате-репрезентативците и карате-натпреварувачите (нерепрезентативци). Со добивањето на овие информации можеме да одговориме на многу поставени прашања. Апликативното значење е во примената на добиените резултати во тренажниот процес и во селекцијата на идните карате-спортисти.

Секако, потребни се што поголем број на понатамошни студии од ваков карактер, со поголем број на испитаници, и кои ќе опфаќаат и други научни области и простори, а кои ќе придонесат за издвојување на оние фактори кои се релевантни за постигнувањето на значаен спортски успех.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Елена Соклевска Илиевски** со наслов **СТРУКТУРА И РАЗЛИКИ НА СИТУАЦИОНО-МОТОРИЧКИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ПСИХОЛОШКИТЕ ОСОБИНИ КАЈ КАРАТЕ РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИ И НАТПРЕВАРУВАЧИ.**

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Ленче А. Величковска, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Жарко Костовски, ментор с.р.**
- 3. Емеритус проф. Бранимир Микиќ, член с.р**
- 4. Проф. д-р Зоран Радиќ, член с.р.**
- 5. Проф. д-р Георги Георгиев, член с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „ПРОЦЕНА И СТРАТЕГИИ ЗА РАБОТА СО УЧЕНИЦИ СО ДИСЛЕКСИЈА, ДИСГРАФИЈА, ДИСКАЛКУЛИЈА И ДИСПРАКСИЈА“

ОД ГРУПА АВТОРИ

ЗАЕДНИЧКИ ДЕЛ		ОПИС
1.	НАЗИВ НА УЧЕБНИКОТ, УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО, МОНОГРАФИЈАТА, СТУДИЈА	Процена и стратегии за работа со ученици со дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија
2.	НАЗИВ НА ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА ЗА КОЈА СЕ ОДНЕСУВА	Стратегии за специфични тешкотии во учењето
3.	НАЗИВ НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА	Специјална едукација и рехабилитација
4.	ФОНД НА ЧАСОВИ НАСТАВА И ВЕЖБИ И ЕКТС КРЕДИТИ	2+2/6 кредити
5.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА АВТОРОТ (АВТОРИТЕ)	Александра Каровска Ристовска Љубица Кардалеска Горан Ајдински Орхидеја Шурбановска
6.	ВРЕМЕ И АКТ НА ИЗБОР НА РЕЦЕНЗЕНТИТЕ ¹	III редовна седница одржана на 31. X 2017
7.	ДАЛИ Е ПРВО ИЗДАНИЕ ИЛИ НЕ (член 23 УКИМ, до или над 25%)	Да
8.	ДОКОЛКУ НЕ Е ПРВО ИЗДАНИЕ, ВО КОЛКАВА МЕРА СЕ РАЗЛИКУВА?	/
9.	ОПШТИ ПОДАТОЦИ (број на страници, прилози, заглавја или делови итн.)	210 страници (вовед, шест поглавја, литература и анекси)

ИЗВЕШТАЈ²

¹ Се пополнува за учебник и учебно помагало.

²Извештајот може да изнесува најмногу 10 чукани страници со нормален проред.

1.	КРАТОК ОПИС НА СОДРЖИНАТА	<p>Содржината на ракописот е распределена во вовед, шест поглавја, литература и анекси. Големiot број референци прикажани во делот литература укажуваат на студиозниот пристап на авторите кон оваа тематика.</p> <p>Предложениот ракопис започнува со делот кој се однесува на <i>процена и работни стратегии за ученици со дислексија</i>, каде што се прикажани инструменти, односно алатки за проценка на говорно-јазичниот развој чија забавеност е индикативна за појава на тешкотии во читањето, вештини потребни за да се совлада зборувањето и слушањето, проценка на функциите на говорот и тестови за тестирање на функциите на сензомоториката. Покрај дефинирањето на фонолошката проценка, раниот скрининг и неформалната проценка, дадени се информации и за дефектолошката проценка на дислексијата која се состои во испитување на латерализацијата, субговорните функции и испитувањето на говорот и јазикот. На крајот на овој најобеман дел, дадени се работни стратегии за ученици со дислексија, при што се дефинирани модификациите кои е потребно да се направат при адаптација на курикулумот, како и насоки за изработка на ИОП за учениците со дислексија.</p> <p>Вториот дел насловен <i>Проценка и работни стратегии за ученици со дисграфија</i> се состои од дефинирање на инструменти за проценка на графомоториката, односно графомоторниот чин како најважен процес во усвојувањето на вештината на пишување, понатаму скрининг/основна проценка на дисграфијата, како и тестови кои се употребуваат при процената на дисграфијата. Овој дел завршува со насоки за работа со ученици со дисграфија и вежби за развој на графомоториката.</p> <p>Во третиот дел насловен <i>Проценка и работни стратегии за ученици со дискалкулија</i>, прикажани се низа тестови за дискалкулија, но и вежби и математички игри за учениците со дискалкулија.</p> <p>Во рамките на четвртиот дел насловен <i>Проценка и работни стратегии за ученици со диспраксија</i>, се обработуваат содржини поврзани со идентификација на учениците со диспраксија, симптоми карактеристични за појава на диспраксија, како и работни стратегии за учениците со диспраксија.</p> <p>Во однос на петтиот дел именуван <i>Соработка со родителите на ученици со тешкотии во учењето</i> предложени се стратегии за поддршка и помош за родителите, нивната улога како најважни чинители во едукативниот процес на децата со тешкотии, стратегии за развој на самоверба на</p>
----	---------------------------	--

		<p>учениците со посебни образовни потреби и на крајот стратегии за работа со родителите на децата со дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија.</p> <p>Во последниот дел се обработени следниве <i>алтернативни интервенции</i>: вежбање и движење, инхибиција на примитивни рефлекси, образовна кинезиологија како и алтернативни вежби за дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија.</p> <p>Книгата завршува со 4 прилози каде што се дадени стандардизирани чек листи за сите видови тешкотии во учењето (дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија) на македонски јазик и адекватни за нашето поднебје. Покрај чек листите и тестовите, обработен е индексот за интерактивен опсервациски начин на процена, како и една студија на случај на ученик со тешкотии во читањето.</p>
2.	ОЦЕНА ДАЛИ ПРЕДЛОЖЕНИОТ УЧЕНИК /ПОМАГАЛО Е ВО СОГЛАСНОСТ СО ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА	Да, во целост е во согласност со предметната програма.
3.	ОЦЕНА НА УЧЕБНИКОТ/УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Ракописот е автентичен, актуелен и има значајна апликативна вредност. Апликативната вредност се согледува во големиот број алатки за процена и предлози за стратегии за работа со ученици со специфични тешкотии во учењето. Авторите концизно и на едноставен начин, користејќи разбирлив јазик, ги разработуваат посебните поглавја содржани во ракописот, компонирани во една целина и во обем кој одговара на наставната програма по предметот Стратегии за специфични тешкотии во учењето.
4.	КАТЕГОРИЗАЦИЈА – УЧЕБНИК, УЧЕБНО ПОМАГАЛО, МОНОГРАФИЈА, СТУДИЈА	Учебник
5.	ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ ЗА ОПРАВДАНОСТА ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА ТРУДОТ	По прегледувањето на ракописот и прифатените сугестии за негово подобрување, може да се заклучи дека авторите добиле еден продукт од исклучителна теоретска и апликативна вредност. Содржините во ракописот се концизно и прегледно поставени, стилот е јасен и разбирлив, што е од огромно значење за вредноста на ракописот. Ракописот ги задоволува стручните и методските барања на еден современ учебник но и практично помагало за професионалците кои се занимаваат

		<p>со најновите достигнувања во областа на специјалната едукација и рехабилитација..</p> <p>Врз основа на горе наведеното, предлагам ракописот под наслов „Процена и стратегии за работа со ученици со дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија“ да биде печатен како учебник од страна на Филозофскиот факултет.</p>
6.	ПРЕДЛОЗИ ЗА ПОТРЕБНИ КОРЕКЦИИ	Нема потреба од корекции.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Наташа Чичевска
Јованова с.р.

ИЗВЕШТАЈ³

<p>КРАТОК ОПИС НА СОДРЖИНАТА</p>	<p>Ракописот содржи 210 страници текст, слики и табели, и е соодветен за програмата по Стратегија за специфични тешкотии во учењето, кој е избран предмет на првиот циклус студии на студиската програма Специјална едукација и рехабилитација, како и на содржините предвидени за предметот Проблеми во учењето, кој е задолжителен за студентите на втор циклус студии на студиската програма Инклузивно образование на Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет.</p> <p>Содржината на ракописот е распределена во вовед и шест дела: <i>Процена и работни стратегии за ученици со дислексија; Процена и работни стратегии за ученици со дисграфија; Процена и стратегии за ученици со дискалкулија; Процена и работни стратегии за ученици со диспраксија; Соработка со родителите на ученици со тешкотии во учењето и Алтернативни интервенции.</i></p> <p>Предложениот ракопис започнува со делот кој се однесува на процена и работни стратегии за ученици со дислексија, каде што се обработува областа на проценка на говорно-јазичниот развој, фонолошка проценка како интегрален дел во процената на дислексијата, проценка на изведбата на читањето, неформална проценка на дислексијата, ран скрининг на дислексијата, како и дефектолошкиот приод во процената на специфичните тешкотии во читањето. Овој дел завршува со приказ на можни стратегии за работа со ученици со дислексија.</p> <p>Вториот дел насловен како Процена и работни стратегии за ученици со дисграфија се состои од дефинирање на инструменти за проценка на пишувањето, проценка на графомоториката, скрининг/основна проценка на дисграфијата, како и тестови кои се употребуваат при процената на дисграфијата. Овој дел завршува со предлози на вежби за работа со ученици со тешкотии во пишувањето.</p> <p>Третиот дел содржи информации од областа за процена и работни стратегии за ученици со дискалкулија, каде што се обработуваат тестови за дискалкулија но и вежби и математички игри за учениците со тешкотии во сфаќањето на математичките поими.</p> <p>Во рамките на четвртиот дел наречен Процена и работни стратегии за ученици со диспраксија, се обработуваат содржини поврзани со идентификација на</p>
----------------------------------	---

³Извештајот може да изнесува најмногу 10 чукани страници со нормален проред.

		<p>учениците со диспраксија, симптоми алармантни за појава на диспраксија, како и работни стратегии за учениците кај кои се јавуваат проблеми во координацијата на движењата.</p> <p>Во однос на петтиот дел именуван Соработка со родители на ученици со тешкотии во учењето се обработени грижите на родителите, стратегиите за поддршка на родителите, нивната улога во образовниот процес на нивните деца, стратегиите за развој на самодоверба и на крајот стратегиите за работа со родителите на децата со проблеми, односно тешкотии во учењето.</p> <p>Во последниот дел - Алтернативни интервенции обработени следниве алтернативни интервенции: диететски интервенции, вежбање и движење, инхибиција на примитивни рефлекси, образовна кинезиологија, како и алтернативни вежби за специфичните тешкотии во учењето.</p> <p>По наведената литература од голем број домашни и странски автори, книгата завршува со 4 анекси, односно прилози каде што се дадени прилагодени и стандардизирани чек листи за сите видови тешкотии во учењето (дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија). Покрај чек листите, дадени се тестови на македонски јазик соодветни на нашиот контекст. Покрај чек листите и тестовите, обработен е индексот за интерактивен опсервациски начин на процена, како и една студија на случај на ученик со дислексија.</p>
2.	ОЦЕНА ДАЛИ ПРЕДЛОЖЕНИОТ УЧЕБНИК /ПОМАГАЛО Е ВО СОГЛАСНОСТ СО ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА	Учебникот е во согласност со предметната програма.
3.	ОЦЕНА НА УЧЕБНИКОТ/УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Ракписот е оригинален, автентичен, добро структуриран и ги содржи сите карактеристики на универзитетски учебник.
4.	КАТЕГОРИЗАЦИЈА – УЧЕБНИК,УЧЕБНО ПОМАГАЛО, МОНОГРАФИЈА, СТУДИЈА	Учебник

5.	ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ ЗА ОПРАВДАНОСТА ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА ТРУДОТ	<p>По прегледувањето на ракописот, може да се заклучи дека авторите направиле адекватен избор на содржините на овој учебник со оглед на неговата основна намена за студентите на прв и втор циклус студии на Институтот за дефектологија. Изложувањето на содржините во ракописот е концизно и прегледно, пишувано со јасен и добар стил, што на ракописот му дава посебна вредност. Авторите во текот на пишувањето на целиот текст, доследно се придржуваат до еден концепт на изнесување на материјата, што ги задоволува стручните и методските барања на современ учебник.</p> <p>Врз основа на гореизнесеното, со особено задоволство предлагам ракописот под наслов „Процена и стратегии за работа со ученици со дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија“ да биде печатен како учебник од страна Филозофскиот факултет.</p>
6.	ПРЕДЛОЗИ ЗА ПОТРЕБНИ КОРЕКЦИИ	Не се потребни дополнителни корекции

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф.д-р Људмил Спасов с.р

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „УЛОГАТА НА МЕДИУМИТЕ ВО ГРАДЕЊЕТО НА БЕЗБЕДНОСНАТА КУЛТУРА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, ПОДНЕСЕНА ОД М-Р СОЊА СТЕФАНОВИЌ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата VI редовна седница одржана на 24.1.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Соња Стефановиќ под наслов „Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Билјана Ванковска (ментор), проф. д-р Оливер Бакрески, проф. д-р Рина Киркова Танеска, проф. д-р Ванчо Кенков и доц. д-р Тања Милошевска.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет има чест да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Соња Стефановиќ под наслов „Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија“ е изложена на 233 страници текст (со проред 1,5, големина на буквите 12), во кои се содржани и 202 фусноти, како и преку 250 библиографски единици (богата научна литература претежно од странски извори, домашни анализи, истражувања и документација) на коишто директно се реферира во текстот и неговите фусноти. Докторскиот труд има солидна и конзистентна структура. Тој претставува заокружена целина, составена од теоретска елаборација и истражувачки дел, организирани во шест поглавја, кои се логички подредени и елаборирани. Во делот на дисертацијата во кој се презентираат резултатите од емпирискиот дел на истражувањето, изложени се табели и графикони. Станува збор за следниве поглавја: Теориска и методолошка рамка на истражувањето, Безбедност, Безбедносна култура, Медиумите во Република Македонија, Медиумите и безбедносната култура во Република Македонија и Истражување. На крајот на трудот е изложен заклучокот кој ги сумира сознанијата до кои е дојдено во истражувањето, односно сето она што ги потврдува генералната и посебните хипотези врз основа на кои е спроведено теориското и емпириското истражување.

Освен библиографијата, на крајот се презентирани и два прилога: анкетниот прашалник и структурата на интервјуто, врз основа на кои беше остварено емпириското истражување.

Во првиот, воведен дел од докторската теза, се претставени параметрите на теорискиот пристап и на методологијата на истражувањето. Во теориската и методолошка рамка на истражување, изложени се основните параметри на истражувањето. Со други зборови, овој дел е целосно фокусиран на детално образложување на предметот, целите и задачите на истражувањето, клучните поими користени во трудот, хипотетската рамка на истражувањето и методолошките постапки кои што се користени во трудот. Тргнувајќи од досегашните истражувања, почетната премиса е дека медиумите, во поголема или помала мера, се фокусирани и на безбедносната проблематика, но останува дискутабилен нивниот конкретен ефект врз демократизацијата и градењето на демократската и безбедносната култура во земјата. Оттука, произлегува и клучното истражувачко прашање на кое тезата настојува да даде сеопфатен одговор: каква е безбедносната култура во Република Македонија и колкава е моќта на медиумите да придонесат за нејзиното градење и негување? Генералната хипотеза на истражувањето гласеше: Медиумите во Република Македонија не располагаат со моќ и кредибилитет да влијаат врз промоцијата на безбедносната култура на начин на кој тоа се прави во демократски контекст. Од неа, понатаму произлезе серија посебни хипотези, кои ова истражување се обиде да ги тестира, односно потврди или отфрли, со примена на соодветната научна методологија на истражување.

Вториот дел од тезата е посветен на концептот на безбедноста, и е развиен во е составен од седум поглавја. Првото поглавје се однесува на феноменологијата на безбедноста и нејзиното фундаментално значење во општеството. Безбедноста има ново значење и нова функција. Таа е единствена и неделива, додека загрозувањата се со широк спектар и загрозуваат најразлични вредности на повеќе нивоа. Безбедноста, како и мирот, се дефинира не е само отсуство на загрозувања на темелните вредности, туку и како присуство на правда, морал и култура, односно создавање на таков општествен амбиент кој ќе ја промовира еманципацијата на општествено и индивидуално ниво. Одговорот на централното прашање „безбедност за кого и безбедност за што?“ упатува на сложеноста на безбедноста како општествен феномен, па затоа единствен начин на нејзиното проучување е примената на холистички и интердисциплиниран пристап. Современата безбедносна политика е насочена кон зачувување на националните, односно државните вредности и неопходно е да се заштити вредностите утврдени со уставниот поредок на државата. Личната и јавната безбедност во функција на безбедносната се третираат во посебна секција, и тоа како суштински дел од внатрешната безбедност на државата, односно со онаа функција преку која се штити внатрешниот суверенитет на државата од сите видови на општествено негативни и штетни појави со кои се загрозува стабилноста и државното уредување на земјата, но и личната благосостојба и имот на граѓаните. Поврзаноста на демократијата, безбедноста и мирот во современото општество се детектира како суштинска во современ контекст, бидејќи без демократски и мирољубив контекст, самата безбедност добива сосема инаква конотација. Нагласокот е на тоа дека безбедноста не е вредност по себе, туку е само инструментална вредност доколку успее да овозможи контекст во кој сите суштински демократски и индивидуални вредности ќе се развиваат слободно, ослободени од страв и контрола. Во понатамошната елаборација од овој дел се

преоѓа на релациите помеѓу безбедноста, правото и моралот. Правото е границата за политиката генерално, но особено е важно овој однос да се запази и во контекст на безбедносната политика. Во продолжение се прави преглед на глобалните безбедносни ризици и закани, поради контекстуализација на анализата за тоа како и каде функционираат медиумите, како и на тоа каква е јавната и медиумската перцепција, која влијае врз безбедносниот концепт и правната регулатива. Последниот дел од ова поглавје отвора суштински проблем за дилемата поврзана со (де)централизацијата на системот на управување со безбедноста, концепт кој тргнува од премиса која е во голема мерка различна од традиционалното сфаќање за Веберијанската држава, односно за исклучивиот државен монопол во сферата на безбедносната функција. Децентрализацијата е процес кој е во голема мера промовиран од глобализацијата во светски рамки, феномен кој има сериозни импликации врз начинот на кој се разбира и практикува безбедносната функција и одговорност во современото општество. Само во ваков контекст може целосно да се разбере новата улога на медиумите како субјект со посебна одговорност и кога станува збор за безбедносниот дискурс, политика и имплементација на истата.

Третиот дел од дисертацијата е фокусиран на централниот концепт, односно на безбедносната култура. Тој е подетално елабориран во осум посебни секции. Тргувајќи од фундаменталниот поим на културата, понатаму се разработуваат специфичните констелации и односи помеѓу медиумите и безбедноста, културата и медиумите (медиумската култура), односот помеѓу националната безбедност и културата, како и медиумите и националната безбедност. Во средиштето на оваа теориска анализа е поимот на безбедносна култура, кој за првпат научно се елаборира во македонската научна заедница. Круцијалните премиси кои се елаборираат во овој дел зборуваат за тоа дека безбедносната свест станува култура кога заедницата во целост ја прифаќа таа свесност, укажува и делува на однесувањата, појавите и акцидентите кои ја нарушуваат безбедноста. Зголемувањето на улогата и значењето на свеста се изразува не само на макроплан, туку и во сферата на индивидуалните и колективните активности на луѓето. Во поширок социјален контекст, тоа се изразува преку интересот, вниманието и грижата за општеството, можностите и перспективите за развој на безбедноста и нејзината положба и улога во еден општествен систем. Поимот на безбедносна култура се доведува во корелација и со многу блискиот поим на стратегиска култура. Културата се состои од трајни (иако не и вечни) општествено пренесувани идеи, ставови, традиции, начини на размислување и навики, како и преферирани методи на дејствување, кои се повеќе или помалку специфични за одредена географски дефинирана безбедносна заедница со уникатно историско искуство. Во една одредена заедница може да постојат една или повеќе стратегиски/безбедносни култури. Тие се менуваат со текот на времето, со апсорбирање на нови искуства и кодови кои се преточуваат низ културни симболи и премиси. Но, како и општата култура, така и овој вид култура се менува многу бавно. Тоа треба да го имаат во вид и научните истражувачи кога сугерираат или откриваат фактори кои влијаат врз стратегиската и/или безбедносната култура. Нешто што евентуално може да се формулира и менува од година во година, или од деценија во деценија, не може да носи назив култура. Откако продлабочено се дефинира и утврдува суштината на безбедносната култура, се преминува кон одделна елаборација на нејзините различни аспекти, како етичките, социјалните, политичките, економските, вредносните и научно-образовните.

Четвртиот дел од дисертацијата преминува поконкретно на истражување на медиумите во Република Македонија. Тој е развиен во следниве секции: анализа на медиумскиот сектор во Република Македонија; медиумите и заштитата на јавниот интерес во Република Македонија; етичко и објективно известување во Република Македонија; јавната(не)доверба во медиумите во Република Македонија; и медиумската писменост во Република Македонија. Последната секција го проблематизира постоењето на истражувачкото новинарство во Република Македонија, и се обидува да ги утврди причините за тешката и неповолна состојба на овој план.

Петтиот дел на докторската дисертација ги доведува во директна корелација медиумите и безбедносната култура во Република Македонија. Тука се елаборираат неколку димензии низ кои се испитува оваа поврзаност, а за кои се смета дека ја даваат целосната слика за заемното влијание, а уште поважно ја тестираат генералната хипотеза. Меѓу поважните ги издвоивме прашањата: за македонските медиуми и нивната функција во контекст на демократската контрола врз безбедносниот сектор; дилемата за медиумскиот простор како мост на зближување или поделба во Република Македонија; анализа на сознанијата кои произлегуваат од начинот на кој медиумите го покриваат насилниот криминал во земјата; медиумско известување и дискурс во врска со човековата околина (како дел од новата безбедносна агенда). На крајот, се сумира и се дава проценка на медиумското влијание врз безбедносната култура во Република Македонија.

Во последниот, шести дел на докторската дисертација, е изложено емпириското истражување, спроведено во функција на утврдувањето на две димензии на предметот на истражувањето. Истражувачката стратегија за емпирискиот дел се состои од спроведување на анкета и на полуструктурирано интервју со селектиран број на испитаници од медиумскиот сектор. Од методолошки аспект, застапени се квалитативниот и квантитативниот приод, односно истражувањето има мешан карактер се со цел добивање на поквалитетни податоци кои придонесуваат за повисоко ниво на научно-истражувачкиот труд. Истражувањето, беше спроведено преку анкетен прашалник на репрезентативен примерок граѓани (150) во периодот септември-октомври 2016 год. Релативно малиот истражувачки примерок е, се разбира, резултат на ограничувањата кои ги поставуваат финансиските можности на индивидуален истражувач, но и времето кое е потребно за анкетирање лице-в-лице. Целна група се граѓаните кои живеат во скопската општина Карпош, а се водеше сметка примерокот да соодветствува на „личната карта“ на општината. Имено, анкетата е реализирана непосредно, преку лице во лице средби со испитаниците, а врз база на посебно изготвен анкетен прашалник. Во овој дел, направен е обид за истражување за ставовите на граѓаните во врска со нивните перцепции за работата на медиумите и особено во поглед на прашањата поврзани со безбедноста и безбедносната култура. Интервјето, пак, таргетираше одбрана група од 20 лица, кои на еден или друг начин, професионално се занимаваат со медиумите - како, новинари, уредници на медиуми и информативни агенции, но и комуникалози и политиколози.

На крајот на дисертацијата изложен е заклучокот кој претставува завршен дел на докторскиот труд, каде што концизно се изнесени проблемите кои претходно во трудот се пошироко елаборирани и заклучоците до кои доведе истражувањето преку сумирање на резултатите од мултидимензионалната и мултифункционалната анализа на односот на медиумите и безбедносната култура во Република Македонија.

Предмет на истражување

Централен предмет на ова истражување е улогата на медиумите во градењето и негувањето на безбедносната култура во Република Македонија. Кажано со други зборови, фокусиот е на тоа дали македонските медиуми успеваат да ја препознаат оваа своја функција и како влијаат со својата работа врз формулирањето и квалитетот на безбедносната култура. Истражувањето за улогата на медиумите врз безбедносната култура во Република Македонија има јасна научна и практична цел. Научната цел на ова истражување беше да се дојде до научна експликација на улогата на медиумите врз градењето на безбедносната култура во Република Македонија, односно преку мултидимензионално теориско и емпириско истражување да утврди дали тоа влијание е позитивно или негативно, и кои фактори влијаат на таквата состојба. Крајната цел беше прогноза за влијанието на медиумите врз натамошниот развој на специфичната безбедносна култура во Републиката, со обид да се понудат решенија за детектираните пропусти и слабости во медиумската сфера. Практичната цел на ова истражување е обезбедување на основни практични сознанија кои ќе им овозможат на медиумите, низ својата професионална дејност, да се постават како конструктивен фактор во создавањето на развиена безбедносна култура соодветна на барањата на модерната демократија, односно да се понудат сознанија од кои може да се утврди како сензационализмот и поттикнувањето на стравови влијае негативно и врз статусот и кредибилитетот на медиумите, а истовремено влијае погубно врз мирот и безбедноста во Република Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Проблематиката која ја истражува овој докторски труд е релативна новина во областа на истражувањата на мирот и безбедноста во Република Македонија, иако има богати традиции во меѓународните научни кругови. Научните истражувања во ова подрачје, особено во контекст на безбедносната култура се оскудни и дефицитарни, како од научноистражувачки аспект, така и од аспект на професионалните и институционалните решенија во поглед на практичните проблеми со кои се соочуваат медиумските работници, но и државните институции, кои се упатени на соработка во областа на безбедноста. Лошата состојба во која се наоѓа медиумскиот сектор, како и длабоката политичка поделба, претставува дополнителна пречка за научните работници, но од друга страна тоа е и посебен поттик за нови научни достигнувања, а кои отсутнуваат во македонската научна заедница, па и во македонското општество. Според изнесеното, м-р Стефановиќ успешно го совладала овој предизвик преку соодветен спој на теориско и емпириско осмислување и претставување на зацртаните цели. Оваа докторска дисертација не само што е издржана, туку и пополнува една значајна научна потреба со што ја збогатува научната мисла во неколку комплементарни научни дисциплини како што се културологијата, комуникологијата, политикологијата, безбедносните и мировните студии.

Краток опис на применетите методи

Во текот на истражувањето се применети повеќе методи, односно реализиран е комбиниран методолошки пристап кој што овозможи поставената хипотеза да се испита во целост. Првенствено е применет методот на концептуална анализа, односно анализирање и критичко преиспитување на централните поими на истражувањето. Понатаму, поставената хипотеза и варијаблите се тестираат со користење на методолошките техники за истражување како квалитативна теориска анализа и анализа на содржина на релевантните материјали, како и со анкетен прашалник со жители на една скопска општина и структурирано интервју со претставници на медиумската професија. Она што го покажа анализата и методот на анализа на содржина на медиумските известувања за одредени феномени и девијации само се потврди со резултатите до кои дојдовме по пат на анкета (на примерот од 150 граѓани) и интервју со медиумски работници и познавачи на медиумските состојби (20). Истражувањето ја потврди хипотезата дека медиумската манипулација помалку успева кај оние со повисоко образование. Коректно е да се каже дека вкупниот примерок беше релативно мал и симболичен (но објективно детерминиран со можностите на индивидуален истражувач и неговите лимитирани ресурси), но резултатите добиени на овој начин кореспондираат со други истражувања за довербата на јавноста во институциите, вклучително и во медиумите.

Во рамките на емпирискиот дела на истражувањето, добиените одговори се обработени со наменски софтвер. Претставувањето и анализата на податоците и истражувачките резултати се првенствено текстуални, проследени со табеларни и графички прикази.

Оценка на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Соња Стефановиќ, со наслов „Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија“ претставува оригинално научно истражување во областа на мирот и безбедноста, но и истражување со изразито интердисциплинарен пристап. Тезата претставува значаен придонес во расветлувањето на едно исклучително значајно прашање за демократскиот контекст во кој медиумите ја вршат секојдневната функција, но и прашање кое (ин)директно ги задира аспектите на националната и меѓународната безбедност. Научната цел на истражувањето е постигната преку научната анализа на теориската и практичната страна на медиумите и нивното известување за безбедносните појави и закани, со посебен акцент на медиумите во Република Македонија. Овој труд претставува, сам по себе, извор, стимулација и поддршка на други истражувања од овој домен. Комисијата оцени дека станува збор за труд кој има аспирации да ги спои теориската и практичната димензија на истражуваниот проблем. Практичните импликации што ги сугерира и ги носи како свој потенцијал, го прават трудот вреден од аспект на можностите за примена. Во таа смисла, докторската

дисертација може да послужи како реална основа за дебата во врска со измените и дополнувањата на одделни документи, со јасно презентирање на заклучоци за натамошниот развој на медиумите како конструктивен фактор во негувањето на демократските вредности и елементите на безбедносната култура соодветна за демократско општество, како и практична примена на научените лекции од досегашните искуства.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на кандидатката м-р Соња Стефановиќ со наслов „Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува сите потребни стандарди за солиден докторски труд. Главниот научен придонес на докторската дисертација на кандидатката м-р Стефановиќ се состои во детекција не само на проблемите, туку и можните решенија во поглед на детерминирани проблеми во подрачјето на медиумската партиципација во градењето на безбедносната култура во Република Македонија. До овие сознанија е дојдено со употребата на соодветна научна методологија во истражувањето на едно комплексно прашање, особено во делот на поврзување на добиените резултати од емпириското истражување со теориското истражување. Имајќи ги предвид специфичностите на проблемот и предметот на истражување, кандидатката успеала да изнесе аргументиран и научно заснован заклучок од голема полза и за науката, но и за практиката. Со употреба на соодветни методи и техники на прибирање и обработка на податоци, како и со нивна систематска анализа и интеграција, м-р Стефановиќ изложува сознанија кои меѓусебно се надополнуваат и резултираат во комплексна слика за предметот на истражување, неговото значење и начините на негово надминување, што дава посебен квалитет на избраната тема. Во текот на изработката и оценувањето на докторската дисертација, на кандидатката ѝ беа дадени сугестии за одредено подобрување и појаснување на одредени делови на трудот, кои таа ги прифати. За други аспекти, членовите на Комисијата го задржуваат правото да поразговараат со кандидатката поподробно за време на јавната одбрана.

Подрачјето на примена на сознанијата е сосема конкретно, иако реализацијата на понудените решенија не зависат само од научната аргументација, туку од политичката волја и многу други општествени, политички, социјални и економски фактори. Резултатите од дисертацијата, презентирани во разбирлив облик и за пошироката јавност, можат да послужат како основа во процесот за делиберација во експертските кругови и тие од граѓанското општество. Резултатите од истражувањата, во научни и/или практични цели, можат да ги користат државните институции.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Соња Стефановиќ со наслов „Улогата на медиумите во градењето на безбедносната култура во Република Македонија“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Билјана Ванковска, с.р.

Проф. д-р Оливер Бакрески, с.р.

Проф. д-р Рина Киркова Танеска, с.р.

Проф. д-р Ванчо Кенков, с.р.

Доц. д-р Тања Милошевска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МИГРАЦИИТЕ ВО КИЧЕВСКО-БРОДСКИОТ РЕГИОН ОД 1912 ДО 1958 ГОДИНА - ПРИЧИНИ И ПОСЛЕДИЦИ“, ПОДНЕСЕНА ОД М-Р ЛИМКО БЕЈЗАРОСКИ ПРИЈАВЕНА НА III- ЦИКЛУС ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА ИСТОРИЈА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на членовите 61 и 62 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус - докторски студии на Универзитетот „Св Кирил Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245, од 2 мај 2013 година), а по предлог на Советот на студиската програма за трет циклус-докторски студии по историја и член 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје (УКИМ), Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата V редовна седница одржана на 27.XII.2017 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена на докторската дисертација поднесена од м-р Лимко Бејзароски со наслов: „Миграциите во Кичевско-бродскиот Регион од 1912 до 1958 година – причини и последици“, во состав: проф. д-р Борче Илиевски, проф. д-р Виолета Ачкоска (ментор), проф. д-р Никола Жежов, проф. д-р Новица Вељановски и проф. д-р Тодор Чепрегенов.

Комисија во наведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација: „Миграциите во Кичевско-бродскиот регион од 1912 до 1958 година – причини и последици“, поднесена од м-р Лимко Бејзароски, и на Наставно–научниот совет на Филозофскиот факултет му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на докторанд м-р Лимко Бејзароски со наслов: „Миграциите во Кичевско-бродскиот регион од 1912 до 1958 година – причини и последици“, содржи вкупно 278 страни компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman (македонска поддршка), со 1,5 проред и големина на буквите 12. Докторската дисертација содржи 352 фусноти, кои се базираат на повеќе користени архивски материјали, објавени извори и литература. Трудот е поделен во седум глави, предговор, вовед и заклучок.

Во воведот, кандидатот дава краток опис на методолошките постапки при обликување на трудот ставајќи го Кичевско-бродскиот регион во еден поширок географски контекст (балкански и македонски).

Во првата глава од трудот се дава краток историски приказ на општествените процеси во областа кон крајот на XIX и почетокот на XX век, процеси кои им претходеа на балканските војни. Кандидатот се осврнува на четничките движења во областа, како простор каде што било силно присутно српското и бугарското влијание, но и вооружените дејствија на четите на српското вооружено движење и четите на ТМОРО/ВМОРО. Во посебни поглавија се анализира воспоставувањето на српската власт во Кичевско и во Порече есента 1912 година. Поразот на Османлиите и воспоставувањето на српската власт ќе има далекусежни последици за областа, кои на различен начин ќе бидат прифатени од христијанското и муслиманското население. Кандидатот, врз основа на објавени историски извори прави пресек на политичките и воените случувања, како и на убиствата извршени од страна на новата власт, кои, пак, ќе бидат причина за понатамошните миграциони движења.

Во втората глава, „Миграционите и демографските прилики во Кичевско-бродскиот регион во текот на Првата светска војна“, м-р Л. Бејзароски, во пет поглавја се осврнува на причините кои доведуваат до Првата светска војна, нејзиното влијание врз политичките и општествените околности на Балканот, конкретно во Србија под чија управа во периодот 1912 – 1915 година бил Кичевско-бродскиот регион. Во посебно поглавие се прави пресек на бугарската административна управа во периодот 1915 – 1918 година, преку анализата на пописот што бугарските власти го спровеле пролетта 1916 година. По воспоставувањето на власта и делумното стабилизирање на приликите, во текот на 1916 година бугарските административни и воени власти извршиле попис, односно еден вид на административно пребројување на населението, кое во одредени области било повторено и следната година. Податоците се објавени во Софија од Министерството за внатрешни работи и народно здравје. Во публикацијата се наведува дека пописот на населението не е изведен според прифатената статистичка методологија, туку од страна на административните власти. Претходно, на почетокот на 1913 година, Врховната команда на српската војска издала наредба за попис на населението во областите во кои воспоставила власт во текот на Првата балканска војна. Полициските власти во текот на февруари и март го извршиле попишувањето на населението, опфаќајќи го вкупниот број на населението, бројот на домаќинствата, односно куќите, вклучувајќи ги и напуштените, половата и националната структура и говорниот јазик на населението. Податоците добиени од пописот се особено значајни за историско-демографските проучувања заради можноста за нивна споредба со демографските податоци од пред балканските војни. Во официјално објавениот статистички преглед не е набележана етничката, ниту верската припадност на населението, но во сочувваните архивски материјали може да се најдат и овие податоци со што приближно може да се добие претстава за етничката и верската структура на населението во посочените области непосредно по завршувањето на балканските војни. Структурата на населението во Македонија може приближно да се определи врз основа на бројните извештаи кои окружните началници ги испраќале до своите претпоставени. Меѓутоа, податоците не секогаш се прецизни, а во нивната веродостојност сомнеж искажувале и претставниците на властите. Како примери за непрецизности и неточности, односно примери за релативноста на податоците од овие пописи можат да ни послужат податоците за бројот и структурата на населението од Кичевската и Бродската Околија. Во Кичевската Околија (која по грешка при првата територијална поделба е наречена Горнополошка)

живееле 6.978 Турци, а во соседната, Бродската околија, 2.747 Турци. Несомнено, македонското муслиманско население во градот Кичево и неколку околни села, а веројатно и помал дел од албанското население од околината на Кичево, како и македонските муслимани од селата Пласница, Преглово, Дебреште, Лажани и др. во Бродската (Поречката) околија во извештајот биле означени како Турци. Вакви и слични примери има и во другите околии. Во пописот во 1921 година, ваквите статистички *превиди* значително ќе бидат намалени. Преку анализата на споменатите пописни податоци можат да се следат демографските карактеристики и промени што настанале во периодот после 1912 година година, период кој е хронолошки краток, но исполнет со мноштво општествени, политички и воени промени кои влијаеле врз демографската слика на Македонија, како и на Кичевско-бродскиот Регион.

Третата глава, „Миграционите и демографските промени во Кичевско-бродската област меѓу двете светски војни, е поделена во тринаесет поглавја кои хронолошки го опфаќаат периодот од 1918 до 1941 година, додека тематски се однесуваат на политичкиот систем, изборите и воопшто политичката структура и систем на Кралството СХС/Југославија. Тоа е период на конституирање на Кралството СХС, кое од својот почеток влегува во постојано периоди на политичка нестабилност која кулминира со прогласување на кралската диктатура на почетокот на 1929 година. Во посебни поглавја се проследуваат миграционите движења кои биле предизвикани од аграрната реформа и колонизација. Акцент во овој дел на трудот е ставен на миграционите движења во Кичевско-бродската област, како и на двата пописа на населението кои биле организирани од страна на Кралството СХС/Југославија. Докторандот наведува дека Пописот од 1921 година е првиот сеопфатен попис на територијата на денешна Р.Македонија спроведен со употреба на современата статистичка методологија. Пописот во 1921 година е спроведен во границите на тн. „историски покраини“ односно во границите кои ги наследило новоформираното Кралство на СХС. Вардарска Македонија во официјалната публикација објавена во 1932 година во која биле објавени податоците за присутното население по вероисповед и мајчин јазик, како и пол и старост, официјално било дел од покраината Јужна Србија, која ја сочинувале сите области во кои по балканските војни била воспоставена власт на Кралството Србија. Податоците од пописот од 1921 година претставуваат значаен извор за споредба на демографските состојби на населението пред балканските и Првата светска војна и последиците што војните ги оставиле врз бројноста и структурата на жителите во Вардарска Македонија. Етничката структура на населението може да се утврди само посредно, односно преку податоците за мајчиниот јазик и вероисповедта, така што податоците може да бидат само приближни. Како и во другите делови на Кралството, на прашањето за вероисповед населението имало можност да се изјасни за својата религиозна припадност според дадените одговори на пописницата, или пак самиот да ја додаде својата верска определба. Пописот во 1931 година, како што претходно истакнавме, и во административна и во политичка смисла се одвивал во различни околности во однос на пописот од пред една деценија. До промени дошло во октомври 1929 година кога наместо дотогашните 33 области биле оформени девет бановини. Вардарска Македонија, влегла во новоформираната Вардарска Бановина, која била составена од 44 околии (срезови), од кои 29 на територијата на Вардарска Македонија меѓу кои и Кичевската и Бродската Околија. Докторандот ја следи етничката структура на населението во Кичевската и Бродската

(Поречката) околија во 1921 и 1931 година. Во Кичевската Околија, каде што во општините населени исклучиво со православно македонско население демографскиот пад во периодот 1913 - 1921 година изнесува 11,7%. Стабилизирањето во приликите во дваесетите години допринело да се зголеми бројот на православно македонско население во Кичевската околија. Во 1931 година во околијата живееле 15.957 православни жители *Срби или Хрваџи по мајчин јазик*, речиси без исклучок православно македонско население, кое во однос на 1921 година се зголемило за 10%. Поголем пораст од просечниот кај македонското православно население во Кичевската околија се бележи во пооделни селски општини. На пример, во Општината Кленоец во периодот 1921 -1931 македонското православно население се зголемило за 14,2%. Бројот на жителите во Кичевската околија продолжил да расте и во следниот период вклучувајќи го и бројот на Македонците. Намалување на бројот на македонското православно население за време на балканските и Првата светска војна и демографски раст во меѓувоенниот период се бележи и во Поречката околија. Во 1921 година во Поречката околија биле евидентирани 11.548 православни жители (71,9%), речиси без исклучок православно македонско население. Во околијата имало 16.054 жители, односно 15,6% помалку во однос на 1913 година. Во меѓупописниот период 1913 - 1921 година дошло до намалување на населението и во православните и во муслиманските села.

За разлика од нестабилните години на балканските и Првата светска војна, во текот на дваесетите години доаѓа до стабилизација на состојбите и до пораст на бројот на жителите. Во 1931 година во Поречката околија живееле 18.740 жители и безмалку бројот на жители го достигнал нивото од 1913 година. Официјалната статистика во 1931 година во Поречката околија евидентирала 13.603 православни жители *Срби или Хрваџи по мајчин*

јазик. Всушност, македонското православно население во 1931 година во околијата претставувало 72,6% од вкупниот број на жители, а во однос на 1921 година бележи демографски раст од 17,8%. Во текот на дваесетите и триесетите години неколку десетини македонски домаќинства од поречките села се преселиле во Дебреште и Лажани во Поречката Околија и во Десово и Браилово во Прилепската Околија од каде што се иселувало муслиманското население. Во 1931 година просечно едно македонско православно семејство имало пет до седум членови. Позначајно присуство на македонско муслиманско население во 1921 година се бележи и во Кичевската околија, околу 4.200 жители. Според пописот од 1921 година во градот Кичево живееле 4.792 жители, од кои 3.547, односно, 74,0% жители муслимани и 1.245, односно, 25,9% православни. Една од спецификите на Кичево е дека муслиманските жители во најголем број по мајчин јазик се евидентирани како *Срби или Хрваџи*. Само 35 жители се попишани како „Арнаути“, а 70 како Турци. Всушност, во градот најбројни биле македонските муслимани. Покрај во Кичево, македонски муслимани живееле и во селата Лисичани и Челопеци во тогашната Општина Оралнци.

На пописот спроведен во 1931 година во Кичевската Околија биле евидентирани 5.269 муслимани *Срби или Хрваџи по мајчин јазик*. Слични процеси се бележат и во Поречката Околија. Во 1921 година македонските муслимани биле сконцентрирани во општините Долно Рабетино и Дебреште. Во 1921 во двете општини живееле речиси 3.000 македонски муслимани. Како и во другите околии, еден дел од ова население (во Дебреште) се евидентирани како Турци по мајчин јазик. Во 1931 година, во Поречката Околија

живееле 3.403 *Срби или Хрваџи* по мајчин јазик со муслимиска вероисповед. Значајно присуство на албанско население во 1921 година се бележи и во Кичевската Околија, каде што се евидентирани 9.203 *Арнауџи* по мајчин јазик, односно 32.6% од вкупното население во околицата. Во 1921 година, 8,3% од албанското население во Вардарска Македонија живеело во Кичевската Околија. Оваа околица „предничи“ во однос на останатите административни единици во Вардарска Македонија по застапеноста на албанското население во селските средини. Дури 99.6% од Албанците во околицата живееле надвор од административниот центар на Кичево. Во градот, во 1921 година, само 35 жители се евидентирани како *Арнауџи*. Според пописот од 1921 година во градот живееле 4.792 жители, од кои 3.547, (74.0%) биле со муслиманска вероисповед и 1.245 (25,9%) биле православни. Албанското население било мнозинско во општините во северниот дел на околицата, Доленци, Мидинци, Осломеј, Премка и Раштани. Споредувајќи ги статистичките податоци од 1921 година со пописот од 1913 забележливо е опаѓање на бројот на албанското население. Најголемото село во околицата, и едно од најголемите села во Вардарска Македонија, Зајас населено со албанско население во 1913 година имало 2.157 жители, во 1916 година бугарските власти во селото регистрирале 1.992 жители, додека во 1925 година во селото имало 297 домаќинства со 1.847 жители. Во текот на третата деценија на XX век доаѓа до стабилизирање и пораст на бројот на албанското население во Кичевската Околија. Пописот од 1931 година покажува дека во Кичевската Околија живееле 10.062 Албанци, односно 31.3% од вкупното население во околицата. Во 1931 година, 7.8% од албанското население во Вардарска Македонија живеело во Кичевската Околија. За разлика од македонското муслиманско население кое помасовно се ислувало од Кичевската Околија мигрирајќи во Турција, иселувањето на албанското население било поумерено, заради што и се бележи негов пораст помеѓу двата пописа. Зголемување на населението има во сите општини каде што живеело албанско население, Мидинци, Осломеј, Раштани, Премка и Доленци. Зголемувањето на бројот на албанското население ќе продолжи и во следните години, за што сведочат и податоците од првиот попис на населението одржан по Втората светска војна во 1948 година, кога во Кичевската околица живееле 12.402 Албанци (33%).

Миграциите, како и политичките прилики, влијаеле на менување на демографската и националната структура во областа, процес кој се анализира во последното поглавје на третата глава. Споредувајќи ги пописните податоци од 1921 и 1931 година, м-р Л. Бејзароски заклучува дека македонското православно и албанското население во Кичевската околица во периодот 1921 – 1931 година имаат речиси идентичен процентуален пораст приближно 10 %.

Четвртата глава хронолошки го опфаќа периодот на Втората светска војна, период во кој Кичевско-бродската област се наоѓа под управа на бугарските, односно италијанско – албанските власти. Во пет поглавја се дава преглед на општествено-политичките прилики во периодот 1941 – 1944 година. Докторандот накратко го опишува воспоставувањето на италијанско-албанската администрација во Кичевско, но и развојот на Народноослободителното движење на овој простор, особено по 1943 година, по капитулацијата на фашистичка Италија. Политичките прилики во Порече, односно Бродската околица биле сосема различни, бидејќи областа се наоѓала под бугарска

административна управа. Во Порече, во периодот на Втората светска војна се забележува и една специфика, во однос на другите делови на Македонија, односно активоста на т.н четнички формации лојални на генералот Дража Михајловиќ, односно, на кралската бегалска влада во Лондон. Причините за ваквата политичко–воена состојба во Порече можеме да ја бараме во периодот пред балканските војни кога српското политичко, културно, образовно и црковно влијание било мошне силно во повеќето села на Порече.

Во петтата глава, „Кичевско-бродската област во Народна Република Македонија“, во десет поглавја се проследува воспоставувањето на новата македонска и југословенска власт во Кичевско-бродската област, новото административно уредување и структурата на општинските и околицките Народноослободително одбори. Во неколку поглавја докторандот ги наведува и објаснува општествено–економските причини кои довеле до миграционите процеси, а со тоа и до демографски промени во областа во текот на педесеттите години на XX век. Посебно внимание се посветува на миграционите процеси кои биле предизвикани од колективизацијата и формирањето на т.н. селски работни задруги (СРЗ), чие формирање ќе означи почеток на една коренита промена во сопственичките односи во селата, но ќе биде и почеток на една длабока преобразба на македонското село и воопшто на македонското општество, која ќе доведе до трајна депопулација на поголемиот дел од селата во Македонија, за мошне кратко време. Во посебни поглавја се дава приказ и на останатите причини кои според докторандот биле значајни за миграционите движења, како што се образовната политика на власта, настаните поврзани со организацијата „Јуцел“, кога во судски процес ќе бидат осудени повеќе припадници на турското малцинство за обвиненија против државата и нејзиното уредување, како и на процесот на симнување на зарот и фереџето кај муслиманските жени.

Во шестата глава „Иселувањето на турското и муслиманското население во педесеттите години на XX век“, се анализира процесот на иселувањето на дел од турското и муслиманското население од Македонија во педесеттите години, процес кој ќе остави видливи последици во демографската карта на Македонија. Во почетокот на педесеттите години започнува еден мошне силен процес на иселување на турското и другото муслиманско население од Македонија, во Турција. Иселувањето својата кулминација ја достигнало во средината на педесеттите години, по што процесот спласнал, но не престанал. Иселувањето на турското население, всушност претставувало продолжение на процесот започнат со распаѓањето на Османлиската Империја, односно продолжување на иселеничките бранови кои кај ова население започнале со Балканските војни и со различен интензитет се одвивале во текот на меѓувоенниот период.

Првите години по ослободувањето повторно, но сега поединечно, продолжил процесот на иселување во Турција. Покрај редовните барања за иселување, кои најчесто биле одбивани од страна на властите, било забележано бегање преку границите на припадници на турското малцинство. Во овој период, непосредно по завршување на војната и воспоставувањето на новата власт тенденциите за иселување најчесто биле доведувани во врска со верските и национални чувства. Во трудот се анализира социјалниот состав на иселениците во почетните години на иселување 1952/1953 година, може да се констатира дека преовладувале луѓе од чаршијата кои сметале дека во Турција ќе можат да продолжат со својата работа. По ослободувањето со мерките кои ги преземале властите за воведување

на т.н социјалистичко стопанисување на трговците им било оневозможено да се бават со слободна трговија. Најголем дел од нив имале сочувано дел од својот капитал, со што сметале дека би можеле да продолжат со трговијата во Турција. Сличен бил случајот и со занаетчиите, во почетокот на педесеттите години во Турција индустријата била доста слабо развиена, така што занаетите таму сеуште добро просперирале. Процесот на иселување се засилува во 1954 година, особено по изјавата на Лазар Колишевски за весникот “Нова Македонија”, од 28 март 1954 година, за можноста за иселување. Оттука, и во партиските анализи кога се зборува за иселувањето се зборува за периодот пред и по овие изјави. Колишевски во своето интервју нагласува дека не се сложува со терминот иселување, бидејќи во овој процес не постоела никаква принуда врз населението кое сакало да ја напушти Југославија.

Миграциите во педесеттите години биле причина дел од населението различно да се декларира по народност на повоените пописи. На пописот од 1953 година, голем дел на муслимани од различно етничко потекло се изјаснувале за Турци, пред се заради желбата за емигрирање во Турција. Во споменатите градови оваа појава била особено изразена. Како пример сега ќе го наведеме градот Кичево, во кој во 1948 година, Македонците сочинувале 61,8% од населението. Во градот мнозинското население било со муслиманска вероисповед но со мајчин македонски јазик. Ова го потврдуваат и податоците од 1921 година, кога незначителен дел од муслиманското население во градот се изјаснило за турскиот или албанскиот како мајчин јазик. Кичево е карактеристично по тоа што што најголемиот дел од населението без разлика на верата како мајчин јазик го имало македонскиот. Според истражувачите, оваа муслиманска супгрупа во Кичево која го имала македонскиот јазик како мајчин, всушност настанала со мешање на локалното македонско население кое го прифатило исламот, албанското население кое најчесто се доселувало од околината на Дебар или од селата на север од градот и од мал број на Турци кои во градот останале да живеат како службеници или отслужени војници. Меѓу ова население, заради истата вера доаѓало до брзо претопување, но заради доминантноста на македонското население, македонскиот јазик останал да биде главно обележје на ова население и покрај тоа што најголемиот дел од него преку религијата се идентификувало со турскиот народ. Во 1953 година, најголемиот дел од градските муслимани се декларирале за Турци, а нивниот број од 1.693 жители во 1948 година, се зголемил на 4.749 во 1953 година. Видливо е дека настанало прелевање од еден етнички и национален контингент во друг, односно кичевските Македонци со муслиманска вероисповед се изјаснувале за Турци, прво заради желбата да емигрираат во Турција, како и заради недооформените национални чувства.

Партиските анализи зборуваат за одредено пропагандно дејствување од страна на Турција, но и на како што се вели “антикомунистичка пропаганда”, која поаѓала од премисите дека со доаѓањето на новата власт ќе се забрани религијата, втемелените обичаи и др. Во прилог на ова одело и донесувањето на Законот за забрана на носење на зар и фереџе од јануари 1951 година, создавањето на селските работни задруги, укинувањето на себијан мектеби (основни верски училишта). Напоредно со ова, некои иселеници во Турција апелирале кај турската влада да се преземат мерки за иселување на нивните роднини од Југославија.

Посочените причини за иселување на дел од турското и останатото муслиманско население во анализите на партиските и државните органи, докторандот м-р Бејзароски ги прифаќа одредени дополнувања. Во посочената шеста глава детално е прикажана и административната постапка и потребните документи и материјални средства што им биле потребни на барателите за отпуст од југословенско државјанство, што, пак, било услов за непречено иселување во Турција.

Во последната седма глава „Податоци за миграциите и демографските прилики во дел од населените места во Кичевско– бродскиот Регион“, се дава приказ на миграционите движења и демографските промени во дел од населените места (во најголемиот дел населени со мнозинско муслиманско население), во Кичевската Околија и во Порече од балканските војни по почетокот на шеесетите години на XX век. Во продолжение на трудот наведени се повеќе статистички прилози од кои особено значење имаат прилозите во кои се опфатени лицата од Кичевско – бродскиот Регион кои во периодот 1954 – 1957 година барале отпуст од југословенско државјанство, со цел да можат да мигрираат во Турција.

Податоците се добиени врз основа на анализата на барањата за отпуст од југословенско државјанство кои полнолетните лица ги доставувале до надлежниот Секретаријат за внатрешни работи, а кои потоа во согласност со тогашните законски прописи биле објавувани во дневниот печат. Податоците денес претставуваат значаен изворен материјал за времето на почетокот на процесот на иселување, неговата динамика и масовноста на иселувањето од населението места во Кичевската и Бродската Околија. Врз основа на документацијата се забележува дека иселувањето е најмасовно кај градското муслиманско население од Кичево, како и од селата населени со македонски муслимани: Лисичани, Челопеци, Пласница, како и селата од северниот дел на Прилепско поле, кои според административната поделба во периодот до 1941 година биле дел од Поречката околија Дебреште и Лажани. За разлика од македонските муслимани, процесот на барања за отпуст од југословенско државјанство и иселување кај албанското население во селата во северните делови на Кичевската околија бил значително поумерен и не оставил видливи демографски промени во селата со мнозинско албанско население во посочениот период.

Во заклучокот, докторандот м-р Лимко Бејзароски ги сублимира сознанијата произлезени од истражувањето на поставената тема. На крајот од докторскиот труд приложена е библиографијата врз основа на која е напишан докторскиот труд, која опфаќа необјавени архивски материјали од повеќе архивски фондови од Државниот архив на Република Македонија и Архивското одделение при Институтот за национална историја, како и повеќе објавени извори, статистички прегледи и објави на дневниот печат на посочената тема и монографии и прилози.

Предмет на истражување

Предмет на посоченото истражување се миграционите движења во Кичевско–бродскиот Регион во периодот од балканските војни до крајот на педесетите години на XX век. Во докторската дисертација опфатени се повеќе прашања, но акцент е ставен на влијанието на политичко – воените фактори за време на балканските војни врз миграциите на населението во Македонија и особено во Кичевско–бродскиот регион, како и на иселувавањето на дел од турското и останатото муслиманско население во Турција во педесетите години и нивното влијание врз менувањето на демографската слика на Македонија во првата половина и средината на XX век.

Во дисертацијата се поставуваат повеќе прашања: Каква е поврзаноста на општествените фактори со интензитетот на миграциите? Кои од посочените фактори имале најзначајно влијание врз миграциите? Како општествените фактори влијаеле врз миграциите кај одредени етнички целини?

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Темата на докторската дисертација досега е обработувана само парцијално од неколкумина автори, чиј предмет на интерес биле пократки хронолошки периоди, а областите кои за кои се зборува најчесто претставувале дел од еден поширок географски регион. Во докторската дисертација се истражуваат повеќе аспекти од локалната историја на еден релативно мал географски регион во XX век, за кој досега не е напишана целосна историографска синтеза.

Краток опис на применетите методи

При истражувањето на поставената тема на докторската дисертација, врз основа на класификацијата на методите според општоста, главно се користени посебни научни, пред се методот анализа – синтеза. Врз основа на споредбена анализа и синтеза со примена на дескриптивниот метод, кандидатот ја истражува поставената тема за миграциите во Кичевско-бродскиот Регион од 1912 до 1958 година, опфаќајќи го посочениот регион како самостојна целина, но и како дел од општите историски процеси во државите во кои посочената област се наоѓала во хронолошки поставениот период од 1912 година до крајот на педесетите години на XX век.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на користените и консултирани извори и литература, кандидатот во докторската дисертација презентира одредени нови сознанија и погледи на историските

процеси поврзани со поставената тема кои се однесуваат на географската област на Кичевско и Поречието, особено за миграциите кои се одвивале во текот на Балканските војни и непосредно по војните, како и за миграционите движења во педесеттите години на XX век.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Лимко Бејзароски со наслов: „Миграциите во Кичевско-бродскиот Регион од 1912 до 1958 година“, претставува истражување од областа на хуманистичките науки во научното подрачје историја на Македонија. Комисијата за оцена на докторската дисертација заклучува дека кандидатот обработил една сложена тема од повеќе аспекти. Докторандот м-р Лимко Бејзароски во основа ја владее научната методологија, при што користејќи повеќе научни методи дава одговори на поставените цели на истражување во докторската дисертација. Нарацијата е разбирлива со коректен стил и јазик.

Оттука, докторската дисертација на кандидатот м-р Лимко Бејзароски со наслов: „Миграциите во Кичевско-бродскиот Регион од 1912 до 1958 година - причини и последици“, според мислењето на Комисијата за оцена во основа ги исполнува условите и стандардите на подготовка на докторски труд.

Заклучок и предлог

Врз основа на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно– научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оцена и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Лимко Бејзароски со наслов: „Миграциите во Кичевско-бродскиот Регион од 1912 до 1958 година“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Борче Илиевски, с.р.

Проф. д-р Виолета Ачкоска (ментор), с.р.

Проф. д-р Никола Жежов, с.р.

Проф. д-р Новица Вељановски, с.р.

Проф. д-р Тодор Чепреганов, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „УЛОГАТА НА ИСЛАМСКАТА
ВЕРСКА ЗАЕДНИЦА ВО РАЗВИВАЊЕТО НА РЕЛИГИСКАТА ТОЛЕРАНЦИЈА
КАЈ МУСЛИМАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р ФАТМИР
ЗАИМИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 27.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Фатмир Заими со наслов „Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Илија Ацески (претседател), проф. д-р Зоран Матевски (ментор), проф. д-р Татјана Стојаноска Иванова (член), проф. д-р Аница Драговиќ (член) и доц. д-р Даниела Коцева (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Фатмир Заими, со наслов „Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија“, содржи 208 страници компјутерски обработен текст во фонт arial, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 37 фусноти, 149 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 3 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека со докторската дисертација е презентираан социолошкиот феномен религија, односно религиозноста и толеранцијата кај одредена популација, односно кај муслиманите во Р.Македонија. Имајќи предвид дека Р.Македонија е мултиконфесионално и мултиетничко општество, потребно е поттикнување на религиската толеранција кај муслиманската популација. Градењето на принципот на религиска толеранција е задача на повеќе општествени чинители. Во докторската дисертација се презентираат теоретските сознанија за показателите на толеранцијата, можните крајности и недостатоци, воедно објаснувајќи го концептот на живеење со разлики.

Проследен е развојот на верската толеранција, од страна на Исламската верска заедница во Република Македонија. Акцентот е ставен на имплементација на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија, и улогата на Исламската верска заедница врз промовирањето на религиската толеранција Р.Македонија. Вниманието на ова истражување е насочено кон религиозноста, при што е нагласена улогата на ИВЗ врз толеранцијата кај муслиманите во државата. Докторската дисертација прави обид

експлицитно да ја објасни религиската толеранција, односно да укаже кои фактори влијаат на неа, и да се определи колкава и која е улогата на ИВЗ во креирањето на таа толеранција кај муслиманското население на ниво на држава. Направени се статистички анализи кои се во функција на проверка на поставените хипотези и супхипотези за ова истражување.

Тука се потенцира големото влијание на религиските верски организации врз религиската толеранција кај муслиманското население. Во структурата на личноста на човекот, посебно место зазема толеранцијата. Таа е императив исклучиво на човековиот род. Прифаќањето на другите личности и нивните ставови кандидатот го определува како толерантност на човекот. Човекот е толерантен и во ситуации кога не се согласува со другите луѓе. Свесноста за постоењето на разновидни погледи кон светот, умереноста кон другите кои мислат поинаку упатува на духовно изграден човек. Духовно изградениот човек има сила и доблест да прифати дека постојат поинакви ставови и гледишта од неговите, а не претставува негова слабост или немоќ.

Толеранцијата е карактеристика само на изградените и силните личности. Толерантноста не подразбира откажување од своите ставови и мислења, туку дава можност за нивно проширување, продлабочување, а понекогаш и реконструирање. Ставот што личноста ја има кон гледиштата на некоја друга личност е толеранцијата, а нејзиното остварување или чинот на остварување е преку однесувањето што се има кон другата личност што рефлектира поинакви ставови. Во однос на мислењето или продуктите на процесот на мислење, како што се ставови, начела и правила, толеранцијата не познава граници. Границите се поставени во сферата на однесувањето. Конвертирањето на верниците во фанатици ќе биде избегнето со негување на толеранцијата во процесот на мислењето и постапувањето.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Методолошка поставеност на истражувањето“. Во неа се анализирани социолошките феномени кои го формулираат проблемот на истражувањето. Концептот на толеранцијата се развил во модерна Европа и се променил за време на својот развој. Толеранцијата како поим има и социјален и полемички контекст. Во исламскиот закон, Евреите и христијаните се сметаат за инфериорни наспроти муслиманите, но супериорни во однос на другите немуслиманите. Еврејската заедница во Османлиската Империја имала посебен заштитен статус при што верниците ја практикувале својата религија како и Христијаните. Во докторската дисертација се поставени прашања кои се однесуваат на религиската толеранција и Исламската верска заедница: Дали Исламската верска заедница апелира на еднакво уживање и права на сите религии во државата?; дали Исламската верска заедница е заштитник на идентитетот на државата?; дали Исламската верска заедница позитивно влијае врз идејата да се респектираат учењата на сите религии во Р. Македонија?; Дали Исламската верска заедница има влијание врз практичната толеранција кон верниците кои припаѓаат на другите религиозни заедници во Р.Македонија?; Дали Исламската Верска Заедница го забранува контактот со преставниците на другите религии во Р. Македонија?; Дали Исламската верска заедница придонесува за градење на клима на разбирање помеѓу сите граѓани во Р.Македонија?; Дали Исламската верска заедница забранува носење на религиски симболи на јавни места?; Дали Исламската верска заедница во соработка со Македонската православна црква – Охридска архиепископија дава чувство на сигурност и толеранција помеѓу граѓаните во Р.Македонија?

Втората глава ги анализира поимите кои се во основа на теоретската фундираност на истражувањето. М-р Фатмир Заими истакнува дека верската толеранција не претставува слобода на поттикнување на нетрпеливоста и на раздорот. Таа не ги отвара верските борби или меѓусебните војни, бидејќи недостатокот од толеранција е докажување на лична и духовна слабост пред сè. Верската толеранција е слобода на другите. Слободата на еден човек не може да ја загрозува слободата на другиот човек. Разликите на културно, национално, социјално и верско ниво не се феномени кои се појавиле сега туку тоа се феномени со историски потконтекст. Толеранцијата е поттик за развој на една личност, односно човекот е толерантен се додека усвојува и прифаќа нешто од другиот човек со кој во суштина нема добри односи. Кандидатот потенцира дека духовниот човек е свесен на различни пристапи на светот. Тој е благ спрема неговиот соговорник, но тоа не го прави од слабост туку поради силата и волјата да ги спознае другите поинакви ставови од своите бидејќи укажува на фактот дека само јаките луѓе можат да бидат толерантни. Толеранцијата има граница кога станува збор за однесувањето на човекот. Толерантен начин на мислење би имал за последица ако меѓу мислителите нема догматика, меѓу верниците фанатика, а меѓу политичарите тирани.

Толеранцијата е власт на човекот со висок степен на интелигенција. Интелигентните луѓе првин се трудат да го спознаваат другиот, па потоа да судат за него. Човекот е непријател на тоа што не го знае. Запознавањето е предуслов на дијалогот, разбирањето и толеранцијата. Толеранцијата е општа вредност во сите сфери од животот. Таа се манифестира низ разни облици на живеење и дејствување: мирољубива коегзистенција, добрососедство, кохабитација, екуменизам, регионална соработка итн. Во услови на постоење на сложени меѓучовечки односи неопходно е постоењето на одредени правила кои ќе бидат во функција на остварување на комуникацијата помеѓу членовите на една општествената заедница. Всушност, дијалогот и толеранцијата ни го обогатуваат и забавуваат животот и пред се ни го покажуваат патот како да се запознаеме себе си и другите околу нас бидејќи со почитување на себе си учиме да ги почитуваме и другите. Религиската толеранција подразбира трпеливост и прифаќање на сите оние кои имаат поинакви религиски определувања и убедувања од сопствените. Таа претставува толерантен однос кон припадниците на различните религиски групи.

Водењето на дијалог е најдобриот метод за разбирање меѓу луѓето со различни погледи за било кое прашање. Преку дијалогот се согледуваат разликите, се откриваат интересите, се гради доверба меѓу страните, се создаваат потребите на секој, се развиваат алтернативи за разрешување на спорот и доближување на ставовите. Ова подразбира почитување на различноста или воспоставување единство на различноста. Современата идеја за верската толеранција потекнува уште од периодот на хуманизмот. Толеранцијата претставува основа за оптимистички живот каде што доминираат сигурноста и почитта, за развивање на идејата за мирот помеѓу религиите, културите, етникумите, традициите. Таоизмот наведува дека: трнот расте и гладот владее таму каде војската делува. Конфукиј вели: она што не го сакаш ти не го прави на другите. Јудаизмот вели: не убивај. Во будизмот е владеење со себеси, а не со другите. Во христијанството владее начелото: ако некој те удри по десен образ сврти му го и другиот. Изворно и Џихад значи совладување на сопствените страсти, нагон и мрзеволие.

Секое човеково битие има потреба од другите луѓе, зошто неговото егзистирање не би било возможно. Затоа толеранцијата се смета за неопходна за општествениот живот на

заедницата. Судбината на првиот е постојано да учи, а со тоа и да се развива, а вториот има судбина да стои во место или пак да назадува. Човекот кој знае дека не ја знае целата вистина е свесен дека постои еден свет, а многу погледи за истиот. Нетолерантниот сите погледи на светот ги присвојува во својот поглед или догма. Затоа толерантниот човек и нетолерантниот можат да зборуваат, но има отсуство на слушање, покрај тоа што се гледаат не можат да се видат. Помеѓу нив во просторот постои невидлив ѕид, иако се близу еден до друг, не можат да се разберат иако имат ист јазичен говор. Водењето на толерантен разговор за секое прашање значи овозможување да се изградат лични и посебни интереси кои секако водат кон општо добро на сите членови во заедницата.

Зборот толеранција изворно значи: да издржиш, да поднесеш, да попуштиш. Етимолошкото значење се напушта со намера терминот толеранција да добие поинакво значење затоа се предлага: да признаеш, да запознаеш, да уважуваш и да живееш со различности, да носиш друг во себе, да го почитуваш другиот и различниот од нас. Толеранцијата ќе ја ставиме во рамки во кои нема граница доколку се однесува само на процесот на мислење, но мора да се нагласи дека поставувањето на границите е неопходен во сферата на однесувањето. Тоа наведува на заклучокот дека не треба да се биде толерантен до крај, односно да се биде толерантен и кон оној кој ги загрозува другите. Исто така не треба да се биде толерантен кон оној кој е соучесник во правење на некое зло. Ако со слободен разговор не можат одредени поединци да се уверат дека нивните претпоставки се погрешни, тогаш заедницата има право да интервенира, односно да ги спречи а со тоа и да се избегнат потешки последици.

Во **третиот дел**, кандидатот м-р Фатмир Заими ги анализира резултатите од спроведеното истражување. Личниот однос спрема религијата кај муслиманите и апелирањето од страна на ИВЗ за уживање и права на сите религии во државата високо колерира, односно постои влијание помеѓу личниот однос кон религијата од страна на муслиманите и почитувањето на својата религија и на сите други религии. Личниот однос кон религиозноста од страна на анкетираниите муслимани е во позитивна корелација со констатацијата дека ИВЗ е заштитник на етничкиот идентитет. Религиозноста кај анкетираниите муслимани и влијанието на ИВЗ врз учењето на сите други религии е поврзано бидејќи муслиманите ја почитуваат својата религија, а воедно и другите религии, а за тоа допринесува не само Исламската верска заедница, туку и семејството како битен фактор.

Кандидатот констатира дека сите кои имаат позитивен однос кон религијата имаат позитивен однос и кон ИВЗ. Најголемиот процент на анкетираниите муслимани укажуваат на фактот дека џамии не треба да се градат на јавни површини. Испитаниците сметаат дека ИВЗ се противи за засновување на бракови помеѓу припадници од различни религии. Голем дел од анкетираниите муслимани се согласуваат дека ИВЗ укажува на несигурна иднина на деца кои се од мешан брак. Колку повеќе муслиманите се верници и ја практикуваат верата (практиканти) толку повеќе го делат своето мислење со ИВЗ дека заедницата има влијание врз зачувување на религискиот идентитет. Констатацијата од страна на муслиманите дека човечката судбина е во Божји раце и фактот дека ИВЗ е заштитник на идентитет е во поврзаност и помеѓу нив има влијание. Мислењето на испитаниците дека човековата судбина е во рацете на Бога, позитивно корелира со мислењето дека ИВЗ е заштитник на етничкиот идентитетот на муслиманите во државата.

Придонесот на ИВЗ за градење на клима на разбирање и толеранција помеѓу граѓаните во Р.Македонија, како и читање на Куранот е со позитивна и ниска корелација. Ниска корелација односно влијание, има поради тоа што сите муслимани не ја практикуваат верата односно не се практиканти, и не го читаат куранот редовно, но тоа не треба да значи дека не веруваат во ИВЗ дека шири позитивна толеранција помеѓу граѓаните во Р.Македонија. Анкетираните муслимани во голем дел ја практикуваат верата (практиканти) и имаат позитивно мислење дека ИВЗ шири толеранција помеѓу сите граѓани. Почитувањето на другите вери е израз и почитување на својата вера. Колку повеќе се чита куранот, толку е поприсутно мислењето дека почитувањето на својата вера е израз и почитување на други вери. Но редовното читање на куранот, не мора да значи дека сите муслимани ги почитуваат верниците од другите конфесии. Врз основа на добиените резултати можеме да констатираме дека анкетираните муслимани се религиозни, ја познаваат својата религија, ја почитуваат религијата и ги почитуваат и другите религии. Иако се религиозни, тоа не мора да значи дека ја практикуваат религијата, со тоа што секојдневно ги завршуваат религиозните обреди. Мора да го земеме предвид фактот дека популацијата која беше дел од истражувањето во најголем дел е на возраст на работоактивно население. Тоа значи дека секогаш не се во можност да ги обавуваат религиозните обреди.

ИВЗ ја уважува верската определбаа и кај семејства чии членови ја промениле верата. Тука корелацијата е позитивна и со низок интензитет но, не значи дека ако член од семејството ја променил верата дека ИВЗ не треба да поттикнува религиозна толеранција. Исто така ИВЗ влијае на учењето на сите религии без обзир дали некој член од семејство ја променил својата вера. ИВЗ и понатаму апелира на религиозна толеранција без оглед на тоа дали некој ја сменил верата или не. ИВЗ апелира и на човечноста која е поважна од религиозната припадност. Уште еднаш се докажува дека Исламската Верска Заедница апелира на човековите вредности, на толеранција, мир благосостојба и соживот на сите граѓани во Р. Македонија без разлика од која религија и национална припадност припаѓаат. И тука можеме да ја потврдиме хипотезата дека Исламската Верска Заедница гради соживот, мир, благосостојба кај муслиманското население и има улога и влијание врз религиозната толеранција.

Констатацијата дека семејството е најважен фактор кој влијае врз религиозната толеранција, ја поддржува и ИВЗ, која се согласува дека семејството е примарна група и правилното семејно воспитување е одраз за правилен развој и определба на секој човек. Колку повеќе постои комуникација, меѓу народите со различна религија, толку повеќе ќе постои меѓусебна толеранција, разбирање и подобро запознавање помеѓу нив. Тоа е и целта на Исламската верска заедница, се повеќе да се воспостави меѓусебно разбирање и комуникација кај верските заедници во Р.Македонија.

Во **заклучните согледувања**, кандидатот истакнува дека во теоретскиот дел, акцентот е ставен на поимот религија како еден од битните социолошки феномени денес во светот, настојувајќи да го одреди попрецизно овој поим, во еден структуриран збир кој би бил употреблив за понатамошна ангажираност во науката. Во теоретскиот дел од овој труд е нагласено дека, религиозноста на одредено подрачје можеме да ја одредиме со користење на поголем број на индикатори. Религиозноста кај населението најмногу се проценува врз основа на религиозната свест и на религиозното однесување или пак

практикување од страна на луѓето. Религиозноста не се проценува само врз основа на неколку индикатори на религиска пракса, без да се употребат елементи на религиската свест како и обратно. Па, оттука се потврдува дека човекот може да биде религиозен, но да не ја почитува религиската пракса, а тоа значи да не ги прави религиските обреди. Од друга страна, човекот може интензивно да ја почитува религиската практика, обичаите, но да не се чувствува религиозен на суштински начин.

За да се согледа нивото и опсегот на религиозност од социолошки аспект, неопходна е комбинацијата на индикаторите на религиската свест, која се однесува на верата и на религиската практика. Пред се религиската пракса е составен дел на религиозноста. Значењето на религиската пракса не е само социолошки показател на религиозноста, туку и самата религија го истакнува значењето и важноста на ортопраксијата односно вербата во Бога. Тука се споменати и функцијата на религијата и типовите на религиозност. Во светот постојат повеќе религии, но во овој труд се напоменати трите најголеми светски религии, а тоа се: христијанството, јудаизмот и исламот. Етиката и моралното однесување се дел од поимите во овој труд како и етиката и исламот во кој се прикажани подетално сите столбови на исламот.

Во емпирискиот дел од трудот е образложено дефинирањето на самото истражување, проблемот на истражувањето, задачите, и хипотезите. Главната хипотеза е дека Исламската Верска Заедница влијае на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија. Квантитативниот пристап го опфаќа истражувањето со спроведување на анкетен прашалник со цел да се утврди нивото на религиозноста кај муслиманското население, познавањето на својата религија, како и влијанието на ИВЗ врз религиската толеранција кај муслиманското население во Р.Македонија.

Суштината на ова истражување е, всушност, да се увиди колкава е улогата и влијанието на ИВЗ во креирање на религиска толеранција, кај населението со муслиманска вероисповед во Р.Македонија. Најголемиот процент од анкетираниите муслимани се изјасниле дека се религиозни и дека прифаќаат се што ги учи нивната вера. Тие истакнуваат дека се религиозни и дека веруваат во Бога. Верувањето во Бога е поттикнато најмногу од родителите и семејството, а додека верската литература исто така има големо влијание кај муслиманското население. Анкетираниите муслимани се сложуваат дека младите луѓе треба да ги почитуваат Божјите закони на моралните норми. Кандидатот констатира дека анкетираниите муслимани веруваат во Бога, тие се религиозни и помеѓу нив постојат мали разлики што се однесуваат на дадените одговори. Анкетираниите муслимани потполно се сложуваат дека Мухамед е пратеник на Господ. Исто така се сложуваат ако има можост дека треба да се прави Хаџ. Многу почесто ја посетуваат џамијата, оние кои не се вработени (пет пати во денот), додека муслиманите кои се вработени ја посетуваат џамијата еднаш во неделата, односно во петок. Џамијата ја посетуваат поради молитва, и тоа го прават мажите во поголем дел за разлика од жените кои молитвата ја обавуваат дома.

Исто така редовно ги почитуваат прописите на Гусул, и ги празнуваат празниците кои верата ги пропишува и заемно се согласуваат во почитувањето и празнувањето на празниците. Анкетираниите муслимани во голем дел редовно постат во месец рамазан. Анкетираниите муслимани се изјасниле дека клањаат намаз кога ќе влезе време на Намазот. Тука можеме да видиме дека анкетираниите муслимани ја почитуваат религијата, и ги почитуваат празниците. Муслиманите редовно зборуваат за религиозноста во нивните

семејства и се согласуваат дека се запознаени со својата религија. М-р Фатмир Заими констатира дека анкетираниите муслимани ја познаваат својата религија, ги негуваат своите празници, помеѓу нив нема голема разлика во делот на религиозноста, и дека семејството е битен фактор кој многу влијае врз религиозноста. Според анкетираниите муслимани ИВЗ во соработка со МПЦ-ОА дава чувство на сигурност и толеранција помеѓу сите граѓани на Р. Македонија. Со тоа се воспоставува мир, толеранција и соживот помеѓу сите граѓани без разлика на верската припадност. Од добиените податоци од анкетниот прашалник може да се истакне дека анкетираниите муслимани во најголем број се согласуваат дека ИВЗ апелира на еднакво уживање и права на сите религии во државата.

Предмет на истражување

Предметот на ова истражување е да се утврди влијанието и улогата на Исламската верска заедница во Р. Македонија во поттикнување на религиската толеранција кај муслиманското население. Главниот дел на ова истражување се состои од анализата на емпириските резултати од истражувањето, кое го утврдува влијанието и улогата на Исламската верска заедница во креирање на толеранцијата кај муслиманското население. Основната цел на ова истражување се однесува на Исламската верска заедница, и нејзиното влијание врз религиската толеранција кај муслиманското население. Во согласност со ова утврдуваме каква е религиозноста кај муслиманите во однос на религиската свест, религиското однесување, практикување и поврзаност на религиската свест и однесување односно практикување. Ова истражување дава јасна слика за религиската толеранција, а со тоа се определени и насоките за нејзиното општествено дејствување. Истражувањето придонесува и за утврдување на дејствувањата и на улогата на Исламската верска заедница во ова насока и ова поле. Предмет на истражувањето е муслиманската популација во Република Македонија. Пројавувањето на религиската нетолеранција кај муслиманското население и утврдувањето на причините на нејзиното постоење можат да се искористат како база за понатамошни ангажмани на општеството, со кое самото општество ќе се бори да ги надмине сите негативности и ќе соодвествува со модерните општества во кои меѓусебно се испреплетени различните религии. Истражувањето дава анализа и соодветни податоци со кои преку соодветни програми ќе се надмине религиската нетрпеливост, која носи со себе разни конфликти и несогласувања помеѓу луѓето од различни религии.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Досегашните научни истражувања во Р.Македонија и балканското подрачје (особено квантитативните) во рамките на социологијата на религијата повеќе се насочени кон испитувањето на степенот на религиозноста и типологијата на верниците во современ контекст и во ера на глобализацијата. Направени се и одредени теоретски анализи на прашањата поврзани со религиската толеранција, религискиот фундаментализам и верскиот екстремизам. Ова е едно од ретките истражувања кое преку квантитативен пристап го анализира влијанието на религиските организации во практичното имплементирање на религиската толеранција како еден од битните предуслови за влез на Р.Македонија во НАТО и Европската Унија.

Краток опис на применетите методи

Квантитативниот пристап опфаќа спроведена анкета кај муслиманското население на ниво на Р.Македонија. Добиените сознанија се користат за проверка на хипотезите, и анализа на односот помеѓу варијаблите. Анкетата е спроведена кај 260 муслимани од 13 муфтиства. Анкетниот прашалник со кој се определува влијанието на Исламската Верска Заедница во креирање на толеранција кај испитаниците е од затворен тип. Овој прашалник е теоретски концепт на Глок и Старк и содржи четири истражувачки теми: прашања кои опфаќаат основни демографски податоци (старост, пол, брачна состојба); прашања кои содржат прашања поврзани со ставовите за верувањата во Бог; прашања кои се однесуваат на религиското практикување од актуелна и традиционална природа; прашања кои се однесуваат на религиската едукација; прашања кои се однесуваат на религиската толеранција и ИВЗ. Истражувањето се спроведе на целен примерок од 260 муслимани од 13 муфтиства со статистичка обработка на податоци (International Social Survey Programme).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Од анализата на добиените емпириски податоци можеме да заклучиме дека на основ на индикаторот за познавање на сопствената религија и самоидентификацијата на религиозноста кај муслиманите, за голем дел од анкетираното муслиманското население религијата им е движечка сила на животот, и е на висок степен што покажува дека голем дел од муслиманите се религиозни и ја практикуваат верата. Тоа е утврдено со анализата од првиот и вториот дел од анкетниот прашалник. Исто така може да се заклучи дека ИВЗ, ја поттикнува и шири практичната религиска толеранција и гради клима на сигурност во државата. Семејството е најбитен фактор каде што човекот учи што е религија, чувство на припадност на една религија и почитување и толеранција кон својата и другите религии. Мирот и благосостојбата во општеството зависи од тоа колку сме толерантни едни со други, колку ги почитуваме верските вредности и погледи кај личностите кои се со друга религија. Од добиените резултати можеме да заклучиме дека се потврдува главната хипотеза дека Исламската верска заедница влијае врз имплементирањето на религиската толеранција во Р. Македонија. ИВЗ делува со разни принципи врз муслиманското население се со цел да се зачува мирот, спокојот и соживотот кај сите граѓани во Република Македонија. Исто така, од истражувањето може да се види дека муслиманското население во голем дел е религиозно, односно голем дел од муслиманите ја познаваат својата религија и голем дел од нив ја практикуваат. Врз нивната религиозност пред сè влијае семејството како битна примарна заедница, средината во која живеат и верското образование во Мектебите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Фатмир Заими, со наслов „Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија“, претставува истражување во областа на социологијата на религијата.

Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава научен придонес во рамките истражувањата на религиската толеранција како многу битен предуслов за развој на едно стабилно општество. Добиените резултати имаат за цел да ги поттикнат релевантните религиски и политички фактори во државата, да спроведат механизми со кои преку имплементирање на принципот на религиска толеранција, ќе ги спречат негативните ефекти од религискиот фундаментализам и верскиот екстремизам.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Фатмир Заими, со наслов „Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција кај муслиманите во Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор, следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [7]. Zaimi Fatmir .2016., *Terrorism, Migrations, Refugees-Contemporary Challenges to Cultural Heritage and Identities, Economy, Tourism and Media*“, објавен: 4-та Меѓународна конференција “Охрид – Водици 2016“, Скопје: Институт за социо-култура антропологија на Македонија и Македонците. Стр. 310-317.
- [8]. Zaimi Fatmir.2017. „ The Role of the Religion in the Education Process in Modern Society“, објавен: Меѓународна научна конференција Општествените промени во глобалниот свет. Штип: Универзитет Гоце Делчев. Стр. 67-76.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: утврдување на интензитетот на влијание на Исламската верска заедница врз практичното имплементирање на религиската толеранција во Р. Македонија; влијанието на степенот на религиозноста врз ставовите на анкетираниите муслимани за делувањето на ИВЗ; влијанието на верската практика врз ставовите на муслиманите; влијанието на религиската едукација врз ставовите на испитаниците за делувањето на ИВЗ во однос на промовирањето и практичното имплементирање на религиската толеранција.

Подрачјето на примена и ограничувањата се во рамките на социологијата на религијата, со посебен акцент на религиската толеранција, екуменизам, исламофобија и религиски фундаментализам.

Можните понатамошни истражувања се насока да се истражи практичното делување на Македонската православна црква-Охридска архиепископија во имплементирањето на принципот на религиска толеранција во Р.Македонија, за да може да се спореди со делувањето на ИВЗ.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот / Научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Фатмир Заими** со наслов „Улогата на Исламската верска заедница врз развивањето на религиската толеранција во Р.Македонија“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Илија Аџески, претседател с.р

Проф. д-р Зоран Матевски, ментор с.р

Проф. д-р Татјана Стојаноска Иванова, член с.р

Проф. д-р Аница Драговиќ, член с.р

Доц. д-р Даниела Коцева, член с.р

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

3. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Слободан Марковиќ	„Единството на науката и значењето на научните поими“	„The unity of science and the meaning of scientific concepts“	Проф. д-р Ана Димишковска	7. III 2018 02-519/23
2.	м-р Данка Јовева	„Рационалноста на науката и растот на научните знаења“	„The rationality of science and the growth of scientific knowledge“	Проф. д-р Ана Димишковска	7. III 2018 02-519/24

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МАКЕДОНИСТИКА, ФОНЕТИКА И ФОНОЛОГИЈА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Филолошки факултет „Блаже Конески“, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 4.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: македонистика, фонетика и фонологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-18/3, донесена на XVII редовна седница на Наставно-научниот совет одржана на 17.1.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Људмил Спасов, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, д-р Димитар Пандев, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и д-р Катерина Велјановска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: македонистика, фонетика и фонологија, во предвидениот рок се пријави д-р Искра Пановска-Димкова.

23. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Искра Пановска-Димкова е родена на 25.4.1971 г., во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во 1989 г. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – група: Македонски јазик со албански јазик и книжевност, во 1993 година. Дипломирала на 5.10.1993 година, со просечен успех 9,86.

Кандидатката активно се служи со англиски јазик.

Во учебната 1994/1995 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, насока: Македонски јазик. Студиите ги завршила во 1996 година, со просечен успех 9,50. Во 1998 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Лимитивна видска конфигурација во македонскиот јазик*.

Докторска дисертација пријавила на 14.6.2000 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Дисертацијата на тема: *Видската категорија хабишуалности во македонскиот јазик* ја одбрала на 7.4.2003 година, пред Комисија во состав: д-р Људмил Спасов, редовен професор, д-р Коста Пеев, редовен професор, д-р Кирил Коневски, редовен професор, д-р Живко Цветковски, редовен професор и д-р Максим Каранфиловски, редовен професор. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор по филолошки науки.

Во 2003 година е избрана во звањето доцент, во 2008 година е избрана во звањето вонреден професор, а во 2013 година е избрана во звањето редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во областа современ македонски јазик.

Во моментот е редовен професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1051 од 15.4.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 791, 831, 942, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

24. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“, кандидатката д-р Искра Пановска-Димкова изведува настава (настава, вежби, теренска настава, итн.) на прв циклус студии на студиските програми Македонски јазик, Македонска книжевност и Албански јазик – преведувачка насока, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, и на насоката Логопедија на Медицинскиот факултет; настава на втор циклус студии на студиската програма Македонски јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и на насоката Логопедија на Медицинскиот факултет, како и трет циклус студии на студиската програма Македонистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 20 дипломски и 4 магистерски трудови и на 3 докторски дисертации.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов „*Божилак*“ – учебник *по македонски јазик за странци (почетно рамниште)*, како и и коавтор на *Правоиосои на македонскиот јазик*.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Искра Пановска-Димкова има објавено вкупно 15 научни трудови од областа современ македонски јазик, од кои 4 труда во научни списанија, 4 труда во референтни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор и 7 труда во зборници од меѓународни научни собири.

Д-р Искра Пановска-Димкова учествувала во еден научен проект.

Кандидатката бил ментор на 2 магистерски труда и на 1 докторски труд.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Искра Пановска-Димкова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Врши стручна рецензија на статии од областа современ македонски јазик на меѓународни списанија и зборници.

Кандидатката д-р Искра Пановска-Димкова остварила експертски активности при подготвувањето и изведувањето на Тестот по македонски јазик за странски студенти – ТЕМАК за сите три рамништа (почетно, средно и напреднато), како и во изготвувањето Елаборат за начинот на полагање на Испитот за добивање лекторска лиценца.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Била раководител на Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски/втор јазик и е активно вклучена во неговата работа. Активно е вклучена и во работата на стручни комисии при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“:

- Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за почетно рамниште;
- Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за средно рамниште;
- Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за напреднато рамниште;
- Комисија за евалуација на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“;
- Комисија за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Д-р Искра Пановска-Димкова активно е вклучена во работата на бројни комисии и тела на државни и други органи, и тоа: член на Одборот на Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски/втор јазик, член на Комисијата за лекторски испит при Министерството за култура на РМ, член на Комисијата за верификување на лекторскиот испит при Министерството за култура на РМ, претставник на Владата на РМ во Советот на Јавната научна установа Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.

Д-р Искра Пановска-Димкова е член и на една меѓународна комисија: Аспектолошката комисија при Меѓународниот славистички комитет.

Во изборниот период, д-р Искра Пановска-Димкова учествувала во изготвување и пријавување на еден научен проект.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот. Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Искра Пановска-Димкова, во академската 2017/2018 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Искра Пановска-Димкова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Искра Пановска-Димкова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде повторно избрана во звањето редовен професор во научните области: македонистика, фонетика и фонологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Искра Пановска-Димкова да биде повторно избрана во звањето редовен професор во научните области: македонистика, фонетика и фонологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Људмил Спасов, с.р.**
- 2. Проф. д-р Димитар Пандев, с.р.**
- 3. Проф. д-р Катерина Велјановска, с.р.**

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Искра Љупчо Пановска-Димкова

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“

Научна област: македонски јазик, лингвистика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен сем. 2012-2013: 1) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА мајчин): 4 2) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА немајчин): 4 3) Основи на прагматика (сите групи): 2 4) Фонетика и лингвистика (Логопедија): 4,5	8,7
2.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски сем. 2013-2014: 1) Правопис со правоговор и фонетика со фонологија (македонска книжевност) и Современ македонски јазик 1 (за српски): 6 2) Граматика на македонскиот јазик 1 (ПИТА): 2	4,8
3.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен сем. 2013-2014: 1) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА): 6 2) Македонски јазик за странци 2: 2 3) Прагматика: 2	8,7

	4) Фонетика и лингвистика (Логопедија): 4,5	
4.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски сем. 2014-2015: 1) Правопис со правоговор и фонетика со фонологија (македонска книжевност) и Современ македонски јазик 1 (за словенечки): 6 2) Граматика на македонскиот јазик 1 (ПИТА): 2 3) Граматика на македонскиот јазик 3 (ПИТА): 2	6
5.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен сем. 2014-2015: 1) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА): 4 2) Граматика на македонскиот јазик 4 (ПИТА): 4 3) Прагматика: 2 4) Фонетика и лингвистика (Логопедија): 9	11,4
6.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски сем. 2015-2016: 1) Правопис со правоговор и фонетика со фонологија (македонска книжевност): 6 2) Граматика на македонскиот јазик 1 (ПИТА): 6 3) Македонски јазик за странци: 2	8,4
7.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен сем. 2015-2016: 1) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА): 6 2) Македонски јазик за странци: 2 3) Прагматика: 2 4) Фонетика и лингвистика (Логопедија): 9	11,4
8.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски сем. 2016-2017: 1) Правопис и правоговор со фонетика и фонологија (македонска книжевност): 6 2) Граматика на македонскиот јазик 1 (ПИТА): 4 3) Македонски јазик за странци: 2	7,2

9.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен сем. 2016-2017: 1) Граматика на македонскиот јазик 2 (ПИТА): 4 2) Македонски јазик за странци 1: 2 3) Македонски јазик за странци 2: 2 4) Прагматика: 2 5) Фонетика и лингвистика (Логопедија): 9	11,4
10.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски сем. 2017-2018: 1) Правопис и правоговор со фонетика и фонологија (македонска книжевност): 6 2) Граматика на македонскиот јазик 1 (ПИТА): 4 3) Македонски јазик за странци: 2	7,2
11.	Одржување на настава од втор циклус студии – зимски сем. 2013-2014: 1) Теориски пристапи во усвојувањето на македонскиот јазик како странски јазик (Македонистика): 1 2) Актуелни проучувања на македонскиот јазик (Македонистика): 0,5	0,9
12.	Одржување на настава од втор циклус студии – летен сем. 2013-2014: 1) Форензичка акустика и фонетика (Спец. студии по логопедија): 2 2) Правоговорот и неговата примена во јавното општење (Спец. студии по логопедија): 2	2,4
13.	Одржување на настава од втор циклус студии – зимски сем. 2014-2015: 1) Теориски пристапи во усвојувањето на македонскиот јазик како странски јазик (Македонистика): 1 2) Актуелни проучувања на македонскиот јазик (Македонистика): 0,5	0,9
14.	Одржување на настава од втор циклус студии – летен сем. 2014-2015: 1) Форензичка акустика и фонетика (Спец. студии по логопедија): 2 2) Правоговорот и неговата примена во јавното општење (Спец. студии по логопедија): 2	2,4

15.	Одржување на настава од втор циклус студии – летен сем. 2015-2016: 1) Форензичка акустика и фонетика (Спец. студии по логопедија): 2 2) Правоговорот и неговата примена во јавното општење (Спец. студии по логопедија): 2	2,4
16.	Одржување на настава од втор циклус студии – летен сем. 2016-2017: 1) Форензичка акустика и фонетика (Спец. студии по логопедија): 2 2) Правоговорот и неговата примена во јавното општење (Спец. студии по логопедија): 2	2,4
17.	Одржување на настава од втор циклус студии – зимски сем. 2017-2018: 1) Теориски пристапи во усвојувањето на македонскиот јазик како странски јазик (Македонистика): 1	0,6
18.	Одржување на настава од трет циклус студии – 2014-2015: 1) Усвојувањето на македонскиот јазик како странски од аспект на применетата лингвистика: 1	0,6
19.	Настава во школи и работилници: настава на Летната школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид: 1) 13.6.2016 г. – курс <i>Македонскиот јазик низ призмата на нормата и стилот</i> 2) 14.6.2016 г. – курс <i>Македонскиот јазик низ призмата на нормата и стилот</i> 3) 26.6.2017 г. – курс <i>Македонскиот јазик низ призмата на нормата и стилот</i>	3
20.	Одржување на вежби: подготвителна настава по македонски јазик за странски студенти што сакаат да се запишат на УКИМ: 1) зимски сем. 2013-2014: 8 2) зимски сем. 2015-2016: 4 3) зимски сем. 2016-2017: 4 4) зимски сем. 2017-2018: 4	9

21.	Подготовка на нов предмет: 1) Форензичка акустика и фонетика (Спец. студии по логопедија): предавања и вежби 2) Правоговорот и неговата примена во јавното општење (Спец. студии по логопедија): предавања и вежби	3
22.	Консултации со студенти: 1) 2012-2013 летен сем.: 80 2) 2013-2014 зимски сем.: 80 3) 2013-2014 летен сем.: 110 4) 2014-2015 зимски сем.: 130 5) 2014-2015 летен сем.: 130 6) 2015-2016 зимски сем.: 70 7) 2015-2016 летен сем.: 90 8) 2016-2017 зимски сем.: 70 9) 2016-2017 летен сем.: 130 10) 2017-2018 зимски сем.: 60	1,9
23.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат: 1) 2013, м-р Фани Стефановска-Ристеска: Значењето и именската функција на глаголската придавка во македонскиот јазик 2) 2016, м-р Александра Пандилоска Танеска: Глаголската л-форма во македонскиот јазик со осврт на еквивалентите во албанскиот јазик 3) 2017, м-р Јана Михајловска-Иванов: Јазикот на народната поезија во Зборникот на браќата Миладиновци“	1,5
24.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура: 1) 2013-2014, Марија Гркова: Усвојување на граматичките категории кај именките во македонскиот јазик како странски.	1,2

	<p>2) 2014, Дарко Стојановски: Интернационалната банкарска терминологија во македонскиот и во албанскиот јазик.</p> <p>3) 2014-2015, Сара Чепишевска: Моторна алалија (од глас до реченица).</p> <p>4) 2015-2016, Соња Поповска: Јазичните грешки во усвојувањето на македонскиот јазик кај учениците од турска националност во средното образование (врз материјал од скопските средни училишта).</p>	
25.	<p>Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа:</p> <p>1) 2013, Габриела Камчева: Статусот и планирањето на современиот македонски јазик.</p> <p>2) 2013, Тања Ангова: Осврт на јазикот во списанието „Убавина и здравје“.</p> <p>3) 2013, Мартина Јаневска: Фонолошки и морфолошки дублети во современиот македонски јазик.</p> <p>4) 2013, Марко Узелац: Општ преглед на хрватскиот јазик (историја, дијалектологија, стандарден јазик).</p> <p>5) 2013, Катерина Конеска: Посебноста на македонскиот јазик како одраз на неговата јазична историја.</p> <p>6) 2013, Ивана Крстевска: Хрватскиот јазик од 1945 до 2000 година.</p> <p>7) 2014, Милена Ѓукиќ: Сарказмот кај младите изразен преку социјалните мрежи.</p> <p>8) 2014, Невена Ивковиќ: Фонетска и правописна проблематика во едицијата „Јазикот наш денешен“ од Благоја Корубин.</p> <p>9) 2014, Елхаме Бајрами: Предлогот за во македонскиот јазик и неговите преводни еквиваленти во албанскиот јазик (врз примери од веб-страницата на Министерството за правда на РМ).</p> <p>10) 2014, Мирела Лимани: Современата состојба на говорот во градот Дебар.</p> <p>11) 2015, Наташа Милошеска: Зборообразувачки модели на именки со суфиксација во делото „Приказни од поранешните“ од Димитар Пандев</p>	2

	<p>12) 2015, Ирена Душановска: Осврт на јазикот во порталот Фемина.</p> <p>13) 2016, Анамарија Илиќ: Опис на Граматиката на Хорас Г. Лант од 1952 година и нејзиното значење за македонскиот јазик.</p> <p>14) 2016, Тања Теовска: Приказ на „Зборникот во чест на Крум Тошев“ по повод 40 години од смртта на Крум Тошев.</p> <p>15) 2016, Линдита Хамзи: Социолингвистичката ситуација кај немакедонското население во Општина Арачиново.</p> <p>16) 2016, Моника Бошковска: Јазични карактеристики на документите на АСНОМ.</p> <p>17) 2016, Наташа Бојкиќ: Современа состојба на скопскоцрногорскиот говор (Говорот на село Кучевиште).</p> <p>18) 2017, Моника Трпковска: Изучување на словенечкиот и на македонскиот јазик како странски јазици.</p> <p>19) 2017, Христина Видевска: Лингвостилистичка анализа на јазикот на порталот Точка.</p> <p>20) 2017, Илија Божинов: Предизвиците на преведувачот при преводот на романот „Волчи ноќи“ од Владо Жабот.</p>	
26.	<p>Изменето и дополнето издание на учебник</p> <p>1) „Божилак“ – учебник по македонски јазик за странци (почетно рамниште). Второ издание (со Т. Гочкова-Стојановска) – Скопје: „Култура“, 2015, 155.</p>	3
27.	<p>Интерна скрипта од предавања:</p> <p>1) Граматика на македонскиот јазик 1</p> <p>2) Граматика на македонскиот јазик 2</p> <p>3) Правопис и правоговор со фонетика и фонологија</p> <p>4) Прагматика</p> <p>5) Фонетика и лингвистика</p> <p>6) Форензичка акустика и фонетика</p>	24
28.	Рецензент на универзитетски учебник	2

	1) Максимоски, Ивица. <i>Македонски јазик за странци – I година</i> . Скопје: Европски универзитет, 2014.	
	2) Максимоски, Ивица. <i>Македонски јазик за странци – II година</i> . Скопје: Европски универзитет, 2014.	
	Вкупно	148,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација 1) 2013: „Правописот на македонскиот јазик во наставната практика“ – кандидат: м-р Миме Тасевска-Китановска	3
2.	Ментор на магистерска работа: 1) 2013: „Интернационалната банкарска терминологија во македонскиот и во албанскиот јазик“ – кандидат Дарко Стојановски 2) 2017: „Прекажувањето изразено со минатите времиња во македонскиот наспроти бугарскиот јазик“ – кандидат: Игор Станојоски	2
3.	Учесник во национален научен проект 1) 2014: <i>Правопис на македонскиот јазик</i> , проект финансиран од Министерството за култура на РМ	3
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание: 1) „Глаголските префикси кои означуваат ограничено времетраење на дејството во македонскиот јазик“, во <i>Зборник во чест на проф. д-р Радмила Угринова-Скаловска по повод деведесетгодишнината од раѓањето</i> . Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016, 167-177.	8

	2) „Подвижни вокали“, во <i>Литературен збор</i> . Скопје: 2016, 4-6, 29-34.	
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1) "Nadgradnja študijskih programov makedonščine kot tujega jezika" - projekt Tempus programa“ (so T. Gockova), во <i>Филолошки студии</i> . – Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Република Македонија, Пермский государственный университет – Россия, Univerza v Ljubljani – Slovenija, Sveučilište u Zagrebu – Hrvatska. 2013, 2, 121-127. http://philologicalstudies.org/dokumenti/2013/Reviews%20and%20Information/31.tom2.rub.7%20Panovska-Dimkova%20Go%20C3%A8kova-Stojanovska.pdf 2) „Македонските еквиваленти на српскиот презент од перфективни глаголи“, во <i>Македонски јазик</i> . – Скопје: 2014 (LXV), 337-348. 3) “Accompanying indicators of habitualness in modern Macedonian”, во <i>Глагольный вид. Грамматическое значение и контекст. Die Welt der Slaven. Sammelbände - Сборники</i> . 56. München: Verlag Otto Sagner, 2015: 381-388.	17,4
6.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор 1) „Приказ на книгата ‘За идентитетот на македонскиот јазик‘ од Лидија Тантуровска“, во <i>Македонски јазик</i> . – Скопје: 2015 (LXVI), 319-324.	3
7.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир: 1) „За (не)преведувањето на имињата на хероите“, во <i>Јазичната слика на светот</i> , Зборник на трудови од научен собир одржан на 23-24 април 2015 г. <i>Јазикот наш денешен</i> , кн. 26. – Скопје, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 2016, 79-86.	2
8.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: 1) “The semantics and the distribution of the prefixes in the limitative aspectual configuration in Macedonian”, во <i>Семантичкиот спектр славјанскогo вида / The Semantic Scope of Slavic Aspect (IV конференција на Аспектолошката комисија при Меѓународниот</i>	17,4

	<p>славистички комитет одржана во Гетеборг, 10-14 јуни 2013) - Göteborgs Universitet: Gothenburgs Slavic Studies 3, 114-115.</p> <p>2) „Примена на европските стандарди во изучувањето, тестирањето и сертифицирањето на македонскиот јазик како странски“ (со Т. Гочкова-Стојановска), во <i>Prvi, drugi, ini jezik: hrvatsko-makedonske usporedbe / Прв, втор, друг јазик: хрватско-македонски споредби</i> (Меѓународна научна конференција „Прв, втор, друг јазик: хрватско-македонски споредби“ одржана во Скопје, мај 2010) – Загреб: 2013, 106-112.</p> <p>3) „The aspectual category of habitualness in Macedonian“, во <i>Типологија вида / аспекта: проблеми, поиски, решенија – сборник научных статей</i> (Втора меѓународна аспектолошка конференција одржана во Симферопол– Гаспра, Украина, септември 2009 г.) – Таврический национальный университет имени В.И.Вернадского, Международный комитет славистов, Комиссия по аспектологии, Симферополь: 2014, 104-114.</p> <p>4) „Усогласување со европските стандарди на студиските програми по македонски јазик како странски на УКИМ“ (со Т. Гочкова), во <i>Зборник на трудови од Меѓународната конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“</i> (одржана во Скопје на Универзитетот ФОН, јуни 2013) – Универзитет ФОН, Скопје, 2014, 231-239. http://www.fon.edu.mk/files/ZBORNIK_lingvistika.pdf</p> <p>5) „За трите типа на Л во македонскиот јазик и нивното бележење“, во <i>XLII научна конференција на XLVIII СМЈЛК</i> (Охрид, 27-28 јуни 2015 г.) – Скопје: 2016, 7-18.</p> <p>6) „Препораки за начинот на тестирање на фонетско-фонолошките и правописните содржини при усвојувањето на македонскиот јазик како странски“, во: <i>Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици</i>, Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција одржана на 21 и 22 ноември 2013 година во Скопје – Скопје: 2017, 391-396.</p>	
9.	<p>Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција:</p> <p>1) „Теоријата за глаголскиот вид на Станислав Каролак и нејзината примена во проучувањата на македонскиот јазик“, во <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет</i>. – Скопје: 2014 (39), 167-74.</p>	4

	2) „За англицизацијата на македонскиот јазик (или Зборувате ли маканглиски?), во: <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет</i> (посветен на 70-годишнината од постоењето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 1946 – 2016). Скопје: 2015-2016 (41-42), 143-150.	
10.	Секциски предавања на научен/стручен собир: 1) „За (не)преведувачкото на имињата на хероите“, на XIX научен собир Денови на Благоја Корубин „Јазичната слика на светот“, во Скопје, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 23-24 април 2015 г.	1
11.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество: 1) „Смислоразликувачката функција на акцентот како резултат на отстапувањата од третосложното акцентирање во македонскиот јазик“, предавање одржано на <i>XLX СМЈЛК</i> (Охрид, 27 јуни 2017 г.)	3
12.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество: 1) „Усогласување со европските стандарди на студиските програми по македонски јазик како странски на УКИМ“ (со Т. Гочкова), на Меѓународната конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“ –Универзитет ФОН, Скопје, 7-8 јуни 2013. 2) “The semantics and the distribution of the prefixes in the limitative aspectual configuration in Macedonian”, на IV конференција на Аспектолошката комисија при Меѓународниот славистички комитет „Семантичкиот спектр славјанскогo вида“ / “The Semantic Scope of Slavic Aspect” – Гетеборг, 10-14 јуни 2013. 3) „Препораки за начинот на тестирање на фонетско-фонолошките и правописните содржини при усвојувањето на македонскиот јазик како странски“, на Меѓународната научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици“ организирана по повод 60-годишнината од основањето на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, 20-21 ноември 2013 г. 4) „За трите типа на Л во македонскиот јазик и нивното бележење“, на XLII научна конференција на XLVIII СМЈЛК, одржана во Охрид, 27-28 јуни 2015 г.	10

	5) За некои посериозни проблеми со кои се соочува македонскиот стандарден јазик денес, на Меѓународната научна конференција „Мисирков – предизвик за нови проучувања во науката“, организирана во рамките на манифестацијата <i>Отворени денови на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“</i> , одржана во Струмица, 2 – 3 ноември 2016 г.	
	Вкупно	73,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
13.	<p>Поглавје во книга:</p> <p>1) „Пишување на гласовите“ (коавтор). <i>Правопис на македонскиот јазик</i>. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Друштво за издавачка дејност „Култура“ АД, 2015 (второ издание: 2017): 1-24.</p> <p>2) „Акцент и акцентирање“ (коавтор). <i>Правопис на македонскиот јазик</i>. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Друштво за издавачка дејност „Култура“ АД, 2015 (второ издание: 2017): 25-36.</p>	4
Дејности од поширок интерес		
	<p>Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание</p> <p>1) 2013: Рецензент на статии од областа на јазикот во меѓународното списание <i>Филолошки студии</i></p> <p>2) 2016: Рецензент на статии од областа на јазикот во меѓународното списание <i>Филолошки студии</i></p> <p>3) 2017: Рецензент на статии од зборникот од <i>Деветтиот научен собир на млади македонисти – Конференција во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова</i>, одржан на 12-13 мај 2016 г.</p>	3
	Претседател на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	1

	1) Претседател на Организацискиот одбор на <i>Десеттиот научен собир на млади македонисти – Конференција во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова</i> , кој ќе се одржи на 11-12 мај 2018 г.	
	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир 1) Член на Организацискиот одбор на <i>Деветтиот научен собир на млади македонисти – Конференција во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова</i> , одржан на 12-13 мај 2016 г.	0,5
	Член во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност: 1) Член на Аспектолошката комисија при Меѓународниот славистички комитет	2
	Раководител на внатрешна организациона единица: 1) Раководител на Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски/втор јазик (2012-2014)	3
	Член на факултетска комисија: 1) 2012-: член на Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за почетно рамниште 2) 2012-: член на Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за средно рамниште 3) 2012-: член на Комисија за изведување на Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК за напредното рамниште 4) 2013: претседател на Комисија за евалуација на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ 5) 2016: член на Комисија за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“	2,5
	Учество во комисији и тела на државни и други органи: 1) Член на Одборот на Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски/втор јазик (2008-)	4

2) Член на Комисијата за лекторски испит при Министерството за култура на РМ (2010-2015)	
3) Член на Комисијата за верификување на лекторскиот испит при Министерството за култура на РМ (2013-2014)	
4) Претставник на Владата на РМ во Советот на Јавната научна установа Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ (2017-)	
Вкупно	20

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	148,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	73,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	20
Вкупно	242,2

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Људмил Спасов, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Димитар Пандев, член, с.р.
3. Проф. д-р Катерина Велјановска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО СИТЕ НАСТАВНО- НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: *ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА РОМАНСКИТЕ НАРОДИ (ФРАНЦУСКА И ФРАНКОФОНСКИ КНИЖЕВНОСТИ) И ТЕОРИЈА И ИСТОРИЈА НА ЦИВИЛИЗАЦИЈАТА (ФРАНЦУСКА И ФРАНКОФОНСКИ КУЛТУРИ И ЦИВИЛИЗАЦИИ) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ*

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 4.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области *историја на книжевноста на романските народи (француска и франкофонски книжевности) и теорија и историја на цивилизацијата (француска и франкофонски култури и цивилизации)*, и врз основа на Одлуката бр. 04-17/3, донесена на седумнаесеттата редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ одржана на 17.1.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Илинка Митрева, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје, д-р Луан Старова, академик, редовен професор и д-р Елисавета Поповска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: *историја на книжевноста на романските народи (француска и франкофонски книжевности) и теорија и историја на цивилизацијата (француска и франкофонски култури и цивилизации)*, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Снежана Петрова, редовен професор на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Снежана Петрова е родена во Париз на 18 април 1967 година. Основното и средното образование ги завршила во родниот град. Дипломирала на Катедрата за романски јазици

и книжевности, група: француски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје во 1991 година со просечен успех 8,87 и се стекнала со диплома *професор по француски јазик и книжевност и дипломиран филолошко-преведувач по француски јазик*.

Истата година се запишала на втор циклус (магистерски) студии, односно на Продлабочени студии (D.E.A.), на Нова Сорбона, Париз 3, Франција, област: *француска книжевност и цивилизација*, отсек: *XVI, XVII и XVIII век*. Постдипломските студии ги завршува во 1992 по одбраната на трудот под наслов: *Existe-t-il un héros racinien ? (Постои ли Расиновски херој?)*, под менторство на еминентниот проф. д-р Жак Морел и пред комисија составена од проф. д-р Ре, проф. д-р Беар, проф. д-р Виала и проф. д-р Сакот (реномирани познавачи на француската книжевност, посебно од периодот на францускиот класицизам).

Докторските студии (Doctorat nouveau) во областа на француската книжевност и цивилизација ги започнала во учебната 1992/93 година на Универзитетот Париз-Сорбона, Париз 4. Докторската дисертација со наслов: *Les premières tragédies classiques françaises entre 1634 et 1640 et leurs sources (Првите француски класични трагедии помеѓу 1634 и 1640 година и нивните извори)* ја одбрала на 18 септември 2000 година под менторство на проф. д-р Жорж Форестие, а пред комисија во состав: проф. д-р Жорж Форестие (Париз 4), проф. д-р Кристијан Бие (Париз 10) и проф. д-р Жил Деклер (Париз 3), по што се здобила со научниот степен доктор по филолошки науки. Фактот што научните трудови со кои кандидатката Петрова се стекнувала со степени на научни звања во континуитет ја обработуваат проблематиката на француската книжевност и култура од 17 век, и што нејзини ментори и членови на комисији биле врвни професори познавачи на францускиот класицизам, јасно укажува дека д-р Петрова се оформила во вистински специјалист за овој период од развојот на француската книжевност и култура. Впрочем, таквиот продлабочен, континуиран и предан интерес кон оваа проблематика се потврдува и со двете значајни авторски изданија на д-р Петрова напишани на француски јазик: *Les premières tragédies classiques françaises entre 1634 et 1640*, АЕА Издавачи, Скопје, 2008; *Les sources des premières tragédies classiques françaises*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопје, 2008.

Во периодот по дипломирањето, кандидатката д-р Петрова, преку своите професионални ангажмани и лични заложби, активно учествува во афирмацијата на францускиот јазик, книжевност и култура низ сите степени на образовните процеси и стручните усовршувања во Р. Македонија: од 1997 до 1999 година таа работи како професор по француски јазик во Американското училиште “American International School of Macedonia” во Скопје; од 1996 до 2000 година, во соработка со Француската амбасада во Скопје, работи на национален проект за основање на француска градинка во Скопје, што доведува и до отворање на таква институција; таа е основач на француската/франкофонската градинка во Скопје «Jardin d’enfants francophone» и од 2000 до 2004 година хонорарно е заангажирана како раководител и главен наставник по француски јазик во градинката, извршувајќи низа организациони активности и работејќи предано на наставни програми за претшколската возраст кои се во тесна корелација со француските образовни програми: истовремено, кандидатката Петрова работи хонорарно како професор по француски јазик во Францускиот културен центар за група студенти, но

и за вработени во државната администрација (за потребите на Министерството за внатрешни работи на РМ и Министерството за економија на РМ - сектор за европска интеграција).

Нејзиниот работен однос на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” започнал на 16 јуни 2003 година во звањето доцент по предметите *Француска книжевност* и *Француска цивилизација*. Врз основа на нејзината наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност од областа на наведените предмети, во февруари 2008 година била избрана за вонреден професор по француска и франкофонски книжевности и француска и франкофонски култури и цивилизации.

Д-р Снежана Петрова континуирано работи на нејзино стручно усовршување во областа на филолошките науки, поконкретно во доменот на француската книжевност, култура и цивилизација, како резултат на што Универзитетскиот сенат, на својата единаесетта седница одржана на 26.6.2013 година, донесе одлука д-р Снежана Петрова да биде избрана во звањето редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” – Филолошки факултет „Блаже Конески” – Скопје во областа: *француска и франкофонски книжевности и француска и франкофонски култури и цивилизации*. Последниот реферат за избор во звање беше објавен во Билтен бр. 1053 од 30.4.2013 година. Во него комисијата заклучи, врз основа на сета приложена актива од страна на д-р Снежана Петрова, дека станува збор за исклучително посветен и стручен наставник по француска книжевност, култура и цивилизација, со мошне разновиден дијапазон на научни познавања и дострели, со голема желба за понатамошно усовршување во односната научна област и со стремеж за континуиран развој и напредок на академско ниво.

Во 2007 година, д-р Снежана Петрова е одликувана со орденот *Villez og regoii na Akademskiihe palmi*, доделен од страна на Владата на Република Франција и Министерството за образование на Франција заради особени заслуги во унапредувањето на изучувањето на францускиот јазик и култура во нашата земја. Истата година ѝ е доделена Плакета од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 834, 942 и 1053, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност предвидена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при УКИМ, кандидатката д-р Снежана Петрова, во изминатиот

петгодишен период од нејзиниот последен избор во звање, ја изведувала наставата и вежбите по предметите: а) од областа на француската книжевност – *Француско просветителство и предромантизам, Француски роман на 19 век, Француски театар на 20 век, Француски класицизам*; б) од областа на француската култура и цивилизација: *Култура и цивилизација на француски јазик 1, Култура и цивилизација на француски јазик 3, Култура и цивилизација на француски јазик 4, Француска цивилизација (од почетоците до времето на Луј 14)*. Д-р Петрова и тековно е ангажирана со изведување на наставата и вежбите по овие предмети поради што нејзиниот фонд на часови, во зависност од семестрите, достигнува(л) до 14 часа неделно. Треба да се напомене дека станува збор за настава која се изведува, односно предмети кои се слушаат, на две катедри при Филолошкиот факултет: Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување.

Во учебната 2015/2016 година, со дозвола на ННС на Филолошкиот факултет, д-р Снежана Петрова е ангажирана како визитинг - професор на Филозофскиот факултет во Ниш, Србија, и на основните академски студии по француски јазик при Депарتمانот за француски јазик и книжевност, ја изведува наставата по предметите *Савремено француско позориште 20 века и Савремена француска книжевност*.

Во рамките на вториот циклус академски студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, д-р Снежана Петрова е избрана и ја изведува, целосно или делумно, како и во зависност од запишаниот број кандидати, наставата по предметите *Интеркултуралноста во комуникација* во рамките на постдипломските студии по Јазици, бизнис и меѓународна трговија (организирани во соработка со Универзитетот во Орлеан, Франција) и *Женските ликови во францускиот роман на 19 век* во рамките на постдипломските студии од областа наука за книжевност. Исто така, таа е избрана да ја изведува наставата од трет циклус академски студии по предметот *Француски книжевен барок*.

Кандидатката редовно и совесно изведувала голем број консултации со студентите од Катедрата за романски јазици и книжевности, како и со студентите од Катедрата за преведување и толкување, била ментор на 28 дипломски трудови, била член на комисија за оцена и одбрана на 41 дипломски труд, како и член на две комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови.

Д-р Снежана Петрова користи иновативни методи и успешно ги употребува во наставата средствата на современите информатичко-комуникациски технологии (Power point - презентации, видеозаписи, аудиоснимки, видеопредавања на еминентни професори од соодветната област, уредување на сопствен блог и сл.). Имено, нејзините часови и вежби, како и дополнителните материјали за предметите што таа ги држи, се онлајн поставени и достапни, и се редовно ажурирани и дополнети во зависност од верзиите од студиската програма на соодветната Катедрата или група.

Во своето настојување постојано да се усовршува на професионален и стручен план, кандидатката Петрова учествувала на бројни национални и меѓународни обуки од областа на унапредувањето на наставата по француски јазик како странски јазик. Имено, таа била предавач/раководител при дисеминацијата на национално ниво на повеќе обуки кои претходно, во регионални рамки, биле организирани од страна на Регионалниот франкофонски центар на централна и источна Европа (CREFECO) при Меѓународната организација за франкофонија (OIF), а во соработка со Министерството за образование и наука на РМ. Да споменеме некои од тие обуки: *Pédagogie de l'erreur (Педагогија на грешката)*, *L'enseignement du français précoce. Des activités ludiques (Изучување на францускиот јазик на рана возраст. Забавни активности)*, *Techniques d'interactions orales en classe de FLE pour améliorer la communication (Техники на усмена интеракција на час по француски јазик како странски јазик со цел подобрување на комуникацијата)*. За нејзиниот сестран интерес посведочуваат и бројни други обуки на кои учествувала, меѓу кои оние изведувани во рамките на Меѓународниот летен универзитет во Струга во

организација на Францускиот институт, обуки организирани од страна на Меѓународната федерација на професори по француски јазик во соработка со Здружението на професорите по француски јазик на РМ и други домашни и меѓународни институции и организации.

Снежана Петрова е коавтор на учебник/збирка текстови и вежби насловен како *Pour comprendre et produire des textes écrits en français (За да се разбираат и создаваат текстови на француски јазик)*, Editura Universitaria Craiova, 2014. Коавторството е заедно со други членови на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет во Скопје и професори по француски јазик и книжевност од Универзитетот во Сучава, Романија. Наменет е за студенти по француски јазик со Б2 - ниво на познавање на јазикот, а целта му е усовршување на компетенциите за писмено разбирање и изразување. Учебникот е создаден во рамките на проектот *Méthodologies et pratiques innovantes dans la didactique du FLE (MEPRID-FLE) - Иновативни методологии и практики во дидактиката по француски јазик како странски јазик*, финансиран од страна на Универзитетската франкофонска агенција (AUF), а во кој учествуваа шест универзитети од три држави (од Романија: универзитетите од Крајова, Сучава, Галаци, Клуж; од Ерменија: универзитетот од Ереван и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Македонија).

За поопширни информации во врска со наставно-образовната дејност на д-р Петрова види Анекс 2 од извештајот.

Научноистражувачка дејност

Паралелно со нејзината наставна дејност која почива врз солидна педагошко-дидактичка и методичка подготвеност, д-р Снежана Петрова перманентно работи на своето научно усовршување пројавувајќи интерес за истражување и проучување прашања од разни области на науката за книжевност, француската книжевност, културолошките студии и интеркултуралноста.

Д-р Петрова била раководител на еден национален проект, била национален координатор на еден меѓународен научен проект, а учествувала како член уште во четири научни проекти. Таа е коавтор на една монографија и дел од монографија публикувани во странство. Д-р Петрова има објавено околу триесетина научни трудови, од кои осум труда во меѓународни научни списанија и осумнаесет труда во зборници од научни собири.

Научноистражувачката зрелост на д-р Снежана Петрова, како и нејзината сериозност и динамичност со која таа му пристапува на научното работење се огледува во фактот што таа е член на голем број научноистражувачки проекти, како и на проекти од поширок интерес. Имено, во учебната 2016/17 година, таа била иницијатор, поднесувач, главен истражувач и раководител на научноистражувачкиот проект *Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација*, едногодишен проект на Катедрата за романски јазици и книжевности кој е финансиски поддржан од матичниот Филолошки факултет „Блаже Конески“. Проектот резултира со издавање на зборник составен од 17 научни трудови пишувани на повеќе јазици (француски, италијански, шпански, романски, португалски и македонски јазик). Освен во погоре споменатиот проект MEPRID-FLE, д-р Петрова е учесник и во повеќе меѓународни проекти од кои да ги споменеме проектот за изготвување на „Белата книга 2016“ (Le Livre blanc 2016) за состојбата со изучувањето на францускиот јазик во светот спроведен од страна на Меѓународната федерација на професори по француски јазик, проектот *Романсика и*

словенски језици, књижевности и културе у контакту и дисконтакту чиј носител е Депарتمانот за француски јазик и книжевност при Филозофскиот факултет во Ниш и др.

Д-р Петрова е коавтор на монографијата под наслов *Францускиот јазик во Република Македонија низ призма на културно-образовната дејност* (*Le français en République de Macédoine (vu au travers les actions éducatives et culturelles)*). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016. Во еден свој дел, оваа двојазична (француско-македонска) монографија историски го проследува присуството на францускиот јазик на овие простори, од неговите први пројави до ден денешен, и го анализира неговото место во образовниот систем на нашата земја. Во друг свој дел, монографијата го донесува репертоарот на најзначајните двигатели во промовирањето на францускиот јазик во Република Македонија и интегрира нивни сведоштва во врска со позиционирањето на франкофонијата во нашата земја, но и во врска со позиционирањето на нашата земја во светот на франкофонијата. Монографијата е резултат на еден истраен и сеопфатен истражувачки потфат во кој грижливо се наведени релевантни податоци и анализи кои авторите ги изнесуваат со многу умешност и смисла за систематски пристап и консеквентно искажување. Оваа монографија претставува едно драгоценоство за македонско-француските (франкофонски) контакти, неодминлив документ за сите оние кои се интересираат за оваа проблематика и референтна литература која му овозможува на светот да се запознае со франкофонската традиција во нашата земја.

Исто така, д-р Снежана Петрова се надградувала со учества на значителен број научни конференции низ целиот свет од кои произлегле публикации на француски, македонски и на англиски јазик. Таа објавила значителен број научноистражувачки статии во списанија и публикации со меѓународни уредувачки одбори. Од прегледот на доставената документација може да се согледа дека научничкиот интерес на д-р Петрова се движи по две основни истражувачки оски: 1. од една страна, таа твори во доменот на книжевните студии, поконкретно и најчесто опфаќајќи го периодот кој е нејзина специјалност – францускиот класицизам; 2. од друга страна, значаен дел од статиите на д-р Петрова се посветени на културолошките проучувања, поконкретно на феноменот на интеркултуралноста. Овие два основни научнички интереса на д-р Петрова се спојуваат во една трета истражувачка оска која го третира апликативниот аспект на феномените и ги спојува книжевните и културолошките студии со дидактиката.

1. книжевна научноистражувачка оска: Во оваа сфера, кандидатката авторитативно и компетентно ја проучува класицистичката француска книжевност, посебно трагедијата, како во синхронија низ нејзините разновидни манифестации во текот на 17 век, така и во дијахронија, трагајќи по изворите, но и свртувајќи го погледот кон поскорешните творби во кои детектира интертекстуални релации со францускиот класицизам. Таа нејзина свртеност кон подоцнежните книжевни периоди се гледа во нејзините написи поврзани со предромантичарскиот сензибилитет на некои творци, а во најново време нејзиниот интерес го привлекува ултрамодерниот француски автор Фредерик Бегбеде. Да споменеме некои од нејзините написи кои го третираат овој научноистражувачки аспект:

а) “Les premières tragédies classiques françaises : une affaire d’imitations, d’interprétations et d’adaptations de l’Antiquité ?” in *Recyclage et décalage. Esthétique de la reprise dans les littératures française et francophone*, Лублин, 2013, 41-53.

б) “Le cosmopolitisme européen de Rousseau” in *Studii Europene* n.5, Chisinau, Fondator: ECSA-Moldova 2015, 276-286.

в) “L’évolution de la tragédie et analyse des passions tragiques” in *Језици и култура у времену и простору* 6, Нови Сад, Филозофски факултет, 2017, 539-550.

2. културолошка научноистражувачка оска: во оваа сфера кандидатката опстојно го проучува феноменот на интеркултуралноста кој нужно се појавува во случаите на изучување туѓи јазици и претставува фактор поврзан со успешноста на јазичниот контакт кој, впрочем, е во дијалектичко единство со културниот контакт. Д-р Петрова, спојувајќи ги теоретските дадености со практичните манифестации, ги проучува различните канали и пројави на интеркултуралноста. Некои од нејзините согледби се објавени во следниве статии:

а) “Les langues et les cultures dans la perspective interculturelle” in *Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето*, Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2015, 360-368

б) “Les relations interpersonnelles et interculturelles : la politesse dans la culture européenne” in *Studii Europene* n.7, Chisinau, Fondator: 2016, 176-189.

в) “Les médias audiovisuels: voies vers l’interculturalité (Аудиовизуелните медиуми: пат кон интеркултуралноста)”, во коавторство со Севда Лазаревска и Ирена Павловска, in *Меѓународен дијалог: исцок–запад (психологија и образование)*, година III, бр.3, Свети Николе, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин”, 2016, 81-84.

3. дидактичко-апликативна оска: Во оваа спојувачка оска на двата примарни научноистражувачки интереса на д-р Петрова, таа го разгледува местото и улогата на литературните и културолошките студии на француски јазик на сите нивоа во образовниот процес во Република Македонија, донесува оригинални согледби околу дидактиката на литературата во услови на францускиот како странски јазик, прави дидактичко обмислување на интеркултурниот пристап во наставата по странски јазици и, во најново време, ги проучува врските помеѓу сценските облици на уметнички израз (филм и театар) со наставата по француски јазик, литература и култура. Еве некои од нејзините написи во кои се разгледува оваа проблематика:

а) “Réflexion sur la didactique et l’interprétation littéraire (reflection on teaching and literary interpretation)” in *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, Issue n°1 ; vol. 4, 2015, p. 25-32.

б) “L’enseignement de la culture et civilisation en classe de FLE (Introduction de la compétence interculturelle dans la compétence culturelle)”, in *Acta technica napocensis. Series : Languages for specific purposes*, Cluj Napoca : Editura U.T. Press, 2016, vol: 16, N°4, 103-115.

в) “L’interrelation entre trois formes d’art (la littérature, le film et l’enseignement) ou enseigner la littérature par le film”, во коавторство со Ана Алексовска, in *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, Issue n°1, vol 6, 2017, 120-129.

За поопширни информации во врска со научноистражувачката дејност на д-р Петрова види Анекс 2 од извештајот.

3. Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Во рамките на стручно-апликативната дејност, д-р Петрова е автор на два поговора кон преводите на *Есеиџе* на Монтењ и *Живојшојџи џрег нас* од Ромен Гари, објавени во рамките на националниот проект „Свезди на светското литературно небо“ финансиран од владата на Република Македонија. Кандидатката изведувала и бројни лекторски/рецензентски активности во врска со текстови напишани на француски јазик. Таа активно учествува во промотивните активности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и била модератор на книжевни средби и поетски портрети. Нејзината дејност на стручно-апликативен план продолжува и понатаму со нејзино учество во проекти, така што во моментот е ангажирана како член на екипата за изработката на илустриран и визуелен француско-македонски речник за основното образование за издавачот „Просветно дело“.

Во мандатниот период од 2013 до 2015 година, д-р Снежана Петрова ја извршувала функцијата претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Република Македонија, должност што таа ја реализирала совесно, предано, вложувајќи го својот творечки потенцијал и интелектуална енергија во популаризацијата на францускиот јазик во образовниот систем на Република Македонија. Поради ваквиот значаен личен влог во функционирањето на Здружението, таа во два наредни мандата е избрана за негов потпретседател. Извршувајќи ги овие функции, д-р Петрова е ангажирана во организирањето и координирањето на значителен број натпревари, а учествува и во комисиите кои ги спроведуваат националните натпревари по француски јазик, како и натпреварите и манифестациите кои опфаќаат разни други франкофонски активности. Член е и на жири-комисијата на еден меѓународен натпревар за најдобра поетска творба.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Министерството за образование и наука на РМ, односно д-р Петрова два пати била Претседател на Рецензентската комисија за давање стручно мислење за учебници по француски јазик за I година и за III година во средното четиригодишно образование (гимназиско образование, стручно образование, уметничко образование и спортска академија) – втор странски јазик. Д-р Петрова е вклучена во работата на неколку комисии при нејзиниот матичен Филолошки факултет „Блаже Конески“, била секретар или член на организационите одбори на неколку симпозиуми, како и член на редакциските одбори на зборници од симпозиуми. Таа е член на научно-уредувачкиот одбор на меѓународното списание « *Slavonic Pedagogical Studies Journal* » (print ISSN 1339-8660) и член на научниот совет на

Меѓународното списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016. Била член на две рецензентски комисии за избор на лица во соработничко и наставно-научно звање на два странски факултети. Во изборниот период, д-р Петрова учествувала во изготвување и пријавување на еден национален и на еден меѓународен стручно-апликативен проект.

За поопширни информации во врска со стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес на д-р Петрова види Анекс 2 од извештајот.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Снежана Петрова доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Земајќи го предвид целокупниот период од вработувањето во 2003 година, па сè до денес, нужно треба да се истакне дека во случајот на д-р Снежана Петрова станува збор за наставник и научник кој со брза и квалитетна динамика се развивал во сите полиња на своето дејствување па и пошироко. Во досегашната академска кариера на д-р Петрова речиси и да нема позиција и обврска што ја нема вршено со висок степен на посветеност и на професионалност. Континуирано вршела значајни и многубројни должности на својот матичен Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Имено, таа во периодот од 2006 до 2008 била раководител на Катедрата за преведување и толкување, а во периодот од 2006 до 2012 година, таа била координатор за ЕКТС на истоимената Катедра.

Имајќи ги предвид реализираните активности во рамките на петгодишниот период од првиот избор на проф. д-р Снежана Петрова во звањето редовен професор до денес, Комисијата со задоволство може да констатира дека се потврдува досегашната динамика и продуктивност на кандидатката. Врз основа на целокупната доставена, мошне богата и разновидна документација, како и врз основа на личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Снежана Петрова. Во сите овие активности, д-р Петрова внесува преданост, сериозен пристап и креативни способности кои овозможуваат успешно завршување на сите задачи од национален или меѓународен карактер. Комисијата смета дека со изборот на д-р Снежана Петрова, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје добива кадар со висок квалитет кој се докажал со својот наставен и научнички потенцијал.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Снежана Петрова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **редовен професор** во наставно-научните области: ***историја на книжевноста на романските народи (француска и франкофонски книжевности) и теорија и историја на цивилизацијата (француска и франкофонски култури и цивилизации).***

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Снежана Петрова да биде избрана во звањето редовен професор во наставно-научните области: ***историја на книжевноста на романските народи (француска и франкофонски книжевности) и теорија и историја на цивилизацијата (француска и франкофонски култури и цивилизации)***

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Илинка Митрева, редовен професор, с.р.
2. Акад. д-р Луан Старова, редовен професор, с.р.
3. Д-р Елисавета Поповска, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: _____ **Снежана Живко ПЕТРОВА** _____

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески” – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научни области: исџорија на книжевносџа на романскиџе народи
(француска и франкофонски книжевносџи) и Теорија и исџорија на
цивилизацијата (француска и франкофонски кулџури и цивилизации)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активносџа:	Поени
1.	Одржување настава од прв циклус студии	
	- од прв циклус студии	
	2013/2014 година	
	Француско џросветџелсџиво и џредроманџизам, со фонд на часови од (2+2) зимски семестар 2013/2014 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
	Кулџура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1 со фонд на часови од (2+2) зимски семестар 2013/2014 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
	Кулџура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3 со фонд на часови од (2+2) зимски семестар 2013/2014 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1

Францускиот роман на 19 век со фонд на часови (2+2) летен семестар 2013/2014 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Француски шеаџар на 20 век со фонд на часови (2+2) во првиот дел на семестарот односно до првиот колоквиум летен семестар 2013/2014 година $(2 \times 7,5 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 7,5 \times 0,03 = 0,45) = 1,05$	1,05
Француска цивилизација (од почетоциите до Луј 14) со фонд на часови (2+0) летен семестар 2013/2014 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2)$	1,2
2014/2015 година	
Француско просветителство и предромантизам со фонд на часови од (2+2) зимски семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1 со фонд на часови од 2+2 зимски семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3 со фонд на часови од (2+2) зимски семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Францускиот роман на 19 век со фонд на часови (2+2) летен семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Француски шеаџар на 20 век со фонд на часови од (2+2) во првиот дел на семестарот односно до првиот колоквиум летен семестар 2014/2015 година $(2 \times 7,5 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 7,5 \times 0,03 = 0,45) = 1,05$	1,05
Француска цивилизација (од почетоциите до Луи 14) со фонд на часови (2+0) летен семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2)$	1,2
2015/2016 година	
Француско просветителство и предромантизам со фонд (2+2) Зимски семестар во учебната 2015-2016 $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1 со фонд на часови (3+1) (според новите програми на ПИТ) Зимски семестар во учебната 2015-2016 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25
Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3 со фонд на часови од (3+1) (според новите програми на ПИТ) Зимски семестар во учебната 2015-2016 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25

<p><i>Савремено француско позориште 20 века</i> со фонд на часови (1+2) во 7 семестар на основните академски студии по француски јазик и книжевност во академската 2015/2016 година, Филозофски факултет во Ниш, Србија (одлука бр. 04-1401/5 од 21.10.2015 година)</p> <p>$(1 \times 15 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 1,5$</p>	1,5
<p><i>Францускиот роман на 19 век</i> со фонд на часови (2+2) летен семестар 2014/2015 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$</p>	2,1
<p><i>Француски театар на 20 век</i> со фонд на часови (2+2) во првиот дел на семестарот односно до првиот колоквиум Летен семестар во учебната 2015-2016 $(2 \times 7,5 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 7,5 \times 0,03 = 0,45) = 1,05$</p>	1,05
<p><i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4</i> со фонд на часови од (3+1) Летен семестар во учебната 2015-2016 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$</p>	2,25
<p><i>Савремена француска книжевност</i> со фонд (2+0) во 8 семестар на основните академски студии по француски јазик и книжевност во академската 2015/2016 година, Филозофски факултет во Ниш, Србија (одлука бр. 04-1401/5 од 21.10.2015 година)</p> <p>$2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$</p>	1,2
2016/2017 година	
<p><i>Француско просветителство и предромантизам</i> со фонд (2+2) Зимски семестар во учебната 2016-2017 $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$</p>	2,1
<p><i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1</i> со фонд на часови од (3+1) Зимски семестар во учебната 2016-2017 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$</p>	2,25
<p><i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3</i> со фонд на часови од (3+1) Зимски семестар во учебната 2016-2017 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$</p>	2,25
<p><i>Францускиот роман на 19 век</i> со фонд на часови (2+2) Летен семестар во учебната 2016-2017 $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$</p>	2,1
<p><i>Француски театар на 20 век</i> со фонд на часови (2+2) во првиот дел на семестарот односно до првиот колоквиум а</p>	1,05

	Летен семестар во учебната 2016-2017 $(2 \times 7,5 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 7,5 \times 0,03 = 0,45) = 1,05$	
	<i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4</i> со фонд на часови од (3+1) Летен семестар во учебната 2015-2016 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25
	2017/2018 година	
	<i>Француско просветно наследство и предромантизам</i> со фонд на часови од (2+2) зимскиот семестар 2017/2018 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
	<i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1</i> со фонд на часови (3+1) зимскиот семестар 2017/2018 година $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25
	<i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3</i> со фонд на часови (3+1) зимскиот семестар 2017/2018 година $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25
	<i>Францускиот роман на 19 век</i> со фонд на часови (2+2) (предавања и вежби). летен семестар 2017/2018 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
	<i>Француски театар на 20 век</i> со фонд на часови (2+2) во првиот дел на семестарот односно до првиот колоквиум летен семестар 2017/2018 година $(2 \times 7,5 \times 0,04 = 0,6) + (2 \times 7,5 \times 0,03 = 0,45) = 1,05$	1,05
	<i>Францускиот класицизам</i> со фонд на часови (2+2) летен семестар 2017/2018 година $(2 \times 15 \times 0,04 = 1,2) + (2 \times 15 \times 0,03 = 0,9) = 2,1$	2,1
	<i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4</i> со фонд на часови (3+1) Летен семестар во учебната 2017-2018 $(3 \times 15 \times 0,04 = 1,8) + (1 \times 15 \times 0,03 = 0,45) = 2,25$	2,25
	- Настава од втор циклус студии	
	<i>Интеркултуралноста во комуникација</i>	0,6

	(зимски семестар) во учебната 2013/2014 година (2x6x0,05=0,6) Постдипломски студии по Јазици, Бизнис и Меѓународна Трговија (организирани во соработка со Универзитетот во Орлеан, Франција) Часовите се делат со проф. д-р Мира Трајкова (по два часа неделно x 12 недели во зимскиот семестар)	
	<i>Женскиите ликови во францускиот роман на 19 век со фонд на часови 2+2</i>	/
	<i>Женскиите ликови во францускиот роман на 19 век со фонд на часови 2+2</i> Постдипломски студии по наука книжевност во учебната 2016/2017 година со фонд на часови во учебната 2016/2017г. На Филозофскиот факултет во Ниш (одлука бр. 11-63/6 од 20.04.2015)	/
2.	Настава во школи и работилници	
	- Како раководител	
	Раководител на дисеминација на обука на тема : “Pédagogie de l’enseignant” на 27 септември 2013 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во соработка со проф. д-р Ирина Бабамова, Севда Лазаревска и Кети Димковска	1,5
	Раководител на дисеминација на националната обука „Изучување на францускиот јазик на рана возраст. Забавни активности - L’enseignement du français précoce. Des activités ludiques” за наставници по француски јазик од Р.М. во рамките на активностите реализирани од Регионалниот франкофонски центар на централна и источна Европа на Меѓународната организација за франкофонија, во соработка со Министерството за образование и наука на Р.М., која се одржа во Штип од 18 до 22 август 2014 година. Обучувач: Иг Денизо (Hugues Denisot). Дисеминацијата се одржа на 12.03.2015 во ОУ „Димитар Миладинов” во Скопје	1,5
	Раководител на дисеминација на обука на тема: “Techniques d’interactions orales en classe de FLE pour améliorer la communication » обука која била организирана од страна CREFECO-OI. Дисеминацијата е изведена на Филолошкиот факултет, „ Блаже Конески” – Скопје на 13 мај 2017 година	1,5
	Како учесник	
	2013 - учесник на обука за учебниците по француски јазик « Vite!2 и Vite!3”, организирана од страна на ДОО “Албратрос”- Скопје и француската издавачка куќа Eli, на 24 август 2013 година	1

	2013 - учесник на национална обука на тема “Développer les compétences orales à travers des supports variés” за наставници по француски јазик од РМ во рамките на активностите реализирани од регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа (CREFECO), на Меѓународната организација за франкофонија (OIF), во соработка со Министерството за образование и наука на РМ, од 30 септември до 4 октомври 2013 година	1
	2013 - учесник на средба на здруженијата членови на СЕСО- 2013 на кадри од здруженија на мрежата на меѓународната федерација на професорите по француски јазик (FIPF) на 15 и 16 ноември 2013 година со својство на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Р.М. (ЗПФРМ) во Париз, Франција	1
	2013 - учесник на стаж на кадри од здруженија на мрежата на меѓународната федерација на професорите по француски јазик (FIPF) од 18 до 22 ноември 2013 година (втора сесија) во Париз, Франција, во својство на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Р.М. (ЗПФРМ)	1
	2014 - учесник на обуката за обучувачи BASAR – Conception de scénarios d'apprentissage -Banque de scénario d'Apprentissage Hybrides réutilisables et interoperables, организирана од страна на Универзитетската агенција за франкофонија (AUF), од 2 февруари до 4 февруари 2014 во Софија, на технолошко-хемискиот Универзитет во Софија, Бугарија	1
	2014 - учесник во обука за наставници по француски јазик од Република Македонија « Conception de projets de mobilité européenne », организирана од страна на CREFECO, на Министерството за образование и наука на Р.М., на националната комисија за франкофонија и меѓународната организација на франкофонија (OIF) од 24 до 25 април 2014 г. во Штип.	1
	2014- учесник на обука на Летниот Универзитет во Струга. Модул: <i>Apprendre et enseigner avec le document audiovisuel TV5 MONDE : pour une utilisation du document audiovisuel en classe de Français Langue Etrangère</i> , анимирана од Е. Лер, од 30 јуни 2014 до 03 јули 2014.	1
	2014- национална обука за наставници по француски јазик од Р.М. на тема: „Изучување на францускиот јазик на рана возраст. Забавни активности” во рамките на активностите реализирани од регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа на Меѓународната организација за франкофонија во соработка со Министерството за образование и наука на Р.М., од 18 до 22 август 2014 година.	1
	2015- учесник на регионална обука: « Enseigner en développant la compétence interculturelle » од 31 август до 4 септември 2015 година организирана од страна на регионалниот франкофонски центар за централна и ориентална Европа од Меѓународната организација на Франкофонија, во Софија, Бугарија. Обучувач: Алекс Кормански	1
	2015- учесник на обука на Летниот Универзитет во Струга. Модул: “ <i>Ecouter pour apprendre et apprendre à écouter : exploiter les documents audiovisuels pour la compréhension orale TV5 Monde</i> », од 29 јуни до 3 јули 2015 година, обучувач: Емили Лер	1

	2015 - учесник на семинар/обука на тема: «Français sur objectif spécifique (FOS) » во рамки на проектот OIF-FIPF « <i>Renforcement des capacités d'expertise des professeurs de français à travers la professionnalisation de leurs associations - PEF</i> » од 24 до 27 август 2015 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески”- Скопје.	1
	2015 - учесник на работилница на тема: «Réflexion pour l'élaboration d'un plaidoyer pour le français», од 2 до 4 октомври 2015 година, во Ивајловград , Бугарија.	1
	2015 - учесник на еднодневна « Journée d'étude » на тема: « Crise (s) et réconciliation(s) nationale(s) » управувана од Ан Базин, професор на Универзитетот на Политички науки во Лил, Франција, организирана од страна на Француската амбасада и Францускиот институт во Скопје, на 21 октомври 2015 година, во Сити Хол Центар, Скопје	1
	2015 - учесник на Првата стручна расправа на претставници од здруженијата на воспитно образовните кадри од предучилишно, основно и средно образование на тема: „Улогата на наставничките здруженија во образовниот систем на Република Македонија”, на 21 декември 2015 година организирана од страна на Педагошкиот факултет „Климент Охридски”- Скопје, Домот на просветни работници-Скопје и ЕЛТАМ – Асоцијацијата на наставници по англиски јазик.	1
	2016 - учесник на обука за користење на интерактивна бела табла, организирана од страна на Францускиот институт во Скопје, на 16 јануари 2016 година.	1
	2016 - учесник на обуката « <i>Techniques d'interactions orales en classe du FLE pour améliorer la communication en classe de français</i> » од 22 до 26 август 2016 година (обука од 30 часа), во Охрид, организирана од страна на Меѓународната организација за франкофонија во склоп на нивната програма « Français langue étrangère » а во соработка со Министерството за образование на Р.М. Обучувач: Гвендолин Лероа.	1
	2017 - учесник на работилница на тема: « Le français sur objectifs spécifiques : pourquoi et comment l'enseigner » обучувач Александар Хол, на 24 март 2017 година, организирана од страна на Францускиот институт во Скопје, во МКЦ.	1
	2017 - учесник на обука на Регионалниот Летен Универзитет во Струга. Модул: « Enseigner le français professionnel » обучувач Доминик Фрин, од 4 до 6 јули 2017 година.	1
	2017 - учесник на средбата « Réunion du Comité de pilotage pour le français » под претседателство на директорот на францускиот институт во Скопје и советник за акција и културна соработка во својство на професор на Филолошкиот факултет и потпретседател на Здружението на професорите по француски јазик на РМ, средба која се одржа на 20 октомври 2017 година во Францускиот институт во Скопје.	1

	2017 - учесник на обуката за воведување на театарска игра во наставата по француски јазик, која се одржа на 4 ноември 2017 година во Скопје, организирана од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ и Националната комисија за Франкофонија во РМ.	1
	2017 – учесник на средбата на одговорни лица на Центри за универзитетска успешност во централна и ориентална Европа, од 12 до 14 ноември 2017 година, во Букурешт, Романија, во Универзитетот за земјоделски науки и ветеринарна медицина	1
3.	Подготовка на нов предмет	
	- предавања	
	Подготовка на предавања по новиот предмет <i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4 (3+0)</i>	1
	Подготовка на новиот предмет: <i>Савремено француско позориште 20 век (1+0)</i> , на основните академски студии по француски јазик и книжевност во академската 2015/2016 година, Филозофски факултет во Ниш, Србија (одлука бр. 04-1401/5 од 21.10.2015 година)	1
	Подготовка на новиот предмет: <i>Современа француска книжевност (2+0)</i> , на основните академски студии по француски јазик и книжевност во академската 2015/2016 година, Филозофски факултет во Ниш, Србија (одлука бр. 04-1401/5 од 21.10.2015 година)	1
	Подготовка на предавања по новиот предмет <i>францускиот класицизам (2+0)</i> на додипломски студии за учебната 2017-2018	1
	- вежби	
	Подготовка на вежби по новиот предмет: <i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4 (0+1)</i> , (наставата по тој предмет е започната од учебната 2015/2016 година)	0,5
	Подготовка на вежби на новиот предмет : <i>Савремено француско позориште 20 век (0+2)</i> , на основните академски студии по француски јазик и книжевност во академската 2015/2016 година, Филозофски факултет во Ниш, Србија (одлука бр. 04-1401/5 од 21.10.2015 година)	0,5
	Подготовка на вежби по новиот предмет: <i>францускиот класицизам (0+2)</i> на додипломски студии од учебната 2017-2018 (летен семестар)	0,5

4.	Консултации со студенти	
	За учебната 2013/2014 г. (50x0,002) на Катедрата за романски јазици и книжевности и (56 x0,002)на Катедрата за преведување и толкување	0,212
	За учебната 2014/2015 г. (45x0,002) на Катедрата за романски јазици и книжевности и (123 x0,002)на Катедрата за преведување и толкување	0,336
	За учебната 2015/2016 г. (40x0,002) на Катедрата за романски јазици и книжевности и (102 x0,002)на Катедрата за преведување и толкување	0,284
	За учебната 2016/2017 г. (25 x0,002) на Катедрата за романски јазици и книжевности и (86 x0,002) на Катедрата за преведување и толкување	0,222
	За учебната 2017/2018 г. (28x0,002) на Катедрата за романски јазици и книжевности и (56x0,002) на Катедрата за преведување и толкување	0,168
6.	Ментор на дипломска работа (28x0,2)	5,6
7.	Член на комисија за оценка или одбрана на дипломска работа (41x0,1)	4,1
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
	- Член за рецензентска комисија за оценка на магистерскиот труд под наслов: „Лавиринтот како творечки принцип во делата на Мишел Бутор од циклусот на Новиот роман”, изработен од Моника Павловска.	0,3
	- Член за рецензентска комисија за оценка на магистерскиот труд под наслов: „Поетизација на автобиографскиот жанр: Еволуција и трансформација на автобиографскиот дискурс на Жан Жак Русо (од Исповедите, преку Дијалозите и Писмата, сè до Мечтаењата на осамениот талкач”, изработен од Марија Гуческа.	0,3

9.	Учебник издаден и во употреба на универзитет во странство	
	- коавторство	
	- TRAJKOVA Mira, MANOLACHE Simona-Aida, ARDELEANU Sanda-Maria, Snezana PETROVA, [...] VELEVSKA Margarita : <i>Pour comprendre et produire des textes écrits en français. Recueil de fiches d'activités Niveau B2</i> . Craiova : Editura Universitaria Craiova, 2014, 122 стр.	8
10.	Интерна Скрипта од предавања	
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Француско просветителство и предромантизам (2+2)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Француски класицизам (2+2)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Францускиот роман на 19 век (2+2)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Француски театар на 20 век (2+2)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1 (3+1)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3 (3+1)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4 (3+1)</i>	4
	- Он лајн интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Француска цивилизација (од почетоци до Луи 14) (2+0)</i>	4
	- Интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Современа француска книжевност (2+0)</i> на Филозофскиот факултет во Ниш	4
	- Интерна скрипта за предавањата по предметот <i>Современ француски театар 20 век (1+0)</i> на Филозофскиот факултет во Ниш	4
11.	Пакет материјали за одреден предмет	
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот <i>Француско просветителство и предромантизам (2+2)</i>	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот <i>Француски класицизам (2+2)</i>	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот <i>Француска книжевност, 6. семестар: Францускиот роман на 19 век (2+2)</i>	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот <i>Француска книжевност, 8. семестар: Француски театар на 20 век (2+2)</i>	1

	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 1 (3+1)	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 3 (3+1)	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Култура и цивилизација на француски јазик (Б и В) 4 (3+1)	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Француска цивилизација (од почетоците до Луи 14) (2+0)	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Современа француска книжевност (2+0) на Филозофскиот факултет во Ниш	1
	- Пакет материјали за студентите кои го следат предметот Современ француски театар 20 век (1+0) на Филозофскиот факултет во Ниш	1
	Вкупно:	163,222

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на национален научен проект	
	- 2017 - раководител на научноистражувачкиот проект под наслов <i>Јазик, литература и култура во романскиот ѓросѓор: ѓрадиѓија и иновација</i> , конкурс за доделување средства за финансирање научноистражувачки проекти за 2016/2017 година, а финансиран од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, одлука на ННС. 6. редовна седница од 15.2.2017 година бр. 09-239/2, донесена на 30.11.2017 година.	6
2	Национален координатор на меѓународен научен проект	
	- 2017- координатор на проектот „Создавање франкофонска лабораторија за иновирање во образованието и за научен и културен развој (или наречено на француски CRU)“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ . Конвенѓијата помеѓу Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Универзитетската франкофонска агенѓија е потпишана на 26.12.2017 година, а како координатори и аниматори се именувани Снежана Петрова и Ирина Бабамова.	6

3	Учесник во национален научен проект:	
	- 2015 – учесник во научноистражувачки проект „Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)“. Овој проект е финансиран од средства на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ за учебната 2014/2015 година согласно со одлуката бр. 02-108/11 од 30.11.2015 година донесена на 26. седница на Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.	3
4	Учесник во меѓународен научен проект:	
	- 2012-2014, учесник во меѓународниот научен проект: Methodologies et pratiques innovantes en didactique du FLE (MEPRID FLE), во соработка помеѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“), Универзитетот во Крајова (Романија) и Универзитетот во Ереван (Ерменија).	5
	- 2016- учесник во подготовката на „Белата Книга 2016“ за изучувањето на францускиот јазик во Светот – прашалник (préparation du Livre blanc 2016 sur l’enseignement du français dans le monde –questionnaire FIPF-OIF projet 2013	5
	- 2016 - учесник во проект OIF-FIPF « Renforcement des capacités d’expertise des professeurs de français à travers la professionnalisation de leurs associations » како дел од екипата на експерти избрани од страна на Меѓународната федерација на професори по француски јазик за да се реализираат меѓународен проект од областа на францускиот јазик како стручен јазик, односно проектот се состои од конципирање и целосно изготвување на педагошки материјал за обука на професионалци коишто го користат францускиот јазик за нивната потесна струка и во одредена стопанска дејност. (види потврда од 10.06.2016 година).	5
	- 2017 – учесник во научноистражувачкиот проект „Романистика и словенски језици, књижевности и културе у контакту и дисконтакту» од Катедрата за француски јазик и книжевност, Филозофски факултет во Ниш, бр. 81/1-17-8-01	5
5	Монографија	
	2016 - „Францускиот јазик во Република Македонија низ призма на културно-образовната дејност (Le français en République de Macédoine (vu au travers les actions éducatives et culturelles)”, коавтор со проф. д-р Ирина Бабамова. Скопје. Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2016, 194 стр.	7,2

6	Дел од монографија	
	- 2016 - „Францускиот јазик во образовниот систем во Република Македонија од 1945 до денес (La langue française dans le système éducatif en République de Macédoine de 1945 à nos jours). I. Францускиот јазик во претшколското образование (La langue française dans l'enseignement préscolaire), во Ирина Бабамова и Снежана Петрова. <i>Францускиот јазик во Република Македонија низ призма на културно-образовната дејност (Le français en République de Macédoine (vu au travers les actions éducatives et culturelles)</i> . Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016, стр. 29-39	4
7	Дел од монографија објавен во странство	
	- 2013- дел од монографија издадена во Лублин, Полска, со наслов: « Les premières tragédies classiques françaises : une affaire d'imitations, d'interprétations et d'adaptations de l'Antiquité ? » издаден во монографијата : « Recyclage et décalage. Esthétique de la reprise dans les littératures française et francophone » Лублин, Полска, 2013, стр. 41-53	6
8	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	- 2015 - труд под наслов « Réflexion sur la didactique et l'interprétation littéraire (reflection on teaching and literary interpretation) » во Slavonic Pedagogical Studies Journal, Issue n°1 ; vol. 4, 2015, p. 25-32 in http://www.pegasjournal.eu	4
	- 2015 - труд под наслов « Teaching french language and culture in macedonia – a true challenge [Enseigner la langue et la culture françaises en République de macedoine : un véritable défi]», со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание <i>Slavonic Pedagogical Studies Journal -The Scientific Educational Journal</i> , volume 4, Issue 2, септември 2015, Slovakia: Ministry of Culture od Slovak Republic n° EV 5131/15, Slovenska Vzdelavacia a Obstaravacia s.r.o., ISSN 1339-8660, 172-180	4
	- 2015 - труд под наслов: « Le cosmopolitisme européen de Rousseau » со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание <i>Studii Europene</i> n.5, Chisinau, 2015. Fondator: ECSA-Moldova; ISSN 2345-1041 et ISSN-L 2345-1041 со меѓународен уредувачки одбор, стр. 276-286.	4
	- 2015 - труд со наслов: «L'interculturalité dans le système éducatif macédonien» објавен во научно/стручно бугарско списание „Педагогика“, година LXXXVII, бр. 9 од 2015 год., Azbuki, Софија, Бугарија стр. 1256-1264. ISSN 0861-3982	4
	- 2016- труд под наслов: « L'identité culturelle et les approches et pratiques interculturelles dans l'éducation » (во коавторство со Севда Лазаревска) објавен во Палимпсест – меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки	3,6

	истражувања, со меѓународен уредувачки одбор год.1. бр.1 ,Штип, 2016, стр. 251-258 in http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL/issue/current .	
	- 2016 – труд под наслов: « L’action tragique des « furieux »: la Médée de Corneille et ses sources antiques » објавен во „Палимпсест“, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања во издание на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 2/ 2016, стр. 83-91, http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL	4
	- 2016 - труд под наслов: «Les relations interpersonnelles et interculturelles : la politesse dans la culture européenne» со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Studii Europene n.7 Chisinau, 2016. Fondator: ECSA-Moldova; ISSN 2345-1041 et ISSN-L 2345-1041 со меѓународен уредувачки одбор, стр. 176-189. http://www.studiieu.org/publications , http://www.studiieu.org/files/publications/Studii%20Europe ne%20nr.%207-71497.pdf	4
	- 2017 - « L’interrelation entre trois formes d’art (la littérature, le film et l’enseignement) ou enseigner la littérature par le film »; со коавтор Ана Алексовска, во Slavonic Pedagogical Studies Journal, Issue n°1; vol 6, 2017, p. 120-129 in http://www.pegasjournal.eu	3,6
9	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
	- 2013 - труд со наслов: « Etats des lieux et perspectives de l’enseignement de la littérature française et francophone » издаден во Зборникот на трудови од научниот собир « La langue et la littérature françaises dans le système éducatif en République de Macédoine : Etat des lieux et perspectives » кој се одржа на 12 и 13 ноември 2010 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, организиран во соработка помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на Р.М. и Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Скопје: 2013, стр. 111-119.	2
	- 2015 – труд под наслов: « Participation francophone aux Soirées poétiques de Struga (entre 2000 et 2015) објавен во зборникот <i>Македонско-романисџички јазични книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> , од научноистражувачкиот проект на Катедрата за романски јазици и книжевности, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“-Скопје. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр.131-144.	2

10	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	- 2013 - труд под наслов: « Les nouvelles technologies dans l'enseignement de la littérature » издаден во Зборник на трудови од Првиот меѓународен симпозиум „Електронските ресурси и Филолошките студии“, со меѓународен уредувачки одбор и рецензенти, Скопје, на 12 и 13 септември 2013 година, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески “ во Скопје. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 201-206.	3
	- 2014 - труд под наслов: « Apport et influence de la préciosité sur la langue française du XVIIe siècle » издаден во зборникот на трудови „Романистика и балканистика“, во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески” – Скопје. Скопје, 2014, стр. 569-580.	3
	- 2015 - труд под наслов: « La construction identitaire et la problématique du « moi » », издаден во зборникот на трудови од Четвртиот собир „Studia Romanistica Beliana » која се одржа од 8 до 10 октомври 2015 во Банска Бистрица, Словачка, стр.101-109.	3
	- 2015 - труд под наслов : « Les langues et les cultures dans la perspective interculturelle », издаден во Зборникот на трудови од меѓународната научна конференција „Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето“, која се одржа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје, на 26 и 27 септември 2012 година. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2015, стр. 360-368	3
	- 2015 - труд под наслов : « Les premières tragédies classiques françaises (les principes spatio-temporels dans la composition dramatique) », издаден во тематскиот зборникот на трудови од меѓународната конференција « Langues et cultures dans le temps et dans l'espace 5 », која се одржа на Филозофскиот факултет Нови Сад, Србија, на 31 октомври 2015, стр.155-165.	3
	- 2016 -труд под наслов: « L'évolution de l'expression de la sensibilité et du sentiment en littérature française » со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од осмата меѓународната конференција « Les études françaises aujourd'hui : tradition et modernité » со меѓународен уредувачки одбор, Филозофски факултет при Универзитетот во Ниш, 13-14 ноември 2015. Актите се издадени во Зборник 2016, стр. 321-330.	3
	- 2016- труд под наслов: - « L'enseignement de la culture et civilisation en classe de FLE (Introduction de la compétence interculturelle dans la compétence culturelle)». Објавен во	3

	зборник на трудови « Acta technica napocensis. Series : Languages for specific purposes », од VI-a Conferenta nationala cu participare internationala, Клуж-Напока, Романија, која се одржа на 8-9 септември 2016. Cluj Napoca : Editura U.T.Press, 2016, vol: 16, N°4, стр. 103-115. Зборник онлајн: https://ceeol.com/search/journal-detail?id=568	
	- 2016 - труд под наслов « The originality of dramatic action (disposio) » објавен во меѓународен годишен зборник на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип бр.7, 2016 година	3
	- 2016- труд под наслов : « <i>intertextualité ou la poétique des relations entre les textes</i> » од меѓународниот симпозиум организиран од страна на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ на тема: „Истото, сличното и различното во јазикот, во книжевноста и културата во франкофонските земји“ што се одржа на 4 и 5 ноември 2016 година, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“- Скопје (во печат)	3
	- 2016 - труд со наслов „Интеркултуралноста во комуникацијата (размислувања за културно-цивилизациските и образовните перспективи“, објавен по Првата меѓународна научна конференција „ФИЛКО“, Филологија, култура и образование, на 18 и 19 март 2016 година во Штип, во Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција, 2016, во http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe . Vol 1 (2016): ФИЛКО / FILKO, стр. 691-697	3
	- 2016 - труд со наслов «Les médias audiovisuels: voies vers l’interculturalité (Аудиовизуелните медиуми: пат кон интеркултуралноста) », во коавторство со Севда Лазаревска и Ирена Павловска, во Списание на научни трудови „Меѓународен дијалог: исток–запад (психологија и образование)“ од Седмата меѓународна научна конференција организирана на 15 и 16 април 2016 г. од Меѓународниот славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, година III, бр.3 април 2016 год. Свети Николе, Р.Македонија, стр. 81-84.	2,4
	- Труд под наслов: « L’évolution de la tragédie et analyse des passions tragiques » објавен во зборникот на избрани трудови изложени за време на меѓународната конференцијата „Језици и културе у времену и простору 6“ која се одржа на Филозофскиот факултет, Нови Сад, Србија на 17 декември 2017, стр. 539-550 од проект од Филозофскиот факултет од Нови Сад и Министерството за образование, наука и технолошки развој на Република Србија, бр. 178002	3
	- 2017 – труд со наслов: « Du roman français au cinéma (une histoire d’adaptations et d’enseignement) » на Меѓународниот	3

	<p>научен собир „Наука и савремени Универзитет 6”- НИСУН 6, » на филозофскиот факултет во Ниш, на 12 ноември 2016 година, Тематски зборник радова са шестог меѓународног научног скупа, „Језик и књижевност у глобалном друштву”. Издавач: Филозофски Факултет, Универзитета у Нишу, 2017, стр. 257-266</p>	
	<p>- 2017 - труд со наслов « La Déclaration de Bologne et son impact sur l’enseignement supérieur » на Меѓународниот научен собир на тема : „Евалуацијата во наставата по странски јазици и книжевности”, организирана од страна на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје и Катедрата за италијански јазик и книжевност, на 12 септември 2016 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” - Скопје. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2017, стр. 491- 501.</p>	3
	<p>- 2017 - труд под наслов : « Le roman français d’aujourd’hui : Frédéric Beigbeder ou l’écriture en langue contemporaine » на научниот собир „Наука и савремени Универзитет 7”- НИСУН 7; организиран од страна на филозофскиот факултет во Ниш, на 10 ноември 2017 година (во печат).</p>	3
	<p>- 2017 - труд под наслов: « La maladie d’amour » dans <i>Adolphe</i> de Benjamin Constant » на 10-тиот Меѓународен собир « Les études françaises aujourd’hui : Dire, écrire, agir en français 3 – DEAF 3 » орджан на 3 и 4 ноември 2017 година на Филолошко-уметнички факултет во Крагуевац, Србија (во печат)</p>	3
11	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција	
	<p>- 2013-2014 - труд под наслов : « La place du français dans l’enseignement en République de Macédoine » објавен во годишен зборник (книга 39-40. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Филолошки факултет „Блаже Конески”- Скопје, 2013-2014, стр. 201-210.</p>	2
	<p>- 2015-2016- труд под наслов : « L’ambiguïté dans l’esthétique théâtrale de la première moitié du XVIIe siècle » објавен во годишен зборник (книга 41-42) посветен на 70-годишнината од постоењето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје (1946-2016). Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески”- Скопје, 2015-2016, стр. 255-264.</p>	2
12	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	<p>- 2013 – учесник на меѓународен собир во Ереван, Ерменија, со труд под наслов: « La place de la langue française dans l’enseignement en Macédoine”</p>	2
	<p>- 2013- учесник со труд под наслов:”Les nouvelles technologies dans l’enseignement de la littérature” на Меѓународниот</p>	2

	симпозиум „Електронските ресурси и Филолошките студии”, Скопје, на 12 и 13 септември 2013 година, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	
	- 2013 - учесник со труд под наслов: National languages and the study od French language in higher education » научниот собир “Наука и савремени Универзитет 3”, организиран од страна на Универзитетот во Ниш, од 15 до 16 ноември 2013 година.	2
	- 2014- учесник на конференција на тема: “La place des femmes dans la société » организирана од страна на Француската алијанса во Тетово, на 6 март 2014 година на Универзитетот на Јужно Источна Европа	2
	- 2014 - учесник на регионален семинар/конференција: « La Francophonie en Europe centrale et orientale : états de lieux, défis et perspectives », Будимпешта, Маџарска, на 28 март 2014 година организиран од страна на Универзитетската агенција за франкофонија (AUF) со тема под наслов: « L’enseignement du français dans les établissements primaires et secondaire en République de Macédoine».	2
	- 2015- учесник на конференција на тема: « Enseignement du Français dans l’Europe Centrale et Orientale SAUF-EFECO 2015 », во Словачка од 17-19 avril 2015 со труд под наслов: « Enseigner la langue et la culture françaises en République de Macédoine - un véritable défi ».	2
	- 2015- учесник на конференција на тема: « L’enseignement du français et l’éducation à la diversité et à la tolérance multiculturelles », која е со склоп на работилница на тема: <i>Réflexion pour l’élaboration d’un plaidoyer pour le français</i> , од 2 до 4 октомври 2015 година, во Ивајловград, Бугарија.	2
	- 2015 - учесник на меѓународната конференција на тема « Languages and cultures in time and space 5» со труд под наслов: « Les premières tragédies classiques françaises (les principes spatio-temporels dans la composition dramatique) » на 31 октомври 2015 година, Нови Сад, Србија.	2
	- 2015- учесник на Осмата меѓународна конференција « Les études françaises aujourd’hui : tradition et modernité со тема под наслов: «L’évolution de l’expression de la sensibilité et du sentiment en littérature française», Филозофски факултет при Универзитетот во Ниш, Србија, на 13 и 14 ноември 2015 година.	2
	- 2016 - учесник на Првата меѓународната научна конференција „ФИЛКО”, Филологија, култура и образование, на 18 и 19 март 2016 година во Штип со тема: „Интеркултуралноста во комуникацијата (размислувања за културно-цивилизацииските и образовните перспективи)”.	2
	- 2016 - учесник на Меѓународна конференција на тема: «Diversitate culturala si plurilingvism (Diversité culturelle et plurilinguisme)» на 8 септември 2016 година, организирана од страна на Техничкиот универзитет во Клуж-Напока, Романија, со труд под наслов: « L’enseignement de la culture	2

	et civilisation en classe de FLE (introduction de la compétence interculturelle dans la compétence culturelle).	
	- 2016 – учесник на меѓународен научен собир на тема: „Евалуацијата во наставата по странски јазици и книжевности”, организирана од страна на Филолошкиот факултет „Блаже Конески”- Скопје и Катедрата за италијански јазик и книжевност, на 12 септември 2016 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески”-Скопје	2
	- 2016- учесник со труд на Меѓународниот симпозиум организиран од страна на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” на тема: „Истото, сличното и различното во јазикот, во книжевноста и културата во франкофонските земји” со труд под наслов: « <i>Intertextualité ou la poétique des relations entre les textes</i> ” која се одржа на 4 и 5 ноември 2016 година, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје.	2
	- 2016 – учесник на Меѓународен научен собир „Наука и савремени Универзитет 6”- НИСУН 6, со тема: « Du roman français au cinéma (une histoire d’adaptations et d’enseignement)» на Филозофскиот факултет во Ниш, на 12 ноември 2016 година.	2
	- 2016 - учесник на меѓународна конференција на тема: „Језици и културе у времену и простору 6 (« Langues et cultures dans le temps et dans l’espace 6)» која се одржа на 17 декември 2016 година на Филозофскиот факултет со труд под наслов: « Les passions tragiques dans les tragédies françaises entre 1634 et 1640 », Нови Сад, Србија.	2
	- 2017 – учесник на Меѓународна конференција на тема: « Enseignement du/en français universitaire :méthodologies et pratiques innovantes » организирана од страна на Катедрата за француски јазик при Факултетот за странски јазици во Тирана, на 26 мај 2017 година со труд: « L’enseignement de la littérature en classe de FLE (états des lieux et perspectives)».	2
	- 2017- учесник на 10-тиот Меѓународен собир: “Les études françaises aujourd’hui: Dire, écrire, agir en français 3 –DEAF 3 » со тема: « La maladie d’amour » dans <i>Adolphe</i> de Benjamin Constant, одржан на 3 и 4 ноември 2017 година на Филолошко-уметнички факултет во Крагуевац, Србија.	2
	- 2017 – учесник на научниот собир „Наука и савремени Универзитет 7”- НИСУН 7, со труд од наслов: « Le roman français d’aujourd’hui : Frédéric Beigbeder ou l’écriture en langue contemporaine »на Филозофскиот факултет во Ниш, на 10 ноември 2017 година.	2
	Вкупно:	174,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Поглавје во книга како автор	
	- Поговор на преводот од француски на македонски на делото : <i>Есеи</i> (избор) на Мишел Монтењ, Скопје: Три: Арс Ламина – Публикации, 2014	3
	- Поговор на преводот од француски на македонски на делото : <i>Животој ѝ пред нас</i> на Ромен Гари (Емил Ажар), Скопје: Три: Арс Ламина – Публикации, 2014	3
2	Поглавје во книга како коавтор	
	- Предговор (коавтор со проф. д-р Елисавета Поповска) кон „Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација”: научноистражувачки проект за 2016/2017 година на Катедрата за романски јазици и книжевности, одлука на ННС. 6-та редовна седница од 15.2.2017 година, Филолошки факултет „Блаже Конески” - Скопје, 2017	2
	- Предговор „Францускиот јазик во Република Македонија низ призма на културно-образовната дејност (Le français en République de Macédoine (vu au travers les actions éducatives et culturelles)”, коавтор со проф. д-р Ирина Бабамова. Скопје. Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2016 -194 стр.	2
3	Рецензент на учебник за средно или основно образование	
	- Претседател на Рецензентската комисијата за давање стручно мислење за учебници по француски јазик за I година во средно четиригодишно образование (гимназиско образование, стручно образование, уметничко образование и спортска академија) – втор странски јазик (решение од Министерството за образование и наука, педагошка служба бр. 23-238/ 1 од 16.4.2015 година)	0,5
	- Претседател на Рецензентската комисијата за давање стручно мислење за учебници по француски јазик (втор странски јазик) за III година на средното четиригодишно образование (гимназиско образование, стручно образование, уметничко образование и спортска академија) (решение од Министерството за образование и наука, педагошка служба бр. 22-494 / 1 од 5.5.2017 година)	0,5
4	Идеен проект	
	- учесник/соработник	
	- Учесник во проект за 2018/2019 година со „Просветно дело“ за изработување на илустриран француско-македонски речник за основно образование	1

	- Учесник во проект за 2018/2019 година со „Просветно дело“ за изработување на визуелен француско-македонски речник за основно образование	1
5	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	- 2013, 2014, 2015 – член, во својство на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Р Македонија (ЗПФРМ), на Националната комисија за франкофонија при Владата на РМакедонија.	1x3 = 3
	- Член во комисија за организирањето и координирањето на Државниот натпревар по писмен состав на француски јазик 2014, кој се одржа на 10.03.2014 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ во соработка со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и Националната комисија за франкофонија.	1
	- Член во комисија за реализација и организација на Државниот натпревар по француски диктат 2014 година, кој се одржа на 12.4.2014 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“-Скопје и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ: во соработка со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и Националната комисија за франкофонија.	1
	- Член на комисија за организирање и координирање на Државниот натпревар „Олимпијади по француски јазик 2014“, кој се одржа на 10.5.2014 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	1
	- Член во комисија за организирањето и координирањето на Државниот натпревар по спелување на француски јазик, 2014 година, кој се одржа на 13.12.2014 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ во соработка со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и Националната комисија за франкофонија.	1
	- Координатор во реализацијата на национална „Франкофонска вечер“, која се одржи на 1.4.2014 година во Дом на АРМ- Скопје	1
	- Член на комисија за координирање на Државниот натпревар “La Rétañque à Bitola 2014”, кој се одржа на 12.5.2015 година во Битола.	1
	- Член на комисија при реализација на Државниот натпревар по спелување на француски јазик, 2015, што се одржа на 5.12.2015 година	1
	- Член на комисија за организирање и координирање на Државниот натпревар по француски јазик „Олимпијади по француски јазик 2015“, кој се одржа на 25.4.2015 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“- Скопје	1

	- Организатор и координатор на Државниот натпревар по писмен состав на француски јазик, 2015, кој се одржа на 16.3.2015 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“- Скопје од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ во соработка со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и националната комисија за франкофонија.	1
	- Коорганизатор и реализатор на Државниот натпревар „Франкофонскиот театар за средношколци 2015“, кој се одржа на 24.3.2015 година, во Македонскиот културен центар-Скопје од страна на Здружението на професорите по француски јазик во соработка со Францускиот институт-Скопје и Националната комисија за франкофонија.	1
	- Член на комисија за координирање на Државниот натпревар “La Pétanque à Bitola 2015”, кој се одржа на 17.4.2015 година во Битола.	1
	- Член на комисија за координирање на Државниот натпревар „Франкофонски театар 2015 (основно образование)“, која се одржа на 18.4.2015 година во Театарот во Битола	1
	- Член на комисија при реализација на Државниот натпревар по спелување на француски јазик, 2016, што се одржа на 3.12.2016 година	1
	- Член на комисија за изготвување тестови за Државниот натпревар по спелување на француски јазик, 2016, што се одржа на 3.12.2016 година	1
	- Член на комисија при реализација на Државниот натпревар по француски јазик (Олимпијади) 2016, кој се одржа на 15.5.2016 година	1
	- Член на комисија за прегледување на Државниот натпревар по состав на француски јазик 2016 « Dis-moi dix mots en langue(s) française(s)», кој се одржа на 9.3.2016 година	1
	- Член на комисија при реализација на Државниот натпревар по диктат на француски јазик 2016, кој се одржа на 26.3.2016 година	1
	- Член на комисија за прегледување на Државниот натпревар по состав на француски јазик 2017 « Dis-moi dix mots sur la Toile », кој се одржа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“- Скопје, на 21.3.2017 година.	1
	- Член на комисија при реализација на Државниот натпревар по француски јазик за трета година од средните училишта (Олимпијади) 2017, кој се одржа на 22.4.2017 година	1
6	Учество во промотивни активности на Факултетот	
	- Промотивни активности за 2013/2014,2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 година	2,5

7	Член на меѓународна жири-комисија	
	- 2014 - член на жири - комисија на меѓународен натпревар: « Concours d'écriture poétique « 19 » », организиран на 3 февруари 2014 година од страна на регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа од Меѓународната организација за франкофонија со Florilège од Академијата во Монпелје, под покровителство на поетот Фредерик-Жак Темпл	2
8	Превод - дел од книга	
	- Превод на дел од брошура-книга од македонски на француски јазик на „Вид“ за потребите на агенцијата за промоција и поддршка на туризмот во РМ (види потврда од 7 април 2014 година)	1
9	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
	- 2014 - усна презентација/модератор на книжевна средба за Патрик Модижано на тема: <i>Patrick Modiano. Prix Nobel de Littérature. “Patrick Modiano ou l’art de la mémoire”</i> , (Патрик Модижано, добитник на нобелова награда во 2014), организирана од страна на Францускиот институт во Скопје на 17 декември 2014 година.	0,5
	- 2017 – модератор во Поетскиот портрет и читање за Хабиб Тенгур од Алжир, поет и антрополог. „Струшки вечери на поезијата“, зимски поетски фестивал од 25.2.2017 до 1.3.2017 година, Салон „19.19“- Скопје, на 27.2.2017 година во 20.00 часот.	0,5
10	Лекторирање на трудови на странски/македонски јазик - дел од книга	
	- Лекторирање на трудовите пишани на француски јазик од зборникот од научниот собир « La langue et la littérature françaises dans le système éducatif en République de Macédoine : Etat des lieux et perspectives » одржан на 12 и 13 ноември 2010 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, организиран во соработка помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ и Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 2013	0,5
	- Лектор/рецензент на труд « Réactivation d’un imaginaire du XVIII ^e siècle dans les <i>Illusions perdues</i> d’Honoré de Balzac » на француски јазик, поднесен до списанието „Палимпсест“, 2016.	0,5
	- Лектор/рецензент на труд « Les motifs du matricide dans les écrits de jeunesse de Marcel Proust » на француски јазик, поднесен до списанието „Палимпсест“, октомври 2016.	0,5
	- 2017- Рецензент на труд: « La réception de <i>la Religieuse</i> de Diderot – du roman au cinéma » за Списанието <i>Philologia</i>	0,5

	<i>Mediana</i> кое објавува оригинални трудови од сите книжевни области (књижевна историја, теорија книжевности, методологија проучавања книжевности, компаративистика), и јазик, граѓу и приказе, Ниш, Србија	
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		

1	Уредник на научно/стручно списание	
	- 2017 - уредник на зборникот од проектот „Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација”, Филолошкиот факултет „Блаже Конески” - Скопје, одлука на ННС. 6. редовна седница од 15.2.2017 година, Филолошки факултет „Блаже Конески”- Скопје, 2017,	2
2	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
	- 2015: член на научно-уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание « Slavonic Pedagogical Studies Journal » print ISSN 1339-8660, Словачка, регистриран во Министерството за култура под бр. EV131/15	1
	- 2015 - член на научниот совет на Меѓународното списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n.5/2015	1
	- 2015 - член на научниот совет на Меѓународното списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n.6/2015	1
	- 2016 – член на советот на Меѓународното научно/стручно списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n. 7/2016	1
	- 2016 – член на советот на Меѓународното научно/стручно списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n. 8/2016	1
	- 2017 – член на советот на Меѓународното научно/стручно списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n. 9/2017	1
	- 2017 – член на советот на Меѓународното научно/стручно списание Studii Europene – Chisinau, fondator/ ECSA-Moldova, index/ ISSN 2345-1041 и ISSN-L-2345-10412016 n. 10/2017	1
3	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	
	- Член на редакцискиот одбор на зборникот од научниот собир « La langue et la littérature françaises dans le système éducatif en République de Macédoine: Etat des lieux et perspectives » одржан на 12 и 13 ноември 2010 година на	0,5

	Филолошкиот факултет „Блаже Конески” – Скопје, организиран во соработка помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ и Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески” – Скопје, 2013.	
4	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
	- Секретар на организационен одбор на Меѓународниот симпозиум на тема: „Истото, сличното и различното во јазикот, во книжевноста и културата во франкофонските земји” по повод одбележувањето на Јубилејот 70 години студии по француски јазик и книжевност организиран од страна на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, која се одржа на 4 и 5 ноември 2016 година, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје	1
	- Член на редакцискиот одбор на Зборникот на трудови издаден по Осмата меѓународна конференција « Les études françaises aujourd'hui: tradition et modernité » со меѓународен уредувачки одбор, Филозофски факултет при Универзитетот во Ниш, 13-14 ноември 2015. Зборникот е издаден во 2016 година.	1
5	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - носител	
	- Координатор/носител на проектот за сензибилизација на францускиот јазик во основно образование во Република Македонија (2013-2015)	1
6	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект -носител	
	- 2015 – носител при изготвувањето и пријавувањето во својство на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на РМ на меѓународниот образовен проект со наслов „Language specialization training for teachers”, во рамки на програмата Еразмус+, наменет за професори по француски јазик во основните и средните училишта на РМ и негово пријавување до Националната агенција за европски образовни програми и мобилност на Р Македонија (регистрациски број 2015-1-МКО1-КА104-002731).	2
7	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект -соработник	

	-2017 - член на комисијата за он лајн изготвување и пријавување на образовен меѓународен проект до Универзитетската агенција за франкофонија за лектор по француски јазик, кој би предавал на Катедрата за романски јазици и книжевности и ги спроведувал активности во идниот Центар за универзитетска успешност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”	1
8	Член на факултетска комисија	
	- Член на комисија за отпис на старите дотраени и оштетени книги и други материјали во библиотеката на Катедрата за романски јазици и книжевности (одлука бр. 05-1675 од 31.10.2016 година)	0,5
	- Претседател на комисија за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за романски јазици и книжевности (француски јазик и книжевност)	0,5
	- Член на наставно-научниот колегиум за втор циклус студии, област: наука за книжевноста.	0,5
	- Член на Одборот за соработка и доверба со јавноста на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје во состав на УКИМ	0,5
9	Член на комисија за избор во звање	
	- Член на Комисија за избор на лектор по француски јазик при Приватната високообразовна установа Меѓународен славјански универзитет „Г.Р. Державин” - Свети Николе и пријавата на м-р Јасмина Пресилска на конкурсот за избор на лектор за наставното подрачје филолошки науки-француски јазик, објавен на 6.11.2014 година	0,2
	- Член на Комисија за избор на наставник во звање - доцент или вонреден професор во научната област: француска книжевност и култура (француската книжевност од времето на просветителството и француската книжевност во време на барокот и класицизмот) за д-р Нермин С. Вучељ на Филозофскиот факултет во Ниш. НСБ бр. 8/18-01-002/17-039 од 27.3.2017 година	0,2
	Вкупно:	61,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	163,222
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	174,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	61,4
Вкупно	399,422

Членови на Комисијата

1. Д-р Илинка Митрева, председател, с.р.
2. Акад. д-р Луан Старова, член, с.р.
3. Д-р Елисавета Поповска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АДВЕРБИЈАЛИЗАЦИЈАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК“, ОД М-Р ЛИЛЈАНА ПАНДЕВА ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на 16. редовна седница одржана на 20.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Лилјана Пандева со наслов „Адвербијализацијата во македонскиот јазик“, во состав: проф, д-р Живко Цветковски, проф. д-р Стојка Бојковска, проф. д-р Славица Велева, проф. д-р Катерина Велјановска и проф. д-р Томислав Тренивски.

Комисијата му се заблагодарува на Наставно-научниот совет на довербата и по опсежното разгледување го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација под наслов „Адвербијализацијата во македонскиот јазик“, од м-р Лилјана Пандева, содржи 354 страници компјутерски обработен текст со новинарски проред.

Покрај **ВОВЕДОТ**, трудот е поделен на седум раздели. Во општиот дел, авторката во куси црти ги образложува мотивите за проучување на адвербијализацијата како јазична појава која е особено важна за македонскиот јазик, бидејќи засега редица структурни поместувања во флексијата, во зборообрзувањето, во структурата на реченицата и др. Оваа појава особено е актуелна во современите проучувања затоа што претставува континуиран и активен процес во развојот на јазикот. Постојано може да се следи збогатувањето на функционалноста на прилошките зборови и на семантичко и на граматичко рамниште. Од многубројните аспекти на адвербијализацијата, м-р Пандева се насочува кон неколку, според неа, посебно значајни или недоволно осветлени прашања во досегашните лингвистички проучувања. Особено значаен придонес се нејзините анализи на прилозите од стилистички аспект. Авторката си задала мошне тешка задача, користејќи повеќе методи и цели на работа, што секако резултирало со сестрано и комплексно проучување на темата.

Во делот ПРОУЧУВАЊЕ НА ПРИЛОЗИТЕ ВО ЛИНГВИСТИЧКАТА ЛИТЕРАТУРА се дава еден покус, но суштински преглед на најкарактеристичните признаци на прилозите од античкиот период па до денес, при што се наведуваат гледиштата на повеќе, пред сè, истакнати руски слависти (Буслаев, Потепња, Шахматов, Пешковски, Фортунатов и др.). Авторката посебно се задржува на Граматиката на рускиот јазик на Виноградов бидејќи во неа нашироко се разгледува процесот на адвербијализација низ различни развојни етапи: на кој начин една предлошко-падежна форма преоѓа во прилог, како именскиот збор ја губи својата парадигма, како граматичките својства стануваат ирелевантни, трансформирајќи ги зборовите со деклинација, конјугација или конгруенција во неменливи и несогласувачки, и ред други процеси или начини на попримолжување, особено на составите од предлог и именка. Во овој дел, м-р Пандева прави паралела меѓу македонскиот и рускиот јазик за образување на прилозите од беспредложно-падежни форми, укажувајќи на честата лексикализација на инструменталните форми во двата јазика. На крајот од овој дел е претставено гледиштето на францускиот лингвист Клод Ажеж за прилозите низ призма на многу јазици во светот, каде што аргументирано се докажува дека прилозите се збир на функционално хетерогени лексеми и дека тие не се универзална појава.

Во делот ПРОУЧУВАЊЕ НА ПРИЛОЗИТЕ ВО МАКЕДОНИСТИКАТА (22-30) се дава преглед на релевантните статии на македонистите за оваа зборовна група, со одбележување на суштествените делови во нив. Така, авторката кај Конески го истакнува клучниот проблем за прилозите – паралелизмот во адвербијализирањето, односно функционирањето на двата вида деклинации, синтетичката и аналитичката, што отвора простор за два слоја на прилози, едни со скаменување на старите падежни форми, а други со лексикализирање на состави од предлог и именски збор. М-р Пандева како посебен придонес на Трајко Стаматовски го смета неговото проучување на хомонимијата без која тешко може да се прави морфолошка определба на зборовите во кој било речник. Авторката повеќепати се осврнува на проучувањата на Борис Марков за образувањето и за потеклото на прилозите, а кај Ружа Паноска се izdelува функционалниот и, особено, стилистичкиот аспект на оваа зборовна група врз примери од творештвото од Владо Малески. Посебен осврт авторката дава и за проучувањата на Кирил Конески, Славица Велева и Бојан Петрески кај кои преовладува теорискиот пристап за мотивираноста на прилошките образувања, како и за семантичките и синтаксичките врски.

Третата глава, АДВЕРБИЈАЛИЗАЦИЈАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК, е посветена на проблемите на функционалната транспозиција, т.е. на премин на некој збор од една во друга зборовна група, во овој случај од именски или глаголски збор во прилог. Од повеќето функционални транспозиции, адвербијализацијата е најпродуктивна јазикотворечка дејност затоа што има поттик и од внатрешни и од надворешнојазични фактори. Авторката со право забележува дека адвербијализацијата е мошне сложен процес, но и многу инспиративен за проучување од разни аспекти. Причините за оваа појава таа ги разграничува во две групи – надворешнојазични и јазични. Преминот на еден збор од една

категирија во друга е творечки процес, при што има неутрализација или губење на семантичките, морфолошките и синтаксичките признаци на зборот при неговиот премин во групата на прилози. Преминот е повеќеслоен процес при што може да се следи промена на синтаксичката функција, на кетегоријалното значење, на лексичката дистрибуција, на морфолошките признаци, на морфемската структура, на фонетските особености, на граматичката парадигна на зборот и др. Авторката во овој дел се задржува и на околностите што ја олеснуваат или ја отежнуваат адвербијализацијата, меѓу кои спаѓаат синтаксичката дистрибуција, видот на лексичкото значење на зборот и застапеноста или отсуството на граматичките категории.

Најобемна е четвртата глава, ПОГЛЕДИ ВО АДВЕРБИЈАЛИЗАЦИЈАТА (38-155), со неколку раздели. Во дијахронискиот преглед на оваа појава, авторката укажува дека прилозите спаѓаат меѓу најстарите зборовни групи уште од времето на потеклото на јазикот, бидејќи морало да има елементи што укажуваат на некакви околности за основната човекова потреба за ориентација во просторот. Потоа следува покус осврт за последователноста за нивното образување по пат на повеќе начини на адвербијализирање: преку изолација на одделни падежни форми, преку губење на значењето на предлошките конструкции, преку затемнувањето на способноста за изразување предметни односи на синтагмата итн.

Врз основи на свои истражувања, како и на неколку македонски слависти, м-р Пандева дава хронолошки преглед на потеклото на прилозите во македонскиот јазик од старословенскиот период, па до денес. Овде посебно треба да се истакне исцрпната анализа на прилозите во црковнословенските текстови од македонска редакција со мошне богат илустративен материјал. Темелна е и анализата на прилошките образувања во прозните и поетските текстови од 19 век, со посебен преглед на сите модели на адвербијализација во прозата на Марко Цепенков.

Не запоставувајќи го историскојазичниот метод на работа, авторката, сепак, предност им дава на синхронијата и на дескриптивниот пристап. Низ ваков осврт, таа прави голема студиозна анализа и класификација на прилозите во македонскиот јазик. Како три основни признаци на прилозите, м-р Пандева ги изделува: полнозначноста (од лексички аспект), неменливоста (од морфолошки аспект) и признакот на дејство (од синтаксички аспект). Понатаму, врз основа на традиционалната класификација на значењата на оваа зборовна класа, авторката прави далеку поширока типологија. Така, на пример, во временските прилози се изделуваат неколку подгрупи: делови од времето опфатено со деноноќието, подолги временски континууми, момент на зборувањето, повторливост, интервал во сегашноста според моментот на зборувањето, минатост, идност, момент по друг момент, заокруженост, временски отсек со определено траење и др. Сите овие временски нијансирања се поткрепени со засведочени примери од многу извори. Во однос на ексцерпцијата, особено е импресивен делот за прилозите за начин со огромен број на наведени примери. За разлика од другите прилози, оваа група е најразнородна и најбројна, постојано отворена за проширување. Во некои натамошни проучувања би било

добро да се направи обид за класификација и на оваа група прилози низ призма, на пример, на модалноста.

На образувањето на прилозите во македонскиот јазик им е посветено едно поголемо проглавје од дисертацијата во кое исцрпно се претставени сите досегашни историски процеси во нивното образување, како и многубројните модели анализирани според формантите. Адвербијализации од именска основа може да се добијат, покрај со основната форма на именката, со формантите: -а, -у, -ер, -ома, -ем, -ема, -ум, -ес, -оска/-еска, и др. Дека станува збор за неверојатно разновиден и продуктивен зборообразувачки процес на прилошки образувања, покажува и бројот на околу седумдесет различни модели на деривација кои ги izdelува м-р Пандева.

Нужно внимание им е посветено и на навлезените прилози од други јазици, пред сè од турскиот и од западноевропските јазици, а се дава и нивна карактеризација во однос на функционалните стилови.

Авторката накусо се задржува и на правописните особености на сложените прилози, според Правописот на македонскиот јазик, без да навлегува во причините за нивно различно пишување.

Процесот на адвербијализација во македонскиот јазик неодминливо е поврзан со улогата на акцентот. Голем број на состави чиј прв дел е предлог добиваат прилошко значење или стануваат вистински прилози со префрлање на акцентот врз предлогот. Авторката е децидна дека акцентот има клучна улога при нивната адвербијализација. Таа се задржува и на некои можности за двојно акцентирање поради различен или преоден степен на адвербијализација.

Врз основа на умешно одбрани примери авторката ја илустрира синтаксичката улога на прилозите. Покрај основната функција како определба на глаголот, прилозите може да бидат определба на именката, на придавката, на друг прилог, на дел-реченица, а често го образуваат лексичкото јадро на именскиот прирок или отвораат можности за елиплично изразување како самостојни искази.

На повеќе од дваесет страници, м-р Пандева ги проучува јазикотворечките аспекти на адвербијализацијата затоа што таа „игра клучна улога во секојдневниот јазик, како и во јазикот на литературата и на публицистиката, кои се непресушен извор за неологизми, околанизми, за творечки „очудувања“ од најразличен вид.“ Воопшто, адвербијализацијата претставува еден неограничен потенцијал за јазично творење кое авторката ефектно го покажува низ многубројни примери од уметничколитературниот стил, потоа во кусите форми (поговорките, анегдотите, рекламите), во новинарскиот потстил и др. Во новинарските текстови е сè почеста употребата на „новите“ прилози: *деновие, викендов, сезонава, месецов, ѝериодов* и сл.

На крајот од теорискиот дел од тезата, авторката кусо се задржува и на обратниот процес од адвербијализацијата – кога прилогот преминува во други зборови, обично во службените, при еден повисок степен на интелектуализација на исказот.

Во шестата глава е поместен РЕЧНИК НА ПРИЛОЗИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК со повеќе од 1000 заглавни зборови, со засведочени податоци речиси за секој од нив.

Во ЗАКЛУЧОКОТ, во десетина точки, се сумирани резултатите од анализата, водена на дијахронски и особено на синхронски план, меѓу кои дека адвербијализацијата е жив и продуктивен процес во современиот македонски јазик, дека има сложен карактер поради нејзината нееднородност, дека старите падежни форми поради изразноста ги употребуваат и современите зборувачи итн.

По заклучните согледувања следуваат списоци на литература со ексерпирани примери, на користени печатени, електронски и телевизиски медиуми, како и на користена стручна литература.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација „Адвербијализацијата во македонскиот јазик“, од м-р Лилјана Пандева, претставува мошне солиден труд кој според начинот на обработката засега многу суштински проблеми од повеќе области на македонскиот јазик. Тезата се одликува со концизно и јасно излагање секогаш поткрепено со многубројни примери. Користена е современа методологија и научна апаратура со широк увид во литературата. Дисертацијата на м-р Пандева во многу нешта ги проширува и ги збогатува досегашните сознанија за адвербијализацијата.

Имајќи го предвид сето гореизложено, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет да ја прифати оваа рецензија и да ѝ да дозволи на м-р Лилјана Пандева да го брани предложениот труд.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Живко Цветковски, ментор, с.р.
2. Проф. д-р Стојка Бојковска, член, с.р.
3. Проф. д-р Славица Велева, член, с.р.
4. Проф. д-р Катерина Велјановска, член, с.р.
5. Проф. д-р Томислав Трневски, член, с.р.

Р Е Ц Е Н З И Ј А
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА
И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА
ОД КАНДИДАТКАТА М-Р КОСТАДИНКА ПАНОВА,
ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241, став 1 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатката **м-р Костадинка Панова** под наслов **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА**, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на својата 5. седница одржана на 30.5.2017 година, донесе Одлука бр. 02-343/2 од 28.2. 2018 година, за формирање на Комисија за оцена на трудот, во состав:

1. д-р Марија Таковска, редовен професор,
2. д-р Верица Јанеска, редовен професор,
3. д-р Неда Петроска Ангеловска, редовен професор,
4. д-р Искра Станчева Гигов, доцент,
5. д-р Елизабета Цамбаска, доцент.

Членовите на Комисијата со потребното внимание ја прочитаа поднесената докторска дисертација **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА** од кандидатката **м-р Костадинка Панова** и на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје му го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи напомени

Докторската дисертација од кандидатката **м-р Костадинка Панова** на тема: **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА**, обработува интересна и мошне актуелна проблематика од областа на економскиот развој.

Научното истражување во докторската дисертација тргнува од стојалиштето дека либерализацијата на трговската политика на Европската Унија овозможува зголемување на обемот на надворешнотрговската размена и придонесува кон повисоки стапки на раст на економијата на Унијата. Целта на истражувањето е да се види какво е влијанието и каузалната поврзаност на надворешнотрговската политика и економскиот раст на Европската Унија.

Во фокусот на научниот интерес е анализата и квантифицирање на економските ефекти на Европската Унија од надворешнотрговската политика, документирање на обемот на надворешнотрговската размена на Европската Унија и идентификување на трговските спогодби со кои Европската Унија ги регулира своите надворешнотрговски односи. Притоа, се констатира дека политиката на надворешната трговија на ЕУ е крајно сложена, а од целокупното истражување се согледува дека трговијата е важно средство за постигнување на раст и создавање работни места за економијата на ЕУ.

При разработката на докторската дисертација, понудени се релевантни аргументи за докажување на научната хипотеза и исполнување на научните цели на истражувањето. Согласно со природата на истражувањето, користена е соодветна методологија заснована на комбинација од повеќе квалитативни и квантитативни методи. При емпириското истражување се применуваат статистички и економетриски метод и се користат секундарни податоци од релевантни извори. За визуелно претставување при истражувањето се користат табеларниот и графичкиот метод на презентирање.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација под наслов **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА** од кандидатката м-р Костадинка Панова, е систематизирана во вовед, четири тематски поглавја и заклучок. Исто така, во трудот е даден преглед на користената литература и посетените интернет – страници.

Воведниот дел од трудот се однесува на актуелноста на проблематиката која е предмет на истражување. Во него е презентирани и кратка содржина на материјата која се обработува и се елаборираат целите и предметот на истражувањето. Во овој дел, кандидатката посебно ги акцентира методите на научноистражувачката работа кои се користат во насока на добивање на очекуваните резултати и постигнување на целите на истражувањето.

Во првиот дел - Теориски консиџерации за поврзаноста на надворешнотрговската политика и економскиот раст на националните економии, се

разгледува значењето на надворешнотрговската политика за растот на светската економија и меѓусебната зависност меѓу надворешната трговија и растот на националните економии. Во тој контекст се презентираат ефектите од економскиот раст врз обемот на надворешнотрговската размена, и се аљнализира врската меѓу растот на економијата и условите на тргувања, мобилноста на факторите за производство и меѓународната трговијата, врската меѓу техничкиот прогрес и меѓународната трговија, како и влијанието на трговската отвореност врз економскиот раст на земјите. Воедно, во рамките на оваа глава ќе биде претставено влијанието на либералните и протекционистички трговски политики врз земјите во развој, но и во развиените земји.

Во вториот дел - *Надворешнотрговска политика на Европската Унија* има за цел да ја презентира правната и инструменталната рамка на надворешната политика на Европската Унија. Воедно анализирани се инструментите на надворешнотрговската политика, кои се воспоставени со оглед на постоењето на реална опасност од блокирање на надворешнотрговската размена меѓу земјите. Географските аспекти на надворешнотрговската политика се разгледени на глобално ниво, каде што става акцент на СТО и на регионално ниво, каде што се разгледува влијанието на активностите на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕСР) врз надворешнотрговска политика на ЕУ, регионалните трговски односи со преференцијална основа и регионалните трговски односи со непреференцијална основа. Исто така, во рамките на оваа глава, се анализирани трговските спогодби со кои Унијата ги регулира своите трговски односи со земјите во развој и развиените земји.

Во третиот дел - *Надворешнотрговската размена на Европската Унија*, се посветува посебно внимание на анализа на детерминантите на надворешната трговија на Европската Унија и обемот и структурата на надворешната трговија на Европската Унија. Во анализата е вклучена трговската размена со развиените земји и земјите во развој (АЦП земјите, ГСП земјите, Земјите од Медитеранот, Латинска Америка), чијашто размена се врши според потпишаните трговски спогодби со Унијата. Посебно внимание во рамките на ова тематско поглавје е посветено на влијанието на заедничкиот европски пазар врз надворешнотрговската размена на ЕУ, по одделни периоди во согласност со позначајните проширувања. Исто така, разгледан е и соодносот меѓу надворешната и внатрешната трговија на Европската Унија.

Четвртата дел - *Поврзаноста меѓу надворешнотрговската размена на ЕУ и економскиот раст на Унијата*, е носечки во истражувањето на докторската дисертација. Во рамките на овој дел се елаборира материја поврзана со економската состојба на Европската Унија и нејзината улога во светската економија. Економската состојба на Европската Унија ја согледуваме преку прегледот на најзначајните макроекономски показатели како БДП, инвестициите, инфлацијата и други кои овозможуваат согледување на економската кондиција на Унијата, но и на земјите членки. Во рамките на оваа глава се согледува и улогата што ја има ЕУ во светската економија, со посебен акцент на нејзината улога и значење за развојот на меѓународната трговија. Посебно внимание ќе се посвети на структурата на БДП на Унијата, но и на нејзините земји членки, што е од посебно значење за мерењето на корелативната зависност меѓу

надворешнотрговската размена и растот на економијата. Во рамките на овој дел, со примена на економетриски модел, се изврши корелативна анализа на надворешнататрговија и економскиот раст на Европската Унија. На тој начин егзактно се утврдува влијанието на надворешната трговија врз економскиот раст на Унијата, но се утврдува и влијанието на достигнатиот степен на растот на економијата врз растот на надворешната трговија. Исто така, во рамките на оваа глава се мери во колкава мерка надворешнотрговската размена на Унијата со нејзините трговски партнери од редот на развиените и на неразвиените земји влијае врз нејзиниот економскиот раст, со што се потенцира значењето на трговијата со одделни групи земји за растот на економијата на Европската Унија и останатите земји.

Во **заклучните согледувања** се презентирани клучните наоди, констатации и сознанија од докторската дисертација.

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација под наслов **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА**, од кандидатката **м-р Костадинка Панова**, претставува комплексен и содржаен труд од областа на економскиот развој, каде што во фокусот на научниот интерес е заемното влијание меѓу меѓународната трговска размена и економскиот раст на Европската Унија. Трудот обработува мошне интересна и актуелна проблематика и се одликува со сериозен пристап кон третирааниот проблем, солидна теоретска основа и соодветна методолошка рамка.

Прашањата поврзани со заемната зависност меѓу надворешната трговија и економскиот раст отсекогаш предизвикуваат големо внимание, но со се поголемата либерализација на надворешната трговија и поизразеното вклучување на неразвиените земји во глобалните трговски текови, овие прашања дополнително се актуализираат. Оттука, предмет на научна елаборација во докторската дисертација е комплексниот на трговскиот систем и динамичната надворешнотрговска политика на Унијата, чии цели и принципи континуирано се менуваат со цел да се приспособат на промените во меѓународното опкружување и успешно да одговорат на предизвиците на глобализацијата. Надворешната трговија е важно средство за генерирање на економски раст и создавање работни места за Унијата. Во фокусот на вниманието се состојбите, трендовите и перспективата на надворешната трговија во Унијата, а трудот во својата суштина навлегува во основата, начинот на функционирање и развојот на трговскиот систем на Унијата, со посебен осврт на ефектите што произлегуваат од корелативната зависност меѓу трговијата и економскиот раст.

Во насока на подобро разбирање на важноста на влијанието на надворешнататрговија врз економскиот раст на Европската Унија, оваа докторска дисертација дава сеопфатна слика за состојбата, тенденциите и перспективата на надворешнотрговската политика на ЕУ и на економскиот раст на Унијата, овозможува дијагностицирање проблемите во оваа област, како и се идентификува нивниот структурен карактер. Клучен сегмент од докторската дисертација е

спроведеното емпириско истражување кое му дава посебен квалитет на трудот, а со кое преку економетриски модел се утврдува корелативната зависност меѓу надворешната трговија и економскиот раст на Европската Унија како најзначајна регионална интеграција, но и на нејзините земји членки. Резултатите од спроведената анализа укажуваат на директна и позитивна врска. Врз основа на добиените резултати од истражувањето, од страна на кандидатката се предлагаат релевантни насоки и решенија за надминување на идентификуваните проблеми и унапредување на надворешната трговија и интензивирање на нејзините ефекти врз економскиот раст и развој на Унијата. Европската Унија има значајни бенифиции од глобализацијата и е добро позиционирана за да добие повеќе од растот на трговијата.

Докторската дисертација, концептуално, претставува логички заокружена целина и се одликува со експлицитен и концизен стил на пишување. Елаборираната материја е коректно аргументирана и илустрирана со релевантни податоци, систематизирани во табели и графикони. Комплексниот пристап во истражувањето е надолнет со методолошка рамка која одговара на академските критериуми, а кандидатот користи релевантна научна и стручна литература, што е солидна основа за критичко размислување по клучни прашања од истражуваната проблематика.

Општа е констатацијата дека приложениот докторски труд е во согласност со академските стандарди и дека кандидатот успешно се справил со поставениот предизвик во однос на поставената хипотеза на истражувањето.

Составен дел на оваа рецензија е генерираниот извештај од системот на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, што укажува на релативно низок степен на преземање од 7,55 %.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка на докторската дисертација на тема: **КОРЕЛАТИВНАТА ЗАВИСНОСТ МЕЃУ НАДВОРЕШНАТА ТРГОВИЈА И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА**

2. да формира комисија за одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Костадинка Панова** и да определи термин за јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА
ДИСЕРТАЦИЈА

1. _____ с.р

/ Д-р Марија Таковска /

2. _____ с.р

/Д-р Верица Јанеска /

3. _____ с.р

/ Д-р Неда Петроска-Ангеловска /

4. _____ с.р

/ Д-р Искра Станчева Гигов /

5. _____ с.р

/Д-р Елизабета Џамбаска/

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ДОМУВАЊЕТО И НЕГОВОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТОТ НА ГРАЃАНИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ФОКУС НА РОМСКАТА ПОПУЛАЦИЈА“
ОД М-Р ЛЈИЉАНА АЛЧЕВА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ
И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на Одлуката на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, донесена на седницата одржана на 5.11.2017 година, избрани сме: проф. д-р Емилија Симоска, проф. д-р Јорде Јакимовски, проф. д-р Ружица Цацаноска, проф. д-р Славејко Сасајковски и проф. д-р Панде Лазаревски, за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација ДОМУВАЊЕТО И НЕГОВОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТОТ НА ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ФОКУС НА РОМСКАТА ПОПУЛАЦИЈА, изработена од кандидатката м-р Лилјана Алчева. Во тоа својство го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатката Алчева, насловена ДОМУВАЊЕТО И НЕГОВОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТОТ НА ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ФОКУС НА РОМСКАТА ПОПУЛАЦИЈА, напишана е на 291 страница, а проследена со специфицирање на разновидна библиографска база и во прилог е дадениот користениот истражувачки инструментариум.

Трудот започнува со Вовед, во кој авторката на презицен начин не воведува во темата. Во делот насловен како ДОМУВАЊЕ, наведени се и обработени темите: „Домувањето – право на човекот на достоинствен живот“, „Економската и општествената рамка на домувањето“ и „Моделите на домување“. Во следната тематска целина, авторката го анализира сиромашното домување, осврнувајќи се посебно на неговото дефинирање, потоа на поимите на социјално и достапно домување, континуитетот на домувањето, засебно аспектирајќи ги придобивките од економичното домување и, секако, продлабочено осврнувајќи се на состојбите со неа во Македонија. Во состав на оваа тематска целина, м-р Алчева посебно ги адресира стратешките определби и визии за подобрување на домувањето. „Домувањето е клучен елемент за развојот на секој поединец, со што придонесува кон развојот на заедницата и целото општество“. Авторката понатаму образложува дека домувањето претставува „основа за човековиот развој влијаејќи на здравствената состојба, социјалната сигурност, образованието, можноста да се работи, да се остваруваат приходи, семејната стабилност, општествената кохезија и на уште многу други аспекти на живеењето на современиот човек“. Во однос на теоретската анализа на клучниот поим, авторката го анализира „концептот на адекватно домување, поврзаноста со можностите за развој на поединецот и семејството, а се истражуваат и ефектите од подобреното домување на Ромите како една од најранливите категории граѓани во Република Македонија“. Воедно, таа ја назначува и големата важност на прагматичното мерење на „индикаторите за домување и социјална инклузија“, како исклучително „важна алатка за одредување на резултатите од развојните интервенции во сферата на социјална инклузија, вклучувајќи го тука и домувањето“.

Авторката не испушта да укаже и на поизразеното социјално наместо пазарно (економско) значење на самиот поим, притоа напоменувајќи исклучително важен факт дека „речиси 98% од станбениот фонд е во приватна сопственост“. Што се однесува до стратешките документи во оваа сфера, таа подвлекува дека „посебен закон за социјално домување во Република Македонија нема, а и стратегијата за домување од 2007 година е веќе надмината“. Затоа таа укажува дека треба „да се работи на менување на свеста и кај креаторите на политики и кај јавноста дека домувањето е социјално (за оние граѓани кои се во социјален ризик), но и економска (извор на приходи од издавање, продажба, работа) категорија“. Во тој контекст не треба да се испуштат од вид добрите европски практики. Притоа, таа смета дека „поделбата и прецизното дефинирање на домувањето како социјално, достапно и пазарно, врз основа на социјални и материјални критериуми може да биде појдовна точка во подобрување на условите за домување за сите граѓани, а особено на оние кои се во социјален ризик“.

Во наредниот содржински блок, авторката упатува на поврзаноста на поимот на домување со клучните категории на развојот на човекот, заедницата и општеството. Таа го одредува развојот како „процес на еволуција на една земја од сиромашна економија во просперитетна држава, со цел да се приближи со своите капацитети до високо - развиените општества“. Или „поконкретно, развојните интервенции претставуваат пренесување на западниот економски, социјален, културен и политички модел на живеење во земјите кои се помалку развиени, сметајќи дека на тој начин тие ќе можат да постигнат поголема благосостојба. Што се однесува до состојбите во Македонија, м-р Алчева вели дека според показателите кои ги применува Организацијата на Обединети нации, а која го вовеле и мерењето на човековиот развој на национално ниво преку индексот за човеков развој, таа спаѓа во земји со висок индекс на човеков развој.

Сиромаштијата и социјалната исклученост се вграмуваат во темата, во кои тие се анализираат како пречки во развојните етапи на самото општество. Земајќи ги предвид секундарните бази на податоци, таа ќе издвои дека „повеќе од половината од светската популација се соочува со длабока сиромаштија... потоа ... дека речиси 800 милиони луѓе денес живеат под линијата на сиромаштија ... или, поконкретно, ... 11 од 100 луѓе во светот се екстремно сиромашни. Во различни форми, таа се јавува во сите делови од светот, па дури и во земјите со најразвиени економии“. Воедно на сиромаштијата, иако најчесто „се перципира од материјален аспект“, не треба да и се придаде помала важност и на нематеријалната сиромаштија. Понатаму, авторката ја анализира темата „разграничувајќи ја апсолутната од релативната сиромаштија, потоа објаснувајќи ја поимната рамка на социјалната исклученост и сиромаштијата, урбаната сиромаштија итн. Во тој контекст, таа зборува за „Ромите, кои иако се еднакви по закон со другите граѓани на Република Македонија, заради одредени предрасуди кои постојат кон оваа етничка група, генерално се социјално исклучени од општествените текови“. Воедно, **„ромската заедница“** според сите социо - економски критериуми е најранливата група граѓани во Република Македонија, но и во Европа. ... И покрај многубројните иницијативи ... спроведувани од државните институции, граѓанските организации, деловните субјекти и други релевантни чинители на општественото живеење, сепак состојбата ... останува и понатаму критична“, заклучува авторката на дисертацијата. Понатаму таа зборува за урбаната сиромаштија, како и низа прашања поврзани со

интеграцијата на Ромите во македонското општество. И покрај значајните ангажмани во насока на подобрување на состојбите со ромското население, непосредните „истражувања покажуваат дека најмалку резултати во процесот на интеграција на Ромите се постигнати во делот на домувањето“, нагласува авторката. Осврнувајќи се на Националните акциски планови за домување кои произлегуваат од Стратегијата на Ромите на Република Македонија (2014-2020), таа открива дека „недостасуваат мерки кои ќе се однесуваат на јакнење на свеста за правата за домување, социјални вештини, образование и дополнителна едукација за конкурентност на пазарот на трудот, финансиска писменост, самоорганизирање за изградба на живеалишта, урбанизација на приградските населби, заштита на животна средина и друго, што е многу важна поддршка во подобрување на условите за домување“. Во таа смисла, таа смета дека треба да се охрабруваат и мотивираат Ромите да ја преземат одговорноста за својата иднина.

Во вториот дел на дисертацијата, м-р Алчева реализира квантитативно истражување на примерок од 120 испитаници, кои биле корисници на заем од програмата „Фонд за Роми и маргинализирани“ (100 се Роми и 20 Македонци). Во примерокот се анкетирани жители од повеќе градови, а специфика претставува доминацијата на женските испитаници.

Генералната хипотеза на трудот авторката ја дефинира на следниов начин: „Подобрувањето на физичките услови во домот доведува до позитивни промени во целокупниот квалитет на животот на семејството“.

Истражувањето го реализирала врз популација која е опфатена во програмата „Фонд за Роми и маргинализирани“, за период заклучно со март 2017 година. Вкупната работна популација изнесува 1348 семејства/домаќинства со заем и техничка помош за подобрување на условите во домот. Притоа треба да се земе предвид дека „дел од овие семејства се повеќекратни корисници на заем од програмата, односно земале заем за помош во домувањето два или повеќе пати“. Но, овие 1348 заеми, во рамките на програмата „Фондот за Роми и маргинализирани“, „во периодот јули 2007- март 2017 биле дистрибуирани на вкупно 1059 семејства/домаќинства, односно толку семејства добиле еден или повеќе заеми за поправка на живеалиштето“.

Идеално-типски профилирајќи го корисникот на заем во програмата „Фонд за Роми и маргинализирани“, авторката вели дека „тоа би била жена на возраст 30-50 години, со основно образование, која остварува приходи од продажба на пазар или одржување на хигиена во други домови. ... живеат во урбани средини ... имаат тенденција да ги следат современите трендови и начин на живот... семејствата во просек имаат по 5 членови“.

При обработка на прашалниците, авторката наведува дека се сретнуваат одредени контрадикторности во однос на вработеноста и висината на месечните приходи и фактот дека се квалификувале за заем (доколку не остваруваат приходи, тие не би можеле да добијат заем). Понатаму, таа заклучува дека испитаниците (а и пошироката јавност) го разбираат вработувањето во потесна смисла на зборот, односно само како работа со договор и платени придонеси, или како што самите го нарекуваат статусот „пријавени“.

Според добиените податоци од анкетата, авторката смета дека може да се потврди општата хипотеза дека подобрувањето на физичките услови во домот

стимулативно делува на зголемувањето на приходите, вработувањето и другите можности за остварување приходи. Иако, таа јасно укажува дека одговорите на овие прашања не се во корелација со очекуваното. За таа цел, м-р Алчева прави „дополнителна консултација со 4 претставници од ромските организации кои помогнаа во подоброто разбирање на дел од одговорите“. Општо нивното мислење за „несоодветните одговори“ е дека „кај Ромите главно постои страв дека нешто можеби ќе им биде ускратено доколку покажат било каков прогрес, особено во материјална смисла“. Односно „долгогодишната маргинализација и живеењето во лоши финансиски и материјални услови го развиле овој образец на однесување, така што подобрувањето во економска смисла не може да се одреди преку прашалници“. Наведувајќи искуства од други истражувања, м-р Алчева ќе нагласи дека „одговорите на овие прашања треба да се земат со резерва“.

Во однос на **квалитетот на живеењето во домот** забележливо е подобрување, односно „клиентите на програмата „Фонд за Роми и маргинализирани“ имаат подобар квалитет на живеењето по завршената интервенција во домот“. А во однос на темата за **образование**, „испитаниците сметаат дека подобрувањето на условите во домот не влијаеле за подобрување на образовните можности на нивните деца или на возрасните членови на семејството, што изненадува“.

Во заклучните согледувања на тезата, авторката ќе го издвои дека Ромите во „споредбата со останатите граѓани ... живеат на помал простор, имаат помалку простор по член од семејство, имаат поголеми долгови за јавните услуги (струја, вода, греење), голем број од нив се невработени, а значаен дел од оние што се вработени немаат формален договор за работа и друго... населбите ... се запустени со слаба инфраструктура и неадекватен пристап и сообраќајна поврзаност со другите делови од градовите“.

Причините за ова профилирање на домувањето на ромската популација, кандидатката ги „бара во дискриминацијата и предрасудите кај мнозинската популација во однос на Ромите“. Притоа ќе наведе и дека „фокусирањето само на проблемот со дискриминацијата доведува до занемарување на други битни аспекти на прашањето за домувањето и развојот на ромската популација“. Тука не треба да помалку важност да се даде на „пасивноста, недоволното образование, невработеноста, немањето доволно информации за можностите за развој и други прашања се од клучно значење за подобрување на состојбата во која живеат денес Ромите“. Во тој контекст, авторката заклучува дека „потребно е да се вложат големи напори за да се излезе од состојбата на апатија и бесперспективност која владее кај ромската популација и да се зајакне улогата на секоја индивидуа во создавањето на поквалитетен живот“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од напред изложената структура, анализата на трудот, изнесените премиси, елаборации и оцени, може да се заклучи дека кандидатката м-р Лилјана Алчева, теоретски и методолошки ја обработила дефинираната тема на докторскиот труд. Од теоретска и методолошка гледна точка, трудот претставува целина, структурирана на неколку тематски подцелини, кои меѓусебно се испреплетуваат и надополнуваат.

Не осврнувајќи се на ова место на одредени прашања, кои можат да и се упатат на кандидатката, а за кои ќе стане збор на самата одбрана на трудот, заклучуваме дека трудот на м-р Лилјана Алчева ДОМУВАЊЕТО И НЕГОВОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТОТ НА ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ФОКУС НА РОМСКАТА ПОПУЛАЦИЈА, претставува самостоен научен труд кој ги задоволува законските услови пропишани за стекнување на звањето доктор на науки. Врз основа на тоа му препорачуваме на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, да го прифати извештајот и да закаже термин за негова јавна промоција – одбрана.

Врз основа на претходно кажаното, а посебно на актуелноста на истражуваната тема, Комисијата му препорачува на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, да ја прифати оваа позитивна оценка и да ја закаже јавната одбрана на докторската дисертација ДОМУВАЊЕТО И НЕГОВОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТОТ НА ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ФОКУС НА РОМСКАТА ПОПУЛАЦИЈА, од кандидатката м-р Лилјана Алчева.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Емилија Симоска с.р.
2. Проф. д-р Јорде Јакимовски с.р.
3. Проф. д-р Ружица Цацаноска с.р.
4. Проф. д-р Славејко Сасајковски с.р.
5. Проф. д-р Панде Лазаревски с.р.

П Р Е Г Л Е Д

на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на **Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје**

ТРЕТ ЦИКЛУС СТУДИИ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Анастасија Трајковска	Третманот на заштитеното изградено окружување во Република Македонија во контекст на одржлив развој	The treatment of the protected built environment in Macedonia in the context of sustainable development	проф.д-р Јорде Јаќимовски	02-294/2 од 19.3.2018

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА Институтот за социолошки и политичко -правни
истражувања, Скопје во состав на Универзитет Св. Кирил и Методиј Скопје
Магистерски трудови**

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Марија Гудеска Митреска	Интринзичната мотивација за работа на административните службеници во Владата на Република Македонија	The intrinsic work motivation of the civil servants of the Government of the Republic of Macedonia	Вонр. проф.д-р Марија Топузовска Латковиќ	02-294/12 од 19.3.2018

